

ذیاریت مشابہتیں پاکستان

۱۳۴۰ اگست تا ۱۳۴۱ اگست ۱۹۸۰ء
وفات پرنے والی پاکستانی شخصیات

مستند
پروفیسر محمد اسلم

3932

مقتدرہ قومی زبان، اسلام آباد
۱۹۹۰ء

والدہ ۳
نمبر ۲۳۲

3932

وفیات مشاہیر پاکستان

۱۴- اگست ۱۹۴۷ء تا ۱۴- اگست ۱۹۸۷ء
وفات پانے والی پاکستانی شخصیات

مرتبہ
پروفیسر محمد اسلم

مقتدرہ قومی زبان، اسلام آباد

۱۹۹۰ء

87196

~~87196~~

جملہ حقوق محفوظ ہیں

سلسلہ مطبوعات: ۲۰۴

○

طبع اول : ستمبر ۱۹۹۰ء
تعداد : ایک ہزار
قیمت : ۱۰۰ روپے
فنی تدوین : عطش درانی
مطبع : پرنٹنگ کارپوریشن آف پاکستان پریس اسلام آباد
ناشر : ڈاکٹر جمیل جالبی
(صدر نشین)

مقتدرہ قومی زبان، ۱۶، ڈی (غربی)
بلیو ایریا، ایف-۱/۶، اسلام آباد

○

پیش لفظ

وفیات نگاری اسلامی علوم کا حصہ رہی ہے۔ یہ روایت عربوں سے ایرانیوں تک اور اہل فارس سے برصغیر کے مسلمانوں تک پہنچی۔ عربی میں ابن خلکان کی "وفیات الاعیان اور فارسی میں عبدالحسین حسینی کی "وقایع السنین والاعوام" کو خاص شہرت حاصل ہے۔ برصغیر میں پچھلی چند صدیوں میں جو اہم کام ہوئے ان میں "تاریخ محمدی" اور "گنج تاریخ" کے نام قابل ذکر ہیں۔ یہ دونوں کتابیں فارسی زبان میں ہیں۔ ان سب تصانیف میں وفیات نگاری کی دو صورتیں واضح طور پر سامنے آتی ہیں۔ ایک یہ کہ محققین نے صاحب تذکرہ کی تاریخ یا سال وفات کو معتبر اور مستند ماخذ سے تلاش کر کے کتاب میں درج کیا اور دوسرے یہ کہ مصنفین نے خود مرحومین کے مزارات پر جا کر الواح مزار کی مدد سے یا سینہ بہ سینہ مستند روایات سے وفیات کو قلمبند کیا۔ اردو زبان میں پہلی قسم کی تصانیف بھی موجود ہیں لیکن یہ عمومی تاریخ نگاری کا حصہ ہیں مثلاً مؤرخین نے تاریخی یا سوانحی تفصیلات کے ساتھ وفیات کا بھی تذکرہ کر دیا ہے۔ البتہ دوسری قسم کے دو اہم آثار خاص طور پر قابل توجہ ہیں۔ ان میں سے ایک سرسید احمد خان کی تصنیف "آثار الصنادید" ہے جو پہلی بار ۱۸۴۷ء میں دہلی سے شائع ہوئی اور دوسری کتاب "تحقیقات چشتی" مصنف مولوی نور احمد چشتی ہے جو ۱۸۶۴ء میں لاہور سے پہلی مرتبہ منظر عام پر آئی۔ یہ دونوں کتابیں محنت اور حزم و احتیاط کا جو نمونہ پیش کرتی ہیں وفیات نویسی میں اس کی مثال بہت کم نظر آئے گی۔ البتہ یہ امر قابل توجہ ہے کہ ان دونوں آثار کا موضوع بھی خالصتاً وفیات نگاری نہیں بلکہ آثار شناسی ہے جس میں وفیات کو بنیادی حیثیت حاصل ہے۔

زیر نظر کتاب اردو زبان میں اپنی نوعیت کی پہلی تصنیف ہے۔ کتاب کے مولف پروفیسر محمد اسلم نے ۱۳ اگست ۱۹۴۷ء تا ۱۴ اگست ۱۹۸۷ء کے دور سے متعلق وفيات کو جمع کیا ہے۔ انھوں نے وفيات نویسی کے مروجہ اسالیب سے استفادے کے ساتھ ساتھ مستند حوالوں اور معاصر اخبارات و رسائل سے بھی استفادہ کیا ہے اور مرحومین کے مزارات پر بہ نفس نفیس جا کر الواح مزار کی نقول خود حاصل کی ہیں۔ گویا اردو زبان میں اس فن کی جس روایت کی سرسید احمد خان اور مولوی نور احمد چشتی نے ابتدا کی تھی، پروفیسر محمد اسلم صاحب نے اسے زندہ رکھا اور آگے بڑھایا ہے۔ اس کتاب میں پاکستان کی جن شخصیات کی وفيات شامل کی گئی ہیں۔ ان کا تعلق ہماری قومی زندگی کے مختلف شعبوں سے ہے۔ علماء، صوفیاء، ادیب، شاعر، محققین، مورخین، نقاد، سیاست دان، سماجی کارکن، اہل حرفہ، اہل فن، موسیقار، مصور، اداکار، غرضیکہ لاتعداد شعبوں سے متعلق شخصیات شامل ہیں۔ سوانح نگاری میں وفيات کو جو اہمیت ہے اس سے مصنفین، محققین اور سیرت نگار بخوبی آگاہ ہیں۔ مصنف نے اس علمی ضرورت کا احساس کر کے اہم خدمت انجام دی ہے۔ مجھے امید ہے یہ تصنیف، تاریخ اور آثار سے دل چسپی رکھنے والے محققین، اساتذہ اور طلبہ کے لیے نہ صرف ایک ماخذ کی حیثیت اختیار کر لے گی بلکہ اس موضوع پر مزید کام کرنے کے لیے ایک نمونہ بنے گی۔

ادارہ ڈاکٹر آغا حسین ہمدانی کا شکر گزار ہے جنھوں نے توجہ سے مسودہ کو دیکھا اور بعض اہم اضافے کیے۔

— ڈاکٹر جمیل جالبی

الف

آغا خان ، اے ، جے ؛
مصنف (اندیشہ عجم) صحابہ کرامؓ کے
مداح ، اُستاد ، وفات ۱۹۸۵ء - ۸ - ۵
لاہور - ("جنگ" لاہور ، ۲ اگست
۱۹۸۵ء)

آغا خان ، سرسلطان محمد شاہ ؛
برصغیر پاک و ہند کے معروف مسلم
سیاست دان ، اسماعیلی فرقہ کے امام مسند
نشینی ۱۸۸۵ء - ۸ - ۱۷ ، صدر آل انڈیا
مسلم لیگ ۱۹۱۲ء - ۱۹۰۷ء ، قائد شملہ وفد
اکتوبر ۱۹۰۶ء ، صدر لیگ آف نیشنز ، ۱۹۳۷ء
ولادت : ۱۸۷۷ء - ۱۱ - ۲ کراچی وفات
۱۹۵۷ء - ۷ - ۱۱ ، (سوئٹزرلینڈ) آسوان
(مصر) (نوائے وقت لاہور ۱۹۵۷ء - ۷ - ۱۳)

آغا سید بادشاہ (اے ایس بی
شاہ) کرنل ؛ چیئرمین فیڈرل پبلک سروس کمیشن

آثم برمی ، محمد اسحاق ؛ شاعر ،
نعت گو ، ولادت ۱۹۱۰ء ، دہلی ، وفات
۱۹۶۲ء - ۱ - ۱۰ ، گوجرانوالہ ("خصوصی
مجلد" گورنمنٹ کالج ، گوجرانوالہ)

آثم پانی پتی ، حاجی نذیر احمد ؛
اُردو اور فارسی کے نامور اُستاد
(سنٹرل ماڈل سکول لوئر مال ، لاہور)
وفات ۱۹۷۳ء - ۶ - ۲۵ لاہور (نوائے
وقت "لاہور" ۱۹۷۳ء - ۸ - ۲)

آدم جی عبداللہ بھٹی والے سیٹھ ؛
لاہور کے معروف پبلشر ، وفات ۱۹ جنوری
۱۹۶۶ء ، لاہور - ("نوائے وقت"
لاہور ، ۱۹۶۶ء - ۱ - ۲۲)

آغا جی اے گل ؛ معروف فلمساز ،
۷۰ سال عمر پائی ، وفات ۱۹۸۳ء - ۹ - ۶
گلبرگ ، لاہور - (لوچ مزار)

۶۱۹۶۸، باڑہ بانڈا (کوہاٹ) "نوائے"

وقت "لاہور، ۶۱۹۶۸-۱۰-۱۸)

آقائے پارہوی، محمد زاہد حسین؛

شیعہ عالم، مصنف (بشارت الصادق)

الحجاب، بانی جامع مسجد امامیہ ریلوے

درکشاپ لاہور، ولادت، ۱۳۱۰ھ

پہر سر (بھرتپور)، وفات، ۶۱۹۷۲-۵-۲۴

جامع بارہوی، مغلیہ پورہ، لاہور (تذکرہ

علماء امامیہ حسین عارف نقوی)

آل احمد علیگ، سید؛

تحریک پاکستان کے کارکن، سرگودھا کی

معروف سماجی شخصیت، ۶۲ سال عمر

پائی، وفات، ۶۱۹۸۰-۱۱-۲۸، سرگودھا۔

("نوائے وقت" لاہور، ۶۱۹۸۰-۱۱-۲۹)

آل رسول، دیوان؛

سجادہ نشین درگاہ خواجہ معین الدین

اجمیری، وفات، ۶۱۹۷۴-۶-۹،

پشاور (روزنامہ "جہاد" پشاور،

۶۱۹۷۳-۶-۱۰)

آل رضا؛ شاعر، آرزو لکھنوی سے

تلمذ، ۸۲ سال عمر پائی، وفات

۶۱۹۷۸-۳-۱، علی باغ لیاری، کراچی

(لوح مزار)

سفیر پاکستان متعینہ افغانستان، مصر،

ولادت، ۶۱۹۰۳، وفات، ۶۱۹۶۶-۱۰-۱۰،

پشاور، ("نوائے وقت" لاہور، ۱۱ اکتوبر،

۶۱۹۶۶)

آغا ہدی، علامہ سید؛

شیعہ عالم و مصنف، مدیر ماہنامہ

"الواعظ"، نجف اشرف اور قم کے

فارغ التحصیل، ولادت، ۶۱۸۶۶-۳-۲،

لکھنؤ، وفات، ۶۱۹۸۶-۷-۱۳، علی باغ،

کراچی۔ (روزنامہ "جنگ" کراچی

۶۱۹۸۶-۷-۱۵)

آفتاب احمد شاہ گیلانی؛

سجادہ نشین درگاہ پیر سید عبدالقادر شاہ

گیلانی، وفات، ۶۱۹۶۶-۸-۱۱، پیرکوٹ

سرہانہ (جھنگ) "نوائے وقت" لاہور

۶۱۹۶۶-۸-۱۲)

آفتاب اقبال؛ علامہ اقبال کے

بڑے فرزند، بیسٹریٹ لاء، ولادت

۶۱۸۶۸-۶-۲۳، سیالکوٹ، وفات

۶۱۹۷۹-۸-۱۳، سخی حسن، (کراچی) (اقبال

بنام شاد)

آفریدی، کرنل ایچ کے؛ سابق

وائس چانسلر پشاور یونیورسٹی، وفات، ۱۱ اکتوبر

قتل ۱۹۶۵ء-۲۵-۳-۱۹۶۵ء، میانی صاحب،
لاہور، ("نوائے وقت" لاہور ۲۶ اپریل
۱۹۶۵ء)

ابن اثنا، شیر محمد:

شاعر، ادیب، صحافی، مصنف۔
سابق ناظم اعلیٰ قومی کتاب مرکز پاکستان
ولادت ۱۹۲۷ء، وطن تھلہ

ضلع جالندھر، وفات ۱۹۶۸ء-۱-۱۲

پاپوش نگر، کراچی ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۶۸ء-۱-۱۳)

ابن حسن برنی: سید حسن برنی صاحب

"مقالات" کے فرزند، ادیب، نواز،

بنکار وفات ۱۹۸۷ء-۲-۹، کراچی

(ماہنامہ "قومی زبان" کراچی، فردری

۱۹۸۷ء)

ابن حسن زبیری: سابق

ایڈیشنل سیکرٹری کمنشنر حیدرآباد

وفات (حادثہ) ۱۹۶۱ء-۳-۲۲، کراچی

("نوائے وقت" لاہور، ۱۹۶۱ء-۳-۲۵)

ابن خلیل شکیب: اردو

اور عربی کے شاعر، علامہ خلیل عرب

کے فرزند، ۵۲ سال عمر پائی، وفات

۱۹۸۶ء، کراچی۔

ابراہیم جلیس: معروف صحافی،

مزاح نگار، ولادت ۱۹۲۳ء گلبرگ،

وفات ۱۹۷۷ء-۱۰-۲۶ گلشن اقبال

(کراچی) (لوح مزار)۔

ابراہیم حنیف: پیرزادہ:

مصنف، ولادت ۱۸۹۱ء، ہم (رہنگ)

وفات ۱۹۶۰ء، سیالکوٹ (کتاب

دوست، منظور الحق صدیقی)۔

ابراہیم سیال کوٹی، میر:

دیکھیے: محمد ابراہیم سیالکوٹی، مولانا

میر۔

ابراہیم عبدالغنی، حاجی:

صوفی، خلیفہ بشیر میاں آف بریلی،

شیخ طریقت، وفات ۱۹۶۲ء-۱۲-۱۷

لیاقت آباد، کراچی۔ (لوح مزار)

ابراہیم علی چشتی: سابق ڈپٹی

سیکرٹری محکمہ اسلامیات حکومت

پنجاب، ساکن پیسہ اخبار سٹریٹ لاہور

محرم علی چشتی کے فرزند، وفات ۹ جولائی

۱۹۶۸ء، صابر شاہ، لاہور ("نوائے وقت"

لاہور، ۱۹۶۸ء-۷-۱۰)

ابراہیم نور: سکاؤٹ رہنما،

سماجی کارکن، ۳۵ برس عمر پائی

ممبر ہنگال قانون ساز اسمبلی (۲۶-۱۹۳۷ء)

ممبر مسلم لیگ ورکنگ کمیٹی (۲۶-۱۹۳۱ء)

ممبر پاکستان آئین ساز اسمبلی (۲۶-۱۹۳۷ء)

سیاست دان، مرکزی وزیر برائے

صنعت و تجارت (۵۵-۱۹۵۱ء)

ولادت ۱۹۰۲ء-۲۳-۱، وفات ۱۸ نومبر

۱۹۸۱ء، ملٹری ٹریفنس، کراچی (روح مزار)

ابوالحسنات سید محمد احمد

قادری: خطیب، عالم دین،

مصنف "صبح نور"، "اوراق غم" مترجم

"کشف المحجوب"، شاعر، طبیب،

صدر جمعیت علمائے پاکستان، ولادت

۱۸۹۶ء، لور، وفات ۱۹۶۱ء-۲۰-۱

احاطہ علی، بھویری، لاہور

ابوالحسنات قادری:

مدیر پندرہ روزہ "ہیومن سروس"

لاہور، نیک دل اور مخلص انسان،

وفات ۱۹۶۶ء-۱-۲۲، لاہور (نوائے

وقت "لاہور ۱۹۶۶ء-۱-۲۵)

ابوالنجیر مودودی، مولانا

سید: برادر بزرگ مولانا سید

ابوالاعلیٰ مودودی، دارالترجمہ

عثمانیہ یونیورسٹی حیدرآباد سے منسلک

ابن شاکر: معروف کارٹونسٹ

وفات ۱۹۸۵ء-۸-۱۷، لاہور (جنگ

لاہور ۱۹۸۵ء-۸-۱۸)

ابن صفی، اسرار احمد:

جاسوسی ناول نگار، لوح ناروی کے

نوائے، ولادت ۱۹۲۸ء-۷-۲۶،

وفات ۱۹۸۰ء-۷-۲۶، پاپوش نگر،

کراچی (روح مزار)

ابوالاعلیٰ مودودی، سید:

عالم دین، مصنف، امیر جماعت اسلامی

مفسر صاحب "تفہیم القرآن" ولادت

۱۹۰۳ء-۹-۲۵، اورنگ آباد،

وفات (بفلو-امریکا) ۱۹۷۹ء-۹-۲۲

ذیلدار پارک، اچھرہ، لاہور،

"نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۹ء-۹-۲۳)

ابوالبرکات سید احمد قادری:

مفتی، عالم دین، حزب الاحناف

کے روح رداں، مدرس، ولادت

۱۸۹۶ء، لور، وفات ۱۹۷۸ء-۹-۲۲

حزب الاحناف، لاہور (نوائے وقت

لاہور ۱۹۷۸ء-۹-۲۵)

ابوالحسن اصفہانی، میرزا:

مصنف، قومی رہنما تحریک پاکستان،

ولادت ۱۸۷۳ء - ۱۰ - ۲۶، باریسال،
وفات ۱۹۶۲ء - ۳ - ۲۴، ہائی کورٹ،
ڈھاکہ (”نوائے وقت“ لاہور، ۲۸ اپریل
۱۹۶۲ء)

ابوالکلام آزاد، مَلّا :

رکن مشرقی پاکستان اسمبلی، ۲۵ سال
عمر پائی، وفات ۱۹۶۸ء - ۳ - ۱۳،
اترانی (راجشاہی) (”نوائے وقت“
لاہور، ۱۹۶۸ء - ۳ - ۱۵)

**ابوبکر احمد حلیم، (ابا
حلیم) :** ماہر تعلیم، سابق وائس
چانسلر کراچی یونیورسٹی، معروف مؤرخ،
سابق پرنسپل وائس چانسلر علی گڑھ مسلم
یونیورسٹی، ولادت ۱۸۹۷ء - ۳ - ۱،

وفات ۱۹۷۵ء - ۳ - ۲۰، قبرستان
سوسائٹی، کراچی (روح مزار)

ابوبکر غزنوی، سید : سابق
وائس چانسلر اسلامیہ یونیورسٹی بہاولپور،
سابق صدر شعبہ اسلامیات، یونیورسٹی
آف انجینئرنگ لاہور، فرزند گرامی مولانا
محمد داؤد غزنوی، ولادت ۱۹۲۲ء
۱۹۲۷ء، وفات (لندن) ۲۵ اپریل
۱۹۷۶ء، تمیانی صاحب، لاہور

رہے، مترجم فتوح البلدان، عربی زبان
ادب کے عالم، ۸۰ سال عمر پائی، وفات
۱۹۷۹ء - ۸ - ۲۸، گارڈن ٹاؤن، لاہور
(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۷۹ء - ۸ - ۲۹)

ابوالفتح اللہ بخش : عالم،

مدرس، مناظر، ولادت ۱۹۲۹ء - ۶ - ۱۲،
شادیہ (میانوالی)، وفات ۲۲ ستمبر
۱۹۷۲ء، وال بھچراں، میانوالی (تذکرہ
علمائے پنجاب، مؤلفہ اختر راہی)

ابوالقاسم : سابق وفاق دزیر
ڈپٹی سپیکر قومی اسمبلی پاکستان،
۶۳ سال عمر پائی، وفات ۲۲ فروری
۱۹۷۶ء ڈھاکہ (”نوائے وقت“
لاہور ۱۹۷۶ء - ۳ - ۲۵)

ابوالقاسم فضل الحق، مولوی :
ممبر انڈین قانون ساز اسمبلی (۱۹۲۳ء)،
وزیر تعلیم بنگال (۱۹۲۳ء)، سیکرٹری
بنگال مسلم لیگ (۱۹۱۳-۱۹)، صدر
آل انڈیا مسلم لیگ (۱۹۱۶-۲۱)،
وزیر اعلیٰ بنگال (۱۹۳۷-۴۳)،
قرار داد لاہور کے محرک، ایڈووکیٹ
جنرل حکومت مشرقی پاکستان (۱۹۵۱-۵۳)،
وزیر اعلیٰ مشرقی پاکستان (۱۹۵۳-۶۲)

ابوصالح اصلاحی : معریت

صحافی، قاہرہ میں پی آئی اے کے جہاز کے حادثے میں فوت ہوئے، وفات (حادثہ) ۶۱۹۶۳-۵-۲۰، قاہرہ،

(”نوائے وقت“ لاہور ۶۱۹۶۳-۵-۲۱)

ابوصالح محمد اکرم : سابق

چیف جج ڈھاکہ ہائی کورٹ، سابق جج فیڈرل کورٹ آف پاکستان، سابق

چیئرمین اسلامی مشاورتی کونسل، ۷۷ سال کی عمر میں وفات پائی، وفات ۶ اکتوبر

۶۱۹۶۸، گلبرگ، لاہور (”نوائے

وقت“ لاہور، ۶۱۹۶۸-۱۰-۷)

ابومعاویہ نعمت اللہ

قادری : برادر محمد ایوب قادری

کتب فروش، وفات ۶۱۹۸۱-۳-۲،

کراچی (”جنگ“ کراچی ۶۱۹۸۱-۳-۳)

اثر صہبائی : نعت گو، شاعر،

وفات، ۶۱۹۶۳-۶-۲۶، لاہور،

(”نوائے وقت“ لاہور ۶۱۹۶۳-۶-۲۷)

اجمل بیگ اجمل، مرزا :

سندھی زبان کے مشہور شاعر،

وفات، ۶۱۹۸۳-۵-۲۶، (خبرنامہ

”اکادمی“ ادبیات، اسلام آباد

(”نوائے وقت“ لاہور، ۲۶ اپریل

۶۱۹۷۶)

ابوتراب محمد عبدالحق

خال، حکیم : لقمان الطب،

ماہر طبیب، ولادت، ۶۱۸۵۰ دینانگر،

وفات ۶۱۹۵۱-۸-۲۱، لاہور،

(ماہنامہ ”مشیر الطب“ لاہور،

ابوتراب نمبر، ستمبر ۶۱۹۶۲)

ابوحسین سرکار : وزیر اعلیٰ

مشرقی پاکستان، ۷۳ سال عمر پائی،

وفات، ۶۱۹۶۹-۹-۱۷، ڈھاکہ،

(”نوائے وقت“ لاہور، ۶۱۹۶۹-۹-۱۸)

ابوسعید النور : مسلم بیگی

رہنما، تحریک پاکستان کے کارکن،

ولادت، ۶۱۹۱۳، امرتسر، وفات

۶۱۹۸۳-۸-۱۵، میانی صاحب، لاہور

(روزنامہ ”جنگ“ لاہور، ۶ اگست

۶۱۹۸۳)

ابوسعید بزمی : صحافی

مدیر روزنامہ احسان لاہور، مصنف،

مؤرخ، لاس اینجلس امریکہ میں فوت

ہوئے، وفات ۶۱۹۵۱-۹-۱۵،

میانی صاحب، لاہور۔ (لوح مزار)

احسان الحق ڈار : سابق میجر جنرل
پاکستان آرمی ، ولادت ۱۹۲۹ء - ۸ - ۲۱ ،
وفات ۱۹۸۵ء - ۲ - ۱۳ ، کیولری گراڈنڈ ،
لاہور چھاؤنی (لوح مزار)

احسان اللہ فاروقی ، مولانا :
بانی جامعہ فاروقیہ والٹن ، عالم دین ، تلمیذ
شیخ القرآن مولانا غلام اللہ خان ، وفات
(قتل) ۱۹۸۶ء - ۱۳ - ۲۵ ، جامعہ فاروقیہ
والٹن ، لاہور ("جنگ" لاہور ۲۶ دسمبر
۱۹۸۶ء) -

احسان الہی ، ملک : برادر
اصغر ملک نذر الہی مالک روز نامہ
"شہباز" پشاور ، کارکن تحریک پاکستان
سرگرم رکن مسلم سٹوڈنٹس فیڈریشن ،
مالک الہی آرٹ پریس لاہور ، وفات ۲۲
مارچ ۱۹۸۲ء ، شادمان ، لاہور ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۸۲ء - ۳ - ۲۵)

احسان الہی ظہیر : اہل حدیث
کے رہنما ، سیاست دان ، عالم دین ، مصنف
وفات (حادثہ) لاہور ۱۹۸۷ء - ۳ - ۱۳۰ ،
تدفین ، مدینہ منورہ (ضمیمہ "نوائے
وقت" لاہور ۱۹۸۷ء - ۳ - ۳۰) -

جولائی ۱۹۸۲ء -
اچھا پہلوان : شیرپاکستان
نامی گرامی پہلوان ، وفات ۱۹۷۶ء - ۳ - ۳
گوجرانوالہ ("نوائے وقت" لاہور ، ۳ مارچ
۱۹۷۶ء) -

احتشام الحق تھانوی ، مولانا :
ممتاز عالم دین ، خطیب ، دارالعلوم
ٹنڈوالہ یار کے بانی ، ۶۵ سال عمر پائی
وفات (مدراں) ۱۹۸۰ء - ۳ - ۱۱ جبکہ
لائن کراچی ("نوائے وقت" لاہور ، ۱۲ اپریل
۱۹۸۰ء) -

احراز الحسن نقوی ، ڈاکٹر :
سابق استاد شعبہ اردو اسلامیہ کالج
سول لائنز لاہور ، نقاد ، ادیب ، وفات
۱۹۸۰ء - ۳ - ۱۸ ، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۸۰ء - ۳ - ۲۰)

احسان احمد شجاع آبادی :
قاضی : عالم دین ، مناظر ، مجاہد
تحریک ختم نبوت ، مجلس احرار کے کارکن
ولادت ۱۹۰۶ء - ۳ - ۲ ، شجاع آباد ،
وفات ۱۹۶۶ء - ۱۱ - ۲۳ ، قبرستان نور شاہ
شجاع آباد (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف
اختر راہی)

پاکستانی بحریہ کے سابق سربراہ، وفات
۱۹۷۵ء-۳-۹، اسلام آباد (نوائے
وقت لاہور ۱۹۷۵ء-۳-۱۰)

احمد بخش پہلوان؛ برادر
زادہ گاماں پہلوان رستم زمان، وفات
۱۹۸۰ء-۱-۱۵، لاہور (نوائے وقت

لاہور ۱۹۸۰ء-۱-۱۶)

**احمد بھیا حضور، قادری
چشتی**؛ شیخ طریقت، ڈھاکہ سے
لاہور آئے تھے، وفات ۲۶ جولائی

۱۹۷۲ء، داتا دربار مارکیٹ، لاہور
(مدینۃ الاولیاء، مؤلفہ محمد دین کلیم)

احمد سلی بھتی، قاری حکیم؛
عالم دین، والد خواجہ رضی حیدر، صدر
سٹی مسلم لیگ سلی بھیت، طبیب،

ولادت ۱۹۱۱ء-۱۲-۲۰، گنج مراد آباد
(ہندوستان)، وفات ۱۹۷۶ء-۵-۱۳،
سخی حسن، کراچی (تذکرہ محدث سورتی مؤلف
خواجہ رضی حیدر)۔

احمد حسن خان، آغا؛
شیخوپورہ کی معروف سماجی شخصیت،

وفات ۱۹۸۲ء-۸-۱۹، شاہ جمال، شیخوپورہ
(نوائے وقت لاہور ۱۹۸۲ء-۸-۲۰)

**احسان دانش، قاضی احسان
الحق**؛ مزدور شاعر، مصنف "جہان
دانش"، معروف نثر نگار، ولادت

۱۹۱۵ء، کاندھلہ، وفات ۲۱ مارچ
۱۹۸۳ء، میانی صاحب، لاہور (نوائے
وقت لاہور ۱۹۸۳ء-۳-۲۲)

احسان طالب؛ شاعر، صحافی،
ڈراما نگار، ۶۰ سال عمر پائی، وفات
۱۹۸۶ء-۱-۹، پشاور (جنگ لاہور

۱۹۸۶ء-۱-۱۰)

احسان قادر (کرنل)؛ سر
عبد القادر کے فرزند اکبر، سماجی بہبود کی
تنظیموں سے منسلک، سول ڈیفنس کے

کمانڈنٹ، وفات ۱۹۶۹ء-۱۲-۲۳،
میانی صاحب، لاہور (نوائے وقت
لاہور ۱۹۶۹ء-۱۲-۲۳)

احسان محمد؛ ہاکی کے
معروف کھلاڑی، ۱۹۳۶ء میں اولمپک
مقابلہ میں حصہ لیا، پاکستانی ہاکی ٹیم کے

کوچ رہے، وطن، بھوپال، عمر ۸۰ سال،
وفات ۱۹۸۶ء-۱۱-۱۳، کراچی (جنگ
لاہور ۱۹۸۶ء-۱۱-۱۳)

احسن حفیظ اللہ (وائس ایڈمرل)

احمد حسین خان، خان؛

مدیر "شباب اردو" لاہور، ناول نویس،
تمثیل نگار، ولادت ۱۸۶۶ء-۶۱-۲۱،
وفات ۱۹۵۷ء-۱-۱، میانی صاحب،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۳ جنوری
۱۹۵۷ء)۔

احمد حسین سہیل رقم، خلیفہ

مایہ ناز خطاط، برادرزادہ عبدالمجید
پر دین رقم، ابن احمد حسن خوشنویس دربار
مہاراجہ کشمیر، ۶۵ سال عمر پائی، وفات
۱۹۸۰ء-۱۲-۸، گوجرانوالہ ("امروز"
لاہور ۱۱-۱۱-۱۹۸۰ء)۔

احمد حسین فیروز پوری، قاری؛

خطیب، واعظ، قاری، تحریک پاکستان
میں حصہ لیا، ولادت ۱۹۱۳ء، گومتی،
رہتک، وفات ۱۹۶۰ء-۳-۲۰، علی پور
روڈ، گجرات (تذکرہ اکابر اہل سنت،
مؤلفہ عبدالحکیم شرف قادری)۔

احمد خان، چوہدری؛

سابق ڈپٹی سپرنٹنڈنٹ پولیس، ماہر موسیقی،
ملکہ موسیقی روشن آراہنگیم کے شوہر،
وفات ۱۹۷۳ء-۷-۲، لالہ موسیٰ،
(لوح مزار)

احمد حسن خان، خان بہادر؛

سابق ڈپٹی کمشنر، ساکن بستی نو، جالندھر،
ولادت ۱۸۸۳ء-۱-۲۰، جالندھر، وفات
۱۹۵۵ء-۲-۱، میاں میر، لاہور (تذکرہ
افاغندہ جالندھر مؤلفہ محمد ایوب خان)

احمد حسن فتح پوری، مولانا

صوفی، عالم، حکیم، سجادہ نشین درگاہ
میاں محمد موسیٰ فتح پوری، وفات
۱۹۶۷ء-۷-۲۳، راگھو سیداں
(کو لو تارٹ) گوجرانوالہ (مکتوب میاں
ضمیر احمد بنام رقم)

احمد حسین ترمذی، سپینڈ

ہیڈ ماسٹر اسلامیہ ہائی سکول بہائی گیٹ
لاہور، متعدد نصابی کتابوں کے مصنف،
لاہور کے نامور استاد، وفات ۱۱ دسمبر
۱۹۵۰ء لاہور ("نوائے وقت" لاہور
۱۲-۱۳-۱۹۵۰ء)۔

احمد حسن خان جالندھری،

خان بہادر؛

دیکھئے: احمد حسن خان،

خان بہادر۔

۵۰۰۰ نغمے گائے ، ۴۳ سال عمر پائی ،
وفات ۶۱۹۸۳-۴-۱۱ ، سخی حسن ، کراچی
("جنگ" کراچی ۶۱۹۸۳-۴-۱۲)۔

احمد ریاض : مدیر روزنامہ
غریب ، نیصل آباد ، وفات ۲۸ دسمبر
۱۹۵۸ ، چک جھمرہ ("نوائے وقت"
لاہور ۶۱۹۵۸-۱۲-۲۹)

احمد سعید اشرفی ، مولانا :
معلم ، مسلم ہائی سکول ، امرتسر و چشتیہ
ہائی سکول ، لاہور ، تلمیذ محمد عالم آسی ،
خلیفہ شاہ علی حسین کچھوچھوی ، انجمن تبلیغ
الاحناف اور خدام الحنفیہ کے روح رواں ،
۷۳ سال کی عمر پائی ، وفات ۱۹۶۰ ،
درگاہ جان محمد حضوری ، لاہور (مکتوب
حکیم محمد موسیٰ امرتسری بنام راقم)۔

احمد سعید کاظمی ، مولانا :
عالم دین ، مدرس ، امام اہلسنت ، ولادت
۱۹۱۳ ، امر وہہ ، وفات ۴ جون
۱۹۸۶ ، ملتان ("جنگ" لاہور
۶۱۹۸۶-۶-۵)

احمد سلیمان ، شاہ :
فرزند سر شاہ محمد سلیمان ، بیگم اختر
سلیمان کے خاوند ، ولادت ۷ جنوری

احمد خان ، ڈاکٹر : زرعی
معاشیات میں پی ایچ۔ ڈی ، نائٹ ناظم
ایگریکلچر ، معروف ہومیوپیتھی ، وفات
۶۱۹۷۶-۷-۲۱ ، لاہور ("نوائے وقت"

لاہور ۶۱۹۷۶-۷-۲۲)
احمد دین گجراتی ، منشی :
شاعر ، واعظ ، کشمیر ایچیٹیشن میں حصہ
لیا ، ولادت ۶۱۸۹۷ ، کالہہ کلاں ، گجرات
وفات ۶۱۹۸۰ ، سانگلہ ہل۔

احمد دین گکھڑوی ، مولانا :
عالم دین ، مناظر ، مصنف ، ولادت
۱۹۰۰ ، جھال والا ، (وزیر آباد) ، وفات
۶۱۹۷۳-۶-۱۲ ، گکھڑ ، گوجرانوالہ ،
(تذکرہ علمائے پنجاب مرتبہ اختر راہی)۔
احمد دین ، میاں : صوفی
باضمیر ، مرید سید اسمعیل شاہ کرمانوالے
وفات ۶۱۹۷۰-۲-۱۱ ، شیر شاہ ولی ،
لاہور (لوح مزار)۔

احمد دین میر : ماہر تعلیم ،
ولادت ۱۹۱۰ ، رسول نگر ، وفات ۲۳
جنوری ۱۹۸۱ ، رسول نگر ، گوجرانوالہ
("خصوصی مجلہ" گورنمنٹ کالج گوجرانوالہ)
احمد رشدی : ممتاز گلوکار ،

دسمبر ۱۹۵۸ء، نیویارک ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۵۸ء-۱۲-۶)۔

احمد شاہ میر، سید:
پاکستان میں سب سے پرانے ٹریڈ یونین
کارکن، ۱۹۱۵ء میں کراچی میں گودی
پر کام کرنے والے مزدوروں کی یونین
بنا کر ہڑتال کرائی، ۷۰ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۵۵ء-۶-۶، کراچی ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۵۵ء-۲-۸)۔

احمد شبیر: افسانہ نگار،
مصنف، "گلاب کے پھول"، جواں
سال، وفات ۱۹۸۶ء-۳-۲۲ ("جنگ" لاہور ۱۹۸۶ء-۲-۲۳)۔

احمد شجاع، حکیم: ادیب،
شاعر، مصنف، ڈراما نگار، سکریٹری
مغربی پاکستان اسمبلی، یکے از احسان حضرت
ابو ایوب انصاریؓ، ولادت ۱۸۹۶ء-۱۱-۲۰
وفات ۱۹۶۹ء-۱-۲۰، میانی صاحب،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۵۸ء-۵-۱۵
جنوری ۱۹۶۹ء)۔

احمد شمیم: ادیب،
شاعر، ۵۱ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۲ء
اگست، ۱۹۸۲ء، محلہ عیدگاہ، راولپنڈی

۱۹۱۸ء، وفات ۱۹۸۰ء-۵-۷،

گلشن اقبال، کراچی (روح مزار)
احمد شاہ بخاری، آغا
سید: برادر سید لال شاہ بخاری
صاحب زادہ عبد القیوم کے ساتھی،
اسلامیہ کالج پشاور کے بانیوں میں سے
ایک، وفات ۱۹۷۱ء-۸-۱۶، محلہ
فضل حق، پشاور ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۷۱ء-۸-۲۶)۔

احمد شاہ بخاری، مولانا
سید: مدیر "الفاروق"، بانی
دار الہدیٰ چوکیہ، مصنف، ممتاز
عالم دین، خطیب جامع مسجد سرگودھا،
ولادت ۱۹۰۷ء، اجنالا، (سرگودھا)،
وفات ۱۹۶۹ء-۳-۲۲، اجنالا، (سرگودھا)
(تذکرہ علمائے پنجاب، مرتبہ اختر اہی)

احمد شاہ پطرس بخاری:
ادیب، ماہر انگریزی ادب، اقوام متحدہ
میں پاکستان کے سابق نمائندے، سابق
پرنسپل گورنمنٹ کالج لاہور، ماہر تعلیم،
مصنف، سابق ڈائریکٹر جنرل آل انڈیا
ریڈیو دہلی، صاحب "مضامین پطرس"،
ولادت ۱۸۹۸ء، پشاور، وفات ۱۹۵۸ء

سپرٹنڈنٹ لاهور ہائی کورٹ، وفات

۶۱۹۷۵-۱۰-۱۷، میانی صاحب، لاهور

(نوائے وقت "لاہور" ۶۱۹۷۵-۱۰-۱۸)

احمد علی غلام علی چھاگلہ:

خالق دھن توئی ترانہ، ولادت

فروری ۱۹۰۲ء، وفات ۱۹۵۲ء-۲-۵

کراچی ("جنگ" کراچی ۱۹۵۳ء-۲-۶)

احمد علی لاهوری، شیخ

التفسیر مولانا: عالم، شیخ

طریقت، مصنف، مفسر، عبید اللہ

سندھی کے شاگرد رشید، ولادت

۱۸۸۶ء، جلال آباد، (گوجرانوالہ)،

وفات ۱۹۶۲ء-۲-۲۳، میانی صاحب

لاہور ("نوائے وقت" لاهور ۲۲

فروری ۱۹۶۲ء)

احمد کبیر الدین، قاضی:

سابق جوائنٹ سیکریٹری کابینہ ڈویژن

وفات ۱۹۸۵ء-۱۲-۲۸، کراچی،

("جنگ" کراچی ۱۹۸۵ء-۱۲-۲۹)

احمد کبیر قریشی: فرزند

حسن بخش سجاده نشین درگاہ حضرت

بہاء الدین زکریا، ملتان، وفات

۱۹۶۲ء-۵-۱۹، درگاہ رکن عالم ملتان

("جنگ" راولپنڈی ۱۹۸۲ء-۸-۸)

احمد عبداللہ: صحافی

مورخ، مصنف، ولادت ۵ اگست

۱۹۲۱ء، وفات ۱۹۸۳ء-۹-۲۹

احمد علی امرتسری، مرزا:

والد ماجد ڈاکٹر حسن عسکری، شیعہ

عالم، مصنف (ادب و مذہب، مذہبی

تاریخ، علم سیرت و مغازی، سلک الجوامیر،

تعارف بہائیت، فقہ و حفظ شریعت)

ولادت مارچ ۱۸۸۲ء، امرتسر،

وفات ۱۹۷۰ء-۶-۱۱، حسینہ ہال،

موچی دروازہ، لاهور (مرگ با شرف

مصنف حسن عسکری)۔

احمد علی شاہ، سپہ:

سابق ہوم سیکریٹری حکومت پنجاب

وفات ۱۹۶۳ء-۱-۶، لاهور ("نوائے

وقت" لاهور ۱۹۶۳ء-۱-۷)

احمد علی شاہ، مولانا:

عالم دین، مدرس، ۶۵ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۸۶ء-۷-۱، اکوڑہ خٹک

(ماہنامہ "الحق" اکوڑہ خٹک، بابت

اگست ۱۹۸۶ء)۔

احمد علی، شیخ: سابق

مرغوب احمد : نعت گو شاعر،

ولادت ۱۹۲۰ء، جودھ پور، وفات

۱۹۸۱ء-۷۰-۲، کراچی۔

اختر امرتسری، ڈاکٹر؛

معروف ہومیوپیتھ، ماہر فلکیات

وفات ۱۹۸۷ء-۸-۱۱، گلبرگ،

لاہور ("جنگ" لاہور ۱۲ اگست

۱۹۸۷ء)

اختر انصاری اکبر آبادی،

محمد ایوب اختر؛ شاعر،

نقاد، محقق، وفات ۱۹۸۵ء-۸-۱۸

کراچی ("جنگ" لاہور ۱۹۸۵ء-۸-۱۹)

ولادت ۱۹۲۰ء۔

اختر ایوب، کیپٹن؛ فیلڈ

مارشل محمد ایوب خان کے فرزند

سیاستدان، ۲۹ سال عمر پائی، وفات

۱۹۸۲ء-۶-۱۳، ریجانہ، (ہری پور)،

("جنگ" لاہور ۱۹۸۲ء-۶-۱۳)

اختر حسین؛ سفیر متعینہ ایران،

الجرائڈ، اٹلی، آسٹریا، روس، ولادت

جنوری ۱۹۱۰ء، بریلی، وفات ۴ نومبر

۱۹۷۹ء، کراچی ("جنگ" لاہور

۱۹۸۱ء-۱۱-۱۳)

(لوح مزار)

احمد یار خان میر؛

۱۹۳۱ء میں مسند نشین ہوئے، خان

آف قلات، سابق گورنر بلوچستان،

ولادت ۱۹۰۲ء، لورالائی، وفات ۲۰

اکتوبر ۱۹۷۷ء، قلات ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۷۷ء-۱۰-۲۱)۔

احمد یار قبصرانی، ڈاکٹر؛

تحریک آزادی کے کارکن، ۶۰ سال

عمر پائی، وفات ۱۹۸۵ء-۳-۲۲

ڈیرہ غازی خان "نوائے وقت" لاہور

۱۹۸۵ء-۳-۲۳)۔

احمد یار گجراتی، مفتی؛

مفسر قرآن، عالم، مدرس، صاحب

تفسیر نعیمی، ولادت ۱۹۰۶ء، اوجھیانی

(بدایوں)، وفات ۱۹۷۱ء-۱۰-۲۳،

گجرات (تذکرہ علمائے پنجاب، مؤلف

اختر راہی)۔

احمد یار مجبور؛ بزرگ

شاعر، وفات اوائل اگست ۱۹۸۲ء

قصور ("نوائے وقت" لاہور ۶

اگست ۱۹۸۲ء)

اختر الحامدی، سید

ماہر تعلیم ، وفات ۱۹۶۶ء - ۶۶ - ۷۰ ،
 میانی صاحب ، لاہور (لوح مزار)
اختر علی خان ، مولانا ؛ صحافی ،
 مدیر "زمیندار" لاہور ، فرزند مولانا
 ظفر علی خان ، ولادت ۱۸۹۳ء - ۱۳ - ۶۰ ،
 وفات ۱۹۵۸ء - ۱۰ - ۱۷ ، کرم آباد ،
 وزیر آباد (لوح مزار)۔

اختر علی ، مولوی ؛ رکن قومی
 اسمبلی ، ۶۵ سال عمر پائی ، وفات
 ۱۹۶۳ء - ۱۲ - ۲۶ ، بہاول پور (نوائے
 وقت "لاہور ۱۹۶۳ء - ۱۲ - ۲۶)۔

اخگر مراد آبادی ، عابد
حسین ؛ ممتاز شاعر ، وفات ۱۹۷۵ء
 دسمبر ۱۹۷۲ء ، ڈرگ روڈ ، کراچی
 ("جنگ" کراچی ۱۹۷۲ء - ۱۲ - ۱۶)۔

اخلاق حسین ؛ سابق جج لاہور
 ہائی کورٹ ، وفات ۱۹۸۳ء - ۱ - ۵ ،
 مومن پورہ ، لاہور ("جنگ" لاہور
 ۱۹۸۳ء - ۱ - ۶)۔

اخلاق حیدر ؛ فلم ڈائریکٹر ،
 ابن ماسٹر غلام حیدر ماہر موسیقی ، ۳۲
 سال عمر پائی ، وفات ۱۹۶۹ء - ۳ - ۱۷
 میانی صاحب ، لاہور ("نوائے وقت"

اختر حسین ؛ گورنر مغربی پاکستان
 صدر انجمن ترقی اردو پاکستان ، ۸۱ سال
 عمر پائی ، وفات ۱۹۸۳ء - ۷ - ۱۵ ، کراچی
 (ماہنامہ "قومی زبان" کراچی بابت اگست
 ۱۹۸۳ء)۔

اختر حسین ، سائیں ؛ لوک
 گیت کار ، ولادت ۱۹۲۵ء ، امرتسر ،
 وفات ۱۹۸۷ء - ۶ - ۱۶ ، مومن پورہ ،
 لاہور ("جنگ" لاہور ۱۹۸۷ء - ۶ - ۱۷)
اختر سلیمان ، بیگم ؛ حسین
 شہید سہروردی کی صاحب زادی ،
 شاہ احمد سلیمان کی رفیقہ حیات ، سماجی
 کارکن ، ولادت ۱۹۲۳ء ، وفات یکم
 اکتوبر ۱۹۸۲ء ، گلشن اقبال ، کراچی
 (لوح مزار)۔

اختر شیرانی ، محمد داؤد ؛
 شاعر رومان ، فرزند گرامی حافظ محمود
 شیرانی ، والد بزرگوار مظہر محمود شیرانی ،
 ولادت ۱۹۰۵ء ، ٹونک ، وفات ۱۹ ستمبر
 ۱۹۳۸ء ، میانی صاحب ، لاہور (لوح
 مزار)۔

اختر عالم ہاشمی ، الہ آبادی ؛
 پرنسپل ، سیلی کالج آف کامرس لاہور ،

ارقام چغتائی، مرزا احمد عالم بیگ؛ مدیر ماہنامہ "وجدان" کراچی، "سرتاج" کلکتہ، "جوہر" مراد آباد؛ ولادت ۱۲-۳-۱۹۱۰ء، مراد آباد، وفات ۱۵-۱۲-۱۹۸۶ء، قبرستان سوسائٹی، کراچی (مکتوب شایستہ چغتائی بنام راقم)۔

ارم لکھنوی، شہنشاہ حسین؛ غزل گو، شاعر، پاکستان میں لکھنؤ دستان کا آخری نمائندہ، ۵۷ سال عمر پائی، وفات ۵-۲-۱۹۶۷ء، کراچی (جنگ) کراچی (۶-۲-۱۹۶۷ء)

استاد ہمد، محمد رمضان؛ پنجابی کے نامور شاعر، مصنف "پنجابی لغت"، "ہیریاں دی کان"، عمر، ۷۷ سال، وفات ۲۹-۱۱-۱۹۵۴ء، لاہور (تارے نیل لگن دے، مؤلفہ نادم عصری)۔ اسحاق حنیف، حاجی؛ ممتاز تاجر، سماجی کارکن، اہل حدیث کے رہنما، وفات ۸-۹-۱۹۶۹ء، میانی صاحب، لاہور (نوائے وقت) لاہور (۹-۹-۱۹۶۹ء)

اسحق زیدی؛ مصور، خط ناخونی

لاہور ۱۹۶۹-۶۲-۱۸)۔
اخوند، اے بی؛ سابق وزیر قانون مغربی پاکستان، معروف قانون دان، وفات (حادثہ) ۲-۱۲-۱۹۶۲ء، حیدرآباد (نوائے وقت) مٹھاری، حیدرآباد (نوائے وقت) لاہور ۱۹۶۲-۱۲-۵)۔

اخوند، جسٹس اے، وی؛ سابق جج ہائی کورٹ سندھ، ماہر قانون، ۵۹ سال عمر پائی، وفات ۱۰-۱۰-۱۹۸۰ء، حیدرآباد (امروز) لاہور ۱۹۸۰-۱۰-۹) ادیب کا کوی؛ شاعر، ادیب، صحافی، جواں سال، وفات ۷ مارچ ۱۹۶۹ء، ڈھاکہ (ماہنامہ "قومی زبان" کراچی)

ارشاد تھانوی، مولانا؛ شاعر، انشا پرداز، ریڈیو کے قلم کار، ۸۰ سال عمر پائی، ۲-۲-۱۹۶۸ء، کراچی (جنگ) کراچی ۱۹۶۸-۲-۳)۔

ارشاد محمود صدیقی؛ ہونہار طالب علم، فرزند منظور الحق صدیقی، جواں سال، وفات (حادثہ) ۶ اگست ۱۹۷۰ء، حسن ابدال (یادگار تختی، کبیرٹ کالج حسن ابدال)۔

اسرار الحق، ڈاکٹر؛ سابق

وائس چانسلر زرعی یونیورسٹی فیصل

آباد، ماہر تعلیم، وفات ۲ دسمبر

۱۹۸۶ء، کراچی (روزنامہ "جنگ" لاہور

۱۹۸۶-۱۲-۳)

اسرار الحق رستگاری؛ عالم دین،

مبلغ، ولادت ۱۸۶۸ء، وفات ۱۹۵۳ء

کراچی (کتاب دوست، منظور الحق صدیقی)

اسعد شاہ، مجہان پوری، محمد

صدیق حسن؛ شاعر، مجموعہ کلام

"وحدان سلیم"، ولادت ۱۸۸۷ء،

شاہ مجہان پور، وفات ۱۹۶۶ء-۷-۲۲،

کراچی (جنگ" کراچی ۱۹۶۶ء-۷-۲۳)

اسلم پرویز؛ معروف اداکار،

۵۵ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۴ء-۱۱-۲۱،

لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۴ء-۱۱-۲۲)

اسلم چشتی، حاجی؛ صحافی،

مدیر "صبح صادق" و "صوت الحرم" وفات

۱۹۵۷ء-۸-۲۸، لندن ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۵۷ء-۸-۵)

اسلم حیات، ملک؛ ایڈووکیٹ

سیاست دان، ولادت ۱۹۱۲ء-۸-۱۳،

وفات ۱۹۷۵ء-۱-۱۳، میانی صاحب، لاہور

کے ماہر، ۷۵ سال عمر پائی، وفات

۱۹۸۶ء، کراچی۔

اسد الرحمن قدسی، مولانا؛

عالم دین، صوفی، مصنف، تصانیف؛

"کشکول قلندری"، "منہاج المبین"، لطائف

سبحانی"، "نامہ قدسی"، "اطمینان قلب"

مجموعہ کلام؛ "نغمات"، ولادت ۱۹ جنوری

۱۸۹۳ء، بھوپال، وفات ۱۹۷۷ء-۱۱-۲۲

بھون، چکوال (تذکرہ علمائے پنجاب،

مؤلفہ اختر راہی)

اسد، کیپٹن؛ سابق پولیٹیکل

ایجنٹ گلگت ایجنسی، وفات (حادثہ)

۱۹۶۸ء-۵-۱، پشاور ("نوائے وقت"

۱۹۶۸ء-۵-۲)

اسد ملتانی، محمد اسد خان؛

ممتاز شاعر، ولادت ۱۹۰۲ء، وفات ۱۹ نومبر

۱۹۵۹ء، راولپنڈی ("تعمیر" راولپنڈی

۱۹۵۹ء-۱۱-۱۸)

اسرار اشفاق، اسرار الحق؛

مزاح نگار، شاعر، ولادت ۱۸ مئی

۱۹۱۹ء، وفات ۱۹۸۶ء-۸-۲۰،

اسلام آباد (ماہنامہ "کتاب" لاہور اکتوبر

۱۹۸۶ء)

اردو زبان (۱۹۷۹) نائب وزیر داخلہ
(۱۹۴۹-۵۱)، وزیر تعلیم (۵۳-۱۹۵۱)،
ولادت ۱۹۰۳-۱۱-۲۰، پٹیالی، وفات
(۱۹۸۱-۱-۲۲)، گلشن اقبال، کراچی (اداریہ
"نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۱-۱-۲۲)

اشرف بٹ؛ پنجابی زبان کے
شاعر، وفات ۱۹۷۶-۷-۱، گھوڑے شاہ،
لاہور ("امروز" لاہور ۱۹۷۶-۷-۲)

اشرف عطار، اشرف خان؛
معروف صحافی، ۶۰ سال عمر پائی، وفات
۱۹۷۱-۲-۱۷، لاہور ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۷۱-۲-۱۸)

اشفاق احمد، ڈاکٹر؛

مرید و سمدھی شاہ ابوالخیر دہلوی،

خلیفہ شاہ زید ابوالحسن فاروقی، ولادت

۱۸۸۱-۹-۱۲، ضلع امرتسر، وفات ۱۷

نومبر ۱۹۶۷ (مقات خیر، مرتبہ زید ابوالحسن)

اصغر، اے، جی؛ سابق وائس

چانسلر انجینئرنگ یونیورسٹی لاہور، ممتاز

سائنس دان، ۷۰ سال عمر پائی، وفات

۱۹۷۹-۳-۱۸، لاہور ("نوائے وقت"

لاہور (۱۹۷۹-۳-۱۹)

(لوح مزار)

اسماعیل ابراہیم چندریگر؛

تحریک پاکستان کے صف اول کے رہنما،

صدر صوبائی مجلس مسلم لیگ (۱۹۴۰-۴۵)

وزیر تجارت، صنعت پاکستان (۱۹۴۷)

پاکستانی سفیر متعینہ افغانستان (۱۹۴۸) گورنر

سرحد (۱۹۵۰-۵۱)، گورنر پنجاب (۱۹۵۱-۵۲)

مرکزی وزیر (۱۹۵۵)، قائد حزب اختلاف

قومی اسمبلی (۱۹۵۶-۵۷)، وزیر اعظم پاکستان

(۱۹۵۷)، ولادت ۱۸۹۷-۹-۱۵، وفات

۱۹۶۰-۹-۲۶، سوسائٹی، کراچی (لوح مزار)

اسماعیل، ایم؛ کیریئر ایکٹر، سیکڑوں

فلموں میں کام کیا۔ خاموش فلموں میں بھی کام

کیا ہے، ۷۳ سال عمر پائی، وفات ۲۳ نومبر

۱۹۷۵، کرشن نگر، لاہور (روزنامہ "امروز"

۱۹۷۵-۱۱-۲۲)

اسماعیل شاہ حشتی، بابا؛ صوفی،

پیر طریقت، وفات ۱۹۷۵-۶-۲۶، میرپور

خاص سندھ (معلومات از حکیم سید اکرام حسین

سیکری)

اشتیاق حسین قریشی، ڈاکٹر؛

ممتاز دانشور و معروف مورخ، سابق وائس

چانسلر کراچی یونیورسٹی، بانی مقتدرہ قومی

۲۸ سال عمر پائی، وفات ۱۹۵۶ء-۵-۱۰
چائے گام۔

اطہر رشید، پروفیسر، فلسفی،
ماہر نفسیات، ۸۰ سال عمر پائی، وفات
ستمبر ۱۹۸۳ء، کراچی۔

اطہر صدیقی، اطہر حسین؛
ممتاز صحافی، شاعر، نقاد، محقق، ولادت
۱۹۳۳ء-۲-۲۲ فیروز آباد، وفات
۱۹۷۹ء-۹-۱۸، کراچی ("جنگ" کراچی
۱۹۷۹ء-۹-۱۹)۔

اطہر نقیس، کنور اطہر علی خاں؛
شاعر، ادیب، ولادت ۱۹۳۳ء، وفات
۱۹۸۰ء-۱۱-۲۱، سخی حسن، کراچی ("جنگ"
کراچی ۱۹۸۰ء-۱۱-۲۲)۔

اظہار ملیح آبادی؛ شاعر، صحافی،
جوش ملیح آبادی کا بھانجا، ۴۲ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۶۸ء-۱۲-۱، کراچی ("جنگ"
کراچی ۱۹۶۸ء-۱۲-۲)۔

اظہار امرتسری، مولانا خدا
بخش؛ مدیر اعلیٰ روزنامہ "زمیندار"
لاہور، تحریک خلافت، کانگریس اور
شہید گنج کی تحریک میں شریک رہے،
مصنف: خونی تحریکیں، اسلام کا ماضی

اصغر علی بروچی، مولانا پروفیسر؛

عروضی، استاد عربی زبان و ادب اسلامیہ
کالج لاہور، مصنف: دبیر عجم، ترجمہ
قصیدہ بردہ، العروض والقواری، ترجمہ
نصیحتہ التلمیذ، فارسی و عربی دیوان،

وفات ۱۹۷۳ء-۱-۱۶، کٹھالہ (گجرات)
وفات ۱۹۵۴ء-۵-۳۱، کٹھالہ (گجرات)
تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف اختر راہی)
اصغر علی غافل، سید؛ شاعر،
وفات ۱۹۷۴ء-۷-۴، قبرستان

سوسائٹی، کراچی (لوح مزار)

اصغر علی کیپٹن؛ پولو اور گھڑ
دوڑ کے ماہر، ترکی میں اسی فن کی
تربیت دینے بھی گئے، وفات ۲۰ اکتوبر
۱۹۶۴ء، حیدر آباد ("لوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۴ء-۱۰-۲۲)۔

اصغر گورکھپوری، سید

اصغر حسین؛ ادیب، ماہر
عبرانی و سنسکرت، ولادت ۱۶ فروری
۱۹۲۷ء، گورکھپور، وفات یکم دسمبر
۱۹۸۱ء، کراچی ("جنگ" کراچی ۲ دسمبر
۱۹۸۱ء)۔

اصغر مینائی؛ معروف ادیب،

۱۹۸۶-۲-۱۹، کراچی (جنگ کراچی ۱۹۸۶-۲-۲۰)

عجاز سلیم؛ ممتاز شاعر،

وفات ۱۹۸۳-۱-۷، پورہ، انگ

(”جنگ“ لاہور ۱۹۸۳-۱-۸)

عجاز احمد قادری، میاں؛

عالم دین، جمعیت علمائے پاکستان کے

رہنما، وفات (قتل) ۱۹۸۷-۳-۱۶،

فیصل آباد (”جنگ“ لاہور ۷ اپریل

۱۹۸۷)

عجاز ولی، مفتی؛ مدرس،

عالم دین، ولادت ۱۹۱۳-۳-۲۰، بریلی،

وفات ۱۹۷۳-۱۱-۲۰، میانی صاحب،

لاہور (تذکرہ اکابر اہل سنت، مؤلفہ

عبدالحکیم شرف قادری)

اعظم علی خان اورک زئی؛

صدر شعبہ اقتصادیات پنجاب یونیورسٹی،

اقتصادی امور کے بہترین مبصر، پروفیسر

اشفاق علی خان کے برادر اصغر،

۵۳ سال عمر پائی، وفات ۱۱ اگست

۱۹۷۴، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور

۱۹۷۴-۸-۱۲)

افتخار احمد؛ ہاکی کے نامور

کھلاڑی، وفات ۱۹۷۵-۶-۱۳، جہلم

حال اور مستقبل، ولادت ۱۹۰۸ امرتسر،

وفات ۱۹۵۰-۱۲-۹، لاہور (”نوائے

وقت“ لاہور ۱۹۵۰-۱۲-۱۱)

اطہر علی، ڈاکٹر؛ ماہر تعلیم،

فارسی زبان و ادب کے ماہر، استاد

سینٹ سٹیفن کالج دہلی، پرائیویٹ سیکرٹری

ڈاکٹر اشتیاق حسین قریشی، وفات ۱۵

جون ۱۹۵۶، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۵۶-۶-۱۶)

عجاز احمد چوہدری؛

نومسلم، مصنف؛ ”تظہیر بائبل“،

وفات ۱۹۸۰-۱۲-۹، کوہاٹ شہاب الدین،

شاہدرہ (”امروز“ لاہور ۱۹۸۰-۱۲-۱۱)

عجاز احمد، ملک؛

فرزند ملک چمن دین بانی اللہ والے

کی قومی دکان، ناشر کتب تصوف،

وفات ۱۹۸۲-۸-۵، گارڈن ٹاؤن،

لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۶ اگست

۱۹۸۲)

عجاز الحق قدوسی، مولانا؛

مصنف، محقق، شاعر، صاحب ”شیخ

عبدالقدوس گنگوہی اور ان کی تعلیمات“

۷۷ سال عمر پائی، ولادت ۱۹۰۸، وفات

۱۹۸۴ء-۵-۳۰، اسلام آباد (خبرنامہ

”اکادمی“ ادبیات اسلام آباد جولائی

(۱۹۸۴ء)

افتخار حسین ممدوٹ،

نواب؛ صدر پنجاب مسلم لیگ،

(۱۹۴۶ء)، وزیر اعلیٰ پنجاب (۱۹۴۶-۱۹۴۷ء)

گورنر سندھ (۱۹۵۴-۵۵ء)، تحریک

پاکستان میں صف اول کے رہنما، ولادت

۱۹۰۵ء-۱-۱، وفات ۱۹۶۹ء-۱۰-۱۸،

میانی صاحب، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۶۹ء-۱۰-۱۹ء)

افسر صدیقی؛ محقق، ادیب،

وفات ۱۹۸۴ء-۲-۹، کراچی،

(”جنگ“ لاہور ۱۹۸۴ء-۲-۱۰ء)

افضال محمد، کیپٹن

میاں؛ سماجی کارکن، جرنال

کے ممتاز زمیندار، مہاراجہ کپور تھلہ

کے اے۔ ڈی۔ سی، وفات ۲۲ اپریل

۱۹۷۵ء، جرنال، (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۷۵ء-۴-۲۳ء)

افضل حسین، میاں؛

برادر میاں فضل حسین وزیر اعلیٰ پنجاب

سابق پرنسپل زرعتی کالج فیصل آباد،

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۷۵ء-۶-۱۴ء)

افتخار احمد بگوی؛ عالم

دین، مدرس، مدیر شمس الاسلام بھیرہ

ولادت ۱۹۱۹ء-۹-۵، بھیرہ، وفات

۱۹۷۵ء-۱۲-۱۳، بھیرہ (تذکرہ علمائے

پنجاب، مولف اختر اہی و تذکرہ از

ابرار احمد بگوی)

افتخار احمد، ملک؛ پروفیسر

ماہر تعلیم، ماہر سیاسیات، سابق استاد

اسلامیہ کالج گوجرانوالہ، ولادت

۱۹۳۱ء-۷-۲۳، گوجرانوالہ، وفات ۳۱

دسمبر ۱۹۸۲ء، گوجرانوالہ (”خصوصی مجلہ“

گورنمنٹ کالج گوجرانوالہ)

افتخار الدین، میاں محمد؛

معروف سیاست دان، کانگرس اور مسلم

لیگ کے رہنما، قیام پاکستان کے بعد

پنجاب کی پہلی کابینہ میں وزیر بحالیات

مہاجرین (۱۹۴۷-۴۸ء)، بانی آزاد

پاکستان پارٹی (۱۹۵۵ء)، ولادت ۸ اپریل

۱۹۰۷ء، لاہور، وفات ۱۹۶۲ء-۶-۶،

باغبانپورہ، لاہور (لوح مزار)

افتخار حسین، ڈاکٹر آغا؛

معروف محقق، ناول نگار، دانشور، وفات

("جنگ" کراچی ۱۹۸۲ء - ۸ - ۹)
اقبال الدین ، مرزا ، یادگار
 خاندان مغلیہ ، شہزادہ عزیز الدین
 کے پوتے ، مرزا خیر الدین خورشید جاہ
 کے چچا ، وفات ۱۹۶۷ء - ۳ - ۱۶ ،
 ماڈل ٹاؤن ، لاہور ("نوائے وقت")
 لاہور ۱۹۶۷ء - ۳ - ۱۸)۔

اقبال انصاری ، ایس ، ایم
 سابق پرنسپل گورنمنٹ کالج آف فزیکل
 ایجوکیشن لاہور ، ماہر تعلیم ، وفات
 ۱۹۸۰ء - ۱۳ - ۲۶ ، لاہور ("امروز")
 لاہور ۱۹۸۰ء - ۱۳ - ۲۷)۔

اقبال بٹ ؛ سابق ڈائریکٹر
 سپورٹس پنجاب یونیورسٹی ، مسٹر پاکستان
 ۱۹۵۱ء ، مسٹریٹیا ۱۹۵۳ء ، ولادت
 ۱۹۲۲ء - ۱۳ - ۱۱ ، وفات ۱۹۷۲ء - ۳ - ۲۱ ،
 میانی صاحب ، لاہور ("نوائے وقت")
 لاہور ۱۹۷۲ء - ۳ - ۲۲)۔

اقبال جوگی ؛ نامور مرلی نواز ،
 ۶۵ سال عمر پائی ، وفات ۱۹۸۷ء - ۳ - ۶
 پنوں عاقل ("جنگ" لاہور) ، ۱۹۸۷ء
اقبال حسن ؛ معروف اداکار ،

سابق وائس چانسلر پنجاب یونیورسٹی ،
 ۸۱ سال عمر پائی ، وفات ۱۹۷۰ء - ۱۱ - ۱ ،
 لاہور ("نوائے وقت") لاہور ۲ نومبر
 ۱۹۷۰ء)۔

افضل خان ؛ صحافی ،
 "مشرق" لندن کے نائب ایڈیٹر ،
 ۳۰ سال عمر پائی ، وفات ۱۹۶۷ء - ۱۳ - ۲۶ ،
 بی بی پاک دامن ، لاہور ("نوائے وقت")
 لاہور ۱۹۶۷ء - ۱۳ - ۲۷)۔

افضل مہدی ، راجہ
 سیاست دان ، رکن قومی اسمبلی ،
 وفات ۱۹۶۶ء - ۱۳ - ۷ ، لاہور ("نوائے
 وقت") لاہور ۱۹۶۶ء - ۱۳ - ۸)۔

افضل ہالوڑی ، سید محمد
افضل الرحمن ؛ تحریک پاکستان
 کے شاعر ، "مسلم ہے تو مسلم لیگ
 میں آ" کے خالق ، ولادت ۱۸۸۵ء
 ہالوڑ ، وفات ۱۹۵۸ء - ۳ - ۷ ، لاہور
 (مضمون "نوائے وقت") لاہور
 ۱۹۸۰ء - ۸ - ۵)۔

اقبال احمد خان ؛
 معروف صحافی ، وفات ۸ اگست
 ۱۹۸۳ء ، قبرستان سوسائٹی ، کراچی

وینزویلا، مصنف، ۵۷ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۷۸ء - ۶۱ - ۲۲، کالری، (نیر پور)
("نوائے وقت" لاہور ۲۳ جون
۱۹۷۸ء)۔

اکبر خان ممدوٹ، نواب؛
نواب افتخار حسین خان کے ماموں،
لاہور کے معاشرے کی صحت مند
روایات کے امین، وضع دار بزرگ،
ولادت ۱۸۸۶ء، وفات ۱۱ اگست
۱۹۵۹ء، میانی صاحب، لاہور ("نوائے
وقت" لاہور ۱۲-۸-۱۹۵۹)۔

اکبر خان، میجر جنرل؛
ریٹائرڈ میجر جنرل پاکستان آرمی، مصنف؛
(حدیث دفاع)، ۸۹ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۸۳ء - ۱ - ۱۶، کراچی ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۸۳ء - ۱ - ۱۷)۔

اکبر صابر، سپید؛ پشتو کے
شاعر، وفات ۱۹۸۶ء - ۲ - ۵، نوشہرہ؛
رہبر نامہ "اکادمی" ادبیات اسلام آباد
مارچ ۱۹۸۶ء)۔

اکبر عباس زیدی دہلوی، سپید؛
شیعہ عالم، مفسر قرآن و حدیث، وفات
۱۹۷۰ء - ۵ - ۲۳، مومن پورہ، لاہور

۳۹ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۳ء - ۱۱ - ۱۳،
پیر پور دیپالووالہ، میانی صاحب، لاہور
("جنگ" لاہور ۱۹۸۳ء - ۱۱ - ۱۵)۔

اقبال حسن، حکیم؛ سابق
ناظم شعبہ خدمت خلق جماعت اسلامی
کراچی، طبیب، وفات ۱۹۸۰ء - ۴ - ۶،
کراچی ("نوائے وقت" لاہور ۷ اپریل
۱۹۸۰ء)۔

اقبال حسن شوقی، سپید؛
نقشبندی مجددی سلسلہ کے شیخ،
وفات ۱۹۷۵ء - ۱۱ - ۳، سخی حسن، کراچی
(روح مزار)۔

اقبال خان جدون؛ معروف
سیاست دان، پاکستان مسلم لیگ کے
کارکن، وفات ۱۹۸۳ء - ۱۰ - ۱۸، گھومون،
ایبٹ آباد ("جنگ" لاہور ۱۹ اکتوبر
۱۹۸۳ء)۔

اکبر خان، استاد؛ سارنگی
نواز، وفات ۱۹۶۴ء - ۳ - ۲۷، کراچی
("نوائے وقت" ۱۹۶۴ء - ۳ - ۲۸)۔

اکبر خان، لیفٹیننٹ جنرل؛
(ریٹائرڈ) جنرل پاکستان آرمی، سابق
سفیر پاکستان متعینہ برطانیہ، میکیکو پانامہ

ماہر جغرافیہ، مضمون نگار،
وفات کراچی ۱۹۸۷-۹-۱۹،
(ماہنامہ انسان کراچی اکتوبر
۱۹۸۷)

اکرام الحق قریشی، "ڈاکٹر"
مسلم سٹوڈنٹس فیڈریشن کے سرگرم
کارکن، مرہاجان مرہاج، شریف النفس،
دوست نواز، وفات ۱۹۷۲-۱۰-۳۰،
راولپنڈی ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۷۲-۱-۳۱)۔

اکرام اللہ، بیگم شائستہ
اکرام اللہ کے شوہر، نیک نام افسر،
دولت مشترکہ کی اقتصادی کمیٹی کے
سابق صدر، شہزادی ثروت زوجہ
شہزادہ حسن ولی عہداردن کے والد،
وفات ۱۹۶۳-۹-۱۲، کلفٹن، کراچی
("پاکستان ٹائمز" لاہور ۱۳ ستمبر
۱۹۶۳)۔

اکرام اللہ، چودھری،
ایمن آباد کے معروف زمیندار، اپنے
علاقے کی بااثر شخصیت، سماجی کارکن،
وفات ۱۹۸۰-۸-۹، ایمن آباد ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۸۰-۸-۱۰)۔

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۰-۵-۲۲)
اکبر علی، ایڈووکیٹ،
خواہر زادہ قائد اعظم محمد علی جناح،
فرزند محترمہ شیریں جناح، ۷۲ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۷۹-۳-۱۵، کلفٹن، کراچی

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۹-۳-۱۶)
اکبر علی، پیر، فیروز پور کے
ممتاز ایڈووکیٹ، رکن صوبائی اسمبلی،
وفات ۱۹۳۸-۵-۲۵، راولپنڈی،
("انقلاب" لاہور ۱۹۳۸-۵-۲۹)۔

اکبر علی زیدی، حکیم،
ممتاز طبیب، صدر جمعیت ابنائے
قدیم طبیبہ کالج دہلی، سیالکوٹ میں مسلم
لیگ کے بانی، تحریک آزادی کے کارکن
وفات ۱۹۶۸-۳-۱۶، سیالکوٹ ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۶۸-۲-۲۲)۔

اکبر لاہوری، چوہدری محمد
اکبر خان بھٹی، شاعر، ادیب،
ولادت ۱۹۱۰-۱-۵، وفات ۲۴ ستمبر
۱۹۷۶، احاطہ میاں میر، لاہور (لوح
مزار)۔

اکرام الرحمن، پروفیسر، پرنسپل
دفاقی گورنمنٹ آردو سائنس کالج کراچی،

اکرام اللہ خان، چودھری؛
 فرزند چودھری خوشی محمد ناظر،
 ولادت ۱۳ ۶۱۹۱۳، ہریہ والا (گجرات)
 وفات ۸ ۶۱۹۴۸-۵-۲۶، میانی صاحب،
 لاہور (لوح مزار)۔

اکرام اللہ راٹھور؛ ممتاز
 مسلم لیگی راہنما، ماہر قانون، تحریک
 پاکستان کے کارکن، وفات ۹ جنوری
 ۱۹۴۵ء، گوجرانوالا ("نوائے وقت"
 لاہور ۱۰-۱-۱۹۴۵)۔

اکرام امین، بریگیڈیئر؛
 سابق فوجی افسر، سابق صوبائی سیکریٹری
 تعلیم پنجاب، وفات ۳۰-۳-۱۹۸۰ء،
 لاہور چھاؤنی ("نوائے وقت" لاہور ۳۰
 مارچ ۱۹۸۰)۔

اکرام حسین، قاضی؛ سابق
 آنریری سیکریٹری انجمن حمایت اسلام
 لاہور، تحریک آزادی کشمیر کے کارکن،
 سابق ڈپٹی ڈویژنل انسپکٹر سکولز، حکومت
 آزاد کشمیر نے "خادم دین" کا خطاب
 دیا، وفات ۲-۱۹-۱۹۶۶ء، میانی
 صاحب، لاہور ("نوائے وقت" لاہور
 ۲۰-۲-۱۹۶۶)۔

۲۸
 اکرام ربانی، شیخ؛ معروف
 سماجی شخصیت، پرانے مسلم لیگی،
 ۶۳ سال عمر پائی، وفات ۲۵-۳-۱۹۶۴ء،
 گوجرانوالا ("نوائے وقت" لاہور
 ۲۶-۳-۱۹۶۴)۔

اکرم جلیلی، پروفیسر؛
 صحافی، ادیب، جماعت اسلامی سے
 تعلق، ماہنامہ "فکر و عمل"، "سرتاج"،
 روزنامہ "تسنیم" سے وابستہ رہے،
 ۶۶ سال عمر پائی، وفات ۱۲-۱۲-۱۹۸۶ء،
 علامہ اقبال ٹاؤن، لاہور ("جنگ" لاہور
 ۱۲-۱۲-۱۹۸۶)۔

اکمل (آصف خان)؛
 نامور فلمی اداکار، وفات ۱۱ جون
 ۱۹۶۴ء، مسلم ٹاؤن، لاہور ("نوائے
 وقت" لاہور ۱۲-۶-۱۹۶۴)۔

اکمل شاہ وارثی، حاجی؛ خلیفہ
 مجاز حاجی وارث علی شاہ، ۴۰ سال عمر
 پائی، ولادت سنگوئی (جہلم)، وفات
 ۸-۳-۱۹۴۸ء، چھپر شریف، گوجرانوالا
 (مکتوب خادم شاہ وارثی بنام حکیم محمد
 موسیٰ امرتسری)۔

اکی پہلوان؛ برادر بھولو پہلوان،

معروف شاعر، بیدم وارثی کے مرید،
ولادت ۱۸۹۷ء جالندھر، وفات ۲۷
اگست ۱۹۶۷ء، فیصل آباد (ماہنامہ
"پنجدریا" لاہور کشتہ نمبر)۔
الفث وارثی، حاجی؛
دیکھئے؛

الفث جالندھری،
حاجی عمر دین وارثی۔

الطاف حسین؛ مدیر "ڈان"
کراچی، ولادت ۱۹۰۰ء سلہٹ، وفات
۱۹۶۸ء۔ ۵۔ ۲۵، پاپوش نگر، کراچی
("ڈان" کراچی ۱۹۶۸ء۔ ۵۔ ۲۶)۔

الطاف حسین کرمانی، پیر
سید؛ شیرگرٹھ کی معروف شخصیت
یکے از سجادہ نشینان دربار شیخ داؤد
ہندگی، وفات ۱۹۸۰ء۔ ۹۔ ۲۸، شیرگرٹھ،
اوکاڑہ ("نوائے وقت" لاہور ۳۰
ستمبر ۱۹۸۰ء)۔

الطاف النساء خریبہ؛
طیبہ، ادیبہ، شاعرہ، وفات ۹
مارچ ۱۹۷۹ء، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۷۹ء۔ ۳۔ ۱۰)۔

ولادت ۱۹۳۰ء، امرتسر، وفات ۱۳
اپریل ۱۹۸۷ء، موہنی روڈ، لاہور
("جنگ" لاہور ۱۹۸۷ء۔ ۳۔ ۱۶)۔

الف المخرات؛ سرکاری ملازم
۱۹۵۸ء میں سکریٹری آؤٹ، مصنف،
"خاطرِ غبار" قاعدہ حریفہ میکلے،
بڑی کس پرسی میں فوت ہوئے ۱۹ دن
لاش لاوارث سمجھ کر مردہ خانے میں پڑی
رہی، وفات ۱۹۸۲ء۔ ۱۔ ۲۹، لاہور
(مضمون "نوائے وقت" لاہور ۱۱ جولائی
۱۹۸۲ء)۔

الف دین، حاجی؛ برصغیر
پاک و ہند کے نامور معمار، جرمنی اور
انگلستان کی تاریخی عمارات کی مرمت
کے لیے طلب کیے گئے، لال قلعہ
دہلی، قلعہ چتوڑ، تاج محل، شاہی قلعہ
لاہور، شالامار باغ، عجائب گھر لاہور
کی مرمت کی، ۱۹۴۰ء میں وہ چبوترہ تیار
کیا جس پر قرارداد لاہور پاس ہوئی،
۱۱ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۱ء۔ ۵۔ ۱۲،
پیر ونقی، لاہور۔

الفث جالندھری، حاجی
عمر دین وارثی؛ پنجابی زبان کے

نام سے موسوم ہے، ۸۳ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۶۸ء-۱۰-۱۸، مسلم ٹاؤن، لاہور
(”امروز“ لاہور ۱۹۶۸ء-۱۰-۱۹)۔

اللہ بخش ٹوانہ، ثواب :

ضلع سرگودھا کے ممتاز زمیندار،
سر خدا بخش ٹوانہ کے اکلوتے بیٹے،

بیدار مغز انسان، پروٹشل سروس میں
رہے، مرکزی اور صوبائی اسمبلیوں کے

رکن رہے، وفات ۱۹۳۸ء-۴-۱۶،
خواجہ آباد، سرگودھا (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۳۸ء-۴-۱۹)۔

اللہ بخش ٹھیکیدار :

سرائیکی کے ادیب، وفات ۱۱ نومبر
۱۹۸۵ء، ملتان (خبرنامہ ”اکادمی“

ادبیات اسلام آباد دسمبر ۱۹۸۵ء)۔

اللہ بخش ملک : وادی

سون کی علم دوست شخصیت، ولادت
۱۹۱۱ء-۱۱-۸، کفری (خوشاب)، وفات

۱۹۶۸ء-۲-۸، کفری (خوشاب)

(مضمون ”نوائے وقت“ لاہور ۲۹
مارچ ۱۹۶۹ء)۔

اللہ بخش یوسفی : مصنف،

مؤرخ، صحافی، وفات ۱۹۶۸ء-۳-۱۳،

الطاف علی بریلوی، سید : بانی

سر سید گریڈ کالج کراچی، ممتاز ماہر تعلیم،

بانی سیکریٹری آل پاکستان ایجوکیشنل کانفرنس

مصنف (حیات، حافظ رحمت خان) و

دیگر کتب، ولادت ۱۹۰۵ء، بریلی، وفات

۱۹۸۶ء-۹-۲۴، سخی حسن، کراچی (سماہی

”العلم“ کراچی)۔

الطاف قادر : لیفٹنٹ جنرل

پاکستان آرمی، ابن سر شیخ عبدالقادر

مدیر ”محزن“ لاہور، ولادت ۱۹۱۵ء،

لاہور، وفات ۱۹۸۲ء-۳-۲۶، قبرستان

شہدا، لاہور چھاؤنی (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۸۲ء-۳-۲۸)۔

الطاف مشہدی : ممتاز

رومانی شاعر، مصنف (تصویر احسان)

شاخ گل، ڈگر، ریحانہ، داغ بیل،

الطاف کے نغمے، الطاف کے گیت،

لذت رنگ و بو، پریت کے گیت) ،

۶۳ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۱ء-۶-۲۴،

سرگودھا (”نوائے وقت“ لاہور ۲۵

جون ۱۹۸۱ء)۔

اللہ بخش، استاد : نامور

مصنوع، لاہور کی ایک سڑک ان کے

میں سب سے پہلے مسلمان نیوز ایجنٹ ،
مدیر ماہنامہ "سپورٹس" سیالکوٹ ،
مدیر ماہنامہ "زینت و علم و ادب" ،
۸۵ سال عمر پائی ، وفات (۱۹۸۱ء - ۲۶-۱۰-۱۹۸۱)
سیالکوٹ (مضمون "نوائے وقت" لاہور
- (۱۹۸۱ء - ۱-۵)۔

اللہ نواز خان تمن دار، سردار
اردو، فارسی، پنجابی اور سرائیکی کے ممتاز
شاعر، وفات ۱۹۶۷ء - ۲-۱۰، ضلع
ڈیرہ غازی خان ("نوائے وقت" لاہور
- (۱۹۶۷ء - ۲-۱۱)۔

الہی بخش، غازی : سابق
صدر آزاد جموں و کشمیر مسلم کانفرنس ،
میر واعظ محمد یوسف اور چوہدری غلام
عباس کے رفیق ، وفات ۱۹۷۷ء - ۱۲-۱۲،
میرپور (آزاد کشمیر) (نوائے وقت ۱۹۷۷ء - ۱۲-۱۳)

الہی بخش، کرنل ڈاکٹر :
قائد اعظم کے معالج، مصنف (قائد اعظم
کے آخری ایام) ، ولادت ۱۹۰۲ء - ۹-۱۳
وفات ۱۹۶۰ء - ۴-۴، لارنس روڈ - لاہور
(لوح مزار)۔

اللہ یار خان چکڑالوی، مولانا،
عالم دین، صوفی صافی ضمیر، صاحب کشف،

کراچی (ماہنامہ "سرحد" کراچی)
اللہ دتہ ادیب : چیرمین پاکستانی
ادبی فاؤنڈیشن، سماجی کارکن ، ۵۹ سال
عمر پائی ، وفات ۱۹۸۷ء - ۴-۷، اسلام آباد
("جنگ" لاہور ۱۹۸۷ء - ۴-۸)

اللہ دتہ صابر، استاد :

پنجابی شاعر، مجموعہ کلام، نکھیاں سولان ،
ولادت ۱۹۰۱ء، امرتسر، وفات ۱۹۷۲ء اپریل
۱۹۸۷ء، دھوپ سڑی، لاہور ("جنگ"
لاہور ۱۹۸۷ء - ۴-۵)۔

اللہ دتہ کنجاہی، ڈاکٹر :

پیر طریقت، خلیفہ پیر سید جماعت علی
شاہ علی پوری، ولادت ۱۸۸۶ء - ۲-۱۲،
کنجاہ، وفات ۱۹۵۸ء - ۳-۳، کنجاہ
(امیر ملت اور ان کے خلفاء محمد صادق
قصوری)۔

اللہ دتہ، مولانا : عالم، مصنف،
وفات ۱۹۸۵ء - ۶-۱۵، لاہور ("جنگ"
۱۹۸۵ء - ۶-۱۶)۔

اللہ دتہ ناظر : پنجابی شاعر،

۸۰ سال عمر پائی، وفات مئی ۱۹۸۶ء ،
(معلومات از مشتاق بٹ)۔

اللہ رکھا، ملک : سیالکوٹ

آسان زبان میں بچوں کے لیے لٹریچر
تیار کیا، وطن قائم گنج (فرخ آباد)،
وفات ۱۹۵۸ء-۱۹۶۱ء، کراچی (”جنگ“
کراچی ۱۹۵۸ء-۱۹۶۱ء)

الیاس مسعود، ڈاکٹر؛
سابق سیکریٹری مسلم سٹوڈنٹس فیڈریشن
تحریک پاکستان کے کارکن، ۶۳ سال
عمر پائی، وفات ۱۹۸۵ء-۱۹۸۶ء، لاہور
”جنگ“ لاہور ۱۹۸۶ء-۱۹۸۷ء۔

امام الدین، ابوالیاس؛
پنجابی شاعر، مصنف (نصرۃ الحق، احتیاط
الظہر، ہدایتہ الشیعہ، الذکر المحمود)،
وطن: کوٹلی لوہاراں (سیالکوٹ) وفات
۱۹۶۱ء-۱۹۶۰ء، کوٹلی لوہاراں (سیالکوٹ)
تذکرہ اکابر اہل سنت عبدالحکیم
شرف قادری۔

امام الدین رائے پوری،
مولانا؛ مدیر ”الذوار الصوفیہ“
ولادت ۱۸۶۷ء، چک عادل (گجرات)
وفات ۱۹۵۲ء-۱۹۵۳ء، رائے پور
اعواناں (امیرمڈت اوران کے خلفاء
مرتبہ محمد صادق قصوری)
امام الدین مجاہد، چوہدری؛

مصنف (تجزیر المسلمین عن کید الکاذبین،
الدین الخالص)، نقشبندیہ اویسیہ سلسلہ
کے بزرگ، ۹۵ سال عمر پائی، وفات
۱۹۸۴ء-۱۹۸۲ء، چکڑالہ (میانوالی)
”جنگ“ ۱۹۸۴ء-۱۹۸۵ء۔

انڈیا روک، میاں؛
علاقہ دہاڑی کی ممتاز شخصیت، وفات
۱۹۸۱ء-۱۹۸۰ء، چک ۲۳۱، ای، بی
(دہاڑی) ”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۸۱ء
جنوری ۱۹۸۱ء۔

الماس رستم، محمد صدیق؛
ممتاز خوشنویس، صدر خوشنویس یونین
پاکستان، ۶۰ سال عمر پائی، وفات ۳۰
مارچ ۱۹۷۲ء، میانی صاحب، لاہور
”نوائے وقت“ لاہور ۳۱ مارچ
۱۹۷۲ء۔

الیاس احمد، پروفیسر؛
سابق صدر شعبہ سیاسیات کراچی یونیورسٹی
متعدد نصابی کتابوں کے مصنف،
۶۵ سال عمر پائی، وفات ۱۳ جولائی
۱۹۶۳ء، کراچی (”نوائے وقت“ لاہور
۱۹۶۳ء-۱۹۶۴ء)۔

الیاس احمد خان مجیبی؛ ادیب

امام خان نوشہروی، ابویحییٰ؛
مصنف (تراجم علمائے اہل حدیث)،
عالم دین، وفات ۱۹۶۶-۱-۱۶، سوہدہ
(میرے اندر ایک سمندر مولفہ محمود
احمد کاشمیری)۔

امان اللہ خان نیازی؛ سابق
جائنت سیکریٹری وزارت دفاع، وفات
۱۹۶۷-۱-۱۳، میاںوالی ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۷-۱-۱۳)۔

امانت علی خان، استاد؛
بر عظیم پاک و ہند کے نامور موسیقار،
پٹیالہ گھرانے کے نمائندے، ۴۵ سال
عمر پائی، وفات ۱۹۷۳-۹-۱۸، مومن پورہ،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۹ ستمبر
۱۹۷۳)۔

امانت علی شاہ نظامی، سید؛
صوفی، عالم دین، شاعر، آستانہ عالیہ
دارالامان کے سجادہ نشین، ولادت
۱۹۰۱-۴-۱، گلہوٹی سیداں (فیروز پورہ)،
وفات ۱۹۷۱-۳-۶، گنج مغل پورہ (لاہور)
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۱-۳-۷)۔
امتہ الحفیظہ بیگم، لوابا
دختر مرزا غلام احمد قادیانی، زوجہ

تحریک پاکستان کے کارکن، پنجابی کے
معروف شاعر، مصنف، ۸۲ سال
عمر پائی، آبائی وطن :- امرتسر،
وفات ۱۹۸۲-۹-۲۹، ماڈل ٹاؤن،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور یکم اکتوبر
۱۹۸۲)۔

امام الدین، میاں؛ چونیاں
کے معروف سماجی اور دینی کارکن، سابق
میونسپل کمشنر، متعدد مساجد کے بانی،
سابق چیرمین جامع مسجد ٹرسٹ، مصنف،
ولادت اپریل ۱۸۷۲، وفات ۲۰
دسمبر ۱۹۵۵، چونیاں (مکتوب حکیم محمد موسیٰ
امرتسری بنام راقم)۔

امام بخش پہلوان؛ رستم ہند
برادر گاماں پہلوان رستم زماں، والد
بھولو پہلوان رستم زماں، ولادت ۱۸۸۴
وفات ۱۹۷۷-۱۰-۲، پیر مکی، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۷-۱۰-۳)۔

امام بخش ناسخ سیفی، ملک؛
صحافی، تحریک پاکستان میں حصہ لیا،
ولادت ۱۹۱۸-۳-۱۹، کمالیہ، وفات
۱۹۸۴، فیصل آباد (مکتوب حکیم محمد
موسیٰ امرتسری بنام راقم)۔

لاہور (تارے نیل گنگن دے، مصنف
نادم عصری)۔

امراؤ تخت، شہزادی؛

نواب جو ناگڑھ محمد دلاور خاں کی ہمیشہ
سماجی کارکن، وفات ۱۹۶۲ء۔ ۲۲، کراچی
("نوائے وقت" لاہور ۲۳ فروری
۱۹۶۲ء)۔

امید علی خان، استاد؛

ممتاز موسیقار، وفات ۱۹۴۹ء۔ ۱۳،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۵ جنوری
۱۹۴۹ء)۔

امیرالدین قدوائی، سید؛

ماہر تعلیم، قانون دان، مسلم لیگ کے
بہاول دستے میں شامل رہے، ولادت
۱۹۰۱ء، وفات ۱۹۴۳ء۔ ۸، لاہور
("مشرق" لاہور ۳۱-۸-۱۹۴۳)۔

امیر حسن صدیقی، ڈاکٹر؛

مورخ، صدر شعبہ تاریخ اسلام کراچی
یونیورسٹی، بانی پرنسپل اسلامیہ کالج، ولادت
۱۹۰۱ء۔ ۸، وفات ۱۹۴۱ء۔ ۱۳،
کراچی ("نوائے وقت" لاہور ۱۸ دسمبر
۱۹۴۱ء)۔

امیر حمزہ خان، پیر؛ سماجی کارکن

نواب عبداللہ خان آف مالیر کوٹلہ،

عمر ۸۳ سال پائی، وفات ۱۹۸۴ء۔ ۵،

ربوہ ("جنگ" لاہور ۱۹۸۴ء۔ ۵)۔

امتیاز علی تاج، سید؛ ڈرامہ

نگار، مترجم، ادیب، مصنف، انارکلی

شمس العلماء ممتاز علی کے فرزند، ولادت

۱۹۰۰ء۔ ۱۰، وفات ۱۹۴۰ء۔ ۳،

مومن پورہ (لاہور) ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۴۰ء۔ ۳)۔

امداد حسین کاظمی، سید؛

مصنف، شیعہ عالم، مدیر "پوسٹ آفس

گزٹ"، ولادت نومبر ۱۹۰۱ء، گجرات،

وفات ۱۹۴۵ء۔ ۹، گجرات (تذکرہ

علمائے امامیہ حسین عارف نقوی)۔

امداد علی امام علی قاضی،

علامہ؛ ماہر تعلیم، دانشور، مفکر،

سابق وائس چانسلر سندھ یونیورسٹی

جام شورو، ۸۰ سال عمر پائی، (خودکشی)

۱۹۶۸ء۔ ۳، جام شورو ("نوائے

وقت" لاہور ۱۹۶۸ء۔ ۳)۔

امداد علی داؤد خان؛ پنجابی

کے شاعر، امرتسر کے رہنے والے تھے،

۲۵ سال کی عمر پائی، وفات فروری ۱۹۳۸ء،

پاپوش نگر (کراچی) ("جنگ" کراچی ۲۱) مئی ۱۹۷۹ء۔

امیر محمد خان ؛ معروف
سیاست دان، سابق صدر سرحد نیشنل
عوامی پارٹی، وفات ۱۹۵۸ء - ۲۸-۳-۱۹۵۸ء،
پشاور ("نوائے وقت" لاہور یکم مارچ
۱۹۵۸ء)۔

امیر محمد خان، نواب کالا
باغ ؛ رئیس کالا باغ، سابق گورنر
مغربی پاکستان، ولادت ۲۰ جون
۱۹۱۰ء، کالا باغ، وفات ۱۹۶۷ء - ۲۶-۵-۱۹۶۷ء،
کالا باغ ("نوائے وقت" لاہور ۲۷ ستمبر
۱۹۶۷ء)۔

امین الدین، میاں ؛
سابق گورنر سندھ و پنجاب، ۶۵ سال
عمر پائی، ولادت ۱۸۹۷ء، لاہور، وفات
۱۹۶۲ء - ۱۸-۹-۱۹۶۲ء، میانی صاحب، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۱۹ ستمبر
۱۹۶۲ء)۔

امین حزمین، خواجہ محمد
مسیح پال ؛ نامور شاعر، ولادت
۱۸۸۲ء - ۲۳-۸-۱۸۸۲ء، سیالکوٹ، وفات ۱۹۷۸ء
اگست ۱۹۶۸ء، شاہ مولنگا ولی (سیالکوٹ)

مختصر انسان، خیر المدارس ملتان اور
فرید ہسپتال کے لیے زمین دی، جالندھر
کی معروف شخصیت، وفات ۱۸ نومبر
۱۹۸۰ء (مضمون "نوائے وقت" لاہور
۱۹۸۰ء - ۱۲-۱۳)۔

امیر زادہ خان ؛ سابق ایڈووکیٹ
جنرل صوبہ سرحد، ۵۰ سال عمر پائی، وفات
۱۹۸۶ء - ۷-۲۳، پشاور ("جہاد" پشاور
۱۹۸۶ء - ۷-۲۳)۔

امیر عالم خان، ملک ؛
سیاست دان، صحافی، "ترجمان سرحد"
کے مدیر، جامعہ ملیہ اسلامیہ کے علی گڑھ
کے دور کے طالب علم، ولادت ۱۹۰۱ء،
برڈکوٹ (مانسہرہ)، وفات ۹ اکتوبر
۱۹۷۵ء، ہزارہ۔

امیر علوی اجمیری، سید ؛
مصنف، عالم، ولادت ۱۸۷۳ء،
چھپڑ شریف (سرگودھا)، وفات ۶
اکتوبر ۱۹۷۰ء، چھپڑ شریف (سرگودھا)
(مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری بنام
راقم)۔

امیر گل اوٹھوی، سید امیر حسن ؛
ممتاز شاعر، وفات ۱۹۷۹ء - ۵-۲۰،

انجمن حمایت اسلام لاہور، وفات ۱۹۸۱ء

جنوری ۱۹۲۸ء، لاہور ("انقلاب")

لاہور ۱۹۲۸ء-۱۹۳۱ء

الوزار الحق شہید، کیپٹن؛

۱۹۶۵ء پاک بھارت جنگ کے شہید،

۱۹۶۵ء-۱۹۶۸ء، ملٹری قبرستان، لاہور

چھاؤنی (لوح مزار)۔

الوزار الرحمن، مفتی؛ کہنہ مشق

صحافی، اے پی پی سے وابستہ رہے،

۵۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۶ء-۱۹۶۷ء،

گجرات ("نوائے وقت" لاہور ۳ ستمبر

۱۹۶۶ء)

الوزار انجم؛ شاعر، نبیرہ

صابر دہلوی، ۲۷ سال عمر پائی، وفات

۱۹۶۹ء-۱۹۷۰ء، ملتان ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۶۹ء-۱۹۷۰ء)

الوزار حسین پاکستانی؛ مسلم

لیگ نیشنل گارڈز کے سالار، ۶۶ سال

عمر پائی، وفات ۱۹۸۳ء-۱۹۸۴ء،

لطیف آباد (حیدر آباد) ("جنگ" لاہور

۱۹۸۳ء-۱۹۸۴ء)

الوزار افضل مفتی؛ ماہر تعلیم،

مصنف، متعدد نصابی کتابیں لکھیں،

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۸ء-۱۹۷۰ء)

انتظام اللہ شہابی گوپامٹوی

اکبر آبادی، مفتی؛ سابق صدر انجمن

اسلامیہ (آگرہ) پاکستان، بانی صدر جناح

کالج کراچی، مصنف؛ تذکرہ صابر، جغرافیہ

قرآن، ایسٹ انڈیا کمپنی اور باغی علماء،

حیات نطفہ، نواب نجیب الدولہ اور جنگ

پانی پت، اسلامی معاشرت، مشاہیر

جنگ آزادی، وفات ۱۹۶۸ء-۱۹۶۹ء،

پاپوش نگر، کراچی (لوح مزار)

انعام الحق انعام گوالیاری؛

شاعر، وفات مارچ ۱۹۸۶ء، کراچی۔

انعام الرحمن، شاہ چشتی

قادری؛ صوفی، شیخ طریقت،

وفات ۱۹۶۳ء-۱۹۶۴ء، اسلام آباد

(لوح مزار)۔

انعام اللہ جان، جسٹس؛

سابق چیف جج لاہور ہائی کورٹ، ماہر

قانون، وفات ۱۹۸۰ء-۱۹۸۱ء،

سخی حسن، کراچی ("نوائے وقت" ۱۳ ستمبر

۱۹۸۰ء)

انعام علی، مولوی؛ سابق

سیشن جج، سوشل ورکر، لائف پریزیڈنٹ

اور ان کے خلفاء۔ مؤلفہ محمد صادق قسوری
النور حسین، نواب، انوبھائی؛

ممتاز صحافی، ۶۴ سال عمر پائی، وفات ۱۸
دسمبر ۱۹۸۳ء، کراچی ("جنگ" کراچی ۱۹
دسمبر ۱۹۸۲ء)۔

النور خان غلزی؛ خان آف

قلات، چند ماہ حکمران رہا تھا، ۸۵ سال
عمر پائی، وفات ۱۹۸۲ء - ۱۱ - ۵، قلات
("جنگ" لاہور ۱۹۸۳ء - ۱۱ - ۶)۔

النور علی؛ ماہر اقتصادیات،

حکومت سعودی عرب کے مالی مشیر، سابق
جوئنٹ سیکریٹری وزارت خزانہ پاکستان،
وفات ۱۹۷۳ء - ۱۱ - ۶، مدینہ منورہ،
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۳ء - ۱۱ - ۷)۔

النور علی، میاں؛ ستارہ

پاکستان، آئی ای، ایس، سابق سیکریٹری
محکمہ داخلہ حکومت پاکستان، سابق انپکٹر
جنرل پولیس مغربی پاکستان، کالم نویس،
ولادت ۱۹۰۶ء، لاہور، وفات ۱۵
اگست ۱۹۸۰ء، گلبرگ، لاہور ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۸۰ء - ۸ - ۱۶)۔

النور علی ہاشمی، پیر؛ تحریک

خلافت و تحریک پاکستان کے کارکن،

وفات ۱۹۸۳ء - ۸ - ۲۸، میانی صاحب،
لاہور ("جنگ" ۱۹۸۳ء - ۸ - ۲۹)۔

النور بہزاد؛ فرزند بہزاد لکھنوی

نیوز ریڈر ریڈیو پاکستان کراچی، ولادت
۱۹۲۰ء - ۱۰ - ۳۰، لکھنؤ، وفات ۳۰

دسمبر ۱۹۷۹ء، سخی حسن چوک (کراچی)

("نوائے وقت" ۱۹۷۹ء - ۱۲ - ۳۱)۔

النور، پروفیسر ایس، ایم؛

سابق پرنسپل گورنمنٹ کالج راولپنڈی، گورنمنٹ
کالج لاہور میں انگریزی زبان کے سابق استاد،

ماہر تعلیم، ۴۳ سال عمر پائی، وفات ۲۸
جولائی ۱۹۶۴ء، میانی صاحب، لاہور،

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۴ء - ۷ - ۲۹)۔

النور جمال شمر؛ ناول نویس،

ڈراما نگار، وفات جنوری ۱۹۸۵ء
("نوائے وقت" لاہور جنوری ۱۹۸۵ء)

النور حارث؛ ادیب، شاعر،

وفات ۱۹۸۳ء - ۲ - ۱۵، کراچی ("جنگ"
کراچی ۱۹۸۳ء - ۲ - ۱۶)۔

النور حسین علی پوری، سپر؛

پیر طریقت، عالم دین، ولادت ۱۵ نومبر
۱۹۳۱ء، علی پور سیداں، وفات ۱۳

اکتوبر ۱۹۷۲ء، علی پور سیداں (امیر ملت)

پروفیسر: تہذیب الاخلاق
 ٹرسٹ کے بانی، سرحد کے استصواب
 میں حصہ لیا، وفات ۱۹۸۳ء-۱۳-۲۹،
 لاہور (”جنگ“ لاہور ۱۹۸۳ء-۱۳-۳۰)
انیس الرحمن لدھیانوی،
 مولانا: عالم دین، فاضل دیوبند،
 فرزند گرامی مولانا حبیب الرحمن لدھیانوی،
 ولادت ۱۹۲۰ء، لدھیانہ، وفات ۱۳
 اکتوبر ۱۹۸۳ء، مسجد خالصہ کالج، فیصل آباد،
 (”جنگ“ لاہور ۱۹۸۳ء-۱۰-۱۳)۔

اویس احمد ادیب:
 ممتاز ماہر تعلیم اقتصادیات، ۳۳ سال عمر
 پائی، وفات ۱۹۸۶ء-۱۰-۲۲، کراچی
اویسی امرتسری، محمد مسلم:
 پنجابی کے نعت گو شاعر، ۵۱ سال عمر
 پائی، (”تارے نیل گنگن دے“ مصنفہ
 نادوم عصری)۔ وفات ۱۹۶۶ء-۱-۱۳ لاہور

اہلیہ خلیفہ نور الدین بھیروی:
 حکیم نور الدین جانشین مرزا غلام احمد
 قادیانی کی رفیقہ حیات، وفات ۶ اگست
 ۱۹۵۵ء، ربوہ (”نوائے وقت“ لاہور
 ۱۹۵۵ء-۸-۹)۔
اہلیہ مولانا ذکی کیفی: ذکی کیفی

یکے از احفاد حضرت عبدالجلیل چوہدری بزرگی،
 مصنف ”عبدہ“، شاعر، خلیفہ خواجہ
 محمد یار فریدی صاحب ”دیوان محمدی“
 قائد اعظم نے خدمات کا اعتراف کیا،
 ولادت ۱۸۹۸ء، ملک پور (شیخوپورہ)
 وفات ۱۹۷۵ء-۶-۸، قلعہ میتا،
 (شیخوپورہ) مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری
 بنام راقم)

النور غازی آبادی، شیخ انور
علی قریشی: مسلم لیگی شاعر، سیاسی
 کارکن، تحریک پاکستان کے ممتاز شاعر،
 ولادت ۱۹۱۳ء، غازی آباد، وفات ۲۷
 جنوری ۱۹۷۹ء، شادمان، (لاہور)
 (روح مزار)۔

النور غوری: سفارت کار،
 پاکستانی قونصل متعینہ کینبرا آسٹریلیا،
 ۳۷ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۵ء-۸-۲۷،
 میان صاحب، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور
 ۱۹۶۵ء-۸-۳۰)

النور نعمانی: صوفی، برادرزادہ
 علامہ شبلی نعمانی، وفات مئی ۱۹۸۶ء،
 کراچی (”جنگ“ لاہور)

انیس الدین انصاری،

ممتاز صحافی، ۶۵ سال عمر پائی، وفات
۱۹۸۳ء-۹-۱۵، ماڈل ٹاؤن، لاہور
(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۸۳ء-۹-۱۶)
اے۔ جی۔ خان، خان بہادر،
سابق چیئرمین کراچی الیکٹرک سپلائی
کارپوریشن، سابق ڈائریکٹر جنرل آف
انڈسٹریز، کراچی، وفات ۱۹۶۱ء-۴-۴،
قبرستان سوسائٹی، کراچی (لوح مزار)۔

اے۔ ڈی۔ ارشد، اللہ دتہ،
سابق پرنسپل اسلامیہ کالج ریلوے روڈ
لاہور، فیضی پر تحقیقی کام کیا، ”انشائے
فیضی“ مرتب کیا، ولادت ۵ مئی
۱۹۱۳ء، لاہور، وفات ۲۵ فروری
۱۹۸۶ء، میانی صاحب، لاہور

(”جنگ“ لاہور ۱۹۸۶ء-۲-۲۶)
اے۔ ڈی۔ اظہر، احمد دین
اظہر؛ شاعر، مجموعہ کلام ”لذت آوارگی“
۳، سال عمر پائی، وفات ۱۹۷۴ء-۲-۲۴
ملدہی ڈیفنس، کراچی (لوح مزار)۔

ایڈورڈ گین؛ سابق ڈپٹی سپیکر
قومی اسمبلی، وفات ۱۹۶۲ء-۹-۲۴،
لندن (”نوائے وقت“ لاہور ۲۵
ستمبر ۱۹۶۲ء)۔

صاحب کیفیات، کی اہلیہ، وفات یکم
نومبر ۱۹۸۲ء، میانی صاحب، لاہور
(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۸۲ء-۱۱-۲)۔

اے آر خاتون دہلوی،
امتہ الرحمن؛ ناول نگار،
برصغیر پاک و ہند کی نامور مصنفہ،
ولادت ۱۹۰۰ء، دہلی، وفات ۲۴
فروری ۱۹۶۵ء، میانی صاحب، لاہور
(لوح مزار)۔

اے۔ آر۔ ممتاز؛ معروف
صحافی، وفات ۱۹۸۵ء، کراچی۔
اے ایم مالک (ڈاکٹر
عبدالمطلب مالک)
سابق مشرقی پاکستان کے آخری گورنر،
ولادت ۱۹۰۵ء، کلکتہ، وفات ۳ دسمبر
۱۹۷۷ء، ڈھاکہ (”امروز“ لاہور ۱۵
دسمبر ۱۹۷۷ء)۔

اے۔ بی۔ ایم مصطفیٰ راجو
طالب محمد (بیرسٹریٹ لاء)
سابق وفاقی وزیر تعلیم، وفات (ہوانا)
۱۹۶۶ء-۱-۸، تدفین ڈھاکہ (”نوائے
وقت“ لاہور ۱۹۶۶ء-۱-۹)۔

اے بی چوہدری، عبدالنواب؛

ایم اسلم : دیکھیے محمد اسلم، میان
ایوب خان : ٹیلی وژن اور

ریڈیو کے فن کار، "تلقین شاہ" میں
سلیمان کا کردار، ۵۰ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۸۴ء-۱-۳، میانی صاحب،
لاہور ("جنگ" لاہور ۱۹۸۴ء-۱-۳)۔

ایوب رومانی : موسیقار،

اسٹیشن ڈائریکٹر ریڈیو پاکستان لاہور،
شاعر "آواز کا سفر"، ۵۹ سال کی

عمر پائی، وفات ۱۹۸۶ء-۲-۱۵، لاہور

("جنگ" لاہور ۱۹۸۶ء-۲-۱۶)۔

ایوب علی قادری، سید

مدرس، شاعر، مجموعہ کلام (باغ

فردوس)، ولادت بریلی، وفات ۲۶

نومبر ۱۹۴۰ء، میانی صاحب، لاہور

(تذکرہ اکابر اہل سنت مؤلفہ عبدالحمید

شرف قادری)۔

ایوب قادری : دیکھئے،

محمد ایوب قادری، ڈاکٹر۔

ایوب گوندی : رباعی گو شاعر،

وفات ۱۹۸۲ء-۳-۲۰، کراچی

("جنگ" کراچی ۱۹۸۲ء-۳-۲۱)

ب

بابا عالم سپاہ پوش : گیت کار،

وفات مارچ ۱۹۴۰ء، لاہور ("نوائے

وقت" چہلم کی خبر چھپی ۱۹ اپریل

۱۹۴۰ء)۔

بارک اللہ خان : طالب علم

رہنما، جماعت اسلامی کے کارکن،

وفات ۱۹۸۳ء-۵-۲۹، میانی صاحب،

لاہور ("نوائے وقت" ۱۹۸۳ء-۵-۳۰)

باری علیگ (غلام باری) :

معروف دانشور، مصنف، کمپنی کی

حکومت، مترجم، سوشلزم کے داعی،

وفات ۱۹۳۹ء-۱۲-۱۱، بڑا قبرستان،

فیصل آباد (لوح مزار)۔

پاز خان بیل خیل، سردار،

رکن شاہی جرگہ، قبائلی سردار، وفات

(قتل) ۱۹۵۴ء-۵-۲۳، موسیٰ خیل

(کوئٹہ) ("نوائے وقت" لاہور ۲۳

مئی ۱۹۵۴ء)

باقر بخاری : شاعر، ادیب،

وفات ۱۹۶۳ء-۱۰-۶، بھکر،

نامور قانون دان، جج سپریم کورٹ آف پاکستان، امیر تنظیم اصلاح پاکستان

ولادت جنوری ۱۹۰۱ء، گجرات، وفات

۱۹۸۷ء - ۵ - ۲، میاں میر، لاہور

(”جنگ“ لاہور ۱۹۸۷ء - ۵ - ۳)۔

برکات الحسن عسکر، سپید

سائٹ ٹیکنیکل کتابوں کے مصنف،

والد بزرگوار آغا دلبر، وفات ۲۰

جولائی ۱۹۷۹ء، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۷۹ء - ۷ - ۳)۔

برکت علی، خان بہادر خواجہ

سابق پوسٹ ماسٹر جنرل پنجاب،

وفات ۱۹۵۹ء - ۳ - ۳۰، لاہور (”نوائے

وقت“ لاہور ۱۹۵۹ء - ۵ - ۱)۔

برکت علی خورشید، استاد

پنجابی کے شاعر، وفات ۱۹۷۹ء - ۱ - ۲۱،

سیالکوٹ (”نوائے وقت“ لاہور ۲۲

جنوری ۱۹۷۹ء)۔

برکت علی شاہ صوفی، خواجہ

پیر طریقت، ولادت ۱۸۹۱ء اروپ

(گوجرانوالہ)، وفات ۱۹۶۱ء - ۸ - ۱۹،

اروپ (گوجرانوالہ) (معلومات از حکیم

اللہ دتہ ساکن اروپ)۔

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۶۲ء - ۱۰ - ۸)

بانی صدیقی، محمد افضل

اردو، پوٹھوہاری کے شاعر، ولادت

۱۹۰۹ء - ۲ - ۲۰، سہام (راولپنڈی)

وفات ۱۹۷۲ء - ۱ - ۸، راولپنڈی،

(تارے نیل گنگن دے مصنف

نادم عصری)۔

بخت آور کریم، آنر

مصنف، شاعر، ادیب، سرائیکی زبان

میں قرآن پاک کا ترجمہ کیا، ۶۲ سال

عمر پائی، وفات ۱۹۸۲ء - ۲ - ۲۵،

ڈیرہ غازی خان (”جنگ“ لاہور

۱۹۸۲ء - ۲ - ۲۶)۔

بختل شاہ، پیر سید

عبد الغفار، رانی پور سندھ

کے روحانی پیشوا، ۸۰ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۸۷ء - ۷ - ۱، رانی پور (خیرپور)

(”جنگ“ کراچی ۱۹۸۷ء - ۷ - ۲)۔

بدر الدین، میاں، سابق

وائس چیئرمین میونسپل کمیٹی گوجرانوالہ

وفات (قتل) ۱۹۶۵ء - ۵ - ۱، گوجرانوالہ

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۶۵ء - ۵ - ۲)۔

بدیع الزمان کیکاؤس

بشیر احمد؛ سابق فارسٹ
کنزرویٹو، بیگم محمودہ بشیر صدر جموں
کشمیر ویلفیئر کونسل کے شوہر، ۸۷ سال
عمر پائی، وفات ۱۱-۱۱-۱۹۸۰ء، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۱۷ نومبر
۱۹۸۰ء)۔

بشیر احمد ارشد؛ صحافی،
نائب مدیر "نوائے وقت" لاہور،
۵۸ سال عمر پائی، وفات ۱۹ اگست
۱۹۸۶ء، موضع میانی (سیالکوٹ)
("نوائے وقت" لاہور ۳۰ اگست
۱۹۸۶ء)۔

بشیر احمد سپروری؛
عالم، شدھی و سنگھٹن کے خلاف کام
کیا، تحریک کشمیر میں حصہ لیا، مصنف،
تلمیذ مولانا احمد علی لاہوری، ولادت
۱۹۰۶ء، وہوا (ڈیرہ غازی خان)، وفات
۱۹۷۳ء (تذکرہ علمائے پنجاب مصنفہ
اختر راہی)

بشیر احمد خان، ڈاکٹر؛
سابق صدر شعبہ سیاسیات پنجاب یونیورسٹی
لاہور، ولادت ۱۹۳۲ء-۳-۷،
وفات ۱۹۷۲ء-۱-۲۳، میانی صاحب

برکت علی شمیم، چوہدری؛
مدیر ماہنامہ "الجامعہ محمدی شریف"
صحافی، معلم، مصنف، ولادت ۱۹۰۶ء
دینانگر (گورداسپور)، وفات ۱۷
دسمبر ۱۹۸۵ء، فیصل آباد (مکتوب
پروفیسر نثار احمد بنام راقم)۔

برکت علی قادری، حافظ؛
بانی کتب خانہ غوثیہ لاہور، شیخ طریقت
مصنف، اردو اور پنجابی کے شاعر،
ولادت ۱۹۰۰ء، لکھوڑہ ہر (لاہور)
وفات ۱۱-۱۱-۱۹۶۳ء، نیا بازار ڈوگر
(لاہور) (مدینۃ الاولیاء مؤلفہ
محمد دین کلیم)

برکت علی، میاں؛ والد
بزرگوار میاں طفیل محمد امیر جماعت
اسلامی، ۹۵ سال عمر پائی، وفات
۱۹۸۴ء-۷-۲۲، پھرالہ (فیصل آباد)
("جنگ" لاہور ۱۹۸۶ء-۷-۲۳)۔

بشارت احمد خان، خان؛
سابق اسٹنٹ انسپکٹر جنرل پولیس
وفات ۱۹۶۳ء-۵-۱۲، میانی صاحب
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۳۱ مئی
۱۹۶۳ء)۔

سندھی کے شاگرد اور ان کے خیالات
کے ناشر، ۸۵ سال عمر پائی، ۱۷
جنوری ۱۹۷۳ء ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۷۳-۱-۱۸)۔

بشیر احمد، مرزا؛ فرزند
مرزا غلام احمد قادیانی، برادر اصغر
مرزا بشیر الدین محمود، ۷۰ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۶۳ء-۹-۲، رپوہ ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۶۳-۹-۳)۔

بشیر احمد ملک،
رپورنڈ کیپٹن؛ پادری (پچاس
سال یہ خدمت انجام دی)، وفات
۱۹۷۳ء-۸-۲۰، ملتان ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۷۳-۹-۹)۔

بشیر احمد، میاں؛ سابق
سفیر پاکستان متعینہ ترکی، ادیب، صحافی
مدیر "ہمایوں"، شاعر، ولادت ۲۹
مارچ ۱۸۹۳ء، وفات ۱۹۷۱ء-۳-۳،
باغبانپورہ، لاہور ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۷۱-۳-۲۷)۔

بشیر الدین محمود احمد، مرزا؛
سربراہ جماعت احمدیہ، ولادت
۱۸۸۹ء-۱-۱۲، قادیان، وفات

لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۵ جنوری
۱۹۷۲ء)۔

بشیر احمد ڈار؛ سابق
ڈائریکٹر اقبال اکیڈمی۔ لاہور، ماہر
اقبالیات، مصنف؛ WHY
PAKISTAN، ولادت ۱۹۰۸ء،

لاہور، وفات ۱۹۷۹ء-۳-۲۹، میانی
صاحب، لاہور ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۷۹-۳-۳۰)۔

بشیر احمد، ڈاکٹر؛
نامور سائنس دان، سابق وائس چانسلر
پنجاب یونیورسٹی لاہور، وفات ۱۳
مارچ ۱۹۵۷ء، پی۔سی۔ایس۔آئی۔آر
لاہور (لوح مزار)

بشیر احمد سوہدروی،
سہروردی؛ پیر طریقت،
والد بزرگوار چن پیر صاحب، ولادت
جلالپور جٹاں، وفات ۱۹۷۳ء-۵-۲۰
سوہدرہ (مکتوب عنایت اللہ نسیم
بنام راقم)۔

بشیر احمد لدھیانوی،
شیخ؛ سابق صدر شاہ ولی اللہ
سوسائٹی (لاہور)، مولانا عبید اللہ

معروف شخصیت ، ولادت ۱۹۲۱ء ،
امرتسر ، وفات ۱۹۷۶ء - ۱۲-۹-۱۳
صاحب ، لاہور ("نوائے وقت" ۱۳
ستمبر ۱۹۷۹ء)۔

بشیر ہندی ، سپہ بشیر حسین
گیلانی ؛ مالک گیلانی پریس ،
سجادہ نشین درگاہ شیخ محمد طاہر ہندی ،
وفات ۱۹۸۶ء - ۶-۱۵-۱۶
لاہور ("جنگ" کراچی ۱۶ جون
۱۹۸۶ء)۔

بلال احمد بلال ؛ شاعر ،
مصنف ، وفات ۱۹۸۶ء - ۶-۱۳
کوہاٹ ("جنگ" لاہور ۱۳ جون
۱۹۸۶ء)۔

بلال زبیری ؛ ادیب ،
صحافی ، مصنف ، وفات ۲۹ ستمبر
۱۹۷۷ء ، جھنگ ("نوائے وقت")
لاہور ۳۰-۹-۱۹۷۷ء

بلیغ الدین جاوید ، ڈاکٹر ؛
مصنف ، مرتب کلام ساغر صدیقی ،
وفات ۱۹۸۵ء - ۱۰-۱۱-۱۱
صاحب ، لاہور ("جنگ" لاہور
۱۹۸۵ء - ۱۰-۱۲)

۱۹۶۵ء - ۱۱-۸-۱۱ ("نوائے وقت")
لاہور ۱۹۶۵ء - ۱۱-۹)۔

بشیر الرحمن ، ملک ؛
سابق استاد شعبہ اردو گورنمنٹ کالج لاہور ،
ماہر تعلیم ، وفات ۱۹۸۶ء - ۱-۱۵-۱۵
صاحب ، لاہور ("جنگ" لاہور ۱۳ جنوری
۱۹۸۶ء)۔

بشیر ایس ، ایم ؛ مالک
باسکوانڈ سٹریٹ گجرات ، وفات ۱۲ مارچ
۱۹۷۰ء ، گجرات ("امروز" لاہور ۱۳ مارچ
۱۹۷۰ء)۔

بشیر بخش ، خواجہ ؛ آسٹریلیا
والے ، ممتاز صنعت کار ، رکن ادارہ
ثقافت اسلامیہ ، ولادت ۱۹۰۹ء - ۸-۱۱
وفات ۱۹۷۵ء - ۱۲-۶-۱۲
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۲-۶-۱۹۷۵)
بشیر حسین علی پوری ، سپہ ؛
عالم ، پیر طریقت ، خطیب ، ولادت
۱۹۳۱ء ، علی پور سیداں ، وفات ۲۹ اپریل
۱۹۷۶ء ، علی پور سیداں (مکتوب محمد صادق
قصوری بنام راقم)۔

بشیر صحرائی ؛ گوجر نوالہ میں
اخبارات کے ایجنٹ و نمایندے ،

بہاول خان کھوسہ، میسر؛
رکن جرگہ نصیر آباد سب ڈویژن،
وفات (قتل) ۲۰ آخر جولائی ۱۹۵۷ء،
نصیر آباد (بلوچستان) ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۵۷ء-۱-۳۱)۔

بہاول خان ناگرہ، چوہدری؛
جماعت اسلامی کی مرکزی شوریٰ کے
رکن، مساجد کی آباد کاری میں دلچسپی لی،
وفات ۱۹۶۸ء-۱-۱۰، لاہور ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۶۸ء-۱-۱۱)۔

بہاء الحق قاسمی، مولانا؛
عالم دین، خطیب، فاضل دیوبند،
مدیر ہفت روزہ "ضیاء الاسلام"،
مدیر ماہنامہ "القاسم"، مصنف؛
اسلام اور اشتراکیت، تذکرہ اسلاف،
وفات ۱۹۸۷ء-۲-۲، ماڈل ٹاؤن،
(لاہور) ("جنگ" لاہور ۳ فروری
۱۹۸۷ء)۔

بھائی چھیدا پٹنہ والا؛ ۱۰۸
سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۲ء-۹-۱۹،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۳۰ ستمبر
۱۹۸۲ء)۔
بھائی لعل، لعل محمد؛ ماہر موسیقی

بہادر خان، سردار؛ تحریک
پاکستان کے رہنما، سابق صدر محمد
ایوب خان کے بھائی، سابق وزیر اعلیٰ
سرحد، سابق وفاقی وزیر، سابق سپیکر
سرحد اسمبلی، ۶۷ سال عمر پائی، ولادت
۱۹۰۸ء، ریحانہ (ہری پور)، وفات
۱۹۷۵ء-۱۲-۳۱، ایبٹ آباد ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۷۵ء-۱-۱)۔

بہادر خان، ملک؛ معززین
مسلم لیگی، تیس سال بلدیہ حافظ آباد کے
چیرمین رہے، وفات ۱۹۷۵ء-۴-۷،
حافظ آباد ("نوائے وقت" لاہور ۹
اپریل ۱۹۷۵ء)

بہادر شاہ، پیر سید؛
سجادہ نشین درگاہ حضرت جان محمد
حضوریؑ لاہور، ولادت ۱۸۸۶ء،
وفات ۱۹۷۵ء-۲-۵، درگاہ جان محمد
حضوریؑ، لاہور (مدینۃ الاولیاء مولف
محمد دین کلیم)۔

بہار شاہ، پیر؛ برادر اکبر
جاوید ہاشمی طالب علم رہنما، وفات ۲۸
جولائی ۱۹۷۴ء، مخدوم رشید (ملتان)
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۴ء-۷-۲۹)۔

منیجر ریڈیو پاکستان لاہور، ادیب،
مصنف، مترجم، صادق ہدایت کی
فارسی تصنیف "سگ آوارہ" کا ترجمہ
کیا، وفات ۱۹۷۹ء - ۶ - ۳۰، میانی
صاحب، لاہور ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۷۹ء - ۷ - ۱)۔

بیگم آباد احمد خان،

امت الحمید خانم؛
سماجی کارکن، تحریک پاکستان میں حصہ
لیا، رکن صوبائی اسمبلی، شاعرہ، اُن
کے شوہر کا محکمہ پولیس سے تعلق تھا،
۷۹ سال عمر پائی، وفات ۱۰ مارچ
۱۹۸۲ء، ماڈل ٹاؤن (لاہور)
("نوائے وقت" لاہور ۱۱ مارچ
۱۹۸۲ء)۔

بیگم تاجور نجیب آبادی

اختر جہاں؛ علامہ تاجور
نجیب آبادی کی رفیقہ حیات، وفات
۱۹۸۶ء - ۱۱ - ۱۱، بھابڑا، (لاہور)،
("جنگ" لاہور ۱۹۸۶ء - ۱۱ - ۱۲)۔

بیگم چوہدری غلام عباس،

ذکیہ؛ چوہدری غلام عباس کی
رفیقہ حیات، وفات ۱۹۷۵ء - ۳ - ۱۲،

ولادت ۱۸۸۷ء، وفات ۲۵ نومبر
۱۹۶۲ء، ویام شالہ، لاہور (روح مزار)
بھٹی - ایکم؛ لاہور کے معروف
فوٹو گرافر، قائد اعظم اور تحریک پاکستان
کی نادر تصاویر بنائیں، وفات ۱۰ جون
۱۹۷۵ء، میانی صاحب، لاہور ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۷۵ء - ۶ - ۱۱)۔

بہزاد لکھنوی، سردار احمد

خان نیازی؛ شاعر، نعت گو،
ولادت ۱۹۰۰ء، لکھنؤ، وفات ۱۰
اکتوبر ۱۹۷۲ء، چوک سخی حسن (کراچی)
روح مزار)۔

بھنڈارہ پی ڈی؛ رکن

رستور ساز اسمبلی، چیئر مین مری بروی
اقلیتوں کے ترجمان، ۶۱ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۶۱ء - ۳ - ۷، لاہور ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۶۱ء - ۳ - ۸)۔

بھولو پہلوان، منظور حسین؛

رستم زمان، فرزند امام بخش رستم ہند،
۶۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۵ء - ۳ - ۶،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۷ مارچ
۱۹۸۵ء)۔

بذل حق محمود؛ سابق پردگرام

فیض الاسلام، راولپنڈی ("نوائے وقت"
۱۹۷۵ء-۳-۱۵)

بیگم حسن محنی؛ شاعرہ،

ادیبہ، وفات ۱۹۶۷ء-۲-۱۹، کراچی
("جنگ" کراچی ۱۹۶۷ء-۲-۲۰)

بیگم خواجہ ناظم الدین،
شاہ بانو؛ خواجہ ناظم الدین کی

اہلیہ، پاکستان کی سابق خاتون اول،

۷۳ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۲ء-۷-۸
قبرستان گزری، کراچی ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۸۲ء-۷-۹)

بیگم ریاض خیر آبادی؛

والدہ مرتاض احمد، ۸۳ سال عمر

پائی، وفات ۱۹۷۵ء-۱۲-۲۷، میانی

صاحب، لاہور ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۷۵ء-۱۲-۲۸)

بیگم زیدہ اے۔ سلیری

(ٹریپ ماسٹر)؛ سابق اُستاد

شعبیہ انگریزی پنجاب یونیورسٹی لاہور،

۵۳ سال عمر پائی، وفات (حادثہ) ۹

مارچ ۱۹۷۸ء، میانی صاحب، لاہور

("نوائے وقت" لاہور ۱۰ مارچ

۱۹۷۸ء)

بیگم سیما اکبر آبادی؛

علامہ سیما اکبر آبادی کی رفیقہ

حیات، ۸۵ سال عمر پائی، وفات

۱۹۶۶ء-۲-۲۱، لیاقت آباد، کراچی

("نوائے وقت" لاہور ۲۲ فروری

۱۹۶۶ء)

بیگم شاہنواز، جہاں آرا؛

مصنفہ، سیاست دان، کارکن

تحریک پاکستان، ۸۳ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۷۹ء-۱۱-۲۷، باغبانپورہ،

لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۸

نومبر ۱۹۷۹ء)

بیگم عبدالقادر، زینب؛

ادیبہ، مصنفہ، بنت فقیر محمد

جہلمی، مصنف "حدائق الحنیفہ"

والدہ سراج الدین ظفر، کارکن تحریک

پاکستان، مصنفہ؛ لاشوں کا شہر،

صدائے جرس، راہبر، وادی قاف،

تخت باغ، وفات ۱۹۷۶ء-۱۰-۱۶

عقب انجینئرنگ یونیورسٹی، لاہور

("نوائے وقت" لاہور ۷ دسمبر

۱۹۷۶ء)

بیگم مولانا صلاح الدین احمد

فرزند مرحوم)۔

ادبی دنیا کے مدیر مولانا صلاح الدین
احمد کی اہلیہ، وفات ۷ جولائی
۱۹۵۸ء، لاہور ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۵۸-۶-۸)۔

بیگم، ن، م، راشد

معروف ادیب ن-م-راشد کی اہلیہ،
وفات ۱۹۶۱-۱۰-۱۹ء، لاہور،
("نوائے وقت" لاہور ۲۰ اکتوبر
۱۹۶۱)۔

بیدار بخت، آقا

ماہر السنۃ الشرقیہ، شاعر، سابق
رکن سنڈیکیٹ پنجاب یونیورسٹی،
۷۰ سال عمر پائی، وفات ۳۰ اپریل
۱۹۸۱ء، لاہور ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۸۱-۵-۱)۔

بیدل بجنوری، قاضی محمد

کھین؛ شاعر، تلمیذ داغ،
وفات ۱۹۵۴-۴-۲۹ء، میان صاحب
لاہور (لوح مزار)۔

بیضا خان بیضا مروی ایرانی

مرزا؛ ممتاز شاعر، ۷۰ سال
عمر پائی، وفات ۱۹۷۰-۵-۲ء،
مومن پورہ، لاہور (معلومات از

پ

پرویز چشتی، (بابا چشتی)؛

ممتاز صحافی، شاعر، کوہستان،
نوائے ملت، جاودان اور مساوات
سے تعلق رہا، ۵۰ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۸۲-۹-۱۷ء، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۱۸ ستمبر
۱۹۸۲)۔

پنہاں بریلوی، سپہ آراء

خاتون؛ شاعرہ، وفات ۹
اکتوبر ۱۹۷۲ء، کراچی (سہ ماہی "العلم"

کراچی)۔

پیر بخش خان؛ پشاور کے

معروف ایڈووکیٹ، سرحد میں
مسلم لیگ کے بانیوں میں شمار ہوتے
ہیں، ۷۲ سال عمر پائی، وفات ۳
دسمبر ۱۹۷۵ء، پشاور (اداریہ
"نوائے وقت" لاہور ۵ دسمبر
۱۹۷۵)۔

علامہ اقبال، ملک برکت علی، غلام
بھیک نیرنگ اور ملک برکت علی کے
ساتھی، پنجاب میں مسلم لیگ کے
بانی، ۶۷ سال عمر پائی، وفات ۱۷ دسمبر
۱۹۵۳ء، لاہور۔

تاج زرین رقم، تاج الدین؛
خطاط الملک، فن خطاطی کے امام،
مصنف: مرقع زرین، ۳۵ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۵۵ء۔ ۶-۱۳، میانی صاحب،
لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۱۵ جون
۱۹۵۵ء)۔

تاج عرفانی، تاج الدین؛
دیکھئے؛

تاج الدین احمد،
تاج عرفانی۔

تاج محمد جالندھری،
شیخ: راولپنڈی کی نامور
شخصیت، مالک تاج فلور ملز
راولپنڈی، ۷۷ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۷۳ء۔ ۱۳-۲۹، جدید
قبرستان، راولپنڈی، (”نوائے
وقت“ لاہور ۱۹۷۳ء۔ ۱۲-۳)۔

ت

تاجش صدیقی، جماعت علی؛

ممتاز شاعر، ولادت ۱۹۱۶ء، مہرانہ
سندھوال (سیالکوٹ)، وفات ۲۳
دسمبر ۱۹۸۳ء، راولپنڈی (”جنگ“
لاہور ۱۹۸۳ء۔ ۱۲-۳)۔

تاج الاسلام، مولانا؛ فاضل
دیوبند، تحریک خلافت کے کارکن،
سابق نائب صدر مشرقی پاکستان نظام
اسلام پارٹی، وفات ۱۹۶۷ء۔ ۴-۴،
برہمن باڑیہ (”نوائے وقت“ لاہور ۵
اپریل ۱۹۶۷ء)۔

تاج الدین احمد تاج عرفانی؛

مصنف، ادیب، شاعر، عالم، ولادت
۱۸۸۳ء، لاہور، وفات ۱۹۵۹ء۔ ۵-۱۱
میانی صاحب، لاہور (”نوائے وقت“
لاہور ۱۹۵۹ء۔ ۵-۱۲)۔

تاج الدین انصاری، ماسٹر؛

مجلس احرار کے رہنما، ولادت ۱۸۹۱ء
وفات ۱۹۷۰ء۔ ۵-۱، لاہور

تاج الدین، پیر؛ تاریخی شخصیت

تاج محمد، چوہدری : مرید

حضرت مولانا محمد صالح خلیفہ حضرت

رشید احمد گنگوہی، جمعیت المسلمین

برمنگھم کے روح رواں، جامع مسجد

برمنگھم انہی کی تجویز پر تعمیر ہوئی، برطانیہ

میں تبلیغی جماعت قائم کرنے والے،

"بیس بڑے مسلمان" انہی کے نام معنون

ہے، ولادت ۱۹۰۳ء، ہری پور (گوردہ)

وفات ۱۹۸۶ء-۱-۲۸، میاں چنوں

(ماہنامہ "الرشید" ساہی وال فروری

مارچ ۱۹۸۶ء)۔

تاج محمد خان، میکش :

پشتو کے شاعر، ۲۰ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۷۱ء-۱-۱۹، پشاور

("جہاد" پشاور ۳۰ جنوری

۱۹۷۱ء)۔

تاج محمد خیال، پروفیسر :

مسلم یونیورسٹی علی گڑھ میں نفسیات

کے سابق لیکچرار، زمیندار کالج

گجرات و گورنمنٹ کالج فیصل آباد کے

سابق پرنسپل، سابق وائس چانسلر

پنجاب یونیورسٹی، نامور شاعر، ولادت

۱۹۰۴ء، کپورتھلہ، وفات ۱۴ اکتوبر

۱۹۶۱ء، میاں میر، لاہور،

("نوائے وقت" لاہور ۱۵ اکتوبر

۱۹۶۱ء)۔

تاج محمود، مولانا : تحریک

ختم نبوت کے ہراول دستے میں

شامل تھے، مدیر ہفت روزہ

"لولاک" فیصل آباد، ۶۵ سال عمر

پائی، وفات ۱۹۸۴ء-۱-۲۰، مسجد

ریلوے اسٹیشن، فیصل آباد،

("نوائے وقت" لاہور ۳۱ جنوری

۱۹۸۴ء)۔

تاجور نجیب آبادی، علامہ

احسان اللہ خان درانی :

ممتاز شاعر، عالم دین، انور شاہ

کاشمیری کے شاگرد، استاد دیال

سنگھ کالج لاہور، ولادت ۲ مئی

۱۸۹۳ء، نینی تال، وفات ۳۰ جنوری

۱۹۵۱ء، میاں صاحب، لاہور،

("نوائے وقت" لاہور یکم فروری

۱۹۵۱ء)۔

تائب رضوی، حکیم سید :

اردو اور پنجابی کے ادیب، شاعر اور

صحافی، وفات ۱۹۸۲ء-۹-۵،

وفات (حادثہ) ۱۹۷۲ء - ۹ - ۱۵ ،
کراچی ("نوائے وقت" لاہور ۱۶ ستمبر
۱۹۷۲ء)۔

تصدق حسین خالد : شاعر،
آزاد شاعری کے بانی، بیگم سلمیٰ کے
شوہر نامدار، ولادت ۱۹۰۱ء - ۳ - ۲ ،
پشاور، وفات ۱۹۷۱ء - ۳ - ۱۳، شادان
(لاہور) (لوح مزار)۔

تصدق حسین، کرنل : تحریک
استقلال کے رہنما، زیرک سیاستدان
وفات ۱۹۸۰ء - ۱۰ - ۲۷، راولپنڈی
("نوائے وقت" لاہور ۲۸ اکتوبر
۱۹۸۰ء)۔

تفضل حسین جنجوعہ : والد
بزرگوار الطاف گوہر سابق سیکریٹری
محکمہ اطلاعات، وفات ۲۶ نومبر
۱۹۷۵ء، قبرستان سوسائٹی، کراچی
("نوائے وقت" لاہور ۲۷ نومبر
۱۹۷۵ء)۔

نقی الدین احمد، سید :
مشرق وسطیٰ میں ریاست حیدرآباد
دکن کے ایجنٹ جنرل، ادیب، ممتاز
اہل قلم، وفات ۱۹۵۶ء - ۸ - ۲۱، لاہور

ٹاؤن شپ، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۸۲ء - ۹ - ۶)۔

تجمل علی راٹھور : دانشور،
ابن ڈاکٹر جمشید علی راٹھور، ۳۶ سال عمر
پائی، وفات (خودکشی) ۱۹۶۵ء - ۱ - ۳۱،
سیالکوٹ ("نوائے وقت" لاہور ۷
مارچ ۱۹۶۵ء)۔

تجمل لکھنوی، **تجمل حسین** :

ممتاز شاعر، ولادت ۱۹۹۹ء، وفات
۱۹۸۳ء - ۶ - ۱۸، کراچی ("جنگ" لاہور
۱۹۸۳ء - ۶ - ۱۹)۔

تحسین سروری، **کاظم علی** :

شاعر، ادیب، مضمون نگار، ۶۰ سال
عمر پائی، وفات ۱۹۷۶ء - ۱۲ - ۷ ،
سخی حسن، کراچی ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۷۶ء - ۱۲ - ۸)۔

تسلیم فاضلی : شاعر، فلمی

نغمہ نگار، ۲۸ سال عمر پائی،
ولادت ۱۹۵۶ء، وفات ۱۹ اگست
۱۹۸۳ء، سخی حسن، کراچی ("جنگ"
لاہور ۱۹۸۳ء - ۸ - ۱۸)۔

تسلیم عالم منظر : سابق

ناظم اعلیٰ اسلامی جمعیت طلبہ پاکستان

تنویر نقوی : نغمہ نگار ،

۵۳ سال عمر پائی ، ولادت ۱۹۱۹ء ،

وفات ۱۹۷۲ء - ۱۱-۱۱ ، میانی صاحب ،

لاہور ("نوائے وقت" ۲ نومبر

۱۹۷۲ء)۔

توکل خان ، استاد ؛

ماہر موسیقی ، ولادت ۱۹۰۴ء ،

جرطالہ (جالندھر) ، وفات ۱۸ دسمبر

۱۹۶۱ء ، بستی سندیلیاں والی (ڈیرہ

غازی خان)۔

تیمور شاہ درانی ، سردار ؛

ڈپٹی سیکرٹری زراعت ، وفات ۱۹

مارچ ۱۹۶۵ء ، لاہور ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۶۵ء - ۳ - ۲۰)۔

ش

ثناء اللہ امرتسری ، مولانا ؛

عالم دین ، مفسر ، مناظر ، مصنف

وفات ۱۹۴۸ء - ۳ - ۱۵ ، سرگودھا

(روزنامہ "القلاب" لاہور ۱۸ مارچ

۱۹۴۸ء)۔

ثناء اللہ بودلہ ؛ سیاستدان ؛

("نوائے وقت" لاہور ۲۲ اگست

۱۹۵۶ء)۔

تگیہ خان ؛ سرٹیکری زبان

کے ماہر ، نامور شخصیت ، ۶۳ سال

عمر پائی ، وفات ۱۹۷۳ء - ۱۲ - ۱۲ ،

چوٹی ڈیریں (ڈیرہ غازی خان) ،

(معلومات از میر احمد لغاری نبیرہ مرحوم)

تمنا عمادی ، علامہ سید حیات

الحق محمد محی الدین ؛ عالم ،

شاعر ، ادیب ، ولادت ۱۸۸۸ء - ۱۲ - ۱۲

پھلواری شریف ، وفات ۱۹۷۲ء - ۱۱ - ۲۷

گلشن اقبال (کراچی)۔ ("جنگ" کراچی

۱۹۷۲ء - ۱۱ - ۲۸)۔

تمیز الدین خان ، مولوی ؛

سابق سپیکر قومی اسمبلی پاکستان ،

ولادت ۱۸۸۹ء ، خانخاناں پور (فریدپور)

وفات ۱۹۶۳ء - ۸ - ۱۹ ، ڈھاکہ (شہ

سرخ) "نوائے وقت" لاہور ۲۰ اگست

۱۹۶۳ء)۔

تنویر جیلانی ؛ ادیب ، شاعر ،

وفات ۱۹۸۰ء - ۳ - ۲۴ ، فیصل آباد ،

("نوائے وقت" لاہور ۷ اپریل

۱۹۸۰ء)۔

۶۱۹۶۱۔
 شہین جان، خان، سیاستدان
 سابق رکن سرحد اسمبلی، سابق وزیر
 تعلیم سرحد، تحریک آزادی میں حصہ
 لیا، صدر صوبہ سرحد مسلم لیگ دوران
 استصواب، وفات ۶۱۹۵۶۔ ۶۰۹
 پشاور (۲۰ جولائی وقت) لاہور ۱۸
 ستمبر ۶۱۹۵۶۔

ج

جابر علی سید، ماہر لسانیات
 عرضی، مصنف "کتب لغت کا تحقیقی
 ولسانی جائزہ جلد اول" وفات ۳۰
 جنوری ۶۱۹۸۵، ملتان (کتب لغت
 کا تحقیقی جائزہ، جلد اول)
 جاذب کاظمی، شاعر، ۳۵
 سال عمر پائی، وفات ۶۱۹۸۵۔ ۳۳
 شیخوپورہ (۲۰ جنگ) لاہور ۳۳ جنوری
 ۶۱۹۸۵

جان، اے ایم، جسٹس
 کسٹوڈین متروکہ اسلاک، سابق جج

رکن قومی اسمبلی حلقہ میاں چنوں،
 وفات ۶۱۹۸۴۔ ۶۰۶، میاں چنوں
 (۲۰ جنگ) لاہور ۶۱۹۸۴۔ ۶۰۶۔
 ثناء اللہ خان، مولانا
 پروفیسر انٹرنیٹ ایم ثناء اللہ اینڈ سنز
 پیلسٹریز لاہور، ۶۳ سال عمر پائی،
 وفات ۶۱۹۶۳۔ ۵۰۹، اچھرہ، لاہور
 (۲۰ جولائی وقت) لاہور ۱۶ ستمبر
 ۶۱۹۶۳۔

ثناء اللہ، شیخ، سابق
 ایڈیٹر "خیبر میل" پشاور، وفات
 ۶۱۹۵۹۔ ۲۰۸، پشاور (۲۰ جولائی
 وقت) لاہور ۶۱۹۵۹۔ ۹۰۳۔

ٹریا، بیگم حسین، بانی پرنسپل
 گورنمنٹ کالج برائے خواتین جھنگ،
 ذاتی معتمد محترمہ فاطمہ جناح، وفات
 ۶۱۹۸۲۔ ۵۰۵، جھنگ (۲۰ جولائی
 وقت) لاہور ۶۱۹۸۲۔ ۶۰۱۔

ٹمر جالبندھری، صحافی،
 شاعر، آفاق، امروز، احسان انوائے
 وقت اور تعمیر میں کام کیا، وفات
 ۶۱۹۶۱۔ ۲۱۰۹، راولپنڈی،

(۲۰ جولائی وقت) لاہور ۲۳ جون

کر بلا گامے شاہ (لاہور) "جنگ لاہور"
۱۹۸۳ء (۸-۳۰)۔

جعفر خان جمالی، میرا پرانے
مسلم لیگی، قائد اعظم کے مخلص ساتھی،
بلوچستان میں مسلم لیگ کے بانی،

ولادت ۱۹۰۱ء، روجہاں (بلوچستان)
وفات ۱۹۶۷ء-۳-۷، جنیوب آباد
(سندھ)۔ "نوائے وقت" لاہور
۱۹۶۷ء-۳-۸)۔

جعفر طاہر، سید جعفر علی شاہ:

شاعر، ولادت ۱۹۱۷ء-۳-۲۹،
جھنگ، وفات ۱۹۷۷ء-۵-۲۵،
جھنگ "نوائے وقت" میں تعزیتی

جلسہ کی کاروائی چھپی، ۱۹۷۷ء-۵-۲۸

جلال الدین بھنڈارہ، میاں

حاجی؛ رکن پنجاب اسمبلی، سماجی

کارکن، مرید میاں علی محمد سی والے

ولادت ۱۸۹۷ء، دیوان کھیڑا (فاضل کا)

وفات ۱۹۶۱ء-۶-۲۱، پاکپتن،

(مکتوب میاں نوز الصمد بنام راقم)

جلال الدین عبدالرحیم:

سابق وفاقی وزیر خوراک، بزرگ

سیاست دان، وفات ۱۹۸۳ء اپریل

بانی کورٹ لاہور، وفات ۱۹۸۳ء مئی
۱۹۵۹ء، لاہور ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۵۹ء-۵-۱۰)۔

جان محمد حشتی، صوفی؛ خلیفہ

محمد یار فریدی، شیخ طریقت، مصنف؛

(سرا لاسرا شرح لوائح جامی)، ولادت

۱۹۰۹ء-۲-۲۲، فیروز پور، وفات ۱۹۳۲ء

فروری ۱۹۷۲ء لاہور (مدینۃ الاولیاء مؤلف

محمد دین کلیم)۔

جاوید اظفر، ڈاکٹر؛ سابق

چیف اکاؤنٹس حکومت پاکستان،

ولادت ۱۹۳۹ء-۳-۱۵، وفات ۱۹۸۸ء

مارچ ۱۹۸۳ء، اسلام آباد،

(لوح مزار)۔

جبرائیل صدیقی؛ ممتاز وکیل

شاعر، سابق رکن مجلس شوریٰ، ۱۹۵۹ء

سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۲ء-۹-۱۱

حیدرآباد چھاؤنی ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۸۲ء-۹-۱۵)۔

جعفر حسین، مفتی؛ سابق رکن

اسلامی نظریاتی کونسل، شیعہ عالم،

قائد ملت جعفریہ، ولادت ۱۹۱۳ء

گوجرانولہ، وفات ۱۹۸۳ء-۸-۲۹

ولادت ۱۹۱۰ء، یوپی، وفات ۹ ستمبر
۱۹۷۰ء، راولپنڈی (”نوائے وقت“
۱۹۷۰ء-۹-۱۰)۔

جمیل الزمان : سابق

سفارت کار، سابق وزیر برائے
اطلاعات سفارت خانہ پاکستان لندن
۵۳ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۰ء-۷-۲۰
لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۲۱ جولائی
۱۹۸۰ء)۔

جمیل اللہ خان، راجہ:

سابق رکن صوبائی اسمبلی، سابق مسلم لیگی
رہنما، وفات ۱۹۷۸ء-۱-۲۹،

مسلمان برج (وزیر آباد) (”نوائے
وقت“ لاہور ۱۹۷۸ء-۱-۳)۔

جمیل خان حکیم : فرزند

حکیم اجمل خان دہلوی، ماہر طبیب،
ولادت ۱۸۹۸ء-۱-۱۶، دہلی، وفات
۱۹۷۰ء-۹-۲۲، گلبرگ، لاہور،
(”نوائے وقت“ لاہور ۲۵ ستمبر
۱۹۷۰ء)۔

جمیل نشتر : سابق بینکار،

فرزند سردار عبدالرب نشتر، ولادت
۱۹۲۸ء، پشاور، وفات ۱۰ جون

جمال الدین صدیقی : سجادہ

نشین درگاہ حامد قاری سہروردی،
برادر بزرگ علامہ غلام الدین صدیقی،
ولادت ۱۸۸۹ء، لاہور، وفات ۱۴
جولائی ۱۹۶۵ء، درگاہ حامد قاری،
لاہور (مدینتہ الاولیاء مؤلفہ محمد دین
کلیم)۔

جمال خان، میر : سابق

والی ہنزہ ریاست،

وفات اوائل مئی ۱۹۷۶ء، ہنزہ،
(”نوائے وقت“ لاہور ۱۵ مئی
۱۹۷۶ء)۔

جمیل الحسن مظلوم، حافظ

سید : چیف ایڈیٹر ہفت روزہ
”نوائے گوجر نوالہ“ بانی پریس کلب
گوجر نوالہ، صدر انجمن صحافیان گوجر نوالہ،
وفات ۱۹۸۶ء-۵-۲۳، گوجر نوالہ،

(”جنگ“ لاہور ۱۹۸۶ء-۵-۲۳)

جمیل الدین احمد : مصنف

تاریخ دان، قائد اعظم کے ساتھی، سرسید
احمد خان کے ”پوتے“، لیاقت علی
خان کے افسر تعلقات عامہ، علی گڑھ مسلم
یونیورسٹی میں انگریزی کے استاد،

کالج کے اُستاد، وفات ۱۶ اگست
۱۹۶۹ء، کراچی (ماہنامہ "قومی زبان"

کراچی)

جیکب بی۔ ایف؛ سابق
رکن صوبائی اسمبلی، اقلیتوں کے نمائندے

۲۸ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۶ء۔ ۸۔ ۲۱

پشاور ("نوائے وقت" لاہور ۲۲

اگست ۱۹۶۶ء)۔

۱۹۸۶ء، اخوند بابا، پشاور ("جنگ"

لاہور ۱۹۸۶ء-۱۱-۶)۔

جمیل واسطی، پروفیسر سید؛

انگریزی زبان و ادب کے ماہر، صدر

شعبہ انگریزی سندھ یونیورسٹی جام شورو

فرزند گرامی پروفیسر عبدالغنی ماہر ٹیکنیسٹر

۵۷ سال عمر پائی، وفات (حادثہ) ۲۱

دسمبر ۱۹۸۱ء، کراچی ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۸۲ء-۱-۱)۔

جوش ملیح آبادی، بشیر حسن

خان؛ شاعر انقلاب، مصنف؛

یادوں کی برات، ولادت ۱۸۹۸ء-۱۳-۵

ملیح آباد، وفات ۱۹۸۲ء-۲-۲۲،

اسلام آباد (اداریہ "نوائے وقت" لاہور

۱۹۸۲ء-۲-۲۳)۔

جوشوا فضل الدین؛ پنجابی

زبان کے اسکالر، شاعر، ولادت ۷

اگست ۱۹۰۳ء، جہلم، وفات ۵

جون ۱۹۷۶ء، جیل روڈ، لاہور (تحقیقی

مقالہ شعبہ پنجابی، پنجاب یونیورسٹی،

محقق؛ اسلم رانا)۔

جہانگیر علی خان قدسی؛

اردو اور فارسی زبانوں کے عالم، گلبرگ

بج

چاچا محمدی؛ تحریک

آزادی کا مجاہد، ڈاکٹر کچلو اور ڈاکٹر

ستیہ پال کا ساتھی، ۱۹ سال کالے پانی

میں قید کائی، وفات ۶ فروری

۱۹۶۶ء، لاہور (مضمون "نوائے

وقت" لاہور ۱۹۸۶ء-۲-۸)۔

چراغ الدین، شیخ؛

دیوانی اور فوجداری کے ماہر وکیل

عم مکرّم شیخ عبدالحق سیشن جج لاہور

ہوشیار پور کی نامور شخصیت، ۹۲ سال

(”نوائے وقت“ لاہور ۲۷ ستمبر

۱۹۶۰ء)۔

چنگیز، جسٹس۔ اے۔ آر۔ اے

ماہر قانون، مصنف، ولادت ۱۹۰۲ء

وفات ۱۹۸۵ء۔ ۱۴۔۱، لاہور (”جنگ“

لاہور ۱۹۸۵ء۔ ۳۔۲)۔

چن دین، ملک؛ مالک

اللہ والے کی قومی دوکان کشمیری بازار

لاہور، تصوف کے موضوع پر کتابوں کے

معروف ناشر، ۱۰۷ سال عمر پائی، وفات

۱۹۸۱ء۔ ۱۲۔۲۸، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۸۱ء۔ ۱۲۔۲۹)۔

ح

ح۔ب۔ بیگم (حمیدہ بیگم)؛

مترجم، شاعرہ، افسانہ نگار، ولادت

۱۹۰۰ء، کرم آباد، وفات ۱۹۶۷ء،

(ماہنامہ ”قومی زبان“ کراچی)

حائتم۔ اے۔ علوی؛ تاجر،

بینکار، ولادت ۱۸۹۸ء۔ ۱۰۔۲۰،

عمر پائی، وفات ۱۹۶۳ء۔ ۱۲۔۲۰،

میانی صاحب، لاہور (معلومات از

شیخ اکرام الحق)۔

چسراغ حسن حسرت، مولانا؛

صاحب طرز ادیب، صحافی، مزاح نگار،

شاعر، روزنامہ ”امروز“ میں سندباد

جہازی کے نام سے مزاحیہ کالم لکھا کرتے

تھے، ۵۱ سال عمر پائی، آبائی

وطن؛ پونچھ، وفات ۱۹۵۵ء۔ ۶۔۲۶،

میانی صاحب، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۵۵ء۔ ۶۔۲۸)۔

چسراغ دین، سیٹھ؛ رئیس

اعظم گجرات، وفات ۱۹۵۸ء۔ ۵۔۳

گجرات (”نوائے وقت“ لاہور ۲۴ مئی

۱۹۵۸ء)۔

چندر بیکر، اسماعیل ابراہیم؛

معروف سیاست دان، مقتدر

قانون دان، قائد اعظم کے قریبی ساتھی،

عبوری حکومت میں وزیر، گورنر سرحد

گورنر پنجاب، پاکستان کی پہلی کابینہ میں

وزیر تجارت، وزیر اعظم پاکستان، ولادت

۱۸۹۷ء، احمد آباد، وفات ۲۶ ستمبر

۱۹۶۰ء، قبرستان سوسائٹی، کراچی،

حامد علی جلالی، سید؛

صحافی، مدیر "زبان ہند" "اذان" "علم و عرفان" یکے از احفاد مخدوم جہانیاں بخاری اُدچی، ولادت ۱۹۰۴ء دہلی، وفات مئی ۳، ۱۹۶۹ء، کراچی (تذکرہ اکابر اہل سنت مؤلفہ عبدالحکیم شرف قادری)۔

حامد حسن؛ سابق چیف سیکریٹری

ریاست جے پور، وفات ۳۱ مئی ۱۹۵۶ء، کراچی ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۵۶-۵-۵)۔

حامد حسن قادری پروفیسر؛

نقاد، ماہر تعلیم، مصنف؛ "تاریخ ادب اردو"، خلیفہ پیر سید جماعت علی شاہ علی پوری، ولادت ۱۰ مارچ ۱۸۸۴ء، پچھراپول، وفات ۶ جون ۱۹۶۳ء، پاپوش نگر (کراچی) (امیر ملت اور ان کے خلفاء محمد صادق قصوری)۔

حامد علی خان، پروفیسر؛

سابق صدر شعبہ فارسی گورنمنٹ کالج لاہور، وفات ۱۹۸۴ء-۲-۱۹، لاہور ("جنگ" لاہور ۱۹۸۳-۲-۱۰)۔

وفات ۱۹۶۴ء-۱-۲۶، میوہ شاہ، کراچی (روح مزار)۔

حاجی لقی، ابوالعلاء حسینی؛

صحافی، مزاح نگار، مصنف؛ لقلقہ، حاجی لقی کی درانتی، ولادت پٹی، وفات ۱۹۶۱ء-۹-۲۶، آوہ بدهو، (لاہور)، ("نوائے وقت" لاہور ۲۸ ستمبر ۱۹۶۱)۔

حاجی محمد کھوکھر؛ بزرگ

صحافی، وفات ۱۹۸۴ء-۱-۱۲، ملتان (روزنامہ "جنگ" لاہور ۱۵ جنوری ۱۹۸۴)۔

حاکم علی؛ سابق پرنسپل

پنجاب انجینئرنگ کالج لاہور، ولادت ۱۹۰۲ء-۱۲-۳، سیالکوٹ، وفات ۱۹۵۸ء-۱۲-۱۹، سیالکوٹ ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۵۸-۲-۱۳)۔

حامد جلال؛ سابق وفاقی ایڈیشنل

سیکریٹری اطلاعات، سعادت حسن منٹو کے بھانجے، ۵۹ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۱ء-۱۲-۲۷، دارالرحمت، بیڈیاں روڈ، لاہور ("نوائے وقت" لاہور، ۱۹۸۱-۱۲-۲۸)۔

۱۰-۲-۱۹۵۷ء ، میانی صاحب ،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۱ فروری
۱۹۵۷ء)۔

حبیب اشعر دہلوی ، حکیم ؛
مترجم ، ادیب ، طبیب ، ولادت یکم
جنوری ۱۹۱۹ء ، دہلی ، وفات ۱۲ جون
۱۹۷۱ء ، گلبرگ ، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۷-۶-۱۹۷۱ء)۔

حبیب الرحمان ؛ ہاکی کے عالمی
شہرت یافتہ کھلاڑی ، ۵۵ سال عمر
پائی ، وفات ۱۹۸۳ء - ۱۹-۱۱-۱۹۸۳ء ، سخی حسن
کراچی (لوح مزار)

حبیب الرحمان ، الحاج ملک ؛
وادی سون کے ماہر تعلیم ، سابق ہیڈ
ماسٹر جامعہ ہائی سکول سرگودھا ،
وفات ۱۹۷۳ء - ۳-۲۷-۱۹۷۳ء ، کھوڑا (سرگودھا)
("نوائے وقت" لاہور ۲۹ اپریل
۱۹۷۳ء)۔

حبیب الرحمن برق ، ڈاکٹر ؛
عالم ، صوفی ، شاعر ، شیخ طریقت ،
ولادت لدھیانہ ، وفات ۱۹۶۸ء - ۳-۲۰-
۱۹۶۸ء ، لاہور (تذکرہ اکابر
اہل سنت مؤلفہ عبدالحکیم نثر قادی)

حامد علی خان ، مولانا ؛ عالم
دین ، سیاست دان ، ۷۳ سال عمر پائی ،
وفات ۱۹۸۰ء - ۱-۷-۱۹۸۰ء ، قلعہ ، ملتان ،
("نوائے وقت" لاہور ۸ جنوری
۱۹۸۰ء)۔

حامد علی صوفی ؛ مدرس ، عالم ،
بانی جامعہ نعمانیہ رضویہ لیہ ، نقشبندی
سلسلے کے درویش ، وفات ۱۶ جولائی
۱۹۷۶ء ، لیہ (تذکرہ اکابر اہل سنت
عبدالحکیم نثر قادی)

حامد مختار ، راجا ؛ چیئرمین
متروکہ وقف املاک بورڈ ، وفات
۱۹۸۷ء - ۳-۱۲-۱۹۸۷ء ، لاہور (روزنامہ
"جنگ" لاہور ۱۹۸۷ء - ۳-۱۲-۱۹۸۷ء)۔

حبیب احمد ، چودھری ؛
مؤرخ ، مصنف ، سیاست دان ،
ولادت ۱۹۱۹ء ، بجواڑہ (ہوشیار پور)
وفات ۱۹۸۰ء - ۵-۳۱-۱۹۸۰ء ، پیپلز کالونی ،
(فیصل آباد) (مکتوب ابن حبیب بنام
راقم)۔

حبیب احمد خان ،
ملک ؛ اسکالر ، علم دوست ،
ادب نواز ، ہمہ گیر شخصیت ، وفات

حبیب الرحمن خان سروش
رام پوری؛ شاعر، رام پور کی
معروف شخصیت، وفات ۱۸ فروری
۱۹۶۵ء، میانی صاحب، لاہور،

(روح مزار)۔

حبیب الرحمن خان، کرنل
ملک؛ اردو زبان کے ممتاز
اسکالر، وفات ۱۹۵۷ء-۲-۱۰، میانی
صاحب، لاہور (نوائے وقت) لاہور
۱۹۵۷ء-۲-۱۲۔

حبیب الرحمن، قاضی ابوالفضل
عالم، مصنف، داماد و برادر زادہ قاضی
سلیمان منصور پوری، ساکن منصور پور
(پٹیالہ)، وفات ۱۹۵۷ء-۷-۱۵،
ڈیرہ غازی خان (روح مزار)۔

حبیب الرحمن یزدانی، مولانا
اہل حدیث کے رہنما، خطیب کامونگی،
وفات (حادثہ بم) ۱۹۸۷ء-۳-۲۴، کامونگی
("جنگ" لاہور ۱۹۸۷ء-۳-۲۵)۔

حبیب اللہ امرتسری، مولانا
عالم دین، مناظر، بے نظیر حافظہ کے
مالک، مولانا انور شاہ کشمیری اور
شیر احمد عثمانی ان کے معترف تھے،

۵۲ سال عمر پائی، وفات ۱۹۴۸ء-۳-۸،
بھیرہ (روزنامہ "انقلاب" لاہور ۱۸
مارچ ۱۹۴۸ء)۔

حبیب اللہ خان؛ سابق
وفاقی وزیر داخلہ، سیاست دان، سابق
چیئرمین سینٹ پاکستان، ولادت
۱۹۰۱ء-۱۰-۱۵، لکی مروت، وفات
۱۹۷۸ء-۱۲-۵، لکی مروت،
("نوائے وقت" لاہور ۶ دسمبر
۱۹۷۸ء)۔

حبیب اللہ، خواجہ
نواب آف ڈھاکہ، سر سلیم اللہ کے فرزند
رکن قومی اسمبلی پاکستان، وفات ۲۱ نومبر
۱۹۵۸ء، ڈھاکہ ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۵۸ء-۱۱-۲۲)۔

حبیب اللہ زروبی، مولانا
مدرس، عالم، مصنف، ولادت ۱۳۰۵ھ
زروبی (مردان)، وفات ۱۹۴۹ء-۴-۳،
زروبی۔

حبیب اللہ شاہ، سپہ
شیخ طریقت، سجادہ نشین درگاہ حافظ
محمد عزیز اللہ شاہ، وفات ۱۳ اگست
۱۹۶۳ء، عیسی پور (ٹوبہ ٹیک سنگھ)۔

”نوائے وقت“ لاہور ۵ اکتوبر
(۱۹۶۳ء)۔

حبیب اللہ، شیخ؛ ایم اے
آنرزلندن، ماہر تعلیم، سابق پرنسپل
گورنمنٹ کالج میاٹوالی، وفات ۱۰
مئی ۱۹۶۹ء، میانی صاحب، لاہور
”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۶۹ء-۵-۱۱
حبیب اللہ غضنفر؛ مصنف

اُستاد، ولادت ۱۹۰۲ء-۲-۲۶، امرتسر
وفات ۱۹۷۳ء-۲-۱۵، پوسٹ پورہ،
کراچی (لوح مزار)۔

حبیب اللہ فاضل، مولانا؛
عالم دین، مہتمم جامعہ رشیدیہ ساہیوال
ولادت: آبائی وطن؛ رائے پور گوجران
رضلع جالندھر، وفات ۱۹۸۵ء-۱۲-۷

ساہی وال (ماہنامہ ”الرشید“ ساہیوال)
حبیب اللہ لاہوری، حافظ؛
فرزند مولانا احمد علی لاہوری، عالم،
زاہد، صوفی، ولادت ۱۹۱۶ء، دہلی،
وفات ۱۹۷۲ء-۷-۲۰، مدینہ طیبہ،

(ہفت روزہ ”خدا م الدین“ لاہور)
حبیب اللہ نعمانی؛ مصنف
پنجابی شاعر، مؤلف ”تفسیر نعمانی“

ولادت ۱۸۷۱ء، کبیر (ضلع امرتسر)،
وفات ۱۹۵۳ء-۳-۲۲، چک ۸۶
(مرون آباد) (تذکرہ اکابر اہل سنت
عبدالحکیم شرف قادری)۔

حبیب شاہ، سید؛ مدیر
”سیاست“ لاہور، معروف صحافی، وفات
۱۹۵۲ء-۲-۲۳، میانی صاحب، لاہور
(لوح مزار)۔

حسام الدین راشدی، پیر
ادیب، شاعر، مصنف، ولادت
۱۹۱۱ء، بہمن (لاڑکانہ)، وفات یکم اپریل
۱۹۸۲ء، کوہ مکی، ٹھٹھہ (”جنگ“ کراچی
۱۹۸۲ء-۳-۲)۔

حسام الدین، شیخ؛ مجلس احرار
اسلام کے رہنما، مدیر روزنامہ ”آزاد“
۱۷ سال عمر پائی، آبائی وطن؛ امرتسر،
وفات ۱۹۶۷ء-۶-۲۲، میانی صاحب؛
لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۲۳ جون
۱۹۶۷ء)۔

حسرت ترمذی، سید احمد؛
شاعر، ولادت ۱۹۰۶ء، جہاں آباد،
وفات ۱۹۷۷ء-۱۲-۱۹، کراچی (”جنگ“
کراچی ۱۹۷۷ء-۱۲-۲۰)۔

حسن دین سہروردی، شیخ:

مصنف: خون عثمان، حرمت متعہ،

پارغار در نظر اغیار، میونسپل کمشنر،

پیر غلام دستگیر نامی کے معاون،

۸۰ سال عمر پائی، وفات ۲۲ جنوری

۱۹۶۳ء، میانی صاحب، لاہور،

مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری

بنام راقم۔

حسن ریاض، سید: مصنف:

پاکستان ناگزیر تھا، صحافی، صدر شعبہ

صحافت، کراچی یونیورسٹی، ولادت ۱۸۹۴ء

بلند شہر، وفات ۱۹۶۲ء۔ ۱۸۔۱۰۔

جامعہ کراچی، کراچی (جنگ) کراچی

۱۹۶۲ء۔ ۱۹۔۱۰۔

حسن شاہد سہروردی:

برادر اکبر حسین شہید سہروردی، متعدد

زبانوں کے ماہر، اسپین، مراکش اور تونس

میں سفیر رہے، چیئرمین پبلک سروس کمیشن

۵۵ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۵ء۔ ۳۔۳۔

کراچی (نوائے وقت) لاہور ۴ مارچ

۱۹۶۵ء۔

حسن طارق: فلم ساز،

ہدایت کار، ۵۵ سال عمر پائی،

حسرت لکھنوی: فلمی کہانیاں

لکھا کرتے تھے، آرزو لکھنوی سے تلمذ،

ولادت ۱۹۱۰ء، لکھنؤ، وفات ۲۲ دسمبر

۱۹۶۹ء، لاہور (مشرق) لاہور ۲۳

دسمبر ۱۹۶۹ء۔

حسن اختر راجہ: سابق

سی ایس پی افسر، سابق صدر مغربی پاکستان

کنونشن مسلم لیگ، سابق رکن قومی اسمبلی،

سابق صدر مجلس اقبال، ولادت ۲۳

فروری ۱۹۰۱ء، کہوٹہ، وفات ۱۵

اکتوبر ۱۹۶۴ء، درگاہ سخی سرور، کہوٹہ

(راولپنڈی) روزنامہ "تعمیر" راولپنڈی

۱۹۶۴ء۔ ۱۶۔۱۰۔

حسن اُختری، سید محمد

عظیم بر خیا، شاعر، صحافی،

ولادت ۱۸۹۸ء، خورجہ، وفات ۲۸

جنوری ۱۹۶۹ء، کراچی (جنگ) کراچی

۱۹۶۹ء۔ ۲۹۔۱۔

حسن امام، سید حسین

امام کے بھائی، اردو کے شاعر، ادیب

۶۵ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۱ء۔ ۲۳۔۲۔

کراچی (نوائے وقت) لاہور ۲۴ اپریل

۱۹۶۱ء۔

بہاول پور، پنجاب اسمبلی میں حزب
اختلاف کے سابق سربراہ، معروف مسلم
لیگی رہنما، ۶۲ سال عمر پائی، ولادت ۲۷

نومبر ۱۹۲۲ء، بہاول پور، وفات ۲۶
اگست ۱۹۸۶ء، جمال دین والی،
ر "جنگ" کراچی ۱۹۸۶ء-۸-۲۷۔

حنین فضلی؛ فلمی دنیا کی

معروف شخصیت، قیدی، معصوم اور
دل چسپی فلموں کے خالق، کریم فضلی اور
سبطین فضلی کے بھائی، ۲۶ سال عمر
پائی، آبائی وطن؛ ضلع آباد،
وفات ۱۹۵۷ء-۷-۹، قبرستان، سوانی،

کراچی ر "نوائے وقت" لاہور ۱۱ جولائی
۱۹۵۷ء۔

حسین امام، سید؛ تحریک
پاکستان کے ہیرو، ولادت ۲۱ فروری

۱۹۸۷ء، گیا، وفات ۱۹۸۵ء-۱-۱۶

پاپوش نگر، کراچی ر "جنگ" لاہور ۱۷
جنوری ۱۹۸۵ء۔

حسین شہید سہروردی؛

معروف سیاست دان، سابق وزیر اعظم
پاکستان، سابق وزیر اعلیٰ متحدہ بنگال،
ولادت ۱۹۳۳ء، مدنا پور، وفات

وفات ۱۹۸۲ء-۳-۲۲، لاہور،
ر "نوائے وقت" لاہور ۲۵ اپریل
۱۹۸۲ء۔

حسن عطاء، شاہ؛ ادیب، عالم،

وفات ۱۹۸۱ء-۷-۷، کراچی ر "جنگ"
کراچی ۱۹۸۱ء-۷-۷۔

حسن عظیم آبادی، سید

حسن خان؛ استاد، شاعر،

مجموعہ کلام؛ زمستان، ولادت ۱۳
ستمبر ۱۹۱۳ء، پٹنہ، وفات ۱۱
مئی ۱۹۸۰ء، کراچی ر "جنگ" کراچی
۱۹۸۰ء-۵-۱۲۔

حسن لطیفی؛ جدید اردو شاعری

کے فن میں ممتاز، وفات ۲۳ مئی

۱۹۵۹ء ر "نوائے وقت" لاہور

۲۳ مئی ۱۹۵۹ء۔ مدفن میانی صاب
لاہور۔

حسن محمود؛ شاعر، ادیب،

صحافی، ۶۰ سال عمر پائی، وفات
۱۹۷۲ء، کراچی۔

حسن محمود، مخدوم زادہ؛

سیاست دان، سابق وزیر اعلیٰ ریاست

حشم لکھنوی؛ پختہ گوشتا،

ارم کا چھوٹا بھائی، وفات ۱۹۶۹ء، کراچی

حشمت اللہ خان رامپوری

مولانا؛ عالم، تلمیذ ارشاد حسین

مجددی رام پوری و سلامت اللہ رامپوری

وفات ۱۹۶۹ء-۱-۵، سخی حسن، کراچی

(روح مزار)۔

حفظ الرحمن منہاس؛ اُردو

انسائیکلو پیڈیا کے مصنف، منشی

محبوب عالم کے برادر زادے، عبدالعزیز

بانی پیسہ اخبار کے فرزند، ماہر مسکوکات

نوادرات، وفات ۱۹۶۹ء-۱۲-۳۱،

میانی صاحب، لاہور ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۶۰ء-۱-۱)۔

حفیظ اللہ حفیظ، مولوی؛

شاعر، وفات ۱۹۵۹ء-۱۱-۳۰،

بہاول پور۔

حفیظ اللہ خان، پروفیسر؛

سابق استاد یونیورسٹی لار کالج لاہور،

کالم نویس، ماہر تعلیم، وفات (حادثہ)

۱۹۶۴ء-۱-۶، چوہڑکانہ ("نوائے

وقت" لاہور ۱۹۶۴ء-۱-۵)۔

حفیظ بہاولپوری، محمد

۱۹۶۳ء-۱۲-۵، ہائی کورٹ، ڈھاکہ

("نوائے وقت" لاہور ۴ دسمبر

۱۹۶۳ء)۔

حسین بخش خان خادم؛

سرٹیفیکی کے مزاجیہ شاعر، ۶۵ سال عمر

پائی، وفات ۱۹۸۶ء-۸-۷، کوٹلہ موسیٰ

خان (احمد پور شرقیہ) (خبرنامہ "اکادمی"

ادبیات، اسلام آباد دسمبر ۱۹۸۶ء)۔

حسین میر کاشمیری، علامہ؛

صحافی، مزاح نگار، والد ماجد ڈاکٹر

عبدالرؤف ماہر تعلیم، وفات ۱۶

جنوری ۱۹۶۲ء، ملتان روڈ، لاہور

("نوائے وقت" لاہور ۱۶ جنوری

۱۹۶۲ء)۔

حسین ہمدانی؛ عربی کے

عالم، مصنف، استاد اسماعیل یوسف

کالج بمبئی، کلچرل اتاشی قاہرہ، ۶۲ سال

عمر پائی، وفات ۱۹۶۲ء-۵-۲۶، قاہرہ

(ماہنامہ "کتابی دنیا" کراچی جولائی ۱۹۶۲ء)

حشمت علی یوسفی؛ نامور ادیب،

۷۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۶ء-۳-۲۵،

کراچی (خبرنامہ "اکادمی" ادبیات اسلام آباد

جولائی ۱۹۸۶ء)۔

ہندو رہنما، مدیر ہفت روزہ
 "بنت" ، گوردوارہ پنجہ صاحب
 کی ایگزیکٹو کمیٹی کے چیئرمین ، ۸۰ سال عمر
 پائی ، وفات ۳ ، ۶۱۹ ، ۶ - ۱۶ ، راولپنڈی ،
 (" نوائے وقت " لاہور ۱۸ جون
 ۶۱۹ ، ۳)۔

حلیمہ چندریگر ، بیگم :

سابق وزیر اعظم پاکستان اسماعیل
 ابراہیم چندریگر کی رفیقہ حیات ،
 وفات ۱۰ - ۱۶ ، ۶۱۹ ، قبرستان سوسائٹی ،
 کراچی (لوح مزار)۔

حمود احمد شگفتہ : شاعر ،

جوان سال ، وفات ۶۱۹ ، حیدرآباد ،
 سندھ (ماہنامہ " قومی زبان " کراچی)۔

حمود الرحمن ، جسٹس : سابق

چیف جسٹس پاکستان ، وفات ۲۰ دسمبر
 ۶۱۹ ، شاہ جمال ، لاہور (" جنگ " لاہور
 ۶۱۹ ، ۱۲ - ۲۱)۔

حمید اے شیخ : صحافی ،

پاکستان ٹائمز سے تعلق ، بی بی سی لندن
 سے چھ سال تعلق رہا ، براد کاسٹر ، ۵۲
 سال عمر پائی ، وفات ۶۱۹ ، ۵ - ۲۸ ، لاہور
 (" نوائے وقت " لاہور ۶۱۹ ، ۵ - ۲۹)۔

حفیظ الرحمن : مصنف ، مورخ

عالم ، مرید مولانا خلیل احمد انبیٹھوی ،
 ولادت : ۶۱۸۹۶ - ۱۱ - ۱۰ ، بہاولپور
 وفات ۱۲ - ۱۶ ، جامع عزیزیا
 بہاولپور (مکتوب محمود احمد قریشی
 بنام حکیم محمد موسیٰ امرتسری)۔

حفیظ جالندھری ، ابوالاثر :

قومی شاعر ، قومی ترانہ پاکستان کے خالق ،
 مصنف " شاہنامہ اسلام " و " تصویر کشمیر "

ولادت ۱ - ۱۳ ، ۶۱۹۰۰ ، جالندھر ، وفات

۱۲ - ۳۱ ، ماڈل ٹاؤن ، لاہور

(" جنگ " لاہور ۶۱۹۸۲ - ۱۲ - ۲۲)۔

حفیظ جاوید : صحافی ، براڈ

کاسٹر ، وفات ۲ - ۲ ، ۶۱۹۸۶ ، میانی

صاحب ، لاہور (" جنگ " ۵ فروری

۶۱۹۸۶)۔

حفیظ ہوشیار پوری ،

عبدالحفیظ سلیم : تاریخ

گو ، شاعر ، ولادت ۱ - ۳ ، ۶۱۹۱۲ ،

دیوان پور (جھنگ) ، وفات ۱۰ جنوری

۶۱۹ ، ۳ ، قبرستان سوسائٹی ، کراچی

(" جنگ " کراچی ۶۱۹ ، ۳ - ۱ - ۱۱)۔

حکم چند آنند ، چوہدری :

ماہر تعلیم، وفات ۱۹۸۲ء۔ ۱۲۔ ۲۶،
ماڈل ٹاؤن، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور
۱۹۸۲ء۔ ۱۲۔ ۲۷)۔

حمید الدین، ڈاکٹر؛ سابق

استاد شعبہ تاریخ پنجاب یونیورسٹی، استاد
زمیندار کالج گجرات، مصنف؛ تاریخ

اسلام، ولادت؛ امرتسر، وفات

۱۹۷۹ء۔ ۱۰۔ ۲۰، بوسٹن (امریکہ)

(مکتوب سعید الدین ڈار بنام راقم)

حمید اللہ بیگ، مرزا؛

سیاست دان، سابق رکن مغربی پاکستان

اسمبلی، ۵۰ سال عمر پائی، آبائی

وطن پٹی، وفات (خودکشی) ۱۹۵۶ء۔ ۶۔ ۲۶

میانی صاحب، لاہور (”شہ سرنخی“ نوائے

وقت“ لاہور ۱۹۵۶ء۔ ۶۔ ۲۷)۔

حمید اللہ خان؛ ماہر قانون

سیاست دان، قدیم مسلم لیگی، ۸۳

سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۲ء۔ ۱۔ ۵،

شیخوپورہ (”جنگ“ لاہور ۶ جنوری

۱۹۸۲ء)

حمید اللہ خان؛ سابق

جنرل مینجر روزنامہ مشرق کراچی، تحریک

پاکستان کے ممتاز کارکن، ۵۵ سال عمر

حمید۔ ایس۔ اے؛ سابق

ڈائریکٹر ریڈیو پاکستان، وفات ۲۶

اگست ۱۹۶۷ء، میانی صاحب، لاہور

(لوح مزار)۔

حمید اپہلوان؛ پاک و ہند

کے معروف پہلوان، کولہاپور بھارت

میں فوت ہوئے۔ ولادت ۱۹۰۸ء۔ ۶۔ ۱۱

وفات ۱۹۵۳ء۔ ۴۔ ۲۳، پیرمکی، لاہور

(لوح مزار)۔

حمید احمد خان؛ ماہر

تعلیم، سابق وائس چانسلر پنجاب یونیورسٹی

پرنسپل اسلامیہ کالج لاہور، برادر خورد

مولانا ظفر علی خان، ادیب، نقاد،

ولادت ۱۹۰۳ء۔ ۱۱۔ ۱، وفات ۲۲

مارچ ۱۹۷۴ء گلبرگ، لاہور

حمید اصغر کیانی، میجر

جنرل؛ پاکستانی فوج میں شائستہ

خدمات، ولادت ۱۹۲۳ء۔ ۲۔ ۲، راولپنڈی

وفات ۱۹۷۵ء۔ ۹۔ ۱۵، اسلام آباد،

(لوح مزار)۔

حمید الدین، پروفیسر ڈاکٹر؛

سابق چیئرمین ثانوی تعلیمی بورڈ سرگودھا،

سابق وائس پرنسپل گورنمنٹ کالج لاہور

میر، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۱۱
دسمبر، ۱۹۶۶ء)۔

حمید گل نقشبندی سواتی،

پیرسید؛ پیر، مصنف، عالم،

ولادت ۱۹۸۰ء-۱۱-۱۲، مالاکنڈ،

وفات ۱۹۵۴ء-۱۱-۱۸، قصور،

(مکتوب محمد صادق قصوری بنام

راقم)۔

حمید نظامی (عبد الحمید

نظامی)؛ بانی مدیر ”نوائے وقت“

لاہور، بانی صدر پنجاب مسلم طلباء

فیڈریشن (۱۹۳۷ء)، ولادت ۱۹۳۷ء

جنوری ۱۹۱۵ء، سانگلہ، وفات

۱۹۶۲ء-۲-۲۵، میان صاحب، لاہور

(”نوائے وقت“ لاہور ۲۶ فروری

۱۹۶۲ء)۔

حمید ہاشمی؛ صحافی، روزنامہ

”امروز“ لاہور سے منسلک تھے، قاہرہ

میں ہوائی جہاز کے حادثہ میں فوت ہوئے،

وفات (حادثہ) ۱۹۶۵ء-۵-۲۰، قاہرہ

(”نوائے وقت“ لاہور ۲۱ مئی

۱۹۶۵ء)

حمیرا آپا؛ بنت عباس عبدالحق،

پائی، وفات ۱۹۷۲ء-۱-۲۹، اچھرہ،

لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۳۰ جنوری

۱۹۷۲ء)۔

حمید اللہ، مولانا حافظ؛

ابن مولانا احمد علی لاہوری، برادر اصغر

مولانا عبید اللہ نور، وفات ۱۸ نومبر

۱۹۷۰ء، میان صاحب، لاہور (”نوائے

وقت“ لاہور ۱۱-۱۹-۱۹۷۰)۔

حمید عسکری، پروفیسر عبد

الحمید خاں عسکری؛ معروف

سائنس دان، مصنف، وفات ۱۲

اگست ۱۹۷۱ء، میان صاحب، لاہور

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۱-۱۳-۱۹۷۱)

حمید عظیم آبادی؛ صحافی،

مدیر رسالہ ”جام جم“، عرض کے ماہر،

شاد عظیم آبادی سے تلمذ، وفات

۱۹۶۳ء-۱۱-۶، سکھر (”جنگ کراچی

۱۹۶۳-۱۱-۷)۔

حمید علی، سید؛ جدید

دارالاشاعت پنجاب کے مالک،

پبلشرز یونائیٹڈ کے چیئرمین، ابن

شمس العلماء مولوی ممتاز علی، ۷۰ سال

عمر پائی، وفات ۱۹۶۷ء-۱۲-۱۰، میان

ہاری رہنما، وفات (۱۹۷۱ء - ۵ - ۲۱)،
 ("جنگ" کراچی، ۱۹۷۱ء - ۵ - ۲۲)۔

حیدر حسین شاہ علی پوری
 پیرسید؛ شیخ طریقت، نواسہ
 پیرسید جماعت علی شاہ علی پوری، وفات
 ۱۹۸۶ء - ۱۲ - ۲۹، علی پورسیدال،
 ("جنگ" لاہور، ۱۹۸۶ء - ۱۲ - ۳۰)

حیدر دہلوی، سید جلال الدین؟
 خیام الہند، شاعر؛ "صبح الہام" ولادت
 ۱۹۰۶ء - ۱ - ۱۷، دہلی، وفات ۱۰ نومبر
 ۱۹۵۸ء، کراچی ("جنگ" کراچی،
 ۱۹۵۸ء - ۱۱ - ۱۱)۔

حیدر زمان صدیقی، حکیم
 مولانا؛ سیاست دان، طبیب
 ولادت ۱۹۰۷ء، برکھال (ہری پور)۔
 وفات جنوری ۱۹۵۲ء، ہری پور،
حیرت شملوی، عبدالمجید؛
 شاعر، ادیب، مصنف؛ "محفلی دیدم"
 "کلیات"، "مکتوبات"، ۷۰ سال عمر
 پائی، وفات ۱۹۶۲ء - ۹ - ۹، پاپوش نگر،
 کراچی (مکتوب انیس جیلانی صدر
 حیرت شملوی اکیڈمی بنام راقم)
حیرت وارثی، رحیم بخش؛ تلمیذ

سابق پرنسپل مدرسہ البنات، لاہور،
 وفات ۱۹۸۲ء - ۱ - ۱۹، صادق آباد،
 ("جنگ" لاہور، ۱۹۸۲ء - ۱ - ۲۰)۔

حور بانو؛ بنت خواجہ حسن نظامی
 دہلوی، ۴۶ سال عمر پائی، وفات ۶
 ستمبر ۱۹۴۹ء، احاطہ میاں میر، لاہور
 (روح مزاں)۔

حیات ترین؛ مدیر "انصاف"
 بہاولپور، سابق انفارمیشن آفیسر
 ریاست بہاولپور، ۳۴ سال عمر پائی،
 وفات ۱۹۵۴ء - ۱۰ - ۲۶، بغداد الحدید
 ("نوائے وقت" لاہور ۲۹ اکتوبر
 ۱۹۵۴ء)۔

حیات محمد خان شیرپاؤ؛
 سابق گورنر صوبہ سرحد، سابق وفاتی
 وزیر، پاکستان پیپلز پارٹی کے بانی رکن،
 آبائی وطن؛ شیرپاؤ (چار سده)
 وفات ۱۹۷۵ء - ۲ - ۸، شیرپاؤ،
 (اردو انسائیکلو پیڈیا - فیروز سنٹر
 لاہور)۔

حیات میرٹھی؛ شاعر،
 وفات ۱۹۸۱ء، بہاولپور۔
حیدر بخش جتوئی؛ معرود

وفات ۱۹۸۴ء-۵-۱۵، چورہ شریف
(اتک) "جنگ" لاہور ۱۶ مئی
۱۹۸۳ء۔

خادم حسین شاہ، علی پوری؛

پیر طریقت، فرزند ارجمند پیر سید
جماعت علی شاہ، وفات (حادثہ)
۱۹۵۱ء-۱۰-۲۲، علی پور سیداں،
(امیر ملت اور ان کے خلفاء مرتبہ
محمد صادق قصوری)۔

خادم علی خان، مفتی؛ شید

عالم خطیب، ولادت ۱۸۸۹ء،
ملکانی قلندر (ڈیرہ غازی خان)،
وفات ۱۹۵۹ء-۹-۲۹، دربار پیر محمد
راجن، لیتہ (تذکرہ علماء امامیہ
مرتبہ حسین عارف نقوی)

خادم علی نقشبندی، حکیم؛

ماہر طبیب، پیر طریقت، سیالکوٹ
کی ایک سڑک انہی کے نام سے منسوب
ہے، ولادت ۱۸۴۲ء-۱-۱۸، کوٹلی
لوہاراں، وفات ۱۹۷۱ء-۸-۲۱،
سیالکوٹ، (مضمون روزنامہ امروز لاہور
۱۹۸۰ء-۱۰-۱۱)۔

خادم محی الدین، پروفیسر؛

بیدم وارثی، شاعر، مجموعہ کلام؛
"عکس حیرت"، وفات ۱۹۷۳ء اکتوبر
۱۹۶۳ء، پاپوش نگر، کراچی،
(لوح مزار)۔

خ

خادم حسین خان سیدوزئی؛

سردار؛ تحریک پاکستان اور
تحریک آزادی کشمیر کے رہنما، ۶۲
سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۲ء-۱۲-۱۹،
تراڑ کھیل ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۸۲ء-۱۲-۲۰)۔

**خادم حسین دینانگری، حکیم
قاضی سید؛ ماہر فن طب،**

وفات ۱۹۶۲ء-۱۲-۲۰، لاہور،
("نوائے وقت" لاہور ۲۶ دسمبر
۱۹۶۲ء)۔

خادم حسین شاہ، ابوالکلیم؛

سجادہ نشین، خطیب، عالم دین،
شیخ طریقت، ولادت ۱۹۲۱ء،

پرنسپل زرعی کالج فیصل آباد، ۶۷ سال عمر
پائی، وفات ۱۹۶۸ء - ۱۲ - ۶، میانی صاحب
لاہور (نوائے وقت) لاہور، ۷ دسمبر
۱۹۶۸ء -

خان بہادر، مولانا (مارتننگ
صاحب) شیخ الحدیث، عالم
دین، ولادت ۱۸۵۸ء، ڈبیری (سوات)
وفات ۱۹۷۶ء،

خان، جسٹس اے آر؛ سابق
ایکشن کمشنر آزاد کشمیر، وفات ۳۰ دسمبر
۱۹۶۹ء، کراچی (نوائے وقت) لاہور
۱۹۶۹ء - ۱۲ - ۳۱ -

خان رشید اللہ، ڈاکٹر؛
سابق استاد شعبہ اردو سندھ یونیورسٹی،
مصنف، ولادت ۱۹۲۵ء - ۷ - ۱،
وفات ۱۹۸۰ء - ۱ - ۴، کراچی (جنگ)
کراچی ۱۹۸۰ء - ۱ - ۵ -

خان صاحب، ڈاکٹر؛
سابق وزیر اعلیٰ صوبہ سرحد، سابق
وزیر اعلیٰ مغربی پاکستان، سابق
ری پبلکن پارٹی کے رہنما، ۷۶ سال عمر
پائی، ولادت اتمان زئی (سرحد) وفات
(قتل) ۱۹۵۸ء - ۵ - ۹، اتمان زئی،

ماہر تعلیم، انگریزی پر گہری نظر، ڈراما
نگار، ماہر موسیقی، وفات ۱۹۶۳ء -
خاتان محمود؛ سماجی کارکن،
خاتان نرسی اور خاتان میموریل اکیڈمی
ان کی یاد میں قائم ہوئیں، وفات ۱۴
مئی ۱۹۷۶ء، لاہور (نوائے وقت)
لاہور ۱۹۸۲ء - ۵ - ۱۴ -

خالد سہگل؛ صنعت کار،
فرزند سعید سہگل، ۴۵ سال عمر پائی،
ولادت آبائی وطن؛ سہگل آباد (چکوال)
وفات ۱۹۸۶ء - ۷ - ۱۳، لاہور
(جنگ) لاہور ۱۹۸۶ء - ۷ - ۱۴ -

خالد محمود قریشی، پروفیسر؛
سربراہ تحریک جہاد، مسلم لیگی،
چوہدری محمد علی کی نظام اسلام
پارٹی کے کارکن، وفات ۲۳ اگست
۱۹۷۸ء، چک جھمرہ (نوائے وقت)
۱۹۷۸ء - ۸ - ۲۹ -

خالد پھلوان؛ فرزند منہا پھلوان
ذری والا، سابق چیپٹن پاکستان، ولادت
۱۹۳۶ء، لاہور، وفات ۱۹۶۰ء - ۶ - ۳،
پیرتکی، لاہور (لوح مزار)۔
خان، اے رحمن؛ سائنس دان،

(”لوائے وقت“ لاہور ۱۰ / مئی

- (۶۱۹۵۸)

خان محمد تونسوی، خواجہ؛

پیر طریقت، سجادہ نشین، سیاست دان؛

ولادت ۲۱ / ربیع الثانی ۱۳۳۲ھ، وفات

۶۱۹۶۹-۵-۱۴، تونسہ شریف،

(”لوائے وقت“ لاہور ۵ / مئی

- (۶۱۹۶۹)

خان محمد خان؛ شاہ

امان اللہ خان والی افغانستان کے

باڈی گارڈ، ۹۰ سال عمر پائی، وفات

۶۱۹۶۶-۵-۱۳، پکی ٹھٹھی، لاہور

(”لوائے وقت“ لاہور ۱۵ / مئی

- (۶۱۹۶۶)

خان محمد نیاز؛ ممتاز شاعر،

”نیاز بزم دہر سے تہی نہیں چلے ہیں ہم
اٹھے ہیں اپنے ساتھ اک داستاں لیے ہوئے“

ولادت ۶۱۹۰۶-۴-۱۶، وفات ۵ / اگست

۶۱۹۶۵، قبرستان جامعہ کراچی، کراچی،

(لوح مزار)۔

خان محمد خان واگہ؛ سابق

رکن پنجاب اسمبلی، وفات ۶۱۹۵۹-۱-۶،

شیخوپورہ (”لوائے وقت“ لاہور ۸ / جنوری

- (۶۱۹۵۹)

خدا بخش، الحاج مہربسا؛

مالک ہوٹل نعمت کدہ لاہور، سابق

صدر انجمن خادم المسلمین لاہور، وفات

۶۱۹۶۶-۵-۸، لاہور (”لوائے وقت“

لاہور ۶۱۹۶۶-۵-۹)۔

خدا بخش ڈھڈی، مولوی؛

خواجہ فیض کمال چشتی مہاروی کے لقب

سے مشہور تھے، ۷۱ سال عمر پائی،

ولادت کھائی (کوٹ ادو)، وفات ۱۹

فروری ۶۱۹۵۹، کوٹ ادو (معلومات

از متین کشمیری نبیرہ آل مرحوم)۔

خدا بخش حضروی؛ تحریک

خلافت میں حصہ، مفتی، عالم، فاضل

مظاہر العلوم سہارنپور، ولادت

۶۱۸۸۱ (اٹک)، وفات ۶ / جنوری

۶۱۹۶۶، حضرو (تذکرہ علمائے پنجاب

مرتبہ اختر راہی)

خدا بخش، حکیم؛ ماہر فن،

تلمیذ حکیم شہزادہ غلام محمد، مرید

خاص پیر سید جماعت علی شاہ علی پوری؛

ولادت ۶۱۹۱۶، لاہور، وفات ۶ / نومبر

۶۱۹۶۴، میان صاحب، لاہور،

جولائی ۱۹۶۷ء، لاہور (”نوائے وقت“
لاہور ۱۹۶۷ء-۷۰-۲۵)۔

خدا داد خان، رانا؛ پنجاب
مسلم لیگ کے صدر، تحریک پاکستان
کے رہنما، ۶۲ سال عمر پائی، وفات ۲۳
جنوری ۱۹۸۲ء، چک مہدی خان،

رعارت والا (”نوائے وقت“ لاہور ۲۳
جنوری ۱۹۸۳ء)

خدیحہ فیروز الدین، ڈاکٹر

مس؛ ماہرہ تعلیم، سچی مومنہ،
سابق پرنسپل گریجویٹ کالج امرتسر، سابق ڈپٹی
ڈائریکٹر محکمہ تعلیم پنجاب، ۷۰ سال عمر
پائی، وفات ۱۹۶۹ء-۴-۲۹، میانی
صاحب، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور
۱۹۶۹ء-۵-۱۱)۔

خدیحہ مستور؛ افسانہ نویس،

ناول نگار، ”آنگن“، ”کھیل“، اور
”بوچھاڑ“ کی مصنفہ، ۴۵ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۸۲ء-۷-۲۶، گلبرگ، لاہور
(”نوائے وقت“ لاہور ۲۷ جولائی
۱۹۸۳ء)۔

حضرتمیہ، مولا بخش؛ پنجابی

زبان کے شاعر اور اسکالر، قانون دان

(مکتوب حکیم محمد مسعود فرزند مرحوم)

خدا بخش قادری، حضرت

میاں؛ سلسلہ قادریہ کے نامور
بزرگ، حضرت فضل شاہ قادری نور
دالوں کے مرشد، ایک روایت کے مطابق
۵۰ سال عمر پائی، ولادت ۱۸۰۰ء جالندھر

وفات ۱۹۵۰ء-۷-۱۹، قبرستان پیر

بخاری، ساہی وال (سوانح حیات میاں
خدا بخش مؤلفہ حافظ نذر الاسلام)۔

خدا بخش، ملک؛ ادیب

وکیل سابق رکن سرحد اسمبلی، سابق رکن
دستور ساز اسمبلی، سابق ایڈووکیٹ

جنرل، ولادت ۱۸۸۹ء، ڈیرہ اسماعیل

خاں، وفات ۱۹۵۱ء-۱-۲۷، پشاور

(”نوائے وقت“ لاہور ۲۹ جنوری

۱۹۵۱ء)۔

خدا بخش ملتانی، مولانا؛

عالم، مرید حسین احمد مدنی، وفات مئی

۱۹۶۱ء، ملتان۔

خدا بخش، مولانا؛ ”غازی

کشمیر“ تحریک آزادی کے سرگرم کارکن،

مولانا عبید اللہ سندھی کے جلا وطنی کے

ساتھی، ۶۷ سال عمر پائی، وفات ۲۳

گاجر لوری، سندھ (”جنگ“ کراچی ۹ مارچ ۱۹۸۳ء)۔

خواص خان ہیرا : ہزارہ کے بزرگ، ادیب، محقق، وفات ۱۹۸۶ء۔ ۱۲-۷-۱۹۸۶ء ایبٹ آباد (خبرنامہ ”اکادمی“ ادبیات، اسلام آباد اگست ۱۹۸۶ء)۔

خوب داس، پادری : سی برادری کی قابل احترام شخصیت، ولادت ۱۸۹۸ء، وفات ۱۹ دسمبر ۱۹۷۳ء، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۷۳ء-۱۲-۲۰)۔

خورشید احمد، شیخ : وفاق وزیر قانون، ماہر قانون، پنجاب مسلم سٹوڈنٹس فیڈریشن کے دماغ، زمانہ طالب علمی میں تحریک پاکستان میں حصہ لیا، ۲۵ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۷ء-۶-۱۹ء میانی صاحب، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۶۷ء-۶-۲۰)۔

خورشید احمد قریشی، پیر : سیاست دان، وفات ۲۵ اکتوبر ۱۹۸۵ء، درگاہ شاہ رکن عالم، ملتان (لوح مزار)۔

خلیل الرحمن، مفتی : جنرل

مینجرتاج کمپنی لاہور، طباعت قرآن مجید کے سلسلہ میں نمایاں خدمات، سونے کے حروف میں قرآن پاک شائع کیا، وفات ۱۹۷۷ء-۱۰-۲، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۷۷ء-۱۰-۳)۔

خلیل الرحمن، ملک : جماعت اسلامی کے سابق رہنما، وفات ۷ جنوری ۱۹۸۶ء (”جنگ“ لاہور ۸ جنوری ۱۹۸۶ء)۔

خلیل الرحمن، مولانا خان (ملا) : مدرس، عالم، فاضل مظاہر العلوم سہارنپور، ولادت ۱۸۷۳ء، ہزارہ، وفات ۱۹۸۵ء-۳-۲۶، نرپائین (مانسہرہ)۔

خلیل اللہ خلیلی، استاد : فارسی کے چوٹی کے شاعر، افغان مجاہدین کا حوصلہ بڑھاتے تھے، مجموعہ کلام : اشک و خون، ۸۵ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۷ء-۵-۲۷، پشاور (”جنگ“ لاہور ۱۹۸۷ء-۵-۵)۔

خمیسو خان : الغوزہ نواز، ۶۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۳ء-۳-۸۔

علی حسین محدث کچھوچھوی، جنرل سیکریٹری
انجمن تبلیغ احناف امرتسر، ۵۷ سال عمر
پائی، وفات ۶۱۹۷۶-۱۲-۱۶، میان
صاحب، لاہور (مکتوب حکیم محمد موسیٰ
امرتسری بنام راقم)۔

خورشید علی مہر، سید، شاعر،
کلام اقبال کا منظوم ترجمہ، ولادت ۱۹۰۴ء،
جے پور، وفات ۱۹۶۶ء-۵-۷، کراچی،
(ماہنامہ "قومی زبان" کراچی)۔

خوشتر امروہوی، ادیب،
صحافی، ۵۲ سال عمر پائی، وفات ۱۱
جون ۱۹۸۳ء، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۸۳ء-۶-۱۲)۔

خوشی محمد تارڑ، سیاستدان،
ولادت ۱۸۸۵ء، ونیکے تارڑ (گوجرانوالہ)
وفات مارچ ۱۹۶۸ء۔

خوشی محمد، قاضی، علمی
شخصیت، سابق استاد اسلامیہ ہائی
سکول ننگل انبیا تحصیل نکودر، چوہدری
محمد علی وزیر اعظم پاکستان کے استاد،
۹۰ سال عمر پائی، وفات ۱۳ مئی
۱۹۶۹ء، میان چینوں ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۹ء-۵-۱۲)۔

خورشید احمد ہمدانی، سید،
تلمیذ و مرید حضرت شیخ الہند، خلیفہ
مولانا حسین احمد مدنی، شیخ طریقت،
عالم دین، سادات ہمدانیہ سے تعلق
ولادت ۱۸۶۹ء، کھونٹک (سرگودھا)،

وفات ۱۹۷۳ء-۶-۱۲، عبدالحکیم
(تذکرہ علمائے پنجاب مرتبہ اختر راہی)
خورشید النور، خواجہ، موسیقار،
فلمساز، وفات ۱۹۸۳ء-۱۰-۳۰، لاہور
("جنگ" لاہور ۱۹۸۳ء-۱۰-۳۱)۔

خورشید جہاں بیگم، اہلیہ
پروفیسر میاں محمد شریف، سابق
صدر شعبہ فلسفہ مسلم یونیورسٹی علی گڑھ،
ولادت ۱۸۹۳ء-۸-۲۰، وفات ۱۳
ستمبر ۱۹۸۳ء، باغبانپورہ، لاہور،
(لوچ مزار)۔

خورشید عالم، میاں، سجادہ
نشین کوٹلہ شریف، پیر طریقت،
ولادت ۱۸۹۱ء، وفات ۱۹۸۰ء-۱۱-۱۷
کوٹلہ شریف (شیخوپورہ) ("امروز" لاہور
۱۹۸۰ء-۱۱-۱۸)۔

خورشید عالم اشرفی، حاجی،
تلمیذ محمد عالم آسی امرتسری و شاہ

خوشی محمد فیروز پوری، میان:

صوفی، خلیفہ پیر جماعت علی شاہ،

ولادت ۱۹۰۱ء، فیروز پور، وفات ۴

اگست ۱۹۷۲ء، مائی پاکدامناں، ملتان

(امیر ملت اور ان کے خلفاء مرتبہ

محمد صادق قصوری)۔

خیر الدین خورشید جاہ، شہزادہ

مرزا؛ یادگار دودمان مغلیہ،

وفات ۱۹۷۵ء-۸-۳، ماڈل ٹاؤن

لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۴

اگست ۱۹۷۵ء)۔

خیر اللہ شریف، کیپٹن؛ پولو

کابینہ الاقوامی شہرت کا حامل کھلاڑی

۱۹۵۶ء میں ایشیا میں پولو کا بہترین

کھلاڑی قرار دیا گیا، وفات ۲۰ جنوری

۱۹۵۹ء، سرگودھا ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۵۹ء-۱-۲۱)۔

خیر محمد جالندھری، مولانا؛

بانی خیر المدارس جالندھر و ملتان،

عالم دین، مصنف، ولادت ۱۸۸۵ء،

عمروال (نکودر)، وفات ۲۲ اکتوبر

۱۹۷۰ء، خیر المدارس (ملتان)،

("نوائے وقت" لاہور ۲۳ اکتوبر

۱۹۷۰ء)۔

د

دامن، اُستاد (چراغ

دین)؛ پنجابی شاعر،

ولادت ۱۹۱۱ء-۲-۹، لاہور، وفات

۱۹۸۴ء-۱۲-۳، مادھولعل حسین،

لاہور (کتبہ مزار)۔

داؤد شاہ مکان نشریفی،

سید؛ صوفی باصفاء، نبیرہ

حضرت امام علی شاہ مکان نشریفی،

والد بزرگوار سید سرمد، ۷۶ سال عمر

پائی، وفات ۱۹۶۸ء-۱۱-۱۴، میانی

صاحب، لاہور ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۶۸ء-۱-۱۵)۔

داکٹر اقبال، داکٹر؛ پنجابی

شاعر، مصنف، ولادت ۱۹۰۹ء

واسو (گجرات)، وفات ۱۳ اکتوبر

۱۹۸۴ء، واسو (گجرات) ("جنگ"

لاہور ۱۹۸۴ء-۱۰-۱۴)۔

دینہ قادری، سائینس؛

دلاور خان بھنڈارہ، میاں:
بھنڈارہ خاندان کے سربراہ، تحریک
آزادی میں شامل رہے، وفات
۱۹۴۰ء-۶-۱۸، ولٹویا (پاکپتن)
”نوائے وقت“ لاہور ۱۹ اپریل
۱۹۴۰ء۔

دلبر خان، حکیم: سہگل
قتل کے کردار، وفات ۱۹۶۱ء-۳-۱۱
”نوائے وقت“ لاہور ۱۳ اپریل
۱۹۶۱ء۔

دنی چند، بھگت: اچھوت
رہنما، نظریہ پاکستان کے حامی،
۸۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۸ء-۸-۱۹
سیالکوٹ ”نوائے وقت“ لاہور ۳۰
اگست ۱۹۶۸ء۔

دودا خان زہری، سردار:
قبیلہ جالواں کے سابق سربراہ،
سیاست دان، سابق رکن صوبائی اسمبلی،
سابق رکن دفاتی مجلس شوریٰ، محب
وطن، ۴۷ سال عمر پائی، وفات (حادثہ)
۱۹۸۲ء-۶-۸، گھٹ (خضدار)
”نوائے وقت“ لاہور ۹ جون
۱۹۸۲ء۔

نے نواز، غیر ممالک میں اپنے فن کا مظاہرہ
کیا، وفات ۱۹۸۶ء-۱۲-۲۲، میانی
صاحب، لاہور (”جنگ“ لاہور ۲۵
دسمبر ۱۹۸۶ء)۔

درپن، عشرت عباس: فلمی
اداکار، برادر سنتوش کمار (موسیٰ رضا)
وفات ۱۹۸۰ء-۱۱-۸، مسلم ٹاؤن،
لاہور (لوح مزار)۔

درد کاکوروی، علامہ نذر علی:
شاعر، وفات ۱۹۴۲ء-۶-۲۶، کراچی
”جنگ“ کراچی ۱۹۴۲ء-۶-۲۷۔
دل محمد، خواجہ: ریاضی
دان، شاعر، استاد، سابق پرنسپل
اسلامیہ کالج لاہور، ولادت ۱۸۸۴ء
وفات ۱۹۶۱ء-۵-۲۷، میانی صاحب
لاہور ”نوائے وقت“ لاہور ۲۸
مئی ۱۹۶۱ء۔

دلاور حسین، پروفیسر،
(ڈی حسین): سابق پرنسپل
ایم اے او کالج لاہور، کرکٹ کے
معروف کھلاڑی، ولادت ۱۹ مارچ
۱۹۰۶ء، وفات ۱۹۶۷ء-۸-۲۵،
میانی صاحب، لاہور (لوح مزار)۔

دین محمد، ملک، ڈاکٹر؛
مورخ، سابق استاد ادارہ تعلیم و تحقیق

پنجاب یونیورسٹی، سابق استاد گومل
یونیورسٹی، ولادت ۱۹۱۰ء - ۱۲ - ۲۸،

وفات ۱۹۸۲ء - ۲ - ۲۰، میانی صاحب،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۲ فروری
۱۹۸۳ء)۔

دین محمد، ملک؛

کے زنی برادری کے نامور فسر

وفات ۱۹۶۱ء - ۲ - ۷، میانی صاحب،
لاہور (لوح مزار)۔

دین محمد وفائی، مولانا؛

سندھ کے نامور صحافی، مورخ، ادیب
بانی و مدیر "توحید"، مصنف "تذکرہ

مشاہیر سندھ"، وفات ۱۹۵۰ء - ۱۰ اپریل
۱۹۵۰ء، (ماہنامہ "وجدان" کراچی
مئی ۱۹۸۷ء)۔

ط
ر

ڈاکٹر خان صاحب؛ سابق

وزیر اعلیٰ سرحد، سابق وزیر اعلیٰ مغربی

دوست محمد خان بھٹی، میان؛

سابق رکن صوبائی اسمبلی، وفات ۲۴
دسمبر ۱۹۵۷ء، پنڈی بھٹیاں، ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۵۷ء - ۱۲ - ۲۶)۔

دوست محمد صابر ملتانی،

حکیم؛ ماہر طبیب، ۱۸ کتابوں
کے مصنف، وفات ۱۹۷۲ء - ۵ - ۲۰،

میان صاحب، لاہور ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۷۲ء - ۵ - ۳۱)۔

دوست محمد قریشی، مولانا؛

بانی مدرسہ الزوار العلوم، واعظ، مناظر،
شیخ طریقت، مصنف، ولادت ۲۹

ستمبر ۱۹۲۰ء، ریخ کلاں (راجن پور)
وفات ۱۹۷۴ء - ۵ - ۲۷، بھکر،

(تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف اختر اسی)۔

دہلوی - ایس۔ کے؛ سفارت

کار، سفیر پاکستان متعینہ مغربی جرمنی،
وفات ۱۹۷۶ء - ۹ - ۷ ("امروز" لاہور

۱۹۷۶ء - ۹ - ۸)۔

دہلوی، مولانا سید محمد؛

معروف شیعہ عالم، خطیب اعظم،
مصنف، ولادت ۱۳۱۷ھ، وفات

۱۹۷۱ء، باغ خراسان، کراچی۔

قائم مقام چیف جسٹس بلوچستان
ہائی کورٹ، ۵۱ سال عمر پائی، وفات
۱۹۸۴ء - ۱۰-۱۹، کوئٹہ، (نوائے

وقت "لاہور ۱۰-۱۹۸۴-۲۰)

ذکی کیفی، محمد ذکی؛ شاعر،
عالم، ابن مفتی محمد شفیع دیوبندی،
مجموعہ کلام: کیفیات، ولادت ۳
جولائی ۱۹۲۶ء، وفات ۲۸ جنوری
۱۹۷۵ء، میانی صاحب، لاہور،
(نوائے وقت "لاہور ۲۵ جنوری
۱۹۷۵ء)۔

ذوالفقار احمد باجوہ؛
سابق رکن قومی اسمبلی، حزب اختلاف
کے رہنما، وفات ۱۹۷۶ء - ۸-۲۸،
گوجرانوالہ (نوائے وقت "لاہور ۲۹
اگست ۱۹۷۶ء)۔

ذوالفقار علی بخاری؛
شاعر، فن کار، ادیب، براڈ کاسٹر،
سابق ڈائریکٹر جنرل ریڈیو پاکستان،
۶۹ سال عمر پائی، وفات ۱۲ جولائی
۱۹۷۵ء، کراچی (یادگار مہربان
مؤلفہ مرزا ظفر الحسن)۔

ذوالفقار علی بھٹو؛ سابق

پاکستان، ریپبلکن پارٹی کے قائد،
ولادت ۱۸۸۲ء، اتمان زئی (پشاور)
وفات (قتل) ۱۹۵۸ء - ۵-۹، اتمان زئی
(پشاور)۔

ڈیوٹ اجمیری؛ مزاحیہ شاعر،
وفات ۱۹۶۹ء - ۹-۲۰، میرپور خاص
(سندھ) ماہنامہ "قومی زبان"
کراچی)۔

ذ

ذاکر حسین شاہ قادری گیلانی،
سید؛ پیر طریقت، ولادت
۱۸۷۹ء - ۱۱-۱۱، بٹالہ، وفات ۹
اگست ۱۹۶۶ء، شاہ کوٹ (شیخوپورہ)
(تذکرہ مشائخ قادریہ مؤلفہ محمد
دین کلیم)۔

ذاکر علی رہتکی، الحاج؛ مصنف
ابن النور علی رہتکی، ولادت ۱۹۰۲ء - ۶-۲۰،
رہتک، وفات ۱۹۷۹ء - ۵-۱۵، کراچی
(جنگ "کراچی ۱۹۷۹ء - ۵-۱۶)۔

ذکاء اللہ لودھی؛ جسٹس؛ سابق

جلال پور جٹاں (”نوائے وقت“ لاہور
۱۹۸۲ء-۱-۱۴)

ذہین شاہ تاجی، محمد طاسین؛
شاعر، نعت گو، صوفی، پیر طریقت؛

ولادت ۱۹۰۲ء، جے پور، وفات ۲۳
جولائی ۱۹۷۸ء، میوہ شاہ، کراچی (”جنگ“

کراچی ۱۹۷۸ء-۷-۲۴)

ذیشان احمد شاہ کرسہارن پوری؛

شاعر، ۵۷ سال عمر پائی، وفات ۲۵
فروری ۱۹۸۲ء، گوجرانوالہ (”نوائے

وقت“ لاہور ۱۹۸۲ء-۲-۲۶)

صدر پاکستان، سابق وزیر اعظم پاکستان؛

بانی چیمبرین پاکستان پیپلز پارٹی، مصنف

ولادت ۱۹۲۸ء-۱-۵، لاڑکانہ، وفات

۱۹۷۹ء-۴-۴، گڑھی خدابخش (لاڑکانہ)

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۵ اپریل

۱۹۷۹ء)

ذوالفقار علی، حکیم مولوی؛

ماہر طبیب، وفات ۱۹۵۷ء-۱-۲۴

ماڈل ٹاؤن، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۵۷ء-۱-۲۵)

ذوالفقار علی شاہ راشدی؛

سجادہ نشین شاہ جوگوٹھ، ۴۶ سال

عمر پائی، وفات ۱۹۸۶ء-۸-۲۷، شاہ جو

گوٹھ (”جنگ“ لاہور ۲۸ اگست

۱۹۸۶ء)

ذوالفقار علی شاہ، سید؛

ماہر تعلیم، سابق پرنسپل ایچی سن کالج

لاہور، وفات ۱۹۷۹ء-۱۲-۲۶، لاہور

(”نوائے وقت“ لاہور ۲۷ دسمبر

۱۹۷۹ء)

ذوالفقار علی شاہ، سید؛

شیعہ عالم، تورات، زبور اور انجیل

کے ماہر، وفات ۱۹۸۲ء-۱-۱۶،

رابعہ سلطان قاری، مس؛

بار ایٹ لاء، سابق صدر لاہور ہائی کورٹ

بار ایسوسی ایشن، قانون کی بالادستی اور شہری

آزادیوں کی علم بردار، وفات ۲۹ جنوری

۱۹۷۷ء، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور

۱۹۷۷ء-۱-۳۰)

راحت زاہیلی؛ صحافی، پشتو

ادیب، وفات ۱۹۶۳ء-۵-۲۹،

مطبع اللہ: شاعر، تاریخ گو،

مورخ، "تاریخ اولیائے سندھ"

ولادت ۱۸۹۵ء، برہانپور، وفات

۱۹۶۰ء-۶-۱۶، کراچی ("جنگ")

کراچی ۱۹۶۰ء-۶-۱۶

راشد بزمی، محمد حامد؛

شاعر، ولادت ۱۹۳۸ء-۳-۲۱، دہلی

وفات ۱۹۸۴ء-۳-۳۰، گوجرانوالہ،

("جنگ" لاہور ۱۹۸۴ء-۳-۳۱)

راشد منہاس؛ پاک بھارت

جنگ کا شہید، تمغہ نشان حیدر دیا

گیا، ولادت ۱۹۵۱ء، کراچی، وفات

۱۹۶۱ء-۸-۲۰، ڈیفنس، کراچی،

("لوائے وقت" لاہور ۳۰ اگست

۱۹۶۱ء)

راغب احسن، علامہ؛

سیاست دان، تحریک مجاہدین کے

رکن، تحریک آزادی کے بے لوث کارکن

ولادت ۱۹۰۵ء، نیودھی (گیا)، وفات

۱۹۶۵ء-۱۱-۲۸، سخی حسن، کراچی،

(تحقیقی مقالہ شعبہ تاریخ پنجاب یونیورسٹی)

راکا، حاجی محمد تریف؛

نامور پینٹر، خطاط، مرید شاہ عبدالقادر

(روزنامہ "شہبار" پشاور ۳۰ مئی

۱۹۶۳ء)

راحت سعید چھتاری؛

نواب احمد سعید چھتاری کے فرزند

ارجمند، سفارت کار، ۴۰ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۸۶ء-۳-۴، قبرستان سوسائٹی،

کراچی ("جنگ" لاہور ۱۹۸۶ء-۳-۵)

راصل ہوشیار پوری؛ شاعر،

برادر بزرگ حفیظ ہوشیار پوری، وفات

۱۹۵۴ء-۹-۲۶، لاہور ("لوائے وقت"

لاہور ۱۹۵۴ء-۹-۲۸)

رازق الخیری؛ ادیب، صحافی،

۹ سال عمر پائی، وفات ۲۴ فروری

۱۹۶۹ء، پاپوش نگر، کراچی ("جنگ" کراچی

۱۹۶۹ء-۲-۲۵)

رازکاشمیری؛ شاعر، نعت گو،

۵ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۶ء-۲-۱۹،

("جنگ" لاہور ۱۹۸۶ء-۲-۱۰)

رازمیراد آبادی، ماجد علی

خان؛ شاعر، وفات ۱۲ نومبر

۱۹۸۲ء، کراچی ("جنگ" کراچی ۱۳

نومبر ۱۹۸۲ء)

راشد برہانپوری، سید محمد

رائپوری و سید نفیس رقم صاحب، وفات

۱۹۸۰ء-۶-۲۸، میانی صاحب، لاہور

("نوائے وقت" لاہور ۲ جولائی

۱۹۸۰ء۔)

راہی، ڈاکٹر عبدالحی :

ممتاز عالم دین مولانا اشرف علی تھانوی کے

خلیفہ، دارالعلوم کراچی کے صدر، وفات

۱۹۸۶ء-۳-۲۷، کورنگی-کراچی۔

رائے بہاؤ : بدھ پیشوا، وفات

۱۹۶۶ء-۱۲-۸، چٹاگانگ ("نوائے

وقت" لاہور ۱۲-۹-۱۹۶۶ء۔)

رب نواز خان، حاجی : رئیس

اعظم قصور، سماجی کارکن، نواب افتخار

حسین خان ممدوٹ کے ماموں، ۸۵ سال

عمر پائی، وفات ۱۹۶۳ء-۳-۱۶، قصور،

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۳ء-۳-۱۷)۔

رب نواز، سردار : سابق

چیئرمین یونین کونسل دھریک، زمیندار،

سیاسی و سماجی کارکن، والد بزرگوار سردار

تاشفین نواز، ولادت اکتوبر ۱۹۱۹ء،

دھریک (ٹک)، وفات ۱۹۸۱ء-۸-۲۰،

ہاسٹر (ٹک)۔

رچرڈ کرافٹن، سر : سابق

وزیر اعظم ریاست بہاول پور، حیدرآباد

دکن میں بھی خدمات انجام دیں، آئی۔سی۔

ایس۔، آفیسر، ۶۲ سال عمر پائی، وفات

۱۹۵۵ء-۶-۲، ہمشائر ("نوائے

وقت" لاہور ۱۹۵۵ء-۲-۲)۔

رحمن۔ ایس۔ اے : سابق

چیف جسٹس سپریم کورٹ آف پاکستان،

ادیب، ادیب نواز، ولادت ۴ جون

۱۹۰۳ء، وفات ۱۹۷۹ء-۲-۱۱، گلبرگ

لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۲ فروری

۱۹۷۹ء)۔

رحمان گل، ملک میر :

سابق رکن مغربی پاکستان اسمبلی، قبائلی

رہنما، وفات ۱۹۶۵ء-۲-۱۹، ٹانک

("نوائے وقت" لاہور ۲۰ فروری

۱۹۶۵ء)۔

رحمت اللہ ارشد، علامہ :

سیاست دان، عالم دین، سابق رکن

صوبائی اسمبلی، ۷۰ سال عمر پائی، وفات

۱۹۸۳ء-۹-۲۳، سمہ سٹہ ("نوائے

وقت" لاہور ۱۹۸۳ء-۹-۲۲)۔

رحمت اللہ خان، بریگیڈیر :

والد ایئر مارشل اصغر خان، پہلی عالمی

مصنف، "مرید شیخ الہند"، یوگنڈا میں
تبلیغ کی، اردو، عربی، فارسی کے شاعر،
مترجم، کشف المحجوب کا ترجمہ، "بیان المطلوب"
کے عنوان سے کیا، ولادت ۱۸۸۶ء،
سیکریالی (گجرات)، وفات ۲۶ اگست
۱۹۶۵ء، سیکریالی (تذکرہ علمائے
پنجاب اختر راہی)۔

رحمت علی کپور تھلوی، حاجی:

نامور خطاط، والد ماجد خورشید احمد
خورشید رقم، ۱۰۰ سال عمر پائی، وفات
۱۹۸۲ء-۱۳-۲، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۸۲ء-۲-۱۳)

رحمت علی، میاں: نقشبندیہ

سلسلہ کے بزرگ، خلیفہ میاں شیر محمد
شرقی پوری، وفات ۱۹۷۰ء-۳-۱، گھنگ
شریف، لاہور ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۷۰ء-۳-۲)۔

رحیم بخش: گوجرانوالہ کے

معروف پہلوان، مسلم لیگ کے سرگرم
کارکن، وفات ۱۹۷۵ء-۱-۲۶،
راہوالی ("نوائے وقت" لاہور ۲۶ جنوری
۱۹۷۵ء)۔

رحیم بخش بچہ، ملک: برادر

جنگ میں کارہائے نمایاں انجام دیئے،
۸۰ سال عمر پائی، ۱۹۶۶ء-۶-۱۶،
ایبٹ آباد ("نوائے وقت" لاہور ۱۶
جون ۱۹۶۶ء)۔

رحمت اللہ درانی: ۷۶ سال

عمر پائی، وفات ۱۹۸۵ء-۱۲-۲۱،
پشاور ("جنگ" لاہور ۲۲ دسمبر
۱۹۸۵ء)۔

رحمت اللہ ہمالیوں، میر:

فرزند ارجمند میر شمس الدین بانی انجمن
حمایت اسلام لاہور، سابق آنریری سیکریٹری
انجمن حمایت اسلام لاہور، شاہ امان اللہ
خان والئی افغانستان کے سابق سیکریٹری،
وفات ۱۹۵۱ء-۱۲-۱۶، لاہور ("آفاق"
لاہور ۱۹۵۱ء-۱۲-۱۸)۔

رحمت علی چوہدری: تحریک

آزادی کے مجاہد، پاکستان کا نام تجویز
کرنے والے، مصنف: NOW OR NEVER
ولادت ۱۸۹۷ء-۱۱-۱۶، مہر (گرٹھ شنکر)
وفات ۱۹۵۱ء-۲-۱۳، کیمبرج (فاؤنڈنگ
فادرز آف پاکستان مرتبہ ڈاکٹر احمد حسن
دانی)۔

رحمت علی خان سامی: عالم،

رشید احمد ارشد، پروفیسر
حافظ؛ مترجم، مصنف، سابق
صدر شعبہ عربی کراچی یونیورسٹی، وفات
۲۰ دسمبر ۱۹۸۲ء، کراچی (سہ ماہی "العلم"
کراچی)۔

رشید احمد، حکیم؛ مولانا
عبید اللہ سندھی کے برادر زادے،
مولانا احمد علی لاہوری کے بھائی،
۳۰ سال طبیہ کالج لاہور میں تدریس کی
سابق وائس پرنسپل طبیہ کالج لاہور،
ولادت ۱۸۹۵ء، وفات ۱۶ دسمبر
۱۹۷۵ء، لاہور ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۷۵ء-۱۳-۱۷)۔

رشید احمد رزاقی؛ کہنہ
مشق صحافی، ریاست حیدرآباد
دکن میں ڈائریکٹر پبلک ریلیشنز، ڈپٹی
انفارمیشن آفیسر محکمہ اطلاعات و فانی حکومت
۵۱ سال عمر پائی، وفات (حادثہ)، جنوری
۱۹۶۲ء ("نوائے وقت" لاہور ۸
جنوری ۱۹۶۲ء)۔

رشید احمد صحرائی، مولانا؛
فیصل آباد کے معروف عالم، وفات وسط
جون ۱۹۵۰ء، فیصل آباد ("نوائے وقت"

اصغر ملک خدابخش بچہ، چیف آفیسر
ڈسٹرکٹ کونسل ملتان، وفات یکم مارچ
۱۹۷۲ء، خسر آباد، ملتان ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۷۲ء-۳-۲)۔

رازق راجو؛ فن کار، ریڈیو اور
ٹیلی ویژن سے تعلق، ۳۰ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۸۳ء-۹-۱۱، کراچی ("جنگ"
کراچی ۱۹۸۳ء-۹-۱۲)۔

رسا جالندھری، محمد کبیر خان؛
نامور شاعر، ولادت ۱۸۹۳ء-۱۰-۶،
جالندھر، وفات ۱۹۷۷ء-۳-۲، میاں
میر، لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۹
دسمبر ۱۹۸۰ء)۔

رسوا میر کھٹی، امیر حسن؛ مرثیہ
گوشتاعر، وفات ۱۹۷۸ء-۱-۲۰،
ڈرگ روڈ-کراچی (لوح مزار)۔

رسول بخش تالیپور، میر؛
تحریک خلافت اور تحریک پاکستان
کے کارکن، سندھ کے سابق سینئر
وزیر، تجربہ کار پارلیمنٹریں، گورنر سندھ
ولادت ٹنڈو میر محمود، وفات ۲۲ مئی
۱۹۸۲ء، گنجو ٹکریلز، حیدرآباد،
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۲ء-۵-۳)۔

وفات ۱۹۷۳-۷-۱۵، میاں میر،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۶ جولائی
۱۹۷۷)۔

رشیدہ گلزار؛ مولانا محمد علی
جوہر کی بیٹی، شعیب قریشی کی اہلیہ،
ولادت ۱۹۱۲-۱۲-۳، رام پور،
وفات ۱۹۵۴-۱۱-۲۳، سوسائٹی،
کراچی (روح مزار)۔

رشیدہ لطیف، باجی؛ سماجی
و سیاسی کارکن، ۸۲ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۷۰-۱۰-۱۹، لاہور ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۷۰-۱۰-۲۰)۔

رضا۔ ایس۔ ایم؛ سابق آڈیٹر
اینڈ کمپٹرولر جنرل پاکستان، ۵۸ سال
عمر پائی، وفات ۱۹۷۰-۱-۱، علی باغ،
کراچی ("نوائے وقت" لاہور ۲
جنوری ۱۹۷۰)۔

رضاعلی، خواجہ میر؛ سابق
ڈپٹی کلکٹر حیدرآباد دکن، وفات
۱۹۶۷-۱۰-۱۱، گلشن اقبال، کراچی
روح مزار)۔

رضاعلی، سر؛ سیاست دان،
مصنف؛ اعمال نامہ، ولادت

لاہور ۱۹۵۰-۶-۲۳)۔

رشید ترابی، رضا حسین؛
شیعو عالم، خطیب، ۶۵ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۷۳-۱۲-۱۸، کراچی ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۷۳-۱۲-۱۹)۔

رشید جاوید؛ صحافی، مدیر
مالک فلمی ہفت روزہ "ممتاز"، وفات
۱۹۷۹-۱۰-۸، لاہور ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۷۹-۱۰-۹)

رشید جمیلی؛ پنجابی زبان کے ماہر
قائم دین کے نام سے پنجابی پروگرام نشر
کیا کرتے تھے، ۵۴ سال عمر پائی، وفات

۱۹۸۱-۱۱-۱۳، ہنجر وال، لاہور،
("نوائے وقت" لاہور یکم جنوری
۱۹۸۲)۔

رشید عطری؛ ممتاز موسیقار
۴۹ سال عمر پائی، وفات ۱۸ دسمبر
۱۹۶۷، مومن پورہ، لاہور ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۶۷-۱۲-۱۹)۔

رشید علی خان، نواب زاوہ؛
مسلم لیگی رہنما، سابق صدر سٹی مسلم لیگ
لاہور، نواب سر ذوالفقار علی خان کے
فرزند، ولادت ۱۹۰۴-۲-۸،

کراچی (لوح مزار)

رفعت سلطانہ؛ دختر ڈاکٹر ممتاز حسن، جن کے نام سے پنجاب پبلک لائبریری کا ایک سیکشن منسوب ہے، ولادت ۶۱۹۳۳-۶-۹، وفات ۱۲ اکتوبر ۶۱۹۵۸، پاپوش نگر، کراچی (لوح مزار)۔

رفیع الدین، ڈاکٹر؛ دانشور، اقبال اکیڈمی کے ڈائریکٹر، ماہر اقبالیات مصنف، وفات (حادثہ) ۲۹ نومبر ۶۱۹۶۹، سیالکوٹ ("نوائے وقت" لاہور ۶۱۹۶۹-۱۱-۳۰)۔

رفیع پیر؛ ممتاز ڈرامہ نگار، ۷۶ سال عمر پائی، وفات ۶۱۹۷۴-۴-۱۱، گلبرگ، لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۶۱۹۷۴-۴-۱۲)۔

رفیق احمد، پروفیسر ڈاکٹر؛ سابق صدر شعبہ باطنی علی گڑھ مسلم یونیورسٹی، سابق پروفیسر اسلامیہ کالج لاہور، معروف خاکسار، سابق صدر علی گڑھ اولڈ بوائز ایسوسی ایشن لاہور، ۸۵ سال عمر پائی، وفات ۶۱۹۸۳-۲-۲۰، لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۶۱۹۸۲-۲-۲۱)۔

رفیق طارق؛ پنجابی شاعر،

۶۱۸۸۰-۵-۱۳، وفات ۶۱۹۴۹-۱-۱۵

علی باغ لیاری، کراچی (لوح مزار)
رضیہ اعظم علی بیگ؛ سابق ڈائریکٹر سپورٹس پنجاب یونیورسٹی لاہور، ۶۸ سال عمر پائی، وفات ۲۴ جنوری ۶۱۹۸۶، لاہور ("جنگ" لاہور ۶۱۹۸۶-۱-۲۵)

رضیہ نور محمد، ڈاکٹر؛ ماہرہ تعلیم، وفات ۶۱۹۸۶-۹-۱۹، ساہی وال ("جنگ" لاہور ۲۰ ستمبر ۶۱۹۸۶)۔

رعنا اکبر آبادی؛ شاعر، ۸۴ سال عمر پائی، وفات ۱۵ جنوری ۶۱۹۷۹، کراچی ("جنگ" کراچی ۶۱۹۷۹-۱-۱۶)۔

رفاقت حسین، پروفیسر؛ سابق استاد گورنمنٹ کالج لاہور، وفات ۶۱۹۷۱-۱۰-۲۳، لاہور، ("نوائے وقت" لاہور ۱۰ نومبر ۶۱۹۷۱)۔

رفعت حسین صدیقی، ڈاکٹر؛ سابق صدر شعبہ علم کیمیا جامعہ کراچی، وفات ۶۱۹۷۳-۳-۹، جامعہ کراچی،

ریاست حسین خان؛ ممتاز
خطاط، وفات ۶۱۹۸۴-۹-۲۵،
لاہور (”جنگ“ لاہور ۲۶ ستمبر
۶۱۹۸۳)۔

ریاست علی چٹھہ؛ سیاستدان،
۸۲ سال عمر پائی، وفات ۲۸ مئی
۶۱۹۷۸، گوجرانوالہ (”نوائے
وقت“ لاہور ۶۱۹۷۸-۵-۲۹)۔

ریاض احمد، پروفیسر
مرزا؛ استاد، افسانہ نگار،
وفات ۶۱۹۸۵-۶-۱۷، میان
صاحب، لاہور (”نوائے وقت“
لاہور ۶۱۹۸۵-۶-۱۸)۔

ریاض احمد المعروف بہ
عالی جاہ، میان؛ سابق
چیرمین بلدیہ اوکاڑہ، سماجی شخصیت،
آبائی وطن؛ جلال آباد (تحصیل
ترنتارن)، وفات ۶۱۹۸۱-۱-۱۶،
اوکاڑہ (”نوائے وقت“ لاہور ۳
مارچ ۶۱۹۸۱)۔

ریاض حسین شاہ، سپید؛
سابق لیفٹیننٹ جنرل، سابق گورنر بلوچستان
ولادت ۶۱۹۲۰-۱-۴، وفات

۶۵ سال عمر پائی، وفات ۶۱۹۸۶-۹-۹،
چاہ میران، لاہور (”جنگ“ لاہور ۱۰
ستمبر ۶۱۹۸۶)۔

رقیبہ خلیل عرب؛ پاک وہند
کی واحد محدث خاتون، عالمہ دین،
۶۳ سال عمر پائی، وفات ۲۱ دسمبر
۶۱۹۸۰، لیاقت آباد، کراچی (”جنگ“
کراچی ۶۱۹۸۰-۱۲-۲۲)۔

رلیار ام، کے، ایل؛ سابق
ہیڈ ماسٹر مشن ہائی سکول رنگ محل
لاہور، مسیحی رہنما، ماہر تعلیم، وفات
۶۱۹۴۸-۳-۱۳، لاہور (”القلاب“
لاہور ۶۱۹۴۸-۳-۱۶)۔

روشن آرا بیگم (وجید النساء)؛
ملکہ موسیقی، کیرانہ گھرانے کی نمائندہ،
بنت عبد الوحید خان، تلمیذہ؛
عبد الکریم خان، ۶۲ سال عمر پائی، وفات
۶۱۹۸۲-۱۲-۵، لالہ موسیٰ (”نوائے
وقت“ لاہور ۶۱۹۸۲-۱۲-۶)۔

رئیس احمد جعفری، سپید؛
۵۶ سال عمر پائی، وفات ۲۸ اکتوبر
۶۱۹۶۸، سوسائٹی، کراچی (”نوائے
وقت“ ۶۱۹۶۸-۱۰-۲۹)۔

(کوہاٹ) "نوائے وقت" لاہور ۸ مئی ۱۹۶۶ء۔

رئیس فریغ ؛ شاعر، ادیب، افسانہ نگار، ڈرامہ نگار، ولادت ۱۹۲۶ء۔ ۲۔ ۱۵، وفات ۵ اگست ۱۹۸۳ء، کراچی "جنگ" کراچی ۶ اگست ۱۹۸۳ء۔

۱۹۶۳ء۔ ۲۔ ۵، میانی صاحب، لاہور "نوائے وقت" لاہور ۶ فروری ۱۹۶۳ء۔

ریاض شاہد ؛ مصنف، فلمساز، صحافی، فلمی اداکارہ نیلو کا شوہر، ۲۵ سال عمر پائی، وفات ۲، ۱۹۶۱ء۔ ۱۰۔ ۱، پیر مکی، لاہور "نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۲ء۔ ۱۰۔ ۲۔

ریاض علی شاہ، ڈاکٹر، ماہر تپ دق، کنگ ایڈورڈ میڈیکل کالج میں اعزازی پروفیسر، قائد اعظم کے ذاتی معالج، ۶۳ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۴ء۔ ۱۔ ۷، دل کشا، ماڈل ٹاؤن لاہور "نوائے وقت" لاہور ۸ جنوری ۱۹۶۴ء۔

ریاض فرشتوری، محمد ریاض حسین ؛ ادیب، صحافی، ڈرامہ نگار، ۵۶ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۳ء۔ ۳۔ ۱۷، عزیز آباد، کراچی "جنگ" کراچی ۱۹۸۳ء۔ ۴۔ ۱۸۔
سکسان شاہ پیر ؛ خاکسار رہنما
 علامہ مشرقی کے قابل اعتماد نائب، وفات ۱۹۶۶ء۔ ۵۔ ۷، جنگل خیل

ز

زاہد چوہدری ؛ صحافی، ۶۳ سال عمر پائی، وفات ۹ جولائی ۱۹۸۵ء، میانی صاحب، لاہور، "جنگ" لاہور ۱۹۸۵ء۔ ۷۔ ۱۰۔

زاہد حسین ؛ ماہر اقتصادیات، سابق گورنر سٹیٹ بینک آف پاکستان، بینکنگ اور منصوبہ بندی کے ماہر، ۷۲ سال عمر پائی، وفات ۱۹۵۷ء۔ ۱۱۔ ۱۴، نزد مزار مولانا شبیر احمد عثمانی، کراچی "نوائے وقت" لاہور ۱۵ نومبر ۱۹۵۷ء۔

زبیدہ بیگم ؛ اہلیہ محمد فرید الحق

ثانی ز، غلام ڈاکٹر مصطفیٰ خان کے مرشد
ولادت ۱۹۰۹ء، گوہلہ (کرنال)، وفات
۱۹۸۰ء-۸-۵، کراچی۔

(کتبہ مزار)

زیدی، ڈاکٹر آئی۔ ایچ :

انگریزی زبان و ادب کے ممتاز اسکالر
سابق وائس چانسلر راجشاہی یونیورسٹی
وفات ۱۹۶۴ء-۱۲-۱۳، اونٹاریو،
کنیڈا، ("نوائے وقت" لاہور ۱۶
دسمبر ۱۹۶۴ء)۔

زین العابدین گیلانی، سید :
مجاہد آزادی، مسلم لیگ لیڈر، ولادت

۱۸۸۵ء، ملتان، وفات ۸ اکتوبر
۱۹۶۰ء، ملتان ("نوائے وقت" لاہور
۱۰-۹-۱۹۶۰)۔

زینب خاتون : اہلیہ محترمہ

ابوالاثر حفیظ جالندھری، وفات
۱۹۵۴ء-۳-۷، ماڈل ٹاؤن، لاہور
(لوح مزار)۔

زینب کاکاخیل : ماہرہ تعلیم،

وفات ۱۹۸۵ء-۷-۳۰، پشاور
("جنگ" لاہور ۱۹۸۵ء-۷-۳۱)

زینت فدا حسن، بیگم : سماجی

ایڈووکیٹ، مصنفہ: "تاریخ گکھڑ"
"قیمتی پتھر اور آپ"، "کائنات اور انسان"
وفات ۱۹۸۲ء-۶-۲۳، گلشن اقبال،

کراچی (لوح مزار)۔

زبیدہ خاتون : اہلیہ مولانا

محمد شفیع داؤدی، تحریک آزادی
میں بی بی اماں کی ساتھی، ۸۵ سال عمر پائی
وفات ۱۹۷۰ء-۶-۲۰، گلشن اقبال، کراچی
(لوح مزار)۔

زبیدہ خاتون : ناول نگار،

اے آر خاتون کی صاحبزادی، وفات
۱۹۸۰ء-۴-۱۲، راولپنڈی ("امروز"
لاہور ۱۳-۴-۱۹۸۰)

زبیر اے۔ آر : سائنس دان
سابق وائس چانسلر انجینئرنگ یونیورسٹی

لاہور، وفات ۱۹۶۸ء-۷-۲۶، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۷ جولائی
۱۹۶۸ء)۔

زبیری، انیس محبتیہ مینا : شاگرد

رشید مولانا احسن مارہروی، وفات
۱۹۸۶ء-۱-۱۸، پاپوش نگر، کراچی،

زوار حسین شاہ، سید :
شیخ طریقت، مصنف، 'مجدد الف

آگہی، شیشہ دل، مقتل گل، غم بہار،
۵۰ سال عمر پائی، ولادت امرتسر،
وفات ۱۸-۷-۱۹۷۳ء، میانی صاحب،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۳۱ جولائی
۱۹۷۳ء)۔

سائی، عبداللطیف :

معروف اداکار، وفات ۲۲ دسمبر
۱۹۸۶ء، کوٹری ("جنگ" لاہور ۲۳
دسمبر ۱۹۸۶ء)۔

سائل کاشمیری، آغا غلام محمد :

شاعر، افسانہ نگار، مدیر "کائنات"
لاہور مدیر کشکول امرتسر، وفات ۳۱
دسمبر ۱۹۸۲ء، میانی صاحب، لاہور
(مکتوب حکیم محمد موسیٰ بنام راقم)۔
سائین فیروز : پنجابی شاعر،
مجموعہ کلام : ہاڑے، ولادت ۱۹۰۱ء
امرتسر، وفات ۱۹۶۳ء-۸-۲۹،
("نوائے وقت" لاہور ۳۱ اگست
۱۹۶۳ء)۔

سائین مرنا : ریڈیو آرٹسٹ

اکتارہ نواز، ولادت وطن مالون
منہیرا (تحصیل اجنالا) امرتسر، وفات
۱۹۶۱ء-۱۰-۲۶، چک ۱۲۲ ب اجڑوالہ

کارکن، سابق وزیر پنجاب، اہلیہ سید
فداحین سابق سفیر پاکستان، متعینہ
بھارت، ولادت ۱۳-۱۹۱۳ء، وفات
۱۹۸۰ء-۸-۱۷، میانی صاحب، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۱۸ اگست
۱۹۸۰ء)۔

س

ساجدہ انصاری، بیگم :

رکن صوبائی اسمبلی حلقہ قصور، ۳۰ سال
عمر پائی، وفات (حادثہ) ۲۶ جولائی
۱۹۸۷ء دربار بلھے شاہ، قصور،
("جنگ" لاہور ۱۹۸۷ء-۷-۲۷)۔

ساحر صدیقی، غنیمت علی :

شاعر، نعت گو، مجموعہ کلام "جام صحت"
اولاد سجادگان درگاہ امام ناصر الدین
جالندھر، ولادت ۱۹۳۶ء-۶-۱۵،

جالندھر، وفات ۱۹۵۹ء-۸-۱۳،

("ذکر پاکاں" از محمد طفیل ناصری)

ساعر صدیقی : شاعر،

مجموعہ ہائے کلام : لوح جنوں، شب

("نوائے وقت" لاہور ۲۹ اکتوبر
۱۹۶۱ء)۔

سبط حسن، سید؛ ترقی پسند
ادیب، صحافی، ممتاز دانشور، وفات
۱۹۸۶ء - ۲۰ - ۲ - ۱۹۸۶ء، کراچی ("جنگ"
لاہور ۱۹۸۶ء - ۲۱ - ۲)۔

سبط علی صبا؛ شاعر، فن کار
نوجوانی میں وفات پائی، وفات ۱۹۸۰ء
مئی ۱۹۸۰ء، واہ کینٹ (ماہنامہ
"قومی زبان" کراچی)۔

سبطین بدایونی؛ شاعر، ماہر
تعلیم، مترجم، سیرۃ النبی کا انگریزی
میں ترجمہ، وفات ۱۹۶۱ء - ۸ - ۲۵،
کراچی ("جنگ" کراچی ۲۶ اگست
۱۹۶۱ء)۔

سجاد احمد، ڈاکٹر؛ ماہر
زراعت، سپانسدان، قومی زرعی
تحقیقاتی مرکز، اسلام آباد کے اعلیٰ
رکن، وفات ۱۹۸۷ء - ۶ - ۲۱، لیہ
("جنگ" لاہور ۱۹۸۷ء - ۲ - ۲۲)۔

سجاد احمد جان، جسٹس؛
قانون دان، سابق چیف ایگیشن کمشنر، سابق جج،
۱۹۸۶ء - ۱ - ۲۷، گلبرگ، لاہور، ("جنگ" لاہور)

۲۸ جنوری ۱۹۸۶ء)۔

سجاد سرور نیازی؛ ماہر
موسیقی، ادیب، براڈ کاسٹر، ۶۶
سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۹ء - ۸ - ۶،
میالوالی ("نوائے وقت" لاہور،
اگست ۱۹۶۹ء)۔

سجاد علی خان منڈل، نواب؛
خان لیاقت علی خان وزیر اعظم پاکستان
کے بڑے بھائی، رئیس کرنال، وفات
۱۹۶۹ء - ۵ - ۲۶، بی بی پاک دامن،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۷
مئی ۱۹۶۹ء)۔

سخا بر اللہ، ڈاکٹر؛ عربی
زبان و ادب کے ماہر، رشید و طواط
پر تحقیقی کام، احمد دین امرتسری کے
فرزند، سابق استاد اسلامیہ کالج پشاور،
ولادت ۱۹۰۶ء - ۱ - ۹، وفات ۱۹۳۰ء
مارچ ۱۹۷۹ء، مسلم ٹاؤن، لاہور
("نوائے وقت" لاہور یکم اپریل
۱۹۷۹ء)۔

سخاوت حسین، استاد؛
معروف طلبہ نواز، وفات ۱۹۵۵ء اپریل
۱۹۸۳ء، لاہور ("جنگ" لاہور ۱۶

سراج الحق گلچین، سبید؛ مزدور
رہنما، ۸۵ سال عمر پائی، وفات ۲۴
جنوری ۱۹۸۶ء، لاہور (”جنگ“ لاہور
۱۹۸۶-۱-۵)۔

سراج الدین اللہ لوک؛
پنجابی کے مشہور شاعر، ۶۸ سال عمر
پائی، وفات ۱۹۷۱ء-۱۳-۳۶، لاہور
”تارے نیل گنگن دے“ مؤلف
نادم عصری)۔

سراج الدین پال امرتسری؛
مولوی؛ ممتاز قانون دان، ۶۱
کے عالم، مدیر ”دکیل“ امرتسر، انجمن
اسلامیہ امرتسر اور انجمن حمایت اسلام
لاہور کے سرگرم کارکن، والد بزرگوار
جسٹس ذکی الدین پال، ۸۲ سال عمر پائی؛
وفات ۱۹۷۶ء-۱۱-۱۱، میانی صاحب
لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۱۳ اپریل
۱۹۷۶)۔

سراج الدین، پروفیسر؛ انگریزی
زبان و ادب کے ماہر، سابق پرنسپل
گورنمنٹ کالج لاہور، سابق وائس چانسلر
پنجاب یونیورسٹی، ولادت ۱۹۰۶ء، امرتسر
وفات ۱۹۸۶ء-۸-۲۸، گلبرگ، لاہور

اپریل ۱۹۸۴ء)۔
سخاوت مرزا، محمد سخاوت
مرزا؛ محقق، ولادت ۱۸۹۸ء
حیدرآباد (دکن)، وفات ۲۳ جنوری
۱۹۷۷ء، سخی حسن، کراچی (”جنگ“
کراچی ۱۹۷۷ء-۱-۲۳)

سخی شاہ، مولانا؛ مدرس،
فاضل دیوبند، تلمیذ مولانا انور شاہ
کشمیری، ولادت ۱۸۸۴ء، ہروڑی
(مانسہرہ)، وفات ۱۹۵۹ء، ہروڑی
(تاریخ ہزارہ)۔

سراج احمد خان پوری؛
مصنف، مدرس، مفتی، استاد حضرت
عبدالرحمن سجادہ نشین، بھڑچونڈی،
ولادت ۱۸۸۶ء-۱۲-۱۳، مکھن بیلہ
(خانپور)، وفات ۱۹۷۲ء-۱۲-۱۳،
خانپور (رحیم یار خان) (تذکرہ علمائے
پنجاب مرتبہ اختر راہی)۔

سراج الحق، قاضی؛ سابق
صدر میونسپل کمیٹی امرتسر، بانی سرسکندر
اسلامیہ ہائی سکول مجیٹھہ، وفات
۱۹۷۶ء-۱۰-۱، لاہور (”نوائے
وقت“ لاہور ۱۹۷۳ء-۱۰-۲)۔

(”جنگ“ لاہور ۶۱۹۸۴-۸-۲۹)۔

سرخوش قزلباش، آغا؛

بزرگ ادیب، وفات ۶۱۹۸۶-۶-۳۰،

کراچی (خبرنامہ ”اکادمی“ ادبیات

اسلام آباد جولائی ۶۱۹۸۶)۔

سردار احمد گورداسپوری؛

مولانا؛ مناظر، عالم دین، ولادت

۶۱۹۰۴، دیال گڑھ (گورداسپور)،

وفات ۶۱۹۶۳-۱۲-۲۹، مدرسہ

شاہی، (فیصل آباد) (تذکرہ اکابر

اہل سنت، عبدالحکیم شرف قادری)

سردار بیگم؛ زوجہ سرسکندر

حیات خان، ولادت ۶۱۹۰۷، واہ

وفات ۶۱۹۵۱-۴-۳۰، میاں میر، لاہور

(لوح مزار)۔

سردار رند؛ سندھ کے ممتاز

زمیندار، فلمی اداکارہ شمیم آرا اور حسہ

کے شوہر، وفات (حادثہ) ۲ جنوری

۶۱۹۷۲، کراچی (”نوائے وقت“ لاہور

۶۱۹۷۲-۱-۳)۔

سردار علی جعفری؛ صحافی،

سیاست دان، صوفی، ولادت ۳۱

فروری ۶۱۹۰۱، کانپور، وفات ۲۹

(”جنگ“ لاہور ۶۱۹۸۶-۸-۲۹)۔

سراج الدین؛ چوہدری؛

مالک سراج نرسری لاہور، مخیر بزرگ،

۶۵ سال عمر پائی، وفات ۶۱۹۵۵-۳-۲۱،

لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۲۳ مارچ

۶۱۹۵۵)۔

سراج الدین ظفر؛ شاعر،

مجموعہ کلام؛ زمزمہ حیات، غزال و غزل

نقوش ادب، مجموعہ مضامین، ان کی والدہ

بیگم عبد القادر مصنفہ تھیں، ان کے نانا

فقیر محمد جہلی صاحب حدائق الحنقیہ

تھے، ولادت ۶۱۹۱۲-۳-۱۵، جہلم،

وفات ۶۱۹۷۲-۵-۶، ملٹری ڈیفنس،

کراچی (”نوائے وقت“ لاہور ۷ مئی

۶۱۹۷۲)

سراج الدین، فقیر سید؛

سابق شریک معتمد محکمہ خوراک، وفات

۶۱۹۶۵-۳-۲۵، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ۶۱۹۶۵-۳-۲۶)۔

سراج الدین، ملک؛ تاجر

کتب، ناشر، بانی ملک سراج الدین اینڈ

سنز پبلشرز، کشمیری بازار، لاہور، ولادت

۶۱۹۰۳، وفات ۶۱۹۸۴-۳-۸، لاہور

مارچ ۱۹۸۴ء، قبرستان سوسائٹی، کراچی
(لوح مزار)۔

سردار علی خان؛ سابق امیر
جماعت اسلامی صوبہ سرحد، وفات
۱۹۶۳ء-۲-۲۰ (”نوائے وقت“ لاہور
۱۹۶۳ء-۲-۲۱)۔

سردار علی شاہ، سپید؛ صحافی
تحریک پاکستان کے کارکن، مدیر روزنامہ
”مہران“ حیدرآباد، وفات ۱۸ مئی
۱۹۸۱ء، ضلع سکھر (”نوائے وقت“ لاہور
۱۹۸۱ء-۵-۱۹)۔

سردار فضل؛ صحافی، مدیر
روزنامہ ”احسان“ لاہور، وفات
۱۹۸۳ء-۶-۲۵، بدین (”جنگ“
لاہور ۱۹۸۳ء-۶-۲۶)۔

سردار محمد حاجی؛ بانی علی
کتاب خانہ لاہور، خوشنویس، درگاہ
امام ناصر جالندھر پران کے ہاتھ کے
لکھے ہوئے کتبے موجود ہیں، ولادت
۱۹۰۵ء، کھڑکنگرہ (جالندھر)، وفات
۱۹۸۵ء-۱۱-۱۳، میانی صاحب، لاہور
(لوح مزار)۔

سردار محمد شیخ؛ صنعت کار

پروپرائیٹری سردار ٹیکسٹائل ملز، سابق
ڈپٹی میئر لاہور کارپوریشن، بانی سردار
گرلز ہائی اسکول گڑھی شاہو لاہور، ۷۰
سال عمر پائی، ولادت وطن؛ گجرات
وفات ۱۹۶۶ء-۲-۲، لاہور (”نوائے
وقت“ لاہور ۱۹۶۶ء-۲-۳)۔

سرفراز خان، نواب زادہ؛
نواب آف کمالیہ، وفات ۲۷ مارچ
۱۹۶۱ء، کمالیہ، (”نوائے وقت“ لاہور
۱۹۶۱ء-۴-۱)۔

سرل جی بھان؛ معروف
تحریر شناس، وفات ۱۹۶۸ء-۶-۱۰
جیل روڈ، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور
۱۹۶۸ء-۶-۱۱)۔

سرور بارہ بنکوی، سعید الرحمن
سید؛ شاعر، فلم ساز، مجموعہ کلام؛
سوزگیتی، سنگ آفتاب، ولادت؛
۱۹۲۷ء، پیارے پور، وفات ۳
جنوری ۱۹۸۰ء، قبرستان سوسائٹی،
کراچی (لوح مزار)۔

سروز بجنوری؛ شاعر،
وفات ۱۹۸۴ء-۱۱-۲۳، فیصل آباد،
(”نوائے وقت“ لاہور ۲۳ نومبر

۱۰-۶-۱۹۸۶ء، کراچی (”جنگ“ لاہور)

(۱۱-۶-۱۹۸۶)

سعد اللہ، قاضی؛ سابق

رکن اسلامی نظریاتی کونسل، وفات

۱۹۸۳ء-۸-۲، کوئٹہ (”جنگ“ لاہور)

(۳-۸-۱۹۸۳)

سعد گل؛ فٹ بال کے مشہور

کھلاڑی، وفات ۱۹۵۸ء-۱۲-۱۸،

پشاور (”نوائے وقت“ لاہور ۱۹

دسمبر ۱۹۵۸ء)

سعید احمد اکبر آبادی،

مولانا؛ عالم، مؤرخ، سابق پرنسپل

مدرسہ عالیہ کلکتہ، سابق ڈین فیکلٹی

آف تھیالوجی، علی گڑھ مسلم یونیورسٹی،

مدیر ”برہان“ دہلی، ولادت ۱۹۰۸ء

آگرہ، وفات ۱۹۸۵ء-۵-۲۳،

دارالعلوم کورنگی، کراچی (تحقیقی مقالہ

شعبہ اردو پنجاب یونیورسٹی)۔

سعید احمد پھلوری، حکیم؛

ماہر طبیب، صدر پھلور مسلم لیگ،

فاضل تمنغہ یافتہ طبیبہ کالج، دہلی،

ولادت ۱۹۲۰ء-۱۲-۲۰، پھلور،

وفات ۱۹۸۵ء-۳-۱۵، ماڈل ٹاؤن

(۱۹۸۳ء)۔

سرور، ڈاکٹر ایم۔ ایم؛

شہرہ آفاق سائنس دان، سابق

ڈائریکٹر ریسرچ انسٹیٹیوٹ امور

حیوانات، وٹرنری پتھالوجی کے ماہر،

تمغہ خدمت، ۲۸ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۶۶ء-۹-۲۳، میانی صاحب

لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۲۳ ستمبر

۱۹۶۶ء)۔

سعادت بلوچ؛ بدنام ڈاکو

اور قاتل، وفات (پھانسی) ۲۵ نومبر

۱۹۸۲ء، حسن پروانہ، ملتان (”نوائے

وقت“ لاہور ۱۱-۱۱-۱۹۸۲)۔

سعادت حسن منٹو؛ افسانہ نگار

ناول نویس، ولادت ۱۹۱۲ء-۵-۱۱،

وفات ۱۹۵۵ء-۱-۸، میانی صاحب

لاہور (لوح مزار)۔

سعد اللہ جاناں؛ قیوم

مسلم لیگ کے رہنما، وفات (حادثہ)

۱۹۸۱ء-۶-۲۰، ژوب (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۸۱ء-۶-۲۱)۔

سعید اللہ صدیقی؛ سابق

سیکرٹری مؤتمر العالم الاسلامی، وفات

(لاہور) "جنگ" لاہور ۶ مارچ
(۶۱۹۸۵)۔

(مرحوم نے طبیہ کالج دہلی
سے تمغہ حاصل کیا تھا۔ ان کے
والد عبد الغنی پھلوری بھی نامور
طیب تھے)۔

سلطان احمد وجودی میاں،
ادیب، مرید خواجہ حسن نظامی دہلوی،
وفات اوآخر جون ۱۹۷۹، لاہور
"نوائے وقت" لاہور ۲ اگست
(۶۱۹۷۹)۔

سلطان شام؛ سیاستدان،
رکن صوبائی اسمبلی صوبہ سرحد، وفات
(قتل) ۱۹۸۷-۶-۲۰، مہراب شام
(سوات) "جنگ" لاہور ۲۱ جون
(۶۱۹۸۷)۔

سعید اختر، شیخ؛ ممتاز
ایڈووکیٹ، رن کچھ کے مقدمے میں
بین الاقوامی عدالت انصاف میں پاکستان
کی وکالت کرتے رہے، ولادت یکم جون
۱۹۲۷، وفات ۱۹۷۵-۲-۲۳،
میانی صاحب، لاہور "نوائے وقت"

لاہور ۱۹۷۵-۲-۲۳)۔
سعید الحسن رزاقی، سید؛
سجاد نشین درگاہ شاہ عبد الرزاق
بانہ شریف، والد بزرگوار شاہد حسین
رزاقی، ولادت ۱۸۸۹، وفات
۱۹۶۶-۲-۶، ماڈل ٹاؤن، لاہور
(لوح مزار)۔

سعید الزمان، میر؛ سابق
سیٹلمنٹ اینڈ ریسٹریکشن کمشنر سابق
سیکرٹری علی گڑھ اولڈ بوائز ایسوسی ایشن،
وفات ۱۹۷۱-۳-۲۲، ماڈل ٹاؤن،
لاہور "نوائے وقت" لاہور ۲۳ اپریل
(۶۱۹۷۱)۔

سعید الحسن دسنوی؛ سابق
ڈائریکٹر مونیٹرنگ ریڈیو پاکستان ڈھاکہ
وفات ۱۹۶۸-۳-۴، محمد پور،
ڈھاکہ "نوائے وقت" لاہور ۱۵
مارچ ۱۹۶۸)۔

سعید اے ہارون؛ مسلم لیگی
رہنما، یوسف ہارون کے بھائی، ڈان
گروپ آف نیوز پیپرز کے ڈائریکٹر،
۵۵ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۱-۱۱-۲۰
علی باغ، کراچی "حریت" کراچی (۱۹۸۱-۱۱-۲۱)۔

پشاور ("نوائے وقت" لاہور ۸ مارچ
۱۹۸۲ء)۔

سکندر علی، جسٹس؛ سابق جج
مشرقی پاکستان ہائی کورٹ، ۶۰ سال عمر
پائی، وفات ۱۹۶۶ء - ۱۲ - ۳۱، ڈھاکہ،
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۶ء - ۱ - ۱)۔

سکندر مرزا؛ سابق گورنر جنرل،
اور پہلے صدر پاکستان، (۱۹۵۶ - ۵۸)
ولادت ۱۸۹۹ء، وفات: لندن ۱۳
نومبر ۱۹۶۹ء، تدفین: تہران،

("نوائے وقت" لاہور ۱۳ نومبر
۱۹۶۹ء)۔

سکینۃ النساء؛ والدہ شبلی

ایم کام، زوجہ اکل، "خاتون" کے قلمی
نام سے مضامین لکھا کرتی تھیں، خواتین
کی تعلیم میں حصہ لیا، ۷۷ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۶۹ء - ۵ - ۲۰، راولپنڈی،
("نوائے وقت" لاہور ۲۳ مئی
۱۹۶۹ء)۔

سلامت اللہ، کرنل (ایچ

ایم)؛ مرد مومن، درویش خدا
مست، بانی مسجد "دارالسلام" باغ
جناب لاہور، ملٹری کراس یافتہ،

سعید سہگل، میاں؛ صنعت
کار، ولادت ۱۹۰۵ء - ۸ - ۲۱، وفات
۱۹۶۵ء - ۹ - ۲۹، میاں صاحب، لاہور
(روح مزار)۔

سعید شاہ بنوری، پیر سید؛
تحریک شہید گنج اور تحریک پاکستان میں
حصہ لیا، سابق صدر کوہاٹ مسلم لیگ،
ولادت ۱۸۹۳ء، گڑھی بنوریاں (کوہاٹ)
وفات ۱۹۷۰ء - ۱۰ - ۲۹، کوہاٹ ("مجاہد"
پشاور ۱۹۷۰ء - ۱۰ - ۳۰)۔

سعیدہ عروج، مظہر النساء بیگم؛
شاعرہ، ادیبہ، نقاد، ماہرہ تعلیم،
مصنفہ، ولادت ۱۹۲۲ء - ۱ - ۱، حیدرآباد

دکن، وفات ۱۹۷۸ء - ۳ - ۲۵، کراچی
("جنگ" کراچی ۱۹۷۸ء - ۳ - ۲۶)۔

سکندر حسین شاہ؛ سجاد نشین
درگاہ شاہ دولہ گجرات، وفات ۸ جنوری
۱۹۸۶ء، گجرات ("جنگ" لاہور ۹
جنوری ۱۹۸۶ء)

سکندر خان خلیل، ارباب؛
تحریک پاکستان کے سرگرم کارکن، سابق
گورنر صوبہ سرحد، ۶۷ سال عمر پائی،
وفات (قتل) ۱۹۸۲ء - ۳ - ۷، تہکال بالا،

امریٹس، سابق پروفیسر گورنمنٹ کالج
لاہور، وفات ۱۹۸۲ء-۱۰-۱۱ شیادمان
لاہور (معلومات از چوہدری سردار علی
برادر مرحوم)۔

سلطان اعظم قادری :

مدرس، عالم، تلمیذ علامہ محمد انور
شاہ دیوبندی، استاد خواجہ قمر الدین
سیالوی، ولادت چھپر شریف (سرگودھا)
وفات ۱۹۶۷ء، موسیٰ والا (سپلاں)،
(تذکرہ اکابر اہل سنت مرتبہ عبدالحکیم
شرف قادری)۔

سلطان حبیب قادری :

سابق سجادہ نشین درگاہ سلطان باہو،
وفات ۱۹۶۹ء، سلطان باہو، (تذکرہ
مشائخ قادریہ مرتبہ محمد دین کلیم)۔

سلطان علی رانجھا، میاں :

سابق مشیر زرعی پلاننگ کمیشن، وفات
۱۹۵۹ء-۱۲-۳۱، بوجہ کلاں، بھلووال،
(”نوائے وقت“ لاہور، جنوری
۱۹۶۰ء)۔

سلطان علی نگیانہ، میاں :

سابق ممبر صوبائی اسمبلی، یونیسٹ پائی
کے رکن سرگودھا کے نامور زمیندار،

ممبر انڈین میڈیکل سروس، قیصر ہند،
ستارہ خدمت، آئی جی جیل خانہ جات
(یو پی)، پہلی جنگ عظیم میں حصہ لیا،
ولادت ۱۸۹۲ء-۱۲-۱۶، پپول (نزد
دہلی)، وفات ۱۹۷۸ء-۷-۱۱، لاہور
(”نوائے وقت“ لاہور ۲ جولائی
۱۹۷۸ء)۔

سلامت، بیگم خورشید :

سماجی کارکن، بیگم کرنل سلامت اللہ،
ولادت: ۱۹۰۵ء، بٹالہ، وفات ۱۹۴۷ء
لاہور۔

سلامت علی شاہ، باوا چھتری

والا: منصور کشمیری الاصل، وفات
۱۹۷۶ء-۱۱-۱۸، راوی روڈ، لاہور
(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹ نومبر
۱۹۷۶ء)۔

سلطان احمد، چوہدری :

سابق رکن قومی اسمبلی، ۵۲ سال عمر پائی،
وفات (حادثہ) ۱۹۶۷ء-۱۰-۱۳، ڈی
گراؤنڈ، فیصل آباد (”نوائے وقت“
لاہور ۱۹۶۷ء-۱۰-۱۳)۔

سلطان احمد، ڈاکٹر

چوہدری: ماہر نباتیات، پروفیسر

کشمیری، مرید اشرف علی تھانوی،
تلمیذ عبید اللہ سندھی، مدرس،
مصنف، ولادت کٹھار شیخاں (گجرات)،
وفات ۱۹۶۵ء-۳-۱۸، کٹھار شیخاں،
(گجرات) (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلفہ
اختر راہی)۔

سلطان محمود، مولانا، عالم دین،
۶۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۳ء-۵-۱۹،
دارالعلوم حقانیہ، اکوڑہ خٹک (ماہنامہ
"الحق" اکوڑہ خٹک)۔

سلمان الارشد، افسانہ نگار،
ڈرامہ نویس، ۶۰ سال عمر پائی، وفات
۱۹۸۵ء-۹-۲، (خبرنامہ "اکادمی"
ادبیات اسلام آباد نومبر ۱۹۸۵ء)۔
سلمان بٹ، ابن قیوم نظر،
انشائیہ نگار، جواں مرگ، وفات
(حادثہ)، ۱۹۸۵ء-۲-۵، میانی
صاحب، لاہور ("جنگ" لاہور
۱۹۸۵ء-۲-۶)۔

سلیم احمد، شاعر،
براڈ کاسٹر، نقاد، ڈرامہ نگار، ادیب،
ولادت ۱۹۲۷ء، کھیولی (بارہ بنکی)
وفات ۱۹۸۳ء-۹-۱، کراچی ("جنگ")

ملک خضر حیات کے زبردست حامی، وفات
۱۹۶۳ء-۳-۹، سرگودھا ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۳ء-۳-۱۰)۔

سلطان فغفور، شہزادہ؛

نبیرہ شاہ زمان والی افغانستان، سابق
صدر مسلم ہائی سکول فیصل آباد، سابق صد
انجمن افغانان، پنجاب پولیس میں ملازم
رہے، ۹۸ سال عمر پائی، وفات آرجون
۱۹۵۶ء، گوجرانوالہ ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۵۶ء-۶-۳)۔

سلطان کھوسٹ، نامور

ریڈیو اور فلم آرٹسٹ، "نور دین" کے
نام سے دیہاتی پروگرام میں کام کیا کرتے
تھے، ۶۳ سال عمر پائی، وفات ۱۸ فروری
۱۹۶۵ء، بی بی پاک دامن، لاہور،
("نوائے وقت" لاہور ۱۹ فروری
۱۹۶۵ء)۔

سلطان محمد بیگ، مرزا

رسالدار، ساکن پٹی، شوہر
محمدی بیگم، ولادت آبائی وطن، پٹی
وفات ۱۹۴۹ء-۱-۱۰، میانی صاحب،
لاہور (لوح مزار)۔

سلطان محمود، تلمیذ نور شاہ

وفات ۱۹۸۳ء - ۶ - ۱۹ - کراچی ("جنگ")
کراچی ۱۹۸۳ء - ۲۰ - ۲۰ -

سلیمان ندوی، علامہ سید؛

مصنف: سیرت النبیؐ، مدیر ماہنامہ "معارف"
اعظم گڑھ، ولادت ۱۸۸۴ء - ۱۱ - ۲۲،

دیس (بہار)، وفات ۱۹۵۳ء - ۱۱ - ۲۲،
اسلامیہ کالج، کراچی (تذکرہ سلیمان مصنف
غلام محمد)۔

سليمه خاتون؛ رفیقہ حیات سید

سلیمان ندوی، والدہ ماجدہ سید سلیمان
ندوی، ۸۲ سال عمر پائی، وفات ۲۳
جولائی ۱۹۸۷ء، کراچی ("جنگ") لاہور
۱۹۸۷ء - ۷ - ۲۳۔

سمیع؛ ممتاز کارٹونسٹ، ہمدرد
اور کامریڈ سے وابستہ رہے، وفات
۱۹۶۷ء - ۱۰ - ۳، کراچی ("جنگ") کراچی
۱۹۶۷ء - ۱۰ - ۳۔

سنتوش کمار، موسیٰ رضا؛

اداکار، ولادت ۱۹۲۶ء - ۱۲ - ۲۵
وفات ۱۹۸۶ء - ۶ - ۱۱، مسلم ٹاؤن،
لاہور (لوح مزار)۔

سوار محمد حسین؛ "نشان حیدر"
یافتہ، آبائی وطن نزد جاتلی (راولپنڈی)

لاہور ۱۹۸۳ء - ۹ - ۲۰ -

سلیم جعفر؛ ادیب، ہندی

ادب پر گہری نظر، ۷۰ سال سے متجاوز
عمر پائی، وفات ۱۹۶۰ء - ۷ - ۳، میرپور
خاص ("جنگ") کراچی ۱۹۶۰ء - ۷ - ۳۔

سلیم رضا؛ گلوکار، ۵۲ سال
عمر پائی، وفات ۱۹۸۳ء - ۱۱ - ۲۸ کنیڈا
("جنگ") لاہور ۱۹۸۳ء - ۱۱ - ۲۷۔

سلیم واحد سلیم، ڈاکٹر خلیفہ؛

نامور شاعر و ادیب، ولادت ۲۱ اپریل
۱۹۲۱ء، لاہور، وفات ۱۹۸۱ء - ۲ - ۱۹،
شادمان، لاہور (معلومات از مسز
نذیر احمد ہمشیرہ آل مرحوم)۔

سلیم واسطی؛ ادیب، مصنف

مزاح نگار، شاعر، فرزند پروفیسر عبدالغنی
وفات ۱۹۸۲ء - ۲ - ۲۵، ماڈل ٹاؤن،
لاہور ("جنگ") لاہور ۱۹۸۲ء - ۲ - ۲۶۔

سلیمان آدم جی، حاجی؛ سابق

نائب صدر پاکستان جمہوری پارٹی، ۶۵
سال عمر پائی، وفات ۱۹۷۸ء - ۱ - ۲۲،
میوہ شاہ، کراچی ("نوائے وقت") لاہور
۱۹۷۸ء - ۱ - ۲۳۔

سلیمان عرفانی؛ ممتاز صحافی،

رہے، ۲۸ سال عمر پائی، وفات (حادثہ)
۱۹۵۴ء-۱۰-۱۲، چترال ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۵۴ء-۱۰-۱۲)۔

سیف الرحمن مزاری، میر:
سیاست دان، وفات ۱۹۸۵ء-۲-۲۴
روجھاں (راجن پور) ("جنگ" لاہور
۱۹۸۵ء-۲-۲۵)۔

سیف الرحمن، مولانا؛ تلمیذ
مولانا رشید احمد گنگوہی، رفیق
حاجی صاحب ترنگزی، مجاہد، شیخ الہند
کی تحریک کے رکن، ولادت ۱۹۶۰ء
متھر (چارسدہ)، وفات ۱۹۵۰ء
متھر (چارسدہ)۔

سیماب اکبر آبادی، عاشق
حسین علامہ؛ شاعر، صحافی،
داغ کے شاگرد، قرآن حکیم کا منظم
اردو ترجمہ کیا، ولادت ۱۹۸۰ء،

آگرہ، وفات ۱۹۵۱ء-۱-۳۱، نزد
مزار قائد، (کراچی)

وفات (شہادت) ۱۹۶۱ء-۱۲-۱۰، شکر گڑھ
("نوائے وقت" لاہور ۴ ستمبر
۱۹۶۳ء)۔

سہیل افتخار، میاں؛ فرزند
میاں افتخار الدین، ان کی یاد میں ایک
علمی ادارہ قائم ہوا ہے، ولادت ۲۰
مئی ۱۹۴۰ء، لاہور، وفات ۴ مئی
۱۹۶۱ء، باغبانپورہ، لاہور،
(لوح مزار)۔

سیاح الدین کاکاخیل، مفتی:
ممتاز عالم دین، فاضل دیوبند، رکن
اسلامی مشاورتی کونسل، شیخ الحدیث
مدرسہ اشاعت، علوم فیصل آباد
وفات (حادثہ) ۱۹۸۶ء-۲-۲۳،
زیارت کاکا صاحب ("جنگ" لاہور
۱۹۸۶ء-۲-۲۳)۔

سید اکبر راجا؛ ماہر قانون،
سابق ریڈو وکیٹ جنرل مغربی پاکستان
ولادت ۱۹۱۱ء، ضلع راولپنڈی، وفات
۱۹۸۴ء-۵-۲۹، میانی صاحب، لاہور
("جنگ" لاہور ۱۹۸۴ء-۵-۳۰)۔

سیف الرحمن، پرنس؛ متر
چترال، ۱۹۴۹ء-۱۹۵۴ء حکمران

اپریل ۱۹۸۵ء (۶۱۹۸۵)
شاہ کر علی؛ مصوّر، سابق
 پرنسپل نیشنل سکول آف آرٹ ،
 ولادت رام پور ۱۹۱۳ء - ۳ - ۶ ،
 وفات ۱۹۷۵ء - ۱ - ۲۷ ، گارڈن ٹاؤن ،
 لاہور (لوح مزار)۔

شاہ دین، میاں ؛ والد
 بزرگوار ظہیر کاشمیری ، غازی عبد
الکریم چمرکنڈی کے خلاف مقدمہ میں
 گواہ ، سی آئی ڈی کا ملازم ، ۹۲
 سال عمر پائی ، وفات ۱۹۷۶ء - ۹ - ۲۵ ،
 میاں صاحب ، لاہور (”نوائے وقت“
 لاہور ۱۹۷۶ء - ۹ - ۲۶)

شاہ محمد صابری ، سید ؛
 شیخ طریقت ، ولادت ۱۸۸۸ء
 ترن تارن (امر تسر) ، وفات ۳۰ اگست
 ۱۹۶۹ء ، میاں صاحب ، لاہور ،
 (مدینتہ الاولیاء ، مؤلف محمد دین
 کلیم)۔

شاہ محمد عزیز ، چوہدری ؛
 مدیر روزنامہ ”بزنس رپورٹ“
 فیصل آباد ، سابق صدر روٹری کلب
 فیصل آباد ، مصنف ؛ ”فیصل آباد“

ش

شاد امرتسری ؛ شاعر ، مجموعہ
 شاعری ؛ داغ فراق ، ولادت ۱۹۲۳ء
 اکتوبر ۱۹۲۳ء امرتسر ، وفات ۱۹۶۳ء
 اکتوبر ۱۹۶۶ء ، میاں صاحب ، لاہور
 (”نوائے وقت“ لاہور ۱۳ اکتوبر
 ۱۹۶۶ء)۔

شاد جے پوری ، سید انور علی ؛
 تاریخ گو ، شاعر ، ولادت ۱۸۷۶ء ،
 سانجھ ، وفات ۱۹۶۰ء - ۱۲ - ۱۲ ،
 کراچی (”جنگ“ کراچی ۱۳ دسمبر
 ۱۹۶۰ء)۔

شاطر غزنوی ؛ فلمی کہانی
 نویس ، مکالمہ نگار ، وفات
 ۱۹۷۱ء - ۱۰ - ۲۲ ، لاہور (”نوائے
 وقت“ لاہور ۱۹۷۱ء - ۱۰ - ۲۳)۔

شاہ سہارنپوری ؛ بزرگ
 شاعر ، ۷۶ سال عمر پائی ، وفات
 ۱۹۸۴ء - ۲ - ۲۵ ، گوجرانوالہ ،
 رخیرنامہ ”اکادمی“ ادبیات اسلام آباد

(۱۹۳۷ء)، معروف سیاست دان ،
والد ذوالفقار علی بھٹو سابق وزیر
اعظم پاکستان ، ولادت ۱۸۸۸ء-۳-۲۰
گرگھی خدابخش (لاڑکانہ) ، وفات ۱۹
نومبر، ۱۹۵۵ء ، گرگھی خدابخش (لاڑکانہ)۔
شاہنواز بھٹو : جوان سال
فرزند ذوالفقار علی بھٹو سابق وزیر اعظم
پاکستان ، وفات ۱۹۸۵ء-۷-۱۸ ،
گرگھی خدابخش ، (لاڑکانہ) ("جنگ"
لاہور ۱۹۸۵ء-۷-۱۹)۔

شاہنواز، جسٹس : سابق جج
سپریم کورٹ آف پاکستان ، ۶۳ سال
عمر پائی ، وفات ۱۹۸۲ء-۷-۱۰ ، لکی
مروت ("نوائے وقت" لاہور ۲
جولائی ۱۹۸۲ء)

شاہیا ، شاہ دین : بارود
خانہ لاہور کی معروف شخصیت ،
وفات ۱۹۸۰ء-۱۱-۲۹ ، میانی صاحب
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۳۰
نومبر ۱۹۸۰ء)۔

شایق انبالوی ، اختر حسین ؛
ممتاز شیعہ رہنما ، وفات ۱۹۸۷ء-۲-۲۰
لاہور "جنگ" لاہور ۱۹۸۷ء-۲-۲۱)۔

سے ماسکو تک " ۷۰ سال عمر پائی ،
وفات ۱۹۷۹ء-۵-۷ ، فیصل آباد ،
("نوائے وقت" لاہور ۸ مئی
۱۹۷۹ء)۔

شاہد احمد دہلوی : مدیر
"ساتی" ، صاحب طرز ادیب ، ماہر
موسیقی ، ڈپٹی نذیر احمد کے پوتے ،
مولوی بشیر الدین کے فرزند ، ۶۱ سال
عمر پائی ، وطن : دہلی ، وفات
۱۹۶۷ء-۵-۲۸ ، گلشن اقبال (کراچی)
(روح مزار)۔

شاہد علی : ڈپٹی سپیکر مشرقی
پاکستان اسمبلی ، اسمبلی کے ہنگامے میں
زخمی ہو کر فوت ہوئے ، ۵۹ سال عمر
پائی ، وفات ۱۹۵۸ء-۹-۲۵ ،
ڈھاکہ ("نوائے وقت" لاہور ۲۶
ستمبر ۱۹۵۸ء ، ادارہ یہ ۲۷ ستمبر
۱۹۵۸ء)۔

شاہنواز بھٹو ، غلام مرتضیٰ ، سر ؛
معروف زمین دار سندھ ، وزیر بمبئی
حکومت (۳۶-۱۹۳۴ء) ، مشیر اعلیٰ
گورنر سندھ (۱۹۳۷ء) ، راہنما سندھ
آزاد پارٹی ، وزیر اعلیٰ جو ناگرٹھ ریاست

شبیر احمد عثمانی، شیخ الاسلام

مولانا؛ عالم دین، قرار داد مقاصد

کے محرک، محدث، شارح "صحیح

مسلم"، مفسر، استاد دارالعلوم

دیوبند و ڈابھیل، قائد اعظم کے

ساتھی، ولادت ۱۸۸۵ء، بجنور،

وفات ۱۹۴۹ء-۱۲-۱۳، اسلامیہ کالج،

کراچی (بیس بڑے مسلمان، عبدالرشید

و تجلیات عثمانی، مؤلف الزوار الحسن

شیر کوٹی)۔

شبیر علی کاظمی، پروفیسر؛

ماہر تعلیم، ماہر لسانیات

وفات ۱۹۸۵ء-۱-۳۱، کراچی،

(جنگ کراچی ۱۹۸۵ء-۲-۱)

شبیر شریف، میجر؛ تمغہ

"نشان حیدر" یافتہ، ولادت؛

۱۹۴۳ء، کنجاہ، وفات (شہادت)

۱۹۶۱ء-۱۲-۶، لاہور (نوائے وقت

لاہور ۱۹۶۳ء-۹-۶)۔

شبیر علی تھانوی، مولانا؛

مولانا اشرف علی تھانوی کے برادر

زادے، کئی جرائد کے مدیر، مصنف

ولادت ۱۳۱۲ھ، وفات ۲۰ اکتوبر

شبیر کیرانوی، حافظ نذیر

احمد؛ فلمساز، ولادت؛

۱۹۲۵ء، کیرانہ، وفات ۱۵ نومبر

۱۹۸۲ء، شبیر سٹوڈیو، لاہور

(نوائے وقت لاہور ۶ نومبر

۱۹۸۲ء)۔

شبیر مفتی، عبدالرؤف؛

تحریک پاکستان کے کارکن، ۶۰ سال

عمر پائی، وفات ۱۹۸۲ء-۶-۲۵،

میانی صاحب، لاہور (لوح مزار)۔

شبلی ایم کام؛ صحافی، ادیب

زمیندار اور پاکستان ٹائمز سے تعلق

رہا، معروف احمدی شاعر اکمل کے

فرزند، ولادت ۱۹۱۴ء-۷-۲۷،

وفات ۱۹۸۱ء-۲-۵، ضلع شیخوپورہ

(نوائے وقت لاہور ۶ فروری

۱۹۸۱ء)۔

شبیر احمد جسٹس؛

سابق جج مغربی پاکستان ہائی کورٹ

ولادت ۱۹۰۳ء، ملتان، وفات ۷

مارچ ۱۹۶۸ء، میانی صاحب،

لاہور (نوائے وقت لاہور ۸

مارچ ۱۹۶۸ء)۔

سجادہ نشین، پیر طریقت، وفات وسط
جنوری ۱۹۵۴ء، چک ۱۱۹، سانگلہ
ہل (نوائے وقت) لاہور ۲۶ جنوری
۱۹۵۴ء۔

شرافت علی ہاشمی، پروفیسر
ڈاکٹر؛ ماہر اسلامی اقتصادیات،
سابق رکن شوری، سابق ڈپٹی فیکلٹی
آف بزنس ایڈمنسٹریشن کراچی یونیورسٹی،
وفات ۱۹۸۴ء-۹-۲۰، کراچی،

(جنگ) لاہور ۱۹۸۴ء-۹-۲۱۔
شرافت نوشاہی، شریف احمد،
مصنف "شریف التواریخ" تاریخ
گو، وفات ۱۹۸۳ء-۷-۵،
ساہن پال (گجرات) (جنگ)
لاہور ۱۹۸۳ء-۷-۶۔

شرر نعمانی، فراسر علی
خان؛ نقاد، ادیب، استاد،
شاعر، مجموعہ کلام؛ "قفس رنگ"
ولادت ۱۹۳۰ء، رام پور، وفات
۱۹۷۹ء-۹-۲۰، پشاور (جہاد)
پشاور ۱۹۷۹ء-۹-۲۱۔

شرقی بن شایق؛ صحافی،
ادیب، شاعر، علم عروض کے ماہر،

۱۹۶۸ء، پاپوش نگر، کراچی،
(لوح مزار)۔

شجاع الدین خلیفہ؛ سابق
صدر انجمن حمایت اسلام لاہور، سابق
سیکر پنجاب اسمبلی، وفات ۸ اکتوبر
۱۹۵۵ء، اسلامیہ کالج ریلوے روڈ،
لاہور (لوح مزار)۔

شجاعت علی حسنی، سید؛
سابق گورنر سٹیٹ بینک آف پاکستان
ماہر اقتصادیات، وفات ۱۹ مارچ
۱۹۶۸ء، میانی صاحب، لاہور،

(لوح مزار)
شجاعت علی، ڈاکٹر؛ سابق
پرنسپل فاطمہ جناح میڈیکل کالج، لاہور،
۹۹ سال عمر پائی، وفات ۱۹۷۷ء-۶-۱۰،
میانی صاحب، لاہور (نوائے وقت)
لاہور ۱۹۷۷ء-۶-۱۱۔

شجر تہرانی، حکیم؛ سیاسی
و قومی نظموں کے شاعر، تحریک آزادی
کے کارکن، ۱۱۰ سال عمر پائی، وفات
۱۹۶۸ء-۱۲-۳، سیال کوٹ (ماہنامہ
"قومی زبان" کراچی)۔

شرافت علی مکناشرفی، سید؛

("جنگ" راولپنڈی ۳۴ دسمبر ۱۹۸۰ء)۔

شرف الدین کرنالی ، مولانا حکیم ؛ بانی مدرسہ حسینہ سلاوالی

سابق صدر جمعیت العلماء اسلام (ہزاروی گروپ) صوبہ پنجاب ، وفات ۱۹۸۰ء - ۵ - ۱۶ ، سلاوالی (سرگودھا) "لوائے وقت" لاہور ۱۹۸۰ء - ۵ - ۱۷۔

شرف اللہ خان سواتی ؛

عالم ، مدرس ، تلمیذ شیخ الہند ، عربی کے شاعر ، ولادت ۱۸۸۹ء ، عالی گرامہ (سوات) ، وفات ۳۱ اگست ۱۹۷۹ء ، میان صاحب ، لاہور (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف اختر راہی)

شرف ، جسٹس - سی ۔ ایم ؛

سابق جج مغربی پاکستان ہائی کورٹ ، ۱۵ سال عمر پائی ، وفات ۱۸ فروری ۱۹۵۷ء ، سلیم کوٹ ، گوجرانوالہ ("لوائے وقت" لاہور ۱۹ فروری ۱۹۵۷ء)۔

شرف حسین ، شیخ ؛ ممتاز ایڈووکیٹ ، تحریک پاکستان کے

۵۱ سال عمر پائی ، وفات ۲۹ نومبر ۱۹۷۳ء ، میان صاحب ، لاہور

("لوائے وقت" لاہور ۳۰ نومبر ۱۹۷۳ء)۔

شرقی چاند پوری ، محمد

یوسف ؛ شاعر ، ولادت ۲۵ دسمبر ۱۸۹۹ء ، چاند پور ، وفات ۵ اپریل ۱۹۶۰ء ، گوجرانوالہ (ماہنامہ "قومی زبان" کراچی)۔

شرف احمد ہشتی ، سید ؛

بانی چشتیہ ہائی سکول امرتسر و لاہور ، مسلم یونیورسٹی علی گڑھ کی کورٹ کے رکن ، ماہر تعلیم ، ولادت ۱۸۹۱ء ، روپڑ ، وفات ۱۹۵۱ء - ۱ - ۲۳ ، نیشنل ٹاؤن ، لاہور (معلومات از فرزند مرحوم)۔

شرف ، ایس ۔ ایم ؛ ماہر تعلیم ، سابق وفاقی سیکریٹری تعلیم ،

وفات ۱۹۸۱ء - ۸ - ۲۲ ، شاہ جمال ، لاہور (لوح مزار)۔

شرف الحسن ؛ شاعر ، کئی

زبانوں کے ماہر ، سفارت کار ، نیک نام افسر ، ۶۰ سال عمر پائی ، وفات ۱۹۸۰ء - ۱۳ - ۱۳ ، اسلام آباد ،

ستمبر ۱۹۸۵ء، اسلام آباد۔

شفقت کاظمی، سید فضل الحسن:

ممتاز شاعر، مصنف، ولادت ۱۳ مارچ

فروری ۱۹۱۳ء، ڈیرہ غازی خان،

وفات ۱۹۶۵ء۔ ۱۲۔۳۔۱۹۶۵ء، کربلا طابلی

والا (ڈیرہ غازی خان) (”نوائے

وقت“ لاہور ۱۹۶۵ء۔ ۱۳۔۳۔۱۹۶۵ء۔

شفیق احمد صدیقی: سابق

چیف آرگنائزر عوامی جمہوری پارٹی

پنجاب، سیاست دان، سماجی کارکن،

۴۵ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۰ء۔ ۱۲۔۱۲۔۱۹۸۰ء

کراچی (”امروز“ لاہور ۱۸ دسمبر

۱۹۸۰ء)۔

شفیق الرحمن، ملک: مالک

”دین محمدی پریس“ لاہور، معروف

پبلشر، وفات ۱۹۶۳ء۔ ۸۔۳۔۱۹۶۳ء

میانی صاحب، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۶۳ء۔ ۸۔۵۔۱۹۶۳ء)۔

شفیق بانو: ممتاز ادیبہ،

بیس ناولوں کی مصنفہ، ۸۰ سال عمر

پائی، وفات ۱۹۸۱ء۔ ۳۰۔۳۔۱۹۸۱ء، میانی

صاحب، لاہور (”نوائے وقت“ ۱۳

مارچ ۱۹۸۱ء)۔

کارکن، وطن: گورداسپور،

وفات ۱۹۶۶ء۔ ۳۔۳۔۱۹۶۶ء، ساہی وال

(”نوائے وقت“ لاہور ۵ مارچ

۱۹۶۶ء)

شریف منور: شاعر،

۳۸ سال عمر پائی، وفات ۱۶ نومبر

۱۹۸۳ء، کراچی (”جنگ“ کراچی ۷

نومبر ۱۹۸۳ء)

شعیب حسرت: شاعر، صحافی،

وفات ۱۹۶۱ء۔ ۸۔۳۔۱۹۶۱ء (ماہنامہ ”قومی

زبان“ کراچی)۔

شعیب قریشی: صحافی، سابق

پاکستانی نمائندہ متعینہ سوویت یونین،

ہندوستان، عراق، وفاتی وزیر (۵۷۔

۱۹۵۳ء)، ولادت ۱۹۱۱ء، علی گڑھ

وفات ۱۹۶۲ء۔ ۲۵۔۲۔۱۹۶۲ء، کراچی

شفاعت احمد دہلوی،

منشی: ممتاز خطاط، ۵۰ سال عمر

پائی، وفات ۱۹۶۹ء۔ ۳۔۱۳۔۱۹۶۹ء، کراچی

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۳ مارچ

۱۹۶۹ء)۔

شفقت حسین صدیقی:

ادیب، ۶۳ سال عمر پائی، وفات ۷

شفیق بریلوی : نعت گو شاعر،

ولادت ۱۹۲۲ء-۲۰-۲، وفات

۱۹۸۱ء-۷-۲۲، گلشن اقبال، کراچی

(روح مزار)۔

شکیل احمد : براڈ کاسٹر،

۷۶ سال عمر پائی، وفات ۱۲ جون

۱۹۷۷ء، عزیز آباد، کراچی (”جنگ“

کراچی ۱۹۷۷ء-۶-۱۳)۔

شمس اکبر آبادی، شمس الدین

خان غوری : ادیب، شاعر،

وفات ۱۹۷۵ء-۷-۲۹، گلشن اقبال

کراچی (روح مزار)۔

شمس الاسلام صدیقی، حکیم،

عالم، طبیب، مسلم لیگ کے کارکن،

ولادت ۱۹۰۵ء مہم (رہتک) ،

وفات ۱۹۷۱ء-۱-۱۲، ملتان ،

(”کتاب دوست“ اسلام آباد)۔

شمس الحسن، سید : مصنف

سابق اسٹنٹ سیکریٹری آل انڈیا مسلم

لیگ، مجاہد تحریک پاکستان، ولادت

۱۸۸۵ء، وفات ۱۹۸۱ء-۱۱-۷،

کراچی (”نوائے وقت“ لاہور

یکم جنوری ۱۹۸۲)۔

ان کے پاس مسلم لیگ کا

نایاب ریکارڈ تھا۔ اب بھی

گاہے گاہے ان کے نوادرات

اخبارات میں چھپتے رہتے

ہیں۔

شمس الحسن سید : فرزند حسن

علی ابن نواب صدیق حسن خان، ۸۰

سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۳ء-۲-۲۸،

کراچی (سہ ماہی ”العلم“ کراچی)۔

شمس الحق : صحافی، شاعر،

وفات ۱۹۶۹ء، ڈھاکہ (ماہنامہ

”قومی زبان“ کراچی)

شمس الحق افغانی : متبحر عالم،

شیخ التفسیر جامعہ اسلامیہ بہاولپور،

ولادت ۱۹۰۱ء-۹-۵، وفات ۱۶

اگست ۱۹۸۳ء، ترنگ زئی (چار

سدہ) (ماہنامہ ”الحق“ اکوڑہ

خٹک)۔

شمس الدین، پروفیسر میاں:

سابق پرنسپل اسلامیہ کالج سول لائٹنز

لاہور، ۷۰ سال سے متجاوز عمر پائی،

وفات ۱۹۸۳ء-۵-۱۸، کوٹ

شمس الحق، حکیم حاجی :

نامور طبیب، بانی ویدک طبیہ کالج
امرتسر، ابن مولانا عبدالحق غزنوی،
وطن: امرتسر، وفات ۲۲
اگست ۱۹۵۱ء، لاہور (مکتوب
حکیم محمد موسیٰ امرتسری بنام، راقم)
شمس النهار محمود، بیگم؛
سابق رکن قومی اسمبلی، صحافی، انشاء

پرداز، چار کتابوں کی مصنف،
ولادت ۱۹۰۸ء، لڑاکھالی، وفات
۱۹۶۴ء-۱۰-۳، زمپورہ - ڈھاکہ
"لوائے وقت" لاہور ۱۱ اپریل
۱۹۶۴ء۔

شمس ملک : صحافی،

۶۸ سال عمر پائی، وفات ۱۵ جون
۱۹۸۵ء، ملتان "جنگ" لاہور
۱۹۸۵ء-۶-۱۶۔

شمشاد حسین چشتی سیکری،

پیر سید؛ پیر طریقت، وفات
۱۹۶۶ء-۶-۲۷، میرپور (معلومات
از حکیم سید اکرام حسین سیکری)
شمشاد حیدر، سید؛ سابق
رجسٹرار پنجاب یونیورسٹی، شمس العلماء

خواجہ سعید، لاہور "جنگ" لاہور
۱۹۸۳ء-۵-۱۹)

شمس الدین، مستری حاجی:

تحریک آزادی کے سرگرم کارکن،
بانی مسجد نیاز بلال گنج لاہور، وفات
۱۹۶۸ء-۱-۲۹، مسجد نیاز، لاہور
"لوائے وقت" لاہور ۳۰ جنوری
۱۹۶۸ء۔

شمس الدین، مولانا؛ عالم

دین، مدرس، تلمیذ مولانا حسین
علی آف وان بھچراں، وفات ۳۱
مئی ۱۹۸۵ء، گوجسر اوزالہ "جنگ"
لاہور ۱۹۸۵ء-۶-۱۔

شمس الدین، مولوی؛ تاجر

کتب نادرہ، وفات ۱۹۶۸ء-۱-۱۱،
میانی صاحب، لاہور "مشرق" لاہور
۱۹۶۸ء-۱-۱۳۔

شمس الدین، مولوی؛ سابق

صدر جمعیت العلماء اسلام صوبہ
بلوچستان، سابق ڈپٹی سپیکر بلوچستان
اسمبلی، ۳۰ سال عمر پائی، وفات (قتل)
۱۹۶۴ء-۳-۱۳، "لوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۴ء-۳-۱۳۔

میر حسن سیالکوٹی کے نواسے ، وفات
۱۹۷۵ء - ۳ - ۴ ، میانی صاحب ، لاہور
(" نوائے وقت " لاہور ۵ مارچ

(۱۹۷۵ء)

شمیم علیگ : شاعر ،
وفات ۱۹۷۰ء - ۱۲ - ۳۱ ، اسلام آباد

(لوح مزار)

شورش کاشمیری ، آغا عبد
الکریم : صحافی ، مدیر "چٹان" لاہور
مصنف ، شاعر ، کارکن تحریک آزادی
ولادت ۱۹۱۷ء - ۸ - ۴ ، امرتسر شہر
وفات ۱۹۷۵ء - ۱۰ - ۲۴ ، میانی صاحب ،
لاہور (" نوائے وقت " لاہور ۲۵ اکتوبر

(۱۹۷۵ء)

شوکت تھانوی ، شوکت عمر :
نادل نویس ، مزاح نگار ، ۵۹ سال عمر
پائی ، وفات ۱۹۶۳ء - ۵ - ۴ ، میان
میر ، لاہور (لوح مزار)۔

شوکت حسین گیلانی ، مخدوم سید
شیخ طریقت ، مسلم لیگی رہنما ، تحریک
پاکستان کے کارکن ، ولادت ۱۲ ستمبر
۱۹۱۳ء ، ملتان ، وفات ۲۳ جولائی
۱۹۸۲ء ، ملتان (" نوائے وقت " لاہور

۱۹۸۲ء - ۷ - ۲۵)۔

شوکت علی سبزواری ، ڈاکٹر :
ماہر لسانیات ، استاد ، مصنف :

فلسفہ کلام غالب ، اردو لسانیات ،

اردو زبان کا ارتقاء ، اردو قواعد :

ولادت ۱۹۰۸ء ، میرٹھ ، وفات ۱۹

مارچ ۱۹۷۳ء ، پاپوش نگر ، کراچی ،

(اردو قواعد ڈاکٹر شوکت سبزواری)

شوکت ہارون ، ڈاکٹر :

بنت سر عبداللہ ہارون ، وفات

۱۹۶۸ء - ۷ - ۲۷ ، علی باغ ، کراچی

(" نوائے وقت " ۲۸ جولائی

(۱۹۶۸ء)۔

شہاب الدین احمد ،

مولانا حکیم سید : تلیذ حکیم محمد

اجمل خان دہلوی ، والد حکیم سید امین

الدین احمد ، شاعر المتخلص بہ ذکی ،

مصنف : فاتحہ خلف الامام ، ولادت

۱۸۹۰ء ، بریلی ، وفات ۱۹۵۷ء - ۱۱ - ۱۸

میان صاحب ، لاہور (مکتوب حکیم امین

الدین احمد بنام راقم)۔

شہاب الدین ، جسٹس : سابق

چیف جسٹس سپریم کورٹ ، ۷۷ سال

عمر پائی، وفات ۱۹۶۱ء - ۲۳ - ۲، گلبرگ، لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۳۱ اپریل ۱۹۶۱ء)۔

شہاب الدین بھٹی، میاں :

سابق قائد چیمہ، مجاہد تحریک آزادی، ۹۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۱ء - ۱۲ - ۱۵، میانی صاحب، لاہور (لوح مزار)۔

شہاب الدین، چودھری :

سابق رکن مشرقی پاکستان اسمبلی، وفات (حادثہ ماہین کو میلا و لٹاکھالی) ۲۳ ستمبر ۱۹۶۴ء ("نوائے وقت" لاہور ۹ - ۲۳)۔

شہاب الدین، خواجہ : سابق گورنر سرحد، سفیر پاکستان متعینہ سوڈا

عرب، برادر خواجہ ناظم الدین، سابق وفاقی وزیر داخلہ و اطلاعات، ولادت

۱۸۹۸ء - ۵ - ۳۱، ڈھاکہ، وفات ۹

فروری ۱۹۶۷ء، قبرستان سوسائٹی، کراچی

("نوائے وقت" لاہور ۱۰ افروری ۱۹۶۷ء)۔

شہاب الدین قادری، میاں :

والد بزرگوار محمد دین کلیم مورخ "لاہور" ولادت ۱۸۶۹ء، کوٹ میاں صاحب

(گورد اسپور)، وفات ۱۹۶۵ء گڑھی شاہو، لاہور (مدینۃ الاولیاء محمد دین کلیم)۔

شہاب الدین، قاضی :

چودھری غلام عباس کے ساتھی، تحریک آزادی کشمیر کے مجاہد، وفات ۱۱ نومبر ۱۹۸۶ء، مظفر آباد ("جنگ" لاہور ۱۱ - ۱۲)۔

شہادت خان کھل، رائے :

سابق رکن قومی اسمبلی، تحریک پاکستان کے کارکن، ۱۹۴۶ء میں شیخوپورہ سے مسلم لیگ کے ٹکٹ پر کامیاب ہوئے، ۶۵ سال عمر پائی، وفات (حادثہ) ۱۹۶۸ء - ۶ - ۲۳، شیخوپورہ ("نوائے وقت" لاہور ۲۵ جون ۱۹۶۸ء)۔

شہزادہ عالم گیر : سابق ہوم

سیکرٹری مغربی پاکستان، معاہدہ

سندھ طاس میں پاکستان کے موقف کی نمائندگی کی، وفات ۱۷ اکتوبر

۱۹۶۵ء، گلبرگ، لاہور ("نوائے

وقت" لاہور ۱۰ - ۱۸)۔

شہید اللہ، ڈاکٹر : ماہر

لسانیات ، ماہر تعلیم ، وفات ۱۳ مارچ

جولائی ۱۹۶۹ء ، ڈھاکہ ("جنگ" کراچی

۱۹۶۹ء - ۱۹۷۰ء)

شہید اللہ فریدی : سابقہ
کرنل ولیم لیونارڈ ، شیخ طریقت ، خلیفہ

ذوقی شاہ صاحب سترد لبرال ، ۸ سال

عمر پائی ، وفات ۱۹۶۸ء - ۸ - ۲۳

سخی حسن ، کراچی ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۶۸ء - ۱۰ - ۱۰)

شیدا ، جی ایم : مدیر "بزنس

رپورٹ" فیصل آباد ، وفات ۹

جنوری ۱۹۶۳ء ، فیصل آباد ("امروز"

لاہور ۱۹۶۳ء - ۱۰ - ۱۰)

شیدا یزدانی ، محمد سعید :

سابق پرنسپل جامعہ اسلامیہ ، امرتسر ،

مدرس چشتیہ ہائی سکول ، لاہور ،

وفات ۱۹۶۷ء - ۱ - ۲۸ ، میانی

صاحب ، لاہور ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۶۷ء - ۱ - ۲۹)

شیدائی ، محمد اقبال :

انقلابی مجاہد ، مولانا عبید اللہ سندھی

کے رفیق قیام کابل ، حکومتہ مؤقتہ

ہند میں نائب وزیر ، ولادت

۱۸۸۸ء ، پورہ ہیرال (سیالکوٹ)

وفات ۱۳ جنوری ۱۹۶۴ء ، مدفن

(لاہور) ، میانی صاحب (مولانا

عبید اللہ سندھی کے سیاسی مکتوبات

مرتبہ محمد اسلم)۔

شیر احمد خاموش ، آغا :

تحریک پاکستان کے ممتاز کارکن ، کالم

نگار ، صحافی ، دانشور ، مسلم لیگی ، قانون

دان ، ولادت ۱۸۹۴ء ، لدھیانہ ،

وفات ۱۹۶۳ء - ۱۱ - ۲۳ ، ملتان ،

("نوائے وقت" لاہور ۲۴ نومبر

۱۹۶۳ء)۔

شیر احمد خان ، کرنل :

سابق صدر آزاد جموں و کشمیر ، ۷۰ سال

عمر پائی ، وفات ۱۹۶۲ء - ۱ - ۲۳ ،

پلندری ("نوائے وقت" لاہور ۲۵

جنوری ۱۹۶۲ء)۔

شیر بہادر مہجور : پشتو

کے مزاحیہ شاعر ، وفات ۱۱ فروری

۱۹۸۶ء تخت بانی (مردان) (خبرنامہ

" اکادمی " ادبیات اسلام آباد ، ماچ

۱۹۸۶ء)۔

شیر زمان ، مولانا : تلمیذ

پبلک سکول مانگا، وراثت ۲۹ نومبر
۱۹۶۴ء، لاہور ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۶۴ء-۱۱-۳۰)۔

شیر محمد، شیخ : سابق ڈپٹی
کمشنر بہاولپور، برادر شیخ فیض محمد سپیکر
پنجاب اسمبلی، وفات ۱۹۵۱ء-۲-۲۳،
بہاولپور ("نوائے وقت" ۲۶ فروری
۱۹۵۱ء)۔

شیر محمد ناصر، حکیم :
پنجابی کے معروف شاعر، ولادت ۲۶
دسمبر ۱۹۰۸ء، وفات ۱۹۶۳ء-۱-۴،
میانی صاحب، لاہور (چھماہی "کھوج" لاہور
جنوری-جون ۱۹۸۱ء)۔

شیریں جناح : قائد اعظم کی
ہمشیرہ، ولادت ۱۸۸۰ء، کراچی،
وفات ۱۹۸۰ء-۱۲-۲، درگاہ
عبد اللہ شاہ، کراچی ("امروز" لاہور
۱۹۸۰ء-۱۲-۳)۔

شیوا پریلوی : شاعر،
وفات ۱۹۶۵ء-۱۱-۶، کراچی ("جنگ"
کراچی ۱۹۶۵ء-۱۱-۷)۔

مرید شیخ الہند، سابق پرنسپل مدرسہ
عالیہ سلہٹ، ولادت ۱۸۹۱ء، بھ
(ہزارہ)، وفات ۱۹۶۲ء-۹-۱۱
بھ (تاریخ ہزارہ)۔

شیر شاہ گیلانی، حاجی
پرسید : سیاست دان،
روحانی پیشوا، ۸۵ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۶۰ء-۲-۷، درگاہ موسیٰ
پاک، ملتان، ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۶۰ء-۲-۸)۔

شیر علی خان، کیپٹن : سوات
کے بزرگ پشتو شاعر، وفات ۱۲
جولائی ۱۹۸۶ء، راولپنڈی (خبرنامہ
"اکادمی" ادبیات، اسلام آباد،
اگست ۱۹۸۶ء)۔

شیر محمد اختر : صحافی،
ادیب، مدیر ہفت روزہ "قندیل"
لاہور، ولادت ۱۹۰۷ء، گجرات،
وفات ۱۹۶۴ء-۱۲-۲۹، میانی
صاحب، لاہور ("امروز" لاہور ۳۰
دسمبر ۱۹۶۴ء)۔

شیر محمد، چودھری :
ماہر تعلیم، سابق پرنسپل نیا علی گڑھ

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹ جولائی

۱۹۶۶ء۔)

صادق اللہ ندوی، مولانا؛

عالم دین، جماعت اسلامی سے تعلق،

وفات ۱۰-۳-۱۹۸۳ء، کراچی،

(”جنگ“ کراچی ۱۱-۳-۱۹۸۳ء)

صادق حسن امرتسری، خواجہ؛

سابق ہیڈ ماسٹر چشتیہ ہائی سکول لاہور

وفات ۶-۲-۱۹۷۵ء لاہور (”نوائے

وقت“ لاہور ۱۹۷۵ء-۲-۷ء)

صادق حسن، شیخ؛ رئیس

امرتسر، تحریک آزادی کے رہنما، سابق

رکن صوبائی اسمبلی، ۲، سال عمر پائی،

وفات ۱۲-۱۲-۱۹۵۹ء، میان

صاحب، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۵۹ء-۱۲-۲۸ء)

صادق علی مبین، حاجی؛

سابق رکن صوبائی اسمبلی، تحریک پاکستان

میں حصہ لیا، ۶۵ سال عمر پائی، وفات

۱۹۷۱ء-۸-۲۵ء، ٹھٹھہ (”نوائے

وقت“ لاہور ۱۹۷۱ء-۸-۲۶ء)

صادقین؛ بین الاقوامی شہرت

کے مصور، قرآنی آیات کی مصوری میں

ص

صابر دہلوی؛ غزل گو شاعر،

۶۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۳ء،

ملتان۔

صابر علی خان، ڈاکٹر؛ سعادت

یار خان رنگین کے سوانح نگار، وفات

۱۹۷۴ء-۵-۲۲ء، یتیم خانہ، لاہور۔

صابر ملتانی، حکیم دوست

محمد؛ حکیم انقلاب، ۱۸ کتابوں

کے مصنف، وفات ۱۹۷۲ء-۵-۲۰ء

میانی صاحب، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۷۲ء-۵-۳۱ء)

صابر ملک؛ معروف شاعر،

شیرباز مزاری کے جلسے میں سیاسی

نظم سن کر فوت ہوئے، وفات ۸

دسمبر ۱۹۸۶ء (”جنگ“ لاہور ۹ دسمبر

۱۹۸۶ء)

صاحب خان نون، ملک؛

ڈپٹی کمشنر، ۸۲ سال عمر پائی، ۱۸

جولائی ۱۹۶۶ء، فتح آباد (سرگودھا)

صدیق الحسن، خواجہ؛ سیاستدان

ولادت ۱۹۳۰ء-۳-۳۰، امرتسر،

وفات ۱۹۸۶ء-۲-۱۷، گوجرانوالہ

(”جنگ“ لاہور ۱۹۸۶ء-۲-۱۸)۔

صدیق الحسن گیلانی، سید؛

برادر بزرگ سید اسعد گیلانی، سابق

ناظم شعبہ پارلیمانی امور جماعت اسلامی

۶۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۷۳ء-۱-۱۹،

اچھرہ، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور

۱۹۷۳ء-۱-۲۰)۔

صدیق خان، میجر سردار؛

سابق وزیر مال و ترقیات ریاست

تاجھ، ۶۰ سال عمر پائی، وفات ۱۸

مئی ۱۹۵۹ء، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۵۹ء-۵-۲۱)۔

صدیق علی خان، نواب؛

تحریک آزادی کے مجاہد، نواب زادہ

لیاقت علی خان کے خصوصی معتمد اور پوسٹیکل

سیکریٹری، مصنف؛ ”بے تیغ سپاہی“

ولادت؛ ۱۸۹۹ء، ناگپور، وفات

۱۹۷۳ء-۱-۹، کراچی (اداریہ ”نوائے

وقت“ لاہور ۱۹۷۳ء-۱-۱۱)۔

صدیقی، ڈاکٹر ایم۔ اے۔ ایچ؛

نام پیدا کیا، ولادت ۱۹۲۹ء، امرتسر،

وفات ۱۹۸۷ء-۲-۱۰، سخی حسن، کراچی

(”جنگ“ لاہور ۱۹۸۷ء-۲-۱۱)۔

صدر الدین، ”مولوی“؛

سابق امیر انجمن احمدیہ لاہور، مصنف

برلن اور لندن میں احمدی مبلغ رہے، مولانا

عبید اللہ سندھی اور اقبال شیدائی کے

ساتھی، ولادت جنوری ۱۸۸۱ء،

سیالکوٹ، وفات ۱۹۸۱ء-۱۱-۱۵،

دارالسلام (لاہور) (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۸۱ء-۱۱-۱۶)۔

صدیق احمد صدیقی؛

یکے از بانیاں حلقہ ارباب ذوق،

بی بی سی کے اناؤنسر، وفات ۱۳ ستمبر

۱۹۵۸ء، بروک وڈ، (لندن)۔

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۳ ستمبر

۱۹۵۸ء)۔

صدیق اکبر مخدوم؛ سابق

ڈپٹی ڈائریکٹر ایجوکیشن برائے ڈیف، ڈمب

اینڈ بلائنڈ، پاکستان میں گونگوں بہروں

کی تعلیم کے بانی، وفات ۱۵ جنوری

۱۹۷۸ء، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور

۱۹۷۸ء-۲-۲۲)۔

(اٹک) ("جنگ" لاہور ۲۷ نومبر
۱۹۸۶ء)

صلاح الدین احمد، مولانا؛
صحافی، مدیر "ادبی دنیا"، اردو زبان
کے محسن، ولادت ۱۹۰۱ء، لاہور،
وفات ۱۹۶۳ء-۶-۱۳ء، میانی صاحب
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۵ جون
۱۹۶۳ء)

صلاح الدین چٹھہ، چوہدری؛
کونسل مسلم لیگ کے رہنما، وفات
(لندن) ۱۹۷۰ء-۵-۶ء، احمد نگر
(گوجرانوالہ) ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۷۰ء-۵-۷ء)

صلاح الدین، ڈاکٹر خواجہ؛
ممتاز سائنس دان، عربی و فارسی سے
کماحقہ واقف، سابق چیئرمین پی۔سی
ایس۔آئی۔آر، لاہور، سابق صدر
شعبہ کیمیکل انجینئرنگ پنجاب یونیورسٹی
کتابیں جمع کرنے کے شوقین، ۶۲ سال
عمر پائی، وفات ۱۹۷۳ء-۸-۱۵ء،
میانی صاحب، لاہور ("امروز" لاہور
۱۹۷۳ء-۸-۱۶ء)

صلاح الدین شاہ نقشبندی

پاکستان کے ممتاز سرجن، پاکستان میں
ڈاکٹری کی تعلیم کے فروغ میں نمایاں کردار
کالج آف فزیشنز اینڈ سرجنز کے سابق
ڈائریکٹر، سابق استاد کنگ ایڈورڈ
میڈیکل کالج لاہور، ۷۲ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۷۱ء-۸-۲۷ء، لاہور ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۷۱ء-۸-۲۸ء)

صدر حسین، ڈاکٹر سید؛
مرثیہ گو شاعر، مترجم، ماہر تعلیم، سابق
پرنسپل گورنمنٹ کالج راولپنڈی، سابق
ناظم ایجوکیشن راولپنڈی، ناظم سررشتہ
پنجاب، ۶۱ سال عمر پائی، ولادت
۱۹۱۹ء، وفات ۱۹۸۰ء-۱-۱۵ء،
نیشنل ٹاؤن، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۸۰ء-۱-۱۶ء)

صدر سلیمی؛ خاکسار رہنما،
مدیر "الاصلاح" لاہور، ۴۵ سال
عمر پائی، وفات ۱۹۷۲ء-۱-۳ء، نور محل
(ٹوبہ ٹیک سنگھ) ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۷۲ء-۱-۵ء)

صفتی الدین، پیر آف مکہ؛
سیاست دان، سجادہ نشین مکہ شریف،
وفات ۱۹۸۶ء-۱۱-۲۵ء، مکہ شریف

لیکچرار اسلامیہ کالج پشاور، کسٹوڈین
متروکہ املاک، جج لاہور ہائی کورٹ،
۵۳ سال عمر پائی، ۱۲-۱۱-۱۹۵۲ء،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۲
نومبر ۱۹۵۳ء)۔

صوفی، محی الدین، ڈاکٹر؛
مورخ، مصنف؛ کاشغر (KASHIR)
۷۶ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۲ء،
کراچی (ماہنامہ "کتابی دنیا" کراچی مئی
۱۹۶۲ء)۔

صوفیہ مجید طوری، مس؛
ماہرہ تعلیم، بانی "ادبستان صوفیہ"
لاہور و راولپنڈی، وفات ۲۶ فروری
۱۹۶۵ء، میانی صاحب، لاہور،
("نوائے وقت" لاہور ۲۷ فروری
۱۹۶۵ء)۔

صولت علی خان؛ بانی "صولت
لابری" رام پور، تحریک آزادی کے
کارکن، مصنف، علم دوست، ۷۶
سال عمر پائی، وفات ۱۸-۶-۱۹۶۹ء،
کراچی ("امروز" لاہور ۱۹ جون
۱۹۶۹ء)۔

مجددی؛ فرزند گرامی پیر علاء الدین
شاہ نقشبندی مجددی، جواں مرگ،
وفات ۱۲-۱-۱۹۸۲ء، دارالسلام
(شیخوپورہ) ("نوائے وقت" لاہور
۱۳-۱-۱۹۸۲ء)۔

صمد رضوی ساز؛ شاعر، ادیب،
۵۵ سال عمر پائی، وفات ۲۲ مارچ
۱۹۶۰ء، لاڑکانہ ("جنگ" کراچی ۲۳
مارچ ۱۹۶۰ء)۔

صنوبر حسین؛ پشتو ادیب،
وفات ۱۹۶۳ء۔

صوفی، ایم ایچ؛ چیئرمین پنجاب
پبلک سروس کمیشن، سیکریٹری حکومت
پنجاب، وفات ۱۳-۸-۱۹۸۶ء،
کوٹ اسحاق، (حافظ آباد) ("جنگ"
لاہور ۱۳-۸-۱۹۸۶ء)۔

صوفی تبسم، غلام مصطفیٰ؛
شاعر، ادیب، ماہر تعلیم، نقاد،
ولادت ۱۳-۸-۱۹۰۰ء، امرتسر،
وفات ۱۹۶۸ء-۲-۶ء، میانی صاحب،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۸
فروری ۱۹۶۸ء)۔

صوفی، جسٹس ایم۔ اے؛ سابق

وقت "لاہور ۶۱۹۸۷-۵-۸)۔

ضیاء الدین برنی، مولانا :

عالم دین، مصنف، ۸۰ سال عمر پائی،

وفات ۶۱۹۶۹-۵-۵، پاپوش نگر،

کراچی ("امروز" لاہور ۶۱۹۶۹-۵-۶)

ضیاء الدین سلطان پوری،

مولانا سید : بانی مدرسہ حمیدیہ

سلطان پور، مفتی، مدرسہ امینیہ دہلی

کے فارغ، ولادت ۶۱۸۹۳، سلطانپور

(راٹک)، وفات ۶۱۹۷۳-۷-۱۸،

سلطان پور (تذکرہ علمائے پنجاب،

مؤلف اختر راہی)۔

ضیاء الدین، شیخ : ابن ڈاکٹر

محمد الدین ناظر، صحافی، انشا پرداز،

سماجی کارکن، مدیر۔ "مسلم آؤٹ لک"۔

ولادت ۱۸۹۸ء لاہور، وفات ۲۲

اکتوبر ۱۹۷۳ء، لاہور ("نوائے وقت"

لاہور ۶۱۹۷۳-۱۱-۲)۔

ضیاء الدین گنائی، خواجہ :

ڈھل محلہ لاہور کے ساکن، نیردبی میں

عمر کا بیشتر حصہ گزارا، لاہور کے تاریخی

مقامات کے ماہر، وفات ۲۵ مارچ

۱۹۷۶ء، پیرونقی، لاہور ("نوائے

ض

ضمیر احمد قریشی : صحافی،

میر عبد الباقی بلوچ کا انٹرویو لیتے ہوئے

گوئی کا نشانہ بنے، وفات ۲۸ جنوری

۱۹۶۵ء، میانی صاحب، لاہور ("نوائے

وقت" لاہور شہ ہسپتال ۲۹ جنوری

۱۹۶۵)۔

ضمیر صدیقی : صحافی،

ولادت ۶۱۹۱۵-۷-۳ (یو۔ پی)،

وفات ۶۱۹۸۵-۱۱-۲۳، لندن،

("جنگ" لاہور ۶۱۹۸۵-۱۱-۲۳)۔

ضیاء الحسن موسوی : ادیب،

شاعر، صحافی، ولادت ۲۲ اپریل

۱۹۲۲ء، لکھنؤ، وفات ۱۵ اکتوبر

۱۹۷۸ء، علی باغ لیاری، کراچی،

("جنگ" کراچی ۱۹۷۸-۱۰-۱۶)۔

ضیاء الحق، مولانا : شیخ الحدیث

دارالعلوم عثمانیہ رسول پارک، لاہور

مصنف کتب کثیرہ، وفات ۷ مئی

۱۹۸۷ء، نورپور (راٹک) ("نوائے

شاعر، وفات ۱۹۶۹ء، ملتان،

وقت "لاہور ۱۹۶۶-۳-۲۶)۔
ضیاء الدین، مولانا مفتی؛
مفتی اعظم کشمیر، ۹۰ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۶۸ء-۱-۲۹، میرپور،
("نوائے وقت" لاہور ۳۰ جنوری
۱۹۶۸ء)۔

ط

طالب الہ آبادی؛ مضمون

نگار، صحافی، وفات ۱۹۶۶ء-۷-۵،
قبرستان سوسائٹی، کراچی ("جنگ" کراچی
۱۹۶۶ء-۷-۶)

ضیاء القادری بدایونی،
محمد یعقوب حسین؛ شاعر،

ادیب، مصنف، ولادت ۲۶
رجب ۱۳۰۰ھ، بدایوں، وفات
۱۹۶۴ء-۸-۱۳، کراچی ("جنگ"
کراچی ۱۹۶۴ء-۸-۱۶)۔

طالب انصاری بدایونی، استاد؛

کہنہ مشق شاعر، وفات ۱۹۶۶ء-۱۱-۵،
میانی صاحب، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۶ء-۱۱-۷)۔

ضیاء اللہ جیدر ضیاء، شیخ؛
شاعر اہل بیت، مرثیہ گو، ولادت
ستمبر ۱۹۳۱ء، وفات ۳ اپریل
۱۹۸۵ء، مومن پورہ، لاہور،
(لوح مزار)۔

طالب یزدانی، آغا محمد علی

خان؛ ماہر تعلیم، سیرت نگار،
آنحضرت کے پہلے چالیس سال کے
واقعات لکھے تلمیذ مولانا غلام محمد ترنم و
مولانا محمد عالم آسی، ولادت ۲
فروری ۱۹۲۳ء، امرتسر، وفات ۲۲
جولائی ۱۹۸۶ء، میانی صاحب، لاہور
(مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری
بنام راقم)۔

ضیاء اللہ ضیاء، ملک؛
پنجابی کے شاعر، وفات ۲۰ جولائی
۱۹۸۲ء، میانی صاحب، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۲۱ جولائی
۱۹۸۲ء)۔

ضیاء صدیقی، منظور حسین؛

طالوت علامہ ؛ اصل نام
عبدالرشید اور نخلص نسیم تھا، علمی دنیا
میں علامہ طالوت کے نام سے جانے
پہچانے جاتے ہیں، علامہ اقبال اور
حسین احمد مدنی کے جھگڑے میں ثالث
بنے تھے، ولادت ۱۹۰۹ء - ۲ - ۱،

چوٹی زیریں (ڈیرہ غازی خان) وفات
۱۹۶۳ء - ۳ - ۳۰، ملتان (تذکرہ علمائے
پنجاب مؤلف اختر اہی)۔

طاہر سورتی، پروفیسر عبدالرحمن؛
عربی زبان کے نامور عالم، ادارہ تحقیقات
اسلامی اسلام آباد کے رکن، ۶۸ سال
عمر پائی، وفات ۱۹۸۷ء - ۱ - ۱۰، اسلام
آباد ("جنگ لاہور"، ۱۹۸۸ء - ۱ - ۱۱)

طاہرہ قمر لباش؛ ڈائریکٹر
ایسٹا فاؤنڈیشن سکول، لاہور،
وفات (لندن) ۱۹۸۷ء - ۸ - ۲،
گلبرگ۔ لاہور ("جنگ لاہور"
۱۹۸۷ء - ۸ - ۷)۔

طاہرہ نقوی؛ ٹیلی ویژن کی
مقبول اداکارہ، وفات ۲ جون
۱۹۸۲ء، احاطہ میاں میر، لاہور،
("نوائے وقت" لاہور ۳ جون

۱۹۸۲ء)۔
طفیل احمد جمالی؛ صحافی،
شاعر، ولادت ۱۹۱۹ء، بنارس،
وفات ۱۹۷۲ء - ۸ - ۱۲، سخی حسن،
کراچی ("جنگ" کراچی ۱۳ اگست
۱۹۷۲ء)۔

طفیل احمد فاروقی، مولانا؛
شیخ الطریقت، قادریہ مجددیہ سلسلہ
کے شیخ، مدرسہ تعلیم الاسلام مجاہد آباد
کے بانی، وفات ۱۹۷۹ء - ۷ - ۸

مجاہد آباد، کراچی (لوح مزار)۔

طفیل حسن رضوی امر وہوی،
ابوالنظر حکیم؛ مفکر قرآن،
ولادت ۱۹۰۰ء - ۱ - ۱۷، اروہہ،
وفات ۱۹۵۲ء - ۳ - ۸، سوسائٹی،
کراچی (لوح مزار)۔

طفیل علی عبدالرحمن، جسٹس؛
ممتاز قانون دان، جج ہائی کورٹ،
۵۳ سال عمر پائی، وفات ۱۶ جنوری
۱۹۷۵ء، کراچی ("جنگ" لاہور ۷
جنوری ۱۹۷۵ء)۔

طفیل محمد، چوہدری الحاج؛
والد بزرگوار پروفیسر محمد اسلم،

سنٹرل بورڈ آف ریونیو، وفات،
۱۹۶۱-۶۱-۱۵، لاہور (نوائے
وقت، لاہور ۱۹۶۱-۶۱-۱۴)۔

ظفر احمد عثمانی، مولانا؛
تائید اعظم کے معتمد ساتھی، عالم دین،
مشرقی پاکستان میں پاکستان کا پرچم
لہرایا، مصنف؛ خواہر زادہ مولانا
اشرف علی تھانوی، شیخ الحدیث دار
العلوم اسلامیہ سنڈوالہ یار، ۸۵ سال
عمر پائی، وفات، ۱۹۶۳-۶۳-۱۲-۸،
پاپوش نگر، کراچی (امروز لاہور
۱۹۶۳-۶۳-۱۲-۹)۔

ظفر الاحسن؛ قیام پاکستان کے
بعد لاہور کے پہلے ڈپٹی کمشنر، سابق
صدر لاہور امپروومنٹ ٹرسٹ،
سابق چیئرمین تھل ڈویلپمنٹ اتھارٹی،
سابق مینجنگ ڈائریکٹر پی۔ آئی۔ مے،
۶۵ سال عمر پائی، وفات ۲۶ فروری
۱۹۶۴، قصبہ کالونی، کراچی،
(نوائے وقت لاہور ۲۶ فروری
۱۹۶۴)۔

ظفر الاسلام، ڈاکٹر؛ مؤرخ،
استاد شعبہ تاریخ پنجاب، یونیورسٹی لاہور

ریلوے کے نام ور اور نیک نام آفیسر
"مسلم کنڈکٹ آف سیٹ" انہیں کے
نام معنون ہے، ولادت، ۳ اپریل
۱۹۰۴، پھلور (جالندھر)، وفات
۱۹۶۹-۶۹-۱۳، میانی صاحب، لاہور
(نوائے وقت، لاہور ۱۳ فروری
۱۹۶۹)۔

طفیل محمد شہید، میجر؛
تمغہ "نشانِ حیدر" یافتہ، ولادت
۱۹۱۳، کھرکان (ہوشیار پور)، شہادت
۱۹۵۸-۵۸-۸، بکشی پور (نوائے
وقت لاہور ۱۹۶۳-۶۳-۹)۔

ظ

ظرافت اللہ خان، پروفیسر؛
ماہر تعلیم، وائس پرنسپل گورنمنٹ
کالج، فیصل آباد، ۴۸ سال عمر پائی،
وفات، ۱۹۸۶-۸۶-۲۳، لاہور،
(جنگ لاہور ۱۹۸۶-۸۶-۲۳)
ظفر احمد؛ سابق سیکریٹری

وفات: ۱۰-۱۰-۱۹۶۴ء، میانی صاحب

لاہور (روح مزار)

ظفر الحسن، ڈاکٹر سید؛

فلاسفہ، مصنف، تحریک پاکستان کے

رہنما، قائد اعظم کے معتقد، صدر شیعہ

فلسفہ مسلم یونیورسٹی علی گڑھ، ولادت:

۱۸۶۱ء-۲-۱۲، سیالکوٹ، وفات:

۱۹۴۹ء-۶-۱۶، میانی صاحب، لاہور

(روح مزار)

ظفر الحسن، راء؛ بزرگ مسلم

یہی، کونسل مسلم لیگ کے رہنما، وفات:

(حادثہ) ۱۹۶۶ء-۱۰-۳، مظفر گڑھ،

"نوائے وقت" لاہور ۳ اکتوبر

(۱۹۶۶ء)

ظفر الحسن مرزا؛ بانی "نوائے

لائبریری" کراچی، وفات: ۲۴ ستمبر

۱۹۸۳ء کراچی (جنگ کراچی) ۵ ستمبر

(۱۹۸۳ء)

ظفر الحسن، چوہدری؛ سابق

وائس چیئرمین راولپنڈی میونسپل کمیٹی،

سابق ممبر اسمبلی، سماجی کارکن، ولادت:

۱۹۰۱ء-۱۲-۱۸، وفات: ۱۳ جولائی

۱۹۶۴ء، ڈھوک کھبہ، راولپنڈی

(مشرق) لاہور ۱۹۶۶ء-۷-۱۴

ظفر اللہ خان؛ قانون دان،

۵۶ سال عمر پائی، وفات: ۱۶ جون

۱۹۸۶ء، ماڈل ٹاؤن، لاہور ("جنگ"

لاہور ۱۹۸۶ء-۶-۱۷)

ظفر اللہ خان، جسٹس؛ ماہر

قانون، سابق جج لاہور ہائی کورٹ، وفات:

۱۹۸۶ء-۸-۲۷، گوجسرہ ("جنگ"

لاہور ۱۹۸۶ء-۸-۲۸)

ظفر اللہ خان، چوہدری سر محمد؛

سابق وزیر خارجہ پاکستان، سابق جج

عالمی عدالت ہیگ، مصنف؛ "تحدیث

نعمت" احمدیہ فرقہ کے راہنما،

ولادت: ۱۸۹۳ء، سیالکوٹ، وفات:

۱۹۸۵ء-۹-۱۰، ربوہ ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۸۵ء-۹-۲)

ظفر اللہ خان، اہلہ، چوہدری؛

جہانگیریا، ممتاز شخصیت، وفات:

۱۹۸۱ء-۳-۵، جہانگیریا ("نوائے

وقت" لاہور ۱۹۸۱ء-۵-۱)

ظفر، پروفیسر اے آر؛ سابق

صدر شعبہ نباتیات، گورنمنٹ کالج لاہور

وفات: ۱۹۶۱ء-۱۱-۵، لاہور،

ظفر ہمدی، علامہ سید؛
شعبہ عالم، کارکن تحریک آزادی و
قیام پاکستان، ولادت ۱۳ جنوری
۱۸۹۶ء، امرتسر (مراد آباد)،
وفات ۱۹۵۶ء - ۸ - ۱۳، کراچی
("نوائے وقت" لاہور ۱۲ اگست
۱۹۵۶ء)۔

ظفر ہاشمی، پیرزادہ؛ شاعر،
ادیب، مدیر ماہنامہ عالمگیر، وفات
۱۹۸۳ء - ۲ - ۱۲ ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۵۵ء - ۱ - ۳۰)۔

ظہور احمد چشتی؛ صحافی، چیف
نیوز ایڈیٹر "روزنامہ زمیندار" لاہور،
۵۵ سال عمر پائی، وفات ۲۸ جنوری
۱۹۵۵ء، لاہور ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۵۵ء - ۱ - ۳۰)۔

ظہور احمد، ملک؛ بانی
روزنامہ "عروج" جھنگ، مالک مسلم
پرنٹنگ پریس جھنگ، وفات ۵
دسمبر ۱۹۸۶ء، جھنگ ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۸۶ء - ۱۲ - ۶)۔

ظہور الحسن ارزش، پروفیسر؛
ماہر تعلیم، پرنسپل گورنمنٹ کالج، چنوان

("نوائے وقت" لاہور، نومبر
۱۹۴۹ء)۔

ظفر حسین شاہ، پیر؛ تحریک
آزادی میں حصہ لیا، تحریک خلافت
کے کارکن، بانی جامعہ سعیدیہ مریدکے
ولادت ۱۸۹۲ء، رتہ سیراں (شیخوپورہ)
وفات ۱۹۶۵ء - ۲ - ۱۵، مریدکے،
("روزنامہ" کوہستان" لاہور ۱۳ مارچ
۱۹۶۵ء)۔

ظفر عسکری، حکیم سید؛ ممتاز
طیب، ادیب، مدیر، وفات ۲۲
جون ۱۹۸۳ء، احاطہ شیر شاہ ولی، لاہور
(لوچ دزار)۔

ظفر علی خان، مولانا؛ شاعر،
صحافی، مدیر "زمیندار" لاہور، ولادت
۱۸۴۲ء - ۱ - ۸، وفات ۱۹۵۶ء - ۱۱ - ۱۴
کرم آباد، وزیر آباد (مولانا ظفر علی خان
مرتبہ عنایت اللہ نسیم)۔

ظفر علی شیخ؛ سابق سیکریٹری
پاکستان اولمپک ایسوسی ایشن، ۸۲
سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۵ء - ۲ - ۲۲
ساہی وال ("جنگ" لاہور ۲۳ اپریل
۱۹۸۵ء)۔

ظہور حسین قریشی، پیر: تحریک

پاکستان کے کارکن، سابق رکن صوبائی

اسمبلی، والد بزرگوار شجاعت حسین،

نواب سجاد حسین قریشی گورنر پنجاب کے

سمدھی، وفات: ۱۸-۲-۱۹۶۵ء

چک ۴۳، (میاں چنوں) ("نوائے

وقت" لاہور ۱۹۶۵ء-۲-۱۹)

ظہور حسین قریشی: ضلع جھنگ

کے ممتاز سیاست دان اور سماجی شخصیت

قریشی خاندان کے بزرگ، ولادت

۱۹۲۶ء، حویلی بہادر شاہ (جھنگ)،

وفات: ۱۸-۸-۱۹۶۶ء، حویلی بہادر شاہ

(جھنگ) (معلومات از صابر منصور

قریشی فرزند آں مرحوم)۔

ظہور الحق، مولانا: والد بزرگوار

مولانا احتشام الحق تھانوی، مسردف

عالم دین، وفات: ۱۳۶۳ھ، سوسائٹی،

کراچی (لوح مزار)۔

ظہور الہی چوہدری: سیاست

دان، سماجی کارکن، سابق وفاق وزیر

معروف مسلم لیگی، ولادت: ۱۹۲۱ء،

نت (گجرات)، وفات (قتل) ۲۵

ستمبر ۱۹۸۳ء، گجرات ("نوائے وقت"

وفات (حادثہ) ۱۹۶۲ء-۶-۱،

راولپنڈی ("نوائے وقت" لاہور ۲

جون ۱۹۶۲ء)۔

ظہور الحسن بھوپالی: صحافی،

سیاست دان، مصنف، ولادت

۱۹۲۶ء، بھوپال، وفات: ۱۳ دسمبر

۱۹۸۲ء، کراچی ("جنگ" کراچی ۱۲

دسمبر ۱۹۸۲ء)۔

ظہور الحسن درس، صدیقی:

قائد اعظم کے پیش امام، عالم، شاعر،

مصنف، ولادت: ۱۹۰۵ء-۲-۹،

کراچی، وفات: ۱۱-۱۱-۱۹۶۲ء، کراچی

("جنگ" کراچی ۱۱-۱۱-۱۹۶۲ء)۔

ظہور الحسن ڈار: صحافی، طنز

نگار، ادیب، مدیر ہفت روزہ "آثار"

۵۵ سال عمر پائی، وفات: ۲۶ دسمبر

۱۹۶۹ء ("نوائے وقت" لاہور ۲۶

دسمبر ۱۹۶۹ء)۔

ظہور حسین، قاضی: سابق رکن

پبلک سرورس کمیشن پنجاب و سرحد، سابق

انجینئر مشرقی پاکستان ریلوے، وفات

۱۹۶۳ء-۱-۶، لاہور ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۶۳ء-۱-۱۰)۔

وفات ۱۹۷۲ء - ۳ - ۱۲، منگھڑ پیر
کراچی (”نوائے وقت“ لاہور ۱۵ مارچ
۱۹۷۲ء)۔

ظہیر الدین؛ سابق وزیر صحت
پاکستان، پاکستان اوزر برما میں جنگ
دیش کے سابق سپر، وفات ۳۰ جنوری
۱۹۸۰ء، ڈھاکہ (”نوائے وقت“ لاہور
۱۹۸۰ء - ۱ - ۲۱)۔

ظہیر الدین جامعی، ڈاکٹر؛
ادیب، ماہر اقبالیات، سابق ڈین
کلیہ ثقافت و مذہب، عثمانیہ یونیورسٹی
حیدرآباد دکن، ۲۱ سال عمر پائی، وفات
۱۹۶۸ء - ۱ - ۷، پاپوش نگر، کراچی،
(لوحہ زار)۔

ظہیر الدین، فقیر سید؛ سربراہ
فقیر خاندان لاہور، ۶۶ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۷۳ء - ۳ - ۲۱، میانی صاحب
لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۲۲
مارچ ۱۹۷۳ء)۔

ظہیر الدین لال میاں، الحاح؛
سابق چیف پارلیمانی سیکریٹری، تحریک
آزادی میں حصہ لیا، سابق دفاتی وزیر
صحت، دانشور، صحب وطن،

لاہور ۱۹۸۱ء - ۹ - ۲۶)۔

ظہور شاہ جلال پوری،
پیر سید؛ شاعر، عالم، صوفی،
مسنف، ولادت ۱۸۸۸ء، جلالپور
جٹاں (گجرات)، وفات ۸ فروری
۱۹۵۳ء، منارہ (چکوال) (تذکرہ
اکابر اہل سنت، مولفہ عبدالحکیم شرف
قاری)۔

ظہور نظر؛ شاعر، صحافی، ڈرامہ
نگار، مسنن، ولادت ۲۷ جولائی
۱۹۲۳ء، وفات ۱۹۸۲ء، بہاولپور
(سہ ماہی ”الزین“ بہاولپور)

ظہیر احمد نقش؛ برادر
بشمیر احمد سحرانی، کہانی نویس، ہدایت
کار، مدیر ”ایشیا“،

وطن؛ امرتسر، وفات ۱۹۸۷ء - ۱ - ۱۲
میان صاحب، لاہور (”جنگ“ لاہور
۱۹۸۷ء - ۱ - ۵)۔

ظہیر الحسن لاری؛ ممتاز قانون
دان، مرتے دم تک مسلم لیگی رہے،
تحریک پاکستان کے ہراول دستے میں
شریک کار، ۱۹۲۷ء کے بعد اپنا
سب کچھ مسلم لیگ کے لیے وقف کر دیا۔

عابد شاہ کرائی، سید:

بلوچستان کے شاعر، نعت گو، فارسی،
اردو، بلوچی، پشتو، براہوی، ڈپٹی
کمشنر، نماز مترجم منظوم فارسی، مجموعہ
کلام: "گلزار عابد"، ولادت ۱۸۸۸ء
وفات ۱۹۴۶ء، کوئٹہ (بحوالہ
"عکس بولان" کوئٹہ)۔

عابد علی بلہوری، قاضی، سنّت

شاعر، مدیر "اسلام" کراچی، مترجم
ہندی "رحمت للعالمین" و "قرآن،
حکیم" (نصف)، ولادت ۱۹۰۱ء،
سمون (فرخ آباد)، وفات ۱۹۳۳ء
ستمبر ۱۹۶۱ء، کراچی، ماہنامہ "کتابی
دنیا" کراچی، جنوری ۱۹۶۲ء۔

عابد علی عابد، سید، ڈرامہ

نویس، مترجم، شاعر، نقاد، فارسی دان
ماہر موسیقی، تسمانیف، شب نگار
بنداں، طلسمات، ید بیضا، شع،
دکھ سکھ، بریشم عود، اصول امتداد ادب
کے اسلوب وغیرہ، سابق پرنسپل دیال
سنگھ کالج لاہور، ولادت ۱۹۰۷ء
۱۹۶۶ء، لاہور، وفات ۲۰ جنوری
۱۹۷۱ء، مومن پورہ، لاہور ("نوائے

وفات (کاکس بازار) ۷ اپریل
۱۹۶۶ء، خرید پور ("نوائے وقت"،
لاہور ۱۹۶۶-۲-۸)۔

ع

عابد احمد علی: ماہر تعلیم،
علی گڑھ مسلم یونیورسٹی میں عربی کے استاد
سابق پرنسپل گورنمنٹ ڈگری کالج سرگودھا
سر سید احمد خان کے ہم جہد، ۶۹ سال
عمر پائی، وفات ۱۹۶۲-۵-۱۰، میانی
صاحب، لاہور (روح مزار)۔

عابد حشری: ممتاز شاعر،

وفات ۱۹۸۶-۵-۱۳۔

عابد حین، کرنل سید: سابق

ریٹائرڈ فوجی افسر، سابق وفاتی وزیر

سیاست دان، ضلع جھنگ کی معروف

شخصیت، ولادت: ۱۹۱۵ء،

شاہ جیونہ، وفات ۱۹۶۱-۲-۱۲

شاہ جیونہ (جھنگ) (عابد حسین مصنفہ
ڈاکٹر عبد اللطیف)۔

۶۱۹۸۵ء، لندن ("جنگ" لاہور)۔

عاصی واصفی، عبدالغنی؛

پنجابی کے معروف شاعر، وفات ۱۹۷۳ء،

لاہور "تارے نیل ننگن دے" مؤلفہ

نادم عصری

عالم سیاہ پوش، بابا؛ فلمی

شاعر، ولادت وطن؛ تحصیل بٹالہ

۵۷ سال عمر پائی، وفات ۱۱ ارمی

۶۱۹۵۹ء، لاہور ("تارے نیل ننگن

دے" مؤلفہ نادم عصری)۔

عالم لوہار؛ گلوکار، پنجابی لوک

گیتوں کے ماہر، "واجاں ماریاں

بلایا کئی بار میں، کسے نے میری گل نہ

سنی" جیسے مشہور لوک گیت کے خالق،

وفات (حادثہ) ۶۱۹۷۹ء-۳-۷، لالہ موسیٰ

("نوائے وقت" لاہور ۲۲ جولائی

۶۱۹۷۹)۔

عائشہ بیگم صدیقہ؛ مورخہ،

مصنفہ، ولادت، ۶۱۸۷۰ء، وفات

۶۱۹۵۲ء، سیالکوٹ (کتاب دوست

منظور الحق صدیقی)۔

عباس بن عبدالقادر، پروفیسر

پرنسپل گورنمنٹ کالج خیرپور سندھ

وقت "لاہور ۶۱۹۷۱-۱-۲۱)۔

عارف اللہ شاہ قادری؛

سید؛ عالم دین، چیئرمین "رویت

ہلال کمیٹی"، سال عمر پائی، وفات

۶۱۹۷۹-۲-۲۸، راولپنڈی،

("نوائے وقت" لاہور یکم مارچ

۶۱۹۷۹)۔

عارف ہوشیار پوری؛ خطاط،

ادیب، شاعر، وفات ۱۱ اکتوبر

۶۱۹۸۱ء، نئی کراچی ("جنگ" کراچی

۶۱۹۸۱-۱۰-۱۲)۔

عاشق حسین، سید؛ شیرگرھ

کے معروف زمیندار، وفات ۳

اکتوبر ۶۱۹۵۷ء، شیرگرھ (اوکاڑہ)،

("نوائے وقت" لاہور ۵ اکتوبر

۶۱۹۵۷)۔

عاشق ذبیحی ڈبائیوی؛ ممتاز

شاعر، ۹۱ سال عمر پائی، وفات ۲۳

جون ۶۱۹۸۳ء ("جنگ" کراچی ۲۲

جون ۶۱۹۸۳)۔ سخی حسن کراچی۔

عاشق محمد غوری، پروفیسر

شاعر، تفسیر نثار، معلم فارسی، استاد

دیال سنگھ کالج لاہور، وفات اپریل

عبدالباسط : ممتاز ادیب ،
وفات ۱۹۶۳ء - ۸ - ۳ کراچی (جنگ)
کراچی ۱۹۶۳ء - ۸ - ۳۔

عبدالبصیر پال ، پروفیسر
ڈاکٹر : سابق صدر شعبہ طبیعیات
پنجاب یونیورسٹی ، ۷۶ سال عمر پائی ،
وفات ۱۹۸۷ء - ۲ - ۱۳ ، میانی صاحب
لاہور ("جنگ" لاہور ۱۵ فروری
۱۹۸۷ء)۔

عبدالمتوابعز لوی ، مولانا ،
مشہور اہل حدیث عالم ، وفات ۳۰
مارچ ۱۹۵۰ء ، میانی صاحب ، لاہور
("لوائے وقت" لاہور یکم اپریل
۱۹۵۰ء)۔

عبدالجببار : مرید حضرت
شیخ الہند ، خلیفہ حضرت اشرف علی
تھانوی ، علامہ مشرقی کے نظریات کی
تردید میں دورے کیے ، ۱۹۳۸ء
میں پٹنہ میں مسلم لیگ کے اجلاس میں
شامل تھے ، مبلغ ، عالم دین ، واعظ ،
ولادت ۱۸۹۳ء - ۳ - ۲۵ ، ڈربی سروس
(حصار) ، وفات ۱۹۵۱ء - ۳ - ۱۶ ،
ہارون آباد (تذکرہ علمائے پنجاب

تلمیذ حسن عسکری عظیم آبادی ، استاد
تاریخ تعلیم الاسلام کالج ، لاہور ، ولادت
۱۹۱۹ء ، پرنی (بھاگلپور) ، وفات
(قتل) ۱۹۷۲ء - ۹ - ۲ ، ربوہ (معلومات
از علی بن عبدالقادر)۔

عباس علی شاہ ، حکیم سید ،
بار ایٹ لاء ، قانون دان ، ماہر نفسیات ،
طیب ، مقرر ، وفات ۱۳ جنوری
۱۹۵۸ء ، لاہور ("لوائے وقت" لاہور
۱۹۵۸ء - ۱ - ۱۵)۔

عباسی ، ایم۔ ایم : سابق چیف
سیکرٹری حکومت پاکستان ، وفات
(صومالیہ) ۱۹۶۹ء - ۳ - ۱۵ ، کراچی
("لوائے وقت" لاہور ۱۶ مارچ
۱۹۶۹ء)۔

عبدالباری ، میاں : پنجاب
مسلم لیگ کے صدر ، نیک نام
سیاست دان ، تحریک ریشمی رومال
کے ایک کردار ، ولادت ۲۲ ستمبر
۱۸۹۵ء ، منصور پور (کپور تھلہ)۔
وفات ۱۹۶۸ء - ۱۰ - ۲۸ ، چک ۳۲ ،
(جرطالوار) ("مشرق" لاہور ۲۹
اکتوبر ۱۹۶۸ء)۔

میانی صاحب ، لاہور
 "لوائے وقت" لاہور ،
 ۶۱۹۶۸-۷-۶۔

عبدالجبار ، مولانا ؛ تلمیذ
 مولانا رشید احمد گنگوہی ، شیخ الہند
 مدرس ، قاضی ٹیٹوال ، ولادت ؛

۶۱۸۷۸ ، سیریاں (ہری پور) ، وفات
 ۶۱۹۵۵ ، بگڑہ (ہری پور) (مشاپیر
 علماء دیوبند مؤلفہ قاضی فیوض الرحمن)
 عبدالجلیل ، حکیم ؛ سابق
 پرنسپل طبیہ کالج لاہور ، مدیر "الجلیل"
 لاہور ، طبیب حاذق ، ادیب ، ولادت ؛

۶۱۹۰۶-۱۰-۶ ، وفات ۵ اگست
 میانی صاحب ، لاہور (لوح مزار)۔

عبدالجلیل ندوی ، حکیم ؛
 عالم دین ، صوبہ سرحد کے نامور طبیب
 تحریک آزادی میں حصہ لیا ، وفات ،
 ۶۱۹۶۰-۲-۲۸ ، پشاور (مجلہ "طبیہ"
 لاہور مارچ ۱۹۶۰)۔

عبدالحامد بدایونی ؛ عالم دین
 قرار داد لاہور کی تائید کرنے والے ،
 تحریک خلافت کے رہنما ، مسلم لیگ
 کے سرگرم کارکن ، ۲۷ سال عمر پائی ،

مؤلفہ اختر راہی)۔
 عبدالجبار ابوہروی ، مولانا ؛
 فاضل دیوبند ، تلمیذ حسین احمد مدنی ،
 چشتیاں میں لڑکیوں کا مدرسہ قائم کیا ،
 وفات ۶۱۹۷۲ ، ملتان (ذاتی
 ڈائری راقم الحروف)۔

عبدالجبار چودھری ، الحاج ؛
 والد بزرگوار فضل القادر چودھری
 وفاقی وزیر زراعت ، صوفی صافی ضمیر
 ۸۰ سال عمر پائی ، وفات ۳۰ ستمبر
 ۶۱۹۶۲ ، چٹاگانگ ("لوائے وقت"
 لاہور ۶۱۹۶۲-۱۰-۱)۔

عبدالجبار خان ؛ ممتاز
 خوشنویس ، جنرل سیکریٹری آل
 پاکستان خوشنویس یونین ، وفات
 ۶۱۹۶۸-۷-۵ ، میانی صاحب ،
 لاہور ("لوائے وقت" لاہور ۶
 جولائی ۱۹۶۸)۔

عبدالجبار ، منشی ؛
 لاہور کے نامور خطاط ،
 جنرل سیکریٹری آل پاکستان
 خوشنویس یونین ، وفات
 ۶۱۹۶۸-۷-۵ ،

عبداللحق جامی، مولانا؛ عالم
دین، رکن اسمبلی، ۸۰ سال عمر پائی،
وفات ۶۱۹۸۴-۶-۷، رحیم یار خان،
(”جنگ“ لاہور ۶۱۹۸۴-۶-۷)۔

عبداللحق خان جگر اداری،
مولانا؛ شیخ طریقت، شاعر،
انشاپرداز، ماہر نجوم، طبیب،
ریاضی دان، ولادت ۱۵ اراگست
۶۱۹۰۶، جگر اداری (پٹھان کوٹ)، وفات
۶۱۹۸۱-۲-۱۶، چک ۴۶ جنوبی،
(سرگودھا) مضمون ”نوائے وقت“ لاہور
۶۱۹۸۲-۸-۸)۔

عبداللحق، ڈاکٹر؛ سابق
سپرنٹنڈنٹ مینٹل ہسپتال لاہور، دماغی
امراض کے ماہر، وفات ۱۹ دسمبر
۶۱۹۶۴، (”نوائے وقت“ لاہور ۲۰
دسمبر ۶۱۹۶۴)۔

عبداللحق شیخ؛ ممتاز قانون
دان، سیشن جج ریٹائرڈ، پیشین لکھنے
میں ماہر، والد بزرگوار شیخ اکرام الحق،
ولادت ۶۱۹۰۰-۱-۱، ہوشیار پور،
وفات ۶۱۹۸۵-۸-۱۲، میانی صاحب
لاہور (”جنگ“ لاہور ۱۳ اگست

وفات ۶۱۹۷۰-۷-۲۰، منگھوپر
روڈ، کراچی (”نوائے وقت“ لاہور ۲۱
جولائی ۶۱۹۷۰)۔

عبداللحق، مولانا؛ ناظم کتب
خانہ دارالعلوم کورنگی، دارالعلوم
کی نامور شخصیت، ولادت ۱۳۳۳ھ،
وفات ۶۱۹۸۵-۷-۲۹، دارالعلوم
کورنگی، کراچی (روح مزار)۔

عبداللحق حفیظ، حقانی؛ مصنف
عالم، مناظر، خطیب جامع مسجد
آگرہ، شیخ الحدیث مدرسہ دارالعلوم
مظہریہ کراچی، ولادت ۶۱۹۰۰، بریلی،
وفات ۶۱۹۵۸-۶-۲۳، حسن پروانہ
ملتان (تذکرہ اکابر اہل سنت مؤلفہ
عبداللحکیم شرف قادری)۔

عبداللحق حفیظ، ڈاکٹر میاں؛
برادر عبدالعزیز مالواڑہ، ہماجر
کابل و ترکی، بم ناکارہ کرنے کے ماہر،
مصنف، پنجاب یونیورسٹی میں ترکی
زبان کے استاد، ۸۳ سال عمر پائی،
وفات ۶۱۹۶۴-۷-۱۰، مصری شاہ،
لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۱۱
جولائی ۶۱۹۶۴)۔

(”نوائے وقت“ لاہور ۲۸ جنوری
۱۹۷۱ء)۔

عبداللہ نافع گل، مولانا؛
برادر عزیز گل، تلمیذ شیخ الہند، مدرس،
مصنف؛ ”نفع المہندی“، ولادت؛
۱۹۹۵ء، زیارت کاکا صاحب، وفات
۱۹۷۲ء، سنخاکوٹ (مشاہیر
علماء دیوبند مؤلفہ قاری فیوض الرحمن)
عبداللہ ہاشمی، الشیخ ابو
محمد؛ عالم دین، مصنف،
مدرس، ولادت وطن؛ کوٹلہ شیخان،
(احمد پور شرقیہ)، وفات ۱۹۷۲ء،
مدینہ منورہ۔

عبداللہ حکیم انصاری، خواجہ؛
بانی ”سلسلہ عالیہ توحیدیہ“، وفات
۱۹۷۷ء، ماڈل ٹاؤن، لاہور
(”نوائے وقت“ لاہور ۲۳ جنوری
۱۹۷۷ء)۔

عبداللہ حکیم انگوی؛ عالم،
خطیب، مصنف؛ عروۃ الوثقی احکام
الضحیٰ، تلمیذ مولانا عبد الجبار غزنوی،
مولانا رشید احمد گنگوہی، والد بزرگوار
مولانا عبد الحلیم قاسمی و مولانا عبد العظیم قاسمی

(۱۹۸۵ء)۔

عبداللہ عباس، آقا؛ بانی
”مدرستہ البنات“ جالندھر و لاہور،
والد بزرگوار عبید اللہ ندوی، ولادت
۱۸۸۶ء-۴-۶، جالندھر، وفات
۱۹۶۰ء-۴-۱، میانی صاحب، لاہور
(تذکرہ افاغنے جالندھر مرتبہ محمد ایوب
خان)۔

عبداللہ قریشی، پروفیسر؛
ماہر ریاضی، سابق صدر شعبہ ریاضی
اسلامیہ کالج پشاور، وفات ۸ اکتوبر
۱۹۸۱ء، راولپنڈی (”نوائے وقت“
لاہور ۱۹۶۱ء-۱۰-۱۰)۔

عبداللہ مولوی؛ بابائے
اردو، مصنف، اردو زبان کے محسن،
ولادت ۱۸۷۰ء-۸-۲۰، وفات
۱۹۶۱ء-۸-۱۶، دفتر انجمن ترقی اردو،
کراچی (لوح مزار)

عبداللہ، میاں؛ تحریک
آزادی کے ہراول دستے میں شامل رہے،
سابق وائس چیئرمین ڈسٹرکٹ کونسل
ساہی وال، سابق رکن صوبائی اسمبلی،
وفات ۱۹۷۱ء-۱-۲۶، موٹی (ساہیوال)

عبدالحکیم مظفرنگری، مولانا؛
 تلمیذ مولانا انور شاہ کشمیری و مولانا
 شبیر احمد عثمانی، مرید و خلیفہ مولانا حسین
 احمد مدنی، مصنف؛ حالات سلوک؛
 طبیب، قاری، مدرس، ۸۰ سال عمر
 پائی، ولادت وطن؛ پٹی سادات،
 مظفرنگر، وفات ۳، ۶۱۹، ۱۱-۱۷،
 لاہور (تذکرہ علمائے پنجاب مصنف
 اختر راہی)۔

عبدالحکیم، مولانا حکیم؛
 دیکھئے؛
 عبدالحکیم مظفرنگری،
 مولانا۔

عبدالحلیم قاسمی، مولانا؛
 نامور عالم دین، مدرس، فاضل دیوبند،
 احمد ندیم قاسمی کے قریبی رشتہ دار،
 ۶۵ سال عمر پائی، ولادت آبائی وطن؛
 انگہ (خوشاب)، وفات ۲۸ نومبر
 ۶۱۹۸۳، لاہور۔

عبدالحلیم، مولانا؛ عالم دین،
 صدر مدرس "دارالعلوم حقانیہ"
 اکوڑہ خشک، وفات ۶ جنوری

ولادت ۶۱۸۸، انگہ (خوشاب)،
 وفات ۶۱۹۶۶-۱-۲۳، انگہ،
 عبدالحکیم، خلیفہ؛ فلاسفر،
 مصنف، بانی "ادارہ ثقافت اسلامیہ"
 لاہور، ولادت ۶۱۸۹۵، وفات
 ۶۱۹۵۹-۱-۳۰، میانی صاحب، لاہور
 "نوائے وقت" لاہور ۳۱ جنوری
 ۶۱۹۵۹۔

عبدالحکیم سرمد مظاہری،
 مولانا؛ فارغ مظاہر العلوم
 سہارنپور، عالم دین، جہاد کشمیر میں حصہ
 لیا، مدرس، شاعر، مجموعہ کلام؛
 "واردات سرمد" تاریخ و فلسفہ پر
 گہری نظر تھی، ولادت ۶۱۹۲۱-۹-۱۲،
 کنڈیاں (میالوالی)، وفات ۱۹ اکتوبر
 ۶۱۹۷۲، کنڈیاں (تذکرہ علمائے
 پنجاب مصنف اختر راہی)۔

عبدالحکیم صدیقی، خواجہ؛
 معروف ٹرانسپورٹر، سابق رکن ملتان
 میونسپل کمیٹی، سابق صدر سٹی مسلم لیگ،
 ۵۵ سال عمر پائی، وفات ۷ مارچ
 ۶۱۹۶۲، ملتان ("نوائے وقت" لاہور
 ۶۱۹۶۲-۳-۹)۔

لاہور ("نوائے وقت" ۸ ستمبر ۱۹۷۹ء)۔

عبدالحمید، پیرزادہ؛
ایڈووکیٹ، ٹینس کے قومی کھلاڑی،
وفات ۱۹۶۴ء - ۱۰-۳۰، ملتان،
("نوائے وقت" لاہور ۱۳ اکتوبر ۱۹۶۴ء)۔

عبدالحمید، جسٹس؛ ماہر
قانون، وفات (ہوائی حادثہ) ۲۶
نومبر ۱۹۷۹ء، طائف (شہ سرخی
"نوائے وقت" لاہور ۲۷ نومبر ۱۹۷۹ء)۔

عبدالحمید، جنرل؛ سابق
کمانڈر انچیف افواج پاکستان، ولادت
۱۹۱۷ء، وفات ۱۹۸۳ء - ۷-۲۱،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۲ جولائی ۱۹۸۳ء)۔

عبدالحمید خان؛ سابق
صدر حکومت آزاد جموں و کشمیر،
برادر اصغر خان عبدالقیوم خان
سابق وزیر اعلیٰ سرحد و فاتی وزیر داخلہ
وفات ۱۹۸۶ء - ۸-۱۳، مظفر آباد،
("جنگ" راولپنڈی ۱۴ اگست

۱۹۸۳ء، زرubi (میروان)
ماہنامہ "الحق" اکوڑہ خٹک)۔

عبدالحمید؛ سابق وزیر تعلیم
مشرقی پاکستان، ۷۷ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۶۳ء - ۶-۱۳، ڈھاکہ
("نوائے وقت" لاہور ۱۴ جون ۱۹۶۳ء)۔

عبدالحمید باجوہ؛ سابق
ڈی آئی جی، پولیس، محکمہ پولیس کی ہر
دل عزیز، محنتی، باوقار شخصیت، چالیس
سال محکمہ پولیس کی ملازمت کی (۱۹۳۶ء
۱۹۷۹ء)، ولادت ۱۹۱۶ء، سالار
والا (فیصل آباد)، وفات ۲۶ اپریل
۱۹۷۷ء ("نوائے وقت" لاہور ۲۹
اپریل ۱۹۷۷ء)۔ گلبرگ، لاہور۔

عبدالحمید بیٹ؛ دینی و سماجی
کارکن، مفتی محمود کے قریبی ساتھی، وفات
۱۹۸۲ء - ۱-۲۸، میانی صاحب، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۲۹ جنوری ۱۹۸۲ء)۔

عبدالحمید بھٹی، پیر؛ ممتاز
خطاط، برادر بزرگ عبدالحمید بھٹی،
وفات ۱۹۷۹ء - ۹-۷، شاہ کمال،

۶۱۹۶۸، سرائے مغل نزد بلوکی ،
 ("نوائے وقت" لاہور ۹ مارچ
 ۶۱۹۶۸)۔

عبدالحمید خان صاحب
 میاں؛ سابق ایکشن کمشنر ،
 وفات ۶۱۹۵۷-۱-۱۶، لاہور ،
 ("نوائے وقت" لاہور ، ۱۱ جنوری
 ۶۱۹۵۷)۔

عبدالحمید، خواجہ؛ ماہر
 تعلیم، سابق پرنسپل گورنمنٹ کالج
 بہاولنگر، وفات ۶۱۹۶۵-۳-۲۰،
 میانی صاحب، لاہور ("نوائے وقت"
 لاہور ۶۱۹۶۵-۳-۲۲)۔

عبدالحمید، خواجہ؛ سابق
 پروفیسر آف فلاسفی، گورنمنٹ کالج
 لاہور، وفات ۶۱۹۵۰-۱۲-۱۱، لاہور
 ("نوائے وقت" لاہور ۱۳ دسمبر
 ۶۱۹۵۰)۔

عبدالحمید، خواجہ؛
 ناشر، تاجر کتب، مالک مکتبہ علم و
 ادب، کچھری روڈ لاہور، برادر نسبتی ڈاکٹر
 محمد باقر، وفات ۶۱۹۷۹-۵-۵
 ماڈل ٹاؤن، لاہور ("نوائے وقت"

۶۱۹۸۶)۔

عبدالحمید خان؛ سابق
 پولیٹیکل ایجنٹ شمالی وزیرستان ،
 وفات (قتل) ۶۱۹۸۲-۹-۲۵، ڈیرہ
 اسماعیل خان ("نوائے وقت" لاہور
 ۶۱۹۸۲-۹-۲۶)۔

عبدالحمید خان، الحاج؛
 سابق چیئرمین فیروز سنز لاہور ،
 مصنف؛ ولادت جنوری ۱۹۰۱
 وفات ۶۱۹۸۰-۷-۲۶، بیگم پورہ،
 لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۷
 جولائی ۶۱۹۸۰)۔

عبدالحمید خان، جسٹس؛
 سابق پرنسپل لار کالج پشاور، سابق
 جج مغربی پاکستان ہائی کورٹ، ۶۸
 سال عمر پائی، وفات ۶۱۹۷۲-۳-۱۲
 پشاور ("نوائے وقت" لاہور ۲۳
 مارچ ۶۱۹۷۲)

عبدالحمید خان، صوفی؛
 سابق صوبائی وزیر، انبالہ ڈویژن میں
 مسلم لیگ کے رہنما، مرید حضرت عبد
 القادر رانپوری، ولادت ۶۱۸۵۳
 ٹھسکہ میرانچی، وفات ۸ مارچ

سازی میں شہرت ، ولادت ۱۸ فروری ۱۸۹۸ء ، دارالپور (ہوشیارپور) وفات ۶۱۹۶۰-۶-۱۵ء کراچی ، (ماہنامہ ہومیو پتھی کراچی جولائی، ستمبر ۱۹۶۲ء)۔

عبدالحمید، شیخ، کشمیری رہنما، مسلم کانفرنس کے ساتویں صدر سیاست دان، ۸۷ سال عمر پائی، ۱۵ مئی ۱۹۸۳ء، میانی صاحب، لاہور ("جنگ" لاہور ۱۹۸۳-۵-۱۶)۔

عبدالحمید شیخ، شیخ اللہ دینہ رئیس پھلوڑہ کے فرزند، سابق جنرل سیکریٹری شملہ مسلم لیگ، تحریک پاکستان کے کارکن، وفات ۱۳ جولائی ۱۹۸۲ء، گلبرگ، لاہور، ("نوائے وقت" لاہور ۱۳ جولائی ۱۹۸۲)۔

عبدالحمید عدم، سید، معروف شاعر، مصنف، ولادت جون ۱۹۰۴ء، تلونڈی موسیٰ خان، گوجرانوالہ، وفات ۱۹۸۱-۳-۱۰ء، قبرستان چھاؤنی، لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۱-۳-۱۱)۔

۱۹۶۹-۵-۶)۔

عبدالحمید دستی، سردار، سیاست دان، سابق وزیر اعلیٰ پنجاب ۹۳ سال عمر پائی، وفات ۱۱ فروری ۱۹۸۵ء، مظفر گڑھ ("جنگ" لاہور ۱۹۸۵-۲-۱۲)۔

عبدالحمید، دیوان سر، سابق وزیر اعظم ریاست کپورتھلہ، وفات ۱۹۶۳-۱۲-۱۰ء، ماڈل ٹاؤن، لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۳ دسمبر ۱۹۶۳)۔

عبدالحمید، ڈاکٹر، سابق صدر شعبہ تاریخ و سیاسیات گورنمنٹ کالج لاہور، سابق صدر شعبہ تاریخ پنجاب یونیورسٹی لاہور، مصنف، MUSLIM SEPARATISM IN INDIA، سابق ڈائریکٹر ریسرچ سوسائٹی

آف پاکستان، ولادت: ۳ مارچ ۱۹۱۰ء، نارودال، وفات ۸ دسمبر ۱۹۸۰ء، مومن پورہ، لاہور، (لوچ مزار)۔

عبدالحمید، ڈاکٹر، ڈاکٹر حمید، بابائے ہومیو پتھی، ادویہ

سابق پرنسپل اسلامیہ کالج لاہور، برادر
عبداللہ بٹ و ڈاکٹر عبدالقیوم، ماہر
جغرافیہ، ولادت ۱۹۰۶ء، لاہور،
وفات ۱۹۷۷ء-۱۹-۲۲، میانی صاحب
لاہور (روح مزار)۔

عبداللہ عارفی، ڈاکٹر؛
خلیفہ حضرت اشرف علی تھانویؒ،
مصنف: "اسوہ رسول اکرمؐ"، ہومیوپیتھی
طریق علاج کے ماہر، ولادت ۱۸۹۸ء
کانپور، وفات ۱۹۸۶ء-۳-۲۶،
کورنگی، کراچی ("جنگ" کراچی، ۳۰
مارچ ۱۹۸۶ء)۔

عبداللہ فاروقی، خواجہ؛
نامور عالم دین، مفسر، جامعہ ملیہ
اسلامیہ دہلی کے شیخ التفسیر، تحریک
ریشمی رومال کے کردار، ولادت ۱۸۸۷ء
گورداسپور، وفات ۱۹۶۵ء-۱-۸،
میانی صاحب، لاہور ("لوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۵ء-۱-۹)۔

عبدالخالق شور کوٹی، مولانا؛
فاضل و استاد دارالعلوم دیوبند،
شیخ الحدیث جامعہ عباسیہ بہاولپور،
مدرس مدرسہ نعمانیہ ملتان، مرید

عبدالحمید قادری، مفتی؛
مصنف، خطیب، مدرس، تلمیذ
مولانا حامد رضا خان بریلوی، ولادت
۱۹۰۲ء، آٹولہ، وفات ۱۹۷۳ء-۵-۷،
نواب شاہ (سندھ) (تذکرہ اکابر اہل
سنت مؤلفہ عبدالحمید شرف قادری)۔
عبدالحمید لدھیانوی، مفتی؛
مجاہد تحریک آزادی، عالم دین، مولانا
حبیب الرحمن لدھیانوی کے خاندان کے
گل سرسبد، وفات ۱۹۸۶ء-۸-۱۶،
ٹوبہ ٹیک سنگھ ("جنگ" لاہور، ۱۷
اگست ۱۹۸۶ء)۔

عبدالحمید مغل، صحافی،
نیوز ایڈیٹر روزنامہ "خادم وطن" حیدر
آباد، ۳۸ سال عمر پائی، وفات ۱۹۷۲ء
جولائی ۱۹۷۶ء، حیدرآباد ("لوائے
وقت" لاہور ۱۹۷۶ء-۷-۱۵)۔

عبدالحنان، حافظ؛ خطیب
جامع مسجد سید علی ہجویریؒ، ۹۳ سال
عمر پائی، وفات ۱۹۶۶ء-۳-۵،
پیر مکی، لاہور (مکتوب حکیم محمد موسیٰ
امرتسری بنام راقم)
عبداللہ بٹ، پروفیسر؛

مولانا ابوالسعد احمد خان، خلیفہ مولانا
 عبدالنور سجادہ نشین کنڈیاں، ولادت
 ۱۸۹۶ء - ۵-۵، بستی ولی محمد (شورکوٹ)
 وفات: ۱۹۶۶ء - ۱۱-۱۵، کبیر والا،
 (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف اختر راہی)
 عبدالخالق مالواڑہ، میاں؛
 سماجی کارکن، فرزند میاں عبدالعزیز
 مالواڑہ، صدر تحریک تعمیر انسانیت؛
 وفات: ۱۹۸۰ء - ۶-۱۲، لہری مارکیٹ
 لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۳
 جولائی ۱۹۸۰ء)۔

عبدالرب، مرزا؛ سابق سیشن
 جج، والد بزرگوار مرزا غلام مجدد چیف
 جسٹس پنجاب ہائی کورٹ، صدر
 مغربی پاکستان پبلک سروس کمیشن،
 ۸۳ سال عمر پائی، وفات: ۲۹ نومبر
 ۱۹۶۶ء، میانی صاحب، لاہور،
 ("نوائے وقت" لاہور ۳۱ نومبر
 ۱۹۶۶ء)۔

عبدالرب نشتر، سردار؛
 مجاہد تحریک آزادی، سابق گورنر پنجاب
 سابق دفاتی وزیر، مسلم لیگ کے
 روح رواں، قائد اعظم کے قریبی ساتھی
 عبوری حکومت میں وزیر رہے،
 ولادت: ۱۸۹۹ء - ۴-۱۳، پشاور،
 وفات: ۱۹۵۸ء - ۲-۱۳، مزار قائد،
 کراچی (لوح مزار)۔

عبدالرحیم، پیر؛ روحانی
 پیشوا، فرزند ارجمند حضرت عبدالرحمن
 سجادہ نشین درگاہ بھڑچونڈی شریف؛

عبدالدیوان کیمپوری، مولانا؛
 تلمیذ انور شاہ کشمیری، مدرس خطیب
 مرید حاجی صاحب ترنگ زئی، ڈھاکہ
 اور نرائن گنج میں اشاعت علم میں بھی
 مصروف رہے، ولادت: ۱۸۹۳ء
 دامان (اتک)، وفات: ۱۵ اپریل
 ۱۹۶۱ء، دامان (تذکرہ علمائے پنجاب
 مؤلف اختر راہی)۔

عبدالرب کا کاخیل، مولانا
 قاضی؛ مترجم، مصنف؛ "قصص
 القرآن" (پشتو)، والد مولانا عبد
 القدوس جج شرعی عدالت، ولادت

اقبال، ولادت ۱۹۰۸ء، امرتسر،
وفات ۱۹۶۴ء-۱۱-۵، میانی صاحب،
لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۶ نومبر
۱۹۶۴ء)۔

عبدالرحیم، سر: قانون دان،
سیاست دان، جے۔ اے۔ رحیم کے
والد، حسین شہید سہروردی کے سسر،
وطن: مدناپور (بنگال)، وفات ۱۹۵۳ء
میوہ شاہ، کراچی۔

عبدالرحیم سہارنپوری، قاری،
عالم، صوفی، مدرس، مرید شاہ عبدالرحیم
رائے پوری، وطن: نوگانوہ (سہارنپور)
وفات ۱۹۸۳ء-۲-۲۵، روڈ ۵،
(خوشاب) (معلومات از نفیس رقم
شاہ صاحب)

عبدالرحیم، شیخ: فنانشل سیکریٹری
امرتسر مسلم لیگ، رکن انجمن اسلامیہ،
امرتسر، نامور شخصیت، ۸۴ سال عمر
پائی، وفات ۱۹۶۵ء-۶-۱، جڑانوالہ
(مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری بنام
راقم)۔

عبدالرحیم قادری:
دیکھئے:

ولادت: ۱۹۱۰ء، بھڑچونڈی، وفات
(قتل) ۱۹۶۱ء-۹-۲۱، بھڑچونڈی،
شریف (ڈہرکی) (”نوائے وقت“ لاہور
۱۹۶۱ء-۹-۲۳)۔

عبدالرحیم، مولانا: شیخ
طریق، تلمیذ مولانا محمد عالم آسی و مولانا
نور احمد محشی، مکتوبات امام ربانی، تلمیذ
مولانا انور شاہ کاشمیری، سو سال سے
زیادہ عمر پائی، ولادت موچھل (امرتسر)
وفات ۱۹۶۶ء-۶-۳۰، گوجرانوالہ
(مکتوب حکیم محمد اشرف چشتی)

عبدالرحیم خواجہ: سابق جج
مقبوضہ کشمیر، سابق وزیر حکومت آزاد
جموں و کشمیر، تحریک آزادی کشمیر میں شیخ
عبداللہ اور چوہدری غلام عباس کے ساتھی
۹۶ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۸ء-۱-۴
ماڈل ٹاؤن، لاہور (”نوائے وقت“
لاہور ۱۹۶۸ء-۱-۶)۔

عبدالرحیم، خواجہ: ماہر اقبالیات،
سیاست دان، وکیل، بار ایٹ لاء، سابق
کمشنر اوپننڈی ڈویژن، سابق چیف
سیکرٹری پنجاب، چوہدری رحمت علی کے
قربی دوست، سابق صدر مرکزی مجلس

۶۱۹۵۵-۱۲-۹-

عبدالرحمن : مزدور رہنما
کوٹ لکھپت ایریا، ان کے قتل کے بعد
ہنگامے ہوئے تھے۔ وفات (قتل) ،

۶۱۹۶۴-۲-۳۰، کھاریاں (نوائے

وقت "لاہور ۶۱۹۶۴-۵-۱)

عبدالرحمن بخاری، پیر سید،

عابد، زاہد، عالم، سجادہ نشین درگاہ سید

امیر علی شاہ آف امراء شریف، وفات

۶۱۹۶۴-۶-۲۳، امراء شریف،

وینکے تارڑ (مکتوب میاں ضمیر احمد

بنام راقم)

عبدالرحمن، جامی : عالم دین،

ولادت ۶۱۹۲۴، کھوکھر زیر (چکوال)

وفات ۶۱۹۷۲-۷-۱۱، بڑا قبرستان،

گوجرانوالہ ("خصوصی مجلہ" گورنمنٹ کالج

گوجرانوالہ)۔

عبدالرحمن، چوہدری : مؤسس

گورنمنٹ مسلم ہائی سکول ملتان، سماجی کارکن

وفات ۶۱۹۸۲-۸-۲۱، ملتان ("نوائے

وقت "لاہور ۶۱۹۸۲-۸-۲۲)۔

عبدالرحمن، حسن علی : ممتاز ماہر

تعلیم، سابق وائس چانسلر سندھ یونیورسٹی،

عبدالرحیم، پیر

عبدالرحیم قاضی : تلمیذ مولانا

عبدالجبار غزنوی، سیاست میں دلچسپی،

تحریک خلافت کے کارکن، مولانا فضل

الہی وزیر آبادی کے عقیدت مند،

ولادت ۶۱۸۸۴-۱۲-۱۷، کوٹ قاضی

(گوجرانوالہ) وفات ۶۱۹۷۱-۲-۲۷

گوجرانوالہ، (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلفہ

اختر راہی)۔

عبدالرحیم کوٹلوی، مولانا : مجلس

احرار کے کارکن، مناظر، جمیعت اہل

حدیث کے سرگرم کارکن، ماہر طبیب،

ولادت ۶۱۸۹۰، بن تودلہ (قصور)

وفات ۶۱۹۶۹-۱۲-۴، اغلبا پتوکی،

(تذکرہ علمائے پنجاب مؤلفہ اختر راہی)

عبدالرحیم، "مولانا" : امام

"احمدیہ مسجد" لندن، عربی زبان کے

اسکالر، قرآن حکیم کا انگریزی میں ترجمہ

کرنے والی کمیٹی کے رکن، وفات ۷

دسمبر ۶۱۹۵۵، ربوہ ("نوائے وقت" لاہور)

عبدالرحمن شوق امرتسری؛

مصنف، مترجم، وفات ۱۹۷۱ء،

درگاہ جان محمد حضوری، لاہور،

(جان محمد حضوری مؤلفہ محمد دین کلیم)

عبدالرحمن علیگ، سید؛

سیاست دان، ولادت بنگلور،

وفات ۱۹۸۳ء-۱-۲۰، کراچی،

(”جنگ“ کراچی ۱۹۸۳ء-۱-۲۱)

عبدالرحمن، قاضی؛ فاضل دیوبند

مدرس، صوفی، مصنف، تاریخ گو،

شاعر، خلیفہ قاضی سلطان محمود، ولادت

۱۸۶۹ء، پنڈی سرال (اٹک)، وفات

۱۹۵۳ء-۷-۳، پنڈی سرال (تذکرہ

علمائے پنجاب مؤلفہ اختر راہی)۔

عبدالرحمن قادری، پیر؛

سجادہ نشین بھڑچونڈی شریف، سیاسی

اور دینی تحریکوں میں حصہ لیا، ولادت

۱۸۹۲ء، وفات ۱۹۶۰ء-۱۰-۳۰،

بھڑچونڈی (عباد الرحمن مرتبہ مغفور

القادری)۔

عبدالرحمن کامپوری؛ تلمیذ

شیخ الہند و خلیل احمد سہارنپوری

خلیفہ حضرت اشرف علی تھانوی مدرس

وفات ۱۹۸۶ء-۷-۱۳، کراچی۔

عبدالرحمن، حاجی؛ بٹالہ کے

معروف سیاسی کارکن، تحریک خلافت اور

تحریک آزادی میں حصہ لیا، بٹالہ میں ان

کا گھر تحریکوں کا مرکز تھا، سید عطاء اللہ شاہ

بخاری کے ساتھی، وفات ۱۱ جنوری

۱۹۶۶ء، میاں میر، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۶۶ء-۱۰-۱۳)۔

عبدالرحمن حضوری، مولانا؛ فاضل

دیوبند، مسلم لیگ کے کارکن، سیاست

میں دلچسپی لیا کرتے تھے، ولادت ۲۹

اگست ۱۸۸۶ء، حضور، وفات ۲۰

فروری ۱۹۷۷ء (تذکرہ علمائے پنجاب

مؤلفہ اختر راہی)۔ مدفن حضور

عبدالرحمن، حکیم؛ سماجی کارکن،

طیب، ابن ہدایت اللہ پنجابی شاعر،

وفات ۱۹۵۷ء-۸-۲۷، راولپنڈی

(”تعمیر“ راولپنڈی ۱۹۵۷ء-۸-۲۸)

عبدالرحمن خان، خان؛

سابق پرنسپل زرعی کالج فیصل آباد،

۶۷ سال عمر پائی، وفات ۶ دسمبر

۱۹۶۸ء، میانی صاحب، لاہور،

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۶۸ء-۱۲-۷)

سراے عالم گیر ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۵۹-۱۰-۱۱)۔

عبدالرحمن نقشبندی، مولانا؛
ابن حافظ عبدالکریم، سربراہ سلسلہ
نقشبندیہ، ۶۵ سال عمر پائی، وفات
۱۹۶۱-۱-۲، راولپنڈی ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۱-۱-۳)۔

عبدالرحمن ہزاروی، مولانا؛
تلمیذ انور شاہ کشمیری، استاد العلماء،
ولادت ۱۸۸۳ء، کیا بالا (ہری پور)
وفات ۱۹۶۰-۶۲، کیا بالا (ہری پور)
رتاریخ ہزارہ شیر بہادر خان پنی)۔

عبدالرزاق جگرالوی چشتی
نظامی، ڈاکٹر؛ مترجم فصول
بقراط تلخیص جالینوس، ولادت ۵
نومبر ۱۹۰۵ء، جگراؤں (لدھیانہ)
وفات ۱۹۸۷-۲-۲۳، جڑوالا،
(مکتوب معین نجی نبیرہ آل مرحوم بنام
راقم)۔

عبدالرزاق خان، راؤ؛
تحریک پاکستان کے کارکن، سماجی کارکن،
اوکاڑہ کی معروف شخصیت، وفات
۱۹۸۲-۹-۱۹، اوکاڑہ ("نوائے

مصنف، ولادت ۱۸۸۲-۲۷-۲۷،
بہبودی (ٹک) ، وفات ۲۱ دسمبر
بہبودی (ٹک) (تذکرہ علمائے پنجاب
مصنف اختر راہی)۔

عبدالرحمن کیمیلپوری، مولانا
قاضی؛ تلمیذ شیخ الہند، مصنف
عربی فارسی اردو کے شاعر، بہترین خطاط

تصانیف؛ حاشیہ میرزا بہد، حاشیہ قاضی
مبارک، حاشیہ حمد اللہ، حاشیہ بخاری
اعلام الغافلین، ولادت ۱۸۶۸ء،
پنڈی سرہال (فتح جنگ)، وفات ۳
جولائی ۱۹۵۳ء، پنڈی سرہال (تذکرہ
علمائے پنجاب مؤلف اختر راہی)

عبدالرحمن، مفتی؛ تلمیذ محمد
عالم آسی و مفتی محمد حسن امرتسری، فاضل
دیوبند، مصنف؛ "الطلاق الدعی نی
الطلاق الرجعی" ولادت ۱۸۹۹ء، دوہڑی

سیداں (ہزارہ) وفات ۱۲ اگست
۱۹۴۷ء، دوہڑی، سیداں (مکتوب
حکیم محمد موسیٰ امرتسری بنام راقم)

عبدالرحمن، میجر جنرل؛ سابق
فوجی افسر، ڈپٹی ہائی کمشنر پاکستان متعینہ
جالندھر، وفات ۱۹۵۹-۱۰-۱۰

عبدالرشید گیلانی، سید؛
نامور صحافی، روزنامہ "پاکستان ٹائمز"
لاہور کے سپلیمنٹری ایڈیٹر، ۶۲ سال
عمر پائی، وفات ۶۱۹۸۷-۶-۸،
میانی صاحب، لاہور ("جنگ" لاہور
۶۱۹۸۷-۶-۹)۔

عبدالرشید، لیفٹیننٹ کرنل
خواجہ؛ عالم، فاضل، ادیب، مصنف
مورخ، طالب آملی کا دیوان مرتب
کیا، پنجاب کے فارسی گو شعرا کا تذکرہ
لکھا، ولادت ۶۱۹۱۲-۵-۲۱، لاہور
وفات ۶۱۹۸۳-۳-۱۳، میانی صاحب
لاہور (روح مزار)۔

عبدالرشید محبوب رقم، مولوی؛
خوش نویس، قرآن حکیم کی کتابت کے ماہر،
وفات ۶۱۹۶۱-۱۱-۲۹، عادل گڑھ،
("نوائے وقت" لاہور ۶۱۹۶۱-۱۱-۳۰)
عبدالرشید، میاں سر؛ پاکستان
کے پہلے چیف جسٹس، انہی نے قائد اعظم
سے گورنر جنرل کے عہدہ کا حلف لیا تھا،
ولادت ۶۱۸۸۹-۶-۲۶، لاہور، وفات
۶۱۹۸۱-۱۱-۶، باغبانپورہ، لاہور،
(روح مزار)۔

وقت "لاہور ۶۱۹۸۲-۹-۲۰)۔
عبدالرزاق فاروقی، مولانا؛
اہل حدیث عالم دین، خطیب،
ولادت ۶۱۹۲۳-۷-۲۶، کوٹلہ شیخاں
(احمد پور شرقیہ)، وفات ۱۲ اپریل
۶۱۹۸۶، کوٹلہ شیخاں (ہفت روزہ
"الاسلام" گوجرانوالہ)۔

عبدالرشید؛ سابق ڈپٹی ڈائریکٹر
تعلیمات صوبہ سرحد، ۷۵ سال عمر پائی،
۶۱۹۸۵-۱۰-۱۱، پشاور ("جنگ"
لاہور ۶۱۹۸۵-۱۰-۱۲)۔

عبدالرشید ارشد، علامہ؛
مالک مکتبہ "کتابستان" لاہور، مدیر
روزنامہ "زمزم" و "نوائے پاکستان"،
مدیر ہفت روزہ "الیوم" مدیر ماہنامہ
"احتساب"، ۵۲ سال عمر پائی، وفات
۶۱۹۷۸-۳-۲۰، لاہور ("نوائے
وقت" لاہور ۶۱۹۷۸-۳-۲۱)۔

عبدالرشید اشک؛ شاعر،
صحافی، ولادت ۶۱۹۱۵-۷-۲۶،
چونڈہ (سیالکوٹ)، وفات ۶۱۹۸۶،
سرگودھا (سخنوران سرگودھا مرتبہ
محمود اسیر)۔

لاہور، زہد و تقویٰ، شب بیداری اور
توکل میں ضرب المثل، ولادت؛
امکنگ (ماوراء النہر)، ۱۰۰ سال
عمر پائی، وفات ۶۱۹۷۶-۱۲-۱،
درگاہ شاہ محمد غوث - لاہور (مدینۃ
الاولیاء مؤلفہ محمد دین کلیم)۔

عبدالستار، پروفیسر؛ سابق
صدر شعبہ تاریخ دیال سنگھ کالج لاہور،
تلمیذ ڈاکٹر حمید الدین، عم مکرم پروفیسر
محمد جمیل خان، ۴۶ سال عمر پائی، وفات
۶۱۹۸۰-۵-۱۹، ماڈل ٹاؤن، لاہور
(”نوائے وقت“ لاہور ۶۱۹۸۰-۵-۲۰)۔

عبدالستار، پیرزادہ؛

سابق وفاقی وزیر، سیاست دان،
سابق وزیر اعلیٰ سندھ، ماہر موسیقی،
قومی ترانہ تخلیق کرنے والی کمیٹی کے رکن
رکین، پاکستان کی پہلی کابینہ کے رکن،
ولادت ۶۱۹۰۷-۷-۲۴، سکھر وفات ۲۵
اگست ۶۱۹۷۲، درگاہ شاہ جیلانی،
سکھر (”نوائے وقت“ لاہور ۲۶
اگست ۶۱۹۷۲)۔

عبدالستار چاولہ، پروفیسر؛
تاریخ دان، سابق پرنسپل گورنمنٹ

عبدالرؤف؛ انجمن ترقی اردو
پاکستان کے دیرینہ رکن، کتب خانہ خالص
کے کتب دار، وفات ۶۱۹۸۶-۵-۱۹،
کراچی۔

عبدالرؤف درخوآستی، مولانا؛
عالم دین، صوفی، وفات ۹ نومبر
۶۱۹۸۵، خان پور (ہفت روزہ
”خدام الدین“ لاہور)۔

عبدالرؤف نیر، شاہ؛
پیر طریقت، شاعر، جانشین محمد عبدالشکور
قادری چشتی ابوالعلائی، وفات ۳۰
مئی ۶۱۹۶۸، جیون ہاؤس، لاہور،
(روح مزار)۔

عبدالستار انصاری؛ عالم،
خطیب، تحریک پاکستان کے کارکن،
تحریک ختم نبوت اور تحریک نظامِ مطہری،
میں شامل رہے، مرید مولانا عبدالغفور
ہزاروی وزیر آبادی، وفات ۱۵
اگست ۶۱۹۸۵، حافظ آباد،
(مکتوب میاں ضمیر احمد بنام راقم)۔

عبدالستار بخاری، مولانا
حافظ؛ نقشبندی سلسلہ کے بزرگ
امام مسجد درگاہ شاہ محمد غوث قادری

عبدالشکور، شیخ : ادیب ،
مزاح نگار، مصنف : "سبزہ بیگانہ"،
لاہور کی ادبی بزم کی آخری یادگار، ماہر
موسیقی ، ولادت ۱۸۹۲ء ، قصور ،
وفات ۱۹۸۵ء - ۱-۶ ، گلبرگ ،
لاہور ("جنگ" لاہور ۲ جون
۱۹۸۵ء)۔

عبدالشکور ، مولانا : عالم دین
شیخ الحدیث مدرسہ مظاہر علوم سہارنپور
وفات ۱۹۴۰ء - ۹-۲۵ ، حضور ،
راکھ ("نوائے وقت" لاہور ۲۹
ستمبر ۱۹۴۰ء)۔

عبدالصادق ، مولانا سپید :
تلمیذ شیخ الہند ، مدرس ، نصف صدی
تک علم کی اشاعت کرتے رہے ،
ولادت ۱۸۸۲ء ، چنارکوٹ (مانسہرہ)
وفات دسمبر ۱۹۵۶ء ، چنارکوٹ ،
(مشاہیر علماء دیوبند مؤلف قاری فیوض
الرحمن)۔

عبدالصبور خان ، خان :
ممتاز مسلم لیگی ، قائد ایوان قومی اسمبلی ،
رکن بنگلہ دیش پارلیمنٹ ، صدر ایوب
خان کی کابینہ میں سینئر وزیر رہے ،

ڈگری کالج جھنگ ، سابق ڈائریکٹر تعلیمات
فیصل آباد ڈویژن ، ۶۱ سال عمر پائی ،
وفات ۱۹۸۴ء - ۲-۸ ، فیصل آباد ،
("جنگ" لاہور ۱۹۸۴ء - ۲-۹)۔

عبدالسلام ہزاروی ، حکیم :
سیاست دان ، مجاہد جنگ آزادی ،
ماہر طبیب ، عالم دین ، مدیر ہفت روزہ
"مجاہد" ، ولادت : میرپور (ہری پور)
وفات ۱۹۴۴ء - ۱-۲۳ ہری پور (تاریخ ہزارہ
بہادر خان پنی)

عبدالسلام ہمدانی امرتسری ، پیر :
مولانا محمد عالم آسی امرتسری کے شاگرد
مصنف ، شاعر ، مجلس احرار کے کارکن ،
بانی جلوس عید میلاد النبیؐ امرتسر ، ولادت
۱۳۱۱ھ ، سری نگر ، وفات ۲۱ جولائی
۱۹۵۵ء ، میانی صاحب ، لاہور ،
(مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری بنام
راقم)۔

عبدالسلیم خان ، سردار :
سابق وزیر ریاست جیند ، وفات
۱۹۶۴ء - ۸-۲۲ ، ماڈل ٹاؤن ،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۳
اگست ۱۹۶۴ء)۔

عبدالصمد خان محمد زئی، خان
بہادر سردار؛ خلف محمد ایوب
خان فاتح جنگ میوند، وفات ۲۶
مارچ ۱۹۴۸ء، میان میر، لاہور،
(لوح مزار)۔

عبدالصمد، خواجہ المعروف بہ
حضور صاحب؛ نقشبندی، توکلی
سلسلہ تصوف کے شیخ، رینالہ خورد
کی روحانی شخصیت، مسلم مسجد انارکلی
لاہور کے بانی، ولادت ۱۸۸۳ء، ماڑی
کنجور (ہنگ)، وفات ۱۹۵۰ء-۹-۲۸،

رینالہ خورد (خزینہ کرم مؤلفہ نورا احمد مقبول)
عبدالصمد مقتدری، مولانا؛
عالم دین، تحریک خلافت کے کارکن،
صحافی، مدیر ماہنامہ "الہدیٰ" آگرہ،
شدھی اور سنگھٹن کے خلات کام کیا، ولادت
بدایوں، وفات ۱۹۶۴ء-۱۱-۲۰،
میوہ شاہ، کراچی (تذکرہ اکابر اہل سنت
مؤلفہ عبدالحکیم شرف قادری)۔

عبدالعزیز؛ سیاست دان،
آزاد کشمیر کی سیاست میں حصہ، وفات
۱۹۸۴ء-۱-۲۴، گوجرانوالہ (جنگ)
لاہور ۱۹۸۵ء-۱-۲۵۔

۴۳ سال عمر پائی، وفات ۲۵ جنوری
۱۹۸۲ء ("نوائے وقت" لاہور ۲۶
جنوری ۱۹۸۲ء)۔ مدفن ڈھاکہ۔

عبدالصبور قریشی، پروفیسر؛
سابق صدر شعبہ تاریخ دیال سنگھ کالج
لاہور، سابق پرنسپل گورنمنٹ انٹر کالج
ہارون آباد، ۶۲ سال عمر پائی، وفات
۱۹۸۵ء-۴-۲۸، میان صاحب،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۹
اپریل ۱۹۸۵ء)۔

عبدالصمد اچکزئی؛ سربراہ
پشتون خواہ نیپ، تحریک آزادی کے
مجاہد، بلوچستانی گاندھی، بلوچستان کانگریس
کے سربراہ، ولادت ۱۹۰۳ء، وفات
(حادثہ) ۱۹۴۳ء-۱۲-۲، عنایت اللہ
قاری گلستان (کوئٹہ) رشہ سرخی "نوائے
وقت" لاہور ۱۹۴۳ء-۱۳-۳)۔

عبدالصمد خان درانی؛
کہنہ مشق صحافی، کئی اخبارات سے
وابستہ رہے، سابق معاون نگران
پاکستان براڈ کاسٹنگ کارپوریشن راولپنڈی
وفات ۱۹۴۴ء-۴-۴، کوئٹہ ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۴۴ء-۴-۸)۔

وفات اواخر ۱۹۸۳ء، گوجرانوالہ،
 ("خصوصی مجلہ " گورنمنٹ کالج گوجرانوالہ)
 عبدالعزیز رائے پوری، مولانا؛
 نامور صوفی، عالم دین، خلیفہ حضرت
 شاہ عبدالقادر رائے پوری، وفات
 ۱۹۸۴ء۔ ۱۰۔ ۳۰، چک ۱۱، چیمپو وطنی،
 عبدالعزیز شاہ، جالت دھری؛
 بانی مدرسہ "النوریہ" ساہی وال، خلیفہ
 مولانا احمد علی لاہوری، مصنف: حقیقت
 البر، نغمات الجنّت، جام توحید، حقیقت
 المعاصی، حل مشکلات، ولادت مارچ
 ۱۹۰۱ء، واپکے (فیروز پور)، وفات ۱۹۰۵ء
 مئی ۱۹۷۲ء، میانی صاحب، لاہور
 (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف اختر راہی)۔
 عبدالعزیز شوقی، قاری؛ فاضل
 دیوبند، مرید حضرت اشرف علی تھانوی،
 قاری، خطیب، مدرس، دارالعلوم
 اسلامیہ پرانی انارکلی کے صدر مدرس،
 ۶۰ سال عمر پائی، وفات ۳۰ ستمبر
 ۱۹۷۱ء، طیب آباد، لاہور (نوائے
 وقت "لاہور ۱۹۷۱ء۔ ۱۰۔ ۱)۔
 عبدالعزیز فطرت؛ شاعر،
 مصنف، صحافی، وفات ۶ اکتوبر

عبدالعزیز، پروفیسر ڈاکٹر؛
 سابق پرنسپل کینٹر میڈیکل کالج ملتان؛
 سابق سیکریٹری محکمہ صحت، معروف
 سرجن، وفات ۱۹۸۰ء۔ ۲۔ ۹، گارڈن
 ٹاؤن، لاہور (لوح مزار)

عبدالعزیز خان بلوچ؛ عالم،
 مناظر، تلمیذ مولانا محمد ابراہیم میرسیالکوٹی؛
 مصنف؛ فیصلہ حدیث قرطاس، فضائل
 خلفائے ثلاثہ، باغ فدک، قرآءة خلف
 الامام، فضائل درود، فیصلہ نکاح ام کلثوم،
 ۲۰ سال عمر پائی، وطن: چورٹ رڈ بیرہ
 غازی خان، وفات ۱۹۶۶ء۔ ۷۔ ۱۰
 ملتان (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف
 اختر راہی)۔

عبدالعزیز، خان بہادر خان؛
 یوپی میں پہلے مسلمان چیف انجینئر آبپاشی؛
 سابق صدر یوپی پبلک سروس کمیشن، بہاولپور
 اور کشمیر میں سابق چیف انجینئر رہے، وفات
 ۱۹۵۷ء۔ ۵۔ ۲۲، لاہور ("نوائے وقت"
 لاہور ۱۹۵۷ء۔ ۵۔ ۲۳)

عبدالعزیز راجوری، مولانا؛
 کشمیر کی سیاست میں حصہ لیا کرتے تھے،
 ولادت ۱۹۱۹ء، راجدھانی (راجوری)

اپریل ۱۹۴۵ء، قصور (تذکرہ علمائے
پنجاب مؤلفہ اختر راہی)۔

عبدالعزیز مبین، علامہ :
ماہر زبان عربی، سابق صدر شعبہ عربی
مسلم یونیورسٹی علی گڑھ، سابق صدر شعبہ
عربی پنجاب یونیورسٹی لاہور، سابق ڈائریکٹر
ادارہ تحقیقات اسلامی، وفات ۲۷
اکتوبر ۱۹۴۸ء، سوسائٹی، کراچی،
(روح مزار)۔

عبدالعقار سلفی، مولانا : عالم دین
فرزند گرامی و جانشین مولانا عبد الستار
سلفی، انجمن غرباء اہل حدیث پاکستان
کے سربراہ، ۵۱ سال عمر پائی، وفات
۱۹۴۷ء-۱۰-۲۱، یوسف پورہ، کراچی
(”جنگ“ کراچی ۱۹۴۷ء-۱۰-۲۲)۔

عبد الغفور اظہر : پنجابی کے مشہور
شاعر، علامہ اقبال کے فارسی کلام کا
پنجابی نظم میں ترجمہ کیا، ۵۹ سال عمر

پائی، وفات ۱۹۴۷ء-۱۱-۱۶، لاہور
(تارے نیل گنگن دے مؤلفہ نادیم عصری)

عبد الغفور، پروفیسر چوہدری :
ماہر تعلیم، ڈاکٹر ذاکر حسین اور غلام السیدین
کے دست راست، استاد مسلم یونیورسٹی

۱۹۴۷ء، عید گاہ، راولپنڈی (”نوائے
وقت“ لاہور ۱۹۴۷ء-۱۰-۷)۔

عبدالعزیز فلک پیمیا، میاں :
ادیب، مصنف : مضامین فلک پیمیا،
ولادت ۱۸۷۹ء، لاہور، وفات ۷ مئی
۱۹۵۱ء، میانی صاحب، لاہور،
(روح مزار)۔

عبدالعزیز، قاضی : فرزند قاضی
سلمان منصور پوری، وفات ۲۷ اگست
۱۹۵۶ء، نیوکارڈن ٹاؤن، لاہور،
(روح مزار)

عبدالعزیز مالواڑہ، میاں :
سیاست دان، قانون دان، تحریک
پاکستان کے مجاہد، ولادت ۱۹ اگست
۱۸۷۲ء، وفات ۱۹۷۱ء-۷-۲۸،
مصری شاہ، لاہور (تحقیقی مقالہ،
شعبہ تاریخ پنجاب یونیورسٹی از شہناز
حسین)۔

عبدالعزیز مرتضائی : عالم،
مدرس، مناظر، صوفی، فاضل مدرسہ
مظاہر العلوم سہارنپور، خلیفہ خواجہ نور محمد
نقشبندی لاہوری، ولادت ۱۹۱۳ء،
حسین خان والا، (لاہور)، وفات ۱۸

(۱۵-۲-۶۱۹۷۴)

عبد الغفور ہزاروی، مولانا؛
عالم دین، شاعر، خطیب، مرید پیر
مہر علی شاہ گولڑوی، سابق صدر
جمعیت علماء پاکستان ۱۹۶۸ء، ولادت
۱۹۱۰ء-۴-۱، چنبہ (ہزارہ)، وفات
(حادثہ) ۱۹۷۰ء-۱۰-۹، وزیر آباد،
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۰ء-۱۰-۱۰)۔

عبد الغنی پھولپوری، مولانا
شاہ؛ خلیفہ حضرت اشرف علی
تھانوی، زہد و تقویٰ کے لیے شہرہ آفاق،
مصنف؛ ملفوظات، صراط مستقیم،
معیت اللہ، معرفت الہیہ، ولادت؛
۱۸۷۶ء، بہ چھاؤں (اعظم گڑھ)۔

وفات ۱۹۶۳ء-۸-۱۲، پاپوش نگر،
کراچی (بزم اشرف کے چراغ مؤلفہ
احمد سعید)۔

عبد الغنی، چشتی صابری، مولانا
حکیم؛ صوفی، طبیب، واعظ،
عابد و زاہد، والد بزرگوار پروفیسر
افضل حق خالد، خلیفہ حضرت سراج
الحق گورداسپوری، ولادت ۱۸۹۳ء
دسویہ، وفات ۱۹۵۹ء-۱۰-۱۱،

علی گڑھ، استاد ٹیچر ٹریننگ کالج لاہور،
بانی پرنسپل ٹیچر ٹریننگ کالج فیصل آباد
مصنف؛ ولادت ۱۹۰۶ء-۱۱-۵،
رسول پور (نکودر)، وفات ۲ فروری
۱۹۸۷ء، میانی صاحب، لاہور،
("جنگ" لاہور ۱۹۸۷ء-۲-۳)

عبد الغفور جہلمی، مولانا؛ اہل
حدیث کے ممتاز عالم، جامعہ اثریہ جہلم
کے مہتمم، جمعیت اہل حدیث پنجاب
کے صدر، وفات ۱۹۸۶ء-۱۰-۱۶،
جہلم (ہفت روزہ "الاسلام" لاہور
۱۹۸۶ء-۱۰-۲۴)۔

عبد الغفور خان؛ سابق رکن
فیڈرل پبلک سروس کمیشن، ٹینس کے
معروف کھلاڑی، ۵۲ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۵۰ء-۴-۲۶، ہزارہ،
("نوائے وقت" لاہور ۲۸ اپریل
۱۹۵۰ء)۔

عبد الغفور، خواجہ؛ پاکستان جمہوری
پارٹی کے ڈویژنل سابق صدر، بزرگ
سیاسی رہنما، سابق صدر ملتان ٹریڈرز
چیمبر، وفات ۱۹۷۴ء-۲-۱۴، باغ
سنگے خان، ملتان ("نوائے وقت" لاہور

تحریریں ریشمی رومال کے ایک کردار،
عالم، صوفی، مرید حضرت محمد صدیق آف
بھٹہ چونڈی شریف، مولانا عبدالشکور
دین پوری کے جد امجد، تلمیذ مولانا عبید اللہ
سندھی، ولادت وطن: ٹی کورائیاں (رحیم
یار خان)، وفات ۱۹۴۹ء - ۳ - ۲۰، دین
پور شریف (ید بیضانا شرمیاں محمد اجمل
قادری)۔

عبدالقادر رائپوری، حضرت
مولانا: پیر طریقت، خلیفہ حضرت
شاہ عبدالرحیم رائپوری، سجادہ نشین
گلزار رحیمی رائے پور، ولادت ۱۸۷۳ء
ڈھڈیاں، وفات ۱۹۶۲ء - ۸ - ۱۶،
ڈھڈیاں (سرگودھا) ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۲ء - ۸ - ۱۷)۔

عبدالقادر، سر شیخ: ادیب،
مدیر "مخزن"، علم پرور، اردو زبان
کے محن، ولادت ۱۸۷۳ء، وفات
۱۹۵۰ء - ۲ - ۹، میانی صاحب، لاہور
(لوح مزار)۔

عبدالقادر، قاضی: تبلیغی
جماعت کے سرگرم رکن، خلیفہ حضرت
عبدالقادر رائے پوری، سال عمر پائی،

بادامی باغ، لاہور (لوح مزار)
عبدالغنی عرف دلو میاں پٹی بھتی:
عالم دین، وفات ۱۹۶۹ء - ۸ - ۲۲،
پرانا قلعہ، حیدرآباد (تذکرہ محدث سوسنی
مؤلفہ خواجہ رضی حیدر)۔

عبدالغنی وفاق: پنجابی شاعر،
ولادت ۱۸۸۷ء، وفات ۱۹۶۴ء
۶ اپریل، گوجرانوالا ("خصوصی مجلہ"
گورنمنٹ کالج گوجرانوالا)۔

عبدالقادر: سابق گورنر سٹیٹ
بنک آف پاکستان، ماہر مالیات،
وزیر خزانہ پاکستان، سیکریٹری وزارت
مال، کرنسی نوٹوں پر ان کے دستخط ہوا کرتے
تھے، ۶ سال عمر پائی، وفات ۱۹۷۹ء
اکتوبر ۱۹۷۹ء، کراچی ("نوائے وقت"
۱۹۷۹ء - ۱۰ - ۱۶)۔

عبدالقادر، پروفیسر سید:
تاریخ دان، سابق پرنسپل اسلامیہ کالج
لاہور، مصنف: تاریخ ہندوستان،
تاریخ اسلام، ولادت وطن: جالندھر،
وفات ۱۹۵۶ء - ۱ - ۲۲، مومن پورہ، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۵۶ء - ۱ - ۲۲)۔

عبدالقادر دین پوری، مولانا:

عبد القیوم پوپلزئی : عالم دین ،
مفتی سرحد ، وفات ۲۵ مارچ
۱۹۸۳ء ، مسجد قاسم جان ، پشاور
(روح مزار)۔

عبد القیوم خان : سابق وزیر اعلیٰ
صوبہ سرحد ، سابق وزیر داخلہ پاکستان
سابق صدر پاکستان مسلم لیگ ، بانی قیوم
مسلم لیگ ، مصنف : GOLD AND

GUNS ON THE PATHAN FRONTIER

ولادت ۱۹۰۱ء ، چترال ، وفات ۲۲
اکتوبر ۱۹۸۱ء ، امان گڑھی ، پشاور ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۸۱ء - ۱۰ - ۲۳)۔

عبد القیوم ، ملک : ماہر قانون
سابق پرنسپل لاء کالج لاہور وفات
۱۹۵۶ء - ۳ - ۲۰ ، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۵۶ء - ۳ - ۲۳)۔

عبد الکریم چمرقندی ، غازی :
مجاہد تحریک آزادی ، "سرگزشت مجاہد"
۸۷ سال عمر پائی ، ۱۹۸۰ء - ۶ - ۱۳ ، ملتان
(سرگزشت مجاہد مرتبہ محمد حامد)

عبد الکریم راجکوٹ والا :
سابق صدر کراچی چیمبر آف کامرس اینڈ
انڈسٹری ، ۵۳ سال عمر پائی ، وفات

وفات ۱۹۸۶ء - ۴ - ۱۴ ، جھاویاں
(سرگودھا) (معلومات از نفیس رقم
شاہ پیر بھائی آن مرحوم)

عبد القادر ، مولانا : بانی جامعہ
قادریہ / رضویہ فیصل آباد ، مولانا سردار احمد
گورداسپوری کے ساتھی ، وفات (قتل)
۱۹۶۴ء - ۱ - ۳۰ ، فیصل آباد ("نوائے

وقت" لاہور ۱۹۶۴ء - ۱ - ۳۱)

عبد القادر ، مولانا : پشتو
زبان کے ممتاز عالم ، سابق ناظم پشتو
اکیڈمی پشاور ، ۶۳ سال عمر پائی ،

وفات ۱۹۶۹ء - ۱۰ - ۲۲ ، پشاور
("نوائے وقت" لاہور ۲۳ اکتوبر
۱۹۶۹ء)۔

عبد القدیر نعمانی : نامور
صحافی ، ۷۵ سال عمر پائی ، وفات
۱۹۸۶ء - ۴ - ۲۷ ، گجرات ("جنگ"
لاہور ۱۹۸۶ء - ۴ - ۲۸)۔

عبد القدیر نیاز : ادیب ، صحافی
مدیر "پاکستان ریڈیو" ولادت ۱۹۰۰ء
وفات ۱۹۷۸ء - ۱۱ - ۱۳ ، رلویہ ،
("نوائے وقت" لاہور ۱۶ نومبر
۱۹۷۸ء)۔

شہریت : تحریک پاکستان میں صف

اول کے رہنما، سرحد کے ریفرینڈم

میں بڑھ چڑھ کر حصہ لیا، عالم دین، شیخ

طریقت، ولادت ۱۹۱۴ء - ۱۱ - ۲،

زکوڑی شریف (ڈیرہ اسماعیل خان)،

وفات ۱۹۷۸ء - ۲ - ۲، زکوڑی شریف،

(نوائے وقت لاہور ۱۹۷۸ء - ۲ - ۳)

عبداللطیف خان، خان

صاحب : کلاسیکی موسیقی کے ماہر

وفات ۱۹۷۹ء - ۳ - ۲۰، لاہور،

(نوائے وقت لاہور ۲۱ اپریل

۱۹۷۹ء)۔

عبداللطیف خان شیدائی،

حکیم : سابق جنرل سیکریٹری مغربی

پاکستان طبی کانفرنس، رئیس الاطباء،

مدیر مجلہ طبیہ، لاہور، ۶۰ سال عمر پائی،

ولادت وطن : مالون، دسوہہ (ہوشیار

پور)، وفات ۱۹۶۴ء - ۸ - ۱۷، ماڈل

ٹاؤن، لاہور (نوائے وقت لاہور ۱۸

اگست ۱۹۶۴ء)۔

عبداللہ اثری، مولانا : صحافی،

زمیندار کے عملے میں شریک رہے، کالم

نگار، برادر حاجی ترقی، وفات ۲۷ جون

۱۹۸۶ء - ۱۱ - ۱۷، کراچی (جنگ لاہور

۱۹۸۶ء - ۱۱ - ۱۸)۔

عبدالکریم، شہزادہ : سیاست

دان، سندھ بلوچ پشتون فرنٹ کے رہنما،

۶۴ سال عمر پائی، وفات ۴ جولائی

۱۹۸۶ء، زیارت (جنگ لاہور

۱۹۸۶ء - ۷ - ۵)۔

عبدالکریم، شیخ : سابق صدر

شعبہ کیمسٹری اسلامیہ کالج لاہور، اسلامیہ

کالج کے نیک نام اور قابل استاد، وفات

۱۹۵۹ء - ۵ - ۱۵، میانی صاحب، لاہور

(نوائے وقت لاہور ۱۶ مئی

۱۹۵۹ء)۔

عبدالکریم، مولانا : صحافی،

مدیر "میزان" کوئٹہ، ۶۳ سال عمر

پائی، وفات ۱۹۶۹ء - ۳ - ۴، مٹھن

کوٹ (نوائے وقت لاہور ۵ مارچ

۱۹۶۹ء)۔

عبداللطیف، پروفیسر سید:

استاد ورنگل کالج حیدرآباد دکن،

وفات ۱۹۷۰ء - ۲ - ۲، پاپوش نگر،

کراچی (لوچ مزار)۔

عبداللطیف، پیر زکوڑی

خطیب ، ۸۳ سال عمر پائی ، وفات
۶۱۹۸۳ - ۹ - ۲۷ ، جرط الخوالہ (نوائے
وقت " لاہور ۶۱۹۸۳ - ۹ - ۲۸)۔

عبداللہ جھنگوی ، مولانا :

مدرس ، عالم ، تلمیذ مولانا سردار احمد
گورداسپوری ، ارادتمند حضرت محمد
قمر الدین سیالوی ، ولادت ۱۵ ستمبر
۶۱۹۲۱ ، لنگرانہ چک (محمدی شریف)

وفات ۶۱۹۷۳ - ۱ - ۱۹ ، سیال شریف ،
رتذکرہ علمائے پنجاب مؤلفہ اختر راہی۔

عبداللہ جان اسپر : پشتو کے
ادیب اور شاعر ، ۷۰ سال عمر پائی ،

وفات ۶۱۹۷۸ - ۱۱ - ۱۳ ، زیر (صوبائی)
"نوائے وقت" لاہور ۱۲ نومبر
۶۱۹۷۸۔

عبداللہ جان ، مولانا : تلمیذ
عبداللہ حقانی صاحب تفسیر حقانی

صرف و نحو کے ماہر ، حاجی صاحب ترنگ
زنی کی تحریک جہاد کے شریک کار ،

تحریک ختم نبوت میں حصہ لیا ، ولادت
۶۱۸۶۵ ، جلالیہ (ہک) ، وفات یکم

جنوری ۶۱۹۶۳ ، جلالیہ (تذکرہ علمائے
پنجاب مصنفہ اختر راہی)۔

۶۱۹۶۶ ، کوٹلی پیر عبدالرحمن ، لاہور
"نوائے وقت" لاہور ۲۸ جون
۶۱۹۶۶۔

عبداللہ اسماعیل ابراہیم

چندر گجر : سابق وزیر اعظم پاکستان
اسماعیل ابراہیم چندر گجر کے فرزند ،

وفات ۶۱۹۷۲ - ۳ - ۳ ، قبرستان سوانٹی ،
کراچی (روح مزار)۔

عبداللہ بیٹ : نامور صحافی ،

مدیر "حرف و حکایت" لاہور ، مزاح
نگار ، کالم نویس ، لاہور کی ادبی محفلوں کے

روح رواں ، ۴۸ سال عمر پائی ، وفات
۶۱۹۶۸ - ۹ - ۲۹ ، میانی صاحب ، لاہور

(روح مزار)۔
عبداللہ بہلوی ، مولانا حافظ :

مصنف کتب کثیرہ ، مدرس ، مرید اشرف
علی تھانوی ، تلمیذ مولانا حسین علی آف

وان پچھراں ، تلمیذ مولانا احمد علی لاہوری ،
ولادت ۶۱۸۹۲ - ۲ - ۱۵ ، بہلی (شجاع

آباد) ، وفات ۶۱۹۷۸ ، بہلی (تذکرہ
علمائے پنجاب مؤلفہ اختر راہی)۔

عبداللہ ثانی ، مولانا : عالم
دین ، تلمیذ ثناء اللہ امرتسری ، مدرس

(میرے اندر ایک سمندر مؤلف محمود احمد کاشمیری)۔

عبد اللہ دھرم کوٹی، مولانا؛
فاضل دیوبند، تلمیذ شبیر احمد عثمانی،
مرید اللہ بخش بہاول نگری و حضرت

عبد القادر رائے پوری، ولادت دھرم
کوٹ (فیروز پور)، وفات ۲۴ جنوری

۱۹۶۴ء، چک نمبر ۱۳۶ (خوشاب)
(تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف اختر راہی)
عبد اللہ، ڈاکٹر سید محمد؛

سابق پرنسپل یونیورسٹی اور نیشنل کالج لاہور
سابق ڈائریکٹر اردو دائرہ معارف اسلامیہ
پنجاب یونیورسٹی لاہور، مصنف، محقق،

نقاد، ولادت ۱۹۰۴ء - ۴ - ۵، ضلع
ہزارہ، وفات ۱۹۸۶ء - ۸ - ۱۵؛

گلشن راوی، لاہور ("جنگ" لاہور
۱۹۸۶ء - ۸ - ۱۶)۔

عبد اللہ، ڈاکٹر ایس۔ ایم؛

پنجاب کے رہنے والے تھے، امام
ووکنگ مسجد (لندن) احمدی مبلغ،
برلن میں بھی امام رہے، وفات ۲۰ مئی

۱۹۵۶ء ووکنگ ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۵۶ء - ۵ - ۲۱)۔

عبد اللہ چغتائی، ڈاکٹر؛

مورخ، ماہر فنونِ اسلامی، مصنف،
استاد تاریخ فرگوسن کالج پونہ، ولادت
۱۹۱۴ء، لاہور، وفات ۱۹ دسمبر

۱۹۸۴ء، میانی صاحب، لاہور،
("جنگ" لاہور ۱۹۸۴ء - ۱۲ - ۲۰)۔

عبد اللہ خان؛ امرتسر کے سیاسی

کارکن، تحریک پاکستان میں صفت اول
کے کارکن، گوالمنڈی کا ایک چوک ان
کے نام سے منسوب ہے، وفات ۲۶

جولائی ۱۹۶۷ء، میانی صاحب، لاہور
(صفحہ اول "نوائے وقت" لاہور ۲۷
جولائی ۱۹۶۷ء)۔

عبد اللہ خان بھلی، چودھری؛

تحریک آزادی کشمیر کے رہنما، کئی سال
قید و بند کی صعوبتیں جھیلیں، ۹۶ سال عمر
پائی، وفات ۱۹۶۸ء - ۱ - ۶، سیالکوٹ

("نوائے وقت" لاہور ۸ جنوری
۱۹۶۸ء)۔

عبد اللہ خان نصر، حکیم؛

اہل حدیث عالم، شاعر، ادیب، طبیب
ولادت ۱۸۹۲ء، سوہدرہ، وفات

۱۹۶۹ء، سوہدرہ (وزیر آباد)؛

انور شاہ کشمیری، مدرس، خلیفہ مفتی
محمد حسن امرتسری، مصنف، ولادت
وطن: بلیہ وال (لدھیانہ)، وفات اگست
۱۹۷۵ء (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف
اختر راہی)۔

عبد اللہ لغاری، مولانا، مفسر
قرآن، مولانا عبید اللہ سندھی کے ساتھی
اور ان کے سوانح نگار، وفات ۲۰
ستمبر ۱۹۵۸ء، حیدرآباد ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۵۸ء - ۹ - ۲۱)۔

عبد اللہ مسدوسی، علامہ،
مصنف، مورخ، تقابل ادیان کے ماہر،
جامعہ عثمانیہ کے عظیم فرزند، وفات ۱۹۶۸ء،
پاپوش نگر، کراچی (معلومات از مولانا
محمد طاسین)۔

عبد اللہ ملک، پروفیسر،
مورخ، مصنف، مخلص استاد، سابق
صدر شعبہ تاریخ اسلامیہ کالج ریلوے
روڈ لاہور، علمی یادگاریں، تاریخ پاکستان
ہند، تاریخ و تحریک پاکستان، ولادت
۱۹۲۰ء، وفات ۱۹۸۲ء - ۱۱ - ۱۸،

شاد باغ، لاہور ("نوائے وقت" ۱۹
نومبر ۱۹۸۳ء)۔

عبد اللہ روپڑی، حافظ مولانا،
عالم، مفتی، مصنف، وراثت اسلامی،
اردو ترجمہ و حواشی مشکوٰۃ شریف، ۸۰
سال عمر پائی، ولادت کشمیر پور (امر تسر)
۱۸۸۴ء، وفات ۱۹۶۴ء - ۸ - ۲۰،

گارڈن ٹاؤن، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۴ء - ۸ - ۲۱)۔

عبد اللہ فیصل آبادی، مولانا،
فارغ التحصیل مدرسہ عبدالرب دہلی،
اہل حدیث کے نامور عالم دین، مصنف،
ولادت ۱۹۱۴ء، وفات ۱۵ جولائی
۱۹۸۳ء، جدہ (مکتوب محمد شریف حسن
بنام راقم)۔

عبد اللہ کلسوی، مولانا، مدرس،
اہل حدیث عالم، تلمیذ مولانا نیک محمد
مدرس مدرسہ تقویۃ الایمان، والد
بزرگوار پروفیسر حافظ ثناء اللہ،
ولادت ۱۹۱۲ء، کلس راجپوتان،
(امر تسر)، وفات ۱۹۷۱ء - ۱ - ۱۱،
لاہور (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف اختر
راہی)۔

عبد اللہ لدھیانوی، مولانا،
فاضل دیوبند، مرید شیخ الہند، تلمیذ

دستور ساز اسمبلی پاکستان، تحریک خلافت
کے رہنما، آسام میں سرسعد اللہ کی کابینہ
کے رکن، وفات ۱۹۴۸ء - ۱۲ - ۲۸،
گولیمار، کراچی ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۴۸ء - ۱۲ - ۳۰)۔

عبدالمجید امر: پنجابی شاعر،
جواں سال، وفات (حادثہ) ۳ جنوری
۱۹۶۸ء، حافظ آباد ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۸ء - ۲ - ۶)۔

عبدالمجید بھٹی: اردو اور پنجابی
کے شاعر، پنجابی نظم کا اردو نظم میں
ترجمہ کرنے کے ماہر، ولادت ۲۴
فروری ۱۹۰۲ء، نواں پنڈ و لکھ (گوجرانوالہ)
وفات ۱۹۶۶ء - ۹ - ۱۳، شاہ کمال
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۲ ستمبر
۱۹۶۶ء)۔

عبدالمجید، چاچا عیال: سماجی
کارکن، لاہور کی معروف شخصیت، سیاسی
اور دینی حلقوں میں یکساں مقبول، وفات
۱۹۶۴ء - ۲ - ۰، میانی صاحب، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۸ فروری
۱۹۶۴ء)۔

عبدالمجید خادم سوہدروی

عبد اللہ، مولانا: نامور صحافی،
مالک و مدیر "پاسبان" کوئٹہ، وفات
۱۹۶۱ء - ۶ - ۲۳، جیکب آباد ("جنگ"
کراچی ۱۹۶۱ء - ۶ - ۲۴)۔

عبد اللہ، مولانا صوفی امیر المجاہدین:
مجاہد تحریک آزادی، دارالعلوم تعلیم
الاسلام مامون کانجن کے بانی، .. اسال
عمر پائی، وفات ۱۹۶۵ء - ۴ - ۲۸، مامون
کانجن ("نوائے وقت" لاہور ۲۹ اپریل
۱۹۶۵ء)۔

عبد اللہ، میجر امیر: سابق رکن
صوبائی اسمبلی، سیاست دان، وفات
۱۹۶۹ء - ۱۲ - ۲۹، ترکھان والا (سرگودھا)
("نوائے وقت" لاہور ۳۰ دسمبر
۱۹۶۹ء)۔

عبد الملک، قاری: رئیس
القراء، مرید حضرت اشرف علی تھانوی
پاکستان میں فن قرأت کو عام کرنے والے،
۶۷ سال عمر پائی، وفات ۲۹ دسمبر
۱۹۵۹ء، میانی صاحب، لاہور،
("نوائے وقت" لاہور ۳۱ دسمبر
۱۹۵۹ء)۔

عبد المتین چوہدری: رکن

شاعر، ولادت ۱۸۹۴ء - ۱۲ - ۱۳،
وفات ۱۹۵۹ء - ۹ - ۲۷، مسلم ٹاؤن
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۸
ستمبر ۱۹۵۹ء)۔

عبدالمجید سندھی، شیخ: صحافی،
سیاست دان، نو مسلم، صوبہ سندھ کی
بزرگ شخصیت، ولادت ۱۹۰۷ء
۱۸۸۸ء، ٹھٹھہ، وفات ۲۴
۱۹۷۸ء، ٹھٹھہ ("نوائے وقت" لاہور
۵ - ۲۶)۔

عبدالمجید سوہدروی، مولانا:
نامور اہل حدیث عالم، مصنف: "رہبر
کامل"، مدیر ہفت روزہ "اہل حدیث"،
مدیر ماہنامہ "مسلمان"، استاد پنجاب
مولانا عبد المنان وزیر آبادی کے پوتے،
وفات ۱۹۵۹ء - ۱۱ - ۷، سوہدرہ
("نوائے وقت" لاہور ۸ نومبر
۱۹۵۹ء)۔

عبدالمجید سیفی، حکیم: تلمیذ
اجمل خان، ماہر طبیب، مومن کامل،
تحریک خلافت کے کارکن، عالم دین،
خانقاہ سراجیہ سے روحانی تعلق، وفات
۱۹۶۰ء - ۸ - ۲۴، لاہور (ماہنامہ

دیکھئے:

عبدالمجید سوہدروی
مولانا۔

عبدالمجید خان: چیئرمین فیروز
سنز لمیٹڈ لاہور، وفات ۱۰ جولائی
۱۹۶۴ء، بیگم پورہ، لاہور،
(لوح مزار)۔

عبدالمجید خان، خان بہادر:
بانی اسلامیہ کالج جالندھر، جالندھر کی
معروف شخصیت، وفات ۷ اکتوبر
۱۹۵۱ء، لاہور (تذکرہ افغانہ جالندھر
مؤلف ایوب خان)۔

عبدالمجید خان لاشاری، سردار:
نامور شاعر، رئیس مزنگ، وفات
۱۹۷۷ء - ۲ - ۲۱، میانی صاحب، لاہور
(لوح مزار)۔

عبدالمجید خان وحشی، ڈاکٹر:
نامور شاعر، وفات ۱۹۸۳ء - ۱ - ۲۴
سخی حسن، کراچی (لوح مزار)۔

عبدالمجید سالک: صحافی،
مدیر "انقلاب" لاہور، مزاح نگار

۱۹۸۶ء، شاہدرہ ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۸۶-۱۲-۲)۔

عبدالمجید ملک : ممتاز شاعر،

وفات ۱۹۶۲ء-۱-۱۱، بی بی پاکدامن

لاہور (لوح مزار)۔

عبدالمجید نابینا، حافظ :

تلمیذ انور شاہ کشمیری، عالم، طبیب،

مجلس احرار کے رکن، تحریک آزادی کے

مجاہد، ولادت ۱۹۰۹ء، چک ۲۲۳

(فیصل آباد)، وفات ۱۲ فروری

۱۹۷۲ء، فیصل آباد (تذکرہ علمائے

پنجاب مؤلفہ اختر راہی)۔

عبدالمعبود جیلانی : معمر ترین

پاکستانی بزرگ، صوفی، ایک روایت

کے مطابق حاجی امداد اللہ مہاجر مکی کے

مرید، ولادت ۱۸۲۳ء، وفات ۳۰

نومبر ۱۹۸۵ء، اسلام آباد ("جنگ"

لاہور ۱۹۸۵-۱۲-۱)۔

عبدالمنعم خان : سابق گورنر

مشرقی پاکستان، ۶۰ سال عمر پائی،

وفات (قتل) ۱۹۷۱ء-۱۰-۱۲، بنانی

(ڈھاکہ) ("نوائے وقت" لاہور ۱۵

اکتوبر ۱۹۷۱ء)۔

شمس الاسلام، بھیرہ اگست ۱۹۶۰ء)

عبدالمجید صدیقی، پروفیسر؛

تاریخ دان، مصنف، دکن کی تاریخ

کے ماہر، ولادت ۱۹۰۳ء-۹-۲۱،

حیدرآباد دکن، وفات ۱۲ دسمبر

۱۹۷۹ء، کراچی ("جنگ" کراچی ۱۳

دسمبر ۱۹۷۹ء)۔

عبدالمجید، مجید ملک

نامور ادیب،

پیدائش لاہور ۱۹۰۱ء

وفات ۱۹۷۶ء

ڈیفنس، کراچی

(لوح مزار)

عبدالمجید کاشمیری، مولانا؛

فاضل دیوبند، عالم دین، ہتتم جامعہ

رحمانیہ، تلمیذ محمد انور شاہ کشمیری،

بشیر احمد عثمانی، مولانا رسول خان، مولانا

محمد ادریس کاندھلوی، مولانا محمد الیاس

بانی تبلیغی جماعت کے صحبت یافتہ،

۹۶ سال عمر پائی، وفات ۲۸ نومبر

۱۹۸۵

۱۸۲۳

۱۸۲

۶۵

۶۲

۱۸۶

عبدالواحد، حاجی؛ رئیس
امر تسر، انجمن اسلامیہ امر تسر کے
ممتاز رکن، وفات ۱۹۵۴ء-۱۰-۲۸،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۳۰
اکتوبر ۱۹۵۴ء)۔

عبدالواحد معینی، سپید؛
ماہر اقبالیات، مصنف، سابق
ڈائریکٹر پاکستان اقبال اکیڈمی، ولادت
۱۹۸۸ء-۱-۲۰، اجمیر، وفات ۳
مارچ ۱۹۸۰ء، کراچی ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۸۰ء-۳-۴)۔

عبدالوحید خان، ڈاکٹر؛
مدیر ماہنامہ "تعلیم و تربیت" لاہور
ابن مولوی فیروز الدین، بانی فیروز سنز
لاہور، ولادت ۱۹۰۹ء-۳-۱، وفات
۱۹۸۵ء-۸-۹، بیگم پورہ، لاہور
(لوح مزار)۔

عبدالوحید، خواجہ؛ اتحاد
عالم اسلام کے داعی، اسلام اور
الاسلام کے مدیر، مشفق خواجہ کے
والد ماجد، دانشور، مصنف، ۸۰

عبدالمنعم ہزاروی، مولانا؛
مدرس، عالم دین، مدیر معاون ماہنامہ
ترجمان القرآن، ولادت ۱۹۵۱ء،
(کھدو)، ہزارہ، وفات ۲۸ دسمبر
۱۹۶۹ء، کھدو نزد منگ (ہزارہ)
(کوہ غم مؤلفہ خواجہ رضی حیدر)۔

عبدالنبی کوکب، قاضی؛ عربی
دان، فہرست نگار، مصنف، شاعر،
لیکچرار اور نیشنل کالج لاہور، تصانیف؛
شاہ جیلان، یاد شہید، تحقیق قربانی، فہرست
مخطوطات عربی، ولادت ۱۹۳۶ء،

گجرات، وفات (حادثہ) ۱۹ جنوری
۱۹۶۸ء، بادامی باغ، لاہور ۲۰
جنوری ۱۹۶۸ء)۔ نوائے وقت۔

عبدالواحد چشتی، حکیم؛
بانی چشتی دوا خانہ نسبت روڈ لاہور،
مخلص انسان، ماہر طبیب، تلمیذ
حکیم فقیر محمد چشتی امرتسری، ۸۰ سال
عمر پائی، ولادت آبائی وطن؛ امرتسر،
وفات ۱۹۶۹ء-۹-۹، میان میر، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۹ء-۹-۱۱)

وفات ۱۹۷۱ء - ۱۰ - ۲۰، سید و شریف۔

عبدالوکیل خان، سردار؛
تحریک پاکستان کے کارکن، علی گڑھ

مسلم یونیورسٹی سے ایم اے ایل ایل بی
کیا، ڈی آئی جی پولیس، قائد اعظم میڈل

یافتہ، ولادت ۱۹۳۱ء، پٹیالہ، وفات

۱۹۸۶ء - ۱۰ - ۲۰، لاہور ("نوائے وقت")

لاہور ۱۹۸۶ء - ۱۰ - ۲۱۔

عبدالوہاب، ڈاکٹر؛ معروف

فریشن، غربا کے ہمدرد، سماجی کارکن،

علی گڑھ کے فاضل، وفات ۱۵ جون

۱۹۵۸ء، اعظم پور (مشرقی پاکستان)

("نوائے وقت" لاہور ۱۶ جون

۱۹۵۸ء)۔

عبید اللہ احرار، مولانا؛

صدر مجلس احرار اسلام پاکستان،

تحریک ختم نبوت کے مجاہد، جنگ

آزادی میں نمایاں کام کیا، ۶۵ سال عمر

پائی، وفات ۱۹۷۵ء - ۳ - ۲۰،

فیصل آباد ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۷۵ء - ۳ - ۲۱)۔

عبید اللہ انور، مولانا؛ شیخ

طریقت، سیاست دان، عالم، مدیر

سال عمر پائی، ولادت آبائی وطن، لاہور

وفات ۱۹۷۹ء - ۱۲ - ۲۸، قبرستان

سوسائٹی، کراچی ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۷۹ء - ۱۲ - ۲۹)۔

عبدالوحید فاروقی، مولوی؛

ماہر تعلیم، بانی "وحید آباد" کراچی،

ولادت سوہنے (گوڑ گاواں)، وفات

جنوری ۱۹۸۵ء، کراچی ("جنگ"

کراچی)۔

عبدالوحید، سید؛ فرزند

خان بہادر عبدالاحد مالک مطبع

مجتبائی دہلی، ناشر و تاجر کتب، ولادت

۱۹۰۶ء - ۲ - ۲، وفات ۱۹۶۳ء - ۱۰ - ۲

قبرستان سوسائٹی، کراچی (روح مزار)

عبدالودود مردانی، مولانا؛

خلیفہ حضرت اشرف علی تھانوی، عالم

دین، مدرس، ولادت ۱۸۷۰ء،

دوبیان (صوابی)، وفات ۱۵ اپریل

۱۹۵۲ء، دوبیان (مشاہیر علماء

دیوبند مؤلفہ قاری فیوض الرحمن)۔

عبدالودود، میاں گل؛

والٹی سوات، ۱۹۱۸ء میں تخت نشین

ہوئے، اخوند عبدالغفور کے پوتے،

(”جنگ“ لاہور ۶۱۹۸۶-۱۲-۲۱)۔

عثمان علی شاہ ، پیر سید :

سجادہ نشین دربار کرماتوالہ ، وفات

۶۱۹۷۸-۷-۱۵ ، کرماتوالہ ،

(راوکاڑہ) (”نوائے وقت“ لاہور

۶۱۹۷۸-۷-۱۶)۔

عرفان چغتائی : نامور صحافی ،

مینجر روزنامہ آفاق لاہور ، نوائے

وقت لاہور سے بھی تعلق رہا ، مدیر

پندرہ روزہ ”قلندر“ جھنگ ، وفات

(حادثہ) ۶۱۹۶۵-۵-۲۰ ، قاہرہ

(”نوائے وقت“ لاہور ۲۱ رومی

۶۱۹۶۵)۔

عزیز احمد : مؤرخ ، ناول

نگار ، ولادت ۶۱۹۱۳ ، حیدرآباد ،

دکن ، وفات ۶۱۹۷۸-۱۲-۱۶ ،

ٹورنٹو (کنیڈا) (”جنگ“ کراچی ۱۷

دسمبر ۶۱۹۷۸)۔

عزیز احمد : مصنف ،

سابق سیکریٹری وزارت خارجہ ، سابق

وزیر خارجہ ، چیف سیکریٹری مشرقی

پاکستان ، سابق سفیر پاکستان متعینہ

امریکہ (۶۳-۶۱۹۵۹) ، وفات ۲۳

ہفت روزہ ”خدا مالدین“ لاہور ،

فرزند گرامی مولانا احمد علی لاہوری ،

ولادت ۶۱۹۲۶ ، لاہور ، وفات

۶۱۹۸۵-۳-۲۸ ، میانی صاحب ، لاہور

(”امروز“ لاہور خصوصی نمبر ۳ رومی

۶۱۹۸۵)۔

عبید اللہ ، شیخ مفتی : عالم

دین ، صدر شعبہ فقہ ، جامعہ اسلامیہ

بہاولپور ، وفات ۶۱۹۶۷-۱-۲۵

ملوک شاہ ، بہاولپور (”نوائے وقت“

لاہور ۶۱۹۶۷-۱-۲۶)۔

عزت حسین زبیری ، ڈاکٹر :

ابن حسن اور مسرت حسین زبیری کے

بھائی ، انگریزی ادب کے ماہر ، اسپین

میں پاکستان کے سفیر ، ڈھاکہ یونیورسٹی

میں انگریزی کے پروفیسر ، ۵۵ سال عمر

پائی ، وفات ۶۱۹۶۳-۱۲-۱۳ ، ونڈسر

(برطانیہ) (معلومات از مسرت حسین

زبیری)۔

عتیق فکری ، علامہ : مصنف ،

دانشور ، مؤرخ ، صاحب نقش ملتان

ولادت آبائی وطن ، تلون ، تحصیل پھلور

وفات ۶۱۹۸۶-۱۲-۲۰ ، ملتان ،

عزیز بیگ : معروف صحافی ،
انگریزی مجلہ "سٹار" کے مدیر ، ولادت

۱۹۱۸ء ، لاہور ، وفات ۱۹۸۴ء - ۱۳/۱۲/۱۹۸۴

اسلام آباد ("جنگ" لاہور ۱۲/۱۲/۱۹۸۴ء - ۱۳/۱۲/۱۹۸۴ء)

عزیز حیدر خان میرٹھی ، حکیم ،
مسلم لیگی رہنما ، ۸۵ سال عمر پائی ،

وفات ۱۹۸۰ء - ۱۰-۱۵ ، لاہور ،

("نوائے وقت" لاہور ۱۶/۱۰/۱۹۸۰ء)

عزیز خان شرم ، ماسٹر ،
پنجابی کے نامور شاعر ، کرم امرتسری
کے شاگرد رشید ، وطن : امرتسر ،

۶۷ سال عمر پائی ، وفات ۱۹۶۲ء ،

لاہور (تارے نیل گنگ دے مولفہ
نادم عصری) -

عزیز دین ، چوہدری : سابق
رکن قومی اسمبلی ، سیاست دان ، وفات

(حادثہ) ۱۹۶۳ء - ۵-۲۹ ، فیصل آباد ،

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۳ء - ۵-۳۰)

عزیز علی ، سید : فرزند نواب

اعظم یار جنگ ، سابق چیف آرکیٹکٹ

حیدرآباد دکن ، ولادت ۷ اگست

اکتوبر ۱۹۸۲ء ، ڈیفنس ، کراچی ،
("نوائے وقت" لاہور ۲۴ اکتوبر
۱۹۸۲ء) -

عزیز الدین احمد عظامی : شاعر ،

تلمیذ گرامی ، تلمیذ شیخ الہند و محمد انور

شاہ کشمیری ، جانشین گرامی ، ولادت

۱۸۹۸ء ، بدلہ (ہوشیار پور) ، وفات

۱۹۵۷ء - ۲-۱۲ ، ساہی وال ("نوائے

وقت" لاہور ۱۹۵۷ء - ۲-۲۰) -

عزیز الدین ، شیخ : پرانے

خاکسار ، خاکساروں کے رہنما و "سالار

نائب" ، وفات ۱۹۶۹ء - ۲-۲ ،

گوجرانوالہ ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۶۹ء - ۲-۳) -

عزیز الرحمن ، قاضی : صحافی ،

مدیر "پیغام سرحد" ، وفات ستمبر

۱۹۷۶ء ، سرانے صالح (ہزارہ)

(تاریخ ہزارہ مصنفہ ڈاکٹر شیر بہادر

خان پنی) -

عزیز اللہ : سندھی زبان کے شاعر ،

وفات ۱۹۶۲ء - ۸-۱۰ ، گڑھی یاسین

(سندھ) ("نوائے وقت" لاہور ۱۱

اگست ۱۹۶۲ء)

۱۸۹۱ء، حیدرآباد دکن، وفات ۱۳
دسمبر ۱۹۷۴ء، قبرستان سوسائٹی، کراچی
(لوح مزار)۔

عزیز محمد زیدی، ڈاکٹر؛ ماہر
تعلیم، سابق پرنسپل کارڈن کالج راولپنڈی،
سابق ڈائریکٹر کالج راولپنڈی ڈویژن،
۲۷ سال عمر پائی، وفات (حادثہ)،

۱۹۸۶ء-۱۰-۲۵، راولپنڈی (نوائے
وقت "لاہور ۱۹۸۶-۱۰-۲۶)۔

عسکری علی شاہ، سپید؛ ایڈیٹر
"خیبرمیل" پشاور، ۷۰ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۷۸ء-۱۱-۱۶، کوہاٹ،
(نوائے وقت "لاہور ۱۹۷۸-۱۱-۱۶")۔

عشق لہر، میاں چراغ دین؛
پنجابی کے نامور شاعر، عمر ۷۹ سال پائی،
وفات ۱۹۴۸ء-۱۱-۲۶، لاہور
(تاریخ نیل گنگن دے "مؤلفہ نادیم
عصری)۔

عطار الرحمن ممتاز جالندھری،
ڈاکٹر؛ سابق صدر سٹی مسلم لیگ
جالندھر، وفات ۱۹۵۶ء-۱۱-۳،
میاں میر، لاہور (نوائے وقت "لاہور

۱۹۵۶ء-۱۱-۳)۔

عطار اللہ ایم اے علیگ
قاضی؛ بانی پرنسپل غوثیہ اسلامیہ
کالج فرید آباد (فیصل آباد)، ماہر تعلیم،
وفات ۱۹۷۹ء-۱۱-۱۰، لاہور (نوائے
وقت "لاہور ۱۹۷۹-۱۱-۱۵)۔

عطار اللہ جان، خان؛ سابق
مکشنر ڈیرہ اسماعیل خان ڈویژن، ولادت
۱۹۰۳ء-۶-۴، وفات ہنگو کے قریب
ہوائی حادثہ، ۱۹۶۱ء-۱۱-۱، تدفین
پشاور (نوائے وقت "لاہور ۲ نومبر
۱۹۶۱)۔

عطار اللہ جنون، مولانا؛ اُردو
اور فارسی کے قادر الکلام شاعر،
وفات ۱۹۶۱ء-۷-۹، ساہی وال،
(نوائے وقت "لاہور ۱۱ جولائی
۱۹۶۱)۔

عطار اللہ شاہ بخاری، سپید؛
مجلس احرار کے رہنما، اپنے وقت کے
بہترین مقرر، مجلس تحفظ ختم نبوت کے
کے روح رواں، ولادت ۱۸۹۱ء پٹنہ،
وفات ۱۹۶۱ء-۸-۳۱، باغ لنگے خان،
ملتان (سید عطار اللہ شاہ بخاری مؤلفہ

۱۹۶۱ء-۸-۳۱)۔

عطار اللہ شاہ بخاری، سپید؛
مجلس احرار کے رہنما، اپنے وقت کے
بہترین مقرر، مجلس تحفظ ختم نبوت کے
کے روح رواں، ولادت ۱۸۹۱ء پٹنہ،
وفات ۱۹۶۱ء-۸-۳۱، باغ لنگے خان،
ملتان (سید عطار اللہ شاہ بخاری مؤلفہ

علماء دیوبند مؤلفہ قاری فیوض الرحمن۔

عطاء محمد چوہدری، حاجی؛

پنجابی زبان کے شاعر، خطیب، ولادت

۱۸۹۵ء، کھنڈہ (گورداسپور)، وفات

۱۹۸۴ء-۱۰-۳، ٹنڈو آدم (سندھ)

عطاء محمد قوال، حافظ؛

پاکستان کے نامور قوال، ۵، سال عمر

پائی، ولادت شاہ کوٹ (نکودر)،

وفات ۱۹۸۷ء-۸-۱۳، میانی صاحب

لاہور ("جنگ" لاہور ۱۶ اگست

۱۹۸۷ء)۔

عظیم الدین علوی، قاضی؛

قاضی القضاة، بہاولپور، ممتاز عالم

دین، ۸۳ سال عمر پائی، وفات یکم

مئی ۱۹۸۶ء، بہاولپور ("جنگ" لاہور

۱۹۸۶ء-۵-۲)۔

عظیم اللہ، شیخ؛ ایڈووکیٹ

برادر شجاع اللہ رفیق عبید اللہ سندھی

عظیم سٹریٹ برانڈر تھروڈ کے ساکن،

نائب صدر انجمن حمایت اسلام لاہور،

وفات ۱۹۵۸ء-۱-۵، لاہور ("نوائے

وقت" لاہور ۱۹۵۸ء-۱-۶)۔

علا الدین؛ نامور اداکار

شورش کاشمیری)۔

عطاء اللہ شیخ؛ مصنف، مترجم،

ماہر اقتصادیات، ماہر تعلیم، والد ماجد

جناب مختار مسعود، اردو میں اقتصادیات

کے موضوع پر پہلی کتاب لکھی، علامہ اقبال

کے خطوط جمع کرنے پر توجہ دی، ۲، سال

عمر پائی، وفات ۱۹۶۸ء-۱۲-۲۷،

نزد مزار غازی علم دین، لاہور،

("نوائے وقت" لاہور ۲۸ دسمبر

۱۹۶۸ء)۔

عطاء محمد؛ ڈاکٹر خان

صاحب سابق وزیر اعلیٰ مغربی پاکستان

کا قاتل، وفات (پھانسی) ۱۰ فروری

۱۹۶۱ء، بہاولپور ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۶۱ء-۲-۱۱)۔

عطاء محمد؛ مسلم لیگی رہنما،

سیاست دان، ۶۴ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۸۴ء-۵-۲، شیخوپورہ،

("جنگ" لاہور ۱۹۸۴ء-۵-۲)۔

عطاء محمد بغوی، مولانا؛

تلمیذ شیخ الہند، مبلغ، نیروبی کے خطیب،

ولادت ۱۸۹۰ء، بگہ (مانسہرہ)،

وفات ۱۹۵۵ء، بگہ (مشاہیر

وفات ۶۱۹۵۶-۶-۲۶، قبرستان
داتا صاحب، لاہور ("نوائے وقت"
۶۱۹۵۶-۶-۲۶)۔

علامہ طالوت، عبد الرشید نسیم؛
مصنف، علامہ اقبال سے خط و کتابت
فاضل دیوبند، شاعر، علامہ اقبال اور
مولانا حسین احمد مدنی کے درمیان ثالث

ولادت، ۶۱۹۰۹-۱-۱، چوٹی زیرین
جمال خان (ڈیرہ غازی خان)، وفات
۶۱۹۶۳-۳-۳۰، ملتان (تذکرہ علمائے
پنجاب مؤلفہ اختر راہی)۔

علم الدین بھاگوالیہ، حکیم؛
امرتسر کے نامور طبیب، بیس کتابوں
کے مصنف، مثلاً "علم العقاقیر"،
"بیاض صدری"، مدیر مجلہ "المعارج"
ولادت ۶۱۸۷۲، امرتسر، وفات

۶۱۹۵۷-۴-۱۵، اچھرہ، لاہور
(مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری بنام
راقم)۔

علم الدین سالک، پروفیسر؛
مؤرخ، فارسی دان، استاد اسلامیہ
کالج لاہور، ولادت ۶۱۹۰۰، سلامت
پورہ، لاہور، وفات ۲۷ جولائی

۶۲ سال عمر پائی، وفات ۶۱۹۸۳-۵-۱۳
لاہور ("جنگ" لاہور ۶۱۹۸۳-۵-۱۳)
علاء الدین احمد، پروفیسر؛
نظام کالج حیدرآباد دکن اور اسلامیہ
کالج کراچی کے استاد، ولادت ۱۵
جنوری ۶۱۸۹۶، وفات ۲۶ دسمبر
۶۱۹۷۵، سخی حسن، کراچی۔

(روح مزار)۔

علاء الدین، شیخ؛ ملتان کے
بزرگ صحافی، وفات ۱۵ جنوری
۶۱۹۷۵، ملتان ("نوائے وقت" لاہور
۶۱۹۷۵-۱-۱۶)۔

علاء الدین صدیقی، علامہ؛
سابق وائس چانسلر پنجاب یونیورسٹی
لاہور، شعبہ علوم اسلامیہ پنجاب یونیورسٹی
کے بانی صدر، معروف ماہر تعلیم،

ولادت ۶۱۹۰۷-۷-۳، لاہور، وفات
۶۱۹۷۷-۱۲-۲۷، گھوڑے شاہ،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۸
دسمبر ۶۱۹۷۷)۔

علاء الدین، میاں؛ سجادہ
نشین دربار حضرت علی ہجویریؒ، سابق
کونسلر لاہور کارپوریشن، ۲۲ سال عمر

(حیدرآباد) ، وفات ۱۹۸۷ء - ۴ - ۵

حیدرآباد - (جنگ لاہور ۱۹۸۷ء - ۴ - ۶)

علی احمد جان ، مولانا :

خاکسار رہنما ، خطیب لال مسجد شاہ

عالم مارکیٹ لاہور ، وفات ۸ جون

۱۹۶۱ء ، میانی صاحب ، لاہور ،

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۱ء - ۶ - ۹)

علی احمد جعفری : ماہر تعلیم ،

والد سعید مہدی و علی عارف ، وفات

۱۹۶۹ء - ۵ - ۷ ، مومن پورہ ، لاہور

علی احمد ، چوہدری : جماعت

اسلامی کے قدیمی کارکن ، پھلور میں

جماعت اسلامی کے بانی ، ضیاء سرحدی

کی کتاب میں ان کا ذکر ، خود ان کے بارے

میں ایک کتاب موجود ہے ، ولادت

۱۹۱۵ء ، ڈھگام (ہوشیار پور) ، وفات

۱۹۵۶ء - ۳ - ۳ ، فیصل آباد (مکتوب

سید نظر زیدی بنام راقم)

علی احمد سیف ، حکیم : نامور

شاعر ، ۲۷ سال عمر پائی ، وفات ۹

جون ۱۹۷۲ء ، بہاولپور (سہ ماہی الزبیر

بہاولپور)

علی احمد قریشی بہاولنگری :

۱۹۷۳ء ، نیوگارڈن ٹاؤن ، لاہور

("نوائے وقت" لاہور ۲۸ جولائی

۱۹۷۳ء)

علمدار حسین شاہ ، مخدوم سید :

سجادہ نشین درگاہ شیرشاہ نزد ملتان ،

نواب سجاد حسین قریشی کے سمدھی ،

۲۸ سال عمر پائی ، وفات ۱۳ اکتوبر

۱۹۸۶ء ، شیرشاہ (ملتان) ("جنگ"

لاہور ۱۹۸۶ء - ۱۰ - ۱۴)

علمدار حسین گیلانی ، مخدوم :

سیاست دان ، تحریک پاکستان کے

کارکن ، ملتان کی معروف شخصیت ،

وفات ۱۹۷۸ء - ۸ - ۸ ، ملتان

("مشرق" لاہور ۱۹۷۸ء - ۸ - ۹)

علی احمد ، پیرزادہ : عم مکرم

حضرت امین الحسنات پیر صاحب مانگی

شریف ، وفات (حادثہ) ۱۶ دسمبر

۱۹۶۸ء ، مانگی شریف ، ("نوائے

وقت" لاہور ۱۹۶۸ء - ۱۲ - ۱۸)

علی احمد تالپور ، میر : سندھ

کے نامور سیاست دان ، سابق وزیر

دفاع ، خاکسار تحریک میں شامل رہے ،

ولادت ۱۹۱۱ء - ۸ - ۳۱ ، ٹنڈو میر محمود

مرحوم کی خدمت کی، ۸۵ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۶۹ء - ۲۰۲، چک ۱۸۸

رب، چک جھمہ، ("نوائے وقت" لاہور)

۱۹۶۹ء - ۲-۳۔

علی بہادر، حاجی؛ بلوچستان کے

مشہور مسلم لیگی رہنما، تحریک پاکستان کے

سرگرم کارکن، ۶۰ سال عمر پائی، وفات

۱۹۷۰ء - ۱-۲، کوٹہ ("نوائے وقت")

۱۹۷۰ء - ۵۔

علی حسین شاہ، پیرسید؛ پیرسید

جماعت علی شاہ ثانی کے پوتے، سجادہ

نشین، پیرطریقت، ۷۲ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۸۷ء - ۷-۲۶، علی پور سیدان

("جنگ" لاہور ۱۹۸۷ء - ۷-۲۷)۔

علی خان جوگیزی، حاجی؛

اپنے قبیلے کے ممتاز فرد، والد بزرگوار

نصیر الدین جوگیزی، سابق دفائی وزیر صحت

وفات ۱۹۸۲ء - ۳-۱، لورالائی،

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۲ء - ۳-۲)

علی گل خان؛ سیاست دان،

خان عبدالغفار خان کے دست راست

سرحد پر اونٹنل کانگریس کمیٹی کے رکن،

۶۵ سال عمر پائی، وفات ۱۹۵۷ء - ۱۱-۱۳

مولانا؛ فاضل مظاہر العلوم سہارنپور

مرید عبد القادر رائے پوری، مرتب؛

ملفوظات شاہ عبد القادر رائے پوری

ولادت ۱۹۰۸ء، وفات ۱۹۶۲ء - ۵-۲۲

دین پور (بہاولنگر) (تذکرہ علمائے پنجاب

مؤلفہ اختر اہی)۔

علی اصغر شاہ؛ سجادہ نشین

درگاہ حضرت رسول نما دہلی، وفات

۱۹۶۸ء - ۸-۲۶، پاپوش نگر، کراچی

(روح مزار)۔

علی اکبر خان، چوہدری؛ سابق

دفائی وزیر داخلہ و امور کشمیر، سوڈان

اور سعودی عرب میں سابق سفیر،

ولادت ۱۹۱۵ء، مکیرپاں (ہوشیارپور)

وفات ۱۹۶۷ء - ۱۰-۸، فیصل آباد،

("نوائے وقت" لاہور ۹ اکتوبر

۱۹۶۷ء)۔

علی الزور ٹوانہ؛ سابق چیئرمین ضلع

کونسل سرگودھا، وفات ۳۱ جنوری

۱۹۸۷ء، جہاں آباد، سرگودھا،

("جنگ" لاہور ۱۹۸۷ء - ۱-۱۳)۔

علی بخش؛ خادم خاص علامہ سر

محمد اقبال، ۱۹۰۶ء تا ۱۹۳۸ء علامہ

جانشین میاں محمد شاہ خان، مصنف:
تفسیر سورہ نون، راہ فرار، ولادت
۱۸۷۹ء، بسی عمر خان (ہوشیار پور)،
وفات ۱۹۷۵ء-۱-۲۵، درگاہ بابا فرید،
پاک پتن (افغانہ ہوشیار پور مرتبہ محمد ایوب
خان)۔

علی مظہر عابدی، مچھلی شہری:
مرثیہ گو شاعر، ولادت ۱۹۰۸ء، سیہڑ،
(جونپور)، وفات ۱۹۷۶ء-۵-۱۷،
ڈرگ روڈ، کراچی (لوح مزار)۔

علی نواز تالپور، میر: سیاستدان
برادر خورد میر غلام علی تالپور، ولادت
۱۹۳۸ء، ٹنڈو شہر محمد (میرپور خاص)
وفات ۱۹۶۴ء-۱-۱۳، ٹنڈو محمد خان
("نوائے وقت" لاہور ۱۴ جنوری
۱۹۶۴ء)۔

عمر الدین، الحاج چوہدری:
جد بزرگوار پروفیسر محمد اسلم، ارٹین برادری
پھلور کے سربراہ، پھلور ضلع جالندھر اور
جرطوالہ کی معروف شخصیت، سرمایہ عمر
انہیں کے نام معنون ہے، ولادت ۱۸۸۴ء،
پھلور، وفات ۱۹۷۷ء-۱۲-۲۱،
جرطوالہ (لوح مزار)۔

پشاور ("نوائے وقت" لاہور ۱۳ نومبر
۱۹۵۷ء)۔

علی گوہر، میاں: والد بزرگوار
حکیم عبدالواحد چشتی بانی چشتی دواخانہ
جد امجد حکیم عبدالباسط چشتی، سماجی کارکن
امر تسر کی معروف شخصیت، ۷۰ سال عمر
پائی، وفات ۱۹۴۸ء-۹-۱۰، میانی
صاحب، لاہور (بیاض حکیم عبدالباسط
چشتی)۔

علی محمد راشدی، پیر: صحافی
وفاتی وزیر، سفارت کار، ولادت
۱۹۰۵ء، بہمن (لاڑکانہ)، وفات
۱۹۸۷ء-۳-۱۴، میوہ شاہ، کراچی
(روزنامہ "جنگ"، لاہور ۱۵ مارچ
۱۹۸۷ء)۔

علی محمد عباس، بیرسٹر:
سابق صدر لندن مسلم لیگ، سربراہ
جلاوطن حکومت مشرقی پاکستان لندن
ولادت ۱۹۲۲ء، مشرقی بنگال، وفات
(لندن) ۱۹۷۹ء، گلشن اقبال، کراچی
(لوح مزار)۔

علی محمد، میاں صاحب بسی
والے: پیر طریقت، نبیرہ و

عمر الدین فتور : مشہور پنجابی شاعر،

وفات ۱۹۷۵ء، لاہور (تارے نیل گگن دے " مرتبہ نادم عصری)۔

عمر بن محمد داؤد پوتہ، شمس العلماء،

ڈاکٹر؛ عربی زبان کے ماہر، اسماعیل

یوسف کالج بمبئی کے استاد، مرتب؛ بیچ

نامہ، تاریخ معصومی، سابق رکن مغربی

پاکستان پبلک سروس کمیشن، ۶۰ سال عمر

پائی، ولادت ۱۸۹۷ء-۶-۱، وفات ۲۲

نومبر ۱۹۵۹ء، بھٹ شاہ (سندھ)،

("جنگ" کراچی ۱۹۵۹ء-۱۱-۲۳)۔

عمر حیات ملک، ڈاکٹر؛ ماہر

تعلیم، تحریک پاکستان میں حصہ، سابق

پرنسپل اسلامیہ کالج لاہور، سابق وائس

چانسلر پنجاب یونیورسٹی لاہور، سابق سفیر

پاکستان متعینہ انڈونیشیا، ولادت ۱۸۹۲

ضلع سرگودھا، وفات ۱۹۸۲ء-۵-۲۸،

پشاور ("جنگ" لاہور ۱۹۸۲ء-۵-۲۹)۔

عمر فاروقی : کہنہ مشق صحافی،

مدیر "آغاز" کراچی، روزنامہ انجام کے

عملے میں بھی شریک رہے، ۵۰ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۶۹ء-۲-۱۰، یوسف پورہ، کراچی

("نوائے وقت" لاہور ۱۱ فروری

۱۹۶۹ء)۔

عمر منشی : صدر ایسوسی ایشن آف

کنسلٹنگ انجینئرز کراچی، رکن مجلس شوریٰ،

۵۵ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۷ء-۶-۲۶،

سخی حسن، کراچی ("جنگ" کراچی ۲۷ جون

۱۹۸۷ء)۔

عنایت اللہ، جناب؛ بانی

روزنامہ "مشرق" لاہور، اردو صحافت

اور طباعت میں جدید رجحانات کے بانی،

۵۲ سال عمر پائی، وطن؛ گوجرہ، وفات

۱۹۷۲ء-۷-۱۵، شادمان، لاہور

("نوائے وقت" لاہور ۱۶ جولائی

۱۹۷۲ء)۔

عنایت اللہ پیراچہ، حاجی؛

ممتاز تاجر، سابق رکن میونسپل کمیٹی کوہٹ،

سوشل ورکر، وفات ۱۹۴۸ء-۲-۱۰،

کوہٹ، ("انقلاب" لاہور ۱۳ فروری

۱۹۴۸ء)۔

عنایت اللہ خان، علامہ

مشرقی؛ خاکسار تحریک کے بانی،

صاحب تذکرہ، ولادت ۱۸۸۸ء-۸-۲۵،

وفات ۱۹۶۳ء-۸-۲۷، اچھرہ، لاہور

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۳ء-۸-۲۸)۔

عنایت اللہ، شیخ : بانی
فرم شیخ عنایت اللہ اینڈ سنز انارکلی
لاہور، لاہور کے معروف تاجر، ۷۰ سال
عمر پائی، وفات ۱۹۵۷-۵-۱۹،
میانی صاحب، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۵۷-۵-۲۰)۔

عنایت اللہ شیخ : مینیجنگ
ڈائریکٹر تاج کمپنی لاہور، قرآن پاک کی
دیدہ زیب طباعت میں نام پیدا کیا،
ولادت ۱۹۰۲-۱۱-۲، گجرات، وفات
۱۹۸۲-۱۲-۱۶، کراچی ("جنگ" کراچی
۱۹۸۲-۱۲-۱۷)۔

عنایت علی خان، پروفیسر :
اُستاد اسلامیہ کالج لاہور، ۶۴ سال
عمر پائی، وفات ۱۹۵۷-۲-۲۷،
گوجرانوڑ ("نوائے وقت" ۲۸ فروری
۱۹۵۷)۔

عنایت علی شاہ بخاری :
شیعی عالم، مصنف، مدیر "درنجف"
سیالکوٹ، مصنف : ذوالفقار حیدری
خاتون جنت، ولادت ۱۸۷۰، لوہڑہ
(سیالکوٹ)، وفات ۱۹۶۸-۶-۳۰،
لوہڑے (سیالکوٹ) (تذکرہ علماء امامیہ

عنایت اللہ، ڈاکٹر حکیم :
خاکسار تحریک کے پہلے سالار ہند، وفات
۱۹۸۰-۴-۳۰، میانی صاحب، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۰-۵-۱)۔

عنایت اللہ، ڈاکٹر شیخ :
سابق صدر شعبہ عربی، یونیورسٹی اورینٹل
کالج لاہور، مصنف، مترجم، تاریخ دان
وفات ۱۹۷۷-۱۱-۲، میانی صاحب،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۵ نومبر
۱۹۷۷)۔

عنایت اللہ سلیمی، الحاج
ڈاکٹر چوہدری : جنرل سیکریٹری
ڈسٹرکٹ مسلم لیگ شیخوپورہ (۱۹۴۳-
۴۳) فارسی، پنجابی اور اردو کے شاعر،
حمد و نعت کے مجموعے شایع ہو چکے ہیں،
سماجی کارکن، ولادت ۱۸۹۱، نوکھروال
(نواں شہر)، وفات ۱۹۷۰-۱۲-۱۸،
شیخوپورہ (مجلت الراعین کراچی)۔

عنایت اللہ شاہ، پروفیسر
ڈاکٹر : علی گڑھ مسلم یونیورسٹی کے
نامور اُستاد، ماہر تعلیم، ۷۸ سال عمر
پائی، وفات ۱۹۷۹-۱۲-۹، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۹-۱۲-۱۱)۔

(”جنگ“ لاہور ۱۹۸۷ء-۵-۲۷)
عیش فیروز پوری، علامہ:
 نامور شاعر، ۸۰ سال عمر پائی، وفات
 ۱۹۶۸ء-۲-۲۹، قبرستان کانسہ،
 (کوٹھ) ”نوائے وقت“ لاہور ۳
 مارچ ۱۹۶۸ء۔

غ

غضنفر علی خان، راجہ:
 راہنمائے تحریک پاکستان، معروف
 مسلم لیگی، سیاست دان، سفارت کار،
 وزیر خوراک، زراعت و صحت
 (۱۹۴۸-۱۹۶۷ء)، ولادت ۱۵ جولائی
 ۱۸۹۵ء، پنڈدادن خان (چکوال)،
 وفات ۱۹۶۳ء-۴-۱۷، پنڈدادن
 خان (چکوال) ”نوائے وقت“ لاہور
 ۱۹۶۳ء-۴-۱۸۔

غضنفر علی شاہ، سپہ:
 سابق صدر پارلیمنٹری ایجنس سرگودھا، مخلص
 سیاسی رہنما، ایوب خان کے خلاف جد
 جہد میں حصہ لیا، وفات ۱۹ فروری

حسین عارف نقوی)
عنایت علی شاہ، سپہ:
مصنف: پاکستان کے معاشی مسائل
 ماہر معاشیات، سابق سپیکر بہاولپور
 اسمبلی، وفات ۱۹۷۰ء-۱۱-۱۱، لاہور
 (”نوائے وقت“ لاہور ۱۲ نومبر
 ۱۹۷۰ء۔

عنایت کبریٰ: ادیب، مصنف
 صدر ادبی تحریک دائرہ اسلام آباد،
 بانی سرحد مسلم سٹوڈنٹس فیڈریشن،
 ۷۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۷ء-۸-۱۵،
 ڈھوک رتہ، راولپنڈی (”جنگ“ لاہور
 ۱۹۸۷ء-۵-۶)۔

عندلیب شادانی، وجاہت
حسین: فارسی دان، شاعر، نقاد،
 صدر شعبہ اردو و فارسی ڈھاکہ یونیورسٹی،
 ولادت ۱۸۹۵ء، محمود خان سرائے،
 (سنہل)، وفات ۱۹۶۹ء-۷-۲۹،
 ڈھاکہ (”نوائے وقت“ لاہور ۳۰
 جولائی ۱۹۶۹ء)۔

عیسیٰ جتوئی، سردار: ممتاز
 سیاست دان، وفات (قتل)، ۷
 ستمبر ۱۹۸۳ء، کوٹ مینگل، بلوچستان،

بزرگ ، وفات ۱۲-۶۱۹۷۴-۲۸ ،

قصور ("نوائے وقت" لاہور ۲۹
دسمبر ۱۹۷۴ء)۔

غلام احمد ناز : کشمیری شاعر،

وفات ۱۱-۱۸-۱۹۸۶ء ، کراچی (خبرنامہ

"ادکادمی" ادبیات اسلام آباد ، دسمبر
۱۹۸۶ء)۔

غلام اعظم : عالم دین ، اسکالر،

مصنف ، وفات ۱۰-۱۹۸۴ء-۱۵ ،

جہلم ("جنگ" لاہور ۱۶ اکتوبر
۱۹۸۴ء)۔

غلام اللہ خان ، مولانا : عالم

دین ، خطیب ، شیخ القرآن ، مدرس ،

ولادت ۱۹۰۵ء ، درپہ (اتک) ، وفات

۱۹۸۰ء-۵-۲۷ ، درپہ (اتک) ،

("نوائے وقت" لاہور ۲۸ مئی
۱۹۸۰ء)۔

غلام اللہ شرقپوری ، میاں :

شیخ طریقت ، سجادہ نشین ، برادر

اصغر میاں شیر محمد شرقپوری ، والد

بزرگوار میاں جمیل احمد شرقپوری ،

ولادت ۱۸۹۱ء ، شرقپور ، وفات

۱۹۵۷ء-۱۰-۲ ، شرقپور ("نوائے
۱۹۷۲-۲۷-۷۹

۱۹۷۲-۲۷-۷۹

۱۹۶۹ء ، سرگودھا ، ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۶۹ء-۲۰-۲۱)۔

غضنفر علی شاہ ، سید : سابق

جنرل سیکریٹری شیعہ پولیٹیکل پارٹی ،

وفات ۱۶-۴-۱۹۸۲ء ، مومن پورہ ،

لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۷
اپریل ۱۹۸۲ء)۔

غلام احمد پرویز : مصنف

مفسر ، مدیر "طلوع اسلام" لاہور ،

فرقہ "پرویزی" کابانی ، ولادت ۱۹۰۳ء ،

بٹالہ ، وفات ۱۹۸۵ء-۲-۲۳ ،

گلبرگ ، لاہور ("جنگ" لاہور ۲۵
فروری ۱۹۸۵ء)۔

غلام احمد خان بنگش ،

خانزادہ : شاعر ، مناظر ، مصنف :

معون عجائب ، افادات بنگش ، ظلمات

محرم ، نوروز شرک افروز ، ولادت

۱۸۷۲ء ، ہنگو (کوہاٹ) ، وفات

۱۹۴۹ء ، ہنگو (کوہاٹ) (مکتوب عبد الشہید

خان بنگش بنام راقم)۔

غلام احمد خان ، سردار :

سربراہ خاندان ، آنریری مجسٹریٹ ،

نواب محمد احمد خان قصوری کے برادر

۱۷۱
۷۵
۷۷
۸۲
۲۳
۲۵۱
۲۶۲
۳۰۳
۲۱۶
۷۷
۱۰۹
۳۹۷

حکیم اکابر

کلید حکمت، نشاط زندگی، بشارت العیش،
اسرار جیلانی، استاد حکیم فقیر محمد امرتسری
والد حکیم محمد موسیٰ امرتسری، ولادت
۱۸۵۰ء، کپورتھلہ، وفات ۹ فروری
۱۹۸۱ء، راولپنڈی (مکتوب حکیم محمد
موسیٰ بنام راقم)۔

غلام جیلانی برق، ڈاکٹر؛
ماہر علوم اسلامیہ، سابق استاد گورنمنٹ
کالج کیمبل پور (انٹک)، مصنف: "دو
اسلام، دو قرآن"، ۸۴ سال عمر پائی،
ولادت ۱۹۰۱ء-۱۰-۲۶، وفات ۱۳ مارچ
۱۹۸۵ء، انٹک ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۸۵ء-۳-۱۳)۔

غلام جیلانی، ملک؛
سیاست دان، ولادت ۱۹۲۳ء-۶-۱۲
لاہور، وفات ۱۹۸۴ء-۶-۱۷، لاہور
("جنگ" لاہور ۱۹۸۴ء-۶-۱۸)۔
غلام حسن بخت امرتسری؛
شاعر، معلم، مجموعہ کلام "شکست شب"
"سرشاخ گل صلیب"، ولادت ۱۹۱۶ء،
وفات ۱۹۷۲ء-۲-۲۳ (مکتوب
حکیم محمد موسیٰ امرتسری بنام راقم)۔
غلام حسن قریشی، حکیم؛ نامور

وقت "لاہور ۱۹۵۷ء-۱۰-۳)۔
غلام باری چیمہ، چودھری؛
سیاست دان، صدر یونین کمیٹی جامکے،
وفات (حادثہ) ۱۹۷۴ء-۷-۱۷، جامکے
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۴ء-۷-۱۸)۔
غلام بھیک نیرنگ؛ سیاست
دان، مبلغ، شدھی تحریک کے خلاف
محاذا قائم کیا، سابق رکن مرکزی اسمبلی
بجہد برطانیہ، وفات ۱۹۵۲ء-۱۰-۱۶،
میانی صاحب، لاہور (لوح مزار)۔

غلام جان ہزاروی، مفتی؛
مصنف، عالم، ولادت ۱۸۹۶ء،
اوگرہ (مانسہرہ)، وفات یکم اگست
۱۹۵۹ء، میانی صاحب، لاہور (تذکرہ
اکابر اہل سنت مرتبہ عبدالحکیم شرف
قادری)۔

غلام جہانیاں ڈیروی، مولانا؛
مدرس، بانی جامعہ معینیہ ڈیرہ غازی
خان، ولادت ۱۹۱۲ء، جھنگی والا (مظفر
گڑھ)، وفات ۱۹۷۷ء-۱-۱۳ (تذکرہ
علمائے پنجاب مصنف اختر راہی)۔
غلام جیلانی امرتسری، حکیم؛
مسح الطب، مصنف؛ مجربات جیلانی،

مبلغ، مفکر، مقرر، وفات ۲۳ ستمبر ۱۹۴۵ء، سخی حسن، کراچی (معلومات از حکیم سید اکرام حسین سیکری)۔

غلام حسین خان، استاد :

پاک و ہند کے نامور موسیقار، وفات ۱۹۴۶ء-۸-۱۸، ساہی وال ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۴۶ء-۸-۱۹)

غلام حسین ہدایت اللہ، شیخ :

سابق وزیر اعلیٰ و گورنر سندھ، تحریک پاکستان کے رہنما، ولادت ۱۸۴۹ء، شکارپور (سندھ)، وفات ۲ اکتوبر ۱۹۴۸ء، عید گاہ، کراچی ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۴۸ء-۱۰-۶)

غلام حقانی : سابق صدر جماعت

اسلامی صوبہ سرحد، ۵۵ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۶ء-۲-۲۱، منگورہ (سوات) ("جنگ" لاہور ۱۹۸۶ء-۲-۲۲)۔

غلام حیدر جنڈیالوی، مولوی :

آزاد کشمیر کے رہنما، وفات ۱۱ فروری ۱۹۵۹ء، جنڈیالی (پونچھ) ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۵۹ء-۲-۱۲)۔

غلام حیدر حمیم، چوہدری :

سابق رکن قومی اسمبلی، سیاست دان،

طیب، ماہر فن، بانی عصری دواخانہ،

مصری شاہ، لاہور، ۸۰ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۸۴ء-۶-۱۱، لاہور ("جنگ" لاہور ۱۹۸۴ء-۶-۱۴)۔

غلام حسن متو، لالہ : امرتسر

کے ہر دل عزیز سماجی کارکن، مونسپل کمشنر، مہاجرین کی آباد کاری کے لیے بہت کام

کیا، ۹۴ سال عمر پائی، وفات ۱۰ نومبر ۱۹۸۴ء، گوجرانوالہ (مکتوب حکیم محمد

موسیٰ امرتسری بنام راقم)۔

غلام حسن نقشبندی، مولانا :

مبلغ، عالم، صوفی، ولادت ۱۸۶۹ء، ڈگر سواک (کر و طعل عین)، بھکر،

وفات ۱۹۶۵ء-۹-۹، حسن آباد

(بھکر) (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف اختر راہی)۔

غلام حسین پنڈت : شیعہ

عالم، مدیر ہفت روزہ "شیعہ" لاہور،

۵۵ سال عمر پائی، ولادت وطن، کسولی

(انبالہ)، وفات ۱۹۶۶ء-۱۱-۹، موئن

پورہ، لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۶ء-۱۱-۱۰)۔

غلام حسین چشتی، شاہ : مفتی،

۱۹۶۱ء-۱۲-۱۶، رتہ پیراں شیخوپورہ
 ("نوائے وقت" لاہور، ۱۷ دسمبر
 ۱۹۶۱ء)۔

غلام دین، مولانا، مقرر،
 عالم، خطیب، مصنف؛ "تحریک
 پاکستان کے مجاہد"، بانی جامع مسجد صدیقیہ
 لاہور، ولادت چکوڑی (گجرات)،
 وفات ۱۹۷۰ء-۱۰-۱۲، جامع صدیقیہ
 لاکھنؤ، لاہور (لوح مزار)۔

غلام ربانی لودھی، مولانا، ناہور
 صحافی، وکیل امرتسر، احسان، اور زمیندار
 کے عملے میں شامل رہے، تحریک خلافت
 کے کارکن، وفات ۱۹۷۶ء-۴-۱۲، ہزارہ
 (مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری بنام راقم)
غلام رسول جالندھری، بابا
جی بلیاں والے؛ صوتی، جاروب
 کش مسجد نبوی، ۸۵ سال عمر پائی،
 وفات ۱۹۸۶ء-۶-۲۸، مدینہ منورہ
 (مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری)۔

غلام رسول جالندھری برق
 انداز قادری، چوہدری؛
 درویش، وفات ۱۹۷۷ء-۱-۱۳، لاہور
 ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۷ء-۱-۱۴)۔

وفات ۱۹۸۲ء-۱-۱۲، خانگی ہیڈ،
 ("نوائے وقت" لاہور ۱۳ جنوری
 ۱۹۸۲ء)۔

غلام حیدر خان، حاجی؛
 سیاست دان، سرحد مسلم لیگ کے کارکن
 وفات ۱۹۲۸ء-۱-۱۲، پشاور ("انقلاب"
 لاہور ۱۹۲۸ء-۱-۱۷)۔

غلام حیدر خان غوری؛ رہنما
 جموں و کشمیر مسلم کانفرنس، مدیر "نوجوان"
 وفات ۱۹۸۱ء-۱-۲۷، اسلام آباد،
 ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۱ء-۱-۲۸)۔

غلام حیدر سہیل، حکیم؛
 قصور کی سماجی اور سیاسی شخصیت،
 وفات ۱۹۸۲ء-۴-۲۱، قصور ("نوائے
 وقت" لاہور ۱۹۸۲ء-۴-۲۳)۔

غلام حیدر لودھی؛ ممتاز وکیل
 بار ایٹ لار، وفات ۱۹۵۴ء-۱۰-۵،
 لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۷ اکتوبر
 ۱۹۵۴ء)۔

غلام دست گیر نامی، پیر؛
 مصنف، مورخ، تاریخ گو، سجادہ نشین
 درگاہ حضرت عبدالجلیل، ولادت
 ۱۸۸۳ء-۵-۱، رتہ پیراں، وفات

غلام رسول گوہر قصوری :

مصنف ، شاعر ، صحافی ، ولادت ۱۹۱۰ء ،
آوان (امرتسر) ، وفات ۱۹۸۵ء - ۳ - ۲۷ ،
قصور (مکتوب میاں محمد صادق قصوری
بنام راقم)۔

غلام رسول مہر : مصنف ،

شاعر ، صحافی ، ولادت ۱۹۱۰ء ، آوان
(امرتسر) ، وفات ۱۹۸۵ء - ۳ - ۲۷ ،
قصور (مکتوب میاں محمد صادق قصوری
بنام راقم)۔

غلام رسول مہر : صحافی ، ادیب

محقق ، مورخ ، مدیر " انقلاب " لاہور
۶۷ سال عمر پائی ، وفات ۱۶ نومبر
۱۹۷۱ء - ۶ - مسلم ٹاؤن ، لاہور " نوائے
وقت " لاہور ۱۹۷۱ء - ۱۱ - ۱۷۔

غلام رضا پروفیسر سید :

ماہر انگریزی زبان و ادب ، سابق استاد
گورنمنٹ کالج ، لاہور ، ولادت ۱۱
دسمبر ۱۹۱۱ء ، وفات ۳۱ نومبر
میانی صاحب ، لاہور (مکتوب سجاد
مہدی بنام راقم)۔

غلام زیتب ، بی بی : صوفی

شاعر خواجہ غلام فرید کی حقیقی پوتی ، وفات

غلام رسول جتوئی : سندھ کے

نامور زمیندار ، غلام مصطفیٰ جتوئی کے
والد بزرگوار ، وفات ۱۹۶۵ء - ۵ - ۱۹ ،
نیو جتوئی (" نوائے وقت " لاہور ۲۰
مئی ۱۹۶۵ء)۔

غلام رسول چند پالوی ، مولانا :

سحر طراز ادیب ، پرانے صحافی ، مقرر
تحریک پاکستان اور تحریک ختم نبوت
کے مجاہد ، وفات ۱۹۷۹ء - ۱ - ۲۱ ،
فیصل آباد (" نوائے وقت " لاہور ۲۲
جنوری ۱۹۷۹ء)۔

غلام رسول خان ، استاد :

کلاسیکی موسیقی کے ماہر ، ۶۵ سال عمر
پائی ، وفات ۱۹۸۶ء - ۳ - ۵ ، حیدرآباد
(" جنگ " لاہور ۱۹۸۶ء - ۳ - ۶)۔

غلام رسول شیخ : جج سندھ

ہائی کورٹ ، وفات ۱۹۸۷ء - ۸ - ۶ ،
ڈیفنس سوسائٹی ، کراچی (" جنگ " لاہور
۱۹۸۷ء - ۸ - ۱۰)۔

غلام رسول کیہر : سابق سپیکر

سندھ اسمبلی ، ۸۵ سال عمر پائی ، وفات
۱۹۸۶ء - ۱ - ۲ ، کراچی (" جنگ " لاہور
۱۹۸۶ء - ۱ - ۷)۔

وٹینری سائنس لاہور، وفات ۱۱ دسمبر
۱۹۸۳ء، میاں میر، لاہور۔

(روح مزار)۔

غلام صفر شاہ، جسٹس :

سابق جج سپریم کورٹ آف پاکستان ،
لندن میں چھ سال خود ساختہ جلا وطنی ،
۶۳ سال عمر پائی ، وفات ۱۲-۱۲-۱۹۸۶ء ،
اسلام آباد ("جنگ" لاہور ۲۱ دسمبر
۱۹۸۶ء)۔

غلام محمد انبالوی، خواجہ : سابق

رکن صوبائی اسمبلی، مرید میاں محمد شاہ چشتی

ہوشیار پوری، خلیفہ مجاز خواجہ عبدالخانیق

نقشبندی آف جہاں خیلاں، دھوبی منڈی

لاہور میں رہتے تھے، ۸۵ سال عمر پائی،

ولادت انبال، وفات ۱۹۵۹ء، میانی

صاحب، لاہور (مکتوب حکیم محمد موسیٰ

بنام راقم)۔

غلام قطب الدین، دیوان :

سجادہ نشین درگاہ بابا فرید پاکستان، ۶۳

سال عمر پائی، وفات ۱۹-۸-۱۹۸۶ء،

پاک پتن ("جنگ" لاہور ۲۰ اگست

۱۹۸۶ء)۔

غلام قطب الدین، نواب مرزا :

۱۹۸۰ء-۸-۴، کوٹ مٹھن ("نوائے

وقت" لاہور ۱۹۸۰ء-۹-۸)۔

غلام سدید الدین تونسوی :

خواجہ حافظ : شیخ طریقت ،

سجادہ نشین، تحریک پاکستان کے کارکن

ولادت ۱۹۰۹ء، ممدوٹ (فیروز پور)

وفات ۱۹۶۰ء-۴-۱۰، تونسہ شریف

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۰ء-۴-۱۱)

غلام سرور، پروفیسر : علی گڑھ

مسلم یونیورسٹی کے معروف استاد، سابق

پرنسپل زمیندارہ کالج گجرات، ۸۶ سال

عمر پائی، وفات ۱۹۸۲ء-۱۱-۱، ماڈل

ٹاؤن، لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲

نومبر ۱۹۸۲ء)۔

غلام صادق، خواجہ : فلسفی،

سابق وائس چانسلر آزاد جموں و کشمیر

یونیورسٹی مظفر آباد، سابق استاد اسلامیہ

کالج لاہور، سابق صدر شعبہ فلاسفی

پنجاب یونیورسٹی، وفات ۱۹۸۴ء-۹-۲۲،

میانی صاحب، لاہور ("جنگ" لاہور

۱۹۸۴ء-۹-۲۷)۔

غلام صفر چوہدری، ڈاکٹر :

سابق اسٹنٹ پروفیسر کالج آف

وفات ۱۹۸۵ء - ۶ - ۸، گارڈن اسماعیلیہ

کراچی ("جنگ" لاہور ۱۹۸۵ء - ۶ - ۹)۔

غلام علی تالپور، میجر؛ سابق

دفاقی وزیر اطلاعات و نشریات، سابق

وزیر داخلہ پاکستان، ولادت ٹنڈو

محمد خان (میجر پور خاص)، وفات ۱۹

اکتوبر ۱۹۶۳ء، ٹنڈو محمد خان ("نوائے

وقت" لاہور ۱۹۶۳ء - ۱۰ - ۲۰)۔

غلام علی چشتی، پیر؛ سابق رکن

صوبائی اسمبلی، برادر پیر علی گوہر چشتی،

وفات (حادثہ) ۱۹۶۵ء - ۱۰ - ۲۹،

عارف والا ("نوائے وقت" لاہور ۳۰

اکتوبر ۱۹۶۵ء)۔

غلام علی خان، چھوٹے؛ نامور

موسیقار، ولادت ۱۹۱۰ء، قصور،

وفات ۱۹۸۶ء - ۱۲ - ۲۹، لاہور

("جنگ" لاہور ۱۹۸۶ء - ۱۲ - ۳۰)۔

غلام علی فیروز نانا، جسٹس؛

قانون دان، ماہر تعلیم، وفات ۲۰

ستمبر ۱۹۷۶ء، کراچی ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۷۶ء - ۹ - ۲۲)۔

غلام غوث، مولوی؛ ایڈووکیٹ

متدین بزرگ، وفات ۱۹۶۴ء، ہری پور

شاعر، سائل دہلوی کے فرزند، داغ دہلوی

کے "نوائے" ، ۶۴ سال عمر پائی، وفات

۱۹۷۲ء - ۳ - ۱۵، لاہور ("امروز" لاہور

۱۹۷۲ء - ۳ - ۱۶)۔

غلام عباس؛ افسانہ نگار،

"آنندی" والے، ولادت ۱۹۰۹ء،

امر تیسر، وفات ۱۹۸۲ء - ۱۱ - ۲،

قبرستان سوسائٹی، کراچی (لوح مزار)۔

غلام عباس، چوہدری؛ قائد

آزادی کشمیر، بانی مسلم کانفرنس، مصنف

"کشمکش"، ولادت ۱۹۰۴ء - ۲ - ۴، جول

وفات ۱۹۶۷ء - ۱۲ - ۱۸، فیض آباد،

راولپنڈی ("نوائے وقت" لاہور ۱۹

دسمبر ۱۹۶۷ء)۔

غلام عباس خان، چوہدری؛

ماہر تعلیم، سابق پرنسپل دیال سنگھ

کالج لاہور، سابق پرنسپل گورنمنٹ کالج

ڈیرہ غازی خان، وفات ۱۹۶۳ء - ۱ - ۳

میانی صاحب، لاہور (لوح مزار)۔

غلام علی الانا؛ سیاست دان،

مصنف، دانشور، شاعر، یو این او میں

پاکستان کی نمائندگی کی، معروف شیعہ

اسماعیلی، ولادت ۱۹۰۶ء - ۸ - ۲، کراچی

نیازی قبیلہ کے سربراہ ، وفات ۳۰
اپریل ۱۹۵۹ء ، عیسیٰ خیل (" نوائے
وقت " لاہور ۱۹۵۹ء - ۵ - ۱)۔

غلام قادر شاہ ، سپید : پیر
طریقت ، سجادہ نشین ، پنجابی زبان کے
مشہور شاعر محمد ہاشم شاہ کے پڑپوتے ،
ولادت ۱۸۷۱ء جگدیوکلان (امرتسر)
وفات ۱۹۷۶ء - ۱۱ - ۱۷ ، تھرپال (تحصیل
نارووال) (" نوائے وقت " لاہور ۱۹
نومبر ۱۹۷۶ء)۔

غلام قادر غبار ، راجا : بانی
یتیم خانہ فیض الاسلام راولپنڈی ،
مدیر ماہنامہ " فیض الاسلام " راولپنڈی
وفات ۱۹۸۷ء - ۳ - ۲ ، ٹاہلیاں شاہ
راولپنڈی (" جنگ " لاہور ۵ مارچ
۱۹۸۷ء)۔

غلام قادری ، حکیم : طبیب ،
صدر طبی کانفرنس پنجاب ، ملی تحریکوں کے
کارکن ، ۷۵ سال عمر پائی ، جالندھر میں
بھی مطب کرتے تھے ، وفات جولائی
۱۹۶۲ء ، گوجرانوالا (مجلہ " طبیبہ "
لاہور ، اگست ۱۹۶۲ء)۔

غلام قطب چشتی ، میاں :

(تاریخ ہزارہ)

غلام غوث ہزاروی ، مولانا :
عالم دین ، سیاست دان ، جمعیت العلماء
اسلام کے رہنما ، وفات ۱۹۸۱ء - ۲ - ۲
بنفہ (ہزارہ) ، (مکتوب سپدرشید میاں
بنام راقم)۔

غلام قادر اشرفی ، مولانا :
مرید حضرت محدث کچھوچھوی ، شیخ طریقت
عالم ، سیاست دان ، کئی تحریکوں میں حصہ
لیا ، ولادت ۱۹۰۶ء - ۳ - ۱۰ ، فریدکوٹ
وفات ۱۹۷۹ء - ۸ - ۲۶ ، لالہ موسیٰ ،
(" نوائے وقت " لاہور ۲۷ اگست
۱۹۷۹ء)۔

غلام قادر امرتسری ، حکیم :
طیب حاذق ، استاد اطباء ، عالم دین ،
امرتسر کے مشہور مجلہ الققیبہ میں آریوں
اور احمدیوں کے خلاف مضامین لکھا
کرتے تھے ، برادر بزرگ حکیم محمد موسیٰ
امرتسری ، ذاتی کتب خانے میں بیس ہزار
کتا ہیں تھیں ، ولادت ۱۹۰۸ء ، امرتسر
وفات ۱۹۷۵ء - ۶ - ۲۸ ، ملتان ،
(مکتوب حکیم محمد موسیٰ بنام راقم)
غلام قادر خان ، میجر نواب :

غلام محمد بلوچ، ڈاکٹر؛
 نیک نام ڈاکٹر، ماہر تپ دق، استاد
 فاطمہ جناح میڈیکل کالج لاہور، پروفیسر
 آف میڈیسن، ۴۵ سال عمر پائی، وفات
 ۱۹۵۵ء - ۲۲ - ۲، لاہور ("نوائے
 وقت" لاہور ۱۹۵۵ء - ۲ - ۲۵)۔
 غلام محمد پہلوان، رستم زماں؛
 دیکھیے: گاماں پہلوان،

غلام محمد پہلوان؛ ولد
 کلو پہلوان رستم ہند، برصغیر پاک و
 ہند کے نامور پہلوان، ولادت ۱۹۰۰ء،
 امرتسر، وفات ۱۹۶۴ء - ۱۱ - ۱۸،
 پیرنکی، لاہور (روح مزار)۔

غلام محمد ترک، صوفی؛
 تحریک خلافت کے سرگرم کارکن، مزدور
 رہنما، وفات ۱۹۶۴ء - ۳ - ۲۷، لاہور
 ("نوائے وقت" لاہور ۲۸ مارچ
 ۱۹۶۴ء)۔

غلام محمد ترنم، مولانا؛
 واعظ، عالم، ظفر علی خان کے کلام میں
 ان کا ذکر، بانی مسجد سول سیکریٹریٹ لاہور
 ولادت ۱۹۰۰ء، امرتسر، وفات ۱۹۲۲ء
 جولائی ۱۹۵۹ء، میانی صاحب، لاہور

پاک پتن کے معروف سیاسی رہنما، دیوان
 غلام قطب الدین کے چچا زاد بھائی،
 وفات ۱۹۴۰ء - ۶ - ۱۰، پاک پتن،
 ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۴۰ء - ۶ - ۱۱)
 غلام مجتبیٰ قریشی، حکیم؛ سابق
 رکن ملتان میونسپل کمیٹی، سماجی کارکن
 وفات ۱۹۵۱ء - ۲ - ۲۴، ملتان ("نوائے
 وقت" لاہور ۱۹۵۱ء - ۲ - ۲۶)۔

غلام مجدد سرہندی، پیر؛
 تحریک خلافت کے ہیرو، مقدمہ کراچی
 کے ایک کردار، صدر جمعیت العلمائے
 سندھ، ولادت ۱۸۸۳ء، وفات ۱۹۵۸ء
 جنوری، مٹیاری (سندھ)
 ("نوائے وقت" لاہور ۸ جنوری
 ۱۹۵۸ء)۔

غلام محبوب سبحانی قادری؛
 صوفی؛ لدھیانہ میں مسلم لیگ کے
 روح رواں، سابق ایڈیشنل سٹیٹمنٹ
 کمشنر، صاحبزادہ عبدالوحید سبحانی کے
 والد بزرگوار، ولادت وطن، لدھیانہ،
 وفات ۱۹۸۴ء - ۱۲ - ۲، موضع ابدال،
 (گوجرانوالہ) (مکتوب عبدالوحید سبحانی
 بنام راقم)۔

ولادت ۱۹۰۸ء، لونڈخوڑ، وفات ۱۹۷۲ء-۱۲-۱۲
 لونڈخوڑ (مردان) (اُن کے فرزند فدا محمد
 خان کا خط راقم کے نام)۔

غلام محمد حیات گڑھی، خواجہ؛
 سہروردیہ سلسلہ کے شیخ طریقت، قلندر
علی سہروردی کے مُرشد، وفات ۲۱ دسمبر
 ۱۹۵۱ء، حیات گڑھ (جلاپور جٹاں) ،
 (اجتماع ضدین فی شان قلندر مرتبہ محمد یوسف
 سہروردی)۔

غلام محمد شاہ، پیر سید؛
 رئیس جہانیاں شاہ، سابق رکن ڈویژنل
 کونسل، وفات ۱۹۶۱ء-۲-۱۷، جہانیاں
 شاہ ("نوائے وقت" لاہور ۲۱ فروری
 ۱۹۶۱ء)۔

غلام محمد قادری، مولانا؛
 استاد الحفظ، ہزاروں شاگردوں کو قرآن
 مجید حفظ کرایا، ولادت ۱۸۹۷ء، نواح
 میانوالی، وفات ۱۹۷۸ء-۶-۲۷، میانوالی
 ("سعادت" لاہور ۱۹۸۷ء-۶-۲۷)

غلام محمد گرامی، مولانا؛
 صحافی، ادیب، سندھی شاعر، دانشور،
 مدیر "مہراں"، وفات ۱۹۷۶ء-۹-۱۵
 قبرستان غلام شاہ حیدرآباد ("نوائے وقت"

(تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف اختر راہی)۔
غلام محمد جلو الوی، مولانا؛

مصنف، صاحب ملفوظات، مدرس،
 وحدت الوجودی، ولادت ۱۸۹۳ء،
چک مخدوماں (فیصل آباد)، وفات ۱۵
مئی ۱۹۵۶ء، جلوآنہ (فیصل آباد) (تذکرہ
 علمائے پنجاب مؤلف اختر راہی)۔

غلام محمد جھنڈیا لوی، قاضی؛
 بانی مدرسہ منبع العلوم، مدرس، بلند
 پایہ عالم، صاحب فتاویٰ، شاعر، مرید
 پیر مہر علی شاہ گولڑوی، ولادت ۱۸۷۳ء،
جھنڈیال (انک)، وفات ۲۹ ستمبر
۱۹۶۶ء، جھنڈیال (تذکرہ علمائے پنجاب
 مؤلف اختر راہی)۔

غلام محمد، چوہدری؛ امیر
 جماعت اسلامی کراچی، افریقہ کی کسی
زبان میں قرآن حکیم کا ترجمہ کیا، وفات
۱۹۷۰ء-۱-۲۹، پاپوش نگر، کراچی،
 ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۰ء-۱-۳۱)

غلام محمد خان، لونڈخوڑ؛
 صوبہ سرحد کے نامور سیاست دان،
 ۱۹۳۰ء میں صدر سرحد کانگریس بنے،
 ۱۹۴۵ء میں مسلم لیگ میں شامل ہوئے،

نازش کاشمیری، وفات ۱۹۶۴ء - ۱ - ۳۰،

میانی صاحب، لاہور۔

غلام محمد وسان : کونسل مسلم

لیگ کے رہنما، وفات ۱۹۶۰ء - ۱۲ - ۲۶،

میرپور خاص، ("جنگ" کراچی ۲۷

دسمبر ۱۹۶۰ء)۔

غلام محمود، مولانا : معقولات و

منقولات کے ماہر، تلمیذ شیخ الہند،

ہم سبق مولانا نور شاہ کاشمیری، مصنف،

'نجم الرحمن'، ارمغان شاداں، تحفہ سلیمانیا،

ولادت ۱۸۶۵ء، واندہ محمد خان،

(میانوالی) وفات ۱۹۴۸ء - ۸ - ۱،

واندہ محمد خان (تذکرہ اکابر اہل سنت

مرتبہ عبدالحکیم شرف قادری)۔

غلام محی الدین، پیر سید : سجادہ

نشین دربار عالیہ گولڑہ شریف، فرزند

ارجمند پیر مہر علی شاہ گولڑوی، ولادت

۱۸۹۱ء، وفات ۱۹۶۴ء - ۶ - ۲۲،

گولڑہ شریف ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۶۴ء - ۶ - ۲۳)۔

غلام محی الدین قصوری، حافظ :

مرید میاں محمد شاہ چشتی ساکن بسی نو

(ہوشیار پور)، مرشد منشی عبدالمجید

لاہور ۱۹۶۹ء - ۹ - ۱۶)۔

غلام محمد، ملک : وزیر

خزانہ (۵۱ - ۱۹۴۷ء)، گورنر جنرل

پاکستان (۵۵ - ۱۹۵۱ء)، ولادت

۱۸۹۵ء - ۸ - ۲۹، لاہور، وفات ۲۹

اگست ۱۹۵۶ء، کراچی، ڈیفنس قبرستان

("نوائے وقت" لاہور ۳۰ اگست

۱۹۵۶ء)۔

غلام محمد، مولانا : مہتمم و

صدر مدرس اشرف المدارس فیصل آباد

۷۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۵ء - ۱۰ - ۵،

("جنگ" لاہور ۱۹۸۶ء - ۱۰ - ۶)۔

غلام محمد، مولانا حافظ :

قاری، عاشق قرآن، عالم دین، ولادت

۱۸۹۶ء، میانوالی، وفات ۱۹۶۸ء - ۶ - ۲۶،

میانوالی (مضمون "نوائے وقت" لاہور

۱۹۸۱ء - ۶ - ۸)۔

غلام محمد، میاں : سیاستدان

سابق رکن صوبائی اسمبلی، وفات ۶

جنوری ۱۹۸۲ء، اوکاڑہ ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۸۲ء - ۱ - ۷)۔

غلام محمد نقاش، خواجہ :

قالبین بانی کے ڈیزائن کے ماہر، والد

تحریک پاکستان کے مجاہد، ولادت
۱۸۹۸ء، انگہ، وفات ۱۹۷۹ء-۹-۱۴،
انگہ (خوشاب) ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۷۹ء-۹-۱۵)۔

غلام مصطفیٰ تبسم، صوفی؛

شاعر، ادیب، فارسی دان، نقاد،
ولادت ۱۹۰۰ء-۸-۱۴، امرتسر، وفات
۱۹۷۸ء-۱-۷، میانی صاحب، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۸ فروری
۱۹۷۸ء)۔

غلام مصطفیٰ امرجانی، مولانا؛

مدرس، مرید حسین علی وان بھچراں،
مصنف؛ اصلاح الاخوان، ولادت
۱۹۰۵ء، وفات ۱۹۷۷ء-۱-۲۹،
مرجان (انگہ) (تذکرہ علمائے پنجاب
مصنفہ اختر راہی)۔

غلام مصطفیٰ نوشاہی؛ سجادہ

نشین درگاہ نوشہ گنج بخش، والد شرافت
نوشاہی، ولادت ۱۸۹۰ء، ساہن پال،
وفات ۱۹۶۵ء-۲-۲۱، ساہن پال
رگجرات) (بحوالہ شریف التواتر،
مؤلفہ شرافت نوشاہی)۔

غلام معین الدین، مفتی؛ مدیر

پروین رقم، علامہ اقبال کی ایک نماز جنازہ انہوں
نے پڑھائی، ولادت وطن؛ قصور، وفات
۱۹۴۷ء-۱۱-۲۲، بڑا قبرستان، قصور
(مدینۃ الاولیاء مؤلفہ محمد دین کلیم)۔

غلام محی الدین قصوری، مولوی؛

سابق صدر انجمن حمایت اسلام لاہور،
تحریک آزادی کے مجاہد، دینی اور سیاسی
رہنما، ولادت ۱۸۸۰ء، قلات، وفات
۱۹۶۳ء-۹-۱۵، میانی صاحب، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۳ء-۹-۱۶)

غلام مرتضیٰ، خواجہ؛ سابق

ڈائریکٹر جنرل ریڈیو پاکستان، ۵۸
سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۶ء-۳-۲۵،
میانی صاحب، لاہور ("جنگ" لاہور
۱۹۸۶ء-۳-۲۶)۔

غلام مرتضیٰ ملکانی، مولانا؛

سابق صدر جمعیت علمائے پاکستان،
قومی اتحاد دادو کے رہنما، ۵۰ سال عمر
پائی، وفات ۱۹۷۷ء-۳-۱۶، دادو،
("نوائے وقت" لاہور ۷ مارچ
۱۹۷۷ء)۔

غلام مرشد، مولانا؛ عالم

دین، خطیب بادشاہی مسجد لاہور،

غلام نبی : خاکسار تحریک کے رکن،
برادر اکبر مولانا فضل حسین دلاور، والد
بزرگوار ڈاکٹر محمد طفیل ڈائریکٹر سیکورٹی
پرنٹنگ پریس کراچی، ۸۰ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۸۰ء - ۱۹۸۰ء - ۱۹۸۰ء، مالیر، کراچی
("نوائے وقت" لاہور ۵ جنوری
۱۹۸۰ء)۔

غلام نبی، بابو : سجادہ نشین دربار
سید پور، پیر طریقت، وفات ۲۴ ستمبر
۱۹۸۰ء، میانی صاحب، لاہور ("نوائے
وقت" لاہور ۵-۹-۱۹۸۰ء)۔

غلام نبی گلکار، خواجہ : کشمیری
رہنما، شیخ محمد عبداللہ کے پرانے ساتھی،
وفات ۱۹۷۳ء - ۱۹۷۳ء - ۱۹۷۳ء، راولپنڈی،
("نوائے وقت" لاہور ۱۸ جولائی
۱۹۷۳ء)۔

غلام نبی، مولانا : عالم، مناظر،
صوفی، مرید سید چراغ علی شاہ نقشبندی
خلیفہ، پیر سید جماعت علی شاہ ثانی،
ولادت رجوعہ (گورداسپور)، وفات
جنوری ۱۹۸۱ء، اڈہ پنواں (شیخوپورہ)
رنجیم الہدی، لاہور ۱۹۸۶ء)۔

غلام نظام الدین تونسوی، خواجہ :

"سواد اعظم" لاہور، مترجم : مدارج النبوة
کشف المحجوب، تلمیذ مولانا نعیم الدین مراد آبادی
ولادت ۱۹۲۳ء - ۱۹۲۳ء - ۱۹۲۳ء، مراد آباد،
وفات ۱۹۷۱ء - ۱۹۷۱ء - ۱۹۷۱ء، میانی صاحب
لاہور (تذکرہ اکابر اہل سنت عبدالحکیم
شرف قادری)۔

غلام مولا، ڈاکٹر : سابق ممبر
قومی اسمبلی، عوامی لیگ کی مرکزی مجلس
عاملہ کے رکن، وفات ۱۹۶۷ء - ۱۹۶۷ء - ۱۹۶۷ء،
ڈھاکہ ("نوائے وقت" لاہور ۳۱
مئی ۱۹۶۷ء)۔

غلام میراں شاہ، مخدوم الملک :
سیاحت دان، وفات ۱۹۸۶ء - ۱۹۸۶ء - ۱۹۸۶ء،
جمال دین والی ("جنگ" لاہور ۵
اگست ۱۹۸۶ء)۔

غلام نازک چشتی فریدی، خواجہ :
شیخ طریقت، عالم دین، تلمیذ مولانا
معین الدین اجمیری، فرزند ارجمند
خواجہ محمد یار فریدی، صاحب "دیوان
محمدی"، ولادت گڑھی اختیار خاں، وفات
۱۹۸۰ء - ۱۹۸۰ء - ۱۹۸۰ء، گڑھی اختیار خاں رحیم
یار خاں، (مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری
بنام راقم)۔

پچھراں، وفات ۱۸-۳-۱۹۶۰ء، سرگودھا،

(تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف اختر راہی)۔

غلام یعقوب انور، علامہ؛

پنجابی شاعر، ولادت ۱۹۲۵ء-۳-۳۱،

وفات ۱۹۶۴ء-۱-۲۱، گوجرانوالہ،

(”خصوصی مجلہ“ گورنمنٹ کالج گوجرانوالہ)۔

غلام یعقوب بانڈے، میاں؛

مالک ریالٹو سینما راولپنڈی، سماجی کارکن

راولپنڈی کی معروف شخصیت، ولادت

وطن: امرتسر، وفات ۱۹۶۶ء-۱۳-۱۶،

عبیدگاہ، راولپنڈی (”نوائے وقت“ لاہور

۱۹۶۶ء-۱۲-۱۷)۔

غوث بخش رہبانی؛ سابق وفاقی

وزیر خوراک، گورنر بلوچستان، چیف آف

ساراوان، ممتاز سیاست دان، ۶۵ سال

عمر، وفات (قتل) ۱۹۸۷ء-۵-۲۶،

کانک، کوٹہ (”جنگ“ لاہور ۲۷ مئی

۱۹۸۷ء)۔

غیاثا، غیاث الدین؛

سفاک اور بدنام قاتل، بد معاش،

وفات (پھانسی)، ۱۹۸۱ء-۳-۶، لاہور

(”نوائے وقت“ لاہور ۷ اپریل

۱۹۸۱ء)۔

پیر طریقت، ولادت ۱۹۰۸ء-۴-۲، تونسہ

شریف، وفات ۱۹۶۵ء-۶-۷، تونسہ

شریف (مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری

بنام راقم)۔

غلام نقشبند، خواجہ؛ پیر

طریقت، فرزند گرامی حضرت محمد شفیع چوہا

سجادہ نشین چوہہ شریف، ولادت ۱۹۳۰ء،

چوہہ شریف، وفات ۱۹۸۵ء-۱۲-۲۱،

چوہہ شریف (انک) رریڈیو رپورٹ)۔

غلام وارث، پیر سید؛ سابق

پرنسپل گورنمنٹ کالج راولپنڈی، سابق

آفیسر انچارج کالجیٹ ایجوکیشن، مفسر

قرآن، وفات (قتل) ۱۹۶۶ء-۱-۶،

میاں صاحب، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور

۱۹۶۶ء-۱-۹)۔

غلام یاسین خان نیازی،

پروفیسر؛ چیئرمین ثانوی تعلیمی

بورڈ، لاہور، متعدد کالجوں کے پرنسپل

رہے، ۸۴ سال عمر پائی، وفات ۲۰

جون ۱۹۸۷ء، گارڈن ٹاؤن، لاہور،

(”جنگ“ لاہور ۱۹۸۷ء-۶-۳)۔

غلام یاسین، مولانا؛ عالم،

مدرس، فاضل دیوبند، ولادت واں

معلم ، مجموعہ کلام : "موج صبا" ،
ولادت (۱۹۰۱ء) ہریانہ (ہوشیار پور)
وفات ۱۹۷۸ء - ۴ - ۱۸ ، پسرور ،
(ماہنامہ "ستیاہ" لاہور ، اپریل ۱۹۸۶ء)۔

فاروق احمد بہاولپوری ،
مولانا مفتی : مصنف ، عالم ، تلمیذ
شیخ الہند ، جامعہ عباسیہ بہاولپور کے
شیخ الحدیث ، ولادت ۱۳۰۱ھ ، انبیٹھہ ،
وفات ۱۹۷۵ء - ۱۰ - ۲۷ ، بہاولپور ،

فاروقی ، جی ، اے : کلاسیکی
موسیقی کے ماہر ، میوزک ڈائریکٹر ریڈیو
پاکستان لاہور ، ابن مولانا محمد عبداللہ
قصوری ، میاں محمود علی قصوری کے ابن
عم ، وفات ۱۹۷۲ء - ۲ - ۲۴ ، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۲۵ فروری
۱۹۷۴ء)۔

فاضل راہو : سیاست دان ،
نائب صدر عوامی نیشنل پارٹی ، ۵۲ سال
عمر پائی ، وفات (قتل) ۱۹۸۷ء - ۱ - ۱۷ ،
بدین ("جنگ" لاہور ۱۸ جنوری
۱۹۸۷ء)۔

فاطمہ الکبریٰ : نامور خطاطہ ،

غیاث الدین احمد ، الحاج
چوہدری : سابق وزیر مشرقی پاکستان ،
سیاست دان ، وفات ۱۹۵۷ء - ۶ - ۲۰ ،
مکہ مکرمہ ۔

غیاث الدین پٹھان : سابق
وفاقی وزیر خوراک و زراعت ، ۶۷
سال عمر پائی ، وفات ۱۹۶۴ء - ۳ - ۲۱ ،
ڈھاکہ ("نوائے وقت" لاہور ۲۲
مارچ ۱۹۶۴ء)۔

غیاث الدین ، میاں :
برطانوی دور میں رکن مرکزی دستور
ساز اسمبلی ، جی معین الدین کے بڑے
بھائی ، ۶۰ سال عمر پائی ، وفات ۱۹۶۳ء
مارچ ۱۹۶۳ء ، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۳ء - ۳ - ۱۷)۔

غیرت قادری ، محمد شریف :
صوفی ، ولادت ۱۳۱ھ ، وفات
جولائی ۱۹۷۳ء ، درگاہ قادریہ بازار
خرادیاں ، گوجرانوالہ (لوح مزار)۔

ف

فاخر ہریانوی ، دین محمد : شاعر

(جالندھر) وفات ۱۹۵۱ء - ۹ - ۳۴،

ٹنڈوالیہ (سندھ) (معلومات از

سید نفیس رقم صاحب)۔

فتح اللہ میاں؛ پیرسٹریٹ لاء،

برادر میاں نور اللہ سابق وزیر خزانہ

پنجاب، وفات ۱۹۴۸ء - ۶ - ۱۷،

فیصل آباد (”انقلاب“ لاہور ۹ جون

۱۹۴۸ء)

فتح خان ٹوانہ، ملک؛ ضلع

سرگودھا کی ممتاز شخصیت، والد بزرگوار

ملک انور خان ٹوانہ، وفات ۱۹۵۵ء اگست

۱۹۸۲ء، سیال شریف (سرگودھا)،

(”نوائے وقت“ لاہور ۶ اگست

۱۹۸۲ء)۔

فتح علی خان؛ پاکستان کے نامور

قوال، وفات ۱۹۶۴ء - ۳ - ۱۳، فیصل آباد

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۳ مارچ

۱۹۶۴ء)۔

فتح علی خان، استاد؛ پاک و

ہند کے نامور موسیقار، عظیم ستار نواز،

۷۱ سال عمر پائی، وفات ۱۹۳۳ نومبر

۱۹۸۲ء، راولپنڈی (”نوائے وقت“

لاہور ۱۱ - ۱۹۸۱ء - ۲۴)۔

ولادت ۱۸۸۳ء، وفات ۱۹ دسمبر

۱۹۶۷ء، کراچی (”جنگ“ کراچی

۱۹۶۷ء - ۱۲ - ۲۰)۔

فاطمہ بیگم؛ تحریک آزادی کی

مجاہدہ، متعدد سماجی تنظیموں کی سربراہ

ولادت ۱۸۹۰ء - ۲ - ۱۱، وفات یکم

دسمبر ۱۹۵۸ء (”نوائے وقت“ لاہور

۱۹۵۸ء - ۱۳ - ۲)۔

فاطمہ جناح، مس؛ مادر

ملت، سیاست دان، مجاہدہ تحریک

آزادی، ہمیشہ قائد اعظم، صدر ایوب خان

کے مقابلے میں صدارتی امیدوار، ولادت

۱۸۹۳ء - ۷ - ۳۱، کراچی، وفات ۹

جولائی ۱۹۶۷ء، مزار قائد، کراچی،

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۰ جولائی

۱۹۶۷ء)۔

فتح الدین، سائیں؛ صوفی،

۸۷ سال عمر پائی، ولادت مقصود پور،

(کپورتھلہ)، وفات ۱۹۴۷ء - ۱۰ - ۵

بی بی پاک دامنان، لاہور (لوح مزار)

فتح دین لائپوری، مولانا؛

مرید رشید احمد گنگوہی، مصنف،

ولادت ۱۸۵۶ء، رائے کوٹ،

فتح محمد فاتح، قاضی :

بدیہ گو شاعر، وفات ۱۹۵۹ء-۲۰۲۰ء،
بھکر "نوائے وقت" لاہور ۹ مارچ
۱۹۵۹ء۔

فتح محمد فتحی، حافظ : عالم،

مدرس، وفات ۱۹۸۲ء-۱۰-۲۹ء،
مکہ مکرمہ۔

فتح محمد، ملک : پرانے

مسلم لیگی، ممتاز زمیندار، سماجی کارکن،
وفات ۱۹۶۸ء-۹-۹ء، کنڈیاں "نوائے
وقت" لاہور ۱۹۶۸ء-۹-۱۰ء۔

فخر الدین احمد راجوروی،

چوہدری : بانی یتیم خانہ دارالفرقان
لاہور، وفات ۱۹۶۲ء-۵-۸ء، بیگم پورہ،
لاہور "نوائے وقت" لاہور ۹ مئی
۱۹۶۲ء۔

فخر جہاں تونسوی، خواجہ :

پیر طریقت، تونسہ شریف کی معروف
شخصیت، ولادت ۱۹۲۷ء-۱۱-۲۰ء،
تونسہ شریف، وفات ۱۹۷۹ء-۲-۱۷ء،
تونسہ شریف (مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری
بنام راقم)۔

فخر ماتری : ممتاز صحافی،

فتح علی شاہ، مولانا حکیم : خلیفہ

مولانا احمد رضا خان بریلوی، شیخ طریقت،
عالم دین، وفات ۱۹۵۹ء-۱-۱۷ء، کھروٹ
سیداں (سیالکوٹ) "نوائے وقت" لاہور
۱۹۵۹ء-۱-۲۱ء۔

فتح محمد بہاول نگری : تلمیذ

معین الدین اجمیری، بانی مدرسہ مفتاح العلوم
بہاول نگر، فارسی، عربی، پنجابی کے شاعر،
پیر طریقت، عالم دین، ولادت ۱۸۸۶ء،
حبیب کے (بہاول نگر)، وفات ۱۹۶۰ء۔
۱۹۶۹ء، سوڈان بستی، بہاول نگر (تذکرہ
علمائے پنجاب مرتبہ اختر راہی)۔

فتح محمد پانی پتی، قاری :

استاد القراء، مجتہد، ساکن چنیوٹ،
وفات ۱۹۸۷ء-۲-۱۶ء، مدینہ منورہ
"جنگ" لاہور ۱۹۸۷ء-۲-۱۷ء۔

فتح محمد شیفتہ، میاں :

سابق ڈپٹی چیف کنٹرولر اپورٹس اینڈ
ایکسپورٹس، برطانوی عہد میں صدر مسلم
نوجوانوں کا مستقبل بنایا، وفات ۱۹۷۲ء،
جنوری ۱۹۷۲ء، ڈیفنس ہاؤسنگ سوسائٹی،
کراچی "نوائے وقت" لاہور ۸ جنوری
۱۹۷۲ء۔

اپریل ۱۹۳۸ء۔

فردوس انجم : شاعر، سابق

لیکچرار سرسید گریجویٹ کالج کراچی، وفات

۱۹۵۹ء-۴-۵، کراچی (”جنگ“ کراچی

۱۹۵۹ء-۴-۶)۔

فردوس خان : سابق رکن صوبائی

اسمبلی، نیشنل عوامی پارٹی کے رہنما، ۳

سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۳ء-۴-۱۷،

مردان (”نوائے وقت“ لاہور ۱۸ اپریل

۱۹۷۳ء)۔

فروغ علوی کاکوروی، ڈاکٹر

یونس حسن : مصنف، شاعر، سابق

وائس پرنسپل عثمانیہ کالج، حیدرآباد،

وفات ۱۹۶۸ء-۱۲-۶، کراچی (”جنگ“

کراچی ۱۹۶۸ء-۱۲-۷)۔

فرید احمد عباسی، حکیم :

بابائے طب، تلمیذ اجمل خان، پرنسپل

طیبہ کالج دہلی، وفات ۱۹۶۲ء-۴-۷،

ماڈل ٹاؤن، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور

۱۹۶۲ء-۴-۸)۔

فرید احمد، مولوی :

مشرقی پاکستان کے محب وطن رہنما، مصنف :

THE SUN BEHIND THE CLOUDS

مدیر روزنامہ ”حریت“، ”ملت“،

”لیڈر“، وفات ۱۹۶۶ء-۳-۵،

قبرستان سوسائٹی، کراچی (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۶۶ء-۳-۶)۔

فخر یار جنگ، فخر الدین :

سابق وزیر خزانہ حیدرآباد دکن، ولادت

۱۸۸۲ء-۱۲-۲۹، دھوگرٹی (جالندھر)

وفات ۱۹۵۶ء-۷-۲۰، میانہ صاحب،

لاہور (حیات فخر مرتبہ مشتاق احمد خاں)

فدا حسن، سید : سابق چیف

سیکرٹری، ایوب خان کے پرنسپل

پرائیویٹ سیکرٹری، سابق سفیر پاکستان

متعینہ دہلی، ولادت ۱۹۰۸ء-۱۲-۴

لاہور، وفات ۱۹۷۷ء-۱۲-۱۰، میانہ

صاحب، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور

۱۹۷۷ء-۱۲-۱۱)۔

فدا حسین قریشی : فرزند پیر

بھاون شاہ، وفات ۱۹۸۲ء-۵-۱،

درگاہ زکریا، ملتان، (لوح مزار)۔

فرخ حسین بیرسٹر : ممتاز

قانون دان، سابق اسسٹنٹ ایڈووکیٹ

جنرل پنجاب، وفات (حادثہ) ۶ اپریل

۱۹۴۸ء، لاہور (”انقلاب“ لاہور ۱۰

۶۱۹۶۹ ، چک ۳۳۳ ، پیر محل (نوائے وقت " لاہور ۶۱۹۶۹ - ۶ - ۲)۔

فرید جاوید : شاعر ، مجموعہ کلام : "سلسلہ تکلم کا" ، ولادت ۱۹۲۷ء ، سہارنپور ، وفات ۱۹۷۷ء - ۱۲ - ۲۷ ، سخی حسن ، کراچی (لوح مزار)۔

فضا جالتدھری ، سید دل محمد : شاعر ، تلمیذ دل شاہجہاں پوری ، وفات ۱۹۶۸ء - ۶ - ۱۷ ، خانیوال (نوائے وقت " لاہور ۶۱۹۶۸ - ۶ - ۲۱)۔

فضل احمد شیدا دہلوی ، خواجہ : ادیب ، مصنف ، ۸۸ سال عمر پائی ، وفات ۱۹۶۹ء - ۷ - ۴ ، ماڈل ٹاؤن ، لاہور (نوائے وقت " لاہور ۵ جولائی ۱۹۶۹)۔

فضل احمد غزنوی ، مولانا : مخدوم طالب المولیٰ کے خسر ، قرآن حکیم کے شارح و مترجم ، وفات ۱۹۸۶ء - ۱۲ - ۵ ، ہالہ (سندھ) (جنگ " لاہور ۱۹۸۶ - ۱۲ - ۵)۔

فضل احمد کریم فضلی : آئی سی ایس آفیسر ، دانشور ، ادیب ، غزل گو شاعر ، فلم ساز : "وقت کی پکار" ، ایسا

سابق رکن قومی اسمبلی ، ولادت ۱۹۲۳ء کاکس ہزار ، وفات (شہادت) ۱۸ دسمبر ۱۹۷۱ء ، ڈھاکہ (نوائے وقت " لاہور ۲۲ دسمبر ۱۹۷۱)۔

فرید الدین خان : بنگالی زبان کے نامور ادیب ، ایک درجن کتابوں کے مصنف ، بنگالی زبان میں سیرت النبی لکھی ، وفات ۱۹۵۷ء - ۸ - ۲۱ ، ڈھاکہ (نوائے وقت " لاہور ۱۹۵۷ - ۸ - ۲۲)۔

فرید الدین ، مولانا : مدرس ، تحریک ختم نبوت میں حصہ ، ولادت ۱۹۰۶ء ، بھونی گاڑ ، وفات ۱۹۷۳ء نومبر ۱۹۷۲ء ، بھونی گاڑ (انگ) (تذکرہ علمائے پنجاب مرتبہ اختر راہی)۔

فرید بخاری ، کیپٹن : ۱۹۶۵ء کی جنگ کے ایک ہیرو ، کراچی کی ایک سڑک ان کے نام پر منسوب ہے ، ۲۸ سال عمر پائی ، وفات (حادثہ) ۱۹ اکتوبر ۱۹۶۸ء ، ماڈل ٹاؤن ، لاہور (نوائے وقت " لاہور ۱۹۶۸ - ۱۰ - ۲۰)۔

فرید بخش ، ڈاکٹر : ماہر تعلیم ، بانی غوثیہ کالج چک ۳۳۳ ، ولادت ۱۸۶۳ء ، لدھیانہ ، وفات یکم جون

فضل الرحمن : سابق وفاقی وزیر تعلیم

متحدہ بنگال میں سہروردی کی کابینہ میں

سابق وزیر مال، مجاہد تحریک آزادی

۶۳ سال عمر پائی، وفات (حادثہ) ۱۸

دسمبر ۱۹۶۶ء، ڈھاکہ ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۶۶-۱۲-۱۹)

فضل الرحمن، الحاج حکیم :

ماہر طبیب، سماجی کارکن، وفات

۱۹۵۵ء-۸-۲۸، جھنگ ("نوائے

وقت" لاہور ۱۹۵۵ء-۸-۳۱)

فضل الرحمن، مولانا ڈاکٹر :

مصنف، مبلغ، خطیب، سیاح، وفات

۱۹۶۴ء-۶-۳، المرکز الاسلامی شمالی

ناظم آباد، کراچی (تذکرہ اکابر اہل سنت

مولفہ عبدالحکیم شرف قادری)

فضل الرحمن، پروفیسر : سابق

صدر شعبہ فلسفہ، ایس ایم کالج کراچی،

۵۸ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۹ء-۱۲-۳

گجرات ("نوائے وقت" لاہور ۲۴ دسمبر

۱۹۶۹ء)

فضل الرحمن، نواب : نیازی

قبیلہ کے سربراہ، رئیس اعظم عیسیٰ خیل،

وفات ۱۹۶۳ء-۹-۴، عیسیٰ خیل،

بھی ہوتا ہے، "چراغ جلتا رہا"، مجموعہ شاعری

"چشم غزال"، ۵۷ سال عمر پائی، وفات

۱۹۸۱ء-۱۲-۱۷، کراچی ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۸۱ء-۱۲-۱۸)

فضل احمد کشمیر والا، الحاج

شیخ : بانی شکیل ایکسپریس ٹریول

ایجنسی، وفات ۱۹۷۶ء-۱۱-۱۱، قبرستان

سوسائٹی، کراچی (لوح مزار)

فضل الدین، شیخ : پروپرائیٹر

فضل الدین اینڈ سنز، ادویات کے مشہور تاجر،

۸۵ سال عمر پائی، ولادت وطن : ڈلہوزی، وفات

۱۹۷۳ء-۱۱-۲۶، گارڈن ٹاؤن لاہور

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۳ء-۱۱-۲۷)

فضل الدین فدا کھیم کرنی،

صوفی حاجی : شاعر، نعت گو،

وفات ۱۹۸۲ء-۲-۹، لاہور

("جنگ" لاہور ۱۹۸۲ء-۲-۱۰)

فضل الدین، میاں : والد

بزرگوار عبد اللہ بٹ و ڈاکٹر عبد القیوم،

پروفیسر عبدالحی پرنسپل اسلامیہ کالج لاہور،

۸۵ سال عمر پائی، وفات ۱۹۵۷ء-۱-۸،

میانی صاحب، لاہور ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۵۷ء-۱-۹)

حصہ ، ۷۸ سال عمر پائی، ولادت مرالہ
(گجرات)، وفات ۱۹۸۲-۶-۱،
مرالہ (گجرات) ("نوائے وقت" لاہور،
۱۹۸۲-۶-۲)۔

فضل الہی، شیخ : ممتاز

خوش نویس، وفات ۱۹۶۱-۸-۲۴،
انک، ("نوائے وقت" لاہور ۲۷
اگست ۱۹۶۱)۔

فضل الہی قربان، ملک :

بر عظیم پاک وہند کے نامور مزدور رہنما،
بر عظیم پاک وہند میں ٹریڈ یونین تحریک کے
بانیوں میں ایک تحریک ہجرت کے دوران
افغانستان اور روس چلے گئے تھے، ملک
نور الہی مالک روزنامہ احسان لاہور کے
بھائی، ۷۶ سال عمر پائی، وفات ۲۸
نومبر ۱۹۷۸، لاہور "امروز" لاہور
۱۹۷۸-۱۱-۲۹)۔

فضل حق پراچہ : سیاستدان

۷۲ سال عمر پائی، وفات ۳۱ جنوری
۱۹۶۹، ڈیرہ (بھیرہ)، ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۶۹-۲-۲)۔

فضل حق سلطان پوری،

مولانا : تلمیذ شیخ الہند، مدرس

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۳-۹-۸)۔

فضل القادر چوہدری :

سابق وزیر اطلاعات و فاتی حکومت،
سابق سپیکر قومی اسمبلی، سابق قائم مقام
صدر پاکستان، محب وطن پاکستانی، بنگلہ
دیش کی جیل میں فوت ہوئے، وفات
۱۹۷۳-۷-۱۹، ڈھاکہ ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۷۳-۷-۲۰)۔

فضل اللہ، قاضی : وزیر اعلیٰ

سندھ، وفاتی وزیر داخلہ، تحریک خلافت
کے کارکن، سندھ میں مسلم لیگ کے سٹون
ولادت ۱۹۰۲-۱-۱۵، نوشہرہ فیروز،
وفات ۱۹۸۷-۶-۲۴، درگاہ قائم شاہ
لاڑکانہ ("جنگ" کراچی ۲۵ جون
۱۹۸۷)۔

فضل الہی : بانی سیکریٹری پاکستان

لائبریری ایسوسی ایشن، لکھنؤ، انڈیا،
راجشاہی یونیورسٹی میں لائبریرین رہے،
وفات ۱۹۶۱-۱۲-۱، کراچی ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۶۱-۱۲-۳)۔

فضل الہی، چوہدری : سابق

صدر پاکستان، سابق سپیکر صوبائی اسمبلی،
سابق صوبائی وزیر، تحریک پاکستان میں

تفسیر قرآن پاک، ولادت ۱۸۷۷ء ،
جالندھر، وفات ۱۹۷۸ء - ۷۰ - ۳۰ ،
نور والوں کا ڈیرہ، انفنٹری روڈ لاہور
رفاضلی انوار الہی مطبوعہ لاہور۔

فضل عثمان مجددی، پیر صدر

المشائخ؛ پیر طریقت، فرزند ملا شور
بازار، ولادت ۱۹۰۱ء، شور بازار،
کابل، وفات (لاہور) ۱۹۷۳ء - ۳۷ - ۱۸،
قلعہ جواد، کابل (تذکرہ اکابر اہل سنت
مؤلفہ عبد الحکیم نثرت قادری)۔

فضل کریم، قاری؛ نامور قاری

مجوڈ، استاد القراء محلہ کندگیراں لاہور
میں مدرسہ تجوید کے بانی، ولادت

۱۹۰۲ء، امرتسر، وفات ۱۹۷۰ء - ۶۸ - ۲۳،

جیا موسیٰ، شاہد رہ (”سوانح حضرت قاری
فضل کریم از قاری فیوض الرحمان)۔

فقیرا خان جدون، خان؛

مدیر پندرہ روزہ ”انکشاف“ سابق
رکن صوبائی اسمبلی، ۶۲ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۵۹ء - ۱ - ۶، ایٹ آباد،

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۵۹ء - ۱ - ۸)۔

فقیر اللہ رائے پوری، مولانا

مفتی؛ مرید و تلمیذ شیخ الہند و شبیر احمد

خطیب، مصنف، ولادت ۱۸۷۴ء،

ڈھیری (مانسہرہ)، وفات ۱۹۲۹ء،

سلطان پور (حویلیاں) (معلومات از

سید نقیس رقم صاحب)۔

فضل دین بخت، حاجی؛

پنجابی کے مشہور شاعر، تصانیف: ”بخت

دے بھرے خزانے“، ”عقیدت دے

پھل“، ”خیال بخت“، ۶۵ سال عمر

پائی، وفات ۱۹۷۵ء - ۱۰ - ۲۱، لاہور

(”تارے نیل گنگن دے“ مؤلفہ نادم عصری)

فضل سبحان، خندکار؛ سفارت

کار، سابق سفیر پاکستان متعینہ مشرقی افریقہ،

وفات ۱۹۶۲ء - ۸ - ۲۶، قبرستان سوسائٹی،

کراچی (”جنگ“ کراچی ۱۹۶۲ء - ۸ - ۲۷)۔

فضل شاہ، پیر سید؛ سرگودھا

کے نامور عالم دین، پیر طریقت، مبلغ،

۱۰۲ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۶ء - ۱۰ - ۲۳،

چک ۲۱ جنوبی، سرگودھا (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۶۶ء - ۱۰ - ۲۳)۔

فضل شاہ قادری، حضرت؛

شیخ طریقت، صوفی شاعر، مرید میاں

خدا بخش قادری جالندھری، مصنف؛

فاضلی انوار الہی، مکالمات، ملفوظات،

محقق، نقاد، ولادت ۱۹۰۰ء - ۱۹۰۶ء - ۱۹۰۵ء
 گوجرانوالا، وفات ۱۹۶۴ء - ۱۱-۹-۱۱ء
 گوجرانوالا (”امروز“ لاہور ۱۳ ستمبر
 ۱۹۶۴ء)۔

فقیر محمد نقشبندی، پیر، شیخ
 طریقت، ولادت وطن، ریوڑی، وفات
 ۱۹۶۴ء - ۱۲-۱۲-۱۹۶۴ء۔

فلیس، پروفیسر ڈاکٹر، ماہر
 تعلیم، سابق وائس پرنسپل ایڈورڈ کالج
 پشاور، اسی ادارے میں ۲۷ سال تک تدریسی
 خدمات انجام دیں، وفات ۱۹۵۵ء - ۵-۲-۱۹۵۵ء
 پشاور (”نوائے وقت“ لاہور ۳۲ مئی
 ۱۹۵۵ء)۔

فواد شاہد حسین، سابق ایئر کومڈور
 ایئر فورس میں نمایاں خدمات انجام دیں،
 وفات ۱۹۶۹ء - ۲-۷-۱۹۶۹ء، پشاور (”نوائے
 وقت“ لاہور ۱۹۶۹ء - ۲-۸-۱۹۶۹ء)۔

فیروز الدین، سابق وائس پرنسپل
 میونسکول آف آرٹس، وفات ۱۹۵۷ء - ۲۲-۱۳-۱۹۵۷ء
 میانی صاحب، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور
 ۱۹۵۷ء - ۲۲-۱۳-۱۹۵۷ء)۔

فیروز الدین احمد، خواجہ،
 بار ایٹ لا، ۱۹۱۷ء میں وکالت شروع کی،

عثمانی، مصنف، مدرس، ولادت باہنیاں
 (جالندھر)، وفات ۱۹۶۳ء - ۲-۱۱-۱۹۶۳ء
 ساہی وال (معلومات از حافظ رشید احمد
 ارشد بانی مکتبہ رشیدیہ)۔

فقیر اللہ نیازی، مولانا، شہی
 تحریک کے خلاف کام کیا، تحریک مسجد شہید
 گنج کے کارکن، ولادت ۱۸۹۲ء، قلعہ
 سو بھانگہ (سیالکوٹ)، وفات ۱۳ اگست
 ۱۹۶۲ء، قبرستان شہیداں، سیالکوٹ،
 (تذکرہ علمائے پنجاب مرتبہ اختر راہی)۔

فقیر ایپی، حاجی مرزا علی خان،
 ساری زندگی انگریزوں سے برسر پیکار رہا،
 مخالف پاکستان، ولادت ۱۹۰۱ء، وفات
 ۱۹۶۱ء - ۲-۱۶ (تحقیقی مقالہ شعبہ علوم وسطیٰ
 ایشیا پشاور یونیورسٹی)۔

فقیر محمد حشمتی نظامی امرتسری،
 فخر الاطباء، فاضل درس نظامی،
 طبیب حاذق، استاد اطباء، زاہد، صوفی،
 طبی موضوعات پر کتابیں لکھیں، والد بزرگوار
 حکیم محمد موسیٰ امرتسری، ۸۶ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۵۲ء - ۲۲-۲-۱۹۵۲ء، میان میر، لاہور
 (مکتوب حکیم محمد موسیٰ بنام راقم)۔

فقیر محمد فقیر، ڈاکٹر، پنجابی شاعر،

ڈاکٹر اللہ دتہ مرحوم، ولادت ۱۸۸۵ء،
 ہٹریلا (ایبٹ آباد)، وفات ۸ مارچ
 ۱۹۶۳ء، فیروز آباد، گجرات (امیر ملت
 اور ان کے خلفاء مرتبہ محمد صادق قصوری)۔
 فیروز خان نون، ملک؛ سابق
 وزیر اعلیٰ پنجاب، سابق گورنر مشرقی بنگال
 سابق وزیر اعظم پاکستان، مصنف؛
SCENTED DUST، ولادت ۷ مئی
 ۱۸۹۳ء، نون (سرگودھا)، وفات ۹
 دسمبر ۱۹۶۰ء، نون (سرگودھا)،
 (مکتوب لیڈی وقار لنسا، نون بنام راقم)
 فیروز دین، ماسٹر؛ برعظیم
 پاک و ہند کے نامور کلارنٹ نواز، ریڈیو
 پاکستان لاہور سے بھی تعلق رہا، وفات
 ۱۹۶۴ء-۶-۱۵، لاہور ("نوائے وقت"
 لاہور ۱۹۶۴ء-۶-۱۶)۔
 فیروز نانا، جسٹس؛ ممتاز قانون
 دان، چیف کورٹ سندھ کے سابق جج،
 وفات ۱۹۶۶ء-۵-۲۰، کراچی ("نوائے
 وقت" لاہور ۱۹۶۶ء-۵-۲۲)۔
 فیروز نظامی؛ موسیقار، ولادت ۱۹۱۰ء،
 وفات ۱۹۶۵ء-۱۱-۱۵، میانی صاحب، لاہور
 ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۵ء-۱۱-۱۶)۔

ماہر قانون فوجداری، وفات ۲۵ اگست
 ۱۹۵۴ء، لاہور ("نوائے وقت" لاہور
 ۱۹۵۴ء-۸-۲۷)۔
 فیروز الدین، بابا؛ پیر طریقت
 ڈیڑھ پنڈی والے ساکن چھتہ
 بازار لاہور، وفات ۱۹۸۱ء-۱۱-۲۷، میانی
 صاحب، لاہور (روح مزار)۔
 فیروز الدین رازی؛ سابق صدر
 شعبہ فارسی گورنمنٹ کالج لاہور، مصنف
 "نشان سپاس" یافتہ، ۵۲ سال عمر پائی،
 وفات ۱۹۶۷ء-۱-۶، میانی صاحب، لاہور
 ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۷ء-۱-۷)۔
 فیروز الدین شرف؛ ایف ڈی
 شرف کے نام سے مشہور تھے، مشہور پنجابی
 شاعر، دہلی میں تعزیتی جلسہ ہوا تو دس ہزار
 پنجابیوں نے شرکت کی، وفات ۱۴ مارچ
 ۱۹۵۵ء، لاہور ("نوائے وقت" لاہور
 ۱۹۵۵ء-۳-۱۶)۔ مدفن آدہ بدھو لاہور
 فیروز الدین، مولوی؛ بانی فیروز
 سنز، مصنف، مترجم، وفات ۲۶ اپریل
 ۱۹۳۹ء، احاطہ سید علی ہجویری، لاہور،
 (روح مزار)۔
 فیروز خان، بابا؛ صوفی، خلیفہ

فیروز ننگین گجراتی، سائیں ؛

بزرگ پنجابی شاعر، وفات جنوری ۱۹۶۸ء،
گجرات (نوائے وقت) لاہور ۲۶ فروری

(۱۹۶۸ء)۔

فیاض علی ؛ سابق اٹارنی جنرل پاکستان

وفات ۱۹۵۹ء-۸-۴، کراچی (نوائے

وقت) لاہور ۱۹۵۹ء-۴-۹۔

فیاض علی خان، نواب کنج پورہ؛

کنج پورہ ضلع کرنال کے رئیس، نوابان مالیر

کوٹلہ کے رشتہ دار، وفات ۱۹۸۲ء-۸-۲۰،

ماڈل ٹاؤن، لاہور (نوائے وقت) لاہور

(۱۹۸۲ء-۸-۲۲)۔

فیصل سمیع زبیری ؛ ادیب، شاعر،

وحشت تخلص، ماہر موسیقی، کالم نگار،

ولادت آبائی وطن، مراد آباد، وفات آواخر

مارچ ۱۹۸۱ء، فیصل آباد (مضمون) نوائے

وقت (لاہور ۱۹۸۱ء-۴-۷)۔

فیض احمد سہروردی، صاحبزادہ

سید ؛ قلعہ گوجر سنگھ لاہور کی دینی شخصیت

وفات ۱۹۸۲ء-۸-۶، لاہور (نوائے

وقت) لاہور ۱۹۸۲ء-۸-۷)۔

فیض احمد فیض ؛ شاعر، صحافی،

۳۳ سال عمر پائی، ولادت ۱۹۱۰ء، کالاقادر

(نارو وال) ، وفات ۱۹۸۴ء-۱۱-۲۰،

ماڈل ٹاؤن، لاہور (جنگ) لاہور ۳۱

نومبر ۱۹۸۴ء)۔

فیض الحسن تنویر، علامہ، شاعر،

عالم دین، مصنف، وفات ۱۹۸۵ء-۹-۳،

فقیر والی (بہاول نگر)۔

فیض الحسن، صاحبزادہ ؛ مقرر،

شیخ طریقت، سیاست دان، مجلس احرار

کے رہنما، ۲۰ سال عمر پائی، وفات ۲۳

فروری ۱۹۸۴ء، آگومہار (جنگ) لاہور

(۱۹۸۴ء-۲-۲۳)۔

فیض محمد، شیخ ؛ سابق ایڈووکیٹ،

جنرل، سابق چیف جسٹس ریاست بہاولپور،

سابق سپیکر پنجاب اسمبلی، وفات ۱۹

فروری ۱۹۶۲ء، ڈیرہ غازی خان (نوائے

وقت) لاہور ۱۹۶۲ء-۲-۲۰)۔

فیض محمد فیض ؛ صحافی،

۷۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۴ء-۱-۶،

راوی پارک، لاہور (جنگ) لاہور

(۱۹۸۴ء-۱-۷)۔

فیض محمد قادری، الحاج؛

سابق سربراہ انتظامیہ جامعہ نظامیہ رضویہ

لوہاری گیٹ لاہور، وفات ۱۹۸۶ء-۱۰-۱۳،

میانی صاحب، لاہور (”جنگ“ لاہور

۱۹۸۶-۱۰-۱۴)

لاہور ۱۹۶۳-۸-۸)

قاسم، ڈاکٹر، اے : ماہر امراض

قلب، ۴۶ سال عمر پائی، وفات ۱۴

جولائی ۱۹۶۴ء، کراچی (”نوائے وقت“

۱۹۶۴-۷-۱۵)

قاسم رضوی، سید : مسلم سٹوڈنٹس

فیڈریشن کے رہنما، سابق ڈائریکٹر سول

سروس اکیڈمی، وفات ۵، ۶-۶-۱۹۶۵ء

میانی صاحب، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۷۵-۶-۷)

قاسم رضوی، سید : حیدر آباد

دکن کے عظیم مجاہد، رضا کار فورس کے

سربراہ، وفات ۱۹۶۴ء، پاپوش نگر،

کراچی۔

قائد اعظم، محمد علی جناح :

معروف مسلم بیرسٹر، تحریک آزادی و

آل انڈیا مسلم لیگ کے صدر، بانی پاکستان

پاکستان کے پہلے گورنر جنرل، ولادت

۱۸۷۶-۱۲-۲۵ء، کراچی، وفات ۱۹۷۶

ستمبر ۱۹۴۸ء، کراچی (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۴۸-۹-۱۳)

قاسم الدین عباسی : خطیب، عالم،

تحریک ختم نبوت کے کارکن، ولادت

ق

قابل اجمیری : ممتاز شاعر، ولادت ۲۲ اگست

۱۹۳۱ء، چرنی (اجمیر) وفات ۱۹۶۲-۱۰-۳۰ء، حیدر آباد،

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۶۲-۱۰-۵)

قابل کلاؤ کھوی، سید : شاعر،

برادر سید منصور عاقل، وفات ۵

جولائی ۱۹۸۲ء، واہ کینٹ۔

قاتل اجمیری، عبدالرحمن :

شاعر، ۲۸ سال عمر پائی، وفات ستمبر

۱۹۶۴ء، حیدر آباد سندھ۔

قادری، ڈبلیو، بی : سابق

سیکرٹری قومی اسمبلی، وفات ۲۷ دسمبر

۱۹۶۶ء، مسجد دل کشا ڈھاکہ (”نوائے

وقت“ لاہور ۱۹۶۶-۱۲-۲۸)

قاسم خان، حکیم : حکیم اجمل خان

دہلوی کے برادر زادے، حکیم حبیب

اشعر کے والد گرامی، وفات ۲۲ اگست

۱۹۶۳ء، چھرہ، لاہور (”نوائے وقت“

محمد پور دیوان (ڈیرہ غازی خاں)، وفات
۱۹۷۴ء، جتوئی (مظفر گڑھ)۔

قدرت اللہ خان، استاد؛ فرزند
مبارک علی خان، ماہر موسیقی، دبستان
گوالبیار کے نمائندے، ۲۰ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۸۲ء-۲-۲۶، کراچی۔

قدرت اللہ شہاب؛ سابق صدر
انجمن ترقی اردو پاکستان، ممتاز آفیسر،
سفارت کار، ۷۰ سال عمر پائی، ادیب،
وفات ۱۹۸۶ء-۷-۲۴، اسلام آباد،
(”جنگ“ لاہور ۱۹۸۶ء-۷-۲۵)۔

قدوسی، مولانا اعجاز الحق؛ نامور
عالم دین، مورخ، محقق، وفات ۱۹ فروری
۱۹۸۶ء، کراچی۔

قربان علی بگتی؛ دانشور، ادیب،
۴۹ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۶ء-۱-۷،
گوٹھ روہل بگتی (لاڑکانہ)۔

قربان علی خان؛ سابق انسپٹر جنرل
پولیس پنجاب و بلوچستان، ۶۸ سال عمر
پائی، وفات ۱۹۶۶ء-۲۰۸، کوئٹہ،
(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۶۶ء-۸-۳)۔

قزلباش، آغا سرخپوش؛ ممتاز
ادیب، اردو کتابوں کے ناشر، وفات

۱۹۸۶ء-۶-۳۰، کراچی۔

قطب ریائی، چودھری؛ گوجرانوالا
کی معروف شخصیت، مسلم لیگی کارکن، چیرمین
یونین کونسل سوہدرہ، ۳۰ سال مشن سکول
وزیر آباد میں تدریس کی، وفات ۱۰
جنوری ۱۹۷۴ء، سوہدرہ (”نوائے وقت“
لاہور ۱۹۷۴ء-۱-۱۱)۔

قلندر حسین شاہ، سید؛ تحریک
پاکستان کے سرگرم کارکن، یونینسٹ
پارٹی کے سخت ترین مخالف، وفات یکم
مئی ۱۹۷۶ء، جہانیاں (”نوائے وقت“
لاہور ۱۹۷۶ء-۵-۳)۔

قلندر خان، مولانا؛ نامور عالم
دین، ۸۰ سال عمر پائی، وفات ۲۸ دسمبر
۱۹۸۶ء، ماڈل ٹاؤن، لاہور (”جنگ“ لاہور
۱۹۸۶ء-۱۲-۲۹)۔

قلندر علی سہروردی، ابوالفیض؛
خطیب، عالم، پیر طریقت، مصنف،
وفات ۱۹۵۸ء-۹-۱۰، منجروال (لاہور)
(اجتماع ضدین فی شان قلندر مولفہ محمد یوسف
سہروردی)۔

قمر الدین خان، ڈاکٹر؛ ماہر علوم
اسلامیہ، مصنف، ۶۹ سال عمر پائی، وفات

تمقام حسین جعفری، ڈاکٹر سید؛
محقق، ادیب، ڈی لٹ، ۱۱ فروری
۱۹۸۲ء، کراچی ("جنگ" کراچی ۱۲ فروری
۱۹۸۳ء)۔

قیسی رام پوری؛ ناول نگار،
وفات ۱۹۷۲ء، کراچی (ماہنامہ "قومی زبان"
کراچی)۔

قیصر علی خان؛ گورنر پنجاب کی
معائنہ ٹیم کے نائب صدر، مصنف؛ وسیع
مطالعہ کے مالک، معاشرتی بہبود کے لیے
بڑا کام کیا، ولادت ۱۹۱۹ء-۱۰-۲۳، رام پور
وفات ۱۹۷۳ء-۳-۱۳، (مضمون روزنامہ
"امروز" لاہور ۱۹۸۰ء-۱۰-۲۳)۔

قیصر مصطفیٰ؛ ممتاز قانون دان،
سابق صدر ڈسٹرکٹ بار ایسوسی ایشن، وفات
۱۹۷۳ء-۳-۱۳، میانی صاحب، لاہور،
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۶ء-۳-۱۶)۔

ک

کاظم حسین راز؛ معلم، امریکن
سنٹر کے خبرنامہ کے مدیر،

۱۹۸۵ء-۳-۱۶، کراچی۔
قمر الدین، شیخ؛ سابق جنرل
سیکرٹری مجلس جمہور اسلام، وفات ۱۶
نومبر ۱۹۵۵ء، میانی صاحب، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۵۵ء-۱۱-۱۸)۔

قمر الزمان سبزواری، سید؛
شیعہ عالم، دیال سنگھ کالج لاہور کے استاد؛
فلسفہ و منطق کے ماہر، مصنف، ولادت
۱۹۰۷ء، پھولسہ (بلند شہر)، وفات ۲۹
جنوری ۱۹۶۰ء، مومن پورہ، لاہور،
(لوح مزار)۔

قمر جلالوی، استاد محمد حسین
عابدی؛ غزل گو شاعر، وفات ۲۳
اکتوبر ۱۹۶۸ء، علی باغ لیاری، کراچی
(ماہنامہ "برہان" دہلی)۔

قمر عباس ندیم، ڈاکٹر؛ ناول
نگار، ۳۶ سال عمر پائی، وفات ۲۰ مئی
۱۹۸۱ء، کراچی ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۸۲ء-۱-۱)۔

قمر میرٹھی، ڈاکٹر قمر الدین؛
شاعر، ولادت: میرٹھ، وفات ۱۹۷۷ء-۱۳-۳۱،
میانی صاحب، لاہور (ماہنامہ "برہان"
دہلی)۔

وطن: گوڑگانواں، وفات ۱۹۸۳ء-۱۲-۱۱
 میانی صاحب، لاہور (روح مزار)۔
 کاظمی، علامہ احمد سعید:
 دیکھئے:

احمد سعید، کاظمی مولانا

کامل القادری، سید: اردو،
 فارسی اور بلوچی کے شاعر، وفات ۲ جولائی
 ۱۹۸۲ء، کراچی ("جنگ" کراچی ۳ جولائی
 ۱۹۸۲ء)۔

کبیر الدین رحمانی، مولانا: سابق
 صدر جمعیت اہل حدیث مشرقی پاکستان،
 وفات ۱۹۶۳ء-۹-۲۵، ڈھاکہ ("نوائے
 وقت" لاہور ۱۹۶۳ء-۹-۲۶)۔

کبیر خان رسا:

دیکھئے:

رسا جالندھری،

محمد کبیر خان۔

کرامت حسین جعفری سید:

سابق پرنسپل ایم اے او کالج لاہور، ماہر
 نفسیات، سابق پرنسپل گورنمنٹ کالج فیصل آباد،
 ولادت ۱۹۱۲ء-۵-۲۱، وفات ۲۳ دسمبر
 ۱۹۷۶ء، ماڈل ٹاؤن لاہور ("نوائے وقت"
 لاہور ۱۹۷۶ء-۱۲-۲۳)۔

۲۰۰
 کرامت علی، شیخ: تحریک

آزادی کے کارکن، حکومت پنجاب کے
 سابق وزیر، وفات ۱۹۵۱ء-۹-۸،
 ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۵۱ء-۹-۱۰)۔

کرم الہی چوہان، جسٹس:

سابق جج سپریم کورٹ آف پاکستان،
 وفات ۱۹۸۲ء-۲-۴، میانی صاحب،
 لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۵ فروری
 ۱۹۸۲ء)

کرم الہی نکودری، مولانا:

مرید حضرت تھانوی، صوفی باصفاء،
 ولادت ۱۹۰۵ء، نکودر متصل شاہ کوٹ،
 (شیخوپورہ)، وفات ۱۹۸۶ء-۸-۱۲، نکودر
 ("جنگ" لاہور ۱۹۸۶ء-۸-۱۳)۔

کرم امرتسری، استاد کرم دین:

پنجابی کے نامور شاعر، ۱۰۵ سال عمر پائی،
 ولادت امرتسر، وفات ۱۹۵۹ء-۱-۱۳،
 لاہور ("تارے نیل گنگن دے" از نادم
 عصری)۔

کرم انوار الہی: دیکھیے محمد اسماعیل سید۔

کرم شاہ، پیر: سابق ڈپٹی کمشنر،

برادر اصغر نواب سر مہر شاہ آف مکھنڈ

وفات ۱۹۶۳ء-۲-۱، جہلم ("نوائے

وقت "لاہور ۱۹۶۳-۲-۲)۔

کرم شاہ، قریشی، مخدوم؛

سجادہ نشین درگاہ سلطان التارکین،

حمید الدین، مشومبارک، مہالوالی قریشیاں

کے بااثر زمیندار، "تاریخ جلیلہ" میں ان کا

تذکرہ موجود، وفات ۱۹۶۰-۲-۸،

مشومبارک (رحیم یار خاں) ("رہبر"

بہاولپور ۱۹۶۰-۲-۹)۔

کرمیم احمد خان؛ ساکن دھوگری،

مددگار ناظم تعلیمات حیدرآباد دکن، ۷۰،

سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۷-۳-۳،

میاں میر، لاہور (لوح مزار)۔

کرمیم اللہ خان درانی، جسٹس؛

سابق جج پشاور ہائی کورٹ، سابق جج وفاتی

شرعی عدالت، ۵۵ سال عمر پائی، وفات

(حادثہ) ۱۹۸۲-۲-۱۵، پشاور ("نوائے

وقت "لاہور ۱۹۸۲-۲-۱۶)۔

کرمیم بخش، قاری؛ استاذ القراء،

مدرسہ فرقانیہ لکھنؤ سے سند فراغت،

۱۹۱۹ء میں امرتسر اور پھر لاہور میں قرأت

سکھانی، ولادت ۱۸۸۸ء، شاہجہان پور،

وفات ۱۹۶۲-۱۲-۱۲، میانی صاحب،

لاہور (مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری

بنام راقم)۔

کشفی شاہ، سید محمد اشرف؛

والد بزرگوار سید محمد ظفر، بانی سیرت کمیٹی و

جشن میلاد النبی، وفات ۱۹۷۶-۳-۱۱،

چک قاضیاں (شکر گڑھ) ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۷۶-۳-۱۲)۔

کشفی ملتانی، فقیر اللہ بخش؛

شاعر، ولادت ۱۹۰۰-۶-۱۵، ڈیرہ

دین پناہ، وفات ۱۹۷۶-۲-۲۱، ڈیرہ

دین پناہ (کوٹ ادو)۔

کشور نصیر؛ اہلیہ ممتاز ادیب

نصیر انور، پنجابی ڈرامہ نویس، وفات

۱۹۷۵-۱۲-۲، لاہور ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۷۵-۱۲-۳)۔

کفایت حسین، حافظ؛ شیعہ

عالم، بلند پایہ مقرر، حافظ قرآن، ولادت

۱۹۱۸ء، شکار پور (بلند شہر)، وفات ۲۴

اپریل ۱۹۶۸ء، لاہور (تذکرہ علماء اہل ماہیہ

مؤلفہ عارف حسین نقوی)۔

کلیم بخاری، سید خادم حسین؛

شاعر، مرثیہ گو، وفات ۱۹۶۸-۱۱-۱۶،

مومن پورہ، لاہور (لوح مزار)

کمال رضا خان؛ سابق اسٹنٹ

گ

گل حسن صدیقی مجددی : شیخ

طریقت، سجادہ نشین، ولادت ۱۳۲۷ھ

پدین، وفات ۱۹۸۲ء، لواری شریف۔

گل حسن منگھی : سیاست دان، سابق

رکن مغربی پاکستان اسمبلی، ۵۸ سال عمر

پانی، وفات ۱۹۷۸ء۔ ۵۔ ۱۶، روہڑی

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۵۸ء۔ ۵۔ ۱۷)

گل حسن، مولانا : تلمیذ شیخ الہند،

تحریک خلافت کے رہنما، ولادت ۱۸۷۲ء

بغہ (مانسہرہ)، وفات ۱۹۶۲ء۔ ۳۔ ۱۲،

بغہ۔

گل حسن ابرو : سندھی ادیب۔

۴۴ سال عمر پانی، وفات ۱۹۸۶ء۔ ۱۱۔ ۱۶،

کراچی۔

گل خان نصیر : سابق وزیر حکومت

بلوچستان، بلوچی شاعر، ادیب، مورخ،

۶۹ سال عمر پانی، وفات ۱۹۸۳ء۔ ۱۲۔ ۶،

نوشکی (”جنگ“ کراچی ۱۹۸۳ء۔ ۱۲۔ ۷)۔

گل محمد : سرحد کے ممتاز صنعت کار

مخیر اور نیک دل انسان، مسلم لیگی چیف

ڈائریکٹر تعلیمات حیدر آباد دکن، وفات

۱۹۵۸ء۔ ۳۔ ۱۸، شیخوپورہ (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۵۸ء۔ ۳۔ ۱۹)۔

کمال افضل فاروقی : بار ایٹ لا،

دانشور، مصنف، ماہر قانون، فقہ و

اسلامی تاریخ، وفات ۱۹۸۱ء۔ ۱۱۔ ۲۱،

کراچی (”جنگ“ لاہور ۱۹۸۶ء۔ ۱۱۔ ۲۳)۔

کنول خان، چوہدری : میوات و

گوڑگانوں کے مسلم لیگی رہنما، تحریک

پاکستان کے کارکن، ۱۰ سال عمر پانی،

وفات ۱۹۷۸ء۔ ۴۔ ۲۷، کوٹ رادھاکش

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۷۸ء۔ ۵۔ ۱۰)۔

کوثر قادری : شاعر،

وفات آواخر اگست ۱۹۸۴ء۔

کوکب تبریزی، محمود الحسن :

اردو، فارسی، ہندکو اور پشتو کے شاعر،

۱۷ سال عمر پانی، وفات ۱۹۶۹ء، پشاور

(ماہنامہ ”قومی زبان“ کراچی)

کوکب سعادت، مس : سابق

لیکچرار شعبہ اطلاقی نفسیات، پنجاب یونیورسٹی

لاہور، وفات (قتل) ۱۹۸۰ء۔ ۹۔ ۲، برنی

مارکیٹ، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور

۱۹۸۰ء۔ ۹۔ ۳)۔

(نجم الہدی لاہور: ۱۹۸۶ء)۔
 گوگا پہلوان، معظّم: فرزند امام
 بخش پہلوان رستم ہند، برادر بھولو پہلوان،
 کشتی لڑتے ہوئے اپنے بھتیجے ناصر کی فلائنگ
 گگ لگنے سے فوت ہوا، ۲۰ سال عمر پائی،
 وفات ۱۹۸۱ء-۲-۲۵، پیر مکی، لاہور
 ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۱ء-۲-۲۶)۔
 گوہر الدین، سائیں: پیر طریقت
 وفات ۱۹۵۲ء-۲-۲، جیندھڑ (گجرات)
 گیتی آراء: زوجہ میاں بشیر احمد،
 بنت میاں سر محمد شفیع، تحریک آزادی میں
 حصہ لیا، خواتین کے تعلیمی اور سماجی کاموں
 میں حصہ لیا، ولادت ۱۸۹۹ء-۸-۱۱،
 لاہور، وفات ۱۹۴۸ء-۱-۲۸، باغبانپورہ
 لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۹ جنوری
 ۱۹۴۸ء)۔

ل

لال حسین اختر: تحریک خلافت
 کے کارکن، تحریک ختم نبوت کے کارکن،

پارلیمانی سیکریٹری مغربی پاکستان اسمبلی، صد
 چیمبر آف کامرس، ۵۶ سال عمر پائی،
 وفات (حادثہ) ۱۹۸۲ء-۵-۲۸، پشاور
 ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۲ء-۵-۲۹)۔
 گل محمد ترین، میاں: ممتاز
 صنعت کار، بانی گل ٹیکسٹائل انڈسٹری،
 متعدد سماجی اور تعلیمی اداروں کے سرپرست،
 ۴۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۴۰ء-۱۰-۲۵،
 ملتان ("نوائے وقت" لاہور ۲۶
 اکتوبر ۱۹۴۰ء)۔

گل زار احمد، ڈاکٹر: معروف
 فزیشن، پرنسپل نشتر کالج، ملتان، ۴۰
 سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۴ء-۶-۱۶،
 لاہور ("جنگ" لاہور ۱۹۸۴ء-۶-۱۷)
 گلزار احمد مظاہری، مولانا:
 عالم دین، سابق ڈائریکٹر علماء اکیڈمی منصورہ
 ولادت ۱۹۲۲ء-۲-۱۰، بھیرہ، وفات ۱۰
 ستمبر ۱۹۸۶ء، اچھرہ، لاہور ("نوائے
 وقت" لاہور ۱۹۸۶ء-۹-۱۱)۔

گلزار حسین شاہ، سید: شیخ
 طریقت، فرزند و خلیفہ سید چراغ علی شاہ
 نقشبندی مجددی، ماہر مثنوی مولانا روم
 وفات ۱۹۸۱ء-۳-۲۸، سمندری،

ولادت جنوری ۱۹۳۱ء، رائے پور ،
(جالندھر) ، وفات ۱۹۵۶ء - ۱۰ - ۳ ،
ساہی وال (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف
اختر راہی)۔

لطف اللہ ، مولانا : فاضل
دیوبند ، غلام غوث ہزاروی اور محمد یوسف
بنوری کے ساتھی ، وفات ۱۹۸۳ء - ۸ - ۴ ،
جہانگیرہ (صوابی) (ماہنامہ "الحق" اکوڑہ
خٹک)۔

لطیف الرحمن : ہاکی کے اولمپک
کھلاڑی ، ۶۳ سال عمر پائی ، وفات ۲۷
فروری ۱۹۸۷ء ، فیصل آباد ("جنگ" لاہور
۱۹۸۷ء - ۲ - ۲۸)۔

لطیف النور ، علامہ : ممتاز
شاعر ، صحافی ، ریڈیو پاکستان لاہور سے منسلک ،
وفات ۱۹۶۸ء - ۴ - ۱۷ ، میانی صاحب لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۸ء - ۴ - ۱۸)۔

لعل خان ، ملک : تحریک
خلافت کے رہنما ، ولادت ۱۸۸۹ء ، مرجان
(گجرات) ، وفات ۱۹۷۶ء - ۱ - ۱۱ ، میانی صاحب
لاہور (لوح مزار)۔

لیاقت علی خان ، نوابزادہ :
سیکرٹری جنرل آل انڈیا مسلم لیگ ، رہنمائے

ولادت وطن : دھرم کوٹ رندھاوا ، (گورداسپور) وفات
۱۹۷۳ء - ۷ - ۱۱ ، دین پور شریف ،

(تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف اختر راہی)۔

لال دین قیصر : پنجابی شاعر ، تحریک
خلافت میں شریک ، تحریک پاکستان میں

حصہ ، ولادت ۱۸۹۹ء ، لاہور ، وفات
۱۹۵۶ء - ۹ - ۱۵ ، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۵۶ء - ۹ - ۱۶)۔

لال شاہ بخاری : سابق سفیر
پاکستان متعینہ عراق ، اولمپک کھلاڑی ،

۵۳ سال عمر پائی ، وفات ۲۲ جولائی
۱۹۵۹ء ، وفات بغداد تدفین کراچی ،
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۵۹ء - ۷ - ۲۳)۔

لال میاں ، عبد اللہ ظہیر الدین :
سیاست دان ، وفات ۱۹۶۷ء - ۴ - ۷ ،
کاکس بازار ، ("نوائے وقت" لاہور ۸
اپریل ۱۹۶۷ء)۔

لایق علی ، میر : سابق وزیر اعظم
حیدرآباد دکن ، ۶۷ سال عمر پائی ، وفات
۱۹۷۱ء - ۱۰ - ۲۳ ، نیویارک ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۷۱ء - ۱۰ - ۲۵)۔

لطف اللہ ، قاری : عالم دین ،
صدر مدرس جامعہ رشیدیہ رائے پور ،

رفیقہ حیات، وفات ۱۹۶۳ء - ۲ - ۸،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۹ فروری
۱۹۶۳ء)۔

لیڈی فہمیدہ؛ زوجہ سر شفاعت
احمد خان، سابق صدر شعبہ تاریخ آباد
یونیورسٹی، بنت جسٹس شاہ دین، خواہر
میاں بشیر احمد، جنرل عتیق الرحمن کی
خوشدامن، وفات ۱۹۸۰ء - ۲ - ۲۶،
باغبانپورہ، لاہور ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۸۰ء - ۲ - ۲۶)۔

م

ماسٹر صادق؛ ہارمونیم نواز، ماہر
موسیقی، متعدد موسیقاروں کے استاد،
وفات ۱۹۸۴ء - ۴ - ۵، راولپنڈی،
("جنگ" لاہور ۱۹۸۴ء - ۴ - ۶)۔

ماہر افغانی؛ ممتاز شاعر، وفات
۱۹۸۳ء - ۵ - ۵، کراچی ("جہاد" پشاور
۱۹۸۳ء - ۵ - ۶)۔

ماہر القادری، منظور حسین؛
مدیر "فاران" کراچی، ادیب، نقاد،

تحریک آزادی، سابق وزیر اعظم پاکستان،
ولادت ۱۸۹۵ء - ۱۰ - ۱، کرنال، وفات
۱۹۵۱ء - ۱۰ - ۱۶، مزار قائد، کراچی،
(بے تیغ سپاہی مؤلفہ صدیق علی خان)۔

لیڈی سر رحیم بخش؛ رفیقہ
حیات مولوی سر رحیم بخش، سابق صدر
ریجنسی کونسل ریاست بہاولپور، وفات
۱۹۵۵ء - ۲ - ۱۹، لاہور ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۵۵ء - ۲ - ۲۲)۔

لیڈی سر عبدالقادر؛ اردو
زبان کی محسنہ، حقوق نسواں کی حامی،
رفیقہ حیات سر شیخ عبدالقادر مدیر
"مخزن"، ۸۵ سال عمر پائی، وفات
۱۹۶۵ء - ۴ - ۲۹، میانی صاحب،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۶۵ء - ۴ - ۳۰)۔

لیڈی سر عمر حیات خان ٹوانہ؛
والدہ ملک خضر حیات خان ٹوانہ،
۸۹ سال عمر پائی، وفات ۲۴ فروری
۱۹۶۳ء، کالرا (سرگودھا) ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۶۳ء - ۲ - ۲۸)۔

لیڈی سر لیاقت حیات خان؛
سابق وزیر اعلیٰ ریاست پٹیالہ کی

مبارک شاہ جیلانی، سید؛
عالم و قاضی، مبارک لائبریری کے مالک،
اردو ادب پر بہترین کتابوں کا مجموعہ تیار
کیا۔، وفات ۱۹۶۹ء - ۱۱ - ۲۱، محمد آباد
(صادق آباد) (مکتوب انیس جیلانی بنام
راقم)۔

مبارک علی خان صاحب؛
پاک و ہند کے نامور موسیقار، وفات
۱۹۵۷ء - ۱۰ - ۲۱، کراچی ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۵۷ء - ۱۰ - ۲۲)

مبارک علی شاہ قصوری، سید؛
عالم، صوفی، ولادت ۱۸۹۵ء - ۳ - ۲۳،
قصور، وفات ۱۹۵۳ء - ۱۰ - ۱۰، کوٹ
مراد خان، قصور (مکتوب محمد صادق
قصوری بنام راقم)۔

مبارک علی شاہ، گیلانی؛
سجادہ نشین درگاہ شیخ طاہر بندگی لاہور
والد بزرگوار سید بشیر ہندی مرحوم،
پروفیسر گیلانی پریس لاہور، ۹۱ سال عمر
پائی، وفات ۱۹۶۱ء - ۳ - ۲۰، میان صاحب،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۱ فروری
۱۹۶۱ء)۔

مبارک علی شاہین، سید؛ صحافی،

شاعر، ولادت ۱۹۰۷ء - ۷ - ۲۰، وفات
۱۹۷۸ء - ۵ - ۱۲، مکہ مکرمہ ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۷۸ء - ۵ - ۱۳)

مائل کرنالی، سید محمود علی؛
ممتاز شاعر، ولادت ۱۹۰۳ء، کرنال
وفات ۱۹۷۲ء - ۱۰ - ۲۲، گوجرانوالہ
("خصوصی مجلہ" گورنمنٹ کالج گوجرانوالہ)
مائل نقوی - سید عبد الجلیل؛
محقق، ادیب، شاعر، مصنف؛ "محبت
کے سچے افسانے" "تلامیذ الرحمن"، وفات
۱۹۸۲ء - ۱ - ۷، لاہور ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۸۲ء - ۱ - ۸)۔

مبارک خان، راجا؛ سیاستدان،
رکن قومی اسمبلی، ضلعی صدر پاکستان
پیپلز پارٹی، وفات ۱۹۸۷ء - ۳ - ۱۲،
چک ۲۸۷ ب (ٹوبہ ٹیک سنگھ)
("جنگ" لاہور ۱۹۸۷ء - ۳ - ۱۲)۔

مبارک بیگم، سیدہ؛ زوجہ
سر مراتب علی، سماجی کارکن، مخیر خاتون،
بانی امام باڑہ مبارک بیگم بھائی دروازہ
لاہور، وفات ۱۹۶۹ء - ۱۲ - ۳۰، امام
باڑہ مبارک بیگم، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۹ء - ۱۲ - ۳۱)۔

مجاہد حمید : کشتی رانی کا قومی چیمپئن

عمر ۲۱ سال ، وفات (حادثہ) ۱۴ جولائی

۱۹۸۷ء ، لاہور (”جنگ“ لاہور ۱۵

جولائی ۱۹۸۷ء)۔

مجتبیٰ حسن زیدی ، سپید : سابق

ڈپٹی کمشنر ڈیرہ اسماعیل خان ، وفات

(حادثہ) وسط جولائی ۱۹۵۷ء ، مشہد ،

(ایران) (”نوائے وقت“ لاہور ۳۰

اگست ۱۹۵۷ء)۔

مجیب الرحمن : سابق صوبائی

سیکرٹری خوراک ، ولادت ۲۸ فروری

۱۹۳۴ء ، وفات (حادثہ) ۷ اکتوبر

۱۹۷۱ء ، گلبرگ ، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ۱۰-۸-۱۹۷۱ء)۔

مجیب الرحمن ، شیخ : بانی مشرقی

بنگال مسلم سٹوڈنٹس لیگ (۱۹۴۷ء) ،

سیکرٹری مشرقی پاکستان عوامی لیگ (۱۹۵۳ء)

وزیر مشرقی پاکستان (۱۹۵۴ء) ، مرکزی

رہنما سقوط ڈھاکہ ، بانی صدر بنگلہ دیش ،

ولادت ۱۹۲۲ء ، فرید پور ، وفات (قتل)

۱۵-۸-۱۹۷۵ء

مجیب الرحمن ، مفتی : مزاح نگار ،

مصنف : ”فی سبیل اللہ“ ، ”دفتری

مدیر ”مظلوم کشمیر“ ، ۶۰ سال عمر پائی ، وفات

۱۹۸۵ء-۸-۱۸ ، بی بی پاک دامن ، لاہور

(”جنگ“ لاہور ۱۹-۸-۱۹۸۵ء)۔

مبارک علی شاہ ، شیخ : ناشر ،

کتب فروش ، مولانا حسرت موہانی کے

دوست ، ۹۲ سال عمر پائی ، وفات یکم

اپریل ۱۹۸۳ء ، مومن پورہ ، لاہور ،

(”جنگ“ لاہور ۱۹۸۳ء-۲-۲)۔

مبارک علی ، میجر سپید : مسلم لیگ

کے رہنما ، کرنل عابد حسین کے بھائی ، سابق

صوبائی وزیر ، ۹۰ سال عمر پائی ، وفات

۱۹۷۵ء-۵-۲۶ ، شاہ جیونہ (جھنگ)

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۷۵ء-۵-۲۷)

مبارک علی ہمدانی ، حکیم سپید :

تحریک ختم نبوت کے کارکن ، طبیب حاذق ،

مصنف : سید البشر ، مرزائے قادیانی ، ذکر

خیر ، ولادت ۱۸۹۵ء-۳-۲۳ ، قصور ،

وفات ۱۹۵۳ء-۱-۱۰ ، قصور (تذکرہ

علمائے پنجاب مؤلف اختر راہی)۔

مجاز لودھی اکبر آبادی : ممتاز

شاعر ، ۵۰ سال عمر پائی ، وفات ۱۳ دسمبر

۱۹۷۸ء ، کراچی (حمید الدین شاہد ”سب

رس“ خصوصی نمبر)۔

ممتاز شاعر، مصنف؛ طارق ابد، مرے
خدا مرے دل، شب رفتہ، چراغ طاق،
ولادت ۱۹۱۴ء - ۶ - ۲۹، جھنگ، وفات
۱۹۶۴ء - ۵ - ۱۱، جھنگ ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۴ء - ۵ - ۱۲)۔

مجید، ایم، اے؛ آزادی
سے قبل کنٹرولر جنرل آف پرائسز
حکومت ہند، معروف تاجر، وفات
۱۹۵۷ء - ۸ - ۱۲، کراچی ("نوائے وقت"
۱۹۵۷ء - ۸ - ۱۳)۔

مجید شاہد؛ معروف شاعر،
احسان دانش سے تلمذ تھا، وفات وسط
جولائی ۱۹۸۳ء، کراچی ("جنگ" لاہور
ادبی ایڈیشن)۔

مجید لاہوری؛ شاعر، مزاح نگار،
صحافی، مدیر ہفت روزہ "منگدان" کراچی
۴۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۵۷ء - ۶ - ۲۶،
کراچی ("نوائے وقت" لاہور ۲۷ جون
۱۹۵۷ء)۔

محبت خان جی رسول خان جی؛
نواب سسر، نواب جونا گڑھ،
ولادت ۱۹۰۰ء - ۸ - ۲، جونا گڑھ، وفات
۱۹۵۹ء - ۱۱ - ۷، قبرستان سوسائٹی، کراچی

ترکیبات و محاورات"۔ سابق شریک معتمد
وزارت دفاع اسلام آباد، مقتدرہ قومی
زبان سے منسلک تھے۔ ولادت ۱۹۲۳ء
گجرات، وفات (حادثہ) ۱۹۸۵ء - ۷ - ۴،
چک لالہ، راولپنڈی (معلومات از
عطش درانی)۔

مجیب قادری بریلوی؛
شاعر، بٹالہ مسلم ہائی سکول کے استاد،
جامعہ قادریہ ساہی وال کے سابق پرنسپل،
سابق پرنسپل قادریہ ہائی سکول ساہی وال،
وفات ۱۹۵۷ء - ۲ - ۱۴، ساہی وال،
("نوائے وقت" لاہور، ۳۰ فروری
۱۹۵۷ء)۔

مجید احمد تاثیر، حکیم؛
ممتاز شاعر، وفات ۱۹۸۲ء - ۲ - ۱۶،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۸ فروری
۱۹۸۲ء)۔

مجید الملکی؛ معروف صحافی،
برادر مجید الملکی، وفات (حادثہ) ۲۰
مئی ۱۹۶۵ء، قاہرہ ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۵ء - ۵ - ۲۱)۔

مجید امجد، عبدالمجید؛
سابق اسٹنٹ فوڈ کنٹرولر، مقبول و

شیخ منظور الہی، سابق رکن صوبائی اسمبلی،
سابق صدر انجمن اسلامیہ لائل پور، اسلامیہ
کالج لائل پور کے بانی مبنی، سابق رکن
سنڈیکیٹ پنجاب یونیورسٹی، ۸۰ سال عمر
پائی، وفات ۱۹۶۸ء - ۲ - ۱۹، فیصل آباد،
("نوائے وقت" لاہور ۲۰ فروری
۱۹۶۸ء)۔

محبوب الہی منگلوری، مولانا:
فاضل دیوبند، مصنف: تحفہ سعدیہ،
اُستاد مدرسہ فتح پوری دہلی، صوفی صانی
ضمیر، ولادت ۱۹۱۱ء - ۸ - ۲، منگلور
(سہارنپور)، وفات ۱۹۸۱ء - ۱۳ - ۲۷،
میانی صاحب، لاہور (مکتوب حکیم انوار
الہی فرزند مرحوم بنام راقم)۔

محبوب عالم، چودھری:
سابق صدر ڈسٹرکٹ مسلم لیگ گورداسپور
نامور ایڈوکیٹ، وفات ۱۹۶۴ء - ۹ - ۷،
ادکارہ ("نوائے وقت" لاہور ۸ ستمبر
۱۹۶۴ء)۔

محبوب عالم، سید: سول سروس
آفیسر، کیپٹن ہاکی ٹیم مسلم یونیورسٹی علی گڑھ
۱۹۱۶ء - ۱۹۱۳ء، ماہر تعلیم، سماجی کارکن
کھلاڑی، ادارہ تہذیب الاخلاق لاہور

(لوح مزار)
محبوب الحسن ہاشمی، مولانا
سید، شاعر، استاد، تلمیذ
آرزو لکھنوی، ہیڈ ماسٹر کینٹ ہائی سکول
لاہور، وفات ۱۹۸۷ء - ۸ - ۱۳، لاہور،
("جنگ" لاہور ۱۹۸۷ء - ۸ - ۱۳)۔

محبوب الرسول، صاحبزادہ:
سجادہ نشین اللہ شریف، وفات ۲۰ ستمبر
۱۹۷۱ء، اللہ شریف (جہلم) (مکتوب
صاحبزادہ عبدالرسول بنام راقم)۔

محبوب الرشید: سابق گورنر
سٹیٹ بینک آف پاکستان، سابق ڈپٹی
چئیرمین منصوبہ بندی کمیشن، تین بار اعلیٰ
سرکاری اعزازات سے نوازے گئے۔
وفات ۱۹۷۹ء - ۶ - ۲، کراچی ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۷۹ء - ۲ - ۳)۔

محبوب الہی، پروفیسر صوفی:
پہلے سکھ تھے، پھر مسلمان ہو گئے۔ ایم اے
انگریزی، ولادت ۱۸۹۴ء - ۱۰ - ۷، واہنڈو
(گوجرانوالہ)، وفات ۱۹۷۴ء - ۱۱ - ۷
واہنڈو ("مجلہ خصوصی" گورنمنٹ کالج
گوجرانوالہ)

محبوب الہی، شیخ: والد ماجد

”بارون ہدی“، ”بخاری کا صحیح فیصلہ“،
ولادت ۱۹۰۱ء، سکھر (ایک)، وفات
۱۹۵۴ء، خوشاب (تذکرہ علمائے امامیہ
حسین عارف نقوی)۔

محسن اعظم گڑھی : شاعر،
عالم، ۹۵ سال عمر پائی، وفات ارسیمبر
۱۹۵۵ء، کراچی (”جنگ“ کراچی ۳ ارسیمبر
۱۹۵۵ء)۔

محسن شاہ، سید : انجمن
حمایت اسلام لاہور کے صدر، قانون
دان، وفات ۱۹۶۹ء۔ ۶۔۴ میانی صاحب،
لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۵ رجون
۱۹۶۹ء)۔

محسن علی عباسی، ڈاکٹر سید :
معروف سول سرجن، بانی انجمن تعیل اسلام
لاہور، ولادت آہائی وطن : راہوں (جالندھر)
وفات ۱۹۶۸ء۔ ۲۔۷، میانی صاحب،
لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۸ رفروری
۱۹۶۸ء)۔

محمد ابراہیم : سابق وائس
چانسلر ڈھاکہ یونیورسٹی، سابق وفاقی
وزیر قانون، سابق جج ڈھاکہ ہائی کورٹ،
وفات ۱۹۶۶ء۔ ۱۰۔۱۳، ڈھاکہ (”نوائے

کے روح رواں، وفات ۱۹۶۸ء۔ ۶۔۲۵
لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۲۶ رجون
۱۹۶۸ء)۔

محبوب عالم، علامہ حکیم :
برادر اصغر علامہ محمد عالم آسی امرتسری،
مصنف : خیابان شعر محبوب، اردو،
فارسی اور پنجابی کے شاعر، ”مطب
محبوب“ ”کشکول محبوب“ بیاض اور ادو
اعمال، بہترین خوشنویس، وفات ۱۰ ارسیمبر
۱۹۶۴ء، راگھو سیداں، کوٹا تارٹ
(گوجرانوالا) (مکتوب میاں ضمیر احمد
بنام راقم)

محبوب علی چٹہ، پروفیسر :
ماہر تعلیم، عربی اور فارسی کے زبردست
عالم، سابق پرنسپل سچل سرمست کالج
حیدرآباد، سابق سیکریٹری نیشنل بینک
فاؤنڈیشن، سابق پرنسپل ریسرچ فیلو
کیشن برائے تحقیق تاریخ و ثقافت اسلام آباد
وفات وسط نومبر ۱۹۶۷ء، دوران حج،
سعودی عرب، (”نوائے وقت“ لاہور
۱۹۶۷ء۔ ۱۱۔۳۰)۔

محبوب علی شاہ اٹکی : خوشنویس،
صرفی نحوی، مدرس، شیعہ عالم، مصنف :

محمد ابراہیم، حکیم؛
اوکاڑہ کی بزرگ شخصیت، وفات
۱۹۸۱ء - ۳ - ۲۶، اوکاڑہ ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۸۱ء - ۳ - ۲۶)

محمد ابراہیم خان جھگڑہ؛
سیاست دان، ممبر اسمبلی، مغربی
پاکستان مسلم لیگ (کنونشن) کے نائب
صدر، وفات ۱۹۶۳ء - ۱۲ - ۶، جھگڑہ
(پشاور)، ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۳ء -
دسمبر ۱۹۶۳ء)۔

محمد ابراہیم خلیل، ڈاکٹر
شیخ؛ محقق، نقاد، افسانہ نگار،
ولادت ۱۹۰۰ء - ۱۲ - ۲۳، کراچی، وفات
۱۹۸۲ء - ۱۱ - ۱۹، حیدرآباد ("جنگ"
کراچی ۱۹۸۲ء - ۱۱ - ۲۰)۔

محمد ابراہیم، خواجہ حافظ؛
سجادہ نشین خانقاہ احمدیہ سعیدیہ
موسی زئی، نقشبندیہ مجددیہ سلسلہ کے
شیخ طریقت، ولادت ۱۸۹۷ء موسیٰ
زئی، وفات ۱۹۵۷ء فروری ۱۹۵۷ء موسیٰ زئی،
(معلومات از حکیم محمد موسیٰ امرتسری)
محمد ابراہیم سیالکوٹی،
مولانا میر؛ عالم دین، تلمیذ مولانا

"نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۶ء - ۱۰ - ۱۴)
محمد ابراہیم، پروفیسر؛
سابق استاد سیلی کالج آف کامرس
پنجاب یونیورسٹی، لاہور، وفات ۱۹۶۴
جنوری ۱۹۶۴ء، میانی صاحب، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۴ء - ۸ جنوری
۱۹۶۴ء)۔

محمد ابراہیم انصاری، حاجی؛
چیئرمین بلدیہ گوجرانوالہ، مسلم لیگی رہنما،
وطن بھوجیاں (امرتسر)، وفات ۱۹۸۷
مئی ۱۹۸۷ء، قبرستان کلاں، گوجرانوالہ
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۷ء - ۵ - ۱۸)
محمد ابراہیم بلوچ؛ سندھی
ادیب، وفات ۱۹۸۶ء - ۷ - ۲۶،
گرگھی یاسین، سندھ (خبرنامہ اکادمی
ادبیات اسلام آباد ستمبر ۱۹۸۶ء)۔

محمد ابراہیم جگرانوی، مولانا؛
فاضل دیوبند، مدرس، ساٹھ سال درس
دیبا، مرید رشید احمد گنگوہی و خلیفہ
شاہ عبدالقادر رانی پوری، ولادت
(نگورد)، وفات ۱۹۷۰ء - ۹ - ۹
عربیہ مدرسہ، میاں چنوں (تذکرہ علمائے
پنجاب، مؤلف اختر اہی)۔

محمد احسان، میاں : بانی
پیکو آرٹ پریس لاہور، وفات ۱۱ ستمبر
۱۹۶۲ء، میاں صاحب، لاہور (نوائے
وقت لاہور ۱۹۶۲ء - ۹ - ۱۲)۔

محمد احسن چنہ، حافظ :
کہنہ مشق سندھی شاعر، ۸۶ سال عمر
پائی، وفات ۱۹۸۶ء - ۶ - ۱۹، دادو،
(خبرنامہ "اکادمی" ادبیات، اسلام آباد
جولائی ۱۹۸۶ء)۔

محمد احسن فاروقی، ڈاکٹر:
معلم، اردو زبان کے اسکالر، سابق
صدر شعبہ انگریزی بلوچستان یونیورسٹی،
مصنف : شام اودھ، سنگم، یوم پاکستان
میر انیس اور مرثیہ نگاری، اردو ناول
کی تنقیدی تاریخ، ولادت ۲۲ نومبر
۱۹۱۲ء، وفات ۱۹۷۸ء - ۴ - ۲۶، کراچی
(ماہنامہ "قومی زبان" کراچی)۔

محمد احمد پانی پتی، شیخ :
ابن شیخ محمد اسمعیل پانی پتی، مصنف :
مترجم، عربی سے اردو میں ترجمہ کرنے
کا ماہر، ۳۳ سال عمر پائی، وفات ۸
جنوری ۱۹۶۲ء، لاہور (نوائے وقت
۱۹۶۲ء - ۱۰ - ۱)۔

حافظ عبد المنان وزیر آبادی، مصنف :
تاریخ اہل حدیث، تفسیر الدر النظیم،
مدیر ماہنامہ الہادی سیالکوٹ، ولادت
اپریل ۱۸۷۴ء، وفات ۱۹۵۶ء - ۶ - ۱،
سیالکوٹ (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف
اختر راہی)۔

محمد ابراہیم علی چشتی : ادیب،
مفکر، فرزند گرامی محرم علی چشتی ابن احمد
بخش یکدل، وفات ۱۹۶۸ء - ۷ - ۹،
تکیہ صابر شاہ، لاہور (مدینۃ الاولیاء
مؤلف محمد دین کلیم)۔

محمد ابراہیم، مولانا :
دیکھئے :

محمد ابراہیم جگر نوزی
مولانا -

محمد ابراہیم ہاشمی، پیر :
سابق انسپکٹر آف سکولز پونچھ، والد
ماجد حافظ محمد یعقوب ہاشمی سیکرٹری
تعلیم آزاد جموں و کشمیر حکومت، ۹۰
سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۴ء - ۱۲ - ۳،
میاں صاحب، لاہور (نوائے وقت لاہور
۱۹۶۴ء - ۱۲ - ۴)۔

خطیب مسجد وزیر خان، عالم دین، شیخ
طریقت، مترجم کشف المحجوب، تحریک
آزادی کشمیر میں حصہ لیا، ۶۰ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۶۱ء۔ ۱۔۲۰، دربار داتا صاحب،
لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۲۱ جنوری
۱۹۶۱ء)۔

محمد اختر: سابق سیکریٹری جنرل
کراچی یونین آف جنرلسٹس، ممتاز صحافی
وفات ۱۹۵۸ء۔ ۱۲۔۲۰، لالو کھیت، کراچی
”نوائے وقت“ لاہور ۲۲ دسمبر
۱۹۵۸ء)۔

محمد ادریس طوروی، مولانا
حافظ: تلمیذ انور شاہ کشمیری،
شیر احمد عثمانی، برکات احمد ٹونگی،
سابق لیکچرار گورنمنٹ کالج ایبٹ آباد،
مصنف: ولادت ۱۹۱۵ء، طورو
(مردان)، وفات (حادثہ) ۲۰ مئی
۱۹۶۵ء، قاہرہ (”نوائے وقت“ لاہور
۱۹۶۵ء۔ ۵۔۲۱)۔

محمد ادریس کاندھلوی، مولانا،
عالم، مدرس، خطیب، مصنف،
شیخ الحدیث جامعہ اشرفیہ لاہور،
ولادت ۱۸۹۹ء۔ ۱۰۔۱۹، بھوپال،

محمد احمد، حافظ: سابق ڈپٹی
سیکرٹری حکومت پاکستان، ۶۸
سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۶ء۔ ۳۔۲۳،
لاہور (”جنگ“ لاہور ۱۹۸۶ء۔ ۳۔۲۳)۔

محمد احمد خان: سابق صدر
شعبہ اردو ایچی سن کالج لاہور، وفات
۱۹۸۵ء۔ ۱۱۔۸، سخی حسن، کراچی (”جنگ“
لاہور ۱۹۸۵ء۔ ۱۱۔۹)۔

محمد احمد خان، سردار:
احمد رضا خان قصوری کے والد ماجد،
ان کے قتل کے جرم میں ذوالفقار علی
بھٹو کو پھانسی کی سزا ملی، ولادت ۲۸
اگست ۱۹۰۳ء، وفات (قتل) ۱۱ نومبر
۱۹۷۳ء، دربار بلھے شاہ، قصور،
”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۷۳ء۔ ۱۱۔۱۲)۔

محمد احمد سونی پتی، سید:
شیعہ عالم، آریہ سماجیوں کے خلاف
کام کیا، مصنف: ختم نبوت، شہادت
عظمیٰ، تفسیر قرآن، ولادت ۱۹۰۱ء،
سونی پت، وفات ۱۹۵۸ء۔ ۱۰۔۲۳،
ملتان (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلفہ
اختر اہی)۔

محمد احمد، سید ابوالحسنات:

اپرتناول (ہزارہ) ، وفات ۱۹۷۱ء - ۸ - ۳۱ ،
ایبٹ آباد (مشاہیر علمائے دیوبند ، مؤلف
قاری فیوض الرحمن)۔

محمد اسحق مولانا : عالم دین ،
سابق خطیب جامع مسجد اہل حدیث سرگودھا ،
وفات ۱۹۶۷ء - ۹ - ۴ ، سرگودھا (نوائے
وقت "لاہور" ۱۹۶۷ء - ۹ - ۵)۔

محمد اسحق ، مولانا مفتی : جموں
کشمیر کے ممتاز عالم دین ، خطیب عیدگاہ ،
وفات ۱۹۵۹ء - ۸ - ۲۷ ، گجرات (نوائے
وقت "لاہور" ۱۹۵۹ء - ۸ - ۲۸)۔

محمد اسحق نقشبندی : معروف
صحافی ، وفات ۱۹۸۵ء - ۹ - ۱۶ ، جہلم ،
("جنگ" لاہور ۱۹۸۵ء - ۹ - ۱۷)۔

محمد اسرائیل ، مولانا : تلمیذ
انور شاہ کشمیری ، مدرس ، شمالی ارکاٹ ،
بنکاک ، میمن سنگھ میں درس تدریس ،

ولادت ۱۸۷۴ء ، چوہان (ہزارہ) ، وفات
۱۹۵۳ء ، بالائی بالا (ہزارہ) (مشاہیر
علماء دیوبند مؤلف قاری فیوض الرحمن)۔

محمد اسلم ، پروفیسر ، خواجہ :
ماہر اقتصادیات ، سابق پرنسپل اسلامیہ
کالج سول لائٹنر لاہور ، ولادت یکم اپریل

وفات ۱۹۷۴ء - ۷ - ۲۸ ، شادمان ، لاہور
(تذکرہ مولانا محمد ادریس کاندھلوی ،
مرتبہ محمد میاں صدیقی)۔

محمد ازہر ، مولوی کرم دین :
پنجابی کے معروف شاعر ، ان کے مولوی
دلپذیر کے ساتھ ادبی معرکے ہو کرتے
تھے ، ولادت ۱۸۷۲ء ، بھیرہ ، وفات
ستمبر ۱۹۵۱ء ، بھیرہ (سخنوران سرگودھا
مرتبہ محمود اسیر)۔

محمد اسحق جان سرہندی ،
پیر : تحریک خلافت و تحریک پاکستان
کے کارکن ، مصنف : پیر طریقت ،
ولادت ۱۳۳۰ھ ، حیدرآباد ، وفات
۱۹۷۵ء - ۱۲ - ۷ ، حیدرآباد ("جنگ" کراچی
۱۹۷۵ء - ۱۲ - ۸)۔

محمد اسحق مانسہروی ، مولانا :
امیر المجاہدین ، ولادت ۱۸۵۶ء ، وفات
۱۹۶۱ء - ۱۲ - ۸ ، حویلیاں (تاریخ ہزارہ
شیر بہادر خان پنی)۔

محمد اسحق ، مولانا : تلمیذ
محمد انور شاہ کشمیری ، خطیب جامع مسجد
ایبٹ آباد ، مدرس ، مصنف : السیف
الفاروق ، مخزن العلوم ، ولادت ۱۸۹۰ء ،

اسمبلی صوبہ سرحد، ولادت ۱۹۰۳ء ،
وفات ۱۹۵۸ء - ۱۰ - ۱۰، پشت خاڑہ
پشاور ("نوائے وقت" لاہور) ۱۱
جنوری ۱۹۵۸ء)۔

محمد اسلم، چودھری؛ سابق
ڈپٹی سیکریٹری حکومت پاکستان، وفات
۱۹۸۰ء - ۶ - ۱۱، ڈھوک کھبہ، راولپنڈی،
(لوح مزار)۔

محمد اسلم رانجھا، میاں؛
مینیرہ سلطانہ کے شوہر، والد بزرگوار
میاں سیف اللہ رانجھا، معروف زمیندار
ماہر موسیقی، مینیرہ سلطانہ ٹرسٹ کے
بانی، ولادت ۱۹۳۲ء، لیپانی (بھلوال)،
وفات (قتل) ۱۹۴۵ء - ۱ - ۱، وال میانہ
(بھلوال) ("نوائے وقت" لاہور،
۱۹۴۵ء - ۱ - ۳)۔

محمد اسلم، کرنل؛ سابق
پرنسپل اسلامیہ کالج ریلوے روڈ، لاہور،
کرکٹ کے ممتاز کھلاڑی، ولادت ۱۹۱۳ء
وفات ۱۹۶۱ء - ۱۱ - ۱۱، میانی صاحب،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور) ۱۲ نومبر
۱۹۶۱ء)۔

محمد اسلم، میاں، (ایم اسلم)؛

۱۹۱۱ء، لاہور، وفات ۱۹۸۳ء - ۴ - ۲۰،
کوٹھی داران، لاہور (لوح مزار)۔

محمد اسلم، پروفیسر قاضی؛
ماہر نفسیات و فلسفہ، سابق صدر
شعبہ فلاسفی گورنمنٹ کالج لاہور، سابق
پرنسپل تعلیم الاسلام کالج ربوہ، وفات
اوائل دسمبر ۱۹۸۱ء، ربوہ ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۸۲ء - ۱ - ۱)۔

محمد اسلم، چوہدری؛
سابق رکن قومی اسمبلی، پاکستان پیپلز پارٹی
کے سرگرم کارکن، ولادت ۱۹۳۰ء،
وفات ۱۹۴۵ء - ۴ - ۹، پھلور (ٹوبہ
ٹیک سنگھ)۔ ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۴۵ء - ۴ - ۱۰)۔

محمد اسلم قریشی، ڈاکٹر؛
نقاد، ماہر تعلیم، محقق، ڈرامے کا نقاد
وفات ۱۹۸۵ء - ۶ - ۸ (ماہنامہ "اخبار
اردو" اسلام آباد)۔

محمد اسلم جوڑہ، چودھری؛
سماجی کارکن، وفات ۱۹۸۴ء - ۲ - ۱۲،
گجرات ("جنگ" لاہور) ۱۵ فروری
۱۹۸۴ء)۔

محمد اسلم خان؛ رکن صوبائی

لاہور ۱۹۶۳ء - ۵ - ۲۴)۔

محمد اسماعیل خان، چودھری:

رئیس ہٹالہ، وفات ۱۹۶۲ء - ۴ - ۱۰، لاہور

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۶۲ء - ۴ - ۱۳)۔

محمد اسماعیل دیوبندی، مولانا:

شبیحہ عالم، مناظر، مدیر ”صداقت“ گوجرہ

مصنف: تفسیر خلافت، یاد فاروق،

ولادت ۱۹۰۱ء، سلطان پور لوہیاں (کپورتھلہ)

وفات ۱۹۷۶ء - ۶ - ۱۳، کربلا ڈھپ شاہ،

فیصل آباد (تذکرہ علماء امامیہ مؤلف حسین

عارف نقوی)۔

محمد اسماعیل روپڑی، حافظ:

عالم دین، واعظ، خطیب، برادر بزرگ حافظ

عبدالقادر روپڑی، وفات ۱۹۶۲ء - ۱ - ۱۲،

گارڈن ٹاؤن، لاہور (مکتوب حافظ جاوید

بنام راقم)۔

محمد اسماعیل سلفی، مولانا:

نامور عالم دین، مدرس، ولادت ۱۸۹۵ء

ڈھونیکے (گوجرانوالہ)، وفات ۲۰ فروری

۱۹۶۸ء، گوجرانوالہ)۔

محمد اسماعیل سپید، کرمانوالہ:

پیر طریقت، خلیفہ میاں شیر محمد شرقپوری،

ولادت ۱۸۸۹ء، کرمانوالہ (فیروز پور)

معروف ناول نگار، ادیب، ولادت

۱۸۸۵ء - ۸ - ۲، لاہور، وفات ۲۳ نومبر

۱۹۸۳ء، میاں صاحب، لاہور (”جنگ“

لاہور ۱۹۸۳ء - ۱۱ - ۲۴)۔

محمد اسماعیل: سابق

ہائی کمشنر پاکستان متعینہ دہلی، سابق

چیف جج آباد ہائی کورٹ، وفات ۲۳

نومبر ۱۹۵۵ء، گورکھپور (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۵۵ء - ۱۱ - ۲۵)۔

محمد اسماعیل پانی پتی، شیخ:

مصنف: مولانا حالی کے ساتھی، مرتب:

مقالات سرسید، ولادت ۱۸۹۳ء - ۴ - ۴،

پانی (مہرولی)، وفات ۱۹۷۲ء - ۱۰ - ۱۲،

ربوہ (”نوائے وقت“ لاہور ۳ اکتوبر

۱۹۷۲ء)۔

محمد اسماعیل، پیر:

عالم دین، صوفی، وفات ۲۳ دسمبر

۱۹۶۶ء، گوجرانوالہ (”نوائے وقت“ لاہور

۱۹۶۶ء - ۱۲ - ۲۴)۔

محمد اسماعیل، حکیم: جگراؤں

کے نامور طبیب، ماہر فن، والد بزرگوار

محمد شریف جگراؤں، وفات ۲۳ مئی

۱۹۶۳ء، میاں میر، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۱ فروری ۱۹۶۲ء)۔

محمد اشرف سندھو، مولانا حکیم؛ تلمیذ رشید مولانا محمد عبداللہ

روپڑی، عالم دین، طبیب، مصنف:

مقیاس حقیقت، پیغام جیلانی، مقام

اہل حدیث، اکمل البیان، عقیدہ حیات

النبی، نانک کی ہر داس، ولادت، ۴ اربسمبر

۱۸۹۷ء، سندھو (بلوکی)، وفات ۲۰

اگست ۱۹۶۲ء، سندھو (بلوکی)۔

(مکتوب محمد زبیر سندھو بنام راقم)۔

محمد اشرف، شیخ:

علوم اسلامیہ پر انگریزی زبان میں کتابوں

کے ناشر، ولادت ۱۹۰۳ء، وفات ۹

مئی ۱۹۸۰ء، بی بی پاکدامن، لاہور

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۰ء - ۵ - ۱۰)۔

محمد اشرف، مولانا حکیم:

طیب کامل، صوفی با صفا، خلیفہ قاضی

عادل شاہ چوراہی، مصنف: علاج

الاطفال، رسالہ ردّ شیعہ، وفات ۱۹۵۳ء

وٹے کے (گوجرانوالہ) (مکتوب میاں

ضمیر احمد بنام راقم)۔

محمد اصغر، مولانا: صوفی،

وفات ۱۹۶۶ء - ۱ - ۲۰، حضرت کرمانوالہ،

(اوکاڑہ) ("نوائے وقت" لاہور ۲۱

جنوری ۱۹۶۶ء)۔

محمد اسماعیل فاروقی:

مدیر "الانصاف"، ماہر تعلیم، خاکسار

تحریک سے وابستہ رہے، وفات آواخر

۱۹۸۰ء، باغبانپورہ، لاہور۔

محمد اسماعیل، قاری:

شیخ تجوید، شاہ عالم مارکیٹ کے مدرسے

سے وابستہ تھے، وفات ۱۹۸۱ء - ۲ - ۲۴،

کھنڈا (صوابی) ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۸۱ء - ۲ - ۲۵)۔

محمد اسماعیل قریشی:

سیاست دان، صحافی، ہفت روزہ "افریشا"

سے تعلق رہا، چیئر مین ہوم کی معروف

شخصیت، ۵۷ سال عمر پائی، وفات

۱۹۸۳ء - ۵ - ۱۷، میانی صاحب، لاہور

("جنگ" لاہور ۱۹۸۳ء - ۵ - ۱۸)۔

محمد اشرف، آغا: نبیرہ

محمد حسین آزاد، اقوام متحدہ کے محکمہ

اطلاعات کے ڈائریکٹر تعلقات خارجہ،

مصنف: لندن سے آداب عرض،

وفات ۱۹۶۲ء - ۲ - ۱۰، مومن پورہ،

محمد افضل : فلائنگ آفیسر

حفیظ جالندھری نے تاریخ کہی تھی، جوان
سال، وفات ۱۹۵۲ء - ۱۰ - ۲۰، میان
صاحب، لاہور (لوح مزار)۔

محمد افضل حسین قادری :

ماہر تعلیم، نامور استاد، سابق پروفیسر
کراچی یونیورسٹی، ولادت ہدایوں، وفات
۱۹۶۴ء - ۱۲ - ۶، جامعہ کراچی، کراچی،
(لوح مزار)۔

محمد افضل، چودھری :

فرزند ارجمند مولابخش کشتہ، سابق پرنسپل
اینگلو پنجابی کالج لاہور، پنجابی زبان و
ادب کے ماہر، مدیر ماہنامہ پنجدریا
لاہور، وفات ۱۹۶۴ء - ۲ - ۱۰، گڑھی
شاہو (نوائے وقت لاہور ۱۱
اپریل ۱۹۶۴ء)۔

محمد افضل خان بنگش :

معروف سیاست دان، وفات ۲۹
اکتوبر ۱۹۸۶ء، کوہاٹ ("جنگ" لاہور
۱۹۸۶ء - ۱۰ - ۳۰)۔

محمد افضل شاہ بخاری :

روحانی پیشوا، مرید پیر فضل شاہ
جلال پوری، شاعر، مصنف، بہار افضل

عالم، حکیم، سجادہ نشین درگاہ غلام حسن

چک بھٹی، وفات ۱۹۶۴ء - ۸ - ۲۳،
چک بھٹی، جلال پور بھٹیاں (مکتوب
میاں صنمیر احمد بنام راقم)۔

محمد اعظم قادری نوشاہی

میر و والی، بابا : اردو، فارسی
شاعر المتخلص بہ اعظمی، مصنف :
تحفۃ الفقراء، تحفۃ الاخوان، غایت
الغایہ، بے مثل بشر، ہدایت المریدین،

ولادت ۱۸۶۱ء - ۱۱ - ۲۴، میر و وال،

وفات ۱۹۵۵ء - ۶ - ۴، میر و وال

(شیخوپورہ) (تذکرہ حاجی حسین بخش
نوشاہی مرتبہ محمد لطیف زار)۔

محمد اعظم لدھیانوی ،

الحاج خواجہ : لدھیانہ کی ممتاز
شخصیت، لاہور کے ممتاز تاجر،

وفات ۱۹۴۴ء - ۶ - ۲۳، لاہور

("نوائے وقت" لاہور ۲۵ جون

۱۹۴۴ء)۔

محمد افتخار الدین مفتی ،

لیفٹیننٹ کرنل : منٹ ماسٹر،

وفات ۱۹۶۸ء - ۱۲ - ۱۸، میان میر،

لاہور (لوح مزار)۔

(”نوائے وقت“ لاہور ۲۷ جنوری
۱۹۷۶ء۔)

محمد اقبال، پروفیسر شیخ:
ماہر زبان فارسی، سابق پروفیسر اور نٹل
کالج لاہور، ولادت ۱۸۹۴ء، جالندھر،
وفات ۱۹۴۸ء۔ ۵-۲۱، لاہور (”انقلاب“
لاہور ۱۹۴۸ء۔ ۵-۲۸)۔

محمد اقبال حسن، حکیم: ماہر
طب مشرق، ۲۷ سال عمر پائی، وفات
۱۹۸۰ء۔ ۶-۴، سخی حسن، کراچی (”جنگ“
کراچی ۱۹۸۰ء۔ ۶-۵)۔

محمد اقبال شیدائی: انقلابی
مجاہد، مصنف: ”انقلابی کی سرگزشت“
مولانا عبید اللہ سندھی کے قریبی ساتھی،
مولانا عبید اللہ سندھی اور مولوی برکت اللہ
بھوپالی کے خطوط ان کے نام چھپ چکے
ہیں۔ ۸۵ سال عمر پائی، ولادت پورہ
ہیراں (سیالکوٹ)، وفات ۱۳ جنوری
۱۹۷۴ء، میان صاحب، لاہور (تحقیقی
مقالہ شعبہ تاریخ پنجاب یونیورسٹی مصنف
گلزار احمد)۔

محمد اقبال قریشی ہاشمی:
سابق صدر آل پاکستان تحریک اردو،

ولادت پونگال (ہوشیار پور)، وفات
۱۹۷۸ء۔ ۷-۱، سرگودھا (مکتوب فرزند
آں مرحوم بنام راقم)۔

محمد افضل شاہ ہاشمی، پیر:
فرزند اکبر پیر غلام دست گیر نامی، سجادہ
نشین درگاہ جلیلیہ لاہور، وفات ۲۷ جون
۱۹۷۷ء، رتہ پیراں (شیخوپورہ)۔

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۷۷ء۔ ۶-۲۸)۔
محمد افضل طور: نامور شاعر،
ولادت ۱۹۲۱ء۔ ۶-۲۰، وفات یکم جنوری
۱۹۸۲ء، تمبولی نزد سادھو کے (گوجرانوالہ)
(”خصوصی مجلہ“ گورنمنٹ کالج گوجرانوالہ)
محمد افضل ہمالیہ والا: معروف
اداکار، وفات ۱۹۸۳ء۔ ۱۲-۳۱،
لاہور (”نوائے وقت“ لاہور یکم جنوری
۱۹۸۴ء)۔

محمد اقبال: مصنف، سابق
ڈپٹی ڈائریکٹر سول سروس اکادمی لاہور،
وفات ۱۹۸۵ء۔ ۲-۳، لاہور (”جنگ“
لاہور ۱۹۸۵ء۔ ۲-۴)۔

محمد اقبال احمد خان، رائے:
سابق رکن صوبائی اسمبلی، سماجی کارکن،
وفات ۱۹۷۶ء۔ ۱-۲۶، چیچہ وطنی،

۶۱۹۸۶-۱۲-۱۱، فتح پور (رسول پور تارڑ)
گوجرانوالا (مکتوب میاں ضمیر احمد
بنام راقم)۔

محمد اکبر، قاضی؛ تحریک

پاکستان کے صحافی، وزیر تعلیم، داخلہ و
خزانہ سندھ، مدیر روزنامہ سندھ نیوز،
مدیر ہفت روزہ آبزور حیدرآباد،
۲۵ سال عمر پائی، وفات ۱۳ فروری
۱۹۶۹ء، حیدرآباد (نوائے وقت)
لاہور ۱۹۶۹-۲-۱۳)۔

محمد اکبر قریشی؛ سابق ڈپٹی

اکاؤنٹنٹ جنرل، وفات (قتل) ۸
جون ۱۹۶۳ء، گلبرگ، لاہور (نوائے
وقت "لاہور ۱۹۶۳-۶-۹)۔

محمد اکبر قریشی، لالہ؛ مجاہد

جنگ آزادی، پہلی عالمی جنگ کے بعد

حاجی صاحب ترنگ زئی کی قیادت میں

انگریزوں کے خلاف جہاد کیا، روس اور

افغانستان میں بھی رہے، آٹھ سال

انگریزوں کی قید میں گزارے، وفات

۱۹۶۲-۳-۱۱ ہری پور (تاریخ ہزارہ

مصنف شیر بہادر خان پتی)۔

محمد اکبر، میاں؛ سابق رکن

وفات ۱۹۶۶-۱-۲۳، میاں صاحب
لاہور (نوائے وقت "لاہور ۲۴ جنوری
۱۹۶۶)۔

محمد اقبال، مرزا؛ سابق

پرنسپل جہانزیب کالج سید و شریف، وفات
۱۹۶۸-۶-۹، اسلام آباد (لوح مزار)۔

محمد اکبر؛ کلید بردار روضہ

مبارک حضرت مجدد الف ثانیؒ سرہند شریف،
وفات ۱۹۵۵-۳-۱۲، میاں صاحب،
لاہور (نوائے وقت "لاہور یکم اپریل
۱۹۵۵)۔

محمد اکبر، چودھری؛ جماعت

اسلامی کے بانی رکن، سابق رکن مرکزی
مجلس شوریٰ جماعت اسلامی، تفہیم القرآن
کے کچھ حصے کا انگریزی میں ترجمہ کیا،

وفات ۱۹۶۲-۱-۱۶، مراد (سیالکوٹ)

(نوائے وقت "لاہور ۱۹۶۲-۱-۱۹)۔

محمد اکبر علی؛ عارف، عالم دین،

ولادت ۱۸۸۳ء، میاںوالی، وفات ۲۹

دسمبر ۱۹۵۶ء، اکبر المساجد، میاںوالی،

(لوح مزار)۔

محمد اکبر فتح پوری، مولانا حکیم؛

صوفی، حکیم، مفتی، عالم دین، وفات

۱۹۸۰ء-۱-۲۷، میانی صاحب، لاہور
 ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۰ء-۱-۲۸)
 محمد اکرم، میجر؛ نشان حیدر
 یافتہ، ولادت ۱۹۳۸ء-۳-۳،
 ڈنگ (گجرات)، وفات (شہادت) ۵
 دسمبر ۱۹۷۱ء، بوگرہ (اکرم نشان حیدر
 مرتبہ سعید راشد)۔

محمد الدین چشتی، میاں؛
 سلسلہ چشتیہ کے صاحب ارشاد
 بزرگ، والد ماجد محمد اعظم چشتی نعت
 خوان، ۹۰ سال عمر پائی، وفات ۶ جولائی
 ۱۹۶۱ء، لاہور ("نوائے وقت" لاہور
 ۱۹۶۱ء-۷-۲۰)۔

محمد اللہ بخش، ابوالفتح؛
 عالم، مدرس، استاد جامع مظفریہ و
 پشاور، مرید خواجہ نظام الدین تونسوی
 ولادت ۱۹۲۹ء-۲-۱۲، شادیہ (میانوالی)
 وفات ۱۹۷۴ء-۹-۲۲، واپس پشاور
 (میانوالی) (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف
 اختر اہی)۔

محمد اللہ دتہ نقشبندی، صوفی؛
 مناظر، عالم دین، مصنف، مذہب اہل
 سنت کی حمایت میں ۲۶ کتابیں لکھیں،

صوبائی اسمبلی، کونسل مسلم لیگ کے رہنما،
 وفات (قتل) ۱۹۷۰ء-۱۰-۲۵، گجرات
 ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۰ء-۱۰-۲۶)۔
 محمد اکرم، شیخ؛ مصنف؛
 آب کوثر، رود کوثر، موج کوثر، غالب نامہ
 ارمغان شبلی، سابق ڈائریکٹر ادارہ ثقافت
 اسلامیہ لاہور، سابق سی ایس پی افسر،

ولادت ۱۹۰۸ء-۹-۱۰، رسول نگر (گوجرانولہ)
 وفات ۱۹۷۳ء-۱-۱۷، احاطہ میاں میر،
 لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۸ جنوری
 ۱۹۷۳ء)۔

محمد اکرم ثانی، میاں؛
 سجادہ نشین درگاہ شاہ خیر الدین جیلانی
 سکھر، وفات ۱۹۷۸ء-۱۲-۶، درگاہ
 شاہ خیر الدین، سکھر (لوح مزار)
 محمد اکرم رہبر؛ ممتاز صحافی
 سینئر سب ایڈیٹر روزنامہ "مشرق" لاہور،
 ابن چوہدری رحمت اللہ پھلوری، وفات
 (حادثہ) ۱۹۷۲ء-۳-۲۲، میانی صاحب
 لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۵
 مارچ ۱۹۷۲ء)۔

محمد اکرم مخدومی؛ ماہر
 تعلیم، سابق ناظم تعلیمات، وفات

(تذکرہ اکابر اہل سنت مؤلفہ عبدالحکیم شرف قادری)۔

محمد امیر بادشاہ، پیر:

سجادہ نشین چورہ شریف، روحانی پیشوا،

وفات ۱۹۶۲ء - ۴ - ۵، چورہ شریف

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۶۲ء - ۴ - ۵)۔

محمد امیر خان، چودھری:

حلقہ چکوال سے، سابق رکن قومی اسمبلی،

پاکستان پیپلز پارٹی کے سرگرم رکن،

ولادت ۱۹۵۴ء، بھگوال، وفات (قتل)

۱۹۶۴ء - ۸ - ۲۸، چکوال (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۶۴ء - ۸ - ۲۹)۔

محمد امیر، مولانا: فاضل

دیوبند، سماجی کارکن، بنگال کے قحط

میں نمایاں خدمات انجام دیں، دیہات

سدھار کے کارکن، وفات ۱۹۶۹ء - ۵ - ۱۹،

سرائے نورنگ (بنوں) (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۶۹ء - ۵ - ۱۰)۔

محمد امین الدین، مفتی:

مدرس، عالم دین، امرتسر اور کامونگی

میں تدریس کا فریضہ انجام دیتے رہے،

ولادت ۱۹۱۳ء، سہسوان (بدایوں)،

وفات ۱۹۶۱ء - ۱۲ - ۶، کامونگی (گوجرانولہ)

ولادت ۱۹۲۹ء، لدھیانہ، وفات ۱۵

جون ۱۹۸۵ء، وسن پورہ، لاہور (مکتوب

حکیم محمد موسیٰ، امرتسری بنام راقم)۔

محمد الیاس، میاں: یکے از

احفاد شاہ عنایت قادری، فرزند گرامی حاجی

محمد جہانگیر متولی درگاہ شاہ عنایت، وفات

۱۹۸۱ء - ۴ - ۲۵، درگاہ شاہ عنایت، لاہور

(روح مزار)۔

محمد امام غزالی، مولانا ابوالحمود:

تلمیذ شیخ الہند و مولانا قطب الدین غورخستوی

پچاس سال درس دیا، بانی مدرسہ اسلامیہ

عربیہ ٹمن، تحریک خلافت کے کارکن، شاعر،

والد بزرگوار پروفیسر نور الحسن استاد اور نٹل

کالج لاہور، مصنف، حواشی صحاح ستہ،

تفسیر بیضاوی، ولادت ۱۸۸۸ء، سبزپور

(حسن ابدال)، وفات ۱۹۶۰ء - ۱۰ - ۱۲، ٹمن

(انک) (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلفہ اختر

راہی)۔

محمد امید علی خان، مفتی:

عالم، مدرس، قاری، استاد مدرسہ انوار

العلوم ملتان، مصنف القول الصبیح فی

اثبات حیات المسیح، ولادت ۱۸۸۳ء،

سکھ ڈیرہ (گیا)، وفات ۱۹۶۳ء، ملتان،

الاولیاء، مؤلف محمد دین کلیم)۔
محمد امین سیٹھی؛ صحافی
 سماجی کارکن، جرٹا نوالا کی معروف شخصیت
 ۵۸ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۰ء۔ ۲۰۔۷۔۱۹۸۰
 جرٹا نوالا ("نوائے وقت" لاہور ۱۲ جولائی
 ۱۹۸۰ء)۔

محمد امین شرقپوری؛ مدیر
 پبلشر، مصنف، تاجر کتب، ادارہ
 شمع ادب کے بانی، ۵۵ سال عمر پائی،
 وفات ۱۹۶۷ء۔ ۲۹۔۶۔۱۹۶۷، شرق پور،
 ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۷ء۔ ۳۰۔۶۔۱۹۶۷)۔

محمد امین، مولانا مفتی؛
 بانی دارالعلوم امینیہ جرٹا نوالا، عالم دین،
 خطیب جامع مسجد جرٹا نوالا، لدھیانہ میں
 بھی خطیب رہے، ولادت: آبائی وطن،
 مؤ (پھلور)، وفات ۱۹۷۳ء۔ ۱۲۔۲۳،
 جرٹا نوالا (لوح مزار)۔

محمد امین، مولوی؛
 معروف صنعت کار، مالک امین
 جیوٹ ملز، وفات ۱۹۵۵ء۔ ۱۔۱۔۱۹۵۵،
 ڈھاکہ ("نوائے وقت" لاہور ۳ جنوری
 ۱۹۵۵ء)۔

(مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری) بنام راقم،
محمد امین پراچہ؛ ممتاز
 صنعت کار، چینی اور کپڑے کے کارخانے
 لگائے، شینگ اور انشورنس کا کاروبار،
 وفات ۱۹۶۹ء۔ ۸۔۲۶، لاہور ("نوائے
 وقت" لاہور ۱۹۶۹ء۔ ۸۔۲۶)۔

محمد امین خان کھوسو؛
 مسلم یونیورسٹی علی گڑھ سٹوڈنٹس یونین
 کے رہنما، سیاست دان، تحریک آزادی
 کے کارکن، سندھ کانگریس کے رہنما، مولانا
عبید اللہ سندھی کے شیدائی، ولادت
 ۱۹۱۱ء۔ ۱۲۔۱۱، گوٹھ میر حیات خان،

جیکب آباد، وفات ۱۹۷۳ء۔ ۱۲۔۵،
 عزیز آباد (جیکب آباد) (ماہنامہ "بلوچی
 دنیا" ملتان، بابت ماہ دسمبر ۱۹۷۳ء)
محمد امین زبیری؛ سوانح
 نگار، وفات ۱۹۵۸ء۔ ۹۔۲، کراچی
 ("جنگ" کراچی ۱۹۵۸ء۔ ۹۔۳)۔

محمد امین زنجانی، سید؛
 خلیفہ مجاز میاں شیر محمد شرقپوری، مبلغ،
 خطیب، سماجی کارکن، ولادت ۱۸۹۶ء،
 جیاموسی (شاہدرہ)، وفات ۱۹۷۲ء دسمبر
 ۱۹۶۷ء، جیاموسی (شاہدرہ) (مدینتہ

فرزیشن امیر افغانستان کے فرزند گرامی،
ولادت ۱۹۱۸ء-۱۲-۱۱، جلال آباد،
وفات ۱۹۴۴ء-۱۱-۱۳، بیگم پورہ،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۲ نومبر
۱۹۴۴ء)۔

محمد انور بابر، حکیم :

ماہر طبیب، ادیب، سیاسی رہنما، مجاہد
تحریک آزادی، ڈاکٹر منیر الدین چغتائی
کے ابن عم، ولادت ۱۹۲۲ء، لاہور،
وفات ۱۹۴۴ء-۲-۲۰، میانی صاحب
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۲ فروری
۱۹۴۴ء)۔

محمد انور سماں : سابق

صوبائی وزیر، سیاست دان، وفات
(قتل) ۱۹۴۶ء-۱-۲۳، سماں (گجرات)
("امروز" لاہور ۱۹۴۶ء-۱-۲۳)۔

محمد انور گوٹندی : مدیر

ہفت روزہ "یاد خدا" سرگودھا،
غزل گو شاعر، ولادت ۱۹۲۲ء، میترہ
والی (ڈسکہ)، وفات ۱۹۴۴ء-۹-۱۱،
سرگودھا (سخنوران سرگودھا، مرتبہ
محمود اسیر)۔

محمد انور، ملک : مسلم لیگی

محمد انور الحسن شیر کوٹی،

پروفیسر مولانا : فاضل دیوبند،

ایم اے پنجاب، شاعر، استاد زندہ

کالج کپور تھلہ و اسلامیہ کالج فیصل آباد

مصنف : تجلیات عثمانی، حیات امداد،

انوار عثمانی، سیرت پیغمبر اعظم، انوار قاسمی

ولادت ۱۹۰۶ء، شیرکوٹ (بجنور)، وفات

۱۹۴۶ء-۱۰-۵، فیصل آباد (تذکرہ علمائے

پنجاب مؤلفہ اختر اہی)۔

محمد انور الحق خیری، مولانا :

عالم دین، وفات ۱۹۶۶ء-۲-۱۹

قبرستان سوسائٹی، کراچی،

(روح مزار)۔

محمد انور المصطفیٰ، مولانا

صاحبزادہ : صوفی، عالم، شعلہ

بیان مقرر، مجاہد تحریک ختم نبوت و

تحریک نظام مصطفیٰ، وفات ۱۹۳۲ء

فروری ۱۹۸۶ء، چک بھٹی، جلالپور

بھٹیاں (مکتوب میاں صنمیر احمد بنام

راقم)۔

محمد انور : ماہر قانون دان،

بار ایٹ لا، ذوالفقار علی بھٹو کے مقدمہ

کے سرکاری وکیل، ڈاکٹر اللہ جوایا شاہی

سابق ایگزیکٹو ڈائریکٹر، وفات (روشننگٹن)
۱۹۶۸-۶-۲۵، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۸-۶-۲۴)۔

محمد ایوب خان، فیلڈ مارشل:

افواج پاکستان کے پہلے سی این سی، صدر
پاکستان، مصنف: FRIEND'S NOT
MASTERS، ولادت، ۱۴-۵-۱۹۰۶
ریحانہ (ہری پور)، وفات، ۲۰-۴-۱۹۶۴
ریحانہ (ہری پور) ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۶۴-۴-۲۱)۔

محمد ایوب دہلوی، مولانا:

شاہ ولی اللہ کے فکری مدرسے کے آخری
رکن، مفسر قرآن، مصنف، وفات ۱۴
دسمبر ۱۹۶۹ء، کراچی ("جنگ" کراچی ۱۵
دسمبر ۱۹۶۹ء)۔

محمد ایوب شاہ، پیر: سجادہ

نشین درگاہ نقشبندیہ چورہ شریف،
وفات ۱۹۸۶-۸-۴، مدینہ منورہ
(مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری بنام راقم)
محمد ایوب قادری، ڈاکٹر:
محقق، مورخ، مصنف، استاد سابق
صدر شعبہ اُردو، اردو کالج کراچی،
ولادت: آٹولہ، وفات ۱۹۸۳-۱۱-۱۲۵

کارکن، ولادت ۱۹۱۳ء، وفات ۲۱ اگست
۱۹۸۳ء، سیکم پورہ، لاہور ("جنگ" لاہور
۱۹۸۳-۸-۲۲)۔

محمد انور، ملک: سابق صدر

مغربی پاکستان کنونشن مسلم لیگ، ۱۷ سال
عمر پائی، وفات (حادثہ) ۱۹۶۵-۹-۲۳
شیخوپورہ ("نوائے وقت" لاہور ۲۵ ستمبر
۱۹۶۵)۔

محمد انوری لائلپوری، مولانا:

تلمیذ محمد انور شاہ کشمیری، مرید شیخ الہند،
خلیفہ محمد انور شاہ کشمیری، خلیفہ عبدالقادر
رائے پوری، مصنف: انوار انوری،
ولادت ۱۹۰۱-۵-۲۵، اُگی (نکودر)
وفات ۱۹۶۰-۱-۲۲، فیصل آباد،
(مشاہیر علماء دیوبند مؤلفہ و تاضی
فیوض الرحمن)۔

محمد اولیس، چوہدری:

جہلم میں مسلم لیگ کے بانی، سابق رکن
پنجاب اسمبلی، وفات (۱۹۸۱-۲-۵،
لاہور (جہلم) ("نوائے وقت" لاہور ۶
فروری ۱۹۸۱)۔

محمد ایوب: سابق سیکریٹری

مالیات حکومت پاکستان، عالمی بینک کے

محمد بخش جان جتوئی: زمیندار

متعدد سیاست دانوں کا رشتہ دار، ۶۲

سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۴ء - ۳ - ۱۷

نئی جتوئی (مورو) ("جنگ" لاہور ۱۸

اپریل ۱۹۸۳ء)۔

محمد بخش محمد شاہی، حاجی:

مستونگ کے نامور زمیندار، بلوچستان

کی ممتاز شخصیت، وفات (قتل) ۲۶

اگست ۱۹۶۶ء، مستونگ ("نوائے

وقت" لاہور ۱۹۶۶ء - ۸ - ۲۷)۔

محمد بخش مسلم، مولانا:

تحریک آزادی کے سرگرم کارکن، خطیب

مسلم مسجد انارکلی لاہور، ولادت ۱۸ فروری

۱۸۸۷ء، لاہور، وفات ۱۹۸۷ء - ۲ - ۱۷

مسلم مسجد، لاہور ("نوائے وقت" راولپنڈی

۱۹۸۷ء - ۲ - ۱۸)۔

محمد بدر الدجی، ڈاکٹر: سابق

زونل مینجر بہمدرد لاہور، مخلص انسان،

وضع دار، وفات ۱۹۷۲ء - ۱ - ۱۶، لاہور

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۲ء - ۱ - ۱۷)۔

محمد بدھا، الحاج پیر:

نقشبندیہ مجددیہ سلسلہ تصوف کے شیخ،

سجادہ نشین دادوالی (دھونکل) ولادت

سنی حسن، کراچی (یادگار ایوب قادری از

ثناء الحق صدیقی)۔

محمد ایوب کھوڑو: سیاستدان

سابق وزیر اعلیٰ سندھ، وزیر دفاع پاکستان

ولادت ۱۹۰۱ء، وفات ۱۹۸۰ء - ۱۰ - ۲۰

عاقل (لاڑکانہ) ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۸۰ء - ۱۰ - ۲۲)۔

محمد باقر، آغا: نبیرہ محمد حسین

آزاد، اپنے دادا کی کتابیں مرتب کیں،

۲۵ سال عمر پائی، وفات ۱۹۷۲ء - ۳ - ۱۵

مومن پورہ، لاہور ("امروز" لاہور ۱۶

مارچ ۱۹۷۲ء)۔

محمد باقر چکڑالوی، سید:

بلند پایہ شیعہ عالم، مدرس، درسی کتب

پر گہری نظر رکھتے تھے، ولادت ۷ جولائی

۱۸۸۲ء، چکڑالہ، وفات ۱۹۶۰ء - ۶ - ۱۰

کھاڑو، (میانوالی) (تذکرہ علمائے پنجاب

مؤلف اختر راہی)

محمد باقر، مولانا: سابق رکن

مرکزی مجلس شوریٰ جماعت اسلامی سابق

امیر جماعت اسلامی حلقہ ملتان،

وفات ۱۹۶۳ء - ۱ - ۲۰، ملتان،

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۳ء - ۱ - ۲۱)۔

شکارپور (خورجہ)، وفات ۲۳ اپریل
۱۹۸۳ء، ٹیکسلا (تذکرہ علمائے امانیہ
حسین عارف نقوی)۔

محمد بشیر بٹ، خواجہ :

سابق نائب صدر انجمن نعمانیہ لاہور،
تحریک شہید گنج اور تحریک پاکستان
کے کارکن، تحریک ختم نبوت کے سرگرم
کارکن، وفات دوران حج اکتوبر ۱۹۸۲ء
جنت معلیٰ، مکہ مکرمہ ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۸۲ء-۱۱-۱۲)۔

محمد بشیر حسین، ڈاکٹر :

سابق استاد شعبہ فارسی اور نٹیل کالج
لاہور، فہرست مخطوطات شیرانی مرتب
کی، ولادت ۱۹۳۱ء-۳-۱، چک ۳۲۲
گ ب (فیصل آباد)، وفات ۲۱ جولائی
۱۹۸۳ء، میانی صاحب، لاہور ("اورنٹیل
کالج میگزین" لاہور)۔

محمد توفیق، شیخ : سابق

صدر کراچی پرائونٹل مسلم لیگ، سابق
میئر کراچی کارپوریشن، وفات ۳ فروری
۱۹۵۹ء، کراچی ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۵۹ء-۲-۲)۔

محمد تیمور، شیخ : ماہر تعلیم،

۱۹۰۷ء، دادو والی (نزد وزیر آباد)،

وفات ۱۹۷۰ء-۸-۲۳، دادو والی
(دھونکل) (مضمون "نوائے وقت"

لاہور ۱۹۸۲ء-۸-۲۷)۔

محمد بذل الکریم : سابق

فرسٹ سیکریٹری سفارت خانہ پاکستان
انقرہ، وفات ۱۹۶۶ء-۳-۱، ڈھاکہ
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۶ء-۳-۱۲)۔

محمد بریلوی، پروفیسر :

ماہر تعلیم، وفات ۱۹۸۵ء-۸-۱۷،
کراچی "جنگ" کراچی ۱۹۸۵ء-۸-۱۸)۔

محمد بشیر : سابق اکاؤنٹنٹ

جنرل، وفات ۱۹۶۱ء-۱-۴، لاہور

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۱ء-۱-۵)

محمد بشیر احمد بٹ : اردو

پنجابی شاعر، بشیر تخلص، تصانیف
"معراج دی رات"، "کملی والڑا"،

شرح دیوان غالب (اردو)، سفر کشمیر
(اردو)، عمر ۳ سال پائی، وفات ۱۹

دسمبر ۱۹۵۸ء، پنجابی قبرستان، کراچی
(مکتوب محمد ثناء اللہ بٹ بنام راقم)۔

محمد بشیر انصاری، مولانا :

شیعی عالم، مناظر، ولادت ۱۹۰۱ء-۱-۱۰

مصنف ، سابق پرنسپل اسلامیہ کالج
پشاور ، سابق وائس چانسلر پشاور یونیورسٹی
۸۰ سال عمر پائی ، وفات ۱۹۶۹ء - ۵ - ۱۰ ،
سیالکوٹ ("امروز" لاہور ۱۹۶۹ء - ۵ - ۱۱)۔

محمد جان ، مولانا ؛ تلمیذ
مفتی اعظم مولانا کفایت اللہ و قطب
الدین غورغشتوی ، مرید مولانا احمد علی
لاہوری ، جید عالم ، طبیب ، ولادت ؛
وطن ؛ سموں (واہ کینٹ) ، وفات
۱۹۶۹ء - ۶ - ۶ ، سموں (تذکرہ علمائے
پنجاب مؤلف اختر راہی)۔

برادر نواب آف مالیر کوٹلہ ، ۸۰ سال عمر
پائی ، وفات ۱۹۶۶ء - ۷ - ۲۳ ، ماڈل
ٹاؤن ، لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۵
جولائی ۱۹۶۶ء)۔

محمد جعفر پھلواری شاہ ؛
جید عالم ، ادیب ، مصنف ، پیر طریقت ،
خطیب شاہی مسجد کپور تھلہ ، سجادہ نشین
پھلواری شریف ، ۸۰ سال عمر پائی ، ولادت
پھلواری شریف ، وفات ۱۹۸۲ء - ۳ - ۳۱ ،
گلشن اقبال ، کراچی ("جنگ" کراچی ۲
اپریل ۱۹۸۲ء)۔

محمد جلال الدین ، حکیم ؛
مؤلف مجربات فخر الاطباء ، شاعر ، طبیب
ادیب ، برادر بزرگ حکیم محمد موسیٰ امرتسری
۲۸ سال عمر پائی ، وفات ۱۹۴۸ء - ۴ - ۳۰ ،
پاکپتن (مکتوب حکیم محمد موسیٰ بنام راقم)۔

محمد جعفر ، سردار ؛ تاریخ دان
مصنف ، سلاطین غزنہ پر انگریزی میں ایک
کتاب لکھی ، وفات ۱۹۶۹ء - ۸ - ۲۳ ، پشاور
("جہاد" پشاور ۱۹۶۹ء - ۸ - ۲۵)۔

محمد جمال اللہ صوفی ؛
ماہر تعلیم ، ولادت ۱۹۰۱ء گکھر ، وفات
۱۹۸۳ء - ۸ - ۳۱ ، گوجرانوالا (خصوصی مجلہ
گورنمنٹ کالج گوجرانوالا)۔

محمد جعفر علی ، نواب زادہ ؛

حاجی ؛
امام اونچی مسجد بھائی دروازہ لاہور ،

پنجابی شاعر، مفسر، مصنف کتب کثیرہ،
مصنف: حبیب التفاسیر المعروف بہ
تفسیر نعمانی، ولادت ۱۸۷۱ء، مکتبہ
(امرتسر)، وفات ۱۹۵۴ء-۳-۲۲،
ہارون آباد (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف
اختر راہی)۔

محمد حسن امر و ہوی، قاری؛
رئیس القرار، خطیب شاہی مسجد قلات،
سابق صدر مدرسہ تجوید و قرأت مدرسہ
تعلیم الاسلام کراچی، وفات ۱۸ جون
۱۹۷۵ء، مجاہد آباد، کراچی،
(لوح مزار)۔

محمد حسن، پروفیسر؛ ماہر
اقتصادیات، سابق پرنسپل ہیبلی کالج آن
کامرس لاہور، وفات ۱۹۷۰ء-۱-۲۹،
ماڈل ٹاؤن، لاہور،
(لوح مزار)۔

محمد حسن، خان صاحب
شیخ؛ پنجاب سول سروس کے
رکن، انجمن حمایت اسلام لاہور کے
سابق جنرل سیکریٹری، ممتاز حسن کے والد
ماجد، ۷۸ سال عمر پائی، ولادت وطن؛
تلونڈی موسیٰ خان (گوجرانوالہ)، وفات

متولی مزار شاہ عنایت قادری، مرید
میاں علی محمد صاحب بسی والے، وفات
۱۹۷۹ء-۹-۱، درگاہ شاہ عنایت،
لاہور (تذکرہ شاہ عنایت قادری
مؤلف میاں اخلاق احمد)۔

محمد چراغ علی شاہ، پیر سید؛
نقشبندیہ مجددیہ سلسلہ طریقت کے شیخ،
خلیفہ حضرت پیر سید جماعت علی شاہ ثانی
پنجابی زبان کے شاعر، مصنف: "روحانی
پیغام"، مجموعہ کلام: "وصل حبیب"،
ولادت: ۱۸۷۷ء، انبالہ، وفات ۱۹۷۴ء
اپریل ۱۹۶۹ء، والٹن، لاہور (نجم الہدیٰ
لاہور ۱۹۸۶ء)۔

محمد حبیب اللہ، سر؛
دیوان ریاست ٹراونکور، وائسرائے کی
کونسل کے سابق رکن، وفات ۱۶ مئی
۱۹۴۸ء، کراچی ("انقلاب" لاہور ۱۸
مئی ۱۹۴۸ء)۔

محمد حبیب اللہ، قاری؛
اُستاد القراء، قرأت سبعہ کے قاری،
وفات ۱۹۸۰ء-۳-۲۲، مدرسہ تجوید
القرآن، کراچی (لوح مزار)۔

محمد حبیب اللہ، نعمانی؛

اور پاکستان میں ہزاروں مرید ، ۷۴ سال
عمر پائی ، وفات ۱۹۶۲ء - ۱ - ۸ ، گوجرانوالا ،

ر "نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۲ء - ۱ - ۹ -

محمد حسین بدر چشتی ، حکیم :

طیب ، مصنف ، صوفی ، خلیفہ سید اکرام

حسین سبکری چشتی ، ولادت ۱۹۲۲ء - ۶ - ۲۰ ،

بھوماوڈالا (امرتسر) ، وفات ۸ اکتوبر

۱۹۸۶ء ، ڈیرہ نواب صاحب (مکتوب

اظہر چشتی بنام حکیم محمد موسیٰ امرتسری)۔

محمد حسین بھٹی ، ڈاکٹر : حافظ

آباد کی معروف روحانی و سماجی شخصیت ،

وفات ۱۹۸۷ء - ۳ - ۳۰ ، حافظ آباد ،

(مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری بنام راقم)

محمد حسین بھنڈاری ، شیخ :

گوجرانوالا ڈسٹرکٹ کنونشن مسلم لیگ

کے سابق صدر ، سابق رکن صوبائی اسمبلی ،

۸۶ سال عمر پائی ، وفات ۱۹۶۵ء - ۳ - ۱۷ ،

ایمن آباد ("نوائے وقت" لاہور ۱۸ مارچ

۱۹۶۵ء)۔

محمد حسین بھنڈر ، چوہدری :

سابق ممبر اسمبلی ، قانون دان ، ولادت ۲۸

ستمبر ۱۸۹۸ء ، روپ (گوجرانوالا) ، وفات

۱۹۸۳ء - ۶ - ۱۶ ، روپ (گوجرانوالا) ،

۱۹۵۹ء - ۴ - ۱۱ ، لاہور ("مجلہ خصوصی")

گورنمنٹ کالج گوجرانوالا)۔

محمد حسن عسکری ، پروفیسر :

نقاد ، ادیب ، ماہر تعلیم ، افسانہ نگار ،

سابق صدر شعبہ انگریزی اسلامیہ کالج کراچی ،

مفتی محمد شفیع کی تفسیر قرآن کا انگریزی میں ترجمہ

کیا ، ولادت ۱۹۲۱ء - ۵ - ۱۵ ، وفات ۱۸

جنوری ۱۹۷۸ء ، دارالعلوم کورنگی ، کراچی ،

("نوائے وقت" ۱۹۷۸ء - ۱ - ۱۹)۔

محمد حسن قرشی ، حکیم : علامہ

اقبال کے معالج ، طیب حاذق ، والد بزرگوار

حکیم آفتاب احمد قرشی ، ولادت وطن : گجرات

۸۵ سال عمر پائی ، وفات ۱۹۷۲ء - ۱۲ - ۶ ،

میانی صاحب ، لاہور ،

(لوح مزار)۔

محمد حسن ، مولانا مفتی : بانی

جامعہ اشرفیہ لاہور ، خلیفہ حضرت اشرف علی

تھانوی ، ولادت ۱۸۷۸ء ، مل پور (حسن

ابدال) ، وفات ۱۹۶۱ء - ۶ - ۱ ، قبرستان

سوسائٹی ، کراچی ("نوائے وقت" لاہور ۲

جون ۱۹۶۱ء)۔

محمد حسین ایل ، مولانا :

قادر یہ سلسلہ کے نامور بزرگ ، بھارت

کتابوں کے پبلشر، ولادت ۱۸۹۲ء-۳-۸
پہاڑنگ اونچہ (پسرور)، وفات ۱۶
جولائی ۱۹۵۰ء، جھنگی اقبال پارک، لاہور
(مکتوب مرزا محمد منور بنام راقم)۔

محمد حسین، حاجی شیخ؛

سابق چیئرمین فرودس ٹینرنیہ کالا شاہ کاکو،
مخیر بزرگ سماجی کارکن، وفات ۱۰ اپریل
۱۹۴۳ء، گھوڑے شاہ، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۴۳ء-۶-۱۱)۔

محمد حسین خان برکی؛ مؤرخ،

ماہر تعلیم، ولادت ۱۸۸۲ء، جالندھر،
وفات ۱۹۶۰ء، لاہور (تذکرہ افغانہ جالندھر
مرتبہ محمد ایوب خان)۔

محمد حسین خان مزاری؛

معروف زمیندار، وفات ۱۵ جنوری
۱۹۶۸ء، روجہان، ڈیرہ غازی خان،
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۸ء-۱-۱۶)۔

محمد حسین روپڑی، حافظ مولانا،

عالم، ماہر صرف و نحو، والد بزرگوار حافظ،
عبدالرحمن مدنی مدیر ماہنامہ "محدث"
لاہور، وفات ۱۹۵۹ء-۱۰-۱، گارڈن
ٹاؤن، لاہور ("نوائے وقت" لاہور،
۱۹۵۹ء-۱۰-۳)۔

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۳ء-۶-۱۷)۔

محمد حسین جان، آقائے

سرہندی مولانا؛ عالم دین، فارسی
کے شاعر، کلیات؛ "خیابان سرہندی"
ولادت ۱۸۷۱ء، ارغستان (قندھار)
وفات دسمبر ۱۹۴۸ء، سمارو شریف،
(سندھ) (تذکرہ اکابر اہل سنت، مرتبہ
عبدالحمید شرف قادری)۔

محمد حسین چشتی صابری، پیر؛

شیخ طریقت، وفات ۱۹۵۳ء-۲-۲۶،
آو ابھو، لاہور (مدینۃ الاولیاء مؤلفہ
محمد دین کلیم)۔

محمد حسین چودھری؛ سابق

وائس چیئرمین لاہور کارپوریشن، صنعت
کار، سابق ممبر قومی اسمبلی، صدر ایوب
خان کے عہد کی نامور شخصیت، ولادت
۱۹۰۸ء، لاہور، وفات ۱۹۷۸ء-۳-۱۵،
میانی صاحب، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۷۸ء-۳-۲۰)۔

محمد حسین، چودھری؛

سابق سپرنٹنڈنٹ پریس براچ سول
سیکریٹریٹ لاہور، علامہ اقبال کے قریبی
ساتھی اور ان کے بچوں کے اتالیق اور

وفات ۱۹۶۱ء-۵-۱۷، سرگودھا، "سخنور"
سرگودھا "مرتبہ محمود اسپر"۔

محمد حسین عادل، مولوی؛

آرٹسٹ، قرآن حکیم کے کاتب، خطاط،

مبارک کپنی دسن پورہ سے منسلک تھے،

وفات ۱۹۶۲ء-۵-۸، عادل گڑھ،

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۲ء-۵-۹)۔

محمد حسین عرشی (مرتسری)،

علامہ؛ عالم، دانشور، صحافی، شاعر،

علامہ اقبال سے خط و کتابت رہی، صوفی

غلام مصطفیٰ کے لیے تبسم تخلص تجویز کیا، مجموعہ

شاعری؛ "نقش ہائے رنگ رنگ"، ولادت

۱۸۹۲ء، مرتسر، وفات ۱۹۸۵ء-۶-۱۰،

بادامی باغ، لاہور (مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری

بنام راقم)۔

محمد حسین، علی بابا؛ فن کار،

ریڈیو اور فلموں میں علی بابا کے نام سے شہرت

پائی، وفات ۱۹۶۱ء-۴-۱۹، لاہور،

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۱ء-۴-۲۰)۔

محمد حسین قادری، الحاج

خان صاحب میاں؛ یکے از

احفاد شاہ عنایت قادری، پرنسپل میٹر

سکول آف آرٹس لاہور، وفات ۲۰ دسمبر

محمد حسین، سردار؛ سیاستدان،

مسلم لیگ کا کارکن، مرد مومن، ولادت

۱۹۰۲ء، گنجہ کلاں (قصور)، وفات ۱۵

جولائی ۱۹۶۹ء، لاہور (تاریخ ارائیاں

مؤلفہ علی اصغر چوہدری)۔

محمد حسین شاہ؛ پیر طریقت،

شاعر، ولادت ۱۸۶۶ء، چھینہ (مرتسر)

وفات جون ۱۹۵۶ء، چندالی (گوجرانوالہ)

ر"خصوصی مجلہ" گورنمنٹ کالج گوجرانوالہ)۔

محمد حسین شاہ چشتی نظامی،

سید؛ پیر طریقت، صاحب "مجمع

الاخیار"، ولادت ۱۹۰۱ء، بستی داؤد خان

(ہوشیار پور)، وفات ۱۹۶۷ء-۶-۲۹،

کوٹ خادم علی شاہ (ساہیوال) (مضمون

"نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۲ء-۶-۲۸)۔

محمد حسین شاہ، نقوی،

خان بہادر سید؛ کمشنر پولیس

ریاست جونا گڑھ، سپرنٹنڈنٹ پولیس سندھ

۹۱ سال عمر پائی، وفات ۱۹۷۸ء-۲-۲۷،

ماڈل ٹاؤن، لاہور ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۷۸ء-۲-۲۸)۔

محمد حسین شوق؛ نامور شاعر،

ولادت ۱۹۰۲ء-۱۲-۲۳، قادر آباد (گجرات)،

افغانستان اور وسط ایشیا میں جلا وطن
رہے، وفات ۱۹۶۱ء-۱۱-۸، قبرستان
منٹ، لاہور ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۶۱ء-۱۱-۹)۔

محمد حسین، مولانا حکیم :
تحریک آزادی کشمیر کے مجاہد، ڈوگرہ
حکومت سے ٹکرتی، وفات ۱۵ جولائی
۱۹۶۲ء، راولپنڈی (مضمون "نوائے
وقت" لاہور ۱۹۶۶ء-۶-۱۵)۔

محمد حسین نقشبندی، میاں :
پنجابی، فارسی کے شاعر، عالم دین، خطاط،
کتاب دوست، مرید مولانا فتح محمد اچھروی،
ولادت ۱۸۸۲ء-۱۱-۲۰، جھگیاں ناگرہ،
لاہور، وفات ۱۹۵۸ء-۱۲-۲۸، جھگیاں
ناگرہ (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف اختر زہری)۔

محمد حفیظ طوسی، ڈاکٹر :
لاہور کی نامور شخصیت، نواب کالا باغ کے
مستند ساتھی، سابق سیکریٹری صوبائی محکمہ
صحت، سابق پرنسپل فیصل آباد میڈیکل
کالج، ۴۴ سال عمر پائی، وفات یکم جولائی
۱۹۸۳ء، گارڈن ٹاؤن، لاہور ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۸۲ء-۶-۲)۔

محمد حنیف ندوی، مولانا :

۱۹۸۱ء، درگاہ شاہ عنایت، لاہور،
(روح مزار)۔

محمد حسین قصوری، کامریڈ :
مسلم لیگی کارکن، ظفر علی خان نے چمنستان
میں ان کے بارے میں نظم لکھی، ولادت
۱۹۰۵ء، امرتسر، وفات ۲۰ اپریل
۱۹۸۵ء ("جنگ" لاہور ۲۱ اپریل
۱۹۸۵ء)۔

محمد حسین قیس، صوفی :

صوفی شاعر، ادیب، ۲۴ کتابوں کے مصنف،
والد بزرگوار پروفیسر افتخار احمد چشتی،
ولادت ۱۸۶۶ء-۳-۱۲، دینانگر،
گورداسپور، وفات ۱۹۵۱ء-۱۱-۱۰،
راولپنڈی ("آفاق" لاہور ۱۲ نومبر
۱۹۵۱ء)۔ ("سعادت" فیصل آباد
۱۹۸۱ء-۱۱-۱۸)۔

محمد حسین ڈاکٹر :

بانی ساملی سینی ٹوریم

وفات ۱۹۶۶ء-۱۱-۳

(اُردو جامع انسائیکلو پیڈیا)

محمد حسین، ملک : تحریک

ہجرت اور تحریک خلافت کے رہنما، عزیز

ہندی اور فضل الہی قربان کے ساتھی،

عالم دین ، مفسر قرآن ، فلسفی ، مصنف ،
نائب ناظم ادارہ ثقافت اسلامیہ ، لاہور ،
ولادت ۱۹۰۸ء ، گوجرانوالا ، وفات ۱۲
جولائی ۱۹۸۷ء ، پاک بلاک علامہ اقبال ٹاؤن ،
”جنگ“ لاہور ۱۹۸۷ء - ۱۳-۷-۱۳-

محمد حیات : ممتاز صحافی ،
مدیر ہفت روزہ ”بزنس مین“ ، ۵۰ سال عمر
پائی ، وفات ۱۹۷۹ء - ۳-۲۷-۱۳- لاہور ،

”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۷۹ء - ۳-۲۸-

محمد حیات ، مولانا حکیم :
عالم ، صوفی ، ماہر طبیب ، خلیفہ پیر سید
خادم حسین شاہ چوراہی ، وفات ۷ ارجوری
۱۹۸۱ء ، حافظ آباد ، (مکتوب میاں ضمیر احمد
بنام راقم)۔

محمد حیات قادری ، سلطان
صوفی : پیر طریقت ، ولادت
۱۸۹۵ء ، وفات اگست ۱۹۵۸ء ،
حویلی لکھا (مضمون ”نوائے وقت“ لاہور
۱۹۸۰ء - ۷-۲۳-)

محمد حیات شاہوانی : قبائلی
رہنما ، ۹۵ سال عمر پائی ، وفات ۱۰ دسمبر
۱۹۸۲ء ، کوٹہ (”نوائے وقت“ لاہور
۱۹۸۲ء - ۱۳-۱۱-)

محمد حیات قریشی ، نواب :

ضلع سرگودھا کے مشہور زمیندار ، سابق
رکن پبلک سروس کمیشن ، متشرع بزرگ ،
۷۴ سال عمر پائی ، وفات ۱۹۳۸ء - ۷-۱۱ ،
”انقلاب“ لاہور ۱۹۳۸ء - ۷-۱۳-

محمد حیات نقشبندی مجددی ،

میاں : پیر طریقت ، خلیفہ میاں

فضل الدین خلیفہ میاں شبر محمد شترپوری

بانی دارالعلوم حیات القرآن ، ننگرانہ صاحب ،

ولادت ۱۹۲۳ء ، مہموں والی (شیخوپورہ)

وفات ۱۹۸۶ء - ۱۰-۹ ، ننگرانہ صاحب ،

(میاں محمد حیات پر ایک نظر مؤلفہ

رانا محمد ارشد رضوی)۔

محمد حیات نوشاہی ، مولانا :

سجادہ نشین دربار شریف حجرے والا

شرقیپور ، مصنف : گلزار نوشاہی ،

ولادت ۱۹۰۰ء ، شرقیپور ، وفات ۱۳

جولائی ۱۹۸۳ء ، شرقیپور ۔

محمد حیدر خان ، راجہ :

مسلم کانفرنس کے سابق صدر ، سابق

وزیر دفاع حکومت آزاد جموں و کشمیر ،

وفات ۱۹۶۶ء - ۲۰-۲۰ ، مظفر آباد ،

(اداریہ نوائے وقت ، لاہور ۲۳ اپریل

کھلاڑی، ولادت: جالندھر، وفات
۱۹۶۳ء - ۸ - ۲۲، میانی صاحب، لاہور
(لوح مزار)۔

محمد خان لغاری، سردار؛
سیاست دان، سابق رکن صوبائی اسمبلی،
تمن دار لغاری قبیلہ، ۶۱ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۶۱ء - ۹ - ۲۱، چوٹی رڈ پیرہ
غازی خان)۔ ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۶۱ء - ۹ - ۲۲)۔

محمد خان ہمد، مہر؛
نقشبندی، توکی سلسلہ تصرف کے شیخ،
شاعر، مصنف، "تذکرہ ہمد"، "مصحف
ہمد"، "زینب داسوہنا ویر"، ولادت
۱۹۱۶ء، پٹیالہ، وفات ۱۹۸۳ء - ۴ - ۲۸
ہمد آباد (چھانگ مانگا) ("مغربی پاکستان"
لاہور ۱۹۸۶ء - ۳ - ۱۵)۔

محمد خلیل احمد خان، مفتی؛
عالم، شاعر، مصنف، ولادت ۱۹۲۰ء،
دادون (علی گڑھ)، وفات ۱۸ جون
۱۹۸۵ء، حیدرآباد سندھ، ("جنگ" لاہور
۱۹۸۵ء - ۶ - ۱۹)۔

محمد خلیل برکاتی، مولانا مفتی؛
دیکھئے:

(۱۹۶۶ء)۔

محمد خان اسد، خواجہ؛
حضرو کے معروف کتاب دوست بزرگ،
ولادت ۱۹۱۹ء - ۱۲ - ۵، حضرو (انک)،
وفات ۱۹۸۰ء - ۹ - ۲۱، مکہ مکرمہ (مکتوب
راشد علی زئی بنام راقم)۔

محمد خان درگ، الحاج؛
مجاہد آزادی پاک و ہند، وفات ۱۳ اراگست
۱۹۶۰ء، اسلام آباد،
(لوح مزار)۔

محمد خان زمان ہزاروی؛
مولانا؛ تلمیذ النور شاہ کشمیری، مفتی
عزیز الرحمن عثمانی، مصنف، مدرس؛
جامع العلوم کانپور، ولادت ۱۸۸۳ء،
منڈھار (مانسہرہ)، وفات ۱۹۶۰ء،
کانپور (مشاہیر علماء دیوبند مؤلفہ قاری
فیوض الرحمن)۔

محمد خان غنی؛ سندھی زبان
کے شاعر، مسدس حالی کا سندھی میں ترجمہ
۶۵ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۹ء - ۳ - ۱،
حیدرآباد ("جنگ" کراچی ۳ مارچ
۱۹۶۹ء)۔

محمد خان، کپتان؛ نامور

”فیض الاسلام“ راولپنڈی ستمبر ۱۹۶۳ء

محمد دین بٹ، ابو زبید :

صحابہ کرام کاشیدائی، مصنف، رشید

ابن رشید، وفات ۱۹۸۱ء - ۸ - ۱۷ء

شاد باغ، لاہور (مکتوب، فرزند مرحوم

بنام راقم)۔

محمد دین بدھوی، مولانا

قاضی : ماہر معقولات، استاد العلماء

وسط ایشیا سے طلبہ ان سے پڑھنے آتے

تھے، استاد پیر محمد کرم شاہ، خواجہ قمر الدین

سیالوی، ولادت بدھو (راولپنڈی) ،

وفات ۱۹۶۲ء - ۲ - ۲۵ء، بدھو (راولپنڈی)

(تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف اختر راہی)۔

محمد دین تاثیر، ڈاکٹر :

سابق پرنسپل اسلامیہ کالج لاہور، ادیب

ماہر تعلیم، شاعر، مجموعہ کلام: ”آتشکدہ“

لاہور کی ادبی محفلوں کے روح رواں ،

وفات ۱۹۵۰ء - ۱۱ - ۳۰ء، میانی صاحب

لاہور (لوح مزار)۔

محمد دہلوی، علامہ سید :

شیعی عالم، مصنف، ولادت ۱۸۹۸ء،

دہلی، وفات ۱۹۷۱ء - ۸ - ۲۰ء، کراچی ،

(”نوائے وقت“ ۱۹۷۱ء - ۸ - ۲۱)۔

محمد خلیل احمد خان
مفتی

محمد خلیل، میاں : سابق

رجسٹرار لاہور ہائی کورٹ، ولادت ۴

دسمبر ۱۸۹۸ء، وفات ۱۹۶۵ء - ۶ - ۲۶ء

میانی صاحب، لاہور ،

(لوح مزار)۔

محمد خورشید، صاحبزادہ :

سابق گورنر صوبہ سرحد، وفات ۱۵ جنوری

۱۹۵۰ء، پشاور (”امروز“ لاہور ۱۶ جنوری

۱۹۷۳ء)۔

محمد داؤد غزنوی، مولانا

سید : عالم دین، سیاست دان ،

تحریک آزادی کے مجاہد، ولادت ۱۸۹۶ء،

امرتسر، وفات ۱۹۶۳ء - ۱۲ - ۱۶ء، میانی

صاحب، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور

۱۹۶۳ء - ۱۲ - ۱۷)۔

محمد داؤد قصوری، مولوی :

حضرت مخدوم غلام مرتضیٰ قصوری کے علمی و

روحانی خاندان کے آخری یادگار، مولانا

غلام علی قصوری ثم امرتسری کے پوتے ،

وفات ۱۹۶۳ء - ۷ - ۱۳ء، قصور (ماہنامہ

میں ضرب المثل تھے، ولادت ۱۳۱۰ھ
خیر اللہ پور (جالندھر)، وفات ۴ مئی
۱۹۷۰ء، چک ۴۹۷، بورے والا،
(مشاہیر علماء دیوبند مرتبہ قاری
فیوض الرحمن)۔

محمد رحمان انصاری، شاہ:
ایڈووکیٹ، سابق صدر آل پاکستان
مہاجر لیگ، سابق چیئرمین ادارہ عالیہ شاہ
ولی اللہ، وفات ۱۹۶۸ء-۵-۲۲، میان
صاحب، لاہور ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۶۸ء-۵-۲۳)۔

محمد رسول خان، مولانا:
استاد العلماء، استاد دارالعلوم دیوبند،
سابق استاد اور نیٹل کالج لاہور، سابق
شیخ الحدیث جامعہ اشرفیہ لاہور،
ولادت ۱۸۷۱ء، ٹکری نندھیہ ہزارہ
وفات ۱۹۷۱ء-۱۰-۲۵، اچھڑیاں
(بُفہ) تاریخ ہزارہ بشیر بہادر خان
پنی)۔

محمد رضا شاہ گیلانی، مخدوم:
سیاست دان، شیخ طریقت، تحریک
پاکستان کے کارکن، ولادت ۱۸۹۶ء،
ملتان، وفات ۱۹۴۹ء-۳-۱۷، ملتان

محمد دین: معروف پرنٹر و
پبلشر، مالک رین پریس لاہور، وفات
۱۹۶۱ء-۵-۲۰، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۱ء-۵-۲۱)۔

محمد دین، الحاج میاں:
مالک نیشنل فین کمپنی، مخیر بزرگ،
حرمین شریفین میں پنکھے لگوائے، سو
سے زیادہ مسجد بنوائیں، وفات ۲۱
اپریل ۱۹۶۵ء، میانی صاحب، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۵ء-۴-۲۳)۔

محمد ذاکر جھنگوی، مولانا:
عالم دین، بانی جامعہ محمدی شریف، سیاست
رکن قومی اسمبلی، تحریک خلافت و تحریک
کشمیر میں حصہ لیا، ولادت ۱۹۰۶ء،
محمدی شریف، وفات ۱۹۷۶ء-۱۱-۲۵،
محمدی شریف (تذکرہ علمائے پنجاب،
مؤلف اختر راہی)۔

محمد ذاکر حسین: کہانی نویس،
وفات ۱۹۸۳ء-۴-۱۰، اسلام آباد،
("جنگ" لاہور ۱۹۸۳ء-۴-۱۱)۔

محمد ذکرا اللہ جالندھری،
مولانا، جید عالم، خلیفہ حضرت
عبد القادر رائے پوری، تقویٰ و پرہیزگاری

سیاست دان، تحریک پاکستان کے کارکن
پروفیسر خواجہ محمد زکریا کے برادر نسبتی،

ولادت ۱۹۲۴ء، امرتسر، وفات (قتل)

۱۹۶۲ء-۱۳-۲۰، میانی صاحب، لاہور

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۶۲ء-۱۳-۲۱)

محمد رفیق دلاوری، مولانا

ابولقاسم؛ فاضل دیوبند، مدیر

ماہنامہ ”درویش“ لاہور، مصنف؛ آٹھ

تلبیس، عماد الدین، سیرت ذوالنورین،

سیرت کبریٰ، ولادت ۱۸۸۳ء، دلاور،

(وزیر آباد)، وفات جنوری ۱۹۶۰ء، لاہور

(تذکرہ علمائے پنجاب مؤلفہ اختر راہی)۔

محمد رفیق، میر؛ سابق پرنسپل

پنجاب یونیورسٹی لارکالج لاہور، ممتاز

قانون دان، ۵۵ سال عمر پائی، وفات

۱۹۶۵ء-۶-۱۳، میانی صاحب، لاہور

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۶۵ء-۶-۱۳)۔

محمد رمضان؛ راجہ لال سنگھ و

رانی جنڈاں کا دھوبی، اپنے والد کے

ساتھ ان کے پاس جایا کرتا تھا، ۱۱۵ سال

عمر پائی، وفات ۱۹۵۷ء-۶-۲۰، گوجرانوالہ،

(”نوائے وقت“ لاہور ۲۱ جون

۱۹۵۷ء)۔

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۴۹ء-۳-۱۹)۔

محمد رفیع الوزر؛ مصنف، استاد

سیاسی، ناظم محکمہ تعلیم، تصنیف: ”تحریک

قیام پاکستان“، ”شہریت اور سیاست“

ولادت ۱۹۲۱ء-۳-۱۹، ٹنڈووال (جالندھر)

وفات ۱۹۸۱ء-۱۳-۲، ماڈل ٹاؤن، لاہور

(مکتوب فرزند آں مرحوم بنام راقم)۔

محمد رفیع چودھری؛ ضلعی

سابق صدر کنونشن مسلم لیگ، سیاست دان،

وفات ۱۹۸۶ء-۶-۱۹، شیخوپورہ، ”جنگ“

لاہور ۱۹۸۶ء-۶-۲۰)۔

محمد رفیع ڈار؛ قائد اعظم کے

جاں نثار سپاہی، سماجی و سیاسی کارکن،

نیشنل گارڈ کے سالار، ولادت ۱۹۲۲ء،

وفات ۱۹۸۱ء-۳-۹، لاہور (مضمون

”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۸۱ء-۳-۱۰)۔

محمد رفیع، میاں؛

سر محمد شفیع کے فرزند ارجمند، حفیظ

ہوشیار پوری کے کلام میں ان کا ذکر موجود

ہے، ولادت ۱۸۸۹ء-۴-۷، لاہور،

وفات ۱۹۴۹ء-۲-۱۷، باغبانپورہ، لاہور

(لوح مزار)۔

محمد رفیق، خواجہ؛ معروف

محمد رمضان : گوجرانوالا
کے نامور پہلوان ، معروف ٹرانسپورٹر ،
وفات ۱۹۵۱ء - ۱۱ - ۱ ، گوجرانوالا ،
("آفاق" لاہور ۱۹۵۱ء - ۱۱ - ۲)۔

محمد روح اللہ قادری

لاہوری ، حکیم : سول اینڈ
ملٹری گزٹ میں رڈیاری ڈپلنگ کے نائب
رہے ، طبیب ، روحانی شخصیت ، مصنف ،

"تذکرہ بزرگان قادریہ" ، "سیرت النبی" ،
(انگریزی) ، عمر ۱۰۳ سال پائی ، وفات ۲۸

اگست ۱۹۶۹ء ، میانی صاحب ، لاہور
(ہفت روزہ "استقلال" لاہور ۶ اربتا

۲۳ جنوری ۱۹۸۳ء)۔

محمد زبیر نسیم جعفری ، مولانا :

اُردو ، فارسی ، عربی اور سنسکرت کے ماہر ،
ہفت روزہ "نسیم بہار" ان کی یاد میں نکالا
گیا ، وفات ۱۹۷۲ء - ۷ - ۳۱ ، سرگودھا ،

(مضمون "نوائے وقت" لاہور ۳۱

جولائی ۱۹۸۲ء)۔

محمد زکریا بنوری ، مولانا :

فاصل دیوبند ، عالم دین ، والد بزرگوار مولانا

محمد یوسف بنوری ، وفات ۱۹۷۵ء - ۶ - ۶ ،

یوسف پورہ ، کراچی ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۷۵ء - ۶ - ۷)۔

محمد زکریا کچلو ، خواجہ :

محمد رمضان ، الحاج سیٹھ :

سماجی کارکن ، مخیر بزرگ ، مسلم مسجد لاہور
اور جامعہ مدینہ کی تعمیر میں حصہ لیا ، بانی

بہٹی زری فیکٹری لاہور ، ۶۷ سال عمر پائی ،

وفات ۱۹۸۱ء - ۱ - ۳۰ ، میانی صاحب ، لاہور

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۱ء - ۱ - ۳۱)۔

محمد رمضان بہار ملتانی ، مولوی :

شاعر فارسی ، اردو ، سرائیکی ، مصنف ، تمغہ

حسن کارکردگی یافتہ برائے ادبی خدمات ،

والد بزرگوار غضنفر مہدی ، ولادت ۱۹۱۶ء ،

ملتان ، وفات ۱۹۶۶ء - ۴ - ۲۷ ، کربلا

حضرت شاہ شمس (ملتان)۔

محمد رمضان راتھر : نامور

ادیب ، وفات ۱۹۷۹ء - ۹ - ۱۳ ، گوجرانوالا ،

("خصوصی مجلہ" گورنمنٹ کالج گوجرانوالا)۔

محمد رمضان ، مفتی :

لدھیانہ کے علماء کے خاندان کے فرد ، حضرت

شیخ الہند کے تلمیذ ، ڈسٹرکٹ بورڈ لدھیانہ

کے رکن (۱۹۳۷ء - ۱۹۱۷ء) ، وفات

سیاست دان، قانون دان، امرتسر کی معروف
شخصیت، وفات ۱۹۶۶ء - ۱۹۶۴ء - ۱۹۶۳ء، میان
صاحب، لاہور،

(لوح مزار)۔

محمد زمان چشتی، پیر:

سابق رکن مغربی پاکستان اسمبلی، وفات ۱۹۶۴ء
جنوری ۱۹۶۹ء، پاک پتن (نوائے وقت)
لاہور ۱۹۶۹ء - ۱۹۶۸ء - ۱۹۶۷ء۔

محمد زمان، خان بہادر:

ساکن بستی نوجوالندھر، بستیاں جالندھر
کی معروف شخصیت، ولادت ۲۲ دسمبر
۱۸۸۹ء، وفات ۱۹۶۶ء - ۱۹۶۴ء - ۱۹۶۳ء، میان
میر، لاہور،

(لوح مزار)۔

محمد زمان کیانی، میجر جنرل:

سابق کمانڈر انچیف افواج آزاد کشمیر،
وفات ۱۹۸۱ء - ۱۹۸۰ء - ۱۹۷۹ء، اسلام آباد،
(لوح مزار)۔

محمد سجاد علی خان منڈل،

نواب: نواب زادہ لیاقت علی خان
کے بڑے بھائی، تذکرہ رؤسائے پنجاب
میں ان کا ذکر ہے، رئیس منڈل ضلع کرنال،
ولادت ۱۸۹۲ء، کرنال، وفات ۱۹۶۶ء

۱۹۶۹ء، بی بی پاک دامنان، لاہور،
(نوائے وقت) لاہور ۱۹۶۹ء - ۱۹۶۸ء - ۱۹۶۷ء۔

محمد سرفراز: سابق سیکریٹری

اطلاعات حکومت پاکستان، اقوام متحدہ
سے منسلک رہے، عمان میں اقوام متحدہ
کے نمائندے رہے، ولادت ۱۹۱۵ء،
وفات ۱۹۶۹ء - ۱۹۶۸ء - ۱۹۶۷ء، عمان (نوائے
وقت) لاہور ۱۹۶۹ء - ۱۹۶۸ء - ۱۹۶۷ء۔

محمد سرفراز خان: ماہر تعلیم،

کھلاڑی، ولادت ۱۹۰۴ء، ایوت محل
(برار)، وفات ۱۹۸۴ء - ۱۹۸۳ء - ۱۹۸۲ء، کراچی
(جنگ) کراچی ۱۹۸۴ء - ۱۹۸۳ء - ۱۹۸۲ء۔

محمد سرفراز خان ماہر:

وفات ۱۹۸۱ء - ۱۹۸۰ء - ۱۹۷۹ء، پاپوش نگر، کراچی،
(لوح مزار)۔

محمد سرور جامعی، پروفیسر:

مصنف، صحافی، مولانا عبید اللہ سندھی کے
ساتھی اور ان کے افکار کے ناشر، ولادت
۱۹۰۴ء، وفات ۱۹۸۳ء - ۱۹۸۲ء - ۱۹۸۱ء، ٹاؤن شپ،
لاہور (مشرق) لاہور ۱۹۸۳ء - ۱۹۸۲ء - ۱۹۸۱ء۔

محمد سرور شہید: جنگ

۱۹۶۵ء کے نامور شہید، ابن ڈاکٹر اللہ جوایا
شاہی فنریشن امیر افغانستان، ولادت ۱۹۶۱ء

ناول نویس، مصنف: "یاسمین"،
 "خواب ہستی"، "مذہب اور باطنیت"،
 انگریزی زبان کے استاد، وفات ۱۹۶۲ء،
 کراچی (ماہنامہ "کتابی دنیا" کراچی اگست
 ۱۹۶۲ء)۔

محمد سعید نقشبندی، مولانا:
 خطیب مسجد (تاج بخش لاہور، مترجم
 مکتوبات امام ربانی، مدرس، ولادت
 ۱۹۳۳ء، چٹیاں قبران (بھنبر)، وفات ۱۹۸۶ء
 دسمبر ۱۹۸۶ء، جامعہ غوثیہ، لاہور،
 ("جنگ" لاہور ۱۹۸۶ء-۱۳-۱۸)۔

محمد سلطان کاشمیری
نقشبندی امرتسری: پیر طریقت،
 ولادت ۱۹۵۰ء، قلعہ سوہا سنگھ (سیالکوٹ)،
 وفات ۱۹۵۴ء، ننگل سادھاں (مریدکے)
 (روح مزار)۔

محمد سلیم اسلم، پیرزادہ:
 سیاست دان، ممتاز وکیل، سابق سیشن
 جج، وفات ۱۹۶۴ء-۱-۸، بہاولپور،
 ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۴ء-۱-۹)۔

محمد سلیم جاوید، میاں:
 تمنغہ جرات یافتہ، ولادت ۱۱ دسمبر
 ۱۹۳۴ء، لائل پور، وفات ۱۲ دسمبر

جنوری ۱۹۳۲ء، وفات ۱۹۶۵ء-۹-۶،
 بیگم پورہ، لاہور،
 (روح مزار)۔

محمد سرور شہید، کیپٹن:
 پہلے "نشان حیدر" یافتہ، ولادت ۱۹۱۰ء،
 سنگھوٹی، وفات ۱۹۴۸ء-۴-۲۷، سنگھوٹی،
 (راولپنڈی) (اردو انسائیکلو پیڈیا،
 فیروز سنز لمیٹڈ)۔

محمد سعید رواتی، مولانا:
 تلمیذ شیخ الہند، خطیب، مدرس، مرید
 پیر مہر علی شاہ گولڑوی، ولادت ۱۸۷۸ء،
 روات، وفات ۱۹۶۵ء-۲-۱۰، روات
 (تذکرہ علمائے پنجاب مصنف اختر راہی)۔

محمد سعید شبلی، مولانا:
 مصنف کتب کثیرہ، مدرس، مدیر ماہنامہ
 "شریعت" فیروز پور، ولادت ۱۸۹۶ء،
 فریدکوٹ، وفات ۱۹۸۲ء-۱۰-۲۵، ساہیوال،
 (فضائل درود و سلام لاہور: ۱۹۸۴ء)۔

محمد سعید، میاں:
 سابق کپتان پاکستان ہاکی ٹیم، ۶۹ سال
 عمر پائی، وفات ۱۹۷۹ء-۸-۲۳، لاہور
 ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۹ء-۸-۲۳)۔

محمد سعید، مرزا، پروفیسر:

اکتوبر ۱۹۸۶ء، حیدرآباد (نوائے وقت)

لاہور ۱۹۸۶ء-۱۰-۲۶)

محمد شاہ اندرابی کشمیری

امرتسری، پیر: مرید خاص

قاضی سلطان محمود سجادہ نشین اعوان شریف

خلف الرشید پیر قطب شاہ، صوفی، عالم،

عابد، مدرس، ولادت: کلترہ (گوہر پور)

وفات ۱۹۶۲ء-۸-۹، میانی صاحب، لاہور

(مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری بنام راقم)

محمد شاہ بخاری، پیر سید:

شیخ طریقت، عالم، سجادہ نشین درگاہ پیر

سید عبدالرحمن بخاری، وفات ۲۶ فروری

۱۹۶۴ء، دوہڑہ عظمت (سکھیلی) (مکتوب

میان صمیر احمد بنام راقم)۔

محمد شاہ بخش ملتانی:

عالم، روحانی پیشوا، سجادہ نشین درگاہ موسیٰ

پاک ملتان، وفات ۱۹۶۰ء-۱۰-۱۱،

درگاہ موسیٰ پاک، ملتان (نوائے وقت)

لاہور ۱۹۶۰ء-۱۰-۱۲)۔

محمد شاہ، پیر: امیر جذا اللہ،

والد گرامی پیر محمد کرم شاہ بھیرومی، جنگ

آزادی کشمیر میں حصہ، ولادت ۱۸۹۰ء،

بھیرہ، وفات ۱۹۵۴ء-۳-۲۶، بھیرہ،

۱۹۶۱ء، چٹاگانگ (ذاتی بیاض راقم

المخروف)۔

محمد سلیمان بدایونی:

عالم دین، مؤرخ، مصنف، کراچی کی متعدد

سماجی اجنتوں کے سربراہ، وفات یکم جون

۱۹۶۳ء، مکہ مکرمہ (حمید الدین شاہد

ماہنامہ سب رس "کراچی)۔

محمد سلیمان، حافظ: کبڈی کے

معروف کھلاڑی،

وفات ۱۹۸۱ء-۲-۲۵، لاہور (نوائے

وقت "لاہور ۱۹۸۱ء-۲-۲۶)۔

محمد سلیمان فاروقی:

مالک نور کمپنی پبلشرز، لاہور، ابن مولانا

نور احمد امرتسری، وفات ۱۹۶۴ء-۸-۶،

میان صاحب، لاہور (مکتوب فرزند

آن مرحوم بنام راقم)۔

محمد سلیمان وزیر آبادی،

مولوی: ابن امیر المجاہدین مولانا

فضل الہی وزیر آبادی، چمرکنڈ میں مجاہدین

کے ساتھ رہے، ولادت ۱۹۱۰ء-۶-۱۰،

وفات ۱۹۸۳ء-۲-۳، وزیر آباد (مکتوب

مولانا عبدالقادر ندوی بنام راقم)۔

محمد سومار، شیخ: سندھی

ادیب، ۵۱ سال عمر پائی، وفات ۲۴

گجرات ، وفات ۱۹۸۱ء - ۱۹۸۰ء - ۱۹۸۱ء ، میان
صاحب ، لاہور ،

(روح مزار)۔

محمد شریف ، پروفیسر

میاں ؛ مصنف ، فلاسفر ، صدر

شعبہ فلسفہ مسلم یونیورسٹی علی گڑھ ، سابق

ناظم ادارہ ثقافت اسلامیہ لاہور ، ولادت

۱۹۸۰ء - ۱۹۸۱ء - ۱۹۸۰ء ، لاہور ، وفات ۱۱ دسمبر

۱۹۶۵ء ، باغبان پورہ ، لاہور ،

(روح مزار)۔

محمد شریف جالندھری ؛

سابق سیکریٹری مجلس تحفظ ختم نبوت ،

وفات ۱۹۸۵ء - ۱۹۸۴ء - ۱۹۸۵ء ، ملتان ("جنگ"

لاہور ۱۹۸۵ء - ۱۹۸۴ء - ۱۹۸۵ء)۔

محمد شریف جالندھری ،

مولانا ؛ پیر فضل محمد جالندھری کے

فرزند ارجمند ، عالم دین ، خاندان پیرزادگان

کے فرد ، وفات ۱۹۶۴ء - ۱۹۶۳ء - ۱۹۶۴ء ، پیپلز

کالونی ، فیصل آباد ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۶۴ء - ۱۹۶۳ء - ۱۹۶۴ء)۔

محمد شریف ، جسٹس شیخ ؛

ماہر قانون ، سابق وائس چانسلر پنجاب

یونیورسٹی لاہور ، ۹ سال عمر پائی ، ولادت

(تذکرہ اکابر اہل سنت مؤلفہ عبدالحکیم
شرف قادری)۔

محمد شاہ سوار علی شاہ ، سید ؛

عالم ، مدرس ، صوفی ، خلیفہ سید چراغ علی

شاہ نقشبندی مجددی ، ولادت ۱۹۳۴ء ،

پیل والا (مورکھنڈا) ، وفات ۱۹ فروری

۱۹۸۰ء ، جامعہ چراغیہ ، گوجرہ ۔

محمد شاہ قادری فاضلی

بٹالوی ، صاحبزادہ سید ؛

پیر طریقت ، وفات ۱۹۶۴ء - ۱۹۶۳ء - ۱۹۶۴ء ،

سمبڑ پال ("نوائے وقت" لاہور ۳۰

مارچ ۱۹۶۴ء)۔

محمد شجاع الدین ، پروفیسر ؛

استاد تاریخ دیال سنگھ کالج لاہور ، مورخ ،

مصنف ؛ نورجہاں (انگریزی) ، مرتب ؛

اسرار جمہدی ، استاد راقم الحروف ، ولادت

۱۹۶۵ء - ۱۹۶۴ء - ۱۹۶۵ء ،

میاں صاحب ، لاہور ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۶۵ء - ۱۹۶۴ء - ۱۹۶۵ء)۔

محمد شجاع ناموس ، ڈاکٹر ؛

ماہر تعلیم ، سائنس دان ، ماہر اقبالیات

شاعر ، مصنف ؛ "گلگت اور شینازبان" ،

"سفر نامہ حج و حجاز" ، ولادت ۱۸۹۹ء ،

آبائی وطن؛ جالندھر، وفات ۹ اکتوبر ۱۹۷۲ء، میانی صاحب، لاہور ("امروز" لاہور ۱۹۷۲ء-۱۰-۱۰)۔

صاحب، لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۷ مئی ۱۹۸۰ء)۔

محمد شریف، خواجہ؛ قائد اعظم کے پولیٹیکل سیکریٹری، صحافی، ایڈیٹر ڈیلی ایسٹرن ٹائمز ۱۹۴۳-۶۴ء، ۸۳ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۳ء-۵-۱۵، لاہور ("جنگ" لاہور ۱۹۸۳ء-۵-۱۶)۔

محمد شریف، حاجی؛ مصوری کے کلاسیکی اسلوب کے آخری نمائندے، نیشنل کالج آف آرٹس لاہور سے تعلق رہا، ۹۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۷۸ء-۱۲-۹، میانی صاحب، لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۸ء-۱۰-۱۳)۔

محمد شریف ڈسکوی، مولانا؛ عالم، سیاسی رہنما، صوفی، ولادت ۱۹۲۵ء، وفات ۱۹۸۴ء-۸-۶، ڈسکہ ("جنگ" لاہور ۱۹۸۴ء-۸-۷)۔

محمد شریف طوسی، خواجہ؛ ماہر تعلیم، مصنف، ولادت ۵ جولائی ۱۹۰۰ء، امرتسر، وفات ۱۹۸۳ء-۴-۲۸، لاہور ("جنگ" لاہور ۱۹۸۳ء-۴-۲۹)۔

محمد شریف، قاری ابو شرف؛ تلمیذ استاد القرا، عبد الملک، بانی مدرسہ دارالقرار لاہور، فاضل مدرسہ فرقانیہ لکھنؤ، ۶۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۷۸ء-۱۰-۱۰، ماڈل ٹاؤن، لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۱ اکتوبر ۱۹۷۸ء)۔

محمد شریف کوٹلوی، مولانا؛

محمد شریف، حاجی؛ مصوری کے کلاسیکی اسلوب کے آخری نمائندے، نیشنل کالج آف آرٹس لاہور سے تعلق رہا، ۹۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۷۸ء-۱۲-۹، میانی صاحب، لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۸ء-۱۰-۱۳)۔

محمد شریف، حاجی؛ خلیفہ حضرت اشرف علی تھانوی، صوفی صافی ضمیر، وفات ۱۹۸۵ء-۴-۱۱، مدرسہ خیر المدارس ملتان (لوح مزار)۔

محمد شریف، حکیم؛ والد محترم حکیم محمد انور بابر، مصنف؛ مصباح الحکمت، مدیر الحکیم و مدیر الطیب، وفات ۱۹۶۰ء-۱۲-۱۲، میانی صاحب، لاہور (ہفت روزہ "الہام" بہاولپور ۲۸ مئی ۱۹۸۷ء)۔

محمد شریف خان، پونچھ والے؛ استاد؛ ماہر موسیقی، ستار نواز، پاک و ہند میں اپنے فن میں لاثانی، ولادت ۱۹۲۶ء، وفات ۱۹۸۰ء-۵-۲۶، میانی

عالم، فقہیہ، مصنف؛ "صداقت الاحزان"
 "ضرورت فقہ"، "کشف الخطاء، تائید
 الامام"، خلیفہ مولانا رضا خان بریلوی،
 ۹۰ سال عمر پائی، ولادت: کوٹلی لوہاراں،
 سیالکوٹ، وفات ۱۹۵۱ء-۱-۱۵، کوٹلی
 لوہاراں (تذکرہ اکابر اہل سنت مرتبہ
 عبدالحکیم شرف قادری)۔

محمد شریف، میاں؛ تحریک
 پاکستان کے سرگرم کارکن، پرانے مسلم لیگی،
 سماجی اور سیاسی کارکن، وفات ۲ جون
 ۱۹۶۲ء، اچھرہ، لاہور ("نوائے وقت"
 لاہور ۱۹۶۲ء-۶-۳)۔

محمد شریف، میاں؛ سابق
 پروفیسر فلسفہ مسلم یونیورسٹی علی گڑھ،
 مصنف، سابق ناظم ادارہ ثقافت اسلامیہ
 لاہور، ولادت ۱۸۹۰ء-۳-۳۰، لاہور
 وفات ۱۹۶۵ء-۱۲-۱۱، باغبان پورہ،
 لاہور (لوح مزار)۔

محمد شریف، منشی؛ ممتاز
 خوشنویس، ابن مولوی محمد قاسم لدھیانوی،
 سلطان القلم، کلام اللہ کے بہترین کاتب،
 ۵۷ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۰ء-۳-۲۳،
 میانی صاحب، لاہور ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۶۰ء-۳-۲۵)۔

محمد شریف نوری قصوری؛
 مبلغ، واعظ، خطیب، مدیر ماہنامہ الجیب
 لاہور، برادرزادہ مولانا غلام دین اشرفی
 مصنف؛ "نشری تقریریں"، "آفتاب سنت"،
 عرب کا مسافر، مسئلہ گیارہویں، ولادت
 ۱۹۳۵ء، چکوڑی (گجرات)، وفات ۱۳
 مئی ۱۹۶۲ء، راوی روڈ، لاہور (تذکرہ
 علمائے پنجاب مؤلف اختر راہی)۔

محمد شریف ولو، مولانا؛
 فاضل دیوبند، مہتمم دارالعلوم صادقہ
 منچن آباد، نائب امیر جمعیت العلمائے

اسلام، ۶۵ سال عمر پائی، وفات ۳ دسمبر
 ۱۹۸۶ء، منچن آباد ("جنگ" لاہور ۳
 دسمبر ۱۹۸۶ء)۔

محمد شعیب قریشی؛ سابق

وزیر خزانہ پاکستان، نہرو کمیٹی کے رکن،

مولانا محمد علی جوہر کے داماد، ولادت

۱۸۸۹ء-۶-۳۰، وفات ۱۹۶۲ء-۲-۲۵،

قبرستان سوسائٹی، کراچی ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۶۲ء-۲-۲۶)۔

محمد شفیع الدین نقشبندی؛

حکیم پیر؛ پیر طریقت، ولادت

(خزینہ کرم مؤلف نور احمد مقبول)۔

محمد شفیع، ڈاکٹر؛ ماہر

امراض چشم، سابق پروفیسر کنگ ایڈورڈ

میڈیکل کالج لاہور، وفات ۳۱ مئی

۱۹۶۳ء، پنڈی بھیاں ("نوائے وقت"

۱۹۶۳-۵-۱۰)۔

محمد شفیع، شیخ؛ ذی علم

شخصیت، کتابوں کے شایق، سابق

پرنسپل سیکریٹری سرمراتب علی شاہ، وفات

۱۹۶۱ء-۸-۲، لاہور ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۶۲-۳-۵)۔

محمد شفیع، مولانا مفتی؛ بانی

دارالعلوم کورنگی، مفتی اعظم پاکستان، ہفتہ

مدّرس، تحریک پاکستان میں صف اول

کے رہنما، ۸۲ سال عمر پائی، وفات ۵ اکتوبر

۱۹۶۶ء، کورنگی، کراچی ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۶۶-۱۰-۷)۔

محمد شفیع، مولانا مفتی؛

خطیب جامع مسجد سرگودھا، شیخ الحدیث

مدرسہ سراج العلوم، تحریک ختم نبوت

کے رہنما، وفات ۱۹۶۶ء-۷-۱۵، سرگودھا،

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۶-۷-۱۶)۔

محمد شفیع، میاں؛ صحافی،

۱۹۸۱ء، اکو بھنڈر (گوجرانوالا)، وفات

۱۹۶۸ء-۱۱-۱۷، کالا شاہ کاکو (خصوصی

مجلہ گورنمنٹ کالج گوجرانوالا)۔

محمد شفیع اوکاڑوی، مولانا؛

عالم، واعظ، محرم کی مجالس پڑھنے میں نام

پیدا کیا، ولادت ۱۹۳۰ء، کھیم کرن، وفات

۱۹۸۴ء-۴-۲۴، کراچی ("جنگ" لاہور

۱۹۸۴-۴-۲۵)۔

محمد شفیع، پروفیسر مولوی؛

سابق پرنسپل اور نیٹیل کالج لاہور، عربی زبان

و ادب کے ماہر، مصنف، رئیس ادارہ

اردو دائرہ معارف اسلامیہ، ولادت

۱۸۸۳ء-۸-۶، قصور، وفات ۱۴ مارچ

۱۹۶۳ء، شادمان، لاہور (اردو دائرہ

معارف اسلامیہ پنجاب یونیورسٹی، لاہور)۔

محمد شفیع، پیر؛ شیخ طریقت،

وفات ۱۹۶۶ء-۵-۱۵، ڈھو ڈھا شریف

(گجرات) ("نوائے وقت" لاہور ۱۶

مئی ۱۹۶۶)۔

محمد شفیع، حضرت پیر؛

سجادہ نشین چورہ شریف، ممتاز روحانی

پیشوا، ولادت ۱۸۹۹ء، چورہ شریف،

وفات ۱۹۶۶ء-۴-۱۰، چورہ شریف،

(”لوائے وقت“ لاہور ۳۱ جنوری
۱۹۵۶ء۔)

محمد صاحب داد خان ،
مفتی : مصنف ، عالم دین ، ولادت
۱۸۹۸ء، لونی (سبی) ، وفات ۲۹ اگست
۱۹۶۵ء، سلطان کوٹ (شکارپور) ،
”جنگ“ کراچی ۱۹۶۵ء-۸-۳۰۔

محمد صادق : ہدایت کار ،
”بہار و پھول برسواڈ“ آخری فلم ، وفات
سے تھوڑا عرصہ پہلے ہی بھارت سے پاکستان
منتقل ہوئے تھے ، وفات ۱۹۶۱ء-۱۰-۳ ،
لاہور (”لوائے وقت“ لاہور ۳ اکتوبر
۱۹۶۱ء۔)

محمد صادق ، ڈاکٹر : اردو
ادب کی تاریخ ، محمد حسین آزاد پر تحقیقی کام
سابق پرنسپل دیال سنگھ کالج لاہور ۸۶
سال عمر پائی ، وفات ۱۹۸۳ء-۶-۱۷ ،
نیو کارڈن ٹاؤن ، لاہور (”جنگ“ لاہور
۱۹۸۳ء-۶-۱۸)۔

محمد صادق ساہنی :
غزل گو شاعر ، ولادت ۱۹۱۷ء ، گھڑمنڈی ،
وفات ۱۹۷۸ء-۱-۳۵ ، سرگودھا ،
(سختوران سرگودھا مرتبہ محمود اسیر)۔

سب ایڈیٹر روزنامہ ”مغربی پاکستان“ لاہور
وفات ۱۹۸۳ء-۴-۱۰ ، لاہور (”جنگ“
لاہور ۱۹۸۳ء-۴-۱۱)۔

محمد شفیع ، میاں : مصنف
۱۸۵۷ء ، سابق ڈپٹی کمشنر لاہور و گلستان
سابق ایڈیشنل سیکریٹری پلاننگ ، ۵۶
سال عمر پائی ، ولادت وطن : فیروز پور ،
وفات ۱۹۶۶ء-۱۲-۱۵ ، میاں صاحب
لاہور (”لوائے وقت“ لاہور ۱۸ دسمبر
۱۹۶۶ء۔)

محمد شکر اللہ نقشبندی ،
میاں : نواب شاہ کی آرائیں برادری
کے ممتاز فرد ، صوفی باصفا ، ۷۷ سال عمر
پائی ، وفات ۱۹۸۱ء-۸-۶ ، نواب شاہ
(مجلتہ الراعیین کراچی)۔

محمد شفیق احمد ، حافظ
ابوالریاض : پیر طریقت ، وفات
۱۹۵۷ء-۱-۱ ، میاں صاحب ، لاہور
(روح مزار)۔

محمد صابر لدھیانوی ،
شہزادہ : مدیکو ماہنامہ ”اقبال“ ،
علامہ اقبال کے پرانے رفیق ، ۷۰ سال عمر
پائی ، وفات ۱۹۵۶ء-۱-۲۹ ، سرگودھا

محمد صادق قریشی، پروفیسر:

سابق استاذ ریاضی دیال سنگھ کالج لاہور،
سابق پرنسپل مہاراجہ کالج لاہور، سابق
پرنسپل امامیہ کالج ساہی وال، وفات
۱۹۶۵ء - ۵ - ۳۰، مومن پورہ، لاہور،
(لوح مزار)۔

محمد صادق کشمیری، خواجہ:

سیاست دان، آفاقی شورش کشمیری کے
برادر نسبتی، صحافی، ۴۵ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۶۵ء - ۸ - ۸، میانی صاحب،
لاہور (”مشرق“ لاہور ۱۹۶۵ء - ۸ - ۹)۔

محمد صادق، منجم الملک

حاجی: منجم، ہر سال کے آغاز میں
ان کی پیشین گوئیاں، اخبارات میں شایع
ہوا کرتی تھیں، منجم الملک کا خطاب
ظفر علی خان نے دیا تھا، ۶۸ سال عمر
پائی، وفات ۱۹۶۴ء - ۶ - ۱۰، باغبانپورہ،
لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۱۱ جون
۱۹۶۴ء)۔

محمد صادق، مولانا:

تلمیذ شیخ الہند، استاد مظہر العلوم کھڈہ
کراچی، تحریک آزادی میں حصہ لیا، ریشمی
رومال کی تحریک میں شریک رہے، ولادت

محمد صادق، سردار:

”سماجی کارکن، صحافی، کالم نویس“ مال
روڈ سے مال روڈ تک، طالب علمی
کے زمانے میں تحریک پاکستان میں حصہ
لیا، ولادت: امرتسر، ۴۲ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۶۱ء - ۷ - ۱۲، بی بی پاک دامن،
لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۳ جولائی
۱۹۶۱ء)۔

محمد صادق سیالکوٹی،

مولانا: عالم دین، مصنف، جمعیت
اہل حدیث کے رہنما، وفات ۲۹ جون
۱۹۸۶ء، سیالکوٹ (ہفت روزہ ”الاسلام“
لاہور)۔

محمد صادق شاز، ملک:

بلوچستان کے ممتاز شاعر اور صحافی، بلوچستان
سے پہلا اردو اخبار جاری کیا، وفات ۱۴
اپریل ۱۹۶۶ء، میانی صاحب، لاہور
(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۶۶ء - ۳ - ۱۶)۔

محمد صادق عباسی خامس،

نواب: سابق امیر بہاول پور،
ولادت ۱۹۰۴ء، وفات ۱۹۶۶ء - ۵ - ۲۴،
دیر اوڑ (چولستان) (”نوائے وقت“
لاہور ۱۹۶۶ء - ۵ - ۲۵)۔

شاعر، ولادت ۱۹۲۸ء، بہاولپور،

وفات ۱۹۶۹ء - ۲ - ۱۱، سرگودھا،

(سختوران سرگودھا مرتبہ محمود اسیر)۔

محمد صفدر، ڈاکٹر؛ سابق

سربراہ شعبہ کیمیکل ٹیکنالوجی پنجاب یونیورسٹی،

ابن ڈاکٹر اللہ جوایا شاہی فزیشن امیر

افغانستان، ولادت ۱۹۳۳ء - ۷ - ۱۶،

وفات ۱۹۸۰ء - ۱ - ۲۷، بگیم پورہ، لاہور

(لوح مزار)۔

محمد ضیاء الحق شاہ یوسفی

تاجی، سید؛ ایڈووکیٹ، صوفی،

ولادت ۱۸۹۳ء - ۲ - ۲، وفات ۱۹۶۹ء

۱۹۶۹ء، میوہ شاہ، کراچی،

(لوح مزار)۔

محمد طاہر فاروقی، پروفیسر؛

ماہر تعلیم، شاعر، مصنف، صوفی، سابق

استاد اسلامیہ کالج پشاور یونیورسٹی، ولادت

۱۳ ستمبر ۱۹۰۵ء، رام پور، وفات ۲۰

ستمبر ۱۹۷۸ء، پشاور (نوائے وقت لاہور

۱۹۷۸ء - ۹ - ۲۲)۔

محمد طاہر، مولوی؛ ساکن

فتح گرہ ضلع گورداسپور، پریذیڈنٹ اسلامیہ

ہائی سکول فتح گرہ، سماجی کارکن، وفات

۱۹۸۷ء - ۳ - ۱۵، کراچی، وفات ۱۸ جون

۱۹۵۳ء، کراچی (مشاہیر علماء دیوبند قاری

فیوض الرحمن)۔

محمد صادق، مہر؛ سابق

صوبائی وزیر امداد باہمی، خاکساروں کے

مشہور مقدمہ کے وکیل، وفات ۱۱ جنوری

۱۹۶۸ء، پیپلز کالونی، فیصل آباد (نوائے

وقت لاہور ۱۹۶۸ء - ۱ - ۱۲)۔

محمد صادق نقشبندی،

سائیں؛ نقشبندیہ سلسلہ کے بزرگ

محمد دین کلیم نے ان پر ایک کتاب بھی لکھی

ہے، ولادت ۱۹۱۶ء، بوگرہ منگ (مانسہر)

وفات ۱۹۸۲ء - ۶ - ۱۰، مغلیہ پورہ، لاہور

(مکتوب محمد دین کلیم بنام راقم)۔

محمد صدیق، جسٹس؛ سابق

جج شرعی عدالت، وفات ۳ اکتوبر

۱۹۸۵ء، گوندل (سیالکوٹ)

محمد صدیق ناصری چشتی صابری؛

خلیفہ؛ سجادہ نشین درگاہ خواجہ

امام ناصر الدین جالندھر، وفات ۱۳

فروری ۱۹۸۱ء، اچھرہ، لاہور (نوائے

وقت لاہور ۱۹۸۱ء - ۳ - ۲۰)۔

محمد صفدر بخاری؛ غزل گو

پرانے مسلم لیگی، قانون دان، تحریک
پاکستان کے سرگرم کارکن، وفات ۱۶
اپریل ۱۹۶۲ء، میانی صاحب، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۲ء-۱۶-۱۶)

محمد ظفر مدنی، ڈاکٹر شاہ:

عالم دین، واعظ، دندان ساز، وفات

۱۹۸۶ء-۱۶-۱۶، لاہور ("جنگ" لاہور

۱۹۸۶ء-۱۶-۱۶)

محمد ظہور: نامور خطاط،

ولادت ۱۹۰۸ء، کاموں ملہی (گوجرانوالا)

وفات ۱۹۸۲ء-۱۶-۱۸، گوجرانوالا،

(خصوصی مجلہ گورنمنٹ کالج گوجرانوالا)

محمد ظہور الحق شاہ چشتی

صابری: پیر طریقت، بانی سراجیہ

ہائی سکول فیصل آباد، فرزند و جانشین

حضرت سراج الحق چشتی گورداسپوری، ۱۱۲

سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۴ء-۱۶-۱۶،

فیصل آباد ("جنگ" لاہور ۸ ستمبر

۱۹۸۴ء)

محمد عاشق، چوہدری:

سیاست دان، احراری رہنما، وفات

۱۹۶۸ء-۱۶-۱۶، قصور ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۶۸ء-۱۶-۱۶)

۱۹۵۷ء-۱۶-۱۶ ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۵۷ء-۱۶-۱۶)

محمد طفیل: مدیر "نقوش"

لاہور، ۶۴ سال عمر پائی، وفات ۵ جولائی

۱۹۸۶ء، میانی صاحب، لاہور ("جنگ"

لاہور ۱۹۸۶ء-۱۶-۱۶)

محمد طفیل، چوہدری: سابق

صدر ڈسٹرکٹ بار ایسوسی ایشن ڈیرہ

غازی خان، پھلور مسلم لیگ کے روح رواں

ڈیرہ غازی خان کی معروف شخصیت،

وفات (حادثہ) ۱۹۷۳ء-۱۶-۱۶، ڈیرہ

غازی خان، ("نوائے وقت" لاہور ۷

دسمبر ۱۹۷۳ء)

محمد طفیل گورکھا: کبڈی

کے مایہ ناز کھلاڑی، وفات ۳۰ ستمبر

۱۹۸۳ء، لاہور ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۸۳ء-۱۶-۱۶)

محمد ظفر اقبال، پروفیسر ڈاکٹر:

سابق اُستاد شعبہ الیکٹریکل انجینئرنگ

یونیورسٹی لاہور، وفات ۱۹۸۳ء-۱۶-۱۶،

بساندہ کلاں، لاہور،

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۳ء-۱۶-۱۶)

محمد ظفر اللہ، سردار:

لاہور ۶۱۹۶۲-۳-۱۷۔

محمد عبدالرحمان خان ،
حکیم حافظ : ڈیرہ غازی خان
کے نامور طبیب ، وفات ۲۲ فروری
۱۹۶۰ء ، ڈیرہ غازی خان (مجلہ "طیبہ"

لاہور مارچ ۱۹۶۰ء۔

محمد عبدالرؤف ، پیر :

سجادہ نشین دربار شکوریہ قادر یہ

گارڈن ٹاؤن لاہور ، فرزند گرامی محمد

عبدالشکور ابوالعلائی ، وفات ۲۹ مئی

۱۹۶۸ء ، گارڈن ٹاؤن ، لاہور ("نوائے

وقت" لاہور ۱۹۶۵-۵-۳۰)۔

محمد عبدالسبحان ، قاضی :

عالم دین ، تلمیذ مولانا قطب الدین غورخشتوی

مصنف : مواہب الرحمن ، الوار الاتقیاء ،

ولادت ۱۸۹۸ء ، کھلاہٹ ، وفات ۲۰

مئی ۱۹۵۸ء ، کھلاہٹ (تربلیا) (تذکرہ

اکابر اہل سنت مؤلف عبدالحکیم شرف

قادری)۔

محمد عبدالشکور قادری چشتی

ابوالعلائی ، شیخ طریقت ، خلیفہ

شاہ نبی رضا ، ڈاکٹر محمد اکرم شاہ اور زیبا

ناروی کے شیخ طریقت ، ولادت وطن :

محمد عالم ، حافظ : مدیر و

مالک ماہنامہ "عالم گیر" ، وفات ۱۶

جنوری ۱۹۵۱ء ، گجرات ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۵۱-۱-۱۷)۔

محمد عالم خان اعوان ، ملک :

جامعہ ملیہ اسلامیہ کے ابتدائی طالب علم ،

خلافت تحریک میں حصہ لیا ، "ہمدرد"

میں مولانا محمد علی جوہر کے ساتھ کام کیا ،

ڈاکٹر سیف الدین کچلو کے اخبار "تنظیم"

کے سب ایڈیٹر رہے ، مدیر ہفت روزہ

"معاشرہ" ایبٹ آباد ، مدت آبادی

وطن : منگلور (مانسہرہ) ، وفات ۱۸

اکتوبر ۱۹۷۸ء ، منگلور (تاریخ ہزارہ

مؤلف شیر بہادر خان پٹی)۔

محمد عبدالخالق ، الحاج :

مدیر ہنگالی روزنامہ "آزادی" چٹاگانگ

وفات ۱۹۶۲-۹-۲۵ء ، چٹاگانگ

("نوائے وقت" لاہور ۲۶ ستمبر

۱۹۶۳)۔

محمد عبدالرحمن ، سر : سابق

وائس چانسلر پنجاب یونیورسٹی ، سابق جج

فیڈرل کورٹ آف پاکستان ، وفات ۱۶

مارچ ۱۹۶۲ء ، کراچی ("نوائے وقت"

لکھنؤ، وفات ۱۹۵۲ء-۸-۱۰، جیون ہانس،
لاہور (لوح مزار)۔

محمد عبدالعزیز چشتی، مفتی؛

مصنف، عالم دین، بانی انجمن اسلامیہ

مرنگ لاہور، مصنف: آفتاب ہدایت

عزیز المعظم، عزیز البیان، اربعین عزیز

ولادت ۱۹۱۸ء-۱۱-۶، چانگان والی

(جلال پور جٹاں)، وفات ۱۹۶۳ء-۱۲-۱۶

لاہور (تذکرہ اکابر اہل سنت مؤلفہ

عبدالحکیم شرف قادری)۔

محمد عبدالعزیز، مولانا؛

شیخ طریقت، خلیفہ مولانا احمد علی لاہوری

وفات ۱۹۶۲ء-۵-۱۵، میانی صاحب

لاہور (لوح مزار)۔

محمد عبدالعزیز، مولانا مفتی

(مفتی الگوں)؛ مدرس، صوفی،

مرید میاں غلام اللہ شرقپوری، بانی

مدرسہ عربیہ احیاء العلوم الگوں ضلع

امر تسر، آزادی کے بعد بورے والائیں

اس مدرسہ کا احیاء کیا۔ وفات ۲۶

اپریل ۱۹۹۱ء، بورے والا (تذکرہ

اکابر اہل سنت مؤلفہ عبدالحکیم شرف

قادری)۔

محمد عبدالغفار، ڈاکٹر؛

ممتاز فزیشن، ڈائریکٹر ہیلتھ سروسز، اتر

پردیش کی جیلوں میں ڈاکٹر رہے، باغ

جناح لاہور کی مسجد دارالسلام کے فنانس

ایڈمنسٹریٹر، ۸۳ سال عمر پائی، وفات

۱۹۸۰ء-۵-۱۲، میانی صاحب، لاہور

(نوائے وقت لاہور ۱۹۸۰ء-۵-۱۳)۔

محمد عبدالغنی، حافظ سید؛

خطیب مسجد قطب شملہ، عالم دین، وفات

۱۹۴۹ء-۱۲-۱۲، لیاقت آباد کراچی۔

(لوح مزار)۔

محمد عبدالقادر، حکیم؛

ابن حکیم عبدالوہاب نابینا دہلوی، برادر

زادہ ڈاکٹر مختار احمد انصاری، ماہر

طب، وفات ۱۹۵۹ء-۱۲-۱۲، لاہور

(نوائے وقت لاہور ۱۹۵۹ء-۱۲-۱۲)

(۱۹۵۹ء)۔

محمد عبدالکریم قلعداری؛

مولانا؛ مصنف، عالم، شاعر؛

دیوان الکریم (فارسی)، دیوان الکریم،

(عربی)، مرید پیر سید حیدر علی شاہ جلالپوری،

ولادت قلعدار (گجرات)، وفات ۱۹

ستمبر، ۱۹۵۵ء، قلعدار (گجرات) (تذکرہ

وزیر آباد (”نوائے وقت“ لاہور ۳ فروری ۱۹۶۹ء)۔

محمد عبداللہ خلدی امرتسری

خواجہ میر: سیاست دان، تحریک پاکستان کے سرگرم کارکن، خلافت، کانگریس، احرار اور مسلم لیگ کے کارکن، تحریک مسجد شہید گنج میں شریک رہے، ولادت ۱۹۰۰ء امرتسر، وفات ۱۹۶۱ء-۱۱-۲۸، ہارمی باغ، لاہور (مکتوب خواجہ محمد بشیر احمد خلدی بنام راقم)۔

محمد عبداللہ دہلوی

حاجی مرزا: سالار اعلیٰ مسلم نیشنل گارڈ صوبہ دہلی، قائد اعظم کے ذاتی محافظ، ولادت ۱۹۱۳ء-۸-۲۳، وفات ۱۵ جولائی ۱۹۶۶ء، قبرستان سوسائٹی، کراچی، (لوح مزار)۔

محمد عبداللہ سلیم پوری

مولانا: عالم دین، شیخ طریقت، کتاب دوست، مرید مفتی عزیز الرحمن عثمانی و خلیفہ مولانا ابوالسعد احمد خان، مرشد مولانا خان محمد صاحب، ولادت ۱۹۰۴ء-۱۰-۵، سلیم پور (جگراؤں)، وفات ۱۹۵۶ء-۶-۷، خانقاہ سراجیہ

علمائے پنجاب مصنف اختر (ہی)۔

محمد عبداللہ، الحاج میاں:

ماہر فن تعمیر، مسلم مسجد لوہاری گیٹ لاہور کا ڈیزائن تیار کیا،

وفات ۱۹۶۳ء-۵-۵، میانی صاحب

لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۶ مئی

۱۹۶۳ء)۔

محمد عبداللہ بڈھیما لوی

حافظ ابوالحسن: نامور اہل حدیث،

عالم دین، آبائی وطن بڈھی مالہ (فیروز پور)

۸۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۷ء-۵-۱۸،

(”جنگ“ لاہور ۱۹۸۷ء-۵-۹)۔

محمد عبداللہ، پیر: علاقہ

تھل کے نامور شیخ طریقت، ۲۹ سال

عمر پائی، وفات ۱۹۶۹ء-۶-۲۶، سرگودھا،

(”امروز“ لاہور ۱۹۶۹ء-۶-۲۷)۔

محمد عبداللہ، حاجی:

بانی تبلیغی مرکز رائیونڈ، ۱۰۶ سال عمر

پائی، وفات ۱۹۸۳ء-۴-۱۱، رائے ونڈ،

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۸۳ء-۴-۱۲)۔

محمد عبداللہ خان، کرنل

راجا: سابق رکن مغربی پاکستان

اسمبلی، وفات (حادثہ) ۱۹۶۹ء-۲-۱،

محمد عبد اللہ منہاس، علامہ؛
ممتاز صحافی، "وکیل" امرتسر سے تعلق
رہا، نقاد، وفات ۱۹۴۹ء - ۱۲ - ۱۲،
میانی صاحب، لاہور،
(لوح مزار)۔

محمد عبد اللہ، مولانا روڈی
والے؛ معروف طبیب، مصنف،
خواص ادراک، خواص سبب، وغیرہ،
بانی دواخانہ سلیمانی، وفات ۲ دسمبر
۱۹۴۴ء، جہانیاں (مکتوب فرزند آں
مرحوم بنام راقم)۔

محمد عبد اللہ، مبر و اعظ؛
عالم دین، تحریک آزادی کشمیر کے رہنما،
ولادت وطن؛ شوپیاں، وفات ۲۰
نومبر ۱۹۴۴ء، میانی صاحب، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۲۱ نومبر
۱۹۴۴ء)۔

محمد عبد اللہ نعیمی؛ عالم،
مدرس، ولادت ۱۳۴۴ھ، خاران،
وفات ۱۹۸۲ء - ۴ - ۳۱، کراچی ("جنگ"
کراچی ۱۹۸۲ء - ۱۸ - ۱)۔

محمد عبد المالك صدیقی
نقشبندی مجددی؛ پیر طریقت

کنڈیاں (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف
اختر راہی)۔

محمد عبد اللہ شاہ قادری
مشہدی، پیر سید؛ شیخ

طریقت سلسلہ قادریہ، خلیفہ سید
قطب علی شاہ سندھیلیا لڑالی، کچھ

ملفوظات "قلب سلیم" کے عنوان سے
چھپ چکے ہیں، وفات ۱۸۹۸ء، موضع

قادری بخش (کمالیہ)، وفات ۱۹۶۱ء - ۶ - ۲۹،
موضع قادری بخش (کمالیہ) ("قلب سلیم"،

مرتبہ محمد نواز شاہ مطبوعہ موضع قادری بخش و
"ارباب طریقت" مؤلف محمد ادریس بھوجیانی)۔

محمد عبد اللہ، شیخ؛ سابق
صدر انجمن اسلامیہ سیالکوٹ، سیالکوٹ
کی ممتاز شخصیت، وفات ۱۹۴۰ء اپریل
۱۹۴۰ء، سیالکوٹ ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۴۰ء - ۳ - ۱۸)۔

محمد عبد اللہ فاروقی؛

مرید و تلمیذ شیخ الہند، خلیفہ عبد القادر
رائے پوری، تحریک ریشمی رومال کے
کردار، ولادت وطن؛ کوٹ بادل خان
(جالندھر)، وفات ۱۹۸۵ء، میانی صاحب،
لاہور (معلومات از سید نفیس رقم صاحب)۔

(”جنگ“ لاہور ۱۹۸۷ء - ۲۰۲۱ء)۔
محمد عثمان ، سید قاضی :

میٹر کلکتہ کارپوریشن ، مسلم لیگی رہنما ،
 ولادت اگست ۱۹۰۵ء ، اوگانڈا

(بہار) ، وفات ۱۹۷۵ء - ۸ - ۲۹ ،
 شیرشاہ کالونی ، کراچی (مکتوب محمد فرید الحق
 ایڈوکیٹ بنام راقم)۔

محمد عثمان عرسانی :

سندھ کے ممتاز دانشور ، وفات ۳
 نومبر ۱۹۸۶ء ، حیدرآباد (خبرنامہ
 ”اکادمی“ ادبیات ، اسلام آباد ،
 دسمبر ۱۹۸۶ء)۔

محمد عرفان خان شاہ

قادری سروری : ماہر

تصوف ، وفات ۱۹۷۲ء ، ۵ - ۲۵ ،
 اسلام آباد ،

(روح مزار)۔

محمد عطاء اللہ بودلہ ،

میاں : فیروز پور کے مہاجر ،

والد پیر صلاح الدین ڈپٹی کمشنر مظفر گڑھ

ضلع مظفر گڑھ کی مشہور شخصیت ، ۳۳

سال عمر پائی ، وفات ۱۹۶۵ء ، ۴ - ۳۸

چک بودلہ (ملتان) ”نوائے وقت“

وفات ۱۹۷۳ء - ۹ - ۹ ، غریب آباد ،
 خانیوال (”نوائے وقت“ لاہور ۱۱

ستمبر ۱۹۷۳ء)۔

محمد عبدالمجید عتیقی ، حکیم :

ماہر طبیب ، ادیب ، کتاب دوست ،

لاہور کی ادبی شخصیت ، سیاسی کارکن

خلافت کمیٹی کے جنرل سیکریٹری ، انڈین

نیشنل کانگریس لاہور کے جنرل سیکریٹری ،

ان کی کتابیں پنجاب یونیورسٹی لائبریری کو

ملیں ، ولادت ۱۹۰۱ء ، وفات ۲۵

اپریل ۱۹۷۱ء ، میاں میر ، لاہور ،

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۷۱ء - ۲۵ - ۲۵)۔

محمد عثمان آزاد ، شیخ :

مالک روزنامہ ”انجام“ کراچی ، وفات

۱۹۶۲ء - ۹ - ۱۱ ، میوہ شاہ ، کراچی ،

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۶۲ء - ۹ - ۱۲)۔

محمد عثمان ، پروفیسر : ماہر

تعلیم ، دانشور ، ادیب ، مصنف ”فکر

اقبال کی تشکیل نو“ ، ”حیات اقبال کا

ایک جذباتی دور“ پرنسپل سچر ٹریننگ

کالج لاہور ، ڈائریکٹر ادارہ تعلیم و تحقیق ،

جامعہ پنجاب لاہور ، وطن جموں ،

وفات ۱۹۸۷ء - ۴ - ۲۰ ، گلبرگ ، لاہور

میرپور خاص، (معلومات از حکیم سید
اکرام حسین سیکری)۔

محمد علی بخاری، پروفیسر
سید؛ سجادہ نشین خانقاہ مٹھن
شریف (ملتان)، ماہر تعلیم، وفات
۱۹۸۲ء-۲-۲۴، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۸۲ء-۲-۲۵)۔

محمد علی بوگرہ؛ سابق وزیر
خارجہ پاکستان، سابق وزیر اعظم پاکستان
سابق سفیر پاکستان متعینہ امریکہ، ۵۴
سال عمر پائی، ولادت ۱۹۰۰ء، وفات
۱۹۶۳ء-۱-۲۳، بوگرہ (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۶۳ء-۱-۲۴)۔

محمد علی جالندھری، مولانا؛
مجلس احرار کے رہنما، تحریک ختم نبوت
کے روح رواں، ولادت ۱۸۹۵ء،
رائے پور اڑیسا (نکودر)، وفات
۱۹۷۱ء-۳-۲۱، خیر المدارس، ملتان
(مجلۃ الراعیین کراچی)۔

محمد علی جانباز، مولانا؛

تحریک ختم نبوت کے رہنما، عمر ۶۷ سال
پائی، وفات ۱۹۸۳ء-۸-۸، سمندری

(”جنگ“ لاہور ۱۹۸۳ء-۸-۹)۔

لاہور ۱۹۶۵ء-۶-۲۹)۔

محمد عطاء اللہ، کرنل؛ کوہ
پیما، کے ٹوسر کرنے والی جماعت میں
شامل تھے، فارسی کے عالم، مصنف؛
”CITIZEN OF TWO WORLDS“

وفات ۱۹۷۷ء-۱۱-۲۸، پشاور،

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۷۷ء-۱۱-۲۹)۔

محمد عظیم فیروز پوری، مولانا
صوفی؛ ماہر تعلیم، صوفی، مصنف،
ولادت ۱۹۷۷ء، رچی والا (فیروز پور)
وفات ۱۹۶۱ء-۱۰-۱۰، میانی صاحب، لاہور
(روح مزار)۔

محمد علم الدین فرید کوٹی،
مولانا؛ جید عالم، تحریک پاکستان
کے کارکن، ولادت ۱۸۹۳ء، قلعی
ارٹیاں (فیروز پور)، وفات ۲ جنوری
۱۹۷۴ء، اوکاڑہ (ذاتی بیاض راقم الحرف)۔
محمد علی؛ بلتی زبان کے شاعر،
وفات ۱۹۸۶ء-۳-۸، راولپنڈی

رخیر نامہ اکادمی ادبیات اسلام آباد،

مارچ ۱۹۸۶ء)۔

محمد علی آتھیری چشتی؛

پیر طریقت، وفات ۱۹۷۳ء-۱-۲۶،

(”جنگ“ کراچی ۱۹۵۹ء-۳-۳۱)۔
محمد علی خان، حاجی؛ تنگی
 کے زمیندار اور ممتاز سیاست دان،
 سابق مغربی پاکستان اسمبلی کے رکن،
 ۵۴ سال عمر پائی، وفات (حادثہ) ۲۳
 اپریل ۱۹۵۶ء، پشاور (”شہباز“ پشاور
 ۱۹۵۶ء-۴-۲۳)۔

محمد علی شمسی؛ مدیر روزنامہ
 ”سفینہ“ لاہور، ممتاز صحافی، وفات
 ۱۹۵۹ء-۳-۲۵، لاہور (”نوائے
 وقت“ لاہور ۱۹۵۹ء-۳-۲۶)۔

محمد علی فائق؛ پنجابی اور
 اردو کے شاعر، ولادت ۳ جنوری
 ۱۹۱۱ء، ماڑی بھنڈراں (گوجرانوالا)
 وفات ۱۹۷۲ء-۵-۲۳، گوجرانوالا،
 (”خصوصی مجلہ“ گورنمنٹ کالج گوجرانوالا)۔
محمد علی فریدی، خواجہ؛
 نامور قوال، ولادت فروری ۱۹۰۶ء،
 وفات ۱۹۷۹ء-۱۰-۱۳، برج اٹاری
 (شیخوپورہ)،

(لوح مزار)۔

محمد علی لاہوری، ”مولانا“،
 انجمن احمدیہ لاہور کے صدر، قرآن

محمد علی، چودھری؛ وزیر
 اعظم پاکستان، سیکریٹری جنرل حکومت
 پاکستان، مصنف؛ ”ظہور پاکستان“،
 ولادت ۱۹۰۵ء، ننگل انبیاء (نکودر)،
 وفات ۱۹۸۰ء-۱۲-۱ قبرستان سوسائٹی،
 کراچی، (”مشرق“ لاہور ۲ دسمبر
 ۱۹۸۰ء)۔

محمد علی، چودھری؛ سابق
 وائس چانسلر پشاور یونیورسٹی، وفات
 ۱۹۷۱ء-۸-۲۴، ایبٹ آباد (مضمون
 ”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۷۱ء-۱۰-۱۹)۔

محمد علی، حاجی حکیم؛ تلمیذ حکیم
 اجمل خان، محمد عالم آسی و مولانا نور احمد
 مرید مولانا اشرف علی تھانوی، مصنف؛
 ”سودائے مرزا“، ”تقرب الہی“، ولادت
 وطن؛ شام نگر (امرتسر)، ۸۲ سال عمر
 پائی، وفات ۱۹۷۴ء-۱-۱۶، گوجرانوالا،
 (مکتوب پروفیسر منظور احمد فرزند
 آل مرحوم بنام راقم)۔

محمد علی حبیب، سیٹھ؛
 مینیجنگ ڈائریکٹر حبیب بینک لمیٹڈ،
 پاکستان کے ممتاز بینکار، ۵۸ سال
 عمر پائی، وفات ۱۹۵۹ء-۳-۳۰، کراچی

عالم، مناظر، مصنف؛ مقیاس حقیقت،
مقیاس النور، مقیاس الصلوٰۃ، مقیاس
النبوٰۃ، ولادت ۱۹۰۲ء، شیروکاہنہ،
(قصور)، وفات ۱۹۷۱ء-۱۲-۲۱،
اچھرہ، لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۲
دسمبر ۱۹۷۱ء)۔

محمد عمر بیربلوی، مولانا؛

صوفی، عالم، استاد اسلامیہ کالج پشاور،
خلیفہ میاں شیر محمد شرقی پوری، مصنف؛
التوحید، طریقت کی حقیقت، دستور
تصوّف، زنبیل عمر، صراط مستقیم،
قرآنی نظریہ حیات، ولادت ۱۹۳۷ء،
بیربل (سرگودھا)، وفات ۲۶ اگست
۱۹۶۷ء، بیربل شریف (سرگودھا)،
(تذکرہ علمائے پنجاب مؤلفہ اختر اہی)۔

محمد عمر، حکیم میاں؛ تلمیذ

حکیم محمد حسن قرشی، عالم دین، طبیب،
میاں شیر محمد شرقی پوری کی اکلوتی نواسی کے
شوہر، ۵۰ سال عمر پائی، وفات ۹
مارچ ۱۹۸۲ء، شرق پور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۸۲ء-۳-۱۰)۔

محمد عمر خان؛ سیاست دان

سینیٹر، وفات ۱۹۸۶ء-۷-۲، عمر آباد

حکیم کا انگریزی میں ترجمہ کیا، خطیب
احمدیہ مسجد برانڈر تھ روڈ لاہور،
وفات ۱۹۵۱ء-۱۰-۱۳، میانی صاحب،
لاہور (لوح مزار)۔

محمد علی لکھوی، مولانا؛

اہل حدیث کے نامور عالم دین، والد
بزرگوار مولانا معین الدین لکھوی، وفات
۱۹۷۳ء-۱۲-۹، اوکاڑہ (ہفت روزہ
"الاعتصام" لاہور)۔

محمد علی مظفری؛ عالم دین،

وفات ۱۹۵۹ء-۹-۱۴، ڈسکہ ("خصوصی
مجلہ" گورنمنٹ کالج گوجرانوالہ)۔

محمد علی نون، ملک؛ برادر

حقیقی ملک فیروز خان نون، سابق
چیئرمین لاہور ریس کلب، ۷۰ سال عمر
پائی، وفات ۱۹۶۹ء-۵-۱۲، سرگودھا
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۹ء-۵-۱۵)۔

محمد علی ہرل، مہر؛ سابق

رکن صوبائی اسمبلی، سیاست دان،
وفات ۱۹۷۳ء-۹-۱۲، مولوانی،
فیصل آباد ("نوائے وقت" لاہور ۵
ستمبر ۱۹۷۳ء)۔

محمد عمر اچھروی، مولانا؛

(چار سده) "جنگ" لاہور ۳ جولائی

(۶۱۹۸۶)۔

محمد عمر شمس آبادی، مفتی:

عالم، تحریک ختم نبوت کے کارکن، فقہ

کے ماہر، وفات ۱۹۵۷ء - ۲۷ - ۲۷

شمس آباد (انک) (تذکرہ علمائے

پنجاب مؤلف اختر اہی)۔

محمد عمر فاروقی: کہنہ مشق

صحافی، مدیر روز نامہ انجام کراچی،

مالک و مدیر روز نامہ آغاز کراچی،

سیاست دان، ۵۸ سال عمر پائی، وفات

۱۹۶۹ء - ۱۲ - ۱۰، یوسف پورہ، کراچی،

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۹ء - ۱۲ - ۱۱)۔

محمد عمر، مولانا: صوفی، عالم

ستجادہ نشین درگاہ غلام حسن چک بھٹی،

وفات ۱۹۸۵ء - ۱۱ - ۱۶، چک بھٹی،

جلال پور بھٹیاں (مکتوب میاں ضمیر احمد

بنام راقم)۔

محمد عمر نعیمی مراد آبادی،

مفتی: عالم دین، بانی مخزن "بحر

العلوم" کراچی، ولادت ۱۸۹۳ء،

مراد آباد، وفات ۱۹۶۶ء - ۳ - ۲،

مسجد دارالصلوة، ناظم آباد، کراچی،

("جنگ" کراچی ۱۹۶۶ء - ۳ - ۳)۔

محمد عمران خان ٹونکی: عربی و

فارسی کے عالم، عربک پرنسپل ریسرچ

انسٹی ٹیوٹ ٹونک کے رکن رکن، پاکستان

کے دورہ پر آئے اور یہیں فوت ہو گئے،

وفات ۱۹۸۶ء - ۲ - ۱۳، حیدر آباد

(سندھ) (مکتوب خورشید احمد خان بنا

راقم)۔

محمد عیسیٰ غزنوی، مولانا:

برادر خورد مولانا محمد داؤد غزنوی،

عالم دین، ولادت ۱۸۹۷ء، امرتسر،

وفات ۱۹۶۳ء - ۳ - ۶، منڈی صادق

گنج (ہفت روزہ "الاعتصام" لاہور

۱۹۶۳ء - ۳ - ۲۲)۔

محمد عیسیٰ، قاضی: تحریک

پاکستان میں صف اول کے رہنما، سابق

صدر بلوچستان مسلم لیگ، قرار داد

لاہور کے مؤید، ۶۴ سال عمر پائی،

ولادت ۱۹۱۰ء، وفات ۱۹۷۹ء جون

۱۹۷۹ء، پشین ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۷۹ء - ۶ - ۲۰)۔

محمد غفران، قاضی: ممتاز

عالم دین، وفات ۱۹۸۵ء - ۵ - ۵، کوٹہ

وفات ۱۹۶۳ء، میانی صاحب، لاہور
(مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری بنام
راقم)۔

محمد فرید، الحاج پروفیسر
قاضی؛ صدر شعبہ معاشیات کراچی
یونیورسٹی، ماہر تعلیم، ماہر اقتصادیات
وفات ۱۹۶۶ء-۳-۲۹، درگاہ عبداللہ
غازی، کراچی،

(لوح مزار)۔

محمد فضل الدین قریشی، پروفیسر؛

البیرونی پرنسڈ سمجھے جاتے تھے، استاد
اسلامیہ کالج لاہور، ولادت ۱۹۳۰ء اپریل
۱۹۶۲ء، وفات ۱۹۷۹ء-۴-۱۸،
میانی صاحب، لاہور،

(لوح مزار)۔

محمد فضل حق خان، سردار؛

سابق ہوم منسٹر ریاست پٹیالہ،
وفات ۱۹۵۷ء-۱۲-۲۹، گوجرانوالا،
”نوائے وقت“ لاہور ۳۰ دسمبر
۱۹۵۷ء۔

محمد فضل حق، مولانا؛

سابق ڈپٹی آڈیٹر جنرل پاکستان، وفات
۱۹۷۹ء-۲-۱۵، لاہور (”نوائے وقت“

”جنگ“ لاہور ۱۹۸۵ء-۵-۶)۔

محمد غلام جان قادری لاہوری،

مفتی؛ عالم، مصنف؛ فتاویٰ

غلامیہ، دیوان غلامیہ، سیف رحمانی،

ولادت ۱۸۹۶ء، اوگرہ (مانسہرہ)،

وفات ۱۹۵۹ء-۸-۱، میانی صاحب،

لاہور (تذکرہ اکابر اہل سنت مؤلف

عبدالحکیم شرف قادری)۔

محمد فاروق غزنوی، مولانا

سید؛ سید داؤد غزنوی کے فرزند،

عالم دین، نگران مدرسہ تقویۃ الایمان

شیش محل روڈ، لاہور، وفات ۲۳

جون ۱۹۷۸ء، سید گاؤں، لاہور،

”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۷۸ء-۷-۴)۔

محمد فاضل؛ مدیر روزنامہ

”تعمیر“ راولپنڈی، پولو ہار اکیڈمی

کے روح رواں، وفات ۱۸ مئی

۱۹۸۶ء راولپنڈی (سہ ماہی ”العلم“

کراچی جولائی تا ستمبر ۱۹۸۶ء)۔

محمد فاضل، خلیفہ؛ ہیڈ

ماسٹر ایم اے او ہائی سکول امرتسر،

ماہر تعلیم، ابن مولانا احمد بخش، خطیب

مسجد خیر الدین امرتسر، ۸۲ سال عمر پائی،

وسط اپریل ۱۹۵۹ء، چاہ حافظ والا
 ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۵۹ء-۲۳-۲۳)
محمد قاسم امرتسری، میر:
 سابق سپرنٹنڈنٹ میونسپل کمیٹی امرتسر،
 پروفیسر امجد سعید کے نانا، وفات
 ۱۹۶۲ء-۱-۲، میانی صاحب، لاہور
 ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۲ء-۱-۳)
محمد قدیر بخش بدایونی،
 عالم، مدرس، مصنف،
 ولادت ۱۸۸۹ء، آٹولہ، وفات ۱۳
 نومبر ۱۹۵۶ء، حیدرآباد (سندھ)،

(مکتوب محمد ایوب قادری مرحوم
 بنام راقم)۔

محمد قطب الدین جھنگوی،
 حکیم مولانا؛ عالم، انشا پرداز،
 مناظر، مصنف، خونی داستان،
 فیصلہ شرعیہ، ولادت پیرکوٹ سدانہ
 (جھنگ)، وفات ۱۹۵۹ء-۱۰-۲۹،
 قطب آباد (جھنگ) (تذکرہ اکابر اہل
 سنت مؤلف عبدالحکیم شرف قادری)۔

محمد قمر الحق، ڈاکٹر، تحریک
 خلافت میں طالب علم رہنما، محمد فرید الحق
 ایڈووکیٹ کے والد بزرگوار، شاعر،

لاہور ۱۹۶۹ء-۲-۱۶)۔
محمد فضل شاہ جلال پوری،
 سید؛ شیخ طریقت، امیر حزب اللہ،
 نبیرہ پیر سید حیدر علی شاہ جلال پوری،
 ولادت نومبر ۱۸۹۲ء، وفات یکم
 دسمبر ۱۹۶۶ء، جلالپور ("خزینہ کرم"
 مؤلفہ نور احمد مقبول)۔

محمد فضل قدیر ندوی کیتھلی؛
 تحریک پاکستان کے نامور کارکن، والد
 محمد ظفر ندوی (صحافی)، ۸۳ سال عمر پائی،
 وفات ۱۹۸۱ء-۱۲-۱۷، گلبرگ، لاہور
 ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۱ء-۱۲-۱۸)۔
محمد فقیر؛ فن کار، موسیقار،
 وفات ۱۹۸۵ء-۲-۲۷، دادو (سندھ)
 ("جنگ" کراچی ۱۹۸۵ء-۲-۲۸)۔

محمد فیض احمد، صاحبزادہ؛
 شیخ طریقت، فرزند وجائشین ابوالفیض
قلندر علی سہروردی، وفات ۶ اگست
 ۱۹۸۲ء، ہنجر وال، لاہور،
 (لوح مزار)۔

محمد فیض اللہ خان فقیر؛
 سجادہ نشین درگاہ چاہ حافظ والا، نزد
 لیاقت پور، ۱۱۰ سال عمر پائی، وفات

ماہنامہ "ادب لطیف" لاہور، مینیجر
اشاعتی ادارہ پنجاب لاہور، وفات
۱۹۵۹ء - ۶ - ۲۱، بی بی پاک دامن،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۲ جون
۱۹۵۹ء)۔

محمد گل نیاز؛ چکوال مسلم
لیگ کے جنرل سیکریٹری، صحافی،
کالم نگار، ۶۰ سال عمر پائی، وفات ۲۲
فروری ۱۹۷۶ء، چکوال ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۷۶ء - ۱ - ۵)۔

محمد گوند لوی، حافظ؛
عالم دین، شیخ الحدیث، گوجرانوالا کی
معروف دینی شخصیت، ولادت
۱۸۹۱ء، گوندلانوالا، وفات ۲۲
جون ۱۹۸۵ء، گوجرانوالا (ہفت روزہ
"الاسلام" لاہور)۔

محمد لطیف قادری، حافظ؛
یکے از احفاد شاہ عنایت قادری،
بانی مدرسہ مسجد شاہ عنایت قادری،
وفات ۱۹۸۴ء - ۶ - ۲۹، درگاہ
شاہ عنایت، لاہور،
(روح مزار)۔

محمد لطیف کاشمیری؛ مصنف،

وفات ۱۹۸۱ء - ۹ - ۶، گلشن اقبال، کراچی،
(روح مزار)۔

محمد قمر الدین سیالوی، خواجہ؛
مصنف، شیخ طریقت، فارسی کے شاعر،
سجادہ نشین سیال شریف، تلمیذ مولانا
معین الدین اجمیری، ولادت ۱۳۲۲ھ،
سیال شریف (سرگودھا)، وفات ۲۱
جولائی ۱۹۸۱ء، سیال شریف ("جنگ"
لاہور ۱۹۸۱ء - ۷ - ۲۲)۔

محمد کرم الہی؛ وکیل، صوفی،
سماجی کارکن، سابق میونسپل کمشنر،
ولادت ۱۸۸۰ء، ہڈیانہ (سیالکوٹ)،
وفات ۱۹۵۹ء - ۱۲ - ۲۵، سیالکوٹ
("امروز" لاہور ۱۹۵۹ء - ۱۲ - ۲۶)۔

محمد کرم شاہ مجددی قادری؛
پروفیسر؛ صدر شعبہ ریاضی و
وائس پرنسپل ایمرسن کالج ملتان،
پرنسپل اسلامیہ کالج، ملتان، مصنف؛
"تذکرہ کریمیہ"، ولادت کورالیاں
(امر لیسر)، ۷۶ سال عمر پائی، وفات
۱۹۷۵ء - ۸ - ۲۶، ملتان (مکتوب
محمد ثناء اللہ بٹ بنام راقم)۔

محمد کریم، چودھری؛ مینیجر

۱۹۶۱ء، پنڈ ملکان (نشان حیدر
حنیف شاہد)۔

محمد محمود احمد (ایم ایم احمد)؛
سابق صدر شعبہ فلاسفی کراچی یونیورسٹی،
خلیفہ بابا ذہین شاہ تاجی، وفات ۲۳
ستمبر ۱۹۶۸ء، جڈہ۔

محمد محمود الرحمن، خواجہ؛
سجادہ نشین، مرشد فضل القادر

چوہدری مسلم لیگی رہنما، وفات ۲۳
جنوری ۱۹۸۵ء، چوہدر شریف (ہزارہ)
("جنگ" لاہور ۱۹۸۵ء-۱-۳)۔

محمد مرتضیٰ خان، پروفیسر؛
سابق پرنسپل ایلی کالج آف کامرس لاہور،
علی گڑھ اولڈ بوائز کی انجمن کے روح رواں،

وفات ۱۹۶۶ء-۳-۲۱، شادمان،
لاہور ("لوائے وقت" لاہور ۲۳ مارچ
۱۹۶۶ء)۔

محمد مسعود، ڈاکٹر؛ نامور
ہومیوپیتھ، مصنف، بانی ہومیوپیتھی
کالج لاہور، ولادت ۱۸۹۸ء، وزیر
آباد، وفات ۱۹۶۰ء-۸-۲۱،
بی بی پاک دامن۔ لاہور ("لوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۰ء-۸-۲۲)۔

مترجم، وفات ۱۹۶۴ء-۹-۲۹،
میانی صاحب، لاہور ("لوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۴ء-۹-۳۰)۔

محمد مبین الخطیب، مولانا؛
تحریک ریشمی رومال کے ایک کردار،
حضرت شیخ الہند کے ساتھی، وفات
۱۹۶۹ء-۴-۱۴، دارالعلوم کورنگی، کراچی،
(لوح مزار)۔

محمد متین خطیب، مولانا؛
فاضل دیوبند، مفسر، عالم، تحریک پاکستان
کے کارکن، ولادت ۱۹۰۸ء-۳-۱۳،
وفات ۱۹۸۲ء-۲-۱۰، دارالعلوم
کورنگی، کراچی،
(لوح مزار)۔

محمد محسن ترمذی، سید؛
سابق ڈسٹرکٹ اینڈ سیشن جج، سابق
ڈپٹی سیکریٹری صوبائی محکمہ قانون، ۵۹
سال عمر پائی، ولادت وطن؛ روپڑ، وفات
۱۹۶۶ء-۲-۱۹، گولڑہ ("لوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۶ء-۲-۲۰)۔

محمد محفوظ شہید؛ "نشان
حیدر" یافتہ، ولادت ۱۹۴۴ء، پنڈ
ملکان (راولپنڈی)، وفات ۱۶ دسمبر

محمد معصوم شاہ، سید مولانا،
شیخ طریقت، بانی نوری کتب خانہ لاہور،

بہت سی مساجد تعمیر کروائیں، نوری
مسجد بالمقابل ریلوے اسٹیشن لاہور

ان کی یادگار ہے، ولادت ۱۸۹۸ء،

چک سادہ، وفات ۱۹۶۹ء۔ ۱۸۔

چک سادہ (گجرات) (تذکرہ اکابر اہل

سنت مرتبہ عبدالحکیم شرف قادری)۔

محمد معصوم قادری :

ممتاز خطاط، تلمیذ پروین رقم، ۳۵ سال

روزنامہ مغربی پاکستان کے ہیڈ کاتب

رہے، ۶۳ سال عمر پائی، وفات ۲۲

جون ۱۹۸۷ء، سید پور، لاہور،

(مغربی پاکستان "لاہور ۵" جون

۱۹۸۷ء)۔

محمد معظم، شہزادہ :

سابق صدر یونین کونسل تحصیل چوئیاں،

شہزادگان بنگلہ ایوب شاہ لاہور کے

خاندان کے فرد، وفات ۱۹۶۲ء۔ ۱۶۔۴،

شاہ ابوالمعالی، لاہور ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۶۲ء۔ ۴۔۱۸)۔

محمد مقبول الرسول، خواجہ :

پیر طریقت، سجادہ نشین، ولادت

محمد مسلم عظیم آبادی، پروفیسر

عالم و فاضل، مترجم، ہندوستان میں

وہابی تحریک، مصنفہ ڈاکٹر قیام الدین

احمد بزبان انگریزی، ڈاکٹر معز الدین احمد

ناظم اقبال اکیڈمی کے خسر، وفات ۲۲

فروری ۱۹۷۷ء، پاپوش نگر، کراچی،

(روح مزار)۔

محمد مشتاق چشتی صابری،

صوفی : مرید حضرت سراج الحق

گورد اسپوری چشتی صابری، شیخ طریقت،

ولادت وطن : جالندھر، وفات ۲۶

مارچ ۱۹۶۵ء، گنج بخش روڈ، لاہور،

(مدینۃ الاولیاء مؤلفہ محمد دین کلیم)۔

محمد مشتاق ہاشمی : سابق

پرنسپل شعیب محمدیہ کالج آگرہ، وفات

۱۹۶۷ء۔ ۷۔۲۱، میانی صاحب، لاہور

("نوائے وقت" لاہور ۲۲ جولائی

۱۹۶۷ء)۔

محمد مظفر احمد مفتی : مصنف،

خطیب، ابن مفتی محمد مظہر اللہ دہلوی،

ولادت ۱۹۱۰ء، دہلی، وفات ۶

دسمبر ۱۹۷۱ء، کراچی (مکتوب پروفیسر

محمد مسعود احمد بنام راقم)۔

وفات ۱۹۷۲ء - ۵ - ۲۰، دارالعلوم
کورنگی، کراچی،
ر لوح مزار۔

محمد منور صدیقی، ڈاکٹر؛
سماجی کارکن، ولادت ۲۹ نومبر
۱۹۱۷ء، تلونڈی موسیٰ خان (گوجرانوالہ)،
وفات ۱۹۷۹ء - ۲ - ۲۸، گوجرانوالہ،
(”خصوصی مجلہ“ گورنمنٹ کالج گوجرانوالہ)۔

محمد منیر؛ سابق چیف جسٹس
سپریم کورٹ پاکستان، منیر انکوائری
رپورٹ والے، مصنف، ولادت ۳
مئی ۱۸۹۵ء، وفات ۱۹۸۱ء - ۶ - ۲۶،
گورومانگٹ گلبرگ، لاہور (”نوائے وقت“
لاہور ۱۹۸۱ء - ۶ - ۲۷)۔

محمد منیر فاروقی، جسٹس؛
ممتاز قانون دان، سابق جج ہائی کورٹ،
۷۰ سال عمر پائی، ولادت ۱۹۱۶ء، وفات
۱۹۸۶ء - ۱ - ۵، لاہور (”جنگ“ لاہور
۱۹۸۶ء - ۱ - ۶)۔

محمد مودود، حکیم شیخ؛
مزنگ لاہور کے نامور طبیب، ۳۵ سال
عمر پائی، وفات (۱۹۶۱ء - ۵ - ۱۹، لاہور
(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۶۱ء - ۵ - ۲۰)۔

۱۹۰۴ء، لکھ (جہلم)، وفات ۱۳ فروری
۱۹۲۹ء، لکھ شریف، (جہلم) (مکتوب
صاحبزادہ عبدالرسول بنام راقم)۔

محمد مقیم، ڈاکٹر شیخ؛ سابق
اُستاد معاشیات گورنمنٹ کالج لاہور،
وفات (نائجیریا) ۱۹۷۹ء - ۱۱ - ۲،
ننکانہ صاحب (”نوائے وقت“ لاہور
۱۹۷۹ء - ۱۲ - ۱۵)۔

محمد مکین احسن کلیم؛ ممتاز
صحافی، مدیر روزنامہ ”مشرق“ لاہور
ولادت ۱۹۲۳ء، لکھنؤ، وفات ۱۱
ستمبر ۱۹۷۶ء، لاہور (”نوائے وقت“
لاہور ۱۹۷۶ء - ۹ - ۱۲)۔

ممتاز علی خان، نواب؛ نواب
آف کرنال، نواب زادہ لیاقت علی
خان کے ابن عم، ۵۷ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۷۲ء - ۲ - ۱۵، لاہور،
(”نوائے وقت“ لاہور ۱۶ فروری
۱۹۷۲ء)۔

محمد منعم حقانی الخطیب،
مولانا؛ استاد علوم شرقیہ،
بانی قاسم المعارف دہرہ دون، تحریک
پاکستان کے سرگرم کارکن، ولادت ۱۸۹۲ء،

نواب زادہ : سابق سیشن جج،
دوران ملازمت دیانتداری کے لئے
مشہور رہے، وفات ۱۹۵۵ء-۹-۲،
ڈیرہ اسماعیل خان ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۵۵ء-۹-۴)۔

محمد نصیر ہمایوں : مالک
قومی کتب خانہ، بانی روزنامہ "تعمیر"
راولپنڈی، معروف ناشر، ۸۴ سال
عمر پائی، ۱۹۶۰ء-۴-۱۴، میانی صاحب،
لاہور (اداریہ "نوائے وقت" لاہور) ار
جولائی ۱۹۶۶ء)۔

محمد نعیم لدھیانوی، مولانا
مفتی : تلمیذ شیخ الہند، مجاہد آزادی،
عالم، مدرس، ولادت ۱۸۵۹ء، لدھیانہ،
وفات ۱۹۶۰ء-۱۲-۱۹، ٹوبہ ٹیک سنگھ،
(مشاہیر علماء دیوبند مؤلفہ قاری فیوض
الرحمن)۔

محمد نعیم ندوی : ادیب، محقق،
ماہر تعلیم، وفات ۱۹۸۴ء-۵-۲۷،
حیدرآباد، سندھ ("جنگ" لاہور ۲۸
مئی ۱۹۸۴ء)۔

محمد نقی باجواہ، چوہدری،
بار ایٹ لاء، ممتاز قانون دان، وفات

محمد نثار : کرکٹ کے مشہور کھلاڑی،
فاؤسٹ ہاؤلر، سابق ڈویژنل سپرنٹنڈنٹ
پاکستان ریلوے کوئٹہ، ۵۳ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۶۳ء-۳-۱۱، میانی صاحب،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۳ مارچ
۱۹۶۳ء)۔

محمد نثار، صوفی : ڈرامہ
نویس، سکرپٹ رائٹر، وفات ۳
جولائی ۱۹۸۰ء، میانی صاحب، لاہور،
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۰ء-۷-۳)۔

محمد نذر شاہ جوکالوی،
مولانا : فاضل دیوبند، تلمیذ محمد
انور شاہ کشمیری، تلمیذ حسین علی واں
پچھراں والے، مناظر، مدرس مدرسہ
تعلیم القرآن راولپنڈی، ولادت ۱۹۰۱ء،
جوکالیاں (گجرات)، وفات ۲۴ اگست
۱۹۶۲ء، جوکالیاں (تذکرہ علمائے پنجاب
مؤلفہ اختر راہی)۔

محمد نسیم تلوی : مدیر
"بلوچستان جدید" کوئٹہ، ۵۰ سال عمر
پائی، وفات ۱۹۶۱ء-۲-۳، کراچی،
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۱ء-۲-۳)۔
محمد نصیر خان علیزئی،

فیصل آباد (تذکرہ اکابر اہل سنت مرتبہ
عبدالحکیم شرف قادری)۔

محمد نواز عالم، مولانا، عربی
کے عالم، مدرس، خطیب، تلمیذ مفتی
محمد حسن امرتسری و مولانا محمد عالم آسی،
وفات ۱۹۵۸ء-۱-۳، بوڑا (گجرات)،
(مکتوب محمد زکریا بنام حکیم محمد موسیٰ
امرتسری)۔

محمد وارث کامل، مصنف،
صحافی، مؤرخ، مترجم، ہفت روزہ
"چٹان" لاہور اور سہ روزہ "مدینہ البجوز"
سے وابستہ رہے، ولادت وطن، نجیب آباد،
وفات ۱۹۶۰ء-۱۰-۱۳، میانی صاحب، لاہور،
(روح مزار)۔

محمد واصل جھنگوی، مولانا،
صوفی، شاعر، متدین بزرگ، وفات
۱۹۶۶ء-۱۲-۲۳، ترک (جھنگ) ذاتی
بیاض راقم الحروف)۔

محمد وحید اللہ کپور تھلوی،
مولوی، تحریک پاکستان کے کارکن،
سکھ اسٹیٹس مسلم لیگ کے جنرل سیکرٹری،
۴۳ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۷ء-۶-۲۷،
میانی صاحب، لاہور ("جنگ" لاہور

(حادثہ) ۱۹۶۴ء-۳-۹، ساہی وال،
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۴ء-۳-۱۱)۔

محمد نواز خان، سردار،
سابق نائب وزیر دفاع حکومت پاکستان،
وفات ۱۹۶۸ء-۴-۳۰، کوٹ فتح دین،
(انک) ("نوائے وقت" لاہور ۳
مئی ۱۹۶۸)۔

محمد نور الدین نظامی، حکیم

برادر بزرگ حکیم محمد موسیٰ امرتسری،
طیب حاذق، فاضل السنۃ الشرقیہ،
مترجم قرآبادین قادری، مرتب کتاب
المجربات، ولادت امرتسر یکم ستمبر
۱۹۱۳ء، وفات ۱۹۸۲ء-۷-۱۹،
بورے والا (مکتوب حکیم محمد موسیٰ
بنام راقم)۔

محمد نوزخش توکلی، ایم اے

علیگ؛ ان کی سعی سے بارہ وفات
کو عید میلاد النبی کہا جانے لگا، ہیڈ ماسٹر
محمد ن سکول انبالہ، مصنف: تذکرہ
مشائخ نقشبندیہ، سیرت رسول عربی،
غزوات النبی، سیرت عوث اعظم، ولادت
۱۶۱۸ء، چک قاضیاں (لدھیانہ)، وفات
۱۹۴۸ء-۳-۲۲، درگاہ نور شاہ ولی،

۶۱۹۵۹، پشاور ("نوائے وقت" لاہور

۶۱۹۵۹-۱۰-۱۲)

محمد ہارون ؛ عربی و فارسی

کے متبحر عالم، ریڈیو پاکستان میں برمی

یونٹ کے انچارج، وفات ۳ مارچ

۶۱۹۶۵، کراچی ("جنگ" کراچی ۲

مارچ ۶۱۹۶۵)۔

محمد ہاشم جان سرہندی،

پیر ؛ دینی و ملی تحریکوں میں حصہ

لیا کرتے تھے، مصنف، مترجم، ولادت

۶۱۹۰۶، ٹنڈوسائیں داد، وفات ۲۸

ستمبر ۱۹۵۵، ٹنڈوسائیں داد (سندھ)،

(تذکرہ اکابر اہل سنت مرتبہ عبدالحکیم

شرف قادری)۔

محمد ہاشم گزدر ؛ سیاست دان،

ماہر تعلیم، ولادت ۶۱۸۹۳-۲-۱، جیلیم

وفات ۶۱۹۶۸-۲-۱۰، کراچی ("جنگ"

کراچی ۶۱۹۶۸-۲-۱۱)۔

محمدی بیگم ؛ زوجہ مرزا

سلطان محمد بیگ آف پیٹ، جنھیں مرزا

غلام احمد قادیانی کی وجہ سے شہرت ملی،

محمدی بیگم کے نکاح کے موضوع پر بہت

سے مناظرے ہوئے، وفات ۱۹ نومبر

۶۱۹۸۷-۶-۲۸)۔

محمد وجید مرزا، ڈاکٹر ؛

سابق چیئرمین دائرہ معارف اسلامیہ

پنجاب یونیورسٹی، امیر خسرو پر سند سمجھے

جاتے تھے، مصنف، ۸ سال عمر پائی،

وفات ۶۱۹۷۶-۹-۵، ماڈل ٹاؤن،

لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۶ ستمبر

۶۱۹۷۶)۔

محمد وسیم ؛ سابق اٹارنی جنرل

پاکستان، برادر پر و فیسر محمد حبیب صدر

شعبہ سیاسیات علی گڑھ مسلم یونیورسٹی، برادر

پروفیسر محمد مجیب سابق وائس چانسلر

جامعہ ملیہ اسلامیہ دہلی، ولادت وطن ؛

لکھنؤ، وفات فروری ۱۹۵۰، میوہ شاہ،

کراچی (لوح مزار)۔

محمد ولی اللہ، ڈاکٹر ؛

سابق صدر شعبہ ارضیات کراچی یونیورسٹی،

وفات ۶۱۹۸۰-۶-۳۰، جامعہ کراچی،

کراچی (لوح مزار)۔

محمد ولی خان، قاضی ؛

پرانے سیاست دان، برطانوی حکومت،

نے ۱۹۱۹ء میں جلاوطن کیا، ۴۰ سال

جلاوطنی میں گزارے، وفات ۱۱ اکتوبر

کراچی (لوح مزار)۔

محمد یحییٰ، حکیم مرزا؛ ماہر

طیب، وفات ۱۹۸۶ء - ۵ - ۲۱،

ماڈل ٹاؤن، لاہور ("جنگ" لاہور ۲۲

مئی ۱۹۸۶ء)۔

محمد یحییٰ بگومی، مولانا؛

عالم دین، چشتی نظامی سلسلے کے بزرگ،

ولادت ۱۸۷۶ء، بھیرہ، وفات ۲۵

اگست، ۱۹۵۷ء، بھیرہ (تذکرہ مرتبہ

ابرار احمد بگومی)۔

محمد یحییٰ خان، جنرل آغا؛

متحدہ پاکستان کے آخری صدر، کمانڈر

انچیف پاکستان آرمی، ۶۳ سال عمر پائی،

ولادت ۱۹۱۷ء، پشاور، وفات ۹

اگست ۱۹۸۰ء، پشاور (شہ سرنخی "نوائے

وقت" لاہور ۱۹۸۰ء - ۸ - ۱۰)۔

محمد یحییٰ علی خان، پیر؛ پیر

طریقت، ساکن بستی دانشمندان، جالندھر،

وفات ۱۹۸۵ء - ۷ - ۲۳، میان صاحب،

لاہور (لوح مزار)۔

محمد یحییٰ لدھیانوی، مولانا؛

برادر خورد مولانا حبیب الرحمن لدھیانوی،

تحریک خلافت، تحریک آزادی اور تحریک

۱۹۶۶ء، میان صاحب، لاہور؛

(لوح مزار)۔

محمد یار خان، ملک؛

سیاست دان، بلوچ رہنما، بلوچستان میں

وزیر بھی رہے، وفات ۱۹۷۰ء - ۱۱ - ۱۲،

لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۶ نومبر

۱۹۷۰ء)۔

محمد یار چغتائی، الحاج حافظ؛

عابد، زاہد، عالم، ۸۱ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۸۶ء - ۶ - ۶، کھروڑ پکا،

("جنگ" لاہور ۱۹۸۶ء - ۶ - ۷)۔

محمد یار لک، مہر؛ ضلع

سرگودھا کے نامور مسلم لنگی رہنما، وفات

۱۹۵۸ء - ۳ - ۲۵، سرگودھا ("نوائے

وقت" لاہور ۱۹۵۸ء - ۳ - ۲۶)۔

محمد نبین علی خان ملیح آبادی؛

مجاہد تحریک آزادی، ولادت ۱۰ اگست

۱۸۹۶ء، وفات ۱۹۷۷ء - ۱۱ - ۶، گلشن

اقبال، کراچی،

(لوح مزار)۔

محمد یامین، سر؛ سیاست دان

مصنف؛ "نامہ اعمال"، ۸۰ سال عمر

پائی، وفات ۱۹۶۶ء - ۳ - ۲۷، پاپوش نگر

محمد یعقوب حسین شاہ، سید:
شیخ طریقت، فرزند گرامی سید چراغ علی
شاہ نقشبندی، وفات ۱۸ جولائی

۱۹۷۷ء، سارووال (ظفروال)

(”نجم الہدیٰ“ لاہور ۱۹۸۶ء۔)

محمد یعقوب، ڈاکٹر:

سابق ناظم ہیلتھ سروسز پنجاب، پروفیسر
کننگ ایڈورڈ میڈیکل کالج لاہور، پروفیسر

فاطمہ جناح میڈیکل کالج لاہور، ۶۳

سال عمر پائی، وفات ۱۹۵۶ء-۸-۱۵

بیگم پورہ، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور

۱۹۵۶ء-۸-۱۶)۔

محمد یعقوب مان: نامور

سیاست دان، وفات ۱۹ دسمبر

۱۹۸۵ء، قصور (”جنگ“ لاہور

۱۹۸۵ء-۱۲-۲۰)۔

محمد یوسف آزاد، حافظ:

ممتاز شاعر، ولادت ۱۹۰۶ء سکندر

راؤ (علی گڑھ)، وفات ۳۰ دسمبر

۱۹۷۹ء، سرگودھا، (سختوران سرگودھا

مؤلفہ محمود اسیر)۔

محمد یوسف اکھوڑوی، مولانا:

عالم، شاعر، ماہر صرف و نحو و عربی ادب

ختم نبوت کے کارکن، عالم دین،

وطن: لدھیانہ، ۹۲ سال عمر پائی، وفات

۱۹۸۶ء-۱۲-۲۴، ٹوبہ ٹیک سنگھ (”جنگ“

لاہور ۱۹۸۶ء-۱۲-۲۵)۔

محمد یحییٰ ہمدرد، حکیم حافظ:

کراچی کے نامور طبیب، وفات ۹

مئی ۱۹۶۳ء، قبرستان سوسائٹی، کراچی

(لوح مزار)۔

محمد یعقوب الحسن: مدیر

ماہنامہ ”خضر راہ“، برادر اصغر حکیم

یوسف حسن مدیر نیرنگ خیال، وفات

۱۹۶۷ء-۱۰-۱۹، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۶۷ء-۱۰-۱۰)۔

محمد یعقوب بتاری، حاجی:

زردوزی کے ماہر، ۱۹۶۲ء میں

غلاف کعبہ تیار کیا، وفات ۲۷ جون

۱۹۸۰ء، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور

۱۹۸۰ء-۶-۲۸)۔

محمد یعقوب، حافظ قاری:

مدارس یعقوبیہ بیت قرآنیہ کے بانی،

وفات ۱۹۷۷ء-۱۰-۱۶، دارالعلوم

کورنگی، کراچی،

(لوح مزار)۔

ولادت ۱۹۰۸ء، مہابت آباد، وفات

۱۹۷۷ء-۱۰-۱۷، بنوری ٹاؤن، کراچی،

(ماہنامہ "بینات" کراچی خصوصی شمارہ)۔

محمد یوسف تونسوی : شیخ

طریقت، مسلم لیگی رہنما، ولادت ۱۹۰۶ء،

وفات ۱۹۸۶ء-۳-۲۳، تونسہ شریف

("جنگ" لاہور ۱۹۸۶ء-۳-۲۳)۔

محمد یوسف حسن، حکیم :

مدیر "نیرنگ خیال" لاہور، ۹۰ سال عمر

پائی، وفات ۱۹۸۱ء-۱-۱۸، راولپنڈی،

(اداریہ "نوائے وقت" لاہور ۲۱ جنوری

۱۹۸۱ء)۔

محمد یوسف، خان بہادر،

میاں : قانون دان، صدر میونسپل

کمیٹی انبالہ، چیئرمین ڈسٹرکٹ بورڈ انبالہ،

رکن انجمن حمایت اسلام لاہور، سماجی

کارکن، تحریک آزادی میں صوفی عبدالحمید

اور غلام بھیک نیرنگ کے ساتھی،

ولادت ۱۸۹۷ء، تندوالی (انبالہ)

وفات ۱۹۸۲ء-۱۱-۲۶، ماڈل ٹاؤن

لاہور ("مجلتہ الراعین" کراچی)۔

محمد یوسف دہلوی : نامور

خطاط، وفات ۱۹۷۷ء-۳-۱۱، کراچی،

تلمیذ محمد انور شاہ کشمیری و مولانا شبیر

احمد عثمانی، مصنف : کتاب الوراثت،

الوسائل المالیہ، ولادت ۱۹۰۲ء،

اکھوڑی (اٹک)، وفات مارچ

۱۹۶۳ء، اکھوڑی (تذکرہ علمائے پنجاب

مؤلفہ اختر اہی)۔

محمد یوسف، الحاج خان

بہادر : ضلع انبالہ کی معروف

سیاسی و دینی شخصیت، مسلم لیگ کے

رہنما، غلام بھیک نیرنگ کے ساتھی،

تحریک پاکستان کے کارکن، وفات

۱۹۸۳ء-۱۱-۲۳، ماڈل ٹاؤن، لاہور

(مضمون "نوائے وقت" لاہور ۲۲ دسمبر

۱۹۸۳ء)۔

محمد یوسف بجلی والا : سابق

صدر آل پاکستان سٹی کانفرنس، بانی

اجلاس سیرت خالق دینا ہال کراچی،

وفات ۱۹۸۳ء-۲-۲۳، ہب، کراچی

(مکتوب سلیم فاروقی بنام راقم)۔

محمد یوسف بنوری، مولانا :

بانی مدرسہ عربیہ اسلامیہ بنوری ٹاؤن

کراچی، محدث، عالم، ادیب، شاعر،

تلمیذ رشید مولانا محمد انور شاہ کشمیری،

لاہور ۱۹۸۱ء-۱۳-۱۔

محمد یوسف لدھیانوی،
خواجہ: متحدہ پنجاب اسمبلی کے
سابق رکن، آزادی کے بعد سابق رکن
صوبائی اسمبلی، سابق صدر لدھیانہ میونسپل
کمیٹی، وفات ۱۹۵۷ء-۱۲-۱۰، لاہور
("نوائے وقت" لاہور، ۱۹۵۷ء-۱۲-۱۱)۔

محمد یوسف، میاں؛
صدر کنونشن مسلم لیگ فیصل آباد، مالک
گلستان ہوٹل فیصل آباد، ۵۶ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۷۳ء-۱۲-۳، گلبرگ، لاہور
("نوائے وقت" لاہور، ۱۹۷۳ء-۱۲-۴)۔

محمد یوسف، میاں؛
سابق ڈپٹی رجسٹرار سپریم کورٹ آف
پاکستان، ولادت ۱۹۲۳ء-۱۱-۲۸۔
وفات ۱۹۸۲ء-۵-۴، میانی صاحب
لاہور (لوح مزار)۔

محمد یوسف، میر واعظ؛
سابق صدر آزاد کشمیر، سیاست دان،
کشمیری زبان میں قرآن مجید کی تفسیر لکھی،
ولادت ۱۸۹۴ء، سری نگر، وفات ۷
دسمبر ۱۹۶۸ء، مظفر آباد ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۸ء-۱۲-۸)۔

("جنگ" کراچی ۱۹۷۷ء-۳-۱۲)۔

۱۱۔ **محمد یوسف**، ڈاکٹر؛ ممتاز
معالج، ماہر امراض قلب، وفات
۱۹۷۱ء-۵-۴، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۷۱ء-۵-۵)۔

محمد یوسف سدیدی، حافظ؛
نامور خطاط، خط نسخ کے امام، ۵۹
سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۶ء-۹-۱۳،
ساندہ، لاہور ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۸۶ء-۹-۱۳)۔

محمد یوسف شاہ، سید؛
قادری سلسلہ تصوف کے نامور بزرگ،
وفات ۱۹۷۹ء-۴-۲، نور شاہ روڈ،
ساہیوال ("امروز" لاہور ۵ اکتوبر
۱۹۸۰ء)۔

محمد یوسف قریشی؛ تحریک
آزادی برصغیر کے رہنما، وفات ۴ مئی
۱۹۷۶ء، راولپنڈی ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۷۶ء-۵-۵)۔

محمد یوسف قریشی ہاشمی،
الحاج ڈاکٹر؛ مدیر پندرہ روزہ
"خزینہ" لاہور، وفات ۱۹۸۱ء-۳-۱۷
میانی صاحب، لاہور ("نوائے وقت"

(”جنگ“ لاہور ۱۹۸۶ء۔۱۔۶)۔

محمود الحسن خان بہار کوٹی :

افسانہ نگار، شاعر، نکل گیر اور خاکستر

کے مصنف، ولادت ۱۹۰۸ء، بہارکوٹ

(فتح پور مسوہ)، وفات ۱۹۷۱ء۔۲۔۲۱،

پاپوش نگر، کراچی،

(لوح مزار)۔

محمود الحسن لدھیانوی، ڈاکٹر :

لاہور کے معروف ہومیوپیتھ، لدھیانہ

کے نامور اطباء کے خاندان کے فرد،

وفات ۱۹۵۸ء۔۱۱۔۷، لاہور،

(”لوائے وقت“ لاہور ۱۹۵۸ء۔۱۱۔۸)۔

محمود الرحمن قادری، خواجہ :

تحریک آزادی کے کارکن، پیر طریقت،

وفات ۱۹۸۵ء۔۱۔۲، چورہ شریف

(ٹلک) ”جنگ“ لاہور ۳ جنوری

(۱۹۸۵)۔

محمود اللہ صدیقی، استاد :

نامور خطاط، تلمیذ پروین رتم، وفات

(قتل) ۱۹۷۸ء۔۷۔۸، کورنگی، کراچی

(”لوائے وقت“ لاہور ۱۹۷۸ء۔۷۔۱۰)۔

محمود انور، پروفیسر : سابق

استاد ریاضی دیال سنگھ کالج لاہور،

محمود آباد، راجہ محمد امیر احمد

خان : صدر آل انڈیا مسلم لیگ

(۲۶-۱۹۳۸ء)، ناظم ادارہ ثقافت

اسلامی لندن، ولادت ۱۹۱۲ء، وفات

۱۹۷۳ء۔۱۰۔۱۲۔

محمود آفندی : ممتاز شاعر،

وفات ۱۹۶۸ء۔۱۰۔۱۶، لاہور (”لوائے

وقت“ لاہور ۱۹۶۸ء۔۱۰۔۱۷)۔

محمود احمد عباسی، علامہ :

مؤرخ، مصنف، ”خلافت معاویہ و

یزید“، ”تحقیق مزید“، ولادت وطن: امرتسر

وفات ۱۹۷۲ء۔۳۔۱۰، سخی حسن، کراچی

(لوح مزار)۔

محمود احمد ہزاروی، مولانا :

تلمیذ شیخ الہند، مبلغ، ہزارہ کے علاقے

میں اصلاح رسوم کا کام کیا، ولادت ۱۸۸۸ء،

ملک پور (مانسہرہ)، وفات ۱۹۶۶ء۔۵۔۹، ہزارہ،

(مشاہیر علماء دیوبند مؤلف قاری فیوض

الرحمن)۔

محمود اشرف، سید : سجادہ

نشین درگاہ پیر عبدالغفار شاہ میانی صاحب،

مولانا محمد انور شاہ کشمیری کے ہم جہد،

وفات ۱۹۸۶ء۔۱۔۵، میانی صاحب، لاہور

ڈگری کالج لیاقت پور، وفات ۲۴ فروری ۱۹۸۲ء، میانی صاحب، لاہور
(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۸۲ء-۲-۲۵)

محمود سرحدی، مرزا؛ مزاحیہ شاعر، ۶۵ سال عمر پائی، وفات ۱۲ نومبر ۱۹۶۸ء، پشاور (”شہباز“ پشاور ۱۹۶۸ء-۱۱-۱۳)

محمود سمیع اللہ خان دہلوی؛
استاد جاگیردار کالج حیدرآباد دکن،
۷۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۷۱ء-۴-۱۸،
گلشن اقبال، کراچی،

(لوح مزار)

محمود شاہ گجراتی، مولانا سید؛
عالم دین، سیاسی شخصیت، ۶۵ سال
عمر پائی، ۱۹۸۷ء-۷-۲۵، گجرات،
(”جنگ“ لاہور ۱۹۸۷ء-۷-۲۶)

محمود عالم، مفتی؛ مترجم
خزینتہ الاصفیاء، مؤلف مفتی غلام سرور
لاہوری، مصنف؛ ذکر جمیل در حالات
مفتی غلام سرور لاہوری، نواسہ مفتی غلام
سرور لاہوری، ولادت ۱۹۰۶ء-۹-۱۸،
فیروز پور، وفات ۱۹۷۳ء-۴-۲۲،
درگاہ جان محمد حضوری، لاہور (مکتوب

ادیب، ماہر موسیقی، راز کے نام سے
سول اینڈ ملٹری گزٹ میں مضامین لکھا
کرتے تھے، ۵۵ سال عمر پائی، وفات
۱۹۶۴ء-۱-۱، میانی صاحب، لاہور
(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۶۴ء-۱-۲)
محمود حسین خان؛ قانون دان،
فرزند نواب معشوق یار جنگ، وفات
۱۹۷۴ء-۹-۲۲، قبرستان سوسائٹی،

کراچی (لوح مزار)

محمود حسین خان، ڈاکٹر؛
سابق وائس چانسلر کراچی یونیورسٹی،
معروف تاریخ دان، والد بزرگوار
الوزحین ناظم حالات حاضرہ پاکستان
ٹیلی وژن، ڈاکٹر ذاکر حسین صدر جمہوریہ
بھارت کے بھائی، ولادت ۱۹۰۷ء جولائی
۱۹۰۷ء، قائم گنج (فرخ آباد، یو۔ پی)،
وفات ۱۹۷۵ء-۴-۹، جامعہ ملیہ،
کراچی (”نوائے وقت“ لاہور اپریل
۱۹۷۵ء)

محمود خان بھٹی، پروفیسر؛
سابق استاد شعبہ تاریخ گورنمنٹ کالج
لاہور، استاد شعبہ تاریخ گورنمنٹ
کالج باغبانپورہ، استاد شعبہ تاریخ گورنمنٹ

مترجم، ۸۰ سال عمر پائی، وفات ۲۴ جنوری ۱۹۶۱ء، قصور (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلفہ اختر راہی)۔

محی الدین، خلیفہ : نامور پہلوان، رستم ہند، ۸۵ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۲ء۔ ۱۰۔۳۰، میانی صاحب، لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۳۱ اکتوبر ۱۹۶۲ء)۔

محی الدین لال بادشاہ، سپید، پیر آف مکھڈ شریف، سابق رکن صوبائی اسمبلی، معروف سیاست دان، ۵۳ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۳ء۔ ۱۲۔۲۶، مکھڈ شریف (اتک) ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۳ء۔ ۱۲۔۲۷)۔

مختار آزاد : مزدور رہنما، ۵۳ سال عمر پائی، وفات ۳ مئی ۱۹۶۸ء، کراچی ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۸ء۔ ۵۔۱۲)۔

مختار احمد بگوی، صاحبزادہ حکیم : عالم دین، طبیب، مولانا محمد ذاکر بگوی کے فرزند ارجمند، مولانا غلام محمد بگوی کے پوتے، وفات ۸ اکتوبر ۱۹۸۳ء، میانی صاحب، لاہور

میاں اخلاق احمد بنام راقم)۔
محمود علی خان ماہر، حکیم :
مورخ، طبیب، وفات اپریل ۱۹۶۳ء،
میان صاحب، لاہور،

(روح مزار)۔
محمود علی خان، نواب زادہ :
اتحاد عالم اسلام کے علمبردار، مؤتمر عالم
اسلامی کی لاہور شاخ کے روح رواں،
تحریک پاکستان کے کارکن، وفات ۲۰
جولائی ۱۹۸۲ء، گارڈن ٹاؤن، لاہور،
(روح مزار)۔

محمود علی قصوری، میاں :
نامور وکیل، سیاست دان، وفاقی وزیر
شہری آزادی کے علمبردار، ولادت
۱۹۱۰ء۔ ۱۰۔۳۱، قصور، وفات ۱۳
اپریل ۱۹۸۷ء، قصور ("جنگ" لاہور
۱۹۸۷ء۔ ۳۔۱۲)۔

محمود نظامی : سابق ڈپٹی ڈائریکٹر
ریڈیو پاکستان کراچی، ۶۸ سال کی عمر پائی،
وفات ۱۹۶۰ء۔ ۲۔۱۱، میان میر، لاہور،
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۰ء۔ ۲۔۱۲)۔
محی الدین احمد قصوری، مولانا :
عالم دین، مفسر، مجاہد تحریک آزادی،

محمور اکبر آبادی : نقاد، ادیب،
مصنف، وفات ۱۹۷۶-۶۳-۱۹، خیرپور
(”جنگ“ کراچی ۱۹۷۶-۶۳-۲۰)۔

مدنی، سید محمد
نیر،

دیکھئے :

نیر مدنی

مُرات خان : ماہر فن تعمیر،
ترک نژاد، مینار پاکستان کا نقشہ بنانے
والے، میاں عبد الحفیظ مالواڑہ کے داماد
وفات ۱۹۷۰-۱۰-۱۵، مصری شاہ،
لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۷۰-۱۰-۱۵)
۱۹۷۰-۱۰-۱۵)۔

مراتب علی، سرسید : صنعت
کار، ٹھیکیدار، ولادت ۱۸۸۳ء،
وفات ۱۹۶۱ء-۵-۲۲، امام باڑہ مبارک
بیگم، لاہور،
(لوح مزار)۔

مُراد خان جمالی، حاجی میر:
سیاست دان، سابق صدر بلوچستان
مسلم لیگ، ۴۵ سال عمر پائی، وفات ۲۲

۵ ماہنامہ ”شمس الاسلام“ بھیر،
نومبر ۱۹۸۳ء)۔

مختار احمد بھٹی : ہاکی کے
معروف کھلاڑی، اولمپک کھلاڑی،
ریجنرز میں ملازم تھے، وفات ۸ جولائی
۱۹۶۱ء، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور
۱۹۶۱ء-۷-۸)۔

مختار بخاری، سید : شاعر،
ادیب، تلمیذ احسان دانش، استاد
کے عہد میں استاد کے پانچ دن بعد فوت
ہو گئے، مجموعہ شاعری ”شیشہ و سنگ“
وفات ۱۹۸۲ء-۳-۲۶، لاہور،

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۸۲ء-۳-۲۶)۔

مختار بیگم : غزل خوان، ماہر
موسیقی، بیوہ آغا حشر کاشمیری، والدہ
فریدہ خانم، ۸۰ سال عمر پائی، وفات
۱۹۸۵ء-۶-۲۲، لاہور (”جنگ“ لاہور
۱۹۸۵ء-۶-۲۲)۔

مختار صدیقی : ممتاز شاعر،
ادیب، نقاد، ۵۵ سال عمر پائی، وفات
۱۹۷۲ء-۹-۱۸، اچھو، لاہور،
(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۷۲ء-۹-۱۸)
۱۹۷۲ء-۹-۱۸)۔

پنجاب یونیورسٹی، ولادت ۱۹۲۲ء، بدایوں،
وفات ۱۹۷۹ء۔ ۱۱۔۲۳، راولپنڈی،
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۹ء۔ ۱۱۔۲۳)۔
مرید حسین قریشی، نواب مخدوم،
سجادہ نشین درگاہ حضرت بہاء الدین
زکریا ملتان، والد بزرگوار مخدوم سجاد حسین
قریشی گورنمنٹ پنجاب، ولادت ۱۸۷۶ء۔ ۱۲۔۲۵،
وفات ۱۹۶۰ء۔ ۶۔۲۸، درگاہ زکریا ملتان،
(لوح مزار)۔

مسرت جہاں فاروقی؛ شاعرہ،
تحریک آزادی کی کارکن، وفات ۱۱
اکتوبر ۱۹۷۸ء، کراچی ("جنگ" کراچی
۱۹۷۸ء۔ ۱۰۔۱۲)۔

مسرور فاطمہ، شیخ؛ بی اے
بی ٹی علیگ، محکمہ تعلیم سے تعلق رہا،
پاک و ہند کی مشہور مصنفہ، وفات ۸
جولائی ۱۹۵۴ء، کراچی ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۵۳ء۔ ۷۔۱۱)۔

مسرور فیروز پوری؛ ممتاز
شاعر، ۶۵ سال عمر پائی، وفات ۲۳
جولائی ۱۹۶۱ء، سیالکوٹ ("امروز" لاہور
۱۹۶۱ء۔ ۷۔۲۳)۔

مسعود احمد پوسوال؛ تحریک

جولائی ۱۹۷۸ء، روہجان جمالی (نصیر آباد)
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۸ء۔ ۷۔۲۳)۔

مرتضیٰ احمد خان میکش؛ صحافی،
مدیر روزنامہ "شہباز" لاہور، مصنف؛

تاریخ اسلام، الہامی افسانے، اسلام
اور معاشی اصلاحات، شاعر، مجموعہ کلام

"دودل"، ولادت ۱۸۹۹ء۔ ۵۔۱۳،

(بہدم) جالندھر، وفات ۱۹۵۹ء۔ ۷۔۲۷،

گارڈن ٹاؤن، لاہور (تذکرہ علمائے پنجاب

مرتبہ اختر راہی)۔

مرتضیٰ رضا، چوہدری؛

سفارت کار، سابق ڈپٹی ہائی کمشنر پاکستان
متعینہ کلکتہ، وفات ۱۹۵۸ء۔ ۱۰۔۱۰،

کلکتہ ("نوائے وقت" لاہور ۱۲ اکتوبر

۱۹۵۸ء)۔

مرتضیٰ علی زیدی، سید؛ صحافی،

ادیب، شاعر، روزنامہ "امروز" کے

عملہ میں شامل، ولادت وطن؛ نجیب آباد،

وفات ۱۹۷۰ء۔ ۷۔۲۳، بی بی پاکدامن،

لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۳ جولائی

۱۹۷۰ء)۔

مرغوب احمد صدیقی؛ صحافی،

کالم نویس، سابق صدر شعبہ صحافت،

محمد بن عبدالوہاب، ولادت ۱۱ فروری

۱۹۱۰ء، اوگانواں (بہار) وفات ۱۶ مارچ

۱۹۵۳ء، یوسف پورہ، کراچی،

(مسعود عالم ندوی، مصنفہ اختر راہی)۔

مسعود علی قادری، مفتی سید

عالم دین، مدرس مدرسہ اسلامیہ

عربیہ النوار العلوم ملتان، تلمیذ مولانا

وجیبہ الدین احمد خان رام پوری، ولادت

۱۹۰۹ء، بوڑھا گاؤں (علی گڑھ)، وفات

۱۹۷۳ء، کراچی (تذکرہ اکابر اہل

سنت مؤلفہ عبدالحکیم شرف قادری)۔

مسعود کھدر پوش؛ پنجابی زبان

ادب کے ماہر، وسطی ہند میں مسعود

بھگوان کے نام سے مشہور تھے، ۷۰ سال

عمر پائی، وفات ۱۹۸۵ء-۱۲-۲۵، گلبرگ،

لاہور (نوائے وقت لاہور ۲۶ دسمبر

۱۹۸۵ء)۔

مسعود میکش؛ ممتاز شاعر،

مجموعہ کلام: "کھلی کتاب"، ولادت

۱۹۳۲ء، مراد آباد، وفات ۱۹ مارچ

۱۹۸۰ء، کراچی (جنگ کراچی ۲۰ مارچ

۱۹۸۰ء)۔

مسلم اویسی امرتسری؛ پنجابی

استقلال کے رہنما، ۳۰ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۷۵ء-۱۲-۳، ساہی وال،

(اداریہ "نوائے وقت" لاہور ۵ دسمبر

۱۹۷۵ء)۔

مسعود الرؤف؛ سابق ایڈیشنل

سیکرٹری اطلاعات وفاقی حکومت،

سابق نائب صدر دارالمال اسلامی،

وفات ۱۹۸۵ء-۱۲-۲۵، پشاور،

(جنگ لاہور ۱۹۸۵ء-۱۲-۲۶)۔

مسعود حسن خان، پروفیسر؛

سابق صدر شعبہ کیمسٹری گورنمنٹ کالج

لاہور، وفات ۱۹۷۳ء-۱-۱۱، میانی صاحب،

لاہور (نوائے وقت لاہور ۱۲ جنوری

۱۹۷۳ء)۔

مسعود صادق، شیخ؛

مسلم لیگی رہنما، سابق صوبائی وزیر،

امرتسر کی معروف سیاسی اور سماجی شخصیت،

ولادت ۱۹۱۱ء، امرتسر، وفات ۱۸

دسمبر ۱۹۷۴ء، میانی صاحب، لاہور

(امروز لاہور ۱۹۷۴ء-۱۲-۱۹)۔

مسعود عالم ندوی، مولانا؛

عربی دان، عالم، مصنف؛ ہندوستان میں

اولین اسلامی تحریک، عرب کا بدنام مصلح

لاہور) "نوائے وقت" لاہور ۳۰ جون
۱۹۸۱ء۔

مشتاق احمد، مولوی : ممتاز

ایڈووکیٹ، سماجی کارکن، گورنمنٹ کالوں
کے کئی تعلیمی اداروں سے منسلک رہے،

وفات ۱۹۶۸ء۔ ۲۷، ملتان،

"نوائے وقت" لاہور ۲۸ جولائی
۱۹۶۸ء۔

مشتاق احمد، نواب :

سوانح نگار، فرزند نواب وقار الملک،

وفات ۱۹۸۴ء۔ ۱۹، کراچی ("جنگ")

کراچی ۱۹۸۴ء۔ (۲۰)۔

مشتاق احمد وجدی :

سابق آڈیٹر جنرل پاکستان، اقوام متحدہ

میں بورڈ آف آڈیٹرز کے سابق چیئرمین

رہے، وفات ۱۹۸۰ء۔ ۱۶، گلبرگ،

لاہور) "نوائے وقت" لاہور ۱۷ جون

۱۹۸۰ء۔

مشتاق زاہدی، پروفیسر :

سابق پرنسپل صادق ایجرٹن کالج بہاولپور،

۷۶ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۰ء۔ ۸، ۲۴،

مجلد "نخلستان ادب" بہاولپور)۔

مشتاق علی خان : نامور صحافی،

زبان کے شاعر، نعت گو، فلمی گیت کار،

۴۸ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۷ء۔ ۱۳،

(ماہنامہ "پنجدریا" لاہور کشتہ نمبر)۔

مسلم ضیائی، عبد الوہاب :

ادیب، ماہر غالبیات، ولادت ۱۹۱۱ء،

لکھنؤ، وفات ۱۹۷۷ء۔ ۶، ڈرگ روڈ،

کراچی ("سب رس" خصوصی شمارہ،

حمید الدین شاہ)۔

مشتاق احمد توگیروی، پیر :

سجادہ نشین درگاہ توگیرہ، چشتیہ فخریہ

سلسلہ تصوف کے شیخ، ولادت ۱۹۳۰ء،

توگیرہ، وفات ۱۹۸۳ء۔ ۷، ۳۱، توگیرہ

(بہاولنگر) (تذکرہ مشتاق توگیرہ مزین

خواجہ الہی بخش، خواجہ عبد الحلیم)۔

مشتاق احمد سیھی : سابق

اسسٹنٹ پولیٹیکل ایجنٹ ذہوب،

وفات ۱۹۵۹ء۔ ۲، لاہور،

"نوائے وقت" لاہور ۱۹۵۹ء۔ ۲، ۲۷)۔

مشتاق احمد گورمانی، نواب :

سابق گورنر مغربی پاکستان، سابق وزیر

اعلیٰ ریاست بہاولپور، برادر نسبتی فخر الدین

علی احمد صدر جمہوریہ بھارت، ۷۶ سال

عمر پائی، وفات ۱۹۸۱ء۔ ۶، گلبرگ،

عمر پائی، وفات ۱۹۸۳ء - ۶۱ - ۳، گڑھی
خدا بخش، ("جنگ" لاہور ۱۹۸۳ء - ۶۱ - ۳)۔

مصطفیٰ راہی : معروف محقق،

وفات ۱۹۸۶ء - ۸ - ۱۴، راولپنڈی،

(خبر نامہ "اکادمی ادبیات" اسلام آباد،

ستمبر ۱۹۸۶ء)۔

مصطفیٰ زیدی، (تیغ الہ آبادی)

مصطفیٰ حسنین : ممتاز شاعر،

شعری مجموعے: "زنجیریں"، "روشنی"،

"کوہ ندا"، "شہر آرزو"، "گریبان"،

"قبائے ساز"، "فوج میری صدف صدف"،

ولادت ۱۹۳۰ء - ۱۰ - ۱۰، وفات ۱۲ اکتوبر

۱۹۶۰ء، باغ خراسان، کراچی ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۶۰ء - ۱۰ - ۱۲)۔

مصالح الدین صدیقی، قاری،

عالم، خطیب، مدرس، ولادت ۲۵

ستمبر ۱۹۱۹ء، قندھار (نانڈیٹر)، وفات

مارچ ۱۹۸۳ء، کھوری گارڈن، کراچی،

(روح مزار)۔

مضطر گجراتی، محمد عبد اللہ،

اُردو کے شاعر، ۵۵ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۶۹ء - ۱۲ - ۳، درس چھوٹے

میاں، لاہور ("نوائے وقت" لاہور

"پیسہ اخبار" اور "زمیندار" کے عملے میں

شامل، ولادت سرٹے نامدار (گوانہ)،

ضلع رہتک، وفات ۱۹۶۲ء - ۲ - ۱۱،

ساہی وال ("نوائے وقت" لاہور ۱۲ فروری

۱۹۶۲ء)۔

مشتاق ہاشمی : پنجابی شاعر،

وفات ۱۹۸۵ء - ۲ - ۱۲، لاہور ("جنگ"

لاہور ۱۹۸۵ء - ۲ - ۱۳)۔

مشیت اللہ قادری، مولوی،

فارسی ادب کے ماہر، والد بزرگوار

ڈاکٹر محمد ایوب قادری، وفات ۲۵

نومبر ۱۹۵۹ء، دادو (بحوالہ یادگار

ایوب قادری)۔

مشیر علی کاظمی : مدیر "قومی

زبان" کراچی، وفات ۱۹۸۵ء - ۱ - ۳۱،

کراچی (مکتوب محمد ثناء الحق صدیقی بنام

راقم)۔

مشیر کاظمی : شاعر، فلمی نغمہ نگار،

۶۰ سال عمر پائی، ولادت وطن: بنوڑ،

وفات ۱۹۶۵ء - ۱۲ - ۸، مومن پورہ، لاہور

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۵ء - ۱۲ - ۹)۔

مصطفیٰ بھٹو : برادر ممتاز بھٹو،

سندھ کے معروف سیاست دان، ۶۲ سال

معروف مورخ، محب وطن، ولادت
۱۹۳۴ء-۳-۱۱، احمد پور تپہ (مشرقی
بنگال)، وفات ۱۹۸۲ء-۲-۲۱،
اسلام آباد،
(لوح مزار)۔

مطبع الرضا خان قادری،
مولانا؛ تلمیذ امجد علی مؤلف بہار
شریعت، خطیب، مدرس، نعت گو
شاعر، چندوسی میں مسلم لیگ کو مقبول بنایا،
ولادت ۱۹۲۴ء-۹-۲۹، چندوسی،
(مراد آباد)، وفات ۱۹۷۹ء-۲-۲۷،
راولپنڈی (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف
اختر اہی)۔

مظفر الدین، شیخ؛ نامور
صحافی، مدیر "زمیندار سدھار" ملتان،
وفات ۱۹۶۷ء-۶-۱۵، ملتان،

(نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۷ء-۶-۱۶)۔
مظفر الدین قریشی، ڈاکٹر؛
سابق ڈائریکٹر صنعت و حرفت پنجاب،
سابق پروفیسر آف کیمسٹری جامعہ عثمانیہ
حیدرآباد، وفات ۱۹۵۰ء-۱۱-۶،
میانی صاحب، لاہور (نوائے وقت"
لاہور ۱۹۵۰ء-۱۱-۸)۔

۱۹۶۹ء-۱۲-۳)۔

مضطر نظامی، خدابخش؛
شاعر، ادیب، وفات ۱۹۶۹ء، لاہور
(مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری بنام
راقم)۔

مطلوب الحسن، سپید؛
مصنف، سابق سیکریٹری قائد اعظم،
۱۷ سال عمر پائی، ولادت ۱۹۱۵ء-۳-۸،
نہتادر (یوپی)، وفات ۱۹۸۲ء-۲-۲۵،
سخی حسن، کراچی ("جنگ" لاہور ۲۶
اپریل ۱۹۸۲ء)۔

مطلوب الرحمن عثمانی، مولانا؛
برادر بزرگ مولانا شبیر احمد عثمانی، مرید
شیخ الہند مولانا محمود حسن، شیخ طریقت،
۸۲ سال عمر پائی، ولادت دیوبند، وفات
۱۹۶۰ء-۷-۱۷، کراچی (ماہنامہ "برہان"
دہلی اگست ۱۹۶۰ء)۔

مطیع الحق پیامی، سپید؛
مدرس، خطیب، بانی مدرسہ ضیاء العلوم
فیض باغ لاہور، وفات ۱۹۵۷ء،
گھوڑے شاہ، لاہور،
(لوح مزار)۔

مطیع الرحمن، پروفیسر؛

استاد طبیعیات قائد اعظم یونیورسٹی
اسلام آباد، دریائے والگامین ڈوب کر
فوت ہوئے، وفات ۱۹۶۸ء-۵-۷،
ماسکو ("نوائے وقت" لاہور ۲۷ جولائی
۱۹۶۸ء)۔

مظفر علی شمسی، سید؛ شیعہ
عالم، مقرر، تحریک ختم نبوت کے رہنما،
وفات ۱۹۷۶ء-۶-۱۹، مومن پورہ،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۰ جون
۱۹۷۶ء)۔

مظفر علی قزلباش؛ سابق
وزیر خزانہ و وزیر اعلیٰ مغربی پاکستان،
شیعہ رہنما، ۷۴ سال عمر پائی، ولادت
۱۹۰۸ء، وفات ۱۹۸۲ء-۹-۲۱،
کربلاگامے شاہ، لاہور ("جنگ" لاہور،
۱۹۸۲ء-۹-۲۲)۔

مظفر قادر؛ سابق ڈپٹی کمشنر
ساہی وال، طالب علم رہنما، ایڈیٹر پنجاب
ہفت روزہ، فرزند گرامی پروفیسر چوہدری عبدالقادر،
ولادت ۱۹۳۳ء-۱۰-۵، وفات ۲۰
مارچ ۱۹۸۲ء، شاہ جمال، لاہور،
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۲ء-۳-۲۱)۔

مظفری قریشی، مسز؛ سابق

مظفر الدین، میاں خواجہ؛
صوفی صافی ضمیر، وفات ۱۹۵۸ء-۹-۵،
درگاہ زکریا، ملتان،
(لوح مزار)۔

مظفر الدین ندوی، پروفیسر
سید؛ ادیب، دانشور، ماہر
علوم اسلامیہ، ۱۹۸۲ء-۶-۱۸،
سخی حسن، کراچی،
(لوح مزار)۔

مظفر حسین شمیم رائے پوری؛
برادر اکبر ڈاکٹر اختر حسین رائے پوری،
سابق سیکریٹری آل انڈیا انجمن ترقی اردو،
۶۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۷۰ء-۳-۷،
قبرستان سوسائٹی، کراچی ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۷۰ء-۳-۸)۔

مظفر علی، حافظ ملک؛

سابق چیئرمین ٹاؤن کمیٹی شرقپور، سابق
ممبر ڈویژنل کونسل لاہور ڈویژن، سابق
ڈائریکٹر سنٹرل بورڈ نیشنل بینک آف پاکستان،
سماجی کارکن، ولادت ۱۹۰۲ء-۳-۱۵،
شرقپور، وفات ۱۹۶۹ء-۸-۱۰، شرقپور،
(مکتوب ملک افتخار احمد بنام راقم)۔

مظفر علی، ڈاکٹر؛ سابق

وفات ۱۹۸۰ء-۷-۸، ماڈل ٹاؤن ،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۹ جولائی
۱۹۸۰ء)۔

مظہر حسین، مرزا؛ سیاستدان،
سابق رکن صوبائی اسمبلی، ۵۳ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۶۵ء-۱-۷، مہلاں مغلان
(جہلم)، ("نوائے وقت" لاہور ۸ جنوری
۱۹۶۵ء)۔

مظہر علی خان، پروفیسر؛
سابق صدر شعبہ انگریزی پشاور یونیورسٹی،
برادر رشید ترابی، وفات ۱۹۷۱ء-۱-۱،
علی باغ لیاری، کراچی،
(لوح مزار)۔

مظہر کامل، محمد مظہر الدین؛
ممتاز شاعر، خطاط، ولادت ۱۹۰۸ء،
حیدرآباد، وفات ۱۹۸۰ء-۷-۱۷،
کراچی ("جنگ" کراچی ۱۹۸۰ء-۷-۱۸)۔
معراج الدین اختر؛ پنجابی
کے شاعر، وطن امرتسر، ۷۰ سال عمر
پائی، وفات ۱۹۷۶ء-۷-۲۶، لاہور
("تارے نیل گنگن دے" از نادم عصری)۔
معشوق یار جنگ، نواب
مشتاق حسین خان؛ ادیب نواز،

پرنسپل کراچی کالج برائے طالبات، ماہرہ
تعلیم، سابق رجسٹرار علامہ اقبال اوپن یونیورسٹی،
اسلام آباد، وفات ۱۹۸۷ء-۱-۱۸،
اسلام آباد ("جنگ" لاہور ۱۹ جنوری
۱۹۸۷ء)۔

مظہر الحق، بریگیڈیر؛ سابق
بریگیڈیر پاکستان آرمی، وفات (حادثہ)،
۱۹۶۷ء-۲-۱۸، فوجی قبرستان، راولپنڈی
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۷ء-۲-۲۰)۔

مظہر الحق خیری؛ معروف
صحافی، "مدیر جام نواز"، وفات ۱۹
فروری ۱۹۷۳ء، کراچی (حمید الدین شاہد
"سب رس" خصوصی نمبر)۔

مظہر الدین، حافظ؛ نعت
گو شاعر، صحافی، مصنف، روز نامہ
"احسان" اور روز نامہ "شہباز" سے
تعلق رہا، ولادت ۱۹۱۶ء، رمداس،
(امرتسر)، وفات ۱۹۸۱ء-۵-۲۲،
چھتر (اسلام آباد) ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۸۱ء-۵-۲۳)۔

مظہر جمیل، خواجہ؛

سیاست دان، مرکزی نائب صدر قیوم
مسلم لیگ، تحریک پاکستان کے کارکن

مغیث الدین، فقیر سید؛

فقیر خاندان کے سربراہ، نوادرات

کے شایق اور ماہر، ولادت ۱۹۰۳ء،

لاہور، وفات ۱۹۷۲ء-۸-۸، امام

باڑہ مبارک بیگم، لاہور ("نولٹے وقت"

لاہور ۱۹۷۲ء-۸-۹)۔

مضی محمود، مولانا؛

سیاست دان، وزیر اعلیٰ صوبہ سرحد،

عالم دین، مدرس، قائد حزب اختلاف

قومی اسمبلی، وفات ۱۹۸۰ء-۱۰-۱۳،

عبدالخیل (ڈیرہ اسماعیل خان) ("مشرق"

لاہور ۱۹۸۰ء-۱۰-۱۵)۔

مقبول احمد، صوفی؛ برادر

ڈاکٹر رفیق احمد (علیگ)، درویش

خدمات، ۶۰ سال عمر پائی، ولادت

وطن: بستی (سرہند)، وفات ۱۸ دسمبر

۱۹۶۹ء، میانی صاحب، لاہور،

(مدینتہ الاولیاء مؤلفہ محمد دین کلیم)۔

مقبول جہانگیر؛ صحافی، ادیب،

کالم نگار، مدیر "سیارہ ڈائجسٹ" لاہور،

"امروز" میں بھی کام کیا، ولادت ۱۹۳۸ء،

وفات ۱۹۸۵ء-۱۰-۲۳، لاہور ("جنگ"

لاہور ۱۹۸۵ء-۱۰-۲۵)۔

علم پرور، صوفی منش، جیدر آباد دکن

کی معروف شخصیت، ولادت ۱۸۸۰ء،

بدایوں، وفات ۱۹۷۱ء-۹-۲۷، کراچی

("جنگ" کراچی ۱۹۷۱ء-۹-۲۸)۔

معین الدین، خواجہ؛ ڈرامہ

نویس، لال قلعہ سے لاٹو کھیت تک،

مرزا غالب بندر روڈ پر، ۴۶ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۷۱ء، کراچی۔

معین الدین دروائی؛

اہل قلم، مصنف؛ "بہار میں اردو

شاعری کا ارتقاء"، وفات اپریل ۱۹۷۹ء،

کراچی (ماہنامہ "قومی زبان" کراچی)۔

معین الدین شہید، نوابزادہ؛

سیاست دان، خاندان لوہارو کے فرد،

۳ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۵ء-۸-۶،

لاہور ("جنگ" لاہور ۱۹۸۵ء-۸-۷)۔

مغفور قادری، حافظ

سید؛ شیخ طریقت، مصنف؛

"عباد الرحمن"، تنویر العینین، الرسول

مجموعہ کلام؛ "کلام مغفور" ولادت ۱۹۰۸ء،

گرگھی اختیار خان، وفات ۱۲ اپریل

۱۹۷۰ء، گرگھی اختیار خان (تذکرہ اکابر

اہل سنت مرتبہ عبدالحکیم شرف قادری)۔

مقبول حسین : سابق ہیڈ ماسٹر

ماڈل ہائی سکول ماڈل ٹاؤن لاہور،

متعدد درسی کتابوں کے مصنف،

وفات ۱۹۶۳ء - ۱۶-۹-۱۹۶۳ء، ماڈل ٹاؤن

لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۷ اکتوبر

۱۹۶۳ء)۔

مقبول محمود، میر : آکسفورڈ

یونیورسٹی کے فاضل، سابق رکن صوبائی

اسمبلی ۲۸-۱۹۶۳ء، ریاست ہائے

پٹیالہ، رام پور، الور، جھالاواڑ میں

وزیر رہے، سیکریٹری چیمبر آف پرنس،

وفات (ہوائی حادثہ) ۱۹۶۸ء - ۱۱-۱۱-۱۹۶۸ء،

وہاڑی ("نوائے وقت" لاہور ۳۰ نومبر

۱۹۶۸ء)۔

ملا واحدی، محمد اتضی :

نامور ادیب، مصنف، "میرے

زمانے کی دلی"، "رسول اکرم کی زندگی،

خواجہ حسن نظامی دہلوی کے ساتھی اور

ان کے سوانح نگار، وفات ۲۲ اگست

۱۹۶۶ء، پاپوش نگر، کراچی ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۶۶ء - ۸-۲۳)۔

ممتاز احمد خان : کبڈی

کے نامور کھلاڑی، وفات ۷ اکتوبر

۱۹۸۶ء، اقبال نگر (چیچہ وطنی)،

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۶ء - ۱۰-۲۱)۔

ممتاز احمد، ملک : نامور

صحافی، ۶۹ سال عمر پائی، وفات ۲۶

جولائی ۱۹۸۶ء، میانی صاحب، لاہور

("جنگ" لاہور ۱۹۸۶ء - ۷-۲۷)۔

ممتاز حسن بسمل : کہنہ مشق

شاعر، ولادت ۱۹۰۵ء - ۳-۱۶، وفات

۱۹۷۷ء - ۱۶-۴، گوجر والا، ("مجذہ

خصوصی" گورنمنٹ کالج گوجر والا)۔

ممتاز حسن قزلباش : سابق

وزیر اعلیٰ ریاست خیبر پور، ڈاکٹر خان صاحب

کی کابینہ میں وزیر صنعت رہے، وفات

۱۹۶۴ء - ۴-۱۰، مدینہ منورہ،

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۴ء - ۴-۱۱)۔

ممتاز شاہنواز، مس : بیگم

جہاں آرا، شاہنواز کی دختر، اردو

اور انگریزی کی شاعرہ، جارج برنارڈ

شاز نے کلام سن کر داد دی تھی، وفات

(حادثہ) ۱۹۶۸ء - ۴-۱۵، ہوائی حادثہ،

شینن، آئر لینڈ ("انقلاب" لاہور ۷

اپریل ۱۹۶۸ء)۔

ممتاز شیریں : نقاد، افسانہ نویس

خان : صدر پنجاب مسلم لیگ،

وزیر اعلیٰ پنجاب (۴۹-۱۹۴۷)، بانی

جناح مسلم لیگ (۱۹۵۰)، گورنر سندھ

(۵۵-۱۹۵۴)۔ ولادت ۱۹۰۵ء،

وفات ۱۹۶۹ء-۱۰-۱۸۔

منشی دل : ڈرامہ نگار،

گیت کار، ۷۵ سال عمر پائی، وفات ۲۴

جولائی ۱۹۸۳ء، لاہور ("جنگ" لاہور

۱۹۸۳-۳-۷)۔

منظر اکبر آبادی، شمشاد حسین

صدیقی : شاعر، فرزند علامہ

سیماب اکبر آبادی، ولادت ۱۹۰۹ء،

کانپور، وفات ۱۹۷۱ء-۱۰-۲، کراچی

("جنگ" کراچی ۱۹۷۱-۱۰-۳)۔

منظور احسن عباسی، پروفیسر

فہرست نگار مخطوطات پنجاب پبلک

لائبریری لاہور، ماہر تعلیم، مصنف

۹۰ سال عمر پائی، ولادت : امر وہہ

وفات ۱۹۸۲ء-۴-۲۲، ماڈل ٹاؤن،

لاہور ("لوائے وقت" لاہور ۲۵

اپریل ۱۹۸۲)۔

منظور احمد بھٹی : صحافی،

ادیب، وکیل، جواں مرگ، وفات ۹

مترجم، ولادت ۱۹۲۴ء-۹-۱۲، بنگلور

وفات ۱۹۷۳ء-۳-۱۱، اسلام آباد،

(لوح مزار)۔

ممتاز گوہر، ڈاکٹر : ممتاز

اختر مرزا، نقاد، مصنف، "پنجاب

میں اردو ادب کا ارتقا" (مقالہ ڈاکٹریٹ)

رفیقہ حیات ڈاکٹر گوہر نوشاہی، ولادت

۱۹۲۶ء-۶-۱۳، سیالکوٹ، وفات ۲۴

مئی ۱۹۸۷ء، شرق پور (شیخوپورہ)،

("لوائے وقت" لاہور ۱۹۸۷ء-۵-۲۵)۔

ممتاز مرزا : سابق سیکریٹری

وزارت خزانہ، کرنسی نوٹوں پران کے

دستخط ہوا کرتے تھے، وفات ۱۴

فروری ۱۹۸۴ء، گذری، کراچی ("جنگ"

لاہور ۱۹۸۴ء-۲-۱۵)۔

ممتاز ملک، کیپٹن : ممتاز

صحافی اور ادیب، سینئر سب ایڈیٹر

لوائے وقت لاہور، مولانا ظفر علی خان

چراغ حسن حسرت اور مرتضیٰ احمد خان ملک

کے ساتھی، ولادت ۱۹۱۰ء-۵-۱۳،

چنیوٹ، وفات ۱۹۷۸ء-۱۲-۲۵، لاہور

("لوائے وقت" لاہور ۱۹۷۸ء-۱۲-۳۷)۔

ممدوٹ، لواب افتخار حسین

سید : نقشبندیہ سلسلہ کے شیخ
طریقت، نعت گو شاعر، تحریک پاکستان
کے کارکن، تصوف کا وسیع مطالعہ
کیا تھا، ولادت ۱۳۲۳ھ، مکا نشریف
(گورد اسپور)، وفات ۱۹۶۹ء-۳-۲۷،
ساہی وال (مضمون "نوائے وقت" لاہور
۱۹۶۹ء-۵-۲)۔

منظور الحسن شاہ، سید :
عالم دین، صوفی باصفا، خطیب مسجد
درگاہ کلیر شریف، تحریک پاکستان کے
کارکن، استاد ملٹری کالج جہلم، ۲۷ سال
عمر پائی، وطن: سکروڈہ، وفات ۱۲ جون
۱۹۶۶ء، ننگانہ صاحب (احوال سید منظور الحسن
شاہ مرتبہ خورشید حسین بخاری)۔

منظور الرحمن، مولانا شاہ:
جید عالم، فارسی دان، ۸۰ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۸۶ء-۶-۱۳، اسلام آباد،
("جنگ" راولپنڈی ۱۹۸۶ء-۶-۱۵)۔
منظور انور قریشی : صحافی،
زمیندار کے عملہ میں شامل، ۴۸
سال عمر پائی، وفات ۱۹۷۰ء-۳-۲۲،
لاہور ("امروز" لاہور ۲۳ مارچ
۱۹۷۰ء)۔

مئی ۱۹۷۲ء، سیالکوٹ ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۷۲ء-۵-۱۰)۔

منظور احمد حکیم : ماہر طبیب
شاعر، ادیب، نابینا ہونے کے باوجود
بڑے عالم تھے، وفات ۱۹۸۶ء-۱۲-۲۷،
شہر و آنہ (جرم انوالا)، (معلومات از
محمد طفیل شہر و آنہ)۔

منظور احمد عثمانی، علامہ:
ہمدرد اور کامریڈ کے عملے میں شامل
رہے، صدر انجمن تحفظ ناموس صحابہ،
پروفیسر سلطان عالم عثمانی کے والد
مکرم، ولادت اکتوبر ۱۹۰۱ء، وفات
۱۹۸۲ء-۱۰-۳۱، میانی صاحب، لاہور،
("جنگ" لاہور ۱۹۸۲ء-۱۱-۱)۔

منظور احمد منظور، ڈاکٹر:
مولوی دلپذیر کے فرزند ارجمند، پنجابی
کے شاعر، تصانیف: قصص المحنین،
قصہ حضرت جابر، قصہ کوچ و چھوڑا،
فریاد بلبل، قصہ بنیاد شاہزادی،
ولادت ۱۸۹۶ء، بھیرہ، وفات ۱۹۶۳ء،
بھیرہ (سخنوران سرگودھا مرتبہ
محمود اسیر)۔

منظور احمد ہجور مکا نشرفی،

مسلم یونیورسٹی، ولادت ۱۹۰۴ء، دہلی
وفات ۱۹۸۶ء۔ ۲۰۔۸۔۶۱، گلبرگ، لاہور
(ششماہی "نقد و نظر" علی گڑھ خصوصی
شمارہ)۔

منظور حسین، کیپٹن؛ نامور

شاعر، ولادت ۱۸۹۷ء، گوجرانوالا،
وفات ۱۹۷۳ء۔ ۱۱۔۱۱۔۶۱، گوجرانوالا،
(خصوصی مجلہ "گورنمنٹ کالج گوجرانوالا)۔

منظور حسین منظور، ملک؛

صحافی، کالم نگار، مصنف؛ حدیث
درد، کیف دوام، گلبنگ عجم، جنگنامہ
اسلام، وفات ۱۹۷۴ء۔ ۳۰۔۳۔۶۱،
داؤد خیل ("نوائے وقت" لاہور ۶
اپریل ۱۹۷۴ء)۔

منظور قادر؛ قانون دان،

سابق وزیر خارجہ پاکستان، سابق
وزیر قانون پاکستان، فرزند گرامی سر
شیخ عبدالقادر، سابق چیف جسٹس مغربی
پاکستان ہائی کورٹ، ولادت ۲۸ نومبر
۱۹۱۳ء، لاہور، وفات ۱۹۷۴ء۔ ۱۰۔۱۲۔۶۱

میانی صاحب، لاہور ("امروز" لاہور

۱۹۷۴ء۔ ۱۰۔۱۳)۔

منظور محمد، مولانا میاں؛

منظور بخاری، سید؛

ایڈووکیٹ، وطن امرتسر، آزادی سے
پہلے جلگاؤں اور بھساول میں رہے،
جنرل سیکریٹری پاکستان کارپٹ ایسوسی
ایشن، ۳۷ سال عمر پائی، وفات ۱۹
جولائی ۱۹۷۸ء، میانی صاحب، لاہور
(نوائے وقت "لاہور ۸۔۷۔۶۱)۔

منظور حسن، میاں؛ سیاستدان،

وفات ۱۹۷۶ء۔ ۵۔۳۰۔۶۱، گوجرانوالا،
(مجلہ خصوصی گورنمنٹ کالج گوجرانوالا)۔

منظور حسین، پروفیسر سید؛

سابق صدر شعبہ ریاضی پنجاب یونیورسٹی،
لاہور، وفات ۱۹۸۱ء۔ ۹۔۲۲۔۶۱، میانی
صاحب، لاہور،

(لوح مزار)۔

منظور حسین جھلا؛ پنجابی

شاعر، فلمی گیت کار، وفات ۲۵ جنوری
۱۹۷۳ء، مومن پورہ، لاہور،
(نوائے وقت "لاہور ۶۔۲۵۔۶۱)۔
۱۹۷۳ء)۔

منظور حسین، خواجہ؛ انگریزی

زبان و ادب کے ماہر، پرنسپل گورنمنٹ
کالج لاہور، صدر شعبہ انگریزی علی گڑھ

لاہور (مضمون "نوائے وقت" لاہور
۱۹۸۲-۱۰-۱۹)۔

منور ظریف؛ مزاحیہ اداکار،
۳۵ سال عمر پائی، وفات ۱۹۷۶-۴-۲۹
بی بی پاک دامن، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۷۶-۴-۳۰)۔

منور علی شاہ، سپید؛ روحانی
پیشوا، سرپرست محمدی یوتھ فورس، کراچی
۷۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۷-۵-۲۲،
سٹیل مل، کراچی ("پاکستان ٹائمز" لاہور
۱۹۸۷-۵-۲۵)۔

منیر احمد اریس؛ سابق ممبر
سندھ اسمبلی، سیاست دان، ولادت
۱۹۳۵-۳-۲۳، الور، وفات ۱۱ اپریل
۱۹۷۲، حیدرآباد، (تاریخ اریس
مصنف علی اصغر چوہدری)۔

منیر سمر حدی؛ ابن پذیر خان
سازندہ نواز، معروف ریڈیو فن کار،
ماہر موسیقی، کئی دھنوں کا خالق، پرائڈ
آف پرفارمنس، ۴۸ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۸۰-۵-۲۳، پشاور،
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۰-۵-۲۲)۔
مواج الدین امرتسری، حکیم؛

خلیفہ حضرت عبدالقادر رائے پوری،
ماہر تعلیم، ایم بی بی ٹی، ۸۳ سال
عمر پائی، وفات ۱۹۸۶-۱-۲۰، گوجرہ
(حیات طیبہ مؤلفہ محمد حسین للہی)۔

منعم خان؛ سابق گورنر مشرقی
پاکستان، وفات (قتل) ۱۹۷۱-۱۰-۱۲
بنانی، ڈھاکہ ("نوائے وقت" لاہور،
۱۹۷۱-۱۰-۱۵)۔

منظور الہی رانا، جسٹس؛
ماہر قانون، سابق جج ہائی کورٹ،
وفات ۱۹۸۲-۱۲-۱، ماڈل ٹاؤن،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲ دسمبر
۱۹۸۲)۔

منور جہاں رشید، پروفیسر
مس؛ ماہرہ تعلیم، مصنفہ،
فن طباطبائی پر کئی کتابوں کی مصنفہ، بریگیڈیئر
احسن رشید شامی شہید کی ہمیشہ ۶۸ سال
عمر پائی، وفات ۱۹۸۶-۱۰-۷، ماڈل
ٹاؤن، لاہور ("پاکستان ٹائمز" لاہور
۱۹۸۶-۱۰-۸)۔

منور حسین، پروفیسر ڈاکٹر؛
سابق صدر شعبہ ریاضی گورنمنٹ کالج
لاہور، وفات (حادثہ) ۱۹۸۲-۱۰-۱۱،

صحافی، ادیب، مصنف، علامہ محمد حسین

عرشی کے عم زاد، ولادت ۱۸۸۶-۴-۸،

امرتسر، وفات ۱۹۴۸-۱۱-۹، لاہور

(مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری بنام راقم)

موتی شاہ، بابا سید؛ گلکار،

ماہر موسیقی، برادر ڈاکٹر نذیر احمد

پرنسپل گورنمنٹ کالج لاہور، وفات

۱۹۴۸-۵-۳، لاہور ("نوائے وقت")

لاہور ۱۹۴۸-۵-۵-

مولابخش کشتہ امرتسری،

میاں؛ پنجابی کے ممتاز شاعر،

مصنف؛ "پنجابی شاعراں دا تذکرہ"

والد ماجد محمد افضل پرنسپل اینگلو پنجابی

کالج لاہور، وفات ۱۹۵۵-۶-۱۹،

گرٹھی شاہو، لاہور ("نوائے وقت" لاہور)

۱۹۵۵-۶-۲۲-

مولابخش کوہوی، مولانا؛

تلمیذ مولانا عبدالجبار غزنوی، استاد

حدیث مدرسہ کوم کلاں لدھیانہ، مستجاب

الدعوات، ولادت ۱۸۹۴، کرودیا

(لدھیانہ)، وفات ۱۹۴۵-۵-۱۳،

چک ۲۹۲ ب (ٹوبہ ٹیک سنگھ)

(ارباب طریقت، مؤلفہ محمد ادریس

بھوجیانی)۔

مولائی شیدائی، میر رحیمداد

خان؛ سندھی ادیب، مؤرخ،

مخلص انسان، ولادت ۱۸۹۱، وفات

۱۹۴۸-۲-۱۴، ٹیکری آدم شاہ، سکھر

(مکتوب محمد زبیر غوری بنام راقم)۔

مونس امرتسری، غلام محی الدین؛

پنجابی کے نامور شاعر، تصنیف "ضرب حسین"

وفات ۱۹۵۶، لاہور ("تارے نیل

گگن دے" از نادم عصری)۔

مہابت علی خان، خان بہادر؛

سیاست دان، سابق رکن صوبائی اسمبلی،

۱۹۵۸-۸-۲۸، کوہاٹ ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۵۸-۸-۲۹)۔

مہتاب دین، چوہدری؛

رکن صوبائی اسمبلی، کونسل مسلم لیگ

کے رہنما، ۴۵ سال عمر پائی، وفات ۱۹۴۲

جون ۱۹۴۰، گرین کوٹ، قصور۔

مہدی حسن ضیغم؛ شاعر،

جواں مرگ، وفات ۱۹۸۳-۱۰-۵،

ساہی وال (سرگودھا) ("جنگ" لاہور

۱۹۸۳-۱۰-۶)۔

مہدی حسن علوی، ملک؛

(”جنگ“ لاہور ۱۹۸۳ء - ۶۱ - ۲۲)۔
مہر محمد اچھروی ، مولانا ؛
 مدرس ، جامعہ فتحیہ کے استاد ، تلمیذ
 مولانا غلام محمد گھوٹوی ، ولادت ۱۸۹۶ء
 چوکھندی (انک) ، وفات ۲۹ نومبر
 ۱۹۵۲ء ، اچھرہ ، لاہور (تذکرہ علمائے
 پنجاب مرتبہ اختر راہی)۔
میاں محمد ؛ صنعت کار ،
 بانی میاں محمد ٹرسٹ ہسپتال فیصل آباد ،
 مخیر بزرگ ، سماجی کارکن ، ۸۵ سال عمر پائی ،
 وفات ۱۹۶۴ء - ۲ - ۱۳ ، فیصل آباد ،
 (”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۶۴ء - ۲ - ۱۳)۔
میر آفتاب ، حاجی ؛ صدر
 مسلم لیگ ضلع پشاور ، تحریک پاکستان
 کے کارکن ، وفات (قتل) ۱۹۸۶ء - ۱۲ - ۲۷ ،
 پشاور (”جنگ“ لاہور ۱۹۸۶ء - ۱۲ - ۲۸)
میراجی ، ثناء اللہ ڈار ؛
 ساکن مزنگ لاہور ، پروفیسر سعید
 الدین احمد ڈار کے عم مکرم ،
 وفات ۱۹۲۹ء - ۱۱ - ۲ ، بمبئی (مکتوب
 سعید الدین احمد ڈار بنام راقم)۔
میراں محمد شاہ ؛ سندھ
 کے نامور سیاستدان ، سابق سفیر پاکستان

شیعہ مفکر ، دانشور ، رکن رویت ہلال کمیٹی ،
 ولادت ۱۹۱۹ء - ۲ - ۱۵ ، وفات ۱۹ نومبر
 ۱۹۸۱ء ، پدھراڑ (سرگودھا) ،
 (”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۸۱ء - ۱۱ - ۲۱)۔
مہدی علی خان ، نوابزادہ ؛
 سیاسی کارکن ، شاعر ، صحافی ، رئیس گجرات ،
 ولادت ۱۹۰۴ء ، اجنالہ (گجرات) ،
 وفات ۱۹۵۸ء - ۶ - ۱۲ ، گجرات ،
 (”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۵۸ء - ۶ - ۱۳)
مہر الدین نقشبندی مجددی ؛
حکیم ؛ بابائے فطری علاج ،
 نامور خطاط ، تلمیذ محمد عالم آسی و حکیم
 فیروز الدین طغرائی ، خلیفہ خواجہ عبدالقادر
 جہاں خیلوی ، لونی کارنور و کی تصنیف
 ”HOW TO PROLONG“ کا ترجمہ
 ”دراڑھی عمر“ کے نام سے کیا ، ولادت
 ۱۸۸۰ء ، امرتسر ، وفات ۱۸ اگست
 ۱۹۶۴ء ، میان صاحب ، لاہور ۔
مہر خان پہلوان لدھیانوی ؛
 لدھیانہ کے مشہور پہلوان ، مرید حضرت
 حسین احمد مدنی ، سنت نگر لاہور
 کی معروف شخصیت ، وفات ۲۱ جون
 ۱۹۸۳ء ، نیشنل ٹاؤن ، لاہور ،

متعینہ سپین، سابق سپیکر سندھ اسمبلی،
۶۵ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۳ء - ۱۱ - ۱۶،
حیدرآباد ("نوائے وقت" لاہور ۷ مارچ
نومبر ۱۹۶۳ء)۔

۱۹۶۳ء - ۷ - ۳۰، لاہور
راشتہار "نوائے وقت" لاہور ۲۷ جولائی
۱۹۶۴ء -

میر، ایم۔ جے؛ سابق کمانڈنٹ
سول ڈیفنس اکیڈمی، حکومت پاکستان
لاہور، وفات ۱۹۶۴ء - ۶ - ۳۰، لاہور
راشتہار "نوائے وقت" لاہور ۲۷ جولائی
۱۹۶۴ء -

میر، ایم۔ کے؛ سابق جنرل
سیکرٹری پنجاب مسلم ٹریڈرز فیڈریشن،
بہار کے فسادات میں بہت کام کیا،
درد مند سماجی کارکن، وفات ۱۹۶۵ء - ۱۵ اپریل
۱۹۶۶ء، لاہور (اداریہ "نوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۶ء - ۳ - ۱۷)۔

میجر محمود؛ بلوچی شاعر، ادیب،
۴۴ سال عمر پائی، وفات مئی ۱۹۸۶ء،
مسقط۔

میرک شاہ اندرابی، مولانا؛
تلمیذ محمد انور شاہ کشمیری، مدرس، ماہر
فلسفہ و منطق، شدھی تحریک کے زمانے
میں تبلیغ میں سرگرمی دکھائی، دارالعلوم
دیوبند میں بھی پڑھاتے رہے، وفات

۱۹۶۳ء - ۷ - ۳۰، ماڈل ٹاؤن، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۳ء - ۷ - ۳۰)

ن

ن۔ م۔ راشد، نذر محمد؛ جدید
شاعری کے بانی، وفات ۱۹۶۵ء - ۱۰ - ۱۰،
لندن ("نوائے وقت" لاہور ۱۲ اکتوبر
۱۹۶۵ء)۔

نادم سیٹاپوری؛ فاضل مصنف،
وفات ۱۹۸۳ء - ۱ - ۱۸، جامعہ کراچی،
کراچی (روح مزار)۔

نادم عصری، اللہ داد؛
پنجابی شاعر، تذکرہ نگار، ناول نگار،
مصنف؛ "تارے نیل گنگن دے"،
"دارواتاں"، "جذبہ آزادی"، "اک

لکھی دی پنجاب دی" وغیرہ، ولادت ۱۹۲۲ء،
وفات ۱۹۸۴ء - ۱۱ - ۲۷، میانی صاحب،
لاہور ("جنگ" لاہور ۱۹۸۴ء - ۱۱ - ۲۸،
و مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری بنام
راقم)۔

نازش چیدری؛ شاعر، صوفی،

دسمبر ۱۹۶۳ء، گلبرگ، لاہور،
 (”نوائے وقت“ لاہور ۲۲ دسمبر
 ۱۹۶۳ء)

ناصر علی قزلباش؛ کرکٹ کے
 معروف کھلاڑی، ابن سعادت علی
قزلباش، نبیرہ نواب محمد علی قزلباش،

۳۷ سال عمر پائی، وفات ۱۴ مئی
 ۱۹۶۹ء، گلبرگ، لاہور (”نوائے وقت“
 لاہور ۱۹۶۹ء-۵-۱۵)۔

ناصر کاظمی؛ ممتاز شاعر، مجموعہ
 ہائے کلام: نشاط خواب، پہلی بارش، برگ نے
 ولادت ۱۹۲۵ء-۱۲-۸، انبالہ،
 وفات ۱۹۷۴ء-۳-۴، مومن پورہ،
 لاہور (لوح مزار)۔

ناظم الدین، خواجہ؛ سابق
 گورنر جنرل پاکستان، سابق وزیر اعلیٰ
 مشرقی پاکستان، معروف سیاست دان
 ولادت ۱۸۹۴ء، ڈھاکہ، وفات ۲۲
 اکتوبر ۱۹۶۴ء، ہائی کورٹ، ڈھاکہ،
 (”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۶۴ء-۱۰-۲۳)۔

نبی بخش شوق، الحاج؛
 سرٹیکل زبان کے ممتاز شاعر، ۵ سال
 عمر پائی، وفات ۱۹۷۰ء-۵-۶، ملتان

۷۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۴ء-۴-۱۷،

کراچی (”جنگ“ لاہور ۱۹۸۴ء-۴-۱۸)۔

نازلی بیگم؛ عطیہ فیضی کی بہن،

اقبال اور شبلی سے متعارف، ۹۳ سال

عمر پائی، وفات ۱۹۶۸ء-۹-۱۸، کراچی

(”جنگ“ کراچی ۱۹۶۸ء-۹-۱۹)۔

ناسخ سیٹھی؛ مدیر ”سعادت“

فیصل آباد، ۷۰ سال عمر پائی، وفات ۷

جولائی ۱۹۸۴ء، فیصل آباد (مکتوب

حکیم محمد موسیٰ امرتسری بنام راقم)۔

ناصر احمد، مرزا؛ سربراہ

جماعت احمدیہ، سابق پرنسپل تعلیم

الاسلام کالج لاہور و ربوہ، ولادت

۱۹۰۹ء-۱۱-۱۶، قادیان، وفات ۹ جون

۱۹۸۲ء، ربوہ (”جنگ“ لاہور ۱۰

جون ۱۹۸۲ء)۔

ناصر جلالی، مولانا؛ صوفی شاعر،

اوائل ۱۹۶۶ء، کراچی۔

ناصر خلیق فگار، حکیم؛ معروف

ادیب، وفات ۱۹۷۱ء-۱۰-۱۱، کراچی

(”جنگ“ کراچی ۱۹۷۱ء-۱۰-۱۳)۔

ناصر علی خان، لیفٹنٹ جنرل؛

سابق چیف آف سٹاف، وفات ۲۰

کراچی ("امروز" لاہور ۱۹۷۶ء - ۱۶-۹-۱۶)۔

نجم الحسن کراوی؛ شیعہ عالم، سابق رکن اسلامی نظریاتی کونسل،

۶۷ سال عمر پائی، ولادت ۷ نومبر

۱۹۱۸ء، وفات ۱۹۸۲ء - ۱-۷-۱۹۸۲، پشاور

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۲ء - ۲-۷-۱۹۸۲)۔

نجم الدین جہلمی، مولانا؛

فاضل دیوبند، استاد اور پرنسپل کالج لاہور

وفات ۱۹۵۲ء۔

نجم نقوی، سید؛ فلساز،

ہدایت کار، وفات ۱۹۸۲ء - ۱-۲۷-۱۹۸۲،

لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۸

جنوری ۱۹۸۲ء)۔

نجمہ محبوب؛ معروف اداکارہ،

۳۰ سال سے کم عمر پائی، وفات (حادثہ)

۱۹۸۳ء - ۱۲-۶-۱۹۸۳، شاہ کمال، لاہور،

("جنگ" لاہور ۱۹۸۳ء - ۱۲-۷-۱۹۸۳)۔

نخشہب جارجوی؛ ادیب،

فلساز، شاعر، وفات ۱۹۶۷ء - ۸-۲۲-۱۹۶۷،

کراچی ("نوائے وقت" لاہور ۲۵ اگست

۱۹۶۷ء)۔

نذر محمد سیال، صوفی؛

مصنف، ماہر تعلیم، ولادت (۱۹۰۱ء،

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۰ء - ۵-۷-۱۹۷۰)۔

نبی بخش قصوری، میاں؛

صوفی، حامد حسین قادری بچھریونی نے

مرثیہ لکھا، ولادت ۱۸۸۰ء، قصور، وفات

۱۹۵۳ء - ۱۰-۲۲-۱۹۵۳، بڑا قبرستان، قصور

(مکتوب میاں محمد صادق قصوری بنام

راقم)۔

نثار احمد عثمانی، قاری؛

سابق ناظم جامعہ اشرفیہ لاہور، والد بزرگوار

قاری وقار احمد عثمانی، وفات ۲۲ ستمبر

۱۹۸۲ء، طیب آباد، لاہور ("جنگ"

لاہور ۱۹۸۲ء - ۹-۲۳-۱۹۸۲)۔

نثار احمد علوی، حکیم؛ مصنف،

ادیب، شاعر، تصانیف؛ سخنوران

کاکوری، شب چراغ، وفات ۲۷ جولائی

۱۹۸۶ء، کراچی ("جنگ" لاہور ۲۸

جولائی ۱۹۸۶ء)۔

نثار لکھنوی، نثار حسین؛

شاعر، وفات ۱۹۶۹ء - ۳-۲۳-۱۹۶۹،

کراچی یونیورسٹی، کراچی، (روح مزار)

نجم احسن نگرانی؛ شاعر، مصنف،

درویش، خلیفہ مجاز صحت حضرت اشرف علی تھانی

۸۶ سال عمر پائی، وفات ۱۹۷۶ء - ۹-۱۵-۱۹۷۶، سخی حسن

جھنگ، وفات ۱۹۸۰ء، ایمن آباد (خصوصی
محلہ گورنمنٹ کالج گوجرانوالا)۔

نذرمحی الدین قادری فاضل،
پیرسید! سجادہ نشین درگاہ فاضلیہ
بٹالہ، ۸۰ سال عمر پائی، وفات ۱۸ ستمبر
۱۹۶۱ء، میانی صاحب، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۱ء-۹-۲۰)۔

نذیر اجیسری؛ کہانی نویس،
فلمساز، ہدایت کار، ۶۵ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۶۰ء-۱-۱۰، لاہور ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۶۰ء-۱-۱۱)۔

نذیر احمد، پروفیسر خواجہ؛
فارسی دان، استاد اسلامیہ کالج سول لائٹنز
لاہور، کرکٹ کے معروف کھلاڑی، میر
شمس الدین بانی اسلامیہ کالج کے نواسے،
۱۹۶۹ء-۱۱-۳، درگاہ جان محمد حضوری،
لاہور (لوح مزار)۔

نذیر احمد، چودھری؛
اٹارنی جنرل، اتحاد عالم اسلام کے داعی
تحریک پاکستان کے رہنما، ممتاز قانون دان،
ولادت ۱۸۹۸ء-۹-۱۳، سیالکوٹ،
وفات ۱۹۸۰ء-۶-۲۶، تھے ذیلداران،
گلبرگ، لاہور ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۸۰ء-۶-۲۶)۔

نذیر احمد، چودھری؛
ترقی پسند ادیب، ناشر، حنیف رائے
کے برادر بزرگ، مدیر "سویرا" لاہور،
وفات ۱۹۶۱ء-۵-۲۳، میانی صاحب،
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۱ء-۵-۲۳)۔

نذیر احمد، ڈاکٹر؛ بانی
ایچی تو انائی کمیشن، ۷۰ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۶۳ء-۸-۱۲، کراچی،
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۳ء-۸-۱۳)۔

نذیر احمد، ڈاکٹر سید؛
سابق پرنسپل گورنمنٹ کالج لاہور، پنجابی
زبان کے اسکالر، ولادت ۱۹۰۵ء-۱۲-۱۹،
لاہور، وفات ۱۹۸۵ء-۸-۴، قبرستان
چھاؤنی، لاہور ("جنگ" لاہور ۱۹۸۵ء-
۴-۱۹)۔

نذیر احمد رضوی، سید؛
سابق ڈائریکٹر انٹیلیجنس، بیورو، ولادت
۱۹۱۰ء-۱۰-۲۶، سیالکوٹ، وفات یکم
مارچ ۱۹۷۷ء، شاہ جمال، لاہور،
(لوح مزار)۔

نذیر احمد شہید، ڈاکٹر؛
جماعت اسلامی کے مخلص کارکن، سماجی

نصیر احمد، ملک : ہاکی

کے معروف کھلاڑی، انٹرنیشنل ایمپائر،

وفات ۱۹۷۵ء - ۲ - ۱۳، لاہور،

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۷۵ء - ۲ - ۱۳)۔

نذیر احمد، میاں : معروف

زمیندار، سابق رکن صوبائی اسمبلی،

وفات (قتل) ۱۹۷۵ء - ۵ - ۲۹، اوکاڑہ

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۷۵ء - ۵ - ۳۰)۔

نذیر احمد، میجر جنرل :

سابق چیئرمین لاہور کارپوریشن، ۵۷ سال

عمر پائی، وفات ۱۹۶۴ء - ۱ - ۲۰، رپوہ

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۶۴ء - ۱ - ۲۱)۔

نذیر الدین، شیخ : سابق

جنرل سیکریٹری آل پاکستان ڈیف اینڈ

ڈمب سوسائٹی، وفات ۱۹۶۷ء - ۷ - ۱۴،

میانی صاحب، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور

۱۹۶۷ء - ۷ - ۱۵)۔

نذیر حسین خاور : ممتاز شاعر،

ولادت دسمبر ۱۹۱۷ء، گوجرانوالا، وفات

۳ مارچ ۱۹۸۰ء، میانی صاحب، لاہور

(”خصوصی مجلہ“ گورنمنٹ کالج گوجرانوالا)۔

نذیر حسین، رانا : ممتاز

خوشنویس، وفات ۱۹۷۴ء - ۳ - ۲۱، لاہور

کارکن، ولادت ۱۹۲۹ء - ۲ - ۱۳، آبائی وطن؛

تہنگ (پھلور)، وفات (قتل) ۸ جون

۱۹۷۲ء، ڈیرہ غازی خان (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۷۲ء - ۶ - ۹)۔

نذیر احمد شیخ : طنز نگار

شاعر، مصنف : ”حرف بکاش“،

۶۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۷۱ء، راولپنڈی،

(معلومات از شیخ عبدالسلام)۔

نذیر احمد شیخ : پروڈیوٹر

تاج آفس کراچی و بمبئی، برادر شیخ عنایت اللہ

مینجنگ ڈائریکٹر تاج کمپنی، ناشر کتب،

۳۸ سال عمر پائی، وفات ۱۹۴۷ء - ۱۲ - ۲۷،

ہوائی حادثہ ماہین کراچی و بمبئی (بحوالہ

”روزنامہ“ انقلاب“ لاہور ۱۴ جنوری

۱۹۴۸ء)۔

نذیر احمد ظفر، شیخ : شاعر،

مصنف، وفات ۱۹۷۷ء - ۳ - ۱۳، لاہور

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۷۷ء - ۳ - ۱۴)۔

نذیر احمد قریشی، میاں :

کوٹ ادو کے زمیندار اور اس علاقے

کی ممتاز شخصیت، وفات ۱۹۷۳ء - ۱۲ - ۲۰،

کوٹ ادو (”نوائے وقت“ لاہور ۲۱

دسمبر ۱۹۷۳ء)۔

(۱۵-۷-۶۱۹۸۳)
نسیم الثقلین : ممتاز فلم ساز،

وفات ۲۰-۲-۶۱۹۸۱، لاہور،

(”نوائے وقت“ لاہور ۲۱ فروری

۶۱۹۸۱)۔

نسیم النظر، ملک :

پلاننگ ڈائریکٹر ریڈیو پاکستان، ۳۹

سال عمر پائی، وفات ۱۲-۱۲-۶۱۹۶۶،

میانی صاحب، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ۱۲-۱۲-۶۱۹۶۶)۔

نسیم امر وہوی : شاعر،

ماہر لسانیات، لغت نویس، مصنف،

”نسیم اللغات“، ۸۰ سال عمر پائی،

وفات ۲۸-۲-۶۱۹۸۷ (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹-۷-۶۱۹۷۸)۔

نسیم بیگم : معروف گلوکارہ،

پلے بیک سنگر، ۳۰ سال عمر پائی، وفات

۶۱۹۷۱-۹-۲۹ لاہور (”نوائے وقت“ لاہور

۶۱۹۷۱-۹-۳۰)۔

نسیم کھرل : سندھی ادیب،

اور افسانہ نگار، ”شبم شبم کنول کنول“

کے مصنف، وفات ۷-۷-۶۱۹۷۸،

سجیدی (خیر پور) (”نوائے وقت“

(”نوائے وقت“ لاہور ۲۲-۳-۶۱۹۷۲)۔

نذیر علی، سید : برطانوی دور

حکومت میں معروف ٹسٹ کریکٹر،

سابق رکن پاکستان کرکٹ کنٹرول بورڈ،

سابق چیئرمین پاکستان گیس انڈسٹری،

وفات ۵-۳-۶۱۹۷۵، میانی صاحب،

لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۱۹ فروری

۶۱۹۷۵)۔

نذیر نیازی، سید : ماہر

اقبالیات، مصنف : اقبال کے حضور،

شمس العلماء میر حسن کے برادر زادے،

مترجم، ولادت ۱۹۰۰ء، سیالکوٹ،

وفات ۱-۱-۶۱۹۸۱، میانی صاحب

لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۲۵ جنوری

۶۱۹۸۱)۔

نرمل کے بسواس، پروفیسر،

سابق استاد شعبہ انگریزی، ایف سی

کالج لاہور، وفات ۱۰-۱۰-۶۱۹۵۹،

لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۱۳ اکتوبر

۶۱۹۵۹)۔

نزاکت علی خان، استاد،

موسیقار، ۵۱ سال عمر پائی، وفات

۶۱۹۸۳-۷-۱۲، لاہور (”جنگ“ لاہور

نظام الدین رحشانی، حکیم؛

بلوچستان کے کامیاب طبیب، سستی دربار کے رکن، رکن جرگہ، صدرپشین مسلم لیگ، ۷۸ سال عمر پائی، ولادت: سستی، وفات ۶۱۹۶۶-۸-۲۹، پشین (مکتوب ڈاکٹر مشتاق احمد نبیرہ آل مرحوم)۔

نظام الدین، میاں؛ رئیس

لاہور، والد ایم اسلم، ناول نگار، وفات ۶۱۹۴۷-۱۱-۷، میانی صاحب، لاہور، (لوح مزار)۔

نعمت، بیگم حکیم محمد سعید؛

اہلیہ حکیم محمد سعید دہلوی، وفات ۱۸ اگست ۱۹۸۱، قبرستان سوسائٹی، کراچی، (لوح مزار)۔

نصیر احمد، میاں؛

سابق چیرمین مغربی پاکستان پبلک سروس کمیشن، ۶۲ سال عمر پائی، وفات ۶۱۹۶۷-۱۲-۱۹، لاہور، ("نوائے وقت" لاہور ۶۱۹۶۷-۱۲-۲۰)۔

نصرا اللہ خان؛ پشتو کے معروف

شاعر، انشا پرداز، وفات (قتل) ۲۳ نومبر ۱۹۶۵، ("نوائے وقت" لاہور ۶۱۹۶۵-۱۱-۲۳)۔

لاہور ۸-۶۱۹۷۸-۷-۱۹)۔

نسیم میرٹھی؛ شاعر،

وفات ۶۱۹۸۳-۹-۲۰، راولپنڈی، ("جنگ" لاہور ۶۱۹۸۳-۹-۲۱)۔

نسیم ہاشمی، سید؛ ادیب،

صحافی، ۵۵ سال عمر پائی، وفات ۱۶ اگست ۱۹۸۵، گلشن اقبال، لاہور

("جنگ" لاہور ۶۱۹۸۵-۸-۱۷)۔

نشر جان دھری، عبدالحکیم؛

شاعر، مؤرخ، ولادت ۱۸۹۶، میانولی مولویاں (نکودر)، وفات ۲۲ جون ۱۹۷۵، میانی صاحب، لاہور،

(لوح مزار)۔

نظام الدین؛ ریاست

حیدرآباد کی سول سروس کے عہدے دار حالات سے تنگ آکر خودکشی کر لی، وفات اوائل جولائی ۱۹۵۰ (اداریہ "نوائے وقت" لاہور ۶۱۹۵۰-۷-۷)۔

نظام الدین، خواجہ؛ پیر طہقت،

سجادہ نشین درگاہ تونسہ شریف، ۵۵ سال عمر پائی، وفات ۶۱۹۶۵-۶-۸، تونسہ شریف ("نوائے وقت" لاہور ۶۱۹۶۵-۶-۹)۔

نصرت اللہ، خواجہ؛ سفارت کار،
سابق ڈپٹی ہائی کمشنر پاکستان متعینہ کلکتہ،
وفات ۱۹۵۵ء-۶-۱۱، ڈھاکہ ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۵۵ء-۶-۱۲)۔

نصرت جالندھری، امیر بیگ
مرزا؛ معروف شاعر، ولادت ۱۳
جنوری ۱۸۹۲ء، جالندھر چھاوٹی،
وفات ۱۹۶۳ء-۱۰-۷، میانی صاحب،
لاہور (لوح مزار)۔

نصرت جہاں بیگم؛ زوجہ
مرزا غلام احمد قادیانی، بانی جماعت
احمدیہ، والدہ مرزا بشیر الدین محمود احمد،
وفات ۱۹۵۲ء-۳-۲۱، ربوہ،
(لوح مزار)۔

نصرت من اللہ؛ سابق چیف
سیکرٹری بلوچستان و سندھ، وفات
(حادثہ) ۱۹۸۰ء-۶-۱۰، سڑی کوٹ
(ہری پور) ("نوائے وقت" لاہور ۱۱
جون ۱۹۸۰ء)۔

نصیب خان رہتگی، الحاج؛
صوفی، شدھی تحریک کے خلاف کام
کیا، ولادت وطن؛ کاہنی تحصیل گوبانہ،
(رہتگی) ۸۰ سال سے متجاوز عمر پائی،

نصرت اللہ خان، رائے؛
ممتاز مسلم لیگی رہنما، رکن صوبائی اسمبلی،
راسخ العقیدہ مسلمان، محب وطن،
وطن؛ رائے کوٹ (لدھیانہ)، وفات ۲۳
جنوری ۱۹۶۱ء، کمالیہ ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۱ء-۱-۵)۔

نصرت اللہ خان عزیز، ملک؛
بزرگ صحافی، مدیر ہفت روزہ ایشیاء
لاہور، مدینہ بجنور کے عملہ میں شامل
رہے، ولادت ۱۸۹۶ء-۲-۱۸، گوجرانوالہ،
وفات ۱۹۶۶ء-۷-۲، میانی صاحب
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۳ جولائی
۱۹۶۶ء)۔

نصرت اللہ خان، نواب؛
علی زئی قبیلہ کے سربراہ، رکن صوبائی
اسمبلی، وفات ۱۹۶۶ء-۷-۸، تونسہ
شریف ("نوائے وقت" لاہور ۹
جولائی ۱۹۶۶ء)۔

نصرت اللہ خان، رانا؛ تحریک
پاکستان کے کارکن، مسلم لیگی رہنما،
وفات ۱۹۸۱ء-۱-۲۹، میانی صاحب
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۳۱
جنوری ۱۹۸۱ء)۔

لاہور ۱۹۶۲ء-۸-۱۔
نقی محمد خان خورجوی،
 خان بہادر؛ رئیس لاہور،
 ادیب، مصنف، تصانیف؛
 عمر رفتہ، جگت گرو امیر خسرو، وفات
 ۱۹۶۹ء-۱۱-۳۳، سوسائٹی، کراچی،
 ("نوائے وقت" لاہور ۲۴ نومبر
 ۱۹۶۹ء)۔

نقیب احمد اوچوی، مولانا؛
 تلمیذ انور شاہ کشمیری و اعزاز علی دیوبندی،
 مرید اشرف علی تھانوی، پشتو زبان
 کے شاعر، چودہ کتابوں کے حواشی لکھے،
 ولادت ۱۸۹۸ء، اوج (دیر)، وفات
 اکتوبر ۱۹۴۹ء، اوج (دیر)۔

نگار زرین شاہد؛ خاتون صحافی،
 وفات ۱۹۸۶ء-۱-۹، لاہور،
 ("جنگ" لاہور ۱۹۸۶ء-۱-۱۰)۔
 ننھا، رفیع الدین خاور؛
 مزاحیہ اداکار، ۲۸ سال عمر پائی،
 وفات (خودکشی) ۱۹۸۶ء-۱۲-۲،
 وحدت روڈ، لاہور ("جنگ" لاہور
 ۱۹۸۶ء-۱۲-۳)۔

نواب احمد، سید خواجہ؛

وفات ۱۹۶۰ء-۱۲-۲، بورے والا،
 (امیر ملت اور ان کے خلفاء مؤلف
 محمد صادق قصوری)۔

نصیر الدین عرف نصیر پاہلوان؛
 گوجرانوالا کے نامی پہلوان، وفات (قتل)
 ۱۹۵۷ء-۱۱-۱۳، گوجرانوالا، ("نوائے
 وقت" لاہور ۱۹۵۷ء-۱۱-۱۴)۔

نصیر الدین غورغشتوی، مولانا؛
 خلیفہ مولانا حسین علی آف وان بھپراں،
 تلمیذ شیخ الہند، مشکوٰۃ پر حاشیہ لکھا،
 مدرس تحریک ختم نبوت میں حصہ لیا،
 ولادت ۱۲۹۵ھ، غورغشت (اتک)،
 وفات ۱۹۶۸ء-۱-۲۳، غورغشت،
 (تذکرہ علمائے پنجاب از اختر اہی)۔

نظم اکبر آبادی؛ بزرگ شاعر،
 وفات ۱۹۸۴ء-۱۱-۱۲، راولپنڈی،
 (خبرنامہ "اکادمی" ادبیات، اسلام آباد،
 دسمبر ۱۹۸۴ء)۔

نقوی، اے، ٹی (ابوطالب)
 سابق کمشنر کراچی، نقوی پارک علی گڑھ،
 کے بانی، علی گڑھ کے نامور فرزند،
 I.C.S، وفات ۱۹۶۲ء-۷-۳۱،
 روات (مری) ("پاکستان ٹائمز")

نوازش علی شاہ، حکیم سید؛
ماہر طبیب، چونی منڈی میں مطب
کیا کرتے تھے، سابق نائب صدر
پنجاب طبی کانفرنس، وفات ۲۳
اکتوبر ۱۹۵۸ء ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۵۸ء-۱۰-۲۴)۔

نوازش علی، صاحبزادہ؛
نامور وکیل، ساہی وال میں مسلم لیگ
کے بانیوں میں شمار، تحریک پاکستان
کے مخلص کارکن، حدیث و فقہ کے
ماہر، ۵۵ سال عمر پائی، وفات (حادثہ)،
۱۹۵۴ء-۸-۱۸، ساہی وال،

("نوائے وقت" لاہور ۲۰ اگست
۱۹۵۴ء)۔

نوازش علی ملک؛ سابق
میجر جنرل افواج پاکستان، وفات
۱۹۶۱ء-۴-۱۷، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۱ء-۴-۱۸)۔

نور احمد، سپید؛ مصنف؛
مارشل لاسے مارشل لارٹنگ،
سابق ناظم محکمہ تعلقات عامہ، وفات
۱۹۶۰ء-۱۲-۱۷، میانی صاحب، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۱ء-۱۲-۱۹)۔

نقشبندی قادری چشتی جہانگیری ابوالعلائی
شکوری سلاسل کے شیخ، خلیفہ حضرت
عبدالشکور لکھنوی، وفات ۳ فروری
۱۹۶۶ء، گلشن اقبال، کراچی،
(لوح مزار)۔

نواب الدین، خواجہ الحاج؛
پیر طریقت، مرید حافظ عبدالکریم
نقشبندی عید گاہ راولپنڈی، ولادت
۱۹۰۱ء، کھپاہ (کشمیر)، وفات ۱۲
جولائی ۱۹۶۵ء، موہری شریف (کھاریاں)
("ارباب طریقت"، مؤلف محمد ادریس
بھوجیانی)۔

نواب دین گھپلا پہلوان رستم
ہند؛ پاک و ہند کے نامور
پہلوان، ولادت ۱۸۹۱ء، وفات
۱۹۶۵ء-۱۰-۷، مسافر خانہ، لاہور،
(لوح مزار)۔

نوازش علی چشتی صابری، پیر؛
شیخ طریقت، مصنف؛ عارف نامہ
(پنجابی)، ولادت ۱۸۸۵ء، نوشہرہ
ڈھالا (امرتسر)، وفات ۲۵ جولائی
۱۹۴۸ء، محراب گڑھی شاہو، لاہور
(مدینتہ الاولیاء مؤلف محمد دین کلیم)

اہل سنت مؤلفہ عبدالحکیم شرف قادری
نور الحسن نقشبندی، سیالکوٹی،

مولانا: عالم، صوفی، خطیب،

مصنف، تحریک کشمیر و تحریک شہید

گنج کے کارکن، ولادت ۱۸۶۰ء،

سیالکوٹ، وفات ۱۹۵۵ء-۶-۱۶،

بابا شہیداں، سیالکوٹ،

نور الحق چودھری: سابق وفاق

وزیر، سیاست دان، نظام اسلام

پارٹی کے رہنما، وفات ۲۹ جولائی

۱۹۵۸ء، ڈھاکہ ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۵۸ء-۴-۳۰)۔

نور الحق علوی، مولانا: تلمیذ

شیخ الہند، فاضل دیوبند، استاد

اور نیٹل کالج لاہور، مصنف، برادر

غلام جیلانی برق، مفسر تاریخ اسلام

پر گہری نظر تھی، ولادت ۱۸۸۸ء،

بسال، وفات ۱۹۵۱ء-۳-۱۰، تاجپور،

لاہور (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلفہ

اختر راہی)۔

نور الصباح بیگم: ادیبہ،

شاعرہ، مجموعہ کلام: "صبح غزل"،

تحریک آزادی کی سرگرم رکن، ولادت

نور احمد قصوری، حافظ:

سابق معتمد انجمن خدام الصوفیہ، شیخ

طریقت، ولادت ۱۹۰۷ء-۱۲-۴،

رہتک، وفات ۱۹۸۶ء-۲-۲۰،

بڑا قبرستان، قصور (مکتوب محمد

صادق قصوری بنام راقم)۔

نور الاعظم صدیقی پشاور،

مولانا قاضی: مدرس، خطیب

ولادت ۱۹۰۸ء، باجوڑ، وفات ۲۳

جون ۱۹۶۱ء، منی (سعودی عرب)۔

نور الامین: سیاست دان،

سابق نائب صدر جمہوریہ اسلامیہ

پاکستان، سابق وزیر اعلیٰ مشرقی

پاکستان، ولادت ۱۸۹۳ء-۱۲-۲۳،

وفات ۱۹۷۴ء-۱۰-۲، مزار قائد،

کراچی ("نوائے وقت" لاہور ۳ اکتوبر

۱۹۷۴ء)۔

نور الحسن شاہ بخاری، سپہ:

پیر طریقت، خلیفہ میاں شیر محمد شرقپوری

مصنف: "الانسان فی القرآن"

ولادت ۱۸۸۹ء-۱-۳۰، کیلیانوالا

(گوجرانوالا)، وفات ۲۱ نومبر

۱۹۵۲ء، کیلیانوالا (تذکرہ اکابر

مارچ ۱۹۰۵ء، لاہور، وفات ۲۰ جنوری
۱۹۴۳ء، قبرستان کوشی داراں، لاہور
(معلومات از صلاح الدین محمود داماد
خواجہ صاحب)۔

نور الہی، ملک : مالک

روزنامہ "احسان" لاہور، مینجنگ

ایڈیٹر روزنامہ "شہباز" پشاور، ۶۷

سال عمر پائی، وفات ۱۹۴۲ء - ۸ - ۱۸،

میانی صاحب، لاہور ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۴۲ء - ۸ - ۱۹)۔

نور حسین گر جاکھی، مولانا : پنجابی

شاعر، ولادت ۱۸۹۲ء، گر جاکھ، وفات

دسمبر ۱۹۵۵ء، گر جاکھ (گوجرانوالا)،

("خصوصی مجلہ" گورنمنٹ کالج گوجرانوالا)۔

نور عالم امرتسری، مولوی :

عالم دین، وفات ۱۹۵۸ء - ۱ - ۳،

گجرات ("نوائے وقت" لاہور ۱۶

جنوری ۱۹۵۸ء)۔

نور لدھیانوی : کہنہ مشق صحافی

شاعر، ۶۰ سال عمر پائی، وفات ۶ جولائی

۱۹۶۷ء، گڑھی شاہو، لاہور،

("نوائے وقت" لاہور ۷ جولائی

۱۹۶۷ء)۔

۱۹۰۸ء - ۲ - ۲، رام پور، وفات ۱۶

جولائی ۱۹۷۸ء، کراچی -

نور اللہ شاہ، مولانا سید :

فارسی اور پنجابی کے شاعر، واعظ،

تلمیذ میر حسن سیالکوٹی، مجموعہ کلام :

چشمہ نور، مصنف : تحفہ شیعہ،

ولادت ۱۸۶۳ء، سیالکوٹ، وفات

جون ۱۹۴۸ء، امام صاحب، سیالکوٹ،

(تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف اختر راہی)۔

نور اللہ، میاں : سیاست دان

سابق وزیر حکومت پنجاب، ولادت

۱۸۹۹ء، وفات ۱۹۸۴ء - ۱۲ - ۲۰،

("جنگ" لاہور ۱۹۸۴ء - ۱۲ - ۲۱)۔

نور اللہ نعیمی، مولانا : عالم دین

مدرس، شیخ طریقت، وفات ۱۵

اپریل ۱۹۸۳ء، بصیر پور (اوکاڑہ)۔

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۳ء - ۴ - ۱۶)۔

نور الہی خان : صدر انکم ٹیکس

اپیلنٹ کورٹ، وفات ۱۹۶۹ء - ۱ - ۶،

کراچی ("جنگ" کراچی ۷ جنوری

۱۹۶۹ء)۔

نور الہی خواجہ : لائبریرین پنجاب

پبلک لائبریری لاہور، ولادت

نور محمد بٹالوی، مولانا؛
تحریک خلافت کے کارکن، تحریک
پاکستان میں حصہ، وفات ۲۲ فروری
۱۹۷۲ء، میانی صاحب، لاہور
(لوح مزار)۔

نور محمد چارلی؛ مزاحیہ
اداکار، ۲۲ سال عمر پائی، وفات ۳۰
جون ۱۹۸۳ء، قبرستان سوسائٹی، کراچی
(لوح مزار)۔

نور محمد خان گاڑھا؛
سیاست دان، قبائلی رہنما، علاقہ
خلیل کے خان، وفات ۱۹۶۱ء۔ ۱۰۔ ۱،
پشاور (”نوائے وقت“ لاہور ۳ اکتوبر
۱۹۶۱ء)۔

نور محمد سروری قادری،
فقیر؛ قادریہ سلسلہ تصوف کے
معروف بزرگ، سلطان باہو کی کتابیں
مرتب کیں، ولادت ۱۸۸۳ء، کلاچی
(ڈیرہ اسماعیل خان)، وفات ۱۸
اکتوبر ۱۹۶۰ء، کلاچی (تذکرہ مشائخ
قادریہ مؤلفہ محمد دین کلیم)۔

نور محمد، شیخ؛ سابق ایڈیشنل
کمشنر سرگودھا ڈویژن، دوران حج فوت

ہوئے، بارہ لاکھ افراد نے نماز جنازہ
ادا کی، ولادت وطن؛ وڈور (ڈیرہ
غازی خان)، وفات ۱۹۶۵ء۔ ۴۔ ۶،
جنت معلیٰ، مکہ مکرمہ (”نوائے وقت“
لاہور ۱۹۶۵ء۔ ۴۔ ۲۸)۔

نور محمد، قاضی؛ تلمیذ
النور شاہ کشمیری، مرید حسین علی وان
بچھراں والے، مصنف، بانی مدرسہ
محمدیہ قلعہ دیدار سنگھ، تصانیف؛
ازالتہ الرین، ازالتہ الاویام، صاعقتہ
الرحمن، صلوة الرسول، مسئلہ علم غیب،
مسئلہ حاضر و ناظر، ولادت ۱۸۹۶ء،
پٹری (انک)، وفات ۲۶ جون
۱۹۶۲ء، راولپنڈی (تذکرہ علمائے
پنجاب مؤلفہ اختر راہی)۔

نور محمد موکل، سردار؛
ساہی وال کے ممتاز زمیندار، مخیر
بزرگ، سردار محمد اقبال موکل کے عم مکرم،
۹۰ سال عمر پائی، وفات ۳۰ نومبر
۱۹۶۲ء، ساہی وال (”نوائے وقت“
لاہور ۱۹۶۲ء۔ ۱۲۔ ۱)۔

نور محمد، مولانا؛ مفتی حکیم،
صوفی، مجاہد تحریک پاکستان ہجرتین

سابق وزیر اعظم ریاست مایرکوٹہ،
وفات ۱۹۶۳ء - ۶ - ۱۷، لاہور،
("نوائے وقت" لاہور ۱۹ جون
۱۹۶۳ء)۔

نیاز الدین، ڈاکٹر؛ سابق
ڈین انسٹی ٹیوٹ آف ہائی جین، قابل
احترام شخصیت، مشفق استاد، مخلص
دوست، وفات ۱۹۶۳ء - ۱۰ - ۲۰،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۱
اکتوبر ۱۹۶۳ء)۔

نیاز علی، حکیم؛ سیاستدان
ولادت ۱۹۱۱ء، گوجرانوالا، وفات
۱۹۷۲ء، گوجرانوالا۔

نیاز فتحپوری، نیاز محمد خان؛
مدیر نگار، نقاد، ولادت ۱۸۸۴ء،
فتح پور ہسوسہ، وفات ۱۹۶۳ء - ۴ - ۳،
پاپوش نگر، کراچی (ماہنامہ "نگار"
کراچی)۔

نیر مدنی، سید محمد؛ شاعر،
تلمیذ اصغر گونڈوی، فاضل دیوبند،
تلمیذ مولانا اشرف علی تھانوی،
ولادت ۱۹۱۳ء، الہ آباد، وفات ۱۱
اگست ۱۹۸۳ء، کراچی ("جنگ"

درگاہ مولانا غلام حسن چک بھٹی، وفات
۱۹۳۰ء - ۶ - ۱۹، چک بھٹی، جلالپور بھٹیاں،
(مکتوب میاں ضمیر احمد بنام راقم)۔

نور محمد نقشبندی، پیر؛
فرزند ارجمند غلام مرتضیٰ نقشبندی،
عالم دین، شیخ طریقت، مصنف،

ولادت ۱۸۹۶ء - ۱۲ - ۴، لاہور، وفات
۱۹۵۸ء - ۵ - ۲۱، عثمان گنج، لاہور،
(مدینتہ الاولیاء مؤلف محمد دین کلیم)۔

نور محمد ہزاروی، مولانا؛
عالم دین، شیخ الحدیث، وفات ۴
اپریل ۱۹۸۵ء اسلام آباد ("جنگ" راولپنڈی
۱۹۸۵ء - ۴ - ۵)۔

نیاز احمد؛ سابق پرنسپل
انٹر کالج شاہ کوٹ، وفات ۱۸ نومبر
۱۹۸۵ء، پیپلز کالونی، فیصل آباد،
("جنگ" لاہور ۱۹۸۵ء - ۱۱ - ۱۹)۔

نیاز احمد؛ سابق رکن بورڈ
آف ریونیو مغربی پاکستان، وفات (حادثہ)
۱۹۶۴ء - ۳ - ۲۹، راولپنڈی،

("نوائے وقت" لاہور ۳۰ مارچ
۱۹۶۴ء)۔

نیاز محمد، خان بہادر؛

لاہور (۶۱۹۸۷-۳-۲۹)۔

و

واحد، ایس۔ اے : تحریک
آزادی اور علامہ اقبال کے بارے میں
کتابیں لکھیں، ۸۰ سال عمر پائی، وفات
۶۱۹۸۰-۳-۳، کراچی (”نوائے وقت“
لاہور ۶۱۹۸۰-۳-۳)۔

وارث محمد ترمذی، ڈاکٹر :
عالم، ناشر، مصنف، فزیشن، یکے
از احفاد حضرت سکندر منگرولی، وفات
۶۱۹۸۵-۱-۳۰، میوہ شاہ، کراچی،
(مکتوب شفاء الحق صدیقی بنام راقم)۔
وارث میر، پروفیسر : صحافی،
مصنف، استاد شعبہ صحافت پنجاب،
۳۸ سال عمر پائی، ولادت : سیالکوٹ
وفات ۶۱۹۸۷-۷-۹، قبرستان پنجاب
یونیورسٹی لاہور (”جنگ“ لاہور ۱۰ جولائی
۶۱۹۸۷)۔

واصل دہلوی، بشیر احمد : شاعر،
ولادت ۶۱۹۰۹، دہلی، وفات ۲ اکتوبر

کراچی (۶۱۹۸۳-۸-۱۲)۔
نیئر واسطی، حکیم علی احمد :

ادیب، شاعر، طبیب، مصنف :
تاریخ روابط پزشکی ایران و پاکستان،
مجموعہ کلام : شعر و حکمت، ولادت
۶۱۹۰۱، نہنور (بجنور)، وفات ۲۶
مئی ۶۱۹۸۲، درگاہ شیر شاہ ولی، لاہور
(”نوائے وقت“ لاہور ۲۷ مئی
۶۱۹۸۲)۔

نیک محمد، مولانا :

شیخ الحدیث مدرسہ تقویۃ الایمان
امرتسر، عالم باعمل، مریدان مریخ بزرگ،
تلمیذ مولانا عبد الجبار غزنوی، خطیب
مسجد ڈبگراں امرتسر، ۶۵ سال عمر پائی،
ولادت ۶۱۸۸۷، سکیادن (آزاد کشمیر)
وفات ۶۱۹۵۴-۱-۷، راولپنڈی،
(”نوائے وقت“ لاہور ۶۱۹۵۴-۱-۱۰)۔

نیک محمد، میاں حکیم :

تلمیذ مولانا دیدار علی الوری و مولانا فتح محمد
اچھروی، روحانی شخصیت، ان کا کتب
خانہ بڑا نادر تھا، ولادت ۱۳ اگست
۶۱۸۸۲، شرق پور، وفات ۱۹ اپریل
۶۱۹۷۲، شرق پور (”نوائے وقت“

منڈل، وفات ۱۹۶۴ء - ۹ - ۶، میانی
صاحب، لاہور ("نوائے وقت" ۸
ستمبر ۱۹۶۴ء)۔

وجیہہ الدین، خان بہادر حاجی؛
متحدہ ہندوستان کی قانون ساز اسمبلی کے
رکن، (۱۹۲۰ء تا ۱۹۳۵ء)، ۸۳ سال عمر
پائی، وفات ۱۹۶۳ء - ۱۲ - ۲۸، مدینہ
منورہ ("نوائے وقت" لاہور ۲۹ دسمبر
۱۹۶۳ء)۔

وحشت کلکتوی، سپر رضا علی؛
ممتاز شاعر، ولادت ۱۸۸۱ء - ۱۱ - ۱۸،
وفات ۱۹۵۶ء - ۷ - ۲۱، ڈھاکہ،
("نوائے وقت" لاہور ۲۲ جولائی
۱۹۵۶ء)۔

وحید الدین، پروفیسر؛ ماہر
تعلیم، اُستاد کنیر ڈکالج لاہور، برادر
بزرگ ڈاکٹر حمید الدین (مورخ)، وفات
۱۹۸۲ء - ۴ - ۲۶، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۸۲ء - ۴ - ۲۷)۔

وحید الدین حسن عثمانی، ڈاکٹر؛
بانی حزب اللہ، توحید کے علمبردار،
مصنف، ۷۰ سال عمر پائی، وفات
۱۹۸۶ء - ۱۲ - ۶، گلشن اقبال، کراچی،

۱۹۷۹ء، کراچی ("جنگ" کراچی ۱۳
ستمبر ۱۹۷۹ء)۔

وافق عظیم آبادی، سید محبوب
الرحمن؛ شاعر ادیب، وفات ۲۹
اکتوبر ۱۹۷۲ء، کراچی ("جنگ" کراچی ۳۰
اکتوبر ۱۹۷۲ء)۔

والدہ صدر محمد ایوب خان؛
فیلڈ مارشل محمد ایوب خان کی والدہ،
۸۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۵ء - ۷ - ۲۵،
ریحانہ (ہزارہ)، ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۶۵ء - ۷ - ۲۷)۔

والدہ فیض احمد فیض؛ فیض
احمد فیض کی والدہ محترمہ، ۸۰ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۶۷ء - ۴ - ۱۷، میان میر،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۸
اپریل ۱۹۶۷ء)۔

والدہ محمد طفیل؛ مدیر
"نقوش" محمد طفیل کی والدہ محترمہ،
وفات ۱۹۵۸ء - ۷ - ۵، میانی صاحب
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۷ جولائی
۱۹۵۸ء)۔

والدہ نواب زادہ لیاقت علی
خان؛ بیگم نواب رستم علی خان آن

پائی، ولادت ۱۹۱۴ء - ۱۲ - ۲۵، پیدی
(بجنور)، وفات ۱۹۴۹ء - ۶ - ۲۹،
میانی صاحب، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۹ء - ۶ - ۳۰)۔

وزیر حسین شیرازی؛ نامور شاعر،
ولادت ۱۹۰۶ء، شاہدرہ (لاہور)،
وفات ۱۹۴۹ء - ۱۲ - ۲۴، سرگودھا،
(سخنوران سرگودھا مصنفہ محمود امیر)۔
وزیر دین احمد، خان؛ ساکن
بستی دانشمنداں جالندھر، سابق
تحصیلدار، معروف شخصیت،

وفات ۱۹۵۵ء - ۳ - ۶، بورے والا،
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۵۵ء - ۳ - ۸)۔
وزیر کانپوری، وزیر حسین؛
شاعر، ۴۷ سال عمر پائی، وفات ۶
اگست ۱۹۴۲ء، پاپوش نگر، کراچی،
(لوح مزار)۔

وصی احمد بلگرامی، سید؛
عالم دین، وفات ۱۹۴۶ء - ۱۱ - ۱۴،
کراچی ("جنگ" کراچی ۱۹۴۶ء - ۱۱ - ۱۵)۔
وفاحجازی؛ شاعر، وفات ۳۱
اکتوبر ۱۹۸۳ء - ۱۰ - ۳۱، کبیر والا،
("جنگ" لاہور ۱۹۸۳ء - ۱۱ - ۱)۔

("جنگ" لاہور ۱۹۸۶ء - ۱۲ - ۷)۔

وحید الدین، کرنل فقیر سید؛
مصنف؛ روزگار فقیر، ولادت ۱۹۰۴ء،
لاہور، وفات ۱۹۶۸ء - ۷ - ۱۳، میانی
صاحب، لاہور،
(لوح مزار)۔

وحید اللہ، چودھری؛ سابق
رکن مغربی پاکستان اسمبلی حلقہ جڑانوالا،
وفات ۱۹۶۸ء - ۷ - ۲۲، جڑانوالا،
("نوائے وقت" لاہور ۲۴ جولائی
۱۹۶۸ء)۔

وحید قیصر ندوی، سید؛
صحافی، ادیب، ۴۱ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۶۹ء - ۱۲ - ۱۶، ڈھاکہ،
("نوائے وقت" لاہور ۱۷ دسمبر
۱۹۶۹ء)۔

وحید مراد؛ فلمی اداکار، ۴۵ سال
عمر پائی، وفات ۱۹۸۳ء - ۱۱ - ۲۳، لاہور
("جنگ" لاہور ۱۹۸۳ء - ۱۱ - ۲۵)۔

وزیر الحسن عابدی، پروفیسر
سید (محمد خورشید احسان)؛
فارسی دان، محقق، مصنف، استاد فارسی،
یونیورسٹی اور ٹیل کالج لاہور، ۶۶ سال عمر

۳۰۹
۳۱۰
۳۱۱
۳۱۲

وقاء اللہ عثمانی پانی پتی، قاری؛

قاری، ۸۴ سال عمر پائی، وفات ۳۱

اکتوبر ۱۹۶۳ء، دارالعلوم کورنگی، کراچی،

(لوح مزار)۔

وقار عظیم، پروفیسر سید؛

ادیب، ماہر تعلیم، غالب پروفیسر

یونیورسٹی اورینٹل کالج لاہور، ولادت ۱۵

اگست ۱۹۱۰ء، الہ آباد، وفات ۷ نومبر

۱۹۶۶ء، میانی صاحب، لاہور (نوائے

وقت "لاہور ۱۹۶۶-۱۱-۱۸)۔

و کٹرمل؛ ماہر تعلیم، سابق پرنسپل

گورڈن کالج راولپنڈی، ۷۰ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۶۳ء-۹-۱۶، راولپنڈی،

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۳-۹-۱۶)۔

ولایت شاہ گجراتی، پیر سید؛

تحریک خلافت، تحریک شہید گنج، تحریک

پاکستان کے کارکن، ولادت ۱۸۸۸ء،

رانی وال سیداں (گجرات)، وفات ۳۱

جولائی ۱۹۶۰ء، مسجد شاہ ولایت، گجرات

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۰-۸-۱)۔

ولسن، پروفیسر روس، ایل؛

سابق پرنسپل ایف سی کالج لاہور، سابق

صدر شعبہ تاریخ پنجاب یونیورسٹی لاہور،

لاہور میں ۴۲ سال قیام کیا، وفات ۵

اکتوبر ۱۹۵۵ء، کیلے فورنیا ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۵۵-۱۰-۷)۔

ولی اللہ، علامہ میر؛ صوبہ

سرحد کی ممتاز علمی و ادبی شخصیت، کشمیری

ہند کو، اردو، فارسی اور ہندی کے شاعر،

شارح کلام حافظ و خیام، مترجم، مصنف،

ولادت ۱۸۷۳ء، وفات ۱۹۶۶ء-۹-۱۴،

ہزارہ (مضمون "نوائے وقت" لاہور

۱۹۶۶-۹-۱۴)۔

ولی اللہ لدھیانوی، مولانا؛

لدھیانہ کے علماء کے خاندان کے فرد،

وفات ۱۹۶۳ء-۲-۳، ٹوبہ ٹیک سنگھ،

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۳-۲-۵)۔

ولی اللہ، مولانا؛ مدرس، مرید

حسین علی وان بچھراں والے، اشاعت

توحید و سنت کے لیے کام کیا، ۸۰ سال

درس دیا، ۱۰۰ سال سے زائد عمر پائی،

ولادت گلپانہ (گجرات)، وفات ۹ نومبر

۱۹۶۳ء، (تذکرہ علمائے پنجاب مرتبہ

اختر راہی)۔

ولی محمد بٹالوی، مولانا؛

مرید اشرف علی تھانوی، فارغ مظاہر العلوم

ہارون رشید، شاہ صاحب
چلہاراں والے؛ علاقہ رائے ونڈ
کے معروف روحانی پیشوا، وفات ۷
جنوری ۱۹۸۷ء، رائے ونڈ ("جنگ"

لاہور ۱۹۸۷ء-۱-۱۸)

ہاشمی سید فرید آبادی، سید؛
مورخ، ادیب، دارالترجمہ عثمانیہ یونیورسٹی
میں ملازم رہے، ۴۳ سال عمر پائی، وفات
۱۹۶۴ء-۷-۱۹، ماڈل ٹاؤن، لاہور،
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۴ء-۷-۲۰)
ہدایت اللہ، ملک؛ مصنف،
کالم نگار، مورخ، صاحب تاریخ لکھنؤ،

ولادت ۱۸۹۳ء-۵-۲۷، سوہدرہ،

وفات ۱۹۶۷ء-۵-۱۳، سوہدرہ،

(مرے اندر ایک سمندر مؤلفہ محمود احمد
کاشمیری)۔

ہدایت جیدری؛ علم عروض
اور مشرقی زبانوں کے ماہر، وفات ۱۶
مارچ ۱۹۷۰ء، کراچی ("جنگ" کراچی،
۱۹۷۰ء-۳-۱۷)۔

ہمدانی، سید حسن شاہ؛
خاندان سادات ہمدانیہ کی مقتدر
شخصیت، والد بزرگوار ڈاکٹر آغا حسین

سہارنپور، رنگون میں درس و تدریس،
ہانی مدرسہ آثار الہی راوینڈی، ولادت
وطن؛ بٹالہ، وفات ۱۹۵۹ء-۴-۳۱،
راوینڈی (تذکرہ علمائے پنجاب مرتبہ
اختر اہی)۔

ولی محمد، چادر والی سرکار؛
نقشبندی سلسلہ کے پیر طریقت،
ولادت؛ روہن (کرناٹک)، ۶۳ سال عمر
پائی، وفات ۱۹۸۶ء-۷-۲۳، ملتان
("جنگ" لاہور ۱۹۸۶ء-۷-۲۳)۔

۵

ہادی علی بیگ، مرزا؛ نامور
استاد، ماہر فارسی ادب، ۸۲ سال عمر
پائی، ولادت؛ رام پور، وفات ۲۶
جولائی ۱۹۷۹ء، میانی صاحب، لاہور
(معلومات از فرزند آں مرحوم)۔

ہادی مچھلی شہری، سید محمد ہادی؛
شاعر، "نوائے دل"، ولادت ۱۸۹۰ء،
مچھلی شہر، وفات ۱۹۶۱ء، کراچی (ماہنامہ
"قومی زبان" کراچی)۔

۳۹۵
۱۱۱
۳۱۸
۲۱۹

یار محمد خان، جسٹس سردار؛
سابق جج آزاد کشمیر ہائی کورٹ، وفات
۱۹۶۹ء - ۴ - ۱، میرپور (نوائے وقت)
لاہور ۱۹۶۹ء - ۴ - ۲)۔

یار محمد خان، ڈاکٹر؛ معروف
فزیشن M.D کی ڈگری حاصل کرنے
والے اولین مسلمان، ولادت ۱۸۹۰ء،
وفات ۱۹۶۸ء - ۹ - ۱۹، میان صاحب
لاہور (لوح مزار)۔

یحییٰ خان، جنرل آغا محمد؛
سابق صدر پاکستان، سابق سی این سی
افواج پاکستان، ولادت ۱۹۱۷ء، پشاور
وفات ۱۹۸۰ء - ۸ - ۹، پشاور،
"نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۰ء - ۸ - ۱۰)۔

یعقوب النور؛ پنجابی کے نامور
شاعر، بلھے شاہ کے کلام کا انگریزی میں
ترجمہ کیا، ۵۹ سال عمر پائی، وفات ۲۶
جنوری ۱۹۷۴ء، گوجرانوالا ("تارے
نیل گنگن دے" از نادیم عصری)۔

یعقوب توفیق، میاں؛ سماجی
کارکن، ادیب، سابق سیکریٹری اقبال
کونسل کراچی، سابق سیکریٹری اولڈ
داؤنیز کراچی، سابق سٹیشن سپرنٹنڈنٹ

ہمدانی، "سلاطین دہلی کی سرحدی پالیسی"
انہیں کے نام منسوب ہے، ولادت ۱۹۰۱ء،
نارنگ سیداں (چکوال)، وفات ۲ جنوری
۱۹۸۳ء، سی ایم ایچ راولپنڈی، مدفن
نارنگ سادات (چکوال)۔
ہوش ترمذی؛ سابق آفیسر اطلاعات
لاہور انٹرمیڈیٹ و ثانوی بورڈ، معروف
شاعر، وفات ۱۹۷۰ء - ۱۰ - ۱۷، کرشن نگر،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۸ اکتوبر
۱۹۷۰ء)۔

ہیککا، مسٹر (راشد خان)؛
فن کار، ۲۲ سال عمر پائی، وفات (حادثہ)
۱۹۸۱ء - ۴ - ۲، انک ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۸۱ء - ۴ - ۳)۔

ی

یار محمد بند پالوی، مولانا؛
استاد العلماء، تحریک پاکستان میں حصہ
ولادت ۱۸۸۷ء، بندیال (سرگودھا)،
وفات ۱۹۴۷ء - ۱۲ - ۶، بندیال (سرگودھا)،
(تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف اختر راہی)۔

جے پور، وفات ۱۹۴۷ء-۱۰-۸، میوہ
شاہ، کراچی،
(لوح مزار)۔

یوسف ظفر، محمد یوسف :
ممتاز شاعر، ولادت ۱۹۱۴ء-۱-۱،
مری، وفات ۱۹۷۲ء-۳-۲، راولپنڈی،
("مشرق" لاہور ۱۹۷۲ء-۳-۳)۔

یوسف علی جامی، قریشی :
ختم نبوت کے شیدائی، ولادت ۱۹۰۰ء،
وفات ۱۹۸۲ء-۶-۱۰، کھیالی،
رگوبر انوالا ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۸۲ء-۶-۱۱)۔

یوسف علی چوہدری، (موہن
میاں) : تحریک پاکستان کے ممتاز
رہنما، وفات ۱۹۷۱ء-۱۱-۲۶، ڈھاکہ
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۱ء-۱۱-۲۷)۔

یوسف کامران : ممتاز شاعر،
مجموعہ کلام : "اکیلے سفر کا اکیلا مسافر"
کشور ناہید کے شوہر نامدار، ولادت ۱۹
اکتوبر ۱۹۳۸ء، لاہور، وفات ۱۹ مارچ
۱۹۸۴ء، میانی صاحب، لاہور،
("جنگ" لاہور ۱۹۸۴ء-۳-۱۰)۔

یوکر امت : ماہر تعلیم، سابق

لاہور، وفات ۱۹۷۰ء-۴-۱۳، میانی
صاحب، لاہور ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۷۰ء-۴-۱۴)۔

یوسف، ایس ایم : وزیر خارجہ،
قائد اعظم اور لیاقت علی خان کے سیکرٹری
۷۲ سال عمر پائی، وفات ۲۳ اپریل
۱۹۸۷ء، کراچی ("جنگ" لاہور ۳
اپریل ۱۹۸۷ء)۔

یوسف ثمر : صحافی، سابق سب
ایڈیٹر "نوائے وقت" راولپنڈی،
جواں سال، وفات (قتل) ۱۹۷۶ء-۹-۱۵،
راولپنڈی، ("نوائے وقت" لاہور ۱۶
ستمبر ۱۹۷۶ء)۔

یوسف سلیم حشتی : صوفی، تقابل
ادیان کے ماہر، فلاسفر، شارح کلام
اقبال، مداح صحابہ، شاعر، مصنف،
۸۸ سال عمر پائی، ولادت وطن مالوف :
بریلی، وفات ۱۹۸۴ء-۲-۱۱، میانی
صاحب، لاہور ("جنگ" لاہور
۱۹۸۴ء-۲-۱۴)۔

یوسف شاہ، عبدالکریم، بابا :
خلیفہ بابا تاج الدین ناگپوری، مُرشد
بابا ذہین شاہ تاجی، ولادت ۱۸۷۸ء،

پاکستان کے نامور پہلوان، ولادت ۳۰
 دسمبر ۱۹۲۵ء، گوجرانوالا، وفات ۶ جون
 ۱۹۶۴ء، گوجرانوالا۔ ("نوائے وقت"
 لاہور ۶۔۶۔۱۹۶۴ء، مضمون ۱۶ جولائی
 ۱۹۶۴ء)۔

ٹس چانسلر پنجاب یونیورسٹی، سابق
 پرنسپل گورنمنٹ کالج سرگودھا، ۸۵ سال
 عمر پائی، وفات ۵۔۵۔۱۹۸۵ء، لاہور
 ("جنگ" لاہور ۵۔۵۔۱۹۸۵ء)۔
 یونس پہلوان، ستارہ پاکستان!

زکوة الیوم فی حق من سأل
 راجع الی الله عز وجل
 فی الیوم الیوم الیوم
 فی الیوم الیوم الیوم
 فی الیوم الیوم الیوم

(Faint bleed-through text from the reverse side of the page)

(Faint bleed-through text from the reverse side of the page, including phrases like "بسم الله الرحمن الرحیم")

(Faint bleed-through text from the reverse side of the page)

ضمیمہ

الف

آفتاب احمد قرشی، حکیم؛

نامور طبیب، مصنف؛ کاروان شوق، تحریک پاکستان کے کارکن،

وفات (۱۹۸۱-۱۲-۱۶) میانی

صاحب، لاہور،

(لوح مزار)۔

ابصار عالم، پروفیسر؛

صدر شعبہ تاریخ، سندھ یونیورسٹی

جام شورو، وفات (۱۹۸۱-۱۱-۱۲)،

سنخی حسن، کراچی، (لوح مزار)۔

ابن حسن چارچوی، علامہ؛

نامور شیعہ عالم دین، مصنف؛

ہندوستانی کی کتاب، فلسفہ

آل محمد، ولادت ۲۱ مارچ

۱۹۰۵ء، وفات (۱۹۸۳-۴-۱۶)،

کراچی (لوح مزار)۔

ابو مسلم صحافی؛

مصنف؛ عصر حاضر اور اسلام،

وفات ۱۹ مئی ۱۹۸۶ء،

عزیز آباد، کراچی،

(لوح مزار)۔

احسن الدین، پیر؛

مکشر مشرقی پاکستان، تلمیذ

علامہ محمد عالم آسی امرتسری،

خلیفہ پیر نظیر احمد موہڑوی،

ولادت؛ امرتسر، ستمبر ۱۹۰۹ء،

وفات؛ ۱۹۸۰-۴-۲۷،

میانی صاحب، لاہور (مکتوب

حکیم محمد موسیٰ امرتسری بنام

راقم)۔

اختر حسین خان، پٹیالے

۱۹۷۶ء / میانی صاحب، لاہور
(ماہنامہ "راہی" لاہور، جولائی
۱۹۸۹ء)۔

بیکس مراد آبادی، محمد
رحمت اللہ خان؛

شاعر، وفات: ۱۹۸۰ء - ۵ - ۱۳
قبرستان سوسائٹی کراچی،
(لوح مزار)۔

ح

حسین نظامی، سید خواجہ؛

خواجہ حسن نظامی دہلوی کے بڑے
صاحبزادے، ولادت: ۱۹ مارچ
۱۹۱۷ء، وفات: ۱۹۸۵ء - ۱۳ - ۸،
گذری، کراچی (لوح مزار)

د

دین محمد، جسٹس شیخ؛

سابق گورنر سندھ، جج مغربی پاکستان
ہائی کورٹ، رکن ہاؤنڈری کمیشن،
گوجرانوالہ کی ایک لائبریری ان کے
نام منسوب ہے۔ ۸۰ سال عمر پائی،
وفات: یکم فروری ۱۹۶۵ء گودڑی پڑ

والے؛ جرنیل علی بخش کے
فرزند، پٹیالہ گھرانے کی موسیقی کے
نمایندے، ۸۰ سال عمر پائی،

وفات: یکم جنوری ۱۹۷۳ء، مومن
پورہ، لاہور (لوح مزار)۔

اکرم قمر؛ شاعر،

ادیب، مصنف، مترجم، مسلح
افواج کے ترجمان "ہلال" کے مدیر
وفات ۱۲ دسمبر ۱۹۸۰ء، راولپنڈی
(لوح مزار) وقت لاہور ۱۳ دسمبر

۱۹۸۰ء)۔

الہی بخش، پیر؛

سابق وزیر اعلیٰ سندھ، تحریک
خلافت کے کارکن، تحریک پاکستان
میں اہم کردار ادا کیا، ۸۵ سال عمر
پائی، وفات: ۸ جنوری ۱۹۷۵ء

جامع مسجد پیر کالونی، کراچی،

(لوح مزار)۔

ب

بشیر احمد راہی؛

شاعر، ادیب، ناول نگار، ۲۸
سال عمر پائی، وفات: ۱۱ ستمبر

گوجرانوالہ ("نوائے وقت" لاہور)
- (۲-۲-۶۱۹۶۵)

ز

زاہدہ پروین :

مشہور مغنیہ ، ملکہ کافی وفات :
۱۹۶۵-۵-۷ ، میانی صاحب ،
لاہور (لوح مزار) -

س

سلامت جالندھری ،

سلامت علی شاہ :

شاعر ، مصنف ، تصویر انقلاب ،
درس حیات ، وفات : ۲۰ مارچ
۱۹۸۵ ، میانی صاحب ، لاہور
(لوح مزار) -

سمیع احمد ، صادق

دہلوی : ابن بیخورد دہلوی ،

شاعر ، وفات : ۱۹۸۶-۳-۲۹ ،

سنی حسن کراچی (لوح مزار) -

ش

شکیب جلالی :

شاعر ، ولادت : یکم اکتوبر

۱۹۳۴ ، وفات : ۱۲ نومبر

ر

رازق النجیری ، مولانا :

نامور ادیب ، مدیر عصمت کراچی

وفات : ۱۹۷۹-۱۲-۲۴

پاپوش نگر ، کراچی ("نوائے وقت")

لاہور (۱۹۷۹-۱۲-۲۵) -

رشید الدین احمد :

قائد فرائضی تحریک ، وفات :

۱۹۵۹-۱۲-۱۳ ڈھاکہ

(فرائضی موومنٹ از معین الدین

احمد خان) -

رعنا اکبر آبادی (مشکور

احمد) شاعر ، مجموعہ کلام :

رباعیات رعنا ، غزال رعنا ،

منظومات رعنا - ولادت ۱۹۹۴ ،

وفات : ۱۹۷۹-۱-۱۵ ،

قبرستان سوسائٹی ، کراچی ،

(لوح مزار) -

۶۱۹۰۳-۹-۱۰، وفات :

۶۱۹۰۱-۱۲-۱۳، میانی صاحب

لاہور (لوح مزار)۔

عاشق علی خان :

نامور موسیقار، وفات :

۶۱۹۲۸-۳-۱۰، تکیہ میراثیاں

لاہور (لوح مزار)۔

عاصم جے پوری :

شاعر، ولادت : ۲ مارچ

۶۱۹۰۰، وفات ۲۱ ستمبر

۶۱۹۶۶، پاپوش نگر کراچی،

(لوح مزار)۔

عبدالرحمن دہلوی،

شمس العلماء مولوی :

استاد سینٹ سٹیفن کالج دہلی،

صدر شعبہ اردو، فارسی، عربی

دہلی یونیورسٹی، مصنف : مرآت

الشعراء، شرح اصطراب،

حیات اورنگ زیب عالم گیر،

مترجم مقدمہ ابن خلدون،

ولادت : ۶۱۸۰۳-۲-۱۰،

جے پور، وفات : ۳۰ جولائی

۱۹۵۴ کراچی ریپارٹن رفت

۶۱۹۶۶- سرگودھا (لوح مزار)

شمس مینائی، عبدالرحمن

ابوالمعالی : اردو اور

فارسی کے شاعر، مجموعہ کلام :

جام مینائی، ولادت امرتسر

۶۱۸۰۶، وفات لاہور

۶۱۹۵۴-۹-۱ (نقوش

لاہور نمبر)۔

شہاب الدین، چوہدری

سمر : سابق سپیکر پنجاب

اسمبلی، "پگڑی سنبھال جٹا"

تحریک کے روح رواں شاعر،

مسدس حالی کا منظوم پنجابی ترجمہ

کیا، وفات : ۶۱۹۴۹-۶-۶

میانی صاحب، لاہور

(لوح مزار)۔

ع

عارف حسین، شیخ :

بانی عارف ہائی سکول لاہور

چھاؤنی، ہیڈ ماسٹر اقبال حسین

ہائی سکول لاہور، ماہر تعلیم،

کئی سکولوں کے بانی، ولادت :

ولادت : ۱۸۷۷ء - ۸ - ۱
 قسطنطنیہ ، وفات ۲۷ جنوری
 ۱۹۶۷ء میوہ شاہ کراچی
 لکتابچہ ایوان رفعت کراچی۔

غ

غازی محمود دھرم پال
 (عبدالغفور) :

وطن : لدھیانہ ، مشہور مناظر ،
 مصنف ترک اسلام ، ۶۹ سال
 عمر پائی ، وفات : ۲۹ مارچ
 ۱۹۶۰ء میان صاحب ، لاہور

(معلومات از نصیر دھرم پال)
 ۲۰۸ غنی ، ایم ، اے ، پروفیسر
 استاد انگریزی زبان و ادب ، اسلامیہ
 کالج لاہور ، شیکسپیئر کے بارے
 میں سند سمجھے جاتے تھے ۔

وفات : ۱۹۵۰ء - ۱ - ۶ ،

ملوک شاہ بہاول پور ،

(معلومات از ڈاکٹر جمیل واسطی)

ف

فیضی رحیمین : نامور مصوّر ،

مؤلف سید محمد یوسف بخاری۔

عبدالعزیز دعا جو ، مولانا
 سندھ میں تبلیغی جماعت کے روح
 رواں ، قرون اولیٰ کے مسلمانوں کی
 زندہ تصویر ، وفات : ۲ مارچ
 ۱۹۶۹ء ٹنڈو آدم (اقرار
 ڈائجسٹ کراچی مارچ اپریل

- (۱۹۸۹ء)۔

عبدالکبیر : مسلم لیگ
 کے نامور رہنما ، مجاہد تحریک
 پاکستان ، وفات : ۱۳ جون
 ۱۹۷۱ء ، بینک سکوٹر لاہور

(لوح مزار)۔

عرفان احمد ، الحاج
 حافظ : خلیفہ مجاز صحبت

حضرت اشرف علی تھانوی ،

وفات : ۱۹۸۲ء - ۱۰ - ۲۲ ،

قبرستان سوسائٹی کراچی

(لوح مزار)۔

عطیہ فیضی : ماہرہ

موسیقی و فنون لطیفہ ، اقبال اور

شبلی کے خطوط میں عطیہ کا ذکر ،

شبلی کی غزلوں میں عطیہ کا ذکر ،

عطیہ بیگم کے خاوند، ڈراما نگار،
ناول نویس، مورخ، خطوط شبلی
میں ان کا ذکر موجود ہے، ولادت:
پونا ۱۸۸۰ء-۱۲-۱۹، ۸۲ سال
عمر پائی، وفات ۱۹۶۴ء-۱۰-۱۲،
میوہ شاہ کراچی۔

م

مجید ملک؛ ادیب،
صحافی، ولادت: ۱۹۰۱ء لاہور
وفات: ۱۹۷۶ء ملٹری ڈیفنس
کراچی (روح مزار)۔

محمد عالم کپور تھلوی؛
پنجابی شاعر، مجموعہ کلام: ست
پھل، ڈوہنگے وہناں دا شاعر،
ولادت: ۱۹۳۴ء چکوکی
(کپور تھلہ)، وفات: ۲۸ اپریل
۱۹۷۶ء شاہ کوٹ (شیخوپورہ)
(معلومات از ایم اے عابد برادر
مرحوم)۔

محمد یار فریدی؛
چشتی نظامی سلسلے کے شیخ طریقت،
شاعر، مجموعہ کلام: دیوان محمدی
وفات: ۱۹۴۸ء-۵-۲۴
گرگھی اختیار خان (معلومات از
محمد بخش مرید آں مرحوم)۔

محمد سحی تنہا؛ مصنف؛
سیر المصنبین، مرآة الشعراء،
وفات: ۱۹۶۶ء-۲-۱۹ پاپوش نگر

گ

گام، استاد (غلام نبی)؛
پنجابی کے مشہور شاعر، بھائی
دروازے کے ساکن، وفات:
۱۹۸۳ء-۱-۲۷، میانی صاحب،
لاہور (روح مزار)۔

ل

لاڈلی بیگم؛ استاد داغ
کی سالی اولیاء بیگم کی نواسی، داغ
کی منہ بولی بیٹی، زوجہ نواب سراج
الدین احمد خان سائل، وفات:
۱۹۶۳ء-۹-۲۵، میانی صاحب،
لاہور (روح مزار)۔

وزیر حسین شیرازی ؛
سرگودھا کے نامور شاعر و
خوش نویس ، وفات ؛ ۲۷ دسمبر
۱۹۷۹ء ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۷۹ء - ۱۳ - ۲۹)۔

ی

یکتا جودھیودی ،
شرف الدین ؛
شاعر ،

وفات ؛ ۷ - ۳ - ۱۹۸۷ء
پاپوش نگر کراچی
(لوح مزار)۔

کراچی (لوح مزار)۔
منظر عالم ؛ تحریک پاکستان
کے بے لوث مجاہد ، صدر کل ہند
ریاستی مسلم لیگ جنرل سیکریٹری
آل انڈیا مسلم لیگ سٹوڈنٹس فیڈریشن
وفات ؛ ۱۵ - ۳ - ۱۹۷۰ء
کراچی (لوح مزار)۔

ن

نوشاد علی خان حشر ؛

شاعر ، ولادت ؛ ۱۲ - ۱۰ - ۱۹۲۱ء
وفات ؛ ۱۹ - ۱۳ - ۱۹۸۶ء سخی حسن
کراچی (لوح مزار)۔

و

وحشی مارہروی ، حامد حسن ؛

مدیر ماہنامہ آداب عرض و ماہنامہ
چاند ، وفات ؛ ۵ - ۸ - ۱۹۷۲ء
میانی صاحب ، لاہور (لوح مزار)۔

